

**LEAFLET
DECIZII RELEVANTE ALE
CURȚII DE APEL BUCUREȘTI
TRIMESTRUL III 2021**

**Prelucrarea materialului în vederea publicării a fost realizată de către
grefierul documentarist al Curții de Apel București - Georgeta Simion**

CUPRINS:

SECȚIA I PENALĂ

1. Infracțiunea de amenințare. Aptitudinea faptei de a produce o stare de temere

SECȚIA A II-A PENALĂ

1. Non bis in idem. Soluție de clasare pentru aceeași faptă cu cea dedusă judecării rămasă definitivă prin neformularea plângerii.
2. Obiectul procedurii în camera preliminară. Nepronunțarea, în totalitate, asupra acestuia. Sancțiune. Trimiterea cauzei spre rejudecare.
3. Predare temporară. Lipsa unui acord scris. Irelevanța emiterii unui mandat european de arestare pentru a se dispune predarea temporară a persoanei solicitate.

SECȚIA A III A CIVILĂ ȘI PENTRU CAUZE CU MINORI ȘI DE FAMILIE

1. Răpire internațională de copii. Incidența dispozițiilor art.13 lit. b) din Convenția de la Haga.
2. Răspunderea statului pentru erori judiciare
3. Plasament. Înlocuirea măsurii plasamentului de urgență cu măsura plasamentului. Reintegrare minor la domiciliul părintelui.

SECȚIA A IV-A CIVILĂ

1. Apel. Expropriere pentru utilitate publică în fapt. Prematuritate cerere în despăgubiri.
2. Recurs. Suspendarea judecării pentru neîndeplinirea obligațiilor de către reclamant. Administrarea probelor.
3. Apel. Contestație întemeiată pe Legea nr. 10/2001. Drept de acrescământ.
4. Recurs. Cheltuieli de judecată pe cale separată. Culpă procesuală. Dovada plății.

SECȚIA A V-A CIVILĂ

1. Domeniu: Drept procesual civil. Drept civil. Ordonanța președințială. Litigii cu profesioniști.
2. Domeniu: Drept procesual civil. Litigii cu profesioniști. Poprirea asigurătorie. Autoritatea de lucru judecat.
3. Domeniu: Drept procesual civil. Drept civil. Litigii cu profesioniști. Limitele judecării în faza recursului. Calitatea procesuală pasivă. Principiul opozabilității. Creanța bugetară.

SECȚIA A VI-A CIVILĂ

1. Litigii cu profesioniști - pretenții. Stabilirea cuantumului despăgubirilor pentru daune morale. Răspunderea asigurătorilor în cazul în care prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele.
2. Litigii cu profesioniști - pretenții. Inadmisibilitatea recursului declarat împotriva unei hotărâri pronunțate într-o cerere în materia asigurărilor introdusă după data intrării în vigoare a Legii nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative. Irelevanța calității reclamantei de cesionar al creanței persoanei păgubite.
3. Domeniu: Litigii cu profesioniști – cerere de reexaminare împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru.

Cazul de scutire de la plata taxei judiciare de timbru reglementat de art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Înțelesul sintagmei ”cauză penală”. Existența unui impediment în ceea ce privește punerea în mișcare a acțiunii penale (lipsa plângerii prealabile a persoanei vătămate).

**SECȚIA A VII-A CIVILĂ
ȘI PENTRU LITIGII DE MUNCĂ ȘI ASIGURĂRI SOCIALE**

1. Termen de prescripție extincțivă în materie fiscală – art. 219 alin. (1) din Codul de procedură fiscală
2. Conflict de muncă

SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

1. Domeniu. Drept administrativ. Litigiu privind funcționarii publici
Cerere de acordare a indemnizației pentru titlul științific de doctor.
2. Domeniu. Drept administrativ .
Cerere în anularea hotărârii Comitetului Național pentru Situații de Urgență privind aprobarea listei țărilor/teritoriilor de risc epidemiologic ridicat, criteriile pe baza cărora se stabilesc acestea, precum și a regulilor de aplicare a măsurii carantinei asupra persoane lor care sosesc din acestea în România. Certificarea pandemiei prin hotărâre emisă de Comitetului Național pentru Situații de Urgență
3. Domeniu. Drept fiscal. Cerere suspendare executare decizie de impunere. Caz bine justificat. Suspendare executare act al autorității locale în baza căreia a fost emisă decizia de impunere.

SECȚIA A IX-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

1. Achiziții Publice. Plângere formulată împotriva unei decizii pronunțată de CNSC prin care s-a respins contestația formulată de un operator economic, ca lipsită de interes. Aplicarea interpretării CJUE dată prin hotărârea din cauza C-355/15 Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich;
2. Pretenții. Condiții legale pentru a beneficia de majorarea de 50% a drepturilor reprezentând asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcămintei și a încălțămintei, materialelor igienico-sanitare, prevăzută de art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004;
3. Contestație act administrativ-fiscal. Caracterul datorat/nedatorat al obligațiilor fiscale constând în impozitul pe profit și TVA în cazul contractelor de sponsorizare reconsiderate de către organele fiscale ca fiind contracte de prestări servicii

SECȚIA I PENALĂ

2. **Infrațiunea de amenințare. Aptitudinea faptei de a produce o stare de temere**

Infrațiunea de amenințare nu este o infracțiune de pericol abstract (care s-ar consuma la momentul în care persoana vătămată a perceput actele de amenințare), nu este o infracțiune de pericol concret (fiind necesar a se dovedi că existența în concret a unei stări de pericol) și nici o infracțiune de rezultat (ceea ce ar fi impus în concret a se dovedi că aceasta a resimțit o stare de temere). Infrațiunea prevăzută de art. 206 C.pen. este o infracțiune de pericol potențial, ceea ce obligă organele judiciare să dovedească că în concret actele de amenințare erau apte prin ele însele să creeze o stare de temere persoanei vătămate.

Amenințarea se consideră a fi susceptibilă de a alarma când este de natură a inspira persoanei amenințate o temere reală și serioasă că va suferi vătămarea sau prejudiciul cu care a fost amenințată. Pentru aceasta este necesar, ca amenințarea să fie aptă de a fi realizată, adică să se producă în împrejurări care să fie de natură să impresioneze, să îngrijoreze, să creeze în conștiința celui amenințat temerea că răul cu care se amenință s-ar putea realiza. Dacă amenințarea este serioasă și susceptibilă de alarmare, atunci conținutul infracțiunii este realizat, indiferent dacă a avut ecou în conștiința persoanei vătămate sau nu. Caracterul amenințării de a fi fost susceptibilă de a produce o stare de temere se apreciază concret, în funcție de împrejurările cauzei, de natura răului cu care s-a amenințat, de natura alarmantă a expresiilor întrebuințate, de personalitatea celui amenințat, de reacția acestuia în fața amenințării etc.

(Decizia nr. 954/A din data de 17 septembrie 2021)

Prin sentința penală nr. 157 din data de 26.02.2021, Judecătoria Sectorului 1 București în temeiul art. 396 alin. (1) și (5) C.pr.pen. rap. la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C.pr.pen. a achitat pe inculpatul TV sub aspectul săvârșirii infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) C.pen.

În temeiul art. 396 alin. (1) și (5) C.pr.pen. rap. la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C.pr.pen. a achitat pe inculpatul AIA (sub aspectul săvârșirii infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) C.pen.

În temeiul art. 25 alin. (5) C.pr.pen. a lăsat nesoluționată acțiunea civilă formulată de persoana vătămată BVȘ

În temeiul art. 275 alin. (3) C.pr.pen., cheltuielile judiciare avansate de stat au rămas în sarcina acestuia.

În temeiul art. 276 alin. (5) C.pr.pen. a respins ca neîntemeiată cererea inculpaților de obligare a persoanei vătămate la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond analizând actele și lucrările dosarului a reținut că, prin rechizitoriul din data de 19.02.2020 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București, emis în dosarul înregistrat pe rolul acestei instanțe la data de 25.02.2019, s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatului TV cercetat în stare de libertate sub aspectul săvârșirii infracțiunii de amenințare, prev. de art. 206 alin. (1) C.pen., și inculpatul AIA, cercetat în stare de libertate sub aspectul săvârșirii infracțiunii de amenințare, prev. de art. 206 alin. (1) C.pen.

În fapt, s-a reținut că, la data de 05.09.2016, în jurul orelor 18.00, în timp ce se aflau pe str. S, sectorul 1, București, inculpații TV și AIA l-au amenințat cu săvârșirea infracțiunii de lovire sau alte violențe pe numitul BVȘ.

Pentru dovedirea situației de fapt au fost administrate următoarele mijloace de probă în cursul urmăririi penale: declarația persoanei vătămate BVȘ, declarația de suspect și de inculpat a lui AIA, declarațiile inculpatului TV, declarația de a lui DC, declarația martorei GV, declarația de martor a numitei TM, declarația martorului SN, declarația de martor a numitei BAL (f. 70-74),

declarația martorului SMV, procesul verbal de vizionare și ascultare a înregistrărilor realizate de camerele video amplasate la locul faptei.

Prezenți la judecarea cauzei, inculpații au fost încunoștințați de învinuirea ce li se aduce prin actul de sesizare al instanței, precum și faptul că au dreptul să nu facă nici o declarație, atrăgându-li-se atenția că tot ceea ce declară poate fi folosit și împotriva acestora, precum și dreptul de a da explicații în tot cursul cercetării judecătorești, când socotesc necesar.

La primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, ulterior prezentării succinte a actului de sesizare a instanței, în baza art. 374 alin. (1) C.pr.pen., instanța i-a informat pe inculpați în legătură cu posibilitatea de a solicita ca judecata să aibă loc numai pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale și a înscrisurilor prezentate de părți, aducându-le la cunoștință dispozițiile art. 396 alin. (10) C.pr.pen..

Inculpații au declarat în mod expres că nu solicită aplicarea dispozițiilor art. 374 alin. (4) C.pr.pen. și au formulat declarații în fața instanței.

În cursul cercetării judecătorești, instanța, a dispus administrarea declarațiilor martorilor GV, DC, TM, SN, SMV, BAL, a persoanei vătămate și a inculpaților, în mod nemijlocit în fața instanței.

S-au depus la dosarul cauzei fișe de cazier judiciar pentru inculpați. Cu privire la inculpați nu au fost luate măsuri preventive pe parcursul procesului penal.

Persoana vătămată BVȘ s-a constituit parte civilă în cauză prin cererea depusă în data de 01.09.2020, precizată la termenul din 14.01.2021.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța de fond a reținut următoarele:

În fapt:

La data de 05.09.2016, în jurul orelor 18.00, în timp ce se aflau pe str. S, sectorul 1, București, inculpații TV și AIA l-au amenințat cu săvârșirea unor acte de violență pe vecinul acestora, persoana vătămată BVȘ, pe fondul unui conflict verbal bilateral determinat de incidente referitoare la raportul de vecinătate.

Această situație de fapt rezultă din coroborarea următoarelor mijloace de probă, administrate în cursul urmăririi penale și al judecării: declarațiile persoanei vătămate BVȘ, declarațiile inculpaților, declarațiile martorilor GV, DC, TM, SN, SMV, BAL și din înregistrările video puse la dispoziția organelor de urmărire penală de către persoana vătămată.

Conform declarațiilor date de persoana vătămată în cursul judecării și în cursul urmăririi penale, care se coroborează în privința aspectelor esențiale, la data de 05.09.2016 persoana vătămată se afla în fața casei sale și repara un autovehicul. Persoana vătămată a fost abordată de către inculpatul AIA, care i-a reproșat starea gardului despărțitor al proprietăților celor doi vecini, ocazie cu care inculpatul a invitat persoana vătămată în curtea sa pentru a vedea stadiul gardului, iar când acesta din urmă a refuzat, a proferat injurii și a încercat să îl lovească. Persoana vătămată a arătat în mod expres că a refuzat să intre în curtea inculpatului, „deoarece AIA sigur dorea să mă bată”. În plus, a relatat că a montat camere video pe proprietatea sa, întrucât bănuia că vor fi altercații între acesta și inculpat, deoarece de-a lungul timpului au mai avut discuții, iar inculpatul A a mai încercat să îl lovească. Persoana vătămată a mai pretins că inculpatul A a amenințat-o că o va lovi până o va ucide. Ulterior, susține persoana vătămată, din alt imobil a ieșit inculpatul TV care a alergat spre acesta încercând să îl lovească și amenințându-l că îl va bate până îl va omori, iar pe durata evenimentelor descrise, persoana vătămată avea în mână o cheie metalică, pe care a utilizat-o pentru a lucra la roata mașinii. Persoana vătămată a mai relatat că s-a retras permanent, făcând pași în spate, pentru a evita escaladarea conflictului.

Analizând declarațiile date de martora GV în cursul judecării și în cursul urmăririi penale, instanța de fond a reținut că părțile s-au jignit reciproc pe fondul unor neînțelegeri referitoare la gardul despărțitor și la acoperirea video realizată de camerele de luat vederi montate de persoana vătămată pe proprietatea acesteia. Martora a mai relatat că persoana vătămată era înarmată cu o cheie metalică, de 30-40 de cm, utilizată pe parcursul reparației vehiculului, pe care a ridicat-o

spre inculpatul A, fiul martorei, iar la acel moment a intervenit inculpatul T, în apărarea inculpatului A.

Din depoziția martorei DC, dată atât în fața instanței cât și în fața organelor de urmărire penală rezultă că martora a surprins momentul în care inculpatul T se certa cu persoana vătămată, aceasta din urmă având în mână un levier auto ridicat deasupra inculpatului T. Martora a mai relatat că inculpații îi spuneau persoanei vătămate să se abțină și să se liniștească. Martora a relatat că obiectul metalic din mâna persoanei vătămate avea aproximativ 50 de cm. În egală măsură, martora a relatat că persoana vătămată se retrăgea când inculpații se îndreptau spre acesta, „se comporta de parcă îi era frică că cei doi inculpați l-ar ataca, dar niciunul dintre cei trei nu avea intenția de a ataca pe cineva”. Aceeași martoră a apreciat, din gesturile persoanei vătămate, că acesta a ridicat levierul fiindcă îi era frică.

Cu ocazia audierii în calitate de martor, TM, soția inculpatului TV, a relatat, atât în cursul judecății cât și în cursul urmăririi penale, că inculpatul T a intervenit în conflictul verbal desfășurat între persoana vătămată și inculpatul A, încercând să aplaneze situația tensionată. În acest context, persoana vătămată i-a spus inculpatului T: „marș în curte” și l-a înjurat, în timp ce a ridicat asupra acestuia o rangă, apreciată de martoră la 50 cm – 1 m, pe care a mimat că o va folosi asupra inculpatului T. A mai indicat faptul că este posibil ca inculpatul T să fi înjurat persoana vătămată, însă, a apreciat că nu a fost mai mult decât o ceartă.

Din declarațiile martorului SN, cumnatul inculpatului T, date atât în fața instanței cât și în fața organelor de urmărire penală, rezultă că la momentul conflictului, persoana vătămată îl înjura pe inculpatul T de mamă și îi spunea acestuia „marș în curte, tu nu ai nicio treabă aici”. Martorul a mai relatat că persoana vătămată BVȘ nu părea să afișeze o stare de frică, iar dacă i-ar fi fost frică, acesta ar fi putut merge în curtea sa. Martorul a mai indicat faptul că persoana vătămată ținea permanent un obiect metalic în mână. În plus, a mai relatat că inculpatul A și persoana vătămată țipau, se înjurau reciproc și gesticulau.

Cu ocazia audierii, martorul SMV, atât în cursul judecății cât și în cursul urmăririi penale a susținut că inculpatul T a amenințat persoana vătămată că o va bate, timp în care aceasta din urmă avea în mână un obiect metalic, respectiv o cheie cu care lucra la mașină și „părea pregătit să o folosească să se apere atunci când TV venea spre el”. După aprecierea martorului, obiectul metalic avea aproximativ 20 de cm. Martorul a mai relatat că inculpatul A i-a spus persoanei vătămate că o va bate. În egală măsură, a afirmat că persoana vătămată avea o atitudine defensiv-agresivă, martorul apreciind: „cred că BVȘ mai degrabă se apăra”, iar ceea ce persoana vătămată spunea putea fi de natură a-i provoca pe inculpați.

Martora BAL, cu prilejul audierii atât în cursul judecății cât și în cursul urmăririi penale și-a prezentat poziția față de situația de fapt. La termenul din 14.01.2021, ulterior audierii, instanța a observat că martora avea plasate în fața sa o serie de notițe olografe, conținând mențiuni despre situația de fapt, pe care instanța le-a solicitat, iar după analiză le-a atașat la dosar, acestea fiind regăsite la fila 113 d.i.

Martora a relatat că SN nu a asistat la eveniment, acesta părăsind imobilul și îndreptându-se spre Calea Griviței anterior conflictului. A mai indicat faptul că inculpatul A s-a adresat pe un ton irascibil persoanei vătămate reproșându-i ceva legat de gard și de camerele de supraveghere video, iar ulterior discuțiile au escaladat, inculpatul precizându-i persoanei vătămate că o va bate până o va omorî și nu va mai putea ieși din curte. Persoana vătămată, susține martora, a încercat să ignore inculpatul pentru a evita un scandal. A mai relatat că persoana vătămată încerca să evite contactul cu inculpatul retrăgându-se, fie către martorul SMV, fie înapoi către mașină. A mai adăugat că inculpatul TV a sosit alergând din curtea sa, amenințând persoana vătămată că o va bate până o va omorî, având intenția de a-l agresa fizic. A mai relatat că inculpatul T a fost oprit de soția acestuia din încercarea de a lovi persoana vătămată.

Martora a mai relatat că ambii inculpați l-au alergat pe soțul său aproape 80-100 de metri, însă, ulterior au încetat să îl urmărească și s-au întors. Cu același prilej, s-a întors și persoana

vătămată, care, în dreptul mașinii acesteia, a fost scuipată de inculpatul TV. Martora a precizat că inculpații au adresat injurii persoanei vătămate, însă acesta nu le-a răspuns.

Din procesul verbal de vizionare și ascultare a înregistrărilor camerelor video amplasate la locul faptei a reieșit că, la data de 05.09.2016, în jurul orelor 18:00, a avut loc un conflict verbal între persoana vătămată și cei doi inculpați. Următoarele replici pot fi subsumate faptelor reclamate de persoana vătămată: (..)

În timpul dialogului mai sus relatat, la minutul 06:09, inculpatul AIA traversează strada către locul în care se afla BVȘ, spunându-i în repetate rânduri că-l va bate. La minutul 06:45 se observă cum persoana vătămată BVȘ încearcă să se îndepărteze de AIA, însă este urmat îndeaproape de acesta, apoi persoana vătămată agită un obiect pe care îl ține în mână către inculpatul AIA.

La minutul 07:03, în cadru apare inculpatul TV, care traversează strada către persoana vătămată, spunându-i că o va bate, apoi BVȘ se retrage, fiind urmat pe partea carosabilă de către inculpatul TV. Ulterior, TV se retrage, iar persoana vătămată îl urmărește, gesticulând continuu, apoi inculpatul se îndreaptă în repetate rânduri către BVȘ, adresându-i injurii și spunându-i că-l va bate, iar persoana vătămată urmărește inculpatul de îndată ce acesta din urmă încetează să profereze injurii.

Analizând în ansamblu probatoriul administrat în cauză, instanța de fond a reținut că în data de 05.09.2016 în jurul orei 18:00, pe str. S, sectorul 1, București, a avut loc un conflict verbal între inculpații TV și AIA și vecinul acestora persoana vătămată BVȘ.

Conflictul a pornit de la discuția dintre inculpatul AIA și persoana vătămată, inculpatul precizându-i persoanei vătămate că gardul despărțitor dintre proprietăți „stă să cadă”, iar dacă inculpatul va tăia țeava de la boltă, gardul va cădea. Persoana vătămată i-a răspuns inculpatului „Dacă îl tai, faci pușcărie”, astfel cum rezultă din procesul verbal de redare a conținutului înregistrării audio-video denumită „film1”, regăsită la fila 102 verso d.u.p.

Ulterior, discuțiile dintre părți au escaladat, fiecare dintre aceștia precizându-i celuilalt că va avea de justificat diverse fapte, iar inculpatul A i-a precizat persoanei vătămate să nu se joace cu focul, întrucât va „mânca bătaie”. Persoana vătămată, la rândul său, i-a răspuns inculpatului: „Îți dau de-ți rup...”, iar inculpatul l-a provocat să dea, astfel cum rezultă din procesul verbal de redare a conținutului înregistrării audio-video denumită „film1”, regăsită la fila 103 d.u.p..

În momentul tensionat creat de discuțiile redade, persoana vătămată a chemat inculpatul mai aproape de acesta, într-o zona aflată în raza video a camerelor de luat vederi montate în imobilul persoanei vătămate, despre care acesta din urmă a afirmat în cursul audierii în fața instanței că le-a montat pe proprietatea sa, întrucât bănuia că vor fi altercații între acesta și inculpat, deoarece de-a lungul timpului au mai avut discuții, iar inculpatul A a mai încercat să îl lovească.

Situația a escaladat, în timpul injuriilor reciproce dintre persoana vătămată și inculpatul A, la fața locului apărând și inculpatul T care i-a spus persoanei vătămate: „Bă, pleacă, bă, în pula mea de aici! Bă, te bat de te cacă pe tine”, astfel cum rezultă din procesul verbal de redare a conținutului înregistrării audio-video denumită „film1”, regăsită la fila 103 verso d.u.p.

În ceea ce privește susținerea persoanei vătămate în sensul că inculpații l-au amenințat că îl vor bate până îl vor ucide, instanța de fond a reținut că aceasta nu este probată de materialul probatoriu existent la dosar. În acest sens, instanța a reținut că amenințarea cu moartea rezultă numai din declarația persoanei vătămate și a soției acestuia, martora BAL. Instanța consideră că ambele declarații prezintă indicii de nesinceritate sub acest aspect.

Astfel, instanța a reținut că susținerile persoanei vătămate apar ca formulate *pro causa*, în vederea susținerii faptelor indicate în plângerea penală formulată, nefiind dovedite de niciun alt mijloc de probă independent.

Referitor la declarația martorei BAL, instanța a reținut că aceasta a fost pregătită aprioric, nefiind o depoziție liberă dată în fața instanței de judecată. Pentru a reține astfel, instanța a avut în vedere că martora s-a prezentat la termenul de judecată din data de 14.01.2021, când a fost

audiată, cu o serie de însemnări referitoare la structura declarației sale, între acestea fiind subliniate sau încercuite anumite elemente regăsite și în declarația dată în fața instanței, precum: „A.I. a avut în permanență un ton amenințător și provocator, iar soțul meu a încercat tot timpul să își păstreze calmul și să îl ignore”, „L-a alergat până aproape de colțul străzii, cam 80-100 m pentru a-l bate”, „martorul SMV a văzut foarte bine pentru că era sus pe gard, își toaleta salcia”, „cei doi au vrut de fapt să îl bată pe soțul meu”, „TV l-a și scuipat”, „ambii l-au amenințat că îl bat, că îl omoară”.

Instanța a avut în vedere depoziția martorei BAL este formulată pentru a susține poziția procesuală a soțului său, fapt care rezultă din existența unor notițe referitoare la desfășurarea situației de fapt și la sublinierea anumitor elemente care ar confirma versiunea evenimentelor relatată în plângerea penală. Instanța mai are în vedere că declarația dată la termenul din 14.01.2021 conține, în mod paradoxal, mai multe informații decât cea dată de același martor în cursul urmăririi penale, deși aceasta din urmă a fost mai apropiată cronologic de momentul săvârșirii pretinselor fapte.

Referitor la amenințarea cu acte de violență fizică, instanța a reținut că ambii inculpați i-au transmis, pe un ton ridicat persoanei vătămate că îl vor bate, fapt rezultat atât din înregistrarea video, redată prin procesul verbal anterior menționat cât și din depoziția martorului SMV, care a făcut această mențiune atât în timpul urmăririi penale cât și cu prilejul audierii în cursul judecății.

Instanța de fond a mai avut în vedere că pe întreaga durată a conflictului descris, persoana vătămată avea asupra sa un obiect metalic, respectiv o cheie metalică utilizată pentru reparația vehiculului său, parcat în proximitatea casei persoanei vătămate. Referitor la respectiva cheie, instanța a reținut că martorii au apreciat diferit dimensiunea acesteia, respectiv 30-40 de cm în cazul martorei GV, 50 de cm în cazul martorei DC, 50 cm - 1 metru în cazul martorei TM, 20 de cm în cazul martorului SMV și 20 de cm conform depoziției date de martora BAL în cursul judecății și 50 de cm conform depoziției aceleiași martore date în cursul urmăririi penale. Conform declarației inculpatului A, obiectul metalic era o cheie de roți, de aproximativ 40-50 de cm, care, pentru un necunoscător putea fi asimilată unei bare metalice.

Existența unei diferențe de apreciere cu privire la lungimea obiectului metalic apare ca justificată în condițiile trecerii a peste 4 ani de la momentul producerii evenimentului până la momentul depozițiilor martorilor anterior menționați. Fără a fi necesară identificarea cu precizie a lungii cheii metalice, instanța a reținut că aceasta constitui un obiect contondent apt să fie folosit în vederea atacului, respectiv în vederea apărării în fața unei persoane complet dezarmate.

După cum a rezultat din depozițiile martorilor SMV și TM persoana vătămată era pregătită să folosească și a mimat folosirea respectivului obiect contondent față de inculpați.

Analizând declarațiile inculpatului AIA, date atât în cursul judecății cât și în cursul urmăririi penale, acesta a precizat că ulterior discuției tensionate cu persoana vătămată, referitoare la gardul despărțitor al proprietăților și la camerele de luat vederi, persoana vătămată i-a transmis inculpatului să tacă, altfel îl va lovi cu cheia, iar inculpatul i-a răspuns „hai, dă!”. Inculpatul a mai relatat că replici amenințătoare au fost date de toate părțile, pe fondul conflictului iscat.

Inculpatul TV, cu ocazia audierii în fața instanței, a arătat că a intervenit când persoana vătămată intenționa să îl lovească pe inculpatul A cu o țevă metalică, persoana vătămată i-a răspuns „marș în curte”, inculpatul adresându-i injurii. Acesta a mai arătat că atunci când se afla în proximitatea persoanei vătămate ce avea asupra sa obiectul metalic, s-a speriat, a făcut un pas spre persoana vătămată, încercând să-i blocheze unghiul, astfel cum a învățat în armată.

Instanța de fond a reținut că depozițiile inculpatului A se coroborează cu procesul verbal de redare a conținutului înregistrării audio-video denumită „film1”, regăsită la fila 103 d.u.p. În egală măsură, instanța a avut în vedere că susținerile inculpatului T sunt, în parte, verosimile, fiind plauzibil faptul că acesta s-a apropiat la mai puțin de jumătate de metru de persoana vătămată pentru a preveni să fie lovit cu obiectul metalic ținut deasupra capului de persoana vătămată, astfel

cum rezultă din înregistrări, însă această acțiune nu a justificat replicile repetate prin care i-a transmis persoanei vătămate că o va lovi.

În drept, fapta inculpaților TV și AIA, care, la data de 05.09.2016, în jurul orelor 18.00, în timp ce se aflau pe str. S, sectorul 1, București l-au amenințat cu săvârșirea unor acte de violență pe vecinul acestora, persoana vătămată BVȘ, pe fondul unui conflict verbal bilateral determinat de incidente referitoare la raportul de vecinătate nu întrunește elemente constitutive ale infracțiunii de amenințare prevăzută de art.206, alin. (1) C.pen., pentru care au fost trimiși în judecată.

Conform art. 206, alin. (1) C.pen., „Fapta de a amenința o persoană cu săvârșirea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare îndreptate împotriva sa ori a altei persoane, dacă este de natură să îi producă o stare de temere, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă, fără ca pedeapsa aplicată să poată depăși sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea care a format obiectul amenințării”.

Sub aspectul laturii obiective, elementul material al infracțiunii reținute în sarcina inculpaților, prin actul de sesizare a instanței, constă în acțiunea de proferare a unor amenințări cu acte de violență îndreptate împotriva persoanei vătămate BVȘ.

Existența unor acțiuni constând în afirmații prin care inculpații i-au transmis persoanei vătămate că o vor bate este indiscutabilă, aceasta rezultând, atât din înregistrarea video (fișierul intitulat „film1”), redată prin procesul verbal din 22.10.2019 cât și din depoziția martorului SMV, care a făcut această mențiune atât cu ocazia audierii în timpul urmăririi penale cât și cu prilejul depoziției date în fața instanței de judecată.

Instanța a reținut că textul art. 206, alin. (1) C.pen., prevede în mod expres că elementului material îi este atașată o cerință esențială, respectiv ca acțiunea de amenințare să fie „de natură să îi producă o stare de temere” victimei, fapt supus unei aprecieri concrete a instanței de judecată.

Astfel, instanța a avut în vedere că între inculpați și persoana vătămată există o relație tensionată îndelungată, fapt învederat atât de persoana vătămată cât și de inculpați cu prilejul audierii. Existența unor tensiuni bilaterale rezultă inclusiv din depoziția martorei BAL, care, cu ocazia audierii în cursul urmăririi penale a relatat și alte evenimente din care apreciază că rezultă caracterul conflictual și violent al inculpatului TV. În plus, la momentul la care persoana vătămată a pus la dispoziția organelor de urmărire penală înregistrările video ale evenimentului din 05.09.2016, aceasta a transmis și o înregistrare din 17.09.2015, din care rezultă existența unor injurii reciproce între inculpatul TV și persoana vătămată BVȘ, mijloace de probă fără interes pentru fondul prezentei cauze.

Astfel, între părți, reproșuri reciproce și conflicte verbale au existat și anterior evenimentului din data de 05.09.2016.

Instanța de fond a mai reținut că persoana vătămată a prevăzut escaladarea discuției cu inculpatul AIA, la momentul la care aceasta i-a replicat inculpatului că dacă se va atinge de gardul despărțitor al proprietății comune va „face pușcărie”. În plus, tocmai persoana vătămată a arătat instanței că a montat camerele de luat vederi întrucât bănuia că vor fi altercații între acesta și inculpat, deoarece de-a lungul timpului au mai avut discuții, iar inculpatul A a mai încercat să îl lovească.

Instanța a mai reținut că ulterior primelor afirmații amenințătoare exercitate de inculpatul A, persoana vătămată i-a răspuns inculpatului: „îți dau de-ți rup...”, iar inculpatul l-a provocat să dea, fapt care denotă un conflict susținut bilateral de părți, niciuna dintre acestea nefiind pusă în situația efectivă a restrângerii libertății de acțiune.

Mai mult, instanța a avut în vedere că în momentul tensionat creat de discuțiile redade, persoana vătămată nu a evitat comunicarea cu inculpatul A, ci l-a chemat pe acesta mai aproape, într-o zonă aflată în raza video a camerelor de luat vederi montate în imobilul persoanei vătămate, căutând să surprindă conversațiile și reacțiile acestuia. Astfel, afirmațiile inculpatului A, conform cărora acesta va bate persoana vătămată, în mod obiectiv, nu erau apte să îi producă celei din urmă

o stare de temere, având în vedere că aceasta a facilitat escaladarea conflictului, căutând să îndrume inculpatul în raza vizuală a camerelor de luat vederi, unde să fie reiterate amenințările.

În ceea ce privește acțiunile inculpatului TV care a sosit, în grabă, la discuția tensionată dintre inculpatul A și persoana vătămată și i-a transmis acesteia din urmă că o va lovi, astfel: „Bă, te bat de te caci pe tine”, după cum rezultă din procesul verbal de redare a conținutului înregistrării audio-video denumită „film1”, regăsită la fila 103 verso d.u.p., instanța reține că reacția persoanei vătămate, inițial, a fost una de retragere din fața inculpatului TV, însă, subsecvent intervenției martorei TM, conflictul s-a aplanat, iar inculpatul T s-a retras. În ciuda acestui fapt, persoana vătămată nu a revenit la locuința sa, ci l-a urmărit pe inculpatul T gesticulând în urma acestuia, în condițiile în care persoana vătămată era înarmată cu un obiect metalic apt să fie utilizat pentru a se apăra față de inculpatul T, după cum rezultă din depozițiile martorilor SMV și TM. Situația de fapt este surprinsă și de înregistrările video anterior menționate.

Instanța de fond a constatat că atitudinea persoanei vătămate pe durata evenimentului a fost atât defensivă cât și agresivă, acesta căutând să întrețină raporturile conflictuale și, eventual, să le concentreze în zona surprinsă de camerele video montate pe proprietatea sa. Instanța a mai reținut că această concluzie este susținută și de depozițiile martorului SMV, care a afirmat că persoana vătămată avea o atitudine defensiv-agresivă. Acesta a mai relatat: „cred că BVȘ mai degrabă se apăra. Cred că ceea ce spunea BVȘ putea fi de natură a-i provoca pe inculpați”.

În plus, din depoziția martorului SN rezultă că persoana vătămată nu a afișat în mod real o stare de frică, fapt rezultat și din depoziția martorei TM, soția inculpatului TV.

Instanța a mai avut în vedere declarația martorei DC, care a arătat că persoana vătămată se comporta de parcă îi era frică că va fi atacat de cei doi inculpați, deși niciunul dintre cei trei nu avea intenția de a ataca pe cineva. Instanța a reținut, din declarațiile concordante ale martorilor, că persoana vătămată era înarmată cu obiectul metalic pe care îl ținea ridicat în fața inculpaților, fapt care determină concluzia unei agresivități din partea persoanei vătămate, stare incompatibilă cu o temere reală pentru integritatea sa fizică.

În atare situație, deși persoana vătămată resimțea disconfortul aferent unui conflict în derulare, acesta nu a fost de natură să îi producă în mod real o stare de temere, în sensul prevăzut de art. 206, alin. (1) C.pen.

Instanța a mai reținut că exercitarea unor acte de violențe, în plina stradă, în prezența unui număr ridicat de vecini și, eventual, în dreptul camerelor de luat vederi, apăsătoare și neplăzibile pentru ambii inculpați, în ciuda unor acțiuni provocatorii provenite de la persoana vătămată.

Pe cale de consecință, instanța a reținut că în prezenta cauză cerința esențială atașată elementului material nu este îndeplinită, întrucât acțiunile amenințătoare ale inculpaților, în mod concret, obiectiv, nu au fost de natură să îi producă victimei o stare de temere, aceasta din urmă participând la întreținerea conflictului, atât prin replicile date cât și prin gesturile efectuate.

În lipsa întrunirii cerinței esențiale aferente elementului material, latura obiectivă a infracțiunii nu poate fi întrunită, iar faptele concrete săvârșite de fiecare dintre cei doi inculpați nu pot fi încadrate în textul de incriminare, astfel, nu sunt prevăzute de legea penală ca infracțiuni.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 396 alin. (1) și (5) C.pr.pen. rap. la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I C.pr.pen., a achitat pe inculpatul TV și pe inculpatul AIA sub aspectul săvârșirii infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) C.pen.

Având în vedere temeiul achitării inculpaților, respectiv art. 16, alin. (1), lit. b), teza I C.pr.pen., în condițiile art. 25 alin. (5) C.pr.pen., a lăsat nesoluționată acțiunea civilă formulată de persoana vătămată BVȘ.

Față de soluția de achitare dispusă în cauză, având în vedere prevederile art. 398 C.pr.pen. raportat la art. 275 alin. (3) C.pr.pen., cheltuielile judiciare avansate de stat vor rămâne în sarcina acestuia, instanța neputând reține existența unei culpe procesuale a vreunora dintre părțile ținute să suporte contravaloarea cheltuielilor de judecată.

Având în vedere soluția pronunțată în privința laturii penale, în temeiul art. 276 alin. (5) C.pr.pen., a respins ca neîntemeiată cererea inculpaților de obligare a persoanei vătămate la plata cheltuielilor de judecată, din actele dosarului neputându-se reține în mod cert o culpă a persoanei vătămate în cauzarea prejudiciului reprezentând cheltuielile de judecată efectuate de inculpați.

Împotriva acestei sentințe a declarat Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București și partea civilă BVȘ

Prin apelul său Ministerul Public a criticat sentința pentru netemeinicia soluției de achitare a inculpatului TV pentru săvârșirea infracțiunii de amenințare, prev. de art. 206 C.pen..

Prin apelul său partea civilă BVȘ a solicitat desființarea sentinței atacate și, în fond rejudecând, rezolvarea acțiunilor penale și civile exercitate în cauză, prin statuarea asupra culpabilității penale a acuzaților.

Examinând hotărârea apelată prin prisma criticilor formulate, dar și din oficiu, sub toate aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform art. 417 alin. (2) C.pr.pen., Curtea constată și reține următoarele:

Situația de fapt pe care se întemeiază hotărârea pronunțată de prima instanță este confirmată de probatoriul (necontestat) al cauzei și a fost recunoscută, în fața instanței respective, de către inculpați, nefiind contestată în calea de atac, nici de aceștia, nici de partea civilă și nici de Parchet.

Făcând o evaluare proprie a aceluși probatoriu, Curtea constată că, în data de 05.09.2016 în jurul orei 18:00, pe str. S, sectorul 1, București, a avut loc un conflict verbal între inculpații TV și AIA și vecinul acestora persoana vătămată BVȘ.

Conflictul a pornit de la discuția dintre inculpatul AIA și persoana vătămată, inculpatul precizându-i persoanei vătămate că gardul despărțitor dintre proprietăți „stă să cadă”, iar dacă inculpatul va tăia țeava de la boltă, gardul va cădea. Persoana vătămată i-a răspuns inculpatului „Dacă îl tai, faci pușcărie”, astfel cum rezultă din procesul verbal de redare a conținutului înregistrării audio-video denumită „film1”, regăsită la fila 102 verso d.u.p.

Din procesul verbal de vizionare și ascultare a înregistrărilor camerelor video amplasate la locul faptei a reieșit că, la data de 05.09.2016, în jurul orelor 18:00, a avut loc un conflict verbal între persoana vătămată și cei doi inculpați. Următoarele replici pot fi subsumate faptelor reclamate de persoana vătămată (..)

În timpul dialogului mai sus relatat, la minutul 06:09, inculpatul AIA traversează strada către locul în care se afla BVȘ, spunându-i în repetate rânduri că-l va bate. La minutul 06:45 se observă cum persoana vătămată BVȘ încearcă să se îndepărteze de AIA, însă este urmat îndeaproape de acesta, apoi persoana vătămată agită un obiect pe care îl ține în mână către inculpatul AIA.

La minutul 07:03, în cadru apare inculpatul TV, care traversează strada către persoana vătămată, spunându-i că o va bate, apoi BVȘ se retrage, fiind urmat pe partea carosabilă de către inculpatul TV. Ulterior, TV se retrage, iar persoana vătămată îl urmărește, gesticulând continuu, apoi inculpatul se îndreaptă în repetate rânduri către BVȘ, adresându-i injurii și spunându-i că-l va bate, iar persoana vătămată urmărește inculpatul de îndată ce acesta din urmă încetează să profereze injurii.

După cum în mod corect a reținut și prima instanță, existența unor acțiuni constând în afirmații prin care inculpații i-au transmis persoanei vătămate că o vor bate este indiscutabilă, aceasta rezultând, atât din înregistrarea video (fișierul intitulat „film1”), redată prin procesul verbal din 22.10.2019. În aceste condiții, stabilirea vinovăției inculpaților direct în apel, fără readministrarea probatoriului, nu reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea cauzele Gurău c. României, Flueraș c. României), deoarece instanța de apel nu a stabilit o situație de fapt diferită de cea reținută de judecătorul fondului. De asemenea, modalitatea de desfășurare a evenimentelor reținută de instanța de apel nu s-a întemeiat deloc pe declarația vreunei persoane audiate în primul

ciclu procesual, ci pe înregistrarea audio-video existentă la dosar, a cărei autenticitate nu a fost contestată în vreun fel.

Potrivit art. 206 alin. (1) C.pen. Fapta de a amenința o persoană cu săvârșirea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare îndreptate împotriva sa ori a altei persoane, dacă este de natură să îi producă o stare de temere, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă, fără ca pedeapsa aplicată să poată depăși sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea care a format obiectul amenințării.

Infracțiunea de amenințare nu este o infracțiune de pericol abstract (care s-ar consuma la momentul în care persoana vătămată a perceput actele de amenințare), nu este o infracțiune de pericol concret (fiind necesar a se dovedi că existența în concret a unei stări de pericol) și nici o infracțiune de rezultat (ceea ce ar fi impus în concret a se dovedi că aceasta a resimțit o stare de temere). Infracțiunea prev. de art. 206 C.pen. este o infracțiune de pericol potențial, ceea ce obligă organele judiciare să dovedească că în concret actele de amenințare erau apte prin ele însele să creeze o stare de temere persoanei vătămate.

Amenințarea se consideră a fi susceptibilă de a alarma când este de natură a inspira persoanei amenințate o temere reală și serioasă că va suferi vătămarea sau prejudiciul cu care a fost amenințată. Pentru aceasta este necesar, ca amenințarea să fie aptă de a fi realizată, adică să se producă în împrejurări care să fie de natură să impresioneze, să îngrijoreze, să creeze în conștiința celui amenințat temerea că răul cu care se amenință s-ar putea realiza. Dacă amenințarea este serioasă și susceptibilă de alarmare, atunci conținutul infracțiunii este realizat, indiferent dacă a avut ecou în conștiința persoanei vătămate sau nu. Caracterul amenințării de a fi fost susceptibilă de a produce o stare de temere se apreciază concret, în funcție de împrejurările cauzei, de natura răului cu care s-a amenințat, de natura alarmantă a expresiilor întrebuintate, de personalitatea celui amenințat, de reacția acestuia în fața amenințării etc.

Aplicând aceste considerente teoretice la situația din prezenta cauză, în dezacord cu judecătorul fondului, instanța de apel apreciază că actele de amenințare săvârșite de către inculpați erau apte de a-i produce persoanei vătămate o stare de temere. În acest sens, trebuie avute în considerare natura expresiilor folosite (Nu te juca cu focul, bătaie mânănci, te bat de te caci pe tine, te bat de te caci pe tine) și faptul că faptele au fost comise în urma unei acțiuni comise de către două persoane, care acționau împreună. Nu poate fi acceptată concluzia că actele de amenințare nu puteau să-i creeze o stare de temere persoanei vătămate, în condițiile în care aceasta se afla în inferioritate iar potențialul atac putea proveni de la două persoane mature (care aveau 44 de ani, respectiv 30 de ani), cu o forță fizică asemănătoare. Reducând la absurd situația, s-ar fi putut vorbi de o lipsă de tipicitate obiectivă din această perspectivă în cazul în care persoana vătămată ar fi fost o persoană cu o pregătire de specialitate (de exemplu, campion la box sau la judo, luptător în trupele speciale) iar posibیلی atacatori ar fi fost niște copiii foarte mici, persoane care suferă de un handicap fizic, persoane foarte bătrâne ș.a.m.d. Doar în astfel de împrejurări, persoana aflat în inferioritate nu ar putea resimți o stare de temere față de un eventual atac. Însă, atunci când atacul ar putea veni de la persoane cu aproximativ aceeași forță este evident că posibilele acte de agresiune sunt apte, prin natura lor, să producă o stare de temere.

Faptul că între inculpați și persoana vătămată există o relație tensionată îndelungată, că persoana vătămată a prevăzut posibilitatea apariției unor noi conflicte, motiv pentru care și-a instalat un sistem video-audio și că pe parcursul conflictului i-a atras pe eventualii agresori în raza video a camerelor de luat vederi montate în imobilul nu dovedește că eventualele acte de agresiune din partea a două persoane de o forță asemănătoare nu erau apte să-i producă o stare de temere.

Nici împrejurarea că persoana vătămată avea asupra ei pentru apărare un obiect metalic nu înlătură această concluzie. De altfel ridicarea acesteia pentru a se apăra reprezintă reflexul normal al unei persoane căreia îi este teamă și care încearcă astfel să-i descurajeze pe posibیلی atacatori și să se apere.

Nu poate fi acceptată nici concluzia primei instanțe potrivit căreia exercitarea unor acte de violențe, în plina stradă, în prezența unui număr ridicat de vecini și, eventual, în dreptul camerelor de luat vederi, apărea ca neplauzibilă pentru ambii inculpați. Astfel, practica judiciară dovedește că sunt extrem de dese comiterea unor fapte mult mai grave (omoruri, vătămări corporale, încăierări etc.) în astfel de împrejurări. Prima instanța omite să observe psihologia unei persoane care se află într-o stare de nervozitate excesivă și care în acest context nu își poate stăpâni pornirile, indiferent de numărul persoanelor care sunt de față sau de faptul că este înregistrată video. Prin urmare, nu se poate susține că în aceste condiții, persoana vătămată a conștientizat că un atac părea puțin plauzibil și prin urmare fapta nu era de natură să creeze o stare de temere.

Concluzionând, Curtea apreciază că faptele celor doi inculpați există și constituie infracțiunea de amenințare, urmând a fi antrenată răspunderea penală a acestora în condițiile art.396 C.pr.pen.

Individualizarea judiciară a pedepsei reprezintă una dintre cele mai importante și sensibile operațiuni juridice de a cărei acuratețe depinde în mod direct reușita procesului de îndreptare și recuperare a condamnatului, întrucât aceasta presupune, prin evaluarea gravității infracțiunii comise și a pericolozității infractorului, determinarea gradului de răspundere penală a inculpatului în raport cu care urmează să se stabilească pedeapsa și modul de executare a acesteia.

Infracțiunea, ca faptă socialmente periculoasă, creează o tulburare socială, aduce o atingere valorilor sociale ocrotite de legea penală și ordinii juridice instituite într-un sistem de drept. Pentru înlăturarea acestor consecințe negative ale infracțiunii este necesar să se reacționeze din partea societății, să se aplice anumite măsuri de constrângere juridică celor ce săvârșesc asemenea fapte. Mai mult, pentru înlăturarea neliniștii și tulburării sociale, pentru restabilirea ordinii juridice trebuie ca persoanele care au săvârșit infracțiuni să fie de îndată trași la răspundere penală.

Pedeapsa constituie criteriul principal prin care legea penală, evaluează, determină și diferențiază gradul de pericol social abstract, generic al fiecărei infracțiuni în parte.

Aplicarea și executarea pedepsei se realizează în vederea atingerii unor scopuri bine definite: pe de o parte, în scopul prevenirii săvârșirii de noi fapte penale din partea infractorilor, prin reeducarea acestora și din partea altor persoane, prin exemplaritatea pedepselor, iar pe de altă parte, în scopul restabilirii liniștii sociale și al reintegrării ordinii juridice.

De asemenea, exemplaritatea, care decurge din supunerea celui condamnat la executarea pedepsei, devine cu atât mai puternică cu cât punerea în executare se produce neîntârziat după condamnare. În aceste condiții, conștiința socială are încă vie și exactă imaginea pericolului pe care îl prezintă fapta și făptuitorul, a urmărilor dăunătoare sau primejdioase ale faptei săvârșite și va reacționa mai adecvat.

Curtea apreciază că, raportat la situația concretă existentă în cauză, se impune aplicarea unei pedepse cu amenda, nefiind necesară dispunerea unei pedepse cu închisoarea. În acest sens, se va avea în vedere că infracțiunea a fost comisă pe fondul unui conflict anterior, determinat de raporturile de vecinătate dintre părți. Se va avea în vedere și împrejurarea că inculpații sunt persoane integrate în societate, aflate la primul conflict cu legea penală. În opinia instanței, simpla desfășurare a procesului penal pe o perioadă de 5 ani reprezintă un factor care a contribuit la conștientizarea necesității respectării legii penale.

În ceea ce privește cuantumul amenzii, instanța urmează a stabili un cuantum de 2250 lei, stabilită prin înmulțirea unui număr de 150 zile amendă cu suma corespunzătoare zilei amendă stabilită de instanță la 15 lei pentru săvârșirea infracțiunii de amenințare.

În acord cu dispozițiile art. 397 alin. (1) C.pr.pen. instanța se pronunță prin aceeași hotărâre și asupra acțiunii civile. Potrivit dispozițiilor art. 19 alin. (1) C.pr.pen. acțiunea civilă exercitată în procesul penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale.

În prezenta cauză, persoana vătămată s-a constituit parte civilă, înainte de începerea cercetării judecătorești, cu suma de 5000 lei daune morale și 2182,30 lei daune materiale (din care 2000 lei onorariu avocat și 182,30 lei reprezentând cheltuieli cu fotocopierea dosarului).

Pentru angajarea răspunderii civile delictuale a unei persoane, este necesar, conform dispozițiilor art. 1349 și 1357 C.civ. să fie întrunite următoarele condiții: existența unei fapte ilicite săvârșite cu vinovăție, a unui prejudiciu, iar între fapta ilicită și prejudiciu să existe o legătură de cauzalitate.

În cauza de față, fapta ilicită este reprezentată de infracțiunea săvârșită de către inculpați, respectiv amenințarea părții civile cu vinovăția prevăzută de dispozițiile art. 16 alin. (3) lit. a) C.pen., respectiv intenție directă.

În ceea ce privește daunele morale solicitate, în genere, acestea reprezintă prejudicii care, strict vorbind, nu pot fi evaluate din punct de vedere economic, pecuniar, astfel încât despăgubirile acordate pentru repararea lor au semnificația unei compensații, a unei satisfacții acordate victimei, cuantumul acestei compensații fiind determinat, între altele, prin raportare la gravitatea faptei cauzatoare de prejudiciu.

La evaluarea daunelor morale, nu se are în vedere repunerea victimei în situația anterioară săvârșirii infracțiunii, lucru care nu se poate realiza obiectiv, ci procurarea unor satisfacții de ordin moral, susceptibile să înlocuiască valoarea de care a fost privată, cu evitarea deturnării scopului răspunderii civile în sensul stabilirii unor pedepse private sau al acordării unei satisfacții pur teoretice.

Față de acestea, rezultă că trebuie acordată o deosebită atenție prezervării unui just echilibru între necesitatea asigurării unei compensări de ordin patrimonial pentru suferințele produse victimei prin producerea infracțiunii și netransformarea acestora într-un mijloc de îmbogățire fără justă cauză pentru victimă.

Este neîndoielnic că prin amenințarea victimei acesteia i-au fost produse o serie de suferințe, motiv pentru care instanța apreciază că daunele morale aduse victimei justifică acordarea unei compensări de ordin patrimonial. Cu toate acestea, Curtea apreciază că suma solicitată este excesivă. Astfel, prin acordarea de daune morale, partea civilă nu trebuie să urmărească o îmbogățire fără justă cauză ci doar să se efectueze, în limita posibilului, o evaluare pecuniară a suferințelor cauzate. În acest sens, instanța apreciază că nivelul stării de temere resimțit de partea civilă este unul moderat, aspect dovedit de dialogul purtat cu cei doi inculpați.

Prejudiciul care se impune a fi acordat este de 1500 de lei urmând ca în baza art. 397, art.19, art. 25 C.pr.pen. cu referire la art. 1357 C.civ. să admită în parte acțiunea civilă formulată de partea civilă.

În ceea ce privește daunele materiale solicitate, Curtea apreciază că acestea reprezintă în realitate cheltuieli judiciare, urmând a fi acordate cu acest titlu.

SECȚIA A II-A PENALĂ

1. Non bis in idem. Soluție de clasare pentru aceeași faptă cu cea dedusă judecătii rămasă definitivă prin neformularea plângerii.

- Codul de procedură penală, art. 16 alin. (1) lit. i)
- Protocolul nr. 7 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 4

Soluția reglementată în art. 16 alin. (1) lit. i) C.pr.pen. prin care se recunoaște existența autorității de lucru judecat numai hotărârilor judecătorești este contrară celei prevăzute în paragraful 1 al art. 4 Protocolul nr. 7 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, urmând să fie acordată prioritate dispoziției din tratat, în măsura în care acesta din urmă nu are în vedere numai o dublă condamnare, dar, de asemenea, și o dublă urmărire pentru aceleași fapte imputate unei persoane, inclusiv atunci când o persoană a făcut obiectul unei urmăriri penale ce nu a condus la pronunțarea nici unei condamnări, deoarece în materie penală principiul non bis in idem este aplicabil indiferent dacă cel urmărit a fost sau nu condamnat.

Clasarea dispusă printr-o ordonanță a parchetului sub aspectul săvârșirii aceleiași infracțiuni cu cea dedusă judecătii intră în sfera de aplicabilitate a art. 4 din Protocolul nr. 7, câtă vreme soluția este una definitivă, împotriva ei nefiind formulată plângere la procurorul ierarhic superior sau la judecătorul de cameră preliminară, în condițiile prevăzute de art. 339 C.pr.pen., respectiv art. 340 C.pr.pen., iar organele de urmărire penală au examinat existența faptei și vinovăția inculpatului pe baza acelorași mijloace de probă administrate și în prezenta cauză cărora le-au dat o interpretare diferită.

În absența îndeplinirii condițiilor stricte care permit redeschiderea unui proces în sensul excepției prevăzute la art. 4 paragraf 2 din Protocolul nr. 7, în concret, în lipsa unor noi probe ori a unui viciu fundamental în cadrul urmăririi penale anterioare, urmărirea penală a inculpatului a doua oară pentru aceeași faptă contravine principiului non bis in idem.

(Decizia penală nr. 960/A din data de 22 septembrie 2021)

Prin sentința penală nr. 276 din 30 iunie 2021, Judecătoria Călărași, în baza art. 396 alin.(2) C.pr.pen. raportat la art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 și art. 61 alin. (4) lit. b) C.pen. a condamnat pe inculpatul Z.N. la amendă penală în echivalent a 150 zile de amendă pentru săvârșirea infracțiunii de emiterea unui cec fără a avea la tras disponibil suficient sau dispunerea în tot ori în parte de disponibilul avut mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare.

În baza art. 61 alin. (2) C.pen. a stabilit quantumul unei zile-amendă la 10 de lei/zi – amendă, în final inculpatul având de achitat suma de 1500 de lei cu titlu de amendă penală.

Conform prevederilor art. 97 C.pen. a anulat suspendarea executării pedepsei de 3 ani închisoare aplicate prin sentința penală nr. 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași, definitivă prin decizia penală nr. 1480/07.11.2019 a Curții de Apel București, pe care a descontopit-o și a repus în individualitatea lor pedepsele principale, pedepsele complementare și pedepsele accesorii aplicate astfel:

- 2 ani închisoare și la 2 ani interzicerea drepturilor prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și g) C.pen. pentru infracțiunea prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen., a art. 375 alin. (1) C.pr.pen. și a art. 396 alin. (10) C.pr.pen., la care acesta a fost condamnat prin sentința penală nr. 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași

- 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 367 alin. (1) C.pen., cu aplicarea art. 5 alin. (1) C.pen. și a art. 66 C.pen., aplicată prin sentința penală nr. 477/23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă la data de 10.06.2016, prin decizia Curții de Apel Constanța nr. 676, pe care le-a descontopit și le-a repus în individualitatea lor, respectiv

- 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 48 C.pen. rap. la art. 322 alin. (1) C.pen. și cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen. și a art. 5 alin. (1) C.pen. prin sentința penală nr. 477/23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă la data de 10.06.2016, prin decizia Curții de Apel Constanța nr. 676, pe care le-a descontopit și le-a repus în individualitatea lor, respectiv și

- 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 48 C.pen. rap. la art. 327 alin. (2) C.pen., cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen. și a art. 5 alin. (1) C.pen., prin sentința penală nr. 477/23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă la data de 10.06.2016, prin decizia Curții de Apel Constanța nr. 676.

În baza art. 38 alin. (1) C.pen. a constatat că infracțiunea pentru care inculpatul a fost condamnat în cauza de față a fost concurentă cu cele pentru care a fost condamnat prin sentința penală nr. 477/23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă la data de 10.06.2016, prin decizia Curții de Apel Constanța nr. 676/10.06.2016, prin sentința penală nr 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași, definitivă prin decizia penală nr. 1480/07.11.2019 a Curții de Apel București și prin sentința penală nr.2433/20.10.2016 a Tribunalului București definitivă la 04.06.2020, prin decizia penală nr.429/a Curții de Apel București.

În baza art. 40 C.pen. raportat la prevederile art. 39 alin. (1) lit. e) C.pen. a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea de 6 ani închisoare stabilită în sarcina sa prin sentința penală nr.2433/20.10.2016 a Tribunalului București, definitivă la 04.06.2020, prin decizia penală nr.429/a Curții de Apel București, la care a adăugat sporul de 1/3 din totalul celorlalte pedepselor aplicate, respectiv 1 an și 8 luni închisoarea, în total 7 ani și 8 luni închisoare și la care a adăugat în întregime pedeapsa amenzii aplicată prin prezenta de 1200 de lei.

În baza art. 45 alin. (2) și (3) lit. a) și alin. (5) C.pen. a aplicat inculpatului pedeapsa accesorie prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. a), b) pe o durată de 5 ani și prevăzută de art. 66 lit. g) C.pen., pe o perioadă de 3 ani.

A anulat mandatului de executare nr.7004/04.06.2020 la zi și a dispus emiterea unuia nou, conform dispozițiilor din prezenta sentință.

În baza art.72 C.pen., a dedus din pedeapsa închisorii aplicate, reținerea de 24 de ore, de la data de 09.06.2010, durata arestului preventiv de la 12.03.2013 la 28.03.2013 și durata arestului la domiciliu de la 06.05.2016 la 14.06.2016, precum și perioada executată în temeiul mandatului de executare nr.7004/04.06.2020 la zi.

Conform art.404 alin. (2) C.pr.pen. a atras atenția inculpatului asupra prevederilor art. 63 C.pen. referitoare la înlocuirea zilelor amendă neexecutate cu rea-credință cu un număr corespondent de zile de închisoare.

A respins ca inadmisibilă acțiunea civilă formulată de partea civilă SC I.S.S. SRL.

În baza art. 274 alin. (19) C.pr.pen. a obligat inculpatul la plata sumei de 500 lei cheltuieli judiciare către stat. În baza art. 275 alin. (6) C.pr.pen. cheltuielile judiciare avansate de stat constând în onorariu apărător din oficiu, avocat Ulmeanu Florentina în cuantum de 868 lei au fost avansate din fondurile Ministerului de Justiție.

În motivarea soluției pronunțate prima instanță a reținut din înscrisul de la filele 34-39 din dosarul de urmărire penală la data de 26.06.2015 că a fost încheiat contractul nr. 177 între societatea comercială S.C. I.S.S. S.R.L. cu sediul în municipiul București, în calitate de vânzător și societatea comercială S.C. Z.A. S.R.L. cu sediul în municipiul Călărași, județul Călărași, în calitate de cumpărător.

În derularea acestui contract, la data de 01.09.2015, a fost emisă factura nr. 401405 de către societatea comercială S.C. I.S.S. S.R.L. București, în valoare totală de 83.139,43 lei, cu scadența la data de 16.10.2015, achitată parțial de S.C. Z.A. S.R.L. Călărași a efectuat o plată parțială a facturii nr. 401405, la data de 30.10.2015, prin ordinul de plată numărul 35 emisă către Raiffeisen Bank, când a efectuat o plată în cuantum de 30.000 lei, restul de plată aferent acestei facturi fiind în cuantum de 53.139,43 lei.

Cu ocazia primirii facturii nr. 401405 din data de 01.09.2015, în valoare totală de 83.139,43 lei, inculpatul Zanfir Niculae a emis biletul de cec nr. RZBR1BA (...), la ordin, cu termen de plată data de 23.10.2015, pentru suma de 83.139,43 lei. Cecul respectiv avea ca trăgător societatea comercială S.C. Z.A. S.R.L. Călărași, iar ca tras banca Raiffeisen Bank. Cecul a fost emis „la ordinul” societății comerciale S.C. I.S.S. S.R.L. București.

După mai multe discuții purtate de reprezentanții societății comerciale S.C. I.S.S. S.R.L. București cu inculpatul Z.N., atât telefonic, cât și prin e-mail, a fost introdus la plată, la data de 02.02.2016, cecul RZBR1BA (...), cu valoarea de 83.139,43, ca urmare a faptului că inculpatul nu a efectuat plata sumei restante din factura nr. 401405, din data de 01.09.2015, în cuantum de 53.139,43 lei.

La data de 03.02.2016, banca Unicredit Bank S.A. a refuzat la plată cecul respectiv pentru lipsă totală de disponibil, cu mențiunea că acest instrument a fost prezentat la plată după expirarea termenului de prezentare. Potrivit art. 30 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, termenul de plată pentru instrumentul emis și plătabil în România a fost de 15 zile de la data emiterii, în cazul prezentului dosar penal ne referim la data de 23.10.2015.

Așa cum a rezultat din extrasele de cont aflate la filele dup, aferente contului societății comerciale S.C. Z.A. S.R.L. Călărași, disponibil la banca Raiffeisen Bank, având Codul IBAN: RO27 RZBR (...), pentru care a fost emis cecul RZBR1BA (...), de către inculpatul Z.N., la data de 23.10.2015, data scadenței instrumentului de plată, contul avea un disponibil de 36.637,50 lei.

Acest disponibil ar fi fost insuficient pentru acoperirea cecului RZBR1BA (...) emis pentru suma de 83.139,43 lei, dacă acest instrument de plată ar fi fost introdus pentru decontare la data de 23.10.2015, prima zi în care putea fi prezentat la plată.

În drept, prima instanță a reținut că:

În cauză sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzută de art.84 alin.1 pct.2 din Legea nr.59/1934.

Astfel, elementul material al faptei a constat în acțiunea inculpatului, administrator al SC Z.A.S. SRL, de a emite la 01.09.2015 fila cec nr. RZBR1BA (...), la ordin, cu termen de plată data de 23.10.2015, pentru suma de 83.139,43 lei și, ulterior emiterii acestuia, de a dispune, astfel cum a rezultat din extrasul de cont, de disponibilul din cont, astfel încât la împlinirea scadenței nu mai dispunea de sumele de bani necesare plății acestuia.

Așa cum a rezultat și din analiza art. 30 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, termenul de plată pentru instrumentul emis și plătabil în România este de 15 zile de la data emiterii. În prezenta cauză penală, termenul de 15 zile în care poate fi prezentat cecul pentru decontare începe să curgă de la data de 23.10.2015. În intervalul acestui termen, inculpatul trebuia să se asigure că are în cont disponibilul necesar acoperirii cecului emis.

Urmarea imediată a fost reprezentată de starea de pericol care se creează prin emiterea și plasarea în circuitul economic de cecuri emise în contradicție cu prevederile legale, fiind o infracțiune de pericol.

Legătura de cauzalitate a rezultat din materialitatea faptei.

Sub aspectul laturii subiective, a constat că inculpatul Z.N. a săvârșit infracțiunea ce face obiectul prezentului dosar penal cu intenție indirectă, acesta a prevăzut și deși nu a urmărit rezultatul faptei sale, acceptat posibilitatea producerii sale, acesta acționând în mod conștient, efectuând alte plăți din sumele aflate în contul bancar al societății comerciale pe care o administra, chiar dacă anterior a emis un cec scadent la data de 23.10.2015.

Cu privire la individualizarea judiciară a executării pedepsei aplicate instanța a avut în vedere criteriile generale de individualizare astfel cum sunt ele prevăzute de art. 74 C.pen. potrivit cărora stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei se face în raportat cu împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite; starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită; natura și gravitatea rezultatului produs ori a altor consecințe ale infracțiunii; motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;e) natura și frecvența infracțiunilor care constituie

antecedente penale ale infractorului; conduita după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal; nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială.

Astfel la individualizarea pedepsei s-au avut în vedere circumstanțele concrete ale săvârșirii faptei, respectiv faptul că a existat un blocaj financiar al societății ca urmare a unor măsuri asiguratorii instituite asupra conturilor societății, că așa cum a rezultat din declarația inculpatului și din corespondența electronică purtata între acesta și reprezentanții societății SC I.S.S. SA, inculpatul a recunoscut permanent datoria și a căutat soluții pentru a stinge obligația de plată, că la momentul introducerii la plată debitul aferent facturii era parțial achitat.

Totodată, s-a avut în vedere și persoana inculpatului, ce are vârsta de 55, are studii superioare și că la data săvârșirii faptei nu avea antecedente penale.

În raport de acestea, și prevederile art. 84 din Legea nr. 59/1934 instanța a apreciat că în raport de circumstanțele faptei și ale inculpatului sancțiunea amenzii penale a fost suficientă pentru a atrage atenția inculpatului asupra consecințelor faptei sale și a realiza scopul preventiv și sancționator al pedepsei.

Astfel, raportat la art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 și art. 61 alin. (4) lit. b) C.pen. a condamnat pe inculpatul Z.N., la amendă penală în echivalent a 150 zile de amendă pentru săvârșirea infracțiunii de emiterea unui cec fără a avea la tras disponibil suficient sau dispunerea în tot ori în parte de disponibilul avut mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare.

În baza art. 61 alin. (2) C.pen. a stabilit cuantumul unei zile-amendă la 10 de lei/zi –amendă, în final inculpatul având de achitat suma de 1500 de lei cu titlu de amendă penală.

S-a reținut în continuare că prin sentința penală nr. 2433/20.10.2016 a Tribunalului București definitivă la 04.06.2020, prin decizia penală nr. 429/a Curții de Apel București, inculpatul a fost condamnat la pedeapsa de 6 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 244 alin.(1) și (2) C.pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 36 C.pen. cu aplicarea art. 77 alin. (1) C.pen. și art. 78 C.pen. precum și pedeapsa complementară a interzicerii drepturilor prevăzută de art. 66 lit.a) și b) C.pen. pentru o perioadă de 5 ani.

Totodată s-a reținut că prin sentința penală nr. 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași, definitivă prin decizia penală nr. 1480/07.11.2019 a Curții de Apel București inculpatul a fost condamnat în baza art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005, cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen., a art. 375 alin. (1) C.pr.pen. și a art. 396 alin. (10) C.pr.pen., la 2 ani închisoare și la 2 ani interzicerea drepturilor prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și g) C.pen..

În baza art. 65 alin. (1) C.pen., rap. la art. 66 alin. (1) lit. a), b) și g) C.pen., s-a interzis inculpatului, ca pedeapsă accesorie, exercitarea acestor drepturi, de la rămânerea definitivă a prezentei sentințe și până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale.

În baza art. 97 C.pen. s-a dispus anularea suspendării sub supraveghere a pedepsei rezultante de 1 an și 8 luni închisoare, pronunțată în condițiile aplicării art. 91 și urm. C.pen. împotriva inc. Z.N. prin sentința penală nr. 477/23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă la data de 10.06.2016, prin decizia Curții de Apel Constanța nr. 676, pe care le-a descontopit și le-a repus în individualitatea lor, respectiv 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 367 alin. 1 C.pen., cu aplicarea art. 5 alin. (1) C.pen. și a art. 66 C.pen., 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 48 C.pen. rap. la art. 322 alin. (1) C.pen. și cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen. și a art. 5 alin. (1) C.pen. și 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 48 C.pen. rap. la art. 327 alin. (2) C.pen., cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen. și a art. 5 alin. (1) C.pen., acestea din urmă fiind concurente cu infracțiunea pentru care s-a dispus condamnarea aceluiași inculpat prin sentința penală nr. 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași, astfel încât, în urma contopirii tuturor acestor pedepse, în baza art. 40 C.pen. și în baza art. 38 alin. (1) C.pen., inc. Z.N. va executa, în total, 3 ani închisoare și 2 ani interzicerea drepturilor prevăzută de art. 66 alin. (1) lit.a), b) și g) C.pen., a cărei suspendare a executării pedepsei a fost suspendată pentru un termen de încercare de 4 ani, calculat de la data 10.06.2016.

Raportat la prevederile art. 97 C.pen., constatându-se că în termenul de supraveghere stabilit prin sentința penală nr. 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași, definitivă prin decizia penală nr. 1480/07.11.2019 a Curții de Apel București s-a descoperit săvârșirea de către inculpat și a infracțiunii pentru care a fost condamnat la pedeapsa închisorii prin sentința penală nr.2433/20.10.2016 a Tribunalului București definitivă la 04.06.2020, prin decizia penală nr.429/04.06.2020 a Curții de Apel București, instanța, va a dispus anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere aplicării pedepsei de 3 închisoare aplicată prin sentința penală nr. 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași, definitivă prin decizia penală nr. 1480/07.11.2019 a Curții de Apel București.

A repus în individualitatea lor pedepsele principale, pedepsele complementare și pedepsele accesorii aplicate astfel: - 2 ani închisoare și 2 ani interzicerea drepturilor prevăzută de art. 66 alin.(1) lit. a), b) și g) C.pen. pentru infracțiunea prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr.241/2005, cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen., a art. 375 alin. (1) C.pr.pen. și a art. 396 alin. 10 C.pr.pen., la care acesta a fost condamnat prin sentința penală nr. 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași; - 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 367 alin. (1) C.pen., cu aplicarea art. 5 alin. (1) C.pen. și a art. 66 C.pen., aplicată prin sentința penală nr. 477/23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă la data de 10.06.2016, prin decizia Curții de Apel Constanța nr. 676/10.06.2016, pe care le-a descontopit și le-a repus în individualitatea lor, respectiv - 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 48 C.pen. rap. la art. 322 alin. (1) C.pen. și cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen. și a art. 5 alin. (1) C.pen. prin sentința penală nr. 477/23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă la data de 10.06.2016, prin decizia Curții de Apel Constanța nr.676, pe care le-a descontopit și le-a repus în individualitatea lor, respectiv și - 1 an închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 48 C.pen. rap. la art. 327 alin. (2) C.pen., cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen. și a art. 5 alin. (1) C.pen., prin sentința penală nr. 477/23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă la data de 10.06.2016, prin decizia Curții de Apel Constanța nr.676/10.06.2016.

Raportat la mențiunile din cazierul judiciar al inculpatului și la prevederile art. 38 C.pen., instanța a reținut că fapta pentru care a fost condamnat inculpatul prin prezenta a fost concurentă cu faptele pentru care inculpatul a fost condamnat prin sentința penală nr. 477 din data de 23.12.2015 a Tribunalului Constanța, definitivă prin decizia penală nr. 676/10.06.2016 a Curții de Apel Constanța, prin sentința penală nr. 39/03.04.2019 a Tribunalului Călărași, definitivă prin decizia penală nr. 1480/07.11.2019 a Curții de Apel București și prin sentința penală nr. 2433/20.10.2016 a Tribunalului București definitivă la 04.06.2020, prin decizia penală nr. 429 a Curții de Apel București, întrucât faptele a fost săvârșite mai înainte de a interveni o condamnare definitivă pentru vreuna dintre ele.

În baza art. 40 C.pen. raportat la prevederile art. 39 alin. (1) lit. e) C.pen. a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea de 6 ani închisoare stabilită în sarcina sa prin sentința penală nr.2433/20.10.2016 a Tribunalului București, definitivă la 04.06.2020, prin decizia penală nr. 429/a Curții de Apel București, la care a adăugat sporul de 1/3 din totalul celorlalte pedepselor aplicate, respectiv 1 an și 8 luni închisoarea, în total 7 ani și 8 luni închisoare și la care a adăugat în întregime pedeapsa amenzii aplicată prin prezenta de 1200 de lei.

În baza art. 45 alin. (2) și (3) lit. a) și alin. (5) C.pen. a aplicat inculpatului pedeapsa accesorie prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. a), b) pe o durată de 5 ani și prevăzută de art. 66 lit. g) C.pen., pe o perioadă de 2 ani.

Conform art.404 alin. (2) C.pr.pen. a atras atenția inculpatului asupra prevederilor art. 63 C.pen. referitoare la înlocuirea zilelor amendă neexecutate cu rea-credință cu un număr corespondent de zile de închisoare.

În baza art. 72 C.pen., a dedus din pedeapsa închisorii aplicate, reținerea de 24 de ore a inculpatului Z.N., de la data de 09.06.2010, durata arestului preventiv de la 12.03.2013 la

28.03.2013 și durata arestului la domiciliu de la 06.05.2016 la 14.06.2016, precum și perioada executată în temeiul mandatului de executare nr. 7004/04.06.2020, de la 05.06. 2020 la zi.

A anulat mandatul de executare nr. 7004/04.06.2020 la zi și a dispus emiterea unuia nou, conform dispozițiilor din prezenta sentință.

Sub aspectul laturii civile a cauzei s-a reținut că în cauză persoana vătămată SC I.S.S. SRL s-a constituit parte civilă cu suma de 109.658 lei reprezentând prejudiciul material cauzat.

Analizând cererea formulată în cauză de aceasta instanța, în raport de cele statuate de Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia nr. 43/13.10.2008 prin care în soluționarea recursului în interesul legii a statuat că „Instanța penală investită cu judecarea infracțiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările și completările ulterioare, nu va soluționa acțiunea civilă alăturată acțiunii penale, urmând a pronunța respingerea ca inadmisibilă a acțiunii civile”, a respins ca inadmisibilă cererea acesteia.

În baza art. 274 alin. (1) C.pr.pen. a obligat inculpatul la plata sumei de 500 lei cheltuieli judiciare către stat.

În baza art. 275 alin. (6) C.pr.pen. cheltuielile judiciare avansate de stat constând în onorariu apărător din oficiu, av Ulmeanu Florentina în quantum de 868 lei vor fi avansate din fondurile Ministerului de Justiție.

Împotriva sentinței penale mai sus arătate, în termenul legal, au declarat apel partea civilă SC I.S.S. SRL și inculpatul Z.N..

Partea civilă SC I.S.S. SRL a criticat sentința instanței de fond sub aspectul netemeinicii considerând că se impune condamnarea inculpatului Z.N. la pedeapsa închisorii și obligarea acestuia la plata prejudiciului cauzat, în quantum de 109.658 lei.

Privitor la persoana inculpatului Z.N. a învederat partea civilă faptul că acesta a obținut importante sume de bani pentru sine, prin intermediul societății ZNC, pe care a falimentat-o, ascunzând evidențele contabile ale societății. Toate aceste aspecte rezultă din sentința civilă nr.81/12.06.2018 prin care s-a atras definitiv răspunderea inculpatului Z.N. pentru insolvența societății ZNC.

De asemenea, prin hotărârea nr. 1480/07.11.2019, inculpatul Z.N. a fost condamnat definitiv la pedeapsa de 3 ani cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei pentru săvârșirea infracțiunii evaziune fiscală, alături de societatea ZNC.

Mai mult decât atât, prin sentința penală nr. 477/23.05.2015 a Tribunalului Constanța (definitivă prin decizia penală nr. 676/10.06.2016) inculpatul Z.N. a fost condamnat definitiv pentru constituirea unui grup infracțional organizat, complicitate la tentativă la înșelăciune, complicitate la fals în înscrisuri sub semnătură privată, complicitate la falsul privind identitatea.

Nu în ultimul rând a mai arătat faptul că, la acest moment, inculpatul este trimis în judecată și arestat preventiv în dosarul nr. 7699/99/2019 (Tribunalul Iași) sub acuzația săvârșirii infracțiunilor de constituirea infracțional organizat (modalitatea constituirii) prevăzută de art. 367 alin. (1) C.pen. cu și înșelăciune cu consecințe deosebit de grave în formă continuată prevăzută de art. 244 alin. (1) și (2) C.pen. raportat la art. 256¹ C.pen. cu aplicarea art. 35 alin. (1) C.pen. (16 acte materiale și art.41 alin. (1) C.pen., ambele cu aplicarea art. 38 alin. (1) C.pen..

Toate aceste aspecte denotă faptul că inculpatul Z.N. nu a urmărit niciodată desfășurarea activității comerciale legale, aducătoare de profit, ci a desfășurat o activitate infracțională prin care a prejudiciat atât Statul Român, cât și partenerii comerciali.

Deși acesta încearcă să mimeze o atitudine de bună-credință care să convingă că nu a urmărit săvârșirea faptei ce face obiectul prezentului dosar, în realitate acesta cunoștea faptul că nu vor exista suficiente disponibilități bănești pentru acoperirea cecului emis. Acesta este și motivul pentru care din 2015 și în prezent acesta nu a mai achitat nicio sumă de bani pentru acoperirea prejudiciului societății.

Inculpatul Z.N. a indicat că instanța de fond nu a ținut cont că litigiul cu partea civilă are o natură comercială, iar activitatea SC Z.A. SRL a fost complet blocată de un control fiscal realizat de

către ANAF Călărași. A mai arătat inculpatul că la data scadentă a informat conducerea părții civile că nu există tot disponibilul necesar în bancă, ci numai suma de 36637,50 lei, convenind cu aceștia să efectueze o plată parțială de 30.000 lei. Motivul pentru care partea civilă nu a introdus fila CEC în bancă a constat în faptul că aceasta a fost lăsată ca o garanție pentru plata debitului, iar între timp ANAF Călărași a blocat conturile SC Z.A. SRL.

Inculpatul a învederat că fapta pentru care a fost trimis în judecată a făcut obiectul dosarului 1456/P/2016 aflat pe rolul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, care a clasat cauza prin ordonanța din 21.10.2019.

Inculpatul a mai arătat că a fost arestat la data de 23.10.2019, nefiind citat în cursul camerei preliminare la locul de detenție potrivit art. 34 alin. (2) C.pr.pen..

De asemenea, inculpatul a criticat și modalitatea de contopire a pedepselor aplicate prin sentința penală nr. 2433/20.10.2016 a Tribunalului București definitivă prin decizia nr. 429 a Curții de Apel București.

Analizând actele și lucrările dosarului prin raportare la motivele de apel, cât și sub toate aspectele de fapt și de drept potrivit dispozițiilor art. 417 alin. (2) C.pr.pen. Curtea a reținut următoarele:

1. Cu caracter prealabil, referitor la motivul de apel formulat de inculpatul Z.N. care privește nelegala comunicare a rechizitoriului nr. 506/P/2019 emis la data de 24.12.2019 de Parchetul de pe lângă Tribunalul Călărași în faza de cameră preliminară, principiul separării funcțiilor judiciare consacrat de art. 3 C.pr.pen. exclude posibilitatea cenzurării retroactive, de către instanța de apel, a încheierii prin care s-a soluționat o etapă procesuală definitiv epuizată, cum este cazul încheierii din 16 aprilie 2020 pronunțată de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Călărași definitivă prin încheierea nr. 22/CO/CP din data de 18 martie 2021 a Tribunalului Călărași – Secția Penală.

Caracterul definitiv al acestei ultime încheieri se opune repunerii în discuție a unor chestiuni tranșate, în mod expres, în camera preliminară, cum ar fi pretinsa nelegală comunicare a rechizitoriului, derivată din nerespectarea normelor referitoare la locul de comunicare a actelor de procedură. În raport de starea de arestare preventivă învederată de apelant. O apreciere contrară, în sensul solicitat de inculpat, ar însemna o relativizare a hotărârii judecătorului de cameră preliminară și o limitare implicită a autorității atașate încheierii sale, decurgând din caracterul definitiv al acestei hotărâri.

Or, de esența dreptului la un proces echitabil este, inter alia, și respectarea principiului securității raporturilor juridice; prezervarea acestei securități impune recunoașterea de efecte juridice depline controlului jurisdicțional realizat în camera preliminară asupra problemelor de drept ridicate, dar și excluderea repunerii în discuție, în cursul judecății, a chestiunilor efectiv cenzurate și definitiv tranșate de judecătorul de cameră preliminară.

2. a. În privința motivelor de apel care vizează latura penală a cauzei, din perspectiva actelor procesuale efectuate, Curtea a reținut că la data de 19.02.2016 Parchetul de pe lângă Judecătoria Călărași a fost sesizat prin plângerea penală formulată de persoana vătămată S.C. I.S.S. S.R.L. București cu privire la săvârșirea, cu ocazia emiterii la data de 23.10.2015 a filei CEC seria RZBR1BA nr. (...) a infracțiunii prevăzute de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, dar și a infracțiunii de înșelăciune [art. 215 alin. (4) C.pen. vechi, actual art. 244 C.pen.] în situația în care s-ar fi dovedit că S.C. Z.A. S.R.L. nu avea în cont disponibilul de 83.139,43 lei.

Astfel, acuzația adusă inculpatului Z.N. prin actul de sesizare constă în aceea că, în calitate de reprezentant al societății comerciale S.C. Z.A. S.R.L. Călărași, la data de 01.09.2015, ar fi emis cecul RZBR1BA (...), la ordinul S.C. I.S.S. S.R.L., cu termen de plată data de 23.10.2015, pentru suma de 83.139,43 lei, după care ar fi dispus în parte de disponibilul din cont mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare. Această faptă ar fi întrunit elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului.

Curtea a subliniat că verificarea sentinței penale apelate, respectiv analiza criticilor formulate de către apelanta – parte civilă și apelantul – inculpat, se vor realiza pornind de la acuzațiile aduse inculpatului Z.N. prin rechizitoriul emis la data de 24.12.2019 de Parchetul de pe lângă Tribunalul Călărași, judecata fiind mărginită la fapta pentru s-a dispus trimiterea în judecată - acuzația susținută de parchet, nefiind posibilă reținerea unei alte învinuiri, chiar dacă probatoriul administrat în cauză ar contura o asemenea situație.

În raport de soluția de clasare dispusă prin același rechizitoriu cu privire la infracțiunea de înșelăciune prevăzută de art. 244 alin. (1) și alin. (2) C.pen. – soluție în raport de care s-a formulat plângere la judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Călărași, care este în curs de soluționare, făcând obiectul dosarului 1799/202/2020, instanța de control judiciar nu a analizat motivele de apel formulate de cele două părți privitoare la baza factuală care ar privi infracțiunea exclusă de parchet de la trimiterea în judecată.

b. La data de 07.12.2015 a fost înregistrată la Poliția Sectorului 3 - Serviciul de Investigare a Criminalității Economice sub nr. 930304 având atribuit nr. 1456/P/2016 de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3, sesizarea formulată de către Raiffeisen Bank SA aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934. Prin ordonanța din data de 12.08.2015 s-a dispus începerea urmăririi penale in rem sub aspectul săvârșirii infracțiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934 și art. 244 C.pen., reținându-se în fapt că Z.A. SRL a emis la data de 18.11.2015 un cec cu seria RZBR1BA nr. 0384030, în sumă de 95.108 lei, în beneficiul lui COYSA MATERIALS SRL, filă cec ce a fost refuzată la plată întrucât erau incidente prevederile art. 84 din Legea nr. 59/1934.

La data de 05.02.2016 a fost înregistrată la Poliția Sectorului 3 - Serviciul de Investigare a Criminalității Economice sub nr. 2850143 având atribuit nr. 3809/P/2016 de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3, sesizarea formulată de către Raiffeisen Bank SA aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934. Prin ordonanța din data de 30.03.2016 s-a dispus începerea urmăririi penale in rem sub aspectul săvârșirii infracțiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934 și art. 244 C.pen., reținându-se în fapt că Z.A. SRL a emis la data de 23.10.2015 un cec cu seria RZBR1BA nr. (...), în sumă de 83139,43 lei, în favoarea I.S.S. SR, filă cec ce a fost refuzată la plată întrucât erau incidente prevederile art. 84 din Legea nr. 59/1934.

Prin ordonanța din data 03.05.2017 a Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 s-a dispus, printre altele, reunirea dosarului 3809/P/2019 la dosarul penal nr. 1456/P/2016.

Prin ordonanța din data de 21.10.2019 emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, s-a dispus, printre altele, clasarea cauzei sub aspectul săvârșirii infracțiunilor prevăzute de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 și art. 244 alin. (1) și (2) C.pen., în ceea ce privește filele cec emise în favoarea I.S.S. SRL în conformitate cu art. 16 alin. (1) lit. b) teza I și teza a II-a C.pr.pen..

Soluția de clasare a fost comunicată părții civile I.S.S. SRL, iar împotriva ordonanței de clasare nu a fost formulată plângere la procurorul ierarhic superior sau la judecătorul de cameră preliminară, în condițiile prevăzute de art. 339 C.pr.pen., respectiv art. 340 C.pr.pen., astfel cum rezultă din cuprinsul dosarului atașat de instanța de fond, din cuprinsul adresei nr. 1867/VIII-1/2021 a prim – procurorului din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București și din concluziile părții civile din ședința din data de 15 septembrie 2021, când s-a învederat că a fost atacată soluția de cuprinsă în rechizitoriu.

3. La nivel factual, instanța de control judiciar a considerat, pe baza înscrisurilor existente la dosar, că, în mod legal și temeinic, instanța fondului a apreciat că la data de 26.06.2015 a fost încheiat contractul nr. 177 între apelanta S.C. I.S.S. S.R.L., în calitate de vânzător și societatea comercială S.C. Z.A. S.R.L., reprezentată de inculpatul Z.N., în calitate de cumpărător.

La data de 01.09.2015, a fost emisă factura nr. 401405 de către societatea comercială S.C. I.S.S. S.R.L. București, în valoare totală de 83.139,43 lei, cu scadența la data de 16.10.2015.

Inculpatul Z.N. a emis fila cec nr. RZBR1BA (...), la ordin, cu termen de plată data de 23.10.2015, pentru suma de 83.139,43 lei. Cecul respectiv avea ca trăgător societatea comercială S.C. Z.A. S.R.L. Călărași, iar ca tras banca Raiffeisen Bank. Cecul a fost emis „la ordinul” S.C. I.S.S. S.R.L. București.

După mai multe discuții purtate de reprezentanții societății comerciale S.C. I.S.S. S.R.L. București cu inculpatul Z.N., atât telefonic, cât și prin e-mail, a fost introdus la plată, la data de 02.02.2016, cecul RZBR1BA (...), cu valoarea de 83.139,43, ca urmare a faptului că inculpatul nu a efectuat plata sumei restante din factura nr. 401405, din data de 01.09.2015, în cuantum de 53.139,43 lei.

La data de 03.02.2016, banca Unicredit Bank S.A. a refuzat la plată cecul respectiv pentru lipsă totală de disponibil, cu mențiunea că acest instrument a fost prezentat la plată după expirarea termenului de prezentare. Potrivit art. 30 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, termenul de plată pentru instrumentul emis și plătit în România este de 15 zile de la data emiterii, în cazul prezentului dosar penal ne referim la data de 23.10.2015.

4. a. Examinând cu prioritate motivul de apel formulat de inculpatul Z.N. care vizează existența autorității de lucru judecat în raport de soluția de clasare dispusă prin ordonanța nr. 1456/P/2016 din data de 21.10.2019 emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, Curtea a constatat că potrivit art. 16 alin. (1) lit. i) C.pr.pen. acțiunea penală este lipsită de obiect în situația în care există autoritate de lucru judecat.

În principiu, strict prin raportare la dispozițiile procesual penale interne indicate mai sus, pentru a se invoca autoritatea de lucru judecat trebuie să fie îndeplinite, în mod cumulativ, următoarele condiții: să existe o hotărâre definitivă prin care să se fi soluționat în fond conflictul de drept penal, adică o hotărâre de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal; urmărirea penală nouă să se îndrepte împotriva aceleiași persoane care a fost anterior judecată; noua urmărire penală sau judecată să privească aceeași faptă, pentru care s-a pronunțat deja o hotărâre definitivă.

Chiar dacă în raport de dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. i) C.pr.pen., se consideră că ordonanțele Ministerului Public nu se bucură de efectul autorității de lucru judecat pentru simplul motiv că nu sunt hotărâri ale unor instanțe judecătorești, Curtea a observat că ordonanța din data de 21.10.2019 emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București prin care s-a dispus, printre altele, clasarea cauzei sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, a implicat o analiză aprofundată a fondului acuzației prin referire la acțiunile inculpatului Z.N. vizând emiterea filei cec nr. RZBR1BA (...) postdatată pentru 23.10.2015, organele de urmărire penală examinând existența faptei și vinovăției inculpatului pe baza aceluiași mijloace de probă administrate și în prezenta cauză (înscrisuri emanând de la bancă, de la apelanta I.S.S. SRL și de la apelantul – inculpat), analiză ce a căpătat caracter definitiv cât timp nu a fost formulată plângere împotriva soluției.

Față de aceste constatări, Curtea este obligată să verifice dacă soluția de clasare dispusă prin ordonanța nr. 1456/P/2016 din data de 21.10.2019 emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 intră în sfera de aplicabilitate a art. 4 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

b. Curtea a avut în vedere că prevederile art. 4 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului au fost interpretate prin hotărârea din 08 iulie 2019 pronunțată în cauza Mihalache împotriva României (Cererea nr. 54012/10), inclusiv prin raportare la dispozițiile dreptului Uniunii Europene [art. 50 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și articolul 54 din Convenția de aplicare a Acordului de la Schengen din 14 iunie 1985 („CAAS”)], respectiv prin raportare la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene [cauza Hüseyin Gözütok și Klaus Brügge (cauzele conexe C-187/01 și C-385/01, pct. 31), cauza Piotr Kossowski

împotriva Generalstaatsanwaltschaft Hamburg din 29 iunie 2016 (Marea Cameră), pct. 34 – 36, 38 – 43, 47 – 48].

În acest sens, potrivit art. 20 alin. (2) din Constituție, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Din lecturarea textului citat se desprinde concluzia că actul normativ intern, în speță art. 16 alin. (1) lit. i) C.pr.pen., trebuie interpretat și aplicat în concordanță cu prevederile art. 4 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenție Europeană a Drepturilor Omului la care România este parte, acest tratat având prioritate de aplicare în caz de neconcordanță cu legile interne, cu excepția situației în care Constituția sau legile interne cuprind dispoziții mai favorabile.

Curtea a mai reținut că „ratificarea de către România a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, a făcut ca această Convenție să facă parte din dreptul intern, situație în care raportarea la oricare dintre textele sale este supusă aceluiași regim cu cel aplicabil raportărilor la dispozițiile Legii fundamentale” [Decizia nr. 146 din 14 iulie 2000 (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 566 din 15 noiembrie 2000)].

c. Realizând o analiză mijlocită a dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. i) C.pr.pen., interpretate în lumina tratatului și a jurisprudenței CEDO indicate mai sus, Curtea a reținut următoarele aspecte:

c1. Nu există nicio îndoială, în raport de infracțiunea pentru care inculpatul Z.N. a fost urmărit penal în dosarul nr. 1456/P/2016 finalizat cu ordonanța din data de 21.10.2019 emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București și în prezenta cauză, că cele două proceduri au caracter penal, condiție pentru aplicarea art. 4 din Protocolul nr. 7 fiind îndeplinită.

c2. În cauza Mihalache împotriva României (pct. 67), CEDO a reiterat principiul că art. 4 din Protocolul nr. 7 trebuie înțeles ca o interzicere a urmăririi penale sau a judecării unei persoane pentru o a doua „infracțiune” în măsura în care aceasta avea la origine fapte identice sau fapte care erau în esență identice.

Este la fel de clar că cele două cauze penale privesc fapte identice (emiterea filei cec nr. RZBR1BA (...) postdatată pentru 23.10.2015), iar inculpatul a fost urmărit penal în cadrul celor două proceduri pentru una și aceeași infracțiune prevăzută de un singur text de lege, anume art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934.

În același timp, Curtea a subliniat că ar fi fost preferabil ca în interesul unei bune administrări a justiției cele două cauze penale aflate pe rolul Parchetului de pe lângă Tribunalul Călărași și Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, care aveau ca izvor aceeași faptă penală, fără a avea relevanță că sesizarea penală aparținea unor persoane diferite, să fi fost reunite sub o singură jurisdicție în cadrul unei proceduri unice, potrivit art. 43 C.pr.pen..

Deși inculpatul a adus la cunoștință organelor de urmărire penală, în declarația din data de 24 mai 2019, că este cercetat în paralel pentru aceeași faptă, acestea au ignorat situația de fapt (fila 309 dosar PJS3: „...Valoarea totală a relației comerciale a fost de 143.000 lei RON, din care Z.A. SRL a achitat 90.000 lei prin intermediul unor bilete la ordin decontate, rămânând de plată suma de 53.000 lei RON, pentru care I.S.S. SRL a formulat o plângere penală la Parchetul de pe lângă Judecătoria Călărași înregistrată sub nr. 290/P/2017. Precizez ca am fost audiat și am depus mai multe înscrisuri la dosarul nr. 290/P/2017 inclusiv o solicitare de mediere cu reprezentanții I.S.S. SRL, pe care o depun la dosar în copie...”).

c3. Curtea a observat că părțile au opinii divergente: apelanta I.S.S. SRL consideră că ordonanța din 21 octombrie 2019 constituie o simplă soluție de clasare a urmăririi penale adoptată de procuror; însă apelantul – inculpat consideră că trebuie să fie interpretată ca o condamnare. De asemenea, apelantul – inculpat afirmă că ordonanța din 21 octombrie 2019 este o hotărâre definitivă.

Prin hotărârea din data de 08.07.2019 în cauza Mihalache împotriva României, pentru a stabili dacă este sau nu necesară intervenția unei instanțe pentru ca principiul să fie aplicabil, CEDO a analizat cele două versiuni oficiale ale Protocolului nr. 7 adițional la Convenție (pct. 93 - 94).

Astfel, versiunea franceză a textului face referire inclusiv la existența unei hotărâri judecătorești, iar versiunea engleză stabilește doar că persoana trebuie să fi fost achitată ori condamnată în mod definitiv, fără să condiționeze aplicabilitatea principiului de existența unui înscris ce provine de la o instanță de judecată. Având în vedere aceste observații, CEDO a stabilit, în paragraful 95 al hotărârii că utilizarea cuvântului „judgment” în versiunea franceză a Protocolului nr. 7 adițional la Convenție nu poate justifica o abordare restrictivă a noțiunii de persoană „achitată sau condamnată”. Mai departe, CEDO a subliniat că elementul esențial este ca decizia prin care se finalizează un proces penal să provină de la o autoritate competentă, conform dreptului național, să analizeze o acuzație în materie penală și să stabilească și să sancționeze, după caz, comportamentul contrar legii de care este acuzată persoana.

Faptul că decizia în discuție nu îmbracă forma unei hotărâri judecătorești nu poate fi de natură a afecta achitarea sau condamnarea unei persoane, având în vedere că acest aspect este unul procedural, ce nu poate produce efecte asupra consecințelor ce decurg din soluția dispusă într-o cauză. Concluzia CEDO este că intervenția unei instanțe de judecată nu este necesară pentru a putea discuta despre o decizie în sensul art. 4 al Protocolului nr. 7 adițional la Convenție.

Față de aceste considerente, Curtea a concluzionat că soluția reglementată în art. 16 alin. (1) lit. i) C.pr.pen. este contrară celei prevăzute în § 1 al art. 4 Protocolul nr. 7, urmând să fie acordată prioritate dispoziției din tratat, în măsura în care acesta din urmă nu are în vedere numai o dublă condamnare, dar, de asemenea, și o dublă urmărire pentru aceleași fapte imputate unei persoane, inclusiv atunci când o persoană a făcut obiectul unei urmăriri penale ce nu a condus la pronunțarea nici unei condamnări, deoarece în materie penală principiul non bis in idem este aplicabil indiferent dacă cel urmărit a fost sau nu condamnat.

De altfel, CEDO a reținut că acest principiu este consacrat în aceeași termeni, în art. 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și în art. 14 § 7 din Pactul internațional O.N.U. privitor la drepturile civile și politice, tratate ratificate, de asemenea, de România.

c4. În continuare, CEDO a analizat noțiunile de „achitare” sau „condamnare”, stabilind, în cuprinsul paragrafului 97 al hotărârii, faptul că utilizarea celor două noțiuni implică faptul că existența sau inexistența răspunderii penale a unei persoane pentru săvârșirea unei anumite fapte a fost stabilită ca urmare a analizei fondului cauzei. În plus, pentru a putea fi considerată temei al unei soluții în sensul art. 4 al Protocolului nr. 7 adițional la Convenție, CEDO a subliniat că este necesar ca analiza circumstanțelor cauzei să fie efectuată de către o autoritate căreia legea internă îi conferă acest drept, care trebuie să-și aplece atenția asupra probelor administrate în cursul urmăririi penale pentru a stabili dacă există sau nu o eventuală răspundere penală a celui acuzat de fapta ori faptele în discuție.

În ceea ce privește circumstanțele prezentei cauze, Curtea a reiterat că în temeiul dreptului național, parchetul este obligat să participe la administrarea justiției penale, trebuind să examineze, în raport de normele de fond aplicabile, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru ca fapta sesizată să întrunească elementele de tipicitate ale infracțiunii imputate. Astfel, conform art. 55 alin. (1) C.pr.pen., urmărirea penală se realizează de Ministerul Public, prin procurori, și de organele de cercetare penală, iar potrivit 285 alin. (1) C.pr.pen. urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

În aplicarea art. 314 alin. (1) lit. a) C.pr.pen., după examinarea sesizării, când constată că au fost strânse probele necesare potrivit dispozițiilor art. 285, procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, soluționează cauza prin ordonanță, dispunând clasarea, când nu

exercită acțiunea penală ori, după caz, stinge acțiunea penală exercitată, întrucât există unul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1).

Ordonanța nr. 1456/P/2016 din data de 21.10.2019 emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București prin care s-a dispus, printre altele, clasarea cauzei sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, a implicat o analiză aprofundată a fondului acuzației prin referire la acțiunile inculpatului Z.N. vizând emiterea filei cec nr. RZBR1BA (...) postdatată pentru 23.10.2015, organele de urmărire penală examinând existența faptei și vinovăției inculpatului pe baza aceluiași mijloc de probă administrate și în prezenta cauză (înscrieri emanând de la bancă, de la apelanta I.S.S. SRL și de la apelantul – inculpat).

Prin urmare, nu este vorba despre o simplă ordonanță de clasare a urmăririi penale justificată de prin aceea că „nu ar fi existat date sau indicii temeinice”, fără ca organele de urmărire penală să fi administrat mijloacele de probă specifice urmăririi penale, ceea ce ar fi determinat fără îndoială inaplicabilitatea art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție

c5. Cu privire la caracterul „definitiv” al ordonanței din 21.10.2019 emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, prin care a fost clasată urmărirea penală, în cauza Mihalache (pct. 114 – 115), CEDO a considerat că este necesar, într-o anumită măsură, să interpreteze în mod autonom termenul „definitiv(ă)” atunci când acest lucru este justificat de motive întemeiate, așa cum procedează, de altfel, pentru a stabili dacă încadrarea juridică a infracțiunii intră sub incidența unei „proceduri penale”.

Pentru a decide dacă o hotărâre este „definitivă” în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7, este necesar să se stabilească dacă aceasta putea fi atacată printr-o „cale de atac ordinară”. Pentru a stabili care sunt „căile de atac ordinare” într-o anumită cauză, Curtea a pornit de la legea și procedura națională și a considerat că dreptul național – material procedural – trebuie să respecte principiul securității juridice care impune, pe de o parte, ca în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7, obiectul unei căi de atac să fie clar delimitat în timp și, pe de altă parte, ca modalitățile de exercitare a acesteia să fie clare pentru ca părțile autorizate să se prevaleze de aceasta. O lege care ar conferi uneia din părți un drept nelimitat pentru exercitarea unei anumite căi de atac, sau care ar supune o anumită cale de atac unor condiții care evidențiază un dezechilibru semnificativ între drepturile părților în exercitarea respectivei căi de atac, ar încălca principiul securității juridice.

În ceea ce privește circumstanțele prezentei cauze, calea de atac ordinară împotriva soluțiilor de clasare este cea reglementată conform art. 339 alin. (4) și art. 340 alin. (1) C.pr.pen., prevederi care respectă principiul securității juridice, fiind vorba de un remediu procesual stipulat în prevederi accesibile. Astfel, împotriva soluției de clasare dispuse prin ordonanța din 21.10.2019 emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București putea fi formulată plângere la prim – procurorul parchetului în termen de 20 de zile de la comunicare, iar apoi, dacă era cazul, la judecătorul de cameră preliminară în termen de 20 de zile de la comunicarea ordonanței prim – procurorului.

Soluția de clasare a fost comunicată apelantei I.S.S. SRL, iar împotriva ordonanței de clasare nu a fost formulată plângere la procurorul ierarhic superior sau la judecătorul de cameră preliminară, în condițiile prevăzute de art. 339 C.pr.pen., respectiv art. 340 C.pr.pen., astfel cum rezultă din cuprinsul dosarului 1456/P/2016 atașat de instanța de fond, din cuprinsul adresei nr. 1867/VIII-1/2021 a prim – procurorului din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București și din concluziile părții civile din ședința din data de 15 septembrie 2021, când s-a învederat că a fost atacată dosar soluția de cuprinsă în rechizitoriu. Așadar, prin împlinirea termenului de 20 de zile pentru formularea plângerii împotriva soluției de clasare la prim – procuror, fără să se fi exercitat această cale de atac, situația inculpatului Z.N. s-a definitivat.

6. În aceste condiții, fiind stabilit caracterul definitiv al ordonanței de clasare emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, continuarea urmăririi penale de către Parchetul de pe lângă Tribunalul Călărași era posibilă doar atunci când ea comporta elemente noi de fond, care s-ar fi adăugat celor din cadrul primei urmăririi, și doar ca urmare a infirmării primei

ordonanțe în conformitate cu art. 335 alin. (1) și alin. (2) C.pr.pen.. Astfel, art. 4 § 2 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenția europeană a drepturilor omului dispune: „Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată”. Or, aceasta

Or, continuarea urmăririi penale de către Parchetul de pe lângă Tribunalul Călărași nu a fost justificată de vreuna dintre ipotezele enunțate anterior. Soluția procurorului din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul Călărași a avut în vedere aceleași probe precum ordonanța din data de 21.10.2019, nu cuprinde referiri la noi probe ori la un viciu fundamental în cadrul urmăririi penale anterioare, iar la emiterea rechizitoriului s-a avut în vedere exclusiv o apreciere diferită a mijloacelor de probă.

5. Curtea a constatat că prin trimiterea în judecată a inculpatului și prin condamnarea sa în primă instanță, pentru aceeași faptă care a stat la baza urmăririi penale în dosarul parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, implicit au fost înlăturate toate consecințele juridice ale unei ordonanțe de clasare împotriva căreia nu a fost formulată calea de atac ordinară a plângerii reglementate de art. 339 alin. (4) și art. 340 alin. (1) C.pr.pen. și în absența îndeplinirii condițiilor stricte care permit redeschiderea unui proces în sensul excepției prevăzute la art. 4 paragraf 2 din Protocolul nr. 7.

Curtea a concluzionat că inculpatul Z.N. a fost urmărit penal a doua oară pentru aceeași faptă, ceea ce contravine principiului non bis in idem, astfel că apelul său este fondat sub aspect penal, impunându-se reformarea hotărârii judecătorești în integralitate, cu consecința respingerii apelului formulat de apelanta I.S.S. SRL.

6. Din perspectiva laturii civile a cauzei, Curtea a observat că prin Decizia nr. 43/2009, pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii, I.C.C.J. - Secțiunile Unite, a statuat: „Instanța penală investită cu judecarea infracțiunilor prevăzute de art. 84 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările și completările ulterioare, nu va soluționa acțiunea civilă alăturată acțiunii penale, urmând a pronunța respingerea ca inadmisibilă a acțiunii civile”.

În motivare, instanța supremă a reținut că infracțiunile reglementate în Legea 37 nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, denumite în doctrină ca formale, sunt periculoase pentru circuitul civil lato sensu. Existența lor nu necesită producerea unor consecințe patrimoniale, deoarece protejează numai relațiile sociale referitoare la operațiunile cu cecuri în vederea asigurării credibilității acestor instrumente de plată, cu rol deosebit în relațiile comerciale.

În cazul săvârșirii unor astfel de fapte, subiectul pasiv este instituția bancară a cărei credibilitate a fost periclitată prin acțiunea de emitere a cecului fără respectarea condițiilor legale, iar nu beneficiarul cecului emis cu încălcarea dispozițiilor legale.

Ca urmare, infracțiunile prevăzute în art. 84 din Legea nr. 59/1934, cu modificările și completările ulterioare, sunt infracțiuni de pericol, iar scopul acestei incriminări este acela de a determina emiterea corectă a cecurilor, iar nu acoperirea vreunei pagube materiale.

În raport de aceste considerente, motivele de apel formulate în privința laturii civile de către I.S.S. SRL, care a solicitat admiterea acțiunii civile astfel cum a fost formulată, sunt nefondate.

Cu toate acestea, dispozițiile art. 25 alin. (5) C.pr.pen. reglementează printre situațiile în care instanța penală lasă nesoluționată acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal, și cazul încetării procesului penal, în baza art. 16 alin. (1) lit. i) C.pr.pen.. Lăsarea nesoluționată a acțiunii civile constituie o soluție distinctă de cea a respingerii ca inadmisibilă a acțiunii civile, respectiv de cea a admiterii acțiunii civile.

7. Față de cele ce preced, Curtea, în baza art. 421 pct. (1) lit. b) C.pr.pen., a respins, ca nefondat, apelul declarat de S.C. I.S.S. S.R.L. împotriva sentinței penale nr. 276 din data de 30 iunie 2021 a Judecătoriei Călărași.

În baza art. 421 pct. (2) lit. a) C.pr.pen., a admis apelul declarat de inculpatul Z.N. împotriva sentinței penale nr. 276 din data de 30 iunie 2021 a Judecătoriei Călărași.

A desființat sentința atacată și rejudecând:

În baza art. 396 alin. (6) C.pr.pen. raportat la art. 17 alin. (2) C.pr.pen. și la art. 16 alin. (1) lit. i) C.pr.pen. cu referire la art. 4 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenție Europeană a Drepturilor Omului, a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul Z.N., cu privire la infracțiunea prevăzută de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului (fila cec RZBR1BA (...), emisă la data de 23.10.2015), întrucât există autoritate de lucru judecat.

În baza art. 397 alin. (1) C.pr.pen. raportat la art. 25 alin. (5) C.pr.pen., a lăsat nesoluționată acțiunea civilă exercitată de S.C. I.S.S. S.R.L..

În baza art. 275 alin. (3) C.pr.pen., cheltuielile judiciare aferente judecării în primă instanță și în apelul inculpatului, a dispus să rămână în sarcina statului.

În baza art. 275 alin. (2) C.pr.pen., a obligat pe apelanta – parte civilă S.C. I.S.S. S.R.L. la plata sumei de 300 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare în favoarea statului în apel.

2. Obiectul procedurii în camera preliminară. Nepronunțarea, în totalitate, asupra acestuia. Sancțiune. Trimiterea cauzei spre rejudecare.

- Codul de procedură penală, art. 342 și urm., art. 425¹ alin. (7) pct. 2 lit. b)

Deși dispozițiile art. 425¹ alin. (7) pct. 2 lit. b) C.pr.pen. prevăd posibilitatea admiterii contestației, desființării hotărârii atacate și dispunerii rejudecării cauzei de către judecătorul sau completul care a pronunțat-o doar atunci când se constată că nu au fost respectate dispozițiile privind citarea, o astfel de soluție poate fi dispusă și în cazul în care nu a fost soluționat obiectul procedurii în cameră preliminară, având în vedere asimilarea procedurii de față de către Curtea Constituțională procedurilor cu privire la care se aplică art. 6 C.E.D.O. și celor care, din punct de vedere constituțional, reclamă două grade de jurisdicție [în acest sens Decizia nr. 641/2014 a Curții Constituționale, M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014, Decizia nr. 631/2015 a Curții Constituționale, M. Of. nr. 831 din 6 noiembrie 2015, Decizia nr. 802/2017 a Curții Constituționale, M. Of. nr. 116 din 6 februarie 2018].

Or, prin încheierea contestată, judecătorul de cameră preliminară de la instanța fondului, deși a respins, potrivit dispozițiilor art. 345 alin. (1) și (2) C.pr.pen., cererile și excepțiile formulate în cauză, în continuare, făcând aplicarea prevederilor art. 346 alin. (2) din același act normativ, s-a limitat la a constata legalitatea sesizării instanței, dispunând începerea judecării cauzei privind pe inculpat, cu menționarea infracțiunilor pentru care a fost trimis în judecată. Prin aceeași încheiere contestată, judecătorul de cameră preliminară nu s-a pronunțat cu privire la competența instanței, precum și cu privire la legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, făcând și ele obiect al procedurii în camera preliminară, potrivit art. 342 C.pr.pen., deși aceleași cereri și excepții formulate în cauză de către inculpat au vizat tocmai aceste din urmă aspecte.

Viciul prezentat conduce, în lipsa unei soluții de trimitere a cauzei spre rejudecare, la o soluționare a obiectului procedurii în camera preliminară pentru prima și ultima dată de către instanța de control judiciar, a cărei funcție de control ierarhic este lipsită de substanță în lipsa unei judecări efective în primă instanță, ceea ce nu poate fi primit.

(încheierea penală nr. 214/C/CP din data de 08 septembrie 2021)

Prin încheierea de ședință nr. 51 din data de 30.06.2020, Tribunalul Teleorman - Secția Penală a dispus:

În baza art. 345 alin. (1), (2) C.pr.pen., a respins cererile și excepțiile invocate de inculpatul R.I.I., prin apărător.

În baza art. 346 alin. (2) C.pr.pen., a constatat legalitatea sesizării instanței cu rechizitoriul nr. 109/P/2014 din 20 mai 2020 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, privind pe inculpatul R.I.I., pentru săvârșirea infracțiunilor de luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000; luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000; luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000; toate cu aplic. art. 38 alin. (1) C.pen.

A dispus începerea judecării cauzei privind pe inculpatul R.I.I.

În temeiul art. 275 alin. (3) C.pr.pen., cheltuielile judiciare avansate de stat au rămas în sarcina acestuia.

Onorariu parțial avocat oficiu Mitroi Cristian, în sumă de 100 lei, a fost avansat din fondurile Ministerului Justiției.

Pentru a pronunța această soluție, judecătorul de cameră preliminară de la instanța de fond a reținut următoarele:

La data de 20.05.2020, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție a trimis în judecată pe inculpatul R.I.I., cercetat în stare de libertate pentru săvârșirea infracțiunilor de :luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000;luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr.78/2000;luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000;luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C. pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000; luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000, toate cu aplicarea art. 38 alin. (1) C.pen.

S-a arătat că faptele reținute prin rechizitoriu constau în aceea că:

1. Luare de mită de la O.C. și O.M.(SC V.F. SRL).

În data de 02.12.2014, O.C., asociat unic și administrator al SC V.F. SRL, împreună cu soțul său, O.M., s-au deplasat la biroul lui R.I.I., situat în incinta C.A.S Teleorman, pentru a-i solicita acestuia încheierea într-un timp cât mai scurt a unor acte adiționale la contractele cu nr.1166/30.06.2014 și PNS 61/30.04.2013, prin care nou-înființatul punct de lucru al societății, din municipiul Roșiori de Vede, să obțină dreptul de a furniza medicamente cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu și de a furniza medicamente și materiale sanitare specifice, care se acordă pentru tratamentul ambulatoriu al bolnavilor incluși în unele programe naționale de sănătate curative.

În acest sens, în jurul orelor 09:35, O.M. i-a dat lui R.I.I. o cutie în interiorul căreia se afla, conform denunțurilor formulate de către O.M. și O.C., un coș cu produse de patiserie și o sticlă cu băuturi alcoolice, în valoare de 30 lei.

Așa cum a reieșit din materialul probator existent în cauză, în data de 12.12.2014, la doar 10 zile de la luarea de mită, între reprezentantul SC V.F. SRL, O.C. și C.A.S Teleorman, s-au încheiat (cu ajutorul/concursul inc. R.I.I.) actele adiționale care dădeau dreptul de funcționare pentru punctul de lucru din Roșiori de Vede.

Aceste acte adiționale sunt:

- nr. 7/12.12.2014 la contractul 1166/30.06.2014 și

- nr. 12/PNS 61 din 12.12.2014 la contractul PNS 61/30.04.2013.

S-a precizat că între SC V.F. SRL și C.A.S Teleorman existau relații contractuale anterioare.

Astfel, relația contractuală ce a făcut obiectul convenției PNS 61 fusese anterior încheiată, în data de 30.04.2013, între C.A.S Teleorman și SC V.F. SRL, dată la care a fost semnat contractul de furnizare de medicamente și a unor materiale sanitare specifice care se acordă pentru tratamentul în ambulatoriu al bolnavilor incluși în unele programe naționale de sănătate cu scop curativ, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, valabil din 01.05.2013 până la data de 31.12.2014.

Obiectul convenției l-a constituit furnizarea de medicamente și a unor materiale sanitare specifice, care se acordă pentru tratamentul în ambulatoriu al bolnavilor incluși în unele programe

naționale de sănătate curative, prin intermediul farmaciei aparținând societății comerciale anterior menționată, situată în localitatea Troianul, jud. Teleorman.

Ulterior, în 30.06.2014, între C.A.S Teleorman și SC V.F. SRL a fost încheiat un Contract de furnizare de medicamente cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu, în cadrul sistemului de asigurări de sănătate, nr. 1166/30.06.2014, având ca obiect furnizarea de medicamente cu și fără prescripție personală în tratamentul ambulatoriu prin intermediul farmaciei aparținând societății comerciale, antemenționată, situată în localitatea Troianul, județul Teleorman, durata acestuia fiind din 01.07.2014 până în data de 31.12.2014.

În intervalul de timp dintre luarea mitei (02.12.2014) și încheierea actelor adiționale (12.12.2014) inculpatul a desfășurat mai multe activități care au condus la încheierea acestor acte adiționale (activități pentru care a primit, de altfel, mita):

1) În data de 02.12.2014 a fost înregistrată la C.A.S Teleorman, sub nr. 390/02.12.2014, cererea formulată de O.C. prin care a cerut evaluarea punctului de lucru aparținând SC V.F. SRL, situat în Roșiori de Vede; au fost atașate și alte documente necesare.

Din analiza actelor care au precedat încheierea celor două acte adiționale, a rezultat că inculpatul R.I.I., luând cunoștință de motivul pentru care soții O. doreau încheierea acestora cât mai repede, expus de către O.M. în dialogul purtat cu R.I.I. în 02.12.2014: „Să prindem și noi sărbătorile”, cunoscut fiind că în această perioadă vânzările înregistrează o tendință ascendentă, și-a îndeplinit cu urgență atribuțiile de serviciu, făcând astfel posibilă încheierea actelor adiționale cu C.A.S Teleorman a punctului de lucru al SC V.F. SRL, situat în Roșiori de Vede.

2) Astfel, în aceeași zi, 02.12.2014, R.I.I. a emis un Referat prin care a propus „stabilirea unei noi perioade de contractare în perioada 10-11.12.2014, pentru furnizorii de servicii medicale clinice, farmacii și spitale, în vederea acoperirii necesarului de servicii medicale și farmaceutice, pentru persoanele asigurate din jud. Teleorman”, acesta fiind înregistrat la C.A.S Teleorman cu nr. 13.403/02.12.2014 și aprobat de președintele-director general T.N..

3) De asemenea, în 02.12.2014, Comisia de evaluare a farmaciilor din cadrul Casei Județene de Asigurări de Sănătate Teleorman a emis Dispoziția nr. 390/02.12.2014 prin care au fost nominalizați angajații care urma să efectueze vizita în vederea evaluării punctului de lucru.

4) Tot în data de 02.12.2014 a fost înregistrat la C.A.S Teleorman, cu nr. 13404/02.12.2014, înscrisul intitulat „În atenția furnizorilor de servicii medicale ambulatorii de specialitate pentru specialități clinice, spitale și farmacii”, întocmit și semnat de R.I. (și aprobat de T.N.), având următorul conținut: „în perioada 10-11.12.2014 se primesc cererile în vederea încheierii de contracte pentru furnizorii de servicii ambulatorii de specialitate pentru specialități clinice, farmacii și spitale în vederea acoperirii necesarului de servicii medicale și farmaceutice, pentru persoanele asigurate din jud. Teleorman”, conținut care a fost publicat în „Gazeta de Teleorman”.

5) În chiar ziua desemnării (!), având în vedere „graba” existentă în cauză (atent coordonată de inculpat), Comisia de evaluare a farmaciilor a întocmit procesul-verbal cu nr. 390/02.12.2014, prin care s-a atestat faptul că a fost efectuată vizita la punctul de lucru și că a fost completat chestionarul aferent evaluării s-a întocmit procesul-verbal de vizită de către evaluatorii S.V. și P.M., din cadrul C.A.S. Teleorman; raportul de vizită s-a întocmit în vederea.

Toate activitățile descrise la pct. 1) – 5) s-au desfășurat în aceeași zi (!), imediat după primirea mitei de către inculpat.

6) La 10.12.2014, inculpatul R.I.I. a emis, în calitate de Președinte al Comisiei de Evaluare a Farmaciilor, Decizia de evaluare cu nr. 390/10.12.2014, pentru punctul de lucru al SC V.F. SRL, situat în mun. Roșiori de Vede.

7) După acestea, în evidențele C.A.S Teleorman au fost înregistrate: cererea nr.13387/10.12.2014, adresată acestei instituții de către O.C., reprezentant legal al SC V.F. SRL, cu punct de lucru în Roșiori de Vede, str. Oltului, nr. 12, jud. Teleorman, prin care a solicitat „încheierea contractului de furnizare medicamente cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu în sistemul asigurărilor sociale de sănătate, pentru anul 2014, cu CASTR”, precum și

cererea nr. 13388/10.12.2014, prin care a solicitat „încheierea contractului de furnizare de medicamente și a unor materiale sanitare specifice care se acordă pentru tratamentul în ambulatoriu al bolnavilor incluși în unele programe naționale de sănătate cu scop curativ, în Sistemul Asigurărilor Sociale de Sănătate, pentru anii 2014, cu CASTR”.

8) În ziua de 12.12.2014 (data semnării celor două acte adiționale), Subcomisia „Furnizori de medicamente” încheiase/redactase Nota de fundamentare nr. 13518/12.12.2014, avizată, prin semnătură, de R.I.I. și aprobată de președintele-director general T.N., din care reiese că „în perioada nouă de contractare declanșată în intervalul 10-11.12.2014, au depus cereri pentru intrare în contract un număr de 3 furnizori de medicamente, în vederea eliberării de medicamente cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu”, printre acestea aflându-se și „S.C. V.F. S.R.L, furnizor aflat în relație contractuală cu CAS-TR, contract nr. 1166/30.06.2014 – cererea cu nr. 13387/10.12.2014 pentru: Farmacie punct de lucru situată în localitatea Roșiori de Vede, str. Oltului, nr. 12, județul Teleorman.”

Nota este semnată de inc. R.I.I. la rubrica „avizat, Director al Direcției Relații Contractuale, ec. R.I.”.

Subcomisia a motivat că „în urma analizei documentelor depuse de furnizorii de medicamente, am constatat că toate documentele necesare intrării în contract cu CAS-TR, în vederea eliberării de medicamente cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu, se încadrează în prevederile legislative în vigoare la această dată” și a propus „încheierea actului adițional de includere în contractul aflat în derulare pentru anul 2014, respectiv contractele de furnizare medicamente cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu, cu data încheierii prezentei”.

9) Și Subcomisia „Furnizori medicamente programe naționale de sănătate în ambulatoriu și materiale sanitare” a încheiat/redactat, în aceeași zi, Nota de fundamentare nr. 13519/12.12.2014 (vol.10, f.11), prin care, ca urmare a cererilor depuse de mai multe societăți comerciale - printre care și SC V.F. SRL - a propus „încheierea actului adițional de includere în contractul aflat în derulare pentru anul 2014, respectiv contractele de furnizare de medicamente și materiale sanitare în cadrul unor programe naționale de sănătate, cu data încheierii prezentei”.

Nota este semnată de inc. R.I.I. la rubrica „avizat, Director al Direcției Relații Contractuale, ec. R.I.”.

Și această subcomisie a arătat că a ajuns la această concluzie „în urma analizei documentelor depuse de către furnizorii de medicamente”.

10) Finalmente, în 12.12.2014, a fost încheiat actul adițional nr. 12/PNS61 la contractul de furnizare de medicamente și a unor materiale sanitare specifice care se acordă pentru tratamentul în ambulatoriu al bolnavilor incluși în unele programe naționale de sănătate cu scop curativ, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate nr. PNS 61/30.04.2013 prin care s-a convenit adăugarea unei noi unități farmaceutice, prin intermediul căreia urma a se elibera medicamente și materiale sanitare din cadrul programelor naționale de sănătate cu scop curativ, în tratamentul ambulatoriu pe anul 2014, respectiv „farmacie punct de lucru V.F. din Roșiori de Vede, str. Oltului, nr. 12, jud. Teleorman”.

Actul adițional, cu valabilitate de la data de 12.12.2014 până la data de 31.12.2014, a fost semnat (și) de inculpatul R.I.I. în calitate de director al Direcției relații contractuale.

11) De asemenea, în aceeași calitate, inculpatul a semnat și actul adițional nr. 7/12.12.2014 la contractul 1166/30.06.2014 prin care părțile contractante, C.A.S Teleorman și V.F. SRL, au convenit modificarea contractului de furnizare de medicamente cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu nr. 1166/30.06.2014 și adăugarea unei noi unități farmaceutice în vederea eliberării de medicamente cu și fără contribuție personală în tratamentul ambulatoriu pe anul 2014, respectiv farmacie punct de lucru V.F. din Roșiori de Vede, str. Oltului, nr. 12, jud. Teleorman.

S-a menționat că inculpatul a mai semnat și alte acte adiționale privind SC V.F. SRL: nr.5/25.11.2014, nr. 11/PNS61/05.12.2014, nr. 6/05.12.2014, nr. 7/12.12.2014, nr.12A/PNS61/30.12.2014.

S-a apreciat că aspectele prezentate mai sus, respectiv actele emise, verificate sau semnate de inculpat, cererile formulate de administratorul SC V.F. SRL, datele la care acestea au fost înregistrate în evidențele C.A.S Teleorman, precum și încheierea actelor adiționale, demonstrează punerea lor în aplicare în conformitate cu cele stabilite în discuția din 02.12.2014, când a fost remisă mita (după ce inculpatul a primit de la soții O. bunurile menționate).

Interesul societății comerciale (și al reprezentanților acesteia) era unul major: astfel, susținerile administratorului SC V.F. SRL, O.C. - potrivit cărora „în situația în care acest act adițional nu se încheia până la finele anului 2014, se mai putea doar începând cu 1 mai 2015”, ceea ce ar fi afectat veniturile societății comerciale” - se coroborează cu înscrierile ridicate la percheziția efectuată la sediul Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman, în 19.05.2015.

Astfel, în documentul intitulat „Politica de contractare pentru anul 2014”, întocmit de inculpatul R.I.I., avizat de Consiliul de administrație al Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman, respectiv de președintele T.N., prin care s-a stabilit că activitatea de contractare pentru anul 2014 cuprinde următoarele etape:

- „încheierea pentru perioada ianuarie-martie 2015 de acte adiționale la contractele de furnizare de servicii medicale, medicamente și dispozitive medicale pentru anul 2013, pentru prelungirea valabilității contractelor până la data de 31.03.2014, în vederea asigurării continuității asistenței medicale cu îndeplinirea de către furnizori a tuturor condițiilor privind relațiile contractuale dintre casa de asigurări de sănătate și aceștia (documente, condiții de eligibilitate);

- încheierea pentru luna aprilie 2014 de acte adiționale la contractele de furnizare de servicii medicale, medicamente și dispozitive medicale pentru anul 2013, pentru prelungirea valabilității contractelor până la data de 30.04.2014, în vederea asigurării continuității asistenței medicale cu îndeplinirea de către furnizori a tuturor condițiilor privind relațiile contractuale dintre casa de asigurări de sănătate și aceștia (documente, condiții de eligibilitate) (...);

- încheierea în luna iunie 2014 a noilor contracte de furnizare de servicii medicale, medicamente și dispozitive medicale pentru anul 2014”.

2.Luare de mită de la dr. Ș.I.:

Din materialul probator administrat în cauză a rezultat că în data de 30.06.2014, între C.A.S Teleorman și Cabinetul Medical Individual al medicului Ș.I. fusese încheiat contractul de furnizare servicii medicale în asistență medicală de specialitate din ambulatoriu pentru specialitățile clinice și acupunctură, nr. 661/20.06.2014.

Contractul avea ca obiect furnizarea serviciilor medicale în asistența medicală de specialitate din ambulatoriu pentru specialitățile clinice și acupunctură (conform Hotărârii Guvernului nr. 400/2014 pentru aprobarea pachetelor de servicii medicale și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2014-2015 și Ordinului ministrului sănătății și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 619/360/30.05.2014 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare în anul 2014 a H.G nr. 400/2014).

Conform prevederilor art. 9 alin. (3) din contract/convenție, programul de lucru al medicului se desfășura pe parcursul a cinci zile pe săptămână, între orele 15:00-18:00.

Ulterior, în data de 15.01.2015 la C.A.S. Teleorman a fost înregistrată cu nr. 386/15.01.2015 solicitarea făcută de dr. Ș.I. prin care acesta a solicitat „majorarea programului de lucru la cabinetul medical individual începând cu data de 15.01.15”.

Acesta a anexat următoarele înscrisuri:

- a) înscris denumit „declarație de program”, datat 15.01.2015, potrivit căruia programul de lucru cu Casa de Asigurări de Sănătate Teleorman urma a se desfășura „luni-vineri” între orele 08:00-14:00 (vol.14, f.2);

b) adresa cu nr. 257/12.01.2015, emisă de Spitalul Municipal Turnu Măgurele prin care era informată Casa de Asigurări de Sănătate Teleorman că „începând cu data de 01.01.2014, d-lui Ș.I., medic primar medicină internă și cardiologie, i s-a desfăcut contractul individual de muncă (...)” .

În aceeași zi, 15.01.2015, între C.A.S Teleorman și cabinet individual Ș.I. a fost încheiat actul adițional nr. 2/15.01.2015 la contractul de furnizare de servicii medicale în asistența medicală de specialitate din ambulatoriu pentru specialitățile clinice și acupunctură 661/30.06.2014, la punctul II, art. 1 prevăzându-se că „se modifică programul de lucru a DR. Ș.I. medic primar Medicină Internă, începând cu data de 15.01.2015, după cum urmează: Luni – Vineri: 8,00-14,00”.

Actul adițional a fost semnat de membrii Comisiei formate din Președintele - Director General (T.N.), Directorul Executiv al Direcției Economice (Aneta Ganea), și de inculpatul R.I. (Directorul Executiv al Direcției Relații Contractuale).

3. Luare de mită de la D.C.:

În data de 21.01.2015, D.C. i-a remis lui R.I.I. o sticlă whisky „Ballantine's”, după ce acesta fusese de acord să soluționeze favorabil cererea formulată de către D.F. de schimbare a unui dispozitiv medical (proteză auditivă); de menționat că inculpatul arătase că va soluționa favorabil cererea încă din 16.01.2015; la 21.01.2015, inculpatul a finalizat procedura de eliberare a dispozitivului medical, prilej cu care a primit bunul amintit, cu titlu de mită.

4. Luare de mită de la VE. (SC C. Med S.R.L.).

În data de 05.12.2014, în jurul orei 13:06, V.E.C., asociat majoritar și administrator al SC C. M. SRL, s-a deplasat la biroul inculpatului R.I.I., director al Direcției relații contractuale din cadrul Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman, ocazie cu care i-a înmânat 150 euro și un parfum „Paco Rabanne”, „pentru menținerea unei colaborări bune în relația mea cu CAS Teleorman pe parcursul derulării contractului de furnizare servicii medicale de către SC C. Med SRL Roșiori de Vede”.

5. Luare de mită de la M.O.C. (SC Bio Expert S.R.L.):

În data de 10.12.2014, M.O.C., asociat unic și administrator al SC B. SRL (societate care-și desfășoară activitatea în domeniul asistenței medicale și care se află în relații contractuale cu C.A.S Teleorman, conform convenției nr. 5221 din data de 30.06.2014, având ca obiect furnizarea serviciilor medicale) s-a deplasat la biroul directorului Direcției relații contractuale, inc. R.I.I., ocazie cu care i-a remis acestuia o pungă de cadouri conținând o carte de istorie, o sticlă cu coniac „Brâncoveanu” și un plic în interiorul căruia se afla suma de 500 lei.

Conform denunțului și declarației, M.O.C. i-a remis inculpatului bunurile și banii mai sus menționați, drept mulțumire pentru consilierea de care a beneficiat din partea acestuia pe parcursul derulării contractului cu Casa.

6. Luare de mită de la dr. P.F.(Spitalul Videle):

În data de 23.12.2014, P.F., director medical în cadrul Spitalului Orășenesc Videle, i-a înmânat lui R.I.I., în biroul acestuia, o pungă de cadouri conținând o sticlă cu băuturi alcoolice și o felicitare în care se afla suma de 100 euro. Conform declarației denunțătoarei, remiterea a avut loc în virtutea relațiilor de colaborare pe parcursul derulării contractului de furnizare servicii medicale încheiat între C.A.S Teleorman și Spitalul Orășenesc Videle.

Direcția Națională Anticorupție – Secția de combatere a corupției s-a sesizat din oficiu în data de 12.03.2014 despre faptul că, în luna februarie 2013, reprezentanții Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman au asigurat premisele favorabile obținerii pe nedrept, de către o societate comercială – SC S.M. SRL Alexandria (în cauză era implicată și SC O. SRL Alexandria), a unor resurse bugetare.

Dosarul a primit nr. unic 109/P/2014.

La 19.11.2014 s-a întocmit un nou proces-verbal de sesizare din oficiu, cu privire la săvârșirea infracțiunilor prev. de art. 132 din Legea nr. 78/2000 rap. la art. 297 C.pen. dare de mită

prev. de art. 290 C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000, luare de mită prev. de art. 289 C.pen. rap. la art. 6 din Legea 78/2000.

De asemenea, la 12.05.2015, au fost formulate denunțuri cu privire la 6 fapte, de către: (..), privind infracțiuni de luare de mită de către inculpatul R.I.I..

La 15.05.2015 s-a întocmit un alt proces-verbal de sesizare din oficiu, cu privire la săvârșirea infracțiunii prev. de art. 132 din Legea nr. 78/2000 rap. la art. 297 C.pen.

Prin Ordonanța din data de 26.03.2014 s-a dispus începerea urmăririi penale în rem cu privire la săvârșirea infracțiunilor prev. de art. 13² din Legea nr. 78/2000 rap. la art. 297 C.pen. dare de mită prev. de art. 290 C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000, luare de mită prev. de art. 289 C.pen. rap. la art. 6 și 7 din Legea nr. 78/2000 și complicitate la dare de mită prev. de art. 48 C.pen. rap. la art. 290 C.pen. și 6 din Legea nr. 78/2000.

La 19.11.2014 s-a dispus extinderea urmăririi penale cu privire la săvârșirea infracțiunilor prev. de art. 132 din Legea nr. 78/2000 rap. la art. 297 C.pen. dare de mită prev. de art. 290 C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000, luare de mită prev. de art. 289 C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr.78/2000.

La 18.05.2015, s-a dispus extinderea urmăririi penale cu privire la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 132 din Legea nr. 78/2000 rap. la art. 297 C.pen.

Prin Ordonanța din data de 19.05.2015 s-a dispus efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspectul R.I.I. pentru săvârșirea a șase infracțiuni de luare de mită, fiecare prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000, toate cu aplicarea art. 38 alin. (1) C.pen.

În aceeași zi, suspectului i s-au adus la cunoștință drepturile și obligațiile procesuale după care suspectul a dat declarație în cauză.

Prin Ordonanța din data de 19.05.2015 s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale (inculpatului aducându-i-se, în aceeași zi, la cunoștință, drepturile și obligațiile procesuale) împotriva inculpatului R.I.I. pentru săvârșirea a șase infracțiuni de luare de mită, fiecare prev. de art. 289 alin. (1) C. pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000, toate cu aplicarea art. 38 alin. (1) C.pen.

Cu privire la cele 6 infracțiuni de dare și luare de mită denunțate de (..), prin ordonanța din 05.05.2017, s-a dispus disjungerea cauzei cu privire la celelalte infracțiuni (decât cele denunțate, care priveau cele 6 fapte), formându-se un nou dosar penal, înregistrat în evidențele Direcției Naționale Anticorupție, Secția de combatere a corupției.

În Ordonanță s-a arătat că infracțiunile de luare de mită (6 infracțiuni) pentru care s-a efectuat în continuare urmărirea penală sunt într-o stare avansată de cercetare, motiv pentru care se disjung celelalte infracțiuni.

La 19.01.2016, inculpatul, asistat de apărător – av. E.M., a luat consultat dosarul cauzei, fiindu-i prezentată inclusiv suportii optici care conțin înregistrările audio-video.

La 16.10.2018, inculpatul a fost reaudiat, după ce i s-au adus, în prealabil, la cunoștință, drepturile și obligațiile procesuale.

La 24.10.2018, noul apărător – av. P.G., a consultat dosarul cauzei.

În aceeași zi i s-au eliberat fotocopiile pe care le-a solicitat, din dosarul cauzei.

Ulterior, la 08.11.2018 i s-au înmănat alte înscrisuri, pe suport optic, pe care le solicitase.

În datele de 15, 28, 29 și 30.11.2018, av. P.G. a consultat din nou dosarul cauzei.

La 18.11.2019, inculpatului i s-au adus, din nou, la cunoștință, drepturile și obligațiile procesuale; acesta a arătat că nu mai dorește să declare în cauză „întrucât nu mai are alte detalii de oferit”.

Prin ordonanța Direcției Naționale Anticorupție – Secția de combatere a corupției, s-a dispus luarea măsurii controlului judiciar față de inculpatul R.I.I. pe o durată de 60 zile, începând de la data de 19.05.2015, până la data de 18.07.2015.

În cauză s-au dispus măsuri asigurătorii. Inculpatul a contestat măsura asigurătorie, iar prin Încheierea penală nr. 3/11.02.2020 a Tribunalului Teleorman – Secția Penală a admis contestația

formulată de inculpat, a dispus desființarea Ordonanței de sechestru, precum și ridicarea sechestrului asigurător instituit asupra contului bancar amintit. În Încheiere, s-a arătat că Ordonanța a fost considerată netemeinică și nelegală „întrucât cheltuielile judiciare au fost estimate de către organele de urmărire penală fără a avea la bază un deviz estimativ, fără a fi reținut în Ordonanță un mod de calcul a acestei sume”.

Întrucât față de specificul infrațiunilor (prevăzute de Legea nr. 78/2000) măsurile asigurătorii sunt obligatorii, începând cu 04.05.2020, am efectuat verificări asupra disponibilului bănesc al conturilor inculpatului, rezultând că există, conform comunicărilor unităților bancare, sume deținute de către inculpat.

Drept urmare, s-a dispus, prin Ordonanța din 19.05.2020, „Instituirea, până la concurența sumei de 2.633,65 lei, a măsurii asigurătorii a sechestrului pe contul bancar având nr. RO14BTRLRONP.... deschis de inculpatul R.I.I. la Banca Transilvania”. Suma este compusă din 2.333,65 lei (cheltuieli judiciare de la urmărirea penală) plus 300 lei (contravaloarea mitei primite de către inculpat).

Am atașat Ordonanței și o Notă („deviz estimativ”), întrucât din inexistența acestuia rezultase critica instanței.

Măsuri de supraveghere tehnică

1. La data de 20.11.2014, urmare a solicitării Direcției Naționale Anticorupție – Secția de combatere a corupției, Tribunalul București a dispus emiterea mandatelor de supraveghere tehnică pentru o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 20.11.2014 până la data de 19.12.2014, inclusiv constând în:

- interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță efectuate de către R.I.I. de la postul telefonic cu numărul 0744.688.576 (...);
- supravegherea video, audio sau prin fotografiere a numiților R.I.I. (...);

De asemenea, instanța a dispus emiterea mandatului de supraveghere tehnică pentru o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 20.11.2014 până la data de 19.12.2014, inclusiv, în vederea încuviințării ca organele de urmărire penală să pătrundă în spațiul privat folosit de R.I.I., respectiv biroul utilizat de către acesta aflat la etajul 2, în incinta Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman, situată în Alexandria, str. Libertății, nr. 1, jud. Teleorman, pentru a activa, dezactiva mijloacele tehnice ce vor fi folosite în cazul supravegherii tehnice constând în fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori altor activități ale acestora;

2. Prin încheierea din 19.12.2014 (vol.4, f.40), Tribunalul București – Secția I Penală a admis cererea formulată de Direcția Națională Anticorupție – Secția de combatere a corupției și a prelungit pentru o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 20.12.2014, până la data de 18.01.2015, inclusiv, mandatele de supraveghere tehnică cu nr. 9089/UP/20.11.2014, 9090/UP/20.11.2014, 9091/UP/20.11.2014 și 9092/UP/20.11.2014, constând în :

- interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță efectuate de către : R.I.I. de la postul telefonic cu numărul 0744.688.576 (...);
- supravegherea video, audio sau prin fotografiere a numiților R.I.I.(...);

- totodată, prin aceeași încheiere, instanța a încuviințat ca organele de urmărire penală să pătrundă în spațiul privat folosit de R.I.I., respectiv biroul utilizat de către acesta aflat la etajul 2, în incinta Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman, situată în Alexandria, str. Libertății, nr. 1, jud. Teleorman, pentru a activa, dezactiva mijloacele tehnice ce vor fi folosite în cazul supravegherii tehnice constând în fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori altor activități ale acestora;

3. În data de 16.01.2015, Tribunalul București – Secția I Penală a emis o încheiere prin care a încuviințat pentru o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 19.01.2015 până la data de 17.02.2015, inclusiv, supravegherea tehnică constând în interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță efectuate de T.N. de la posturile telefonice 0786.047.960 și 0728.152.073;

De asemenea, instanța a prelungit pentru o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 19.01.2015 până la data de 17.02.2015, inclusiv, mandatele de supraveghere tehnică nr. 9089 – 9092/UP/20.11.2014, constând în :

- interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță efectuate de către : R.I.I. de la postul telefonic cu numărul 0744.688.576 (...);
- supravegherea video, audio sau prin fotografiere a numiților R.I.I. (...), precum și a altor persoane în legătură cu faptele ce fac obiectul dosarului;
- pătrunderea organelor de urmărire penală în spațiul privat folosit de R.I.I., respectiv biroul utilizat de către acesta aflat la etajul 2, în incinta Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman, situată în Alexandria, str. Libertății, nr. 1, jud. Teleorman, pentru a activa, dezactiva mijloacele tehnice ce vor fi folosite în cazul supravegherii tehnice constând în fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori altor activități ale acestora;

4. Prin încheierea din 17.02.2015 (vol.4, f.107), Tribunalul București – Secția I Penală a prelungit pe o perioadă de 30 de zile, de la data de 18.02.2015 la data de 19.03.2015, inclusiv, mandatele de supraveghere tehnică nr. 9089/UP, 9090/UP, 9091UP, 9092/UP din 20.11.2014 și nr. 580/UP din data de 16.01.2015, constând în :

- interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță efectuate de către: R.I.I. de la postul telefonic cu numărul 0744.688.576 (...);
- supravegherea video, audio sau prin fotografiere a numiților R.I.I. (...), precum și a altor persoane în legătură cu faptele ce fac obiectul dosarului;
- încuviințarea ca organele de urmărire penală să pătrundă în spațiul privat folosit de R.I.I., respectiv biroul utilizat de către acesta aflat la etajul 2, în incinta Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman, situată în Alexandria, str. Libertății, nr. 1, jud. Teleorman, pentru a activa, dezactiva mijloacele tehnice ce vor fi folosite în cazul supravegherii tehnice constând în fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori altor activități ale acestora;
- interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță efectuate de T.N. de la posturile telefonice 0786.047.960 și 0728.152.073.

5. Urmare a solicitării Direcției Naționale Anticorupție, în data de 19.03.2015 (vol.4, f.149), Tribunalul București – Secția I Penală a emis o încheiere prin care a prelungit pe o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 20.03.2015 și până la 18.04.2015, inclusiv, mandatele de supraveghere tehnică 9089/UP/20.11.2014, 9090/UP/20.11.2014, 9091/UP/20.11.2014 și 580/UP/16.01.2015, constând în :

- interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță efectuate de către : R.I.I. de la postul telefonic cu numărul 0744.688.576 (...);
- supravegherea video, audio sau prin fotografiere a numiților R.I.I. (...), precum și a altor persoane în legătură cu faptele ce fac obiectul dosarului.

În cauză s-a dispus și efectuarea de percheziții domiciliare:

Prin încheierea din 18.05.2015, pronunțată în dosarul nr. 18217/3/2015, Tribunalul București – Secția I Penală a încuviințat efectuarea percheziției domiciliare în mun. Alexandria, str. Libertății, nr.1, jud. Teleorman – la sediul Casei de Asigurări de Sănătate Teleorman, inclusiv în biroul de lucru de la etajul 2 al imobilului unde își desfășoară activitatea R.I.I., director executiv al Direcției Relații Contractuale.

Percheziția domiciliară a fost efectuată la 19.05.2015.

Pe parcursul urmăririi penale, inculpatul R.I.I. a recunoscut parțial faptele reținute în sarcina sa, are studii superioare și nu posedă antecedente penale.

În cauză, inculpatul a beneficiat de asistență juridică din partea apărătorilor E.M. și P.G.

Inculpatului i s-au admis toate cererile de consultare a dosarului; inculpatul și apărătorul au procedat, mai apoi, la consultarea dosarului.

Judecătorul de cameră preliminară a constatat că rechizitoriul cuprinde datele referitoare la faptă, încadrarea juridică, la profilul moral și de personalitate al inculpatului, actele de urmărire penală efectuate, la trimiterea în judecată și cheltuielile judiciare.

Verificând competența acestei instanțe în soluționarea prezentei cauze, în raport de dispozițiile art. 36 lit. c) C.pr.pen., s-a constatat că această cauză este dată în competența materială a tribunalului iar în conformitate cu prevederile art. 41 alin. (1) lit. a) C.pr.pen., Tribunalului Teleorman îi aparține competența materială a soluționării, în raport de locul unde se pretinde că ar fi fost săvârșită fapta pentru care inculpatul este trimis în judecată.

De asemenea, s-a constatat că rechizitoriul a fost verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de procurorul ierarhic superior, purtând semnătura acestuia și ștampila parchetului.

Judecătorul de cameră preliminară a mai constatat că rechizitoriul cu care a fost sesizată această instanță are cuprinsul reglementat de dispozițiile art. 328 alin. (1) și (2) C.pr.pen., fiind arătate, în mod explicit, între altele, faptele reținute în sarcina inculpatului și încadrarea juridică pe care procurorul a dat-o acestora, precum și probele și mijloacele de probă care au condus la stabilirea situației de fapt respective.

Pe de altă parte, art. 328 C.pr.pen. prevede că rechizitoriul se limitează la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și cuprinde în mod corespunzător mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), datele privitoare la faptele reținute în sarcina inculpatului și încadrarea juridică a acestora, probele și mijloacele de probă, cheltuielile judiciare, mențiunile prevăzute la art. 330 și 331, dispoziția de trimitere în judecată, precum și alte mențiuni necesare pentru soluționarea cauzei. Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmit de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rechizitoriul este verificat de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive. Alin. 2 prevede că în rechizitoriu se arată numele și prenumele persoanelor care trebuie citate în instanță, cu indicarea calității lor în proces, și locul unde urmează a fi citate.

Reținând criticile inculpaților referitoare la neregularitatea actului de sesizare față de nerespectarea dispozițiilor art. 328 C.pr.pen., s-a constatat că prin interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 54, 342, 345 și 346 C.pr.pen. se deduce că analiza legalității sesizării instanței în procedura camerei preliminare presupune verificarea actului propriu-zis de sesizare a instanței (rechizitoriul), din perspectiva îndeplinirii condițiilor de formă și de conținut prevăzute de lege pentru regularitatea acestuia, condiții întrunite în cauză.

În ceea ce privește condițiile de fond, judecătorul de cameră preliminară a constatat, contrar susținerilor părților, că rechizitoriul în cauză se conformează întocmai cerințelor de conținut impuse de art. 328 C.pr.pen. cu referire la art. 286 alin. (2) C.pr.pen. în sensul că, pe lângă celelalte mențiuni esențiale la care face trimitere textul, rechizitoriul descrie în fapt și în drept faptele imputate inculpaților într-un mod susceptibil de a produce consecințe juridice, respectiv de a investi instanța cu judecarea acelei fapte și totodată evidențiază în concret probele și mijloacele de probă pe care se întemeiază acuzația formulată împotriva inculpaților.

Referitor la descrierea faptei ce formează obiectul dispoziției de trimitere în judecată, judecătorul de cameră preliminară a constatat că în expositivul rechizitoriului sunt redată în mod concret împrejurările de timp și de loc în care s-a desfășurat presupusa activitate infracțională ce a făcut obiectul anchetei penale, urmarea socialmente periculoasă generată de această activitate infracțională, fiind prezentate circumstanțele faptelor de care este acuzat inculpatul.

Judecătorul de cameră preliminară a observat că din conținutul rechizitoriului nu au rezultat neconcordanțe între încadrarea juridică și situația de fapt dedusă judecății, care ar fi putut constitui o neregularitate a rechizitoriului de natură a afecta stabilirea obiectului judecății. Maniera în care

sunt descrise faptele este inteligibilă și este suficientă pentru a reține voința procurorului cu privire la infracțiunile pentru care inculpatul este trimis în judecată.

Astfel, s-a constatat că faptele reținute în sarcina inculpatului au fost descrise suficient de clar și precis, această descriere fiind aptă să asigure acestuia posibilitatea exercitării unei apărări efective în raport cu acuzația adusă și să stabilească obiectul judecării în raport de dispozițiile art.371 C.pr.pen..

Verificând ansamblul probator administrat în cauză, s-a constatat legalitatea administrării probelor în cursul urmăririi penale iar sub acest aspect, s-a apreciat că procedeele probatorii efectuate și probele obținute în cauză, respectă cerințele impuse de dispozițiile titlului IV din Partea generală a Codului de procedură penală.

Analizând actele de urmărire penală efectuate, judecătorul de cameră preliminară a apreciat că acestea au fost realizate cu respectarea principiului legalității, nefiind identificate elemente de nulitate la întocmirea lor, inculpatul beneficiind pe parcursul urmăririi penale de toate garanțiile specifice dreptului la apărare, prevăzute de art. 10 C.pr.civ.. De altfel, și Curtea Constituțională a reținut că, din reglementarea atribuțiilor pe care funcția exercitată de judecătorul de cameră preliminară le presupune, activitatea acestuia nu privește fondul cauzei, actul procesual exercitat de către acesta neantamând și nedispunând, în sens pozitiv sau negativ, cu privire la elementele esențiale ale raportului de conflict: faptă, persoană și vinovăție. De asemenea, Curtea a reținut că obiectul procedurii desfășurate în camera preliminară îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Prin urmare, acesta se circumscrie unor aspecte referitoare la competență și la legalitatea fie a sesizării, fie a administrării probelor care fundamentează acuzația în materie penală. Așa fiind, judecătorul de cameră preliminară nu s-a putut pronunța asupra aspectelor legate de temeinicia acuzației, aceasta fiind atributul exclusiv al instanței competente să judece fondul cauzei. Nu în ultimul rând, Curtea a constatat că obiectivul acestei proceduri este de a stabili dacă urmărirea penală și rechizitoriul sunt apte să declanșeze faza de judecată ori trebuie refăcute, iar, în ipoteza începerii judecării, de a stabili care sunt actele asupra cărora aceasta va purta și pe care părțile și ceilalți participanți își vor putea întemeia susținerile ori pe care trebuie să le combată.

Judecătorul de cameră preliminară a apreciat ca fiind nefondate susținerile inculpatului în sensul nulității procedeele probatorii constând în efectuarea interceptărilor și înregistrărilor comunicațiilor și a oricărui tip de comunicare de la distanță și supravegherii audio ,video sau prin fotografiere și a proceselor verbale de redare întrucât mandatele de supraveghere au fost trimise spre executare serviciului tehnic al DNA, ofițerul de poliție judiciară din cadrul serviciului tehnic a procedat la imprimarea convorbirilor în mediul ambiental, procurorul de caz a delegat ofițeri din cadrul serviciului tehnic al DNA, ofițerul de poliție judiciară din cadrul serviciului tehnic a întocmit procesul verbal de redare a convorbirilor, iar la dosarul cauzei nu există nici o corespondență și nici un mijloc de probă cu privire la care să existe suspiciunea că a fost efectuat de lucrători din cadrul SRI.

Pentru toate aceste motive, în baza art. 346 alin. (2) C.pr.pen., judecătorul de cameră preliminară al tribunalului a respins ca neîntemeiate cererile și excepțiile formulate de către inculpat.

S-a apreciat că în cauză nu se impune a fi invocate excepții, din oficiu, cu privire la competența și sesizarea instanței, a legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

În consecință, judecătorul de cameră preliminară a constatat că sesizarea instanței a fost formulată potrivit legii iar Tribunalul Teleorman este instanța competentă material și teritorial să judece cauza.

Împotriva acestei încheieri a formulat contestație inculpatul R.I.I., cauza fiind înregistrată la Curtea de Apel București – Secția a II-a Penală la data de 08.07.2020.

În susținerea contestației formulate, contestatorul-inculpat, asistat de apărător ales, a solicitat admiterea contestației, desființarea, în tot, a încheierii contestate și să se constate nulitatea absolută a procedurilor probatorii constând în: efectuarea interceptărilor și înregistrărilor comunicațiilor și a oricărui tip de comunicare de la distanță, precum și a mijloacelor de probă constând în procesele verbale de supraveghere tehnică, a proceselor verbale de redare a convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor interceptate și înregistrate, a rezultatelor activităților de supraveghere tehnică, a oricăror mijloace de probă derivate din aceste procedee probatorii, cu consecința înlăturării tuturor acestora de la dosarul cauzei; supravegherea video, audio sau prin fotografiere, a mijloacelor de probă constând în procese verbale de supraveghere tehnică, respectiv de redare a acestor imagini (oricare ar fi tipul acestora), împreună cu planșele foto și înregistrările video aflate la dosarul cauzei, a oricăror mijloace de probă derivate din aceste procedee probatorii, cu consecința înlăturării tuturor acestora de la dosarul cauzei, pentru motivele prezentate prin chiar cererile și excepțiile formulate în cauză în procedura derulată în fața judecătorului de cameră preliminară de la instanța fondului.

Examinând actele dosarului și încheierea contestată, prin prisma criticilor formulate, dar și a aspectelor puse în discuție din oficiu, în conformitate cu dispozițiile art. 425¹ și art. 347 C.pr.pen., Curtea a constatat și reținut următoarele:

Prin încheierea nr. 51 din data de 30.06.2020, judecătorul de cameră preliminară de la instanța fondului, deși a respins, potrivit dispozițiilor art. 345 alin. (1) și (2) C.pr.pen., cererile și excepțiile formulate în cauză, în continuare, făcând aplicarea prevederilor art. 346 alin. (2) din același act normativ, s-a limitat la „a constata legalitatea sesizării instanței cu rechizitoriul din 20 mai 2020 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, privind pe inculpatul R.I.I., pentru săvârșirea infracțiunilor de: luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000; luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000; luare de mită, prev. de art. 289 alin. (1) C.pen. rap. la art. 6 din Legea nr. 78/2000; toate cu aplicarea art. 38 alin. (1) C.pen.”, dispunând „începerea judecății cauzei privind pe inculpatul R.I.I.”.

După cum lesne se poate observa, prin aceeași încheiere contestată, judecătorul de cameră preliminară nu s-a pronunțat cu privire la competența instanței, precum și cu privire la legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, făcând și ele obiect al procedurii în camera preliminară, potrivit art. 342 C.pr.pen., deși aceleași cereri și excepții formulate în cauză de către inculpatul R.I.I., reiterate ca și motive de contestație, au vizat tocmai aceste din urmă aspecte.

În raport de acestea, la termenul de dezbateri din data de 08.09.2020, din oficiu, Curtea a pus în discuție trimiterea cauzei spre rejudecare. Astfel, deși dispozițiile art. 425¹ alin. (7) pct. 2 lit. b) C.pr.pen. prevăd posibilitatea admiterii contestației, desființării hotărârii atacate și dispunerii rejudecării cauzei de către judecătorul sau completul care a pronunțat-o doar atunci când se constată că nu au fost respectate dispozițiile privind citarea, Curtea apreciază că o astfel de soluție poate fi dispusă și în cazul în care nu a fost soluționat obiectul procedurii în cameră preliminară, având în vedere asimilarea procedurii de față de către Curtea Constituțională procedurilor cu privire la care se aplică art. 6 C.E.D.O. și celor care, din punct de vedere constituțional, reclamă două grade de jurisdicție [în acest sens Decizia nr. 641/2014 a Curții Constituționale, M. Of. nr.887 din 5 decembrie 2014, Decizia nr. 631/2015 a Curții Constituționale, M. Of. nr. 831 din 6 noiembrie 2015, Decizia nr. 802/2017 a Curții Constituționale, M. Of. nr. 116 din 6 februarie 2018].

Or, viciul prezentat mai sus conduce, în lipsa unei soluții de trimitere a cauzei spre rejudecare, la o soluționare a obiectului procedurii în camera preliminară pentru prima și ultima dată de către instanța de control judiciar, a cărei funcție de control ierarhic este lipsită de substanță în lipsa unei judecăți efective în primă instanță.

Față de cele reținute, Curtea, în baza art. 347 C.pr.pen. rap. la art. 425¹ alin. (7) pct. 2 lit. b) C.pr.pen., a admis contestația formulată de inculpatul R.I.I. împotriva încheierii penale nr. 51 din data de 30.06.2020, pronunțate de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Tribunalului Teleorman - Secția Penală.

A desființat, în integralitate, încheierea contestată și a dispus rejudecarea cauzei de către Tribunalul Teleorman.

Rejudecarea cauzei, a arătat, se va relua începând cu momentul procesual al discutării cererilor și excepțiilor deja formulate în cauză de către același inculpat, fără ca prin aceasta să se înțeleagă însă că în cauză nu pot fi formulate sau invocate din oficiu alte cereri sau excepții decât în primul ciclu procesual.

Totodată, în rejudecare, vor fi avute în vedere și celelalte aspecte semnalate de inculpatul R.I.I. prin contestația formulată, urmând a se face aprecieri prin prisma dispozițiilor art. 100 C.pr.pen. și asupra probelor propuse inclusiv în fața instanței de control judiciar, cu deplina respectare a Deciziei nr. 802/2017 a Curții Constituționale (M. Of. nr. 116 din 6 februarie 2018).

În temeiul art. 275 alin. (3) C.pr.pen. s-a dispus ca toate cheltuielile judiciare avansate de stat în soluționarea contestației să rămână în sarcina statului.

3. Predare temporară. Lipsa unui acord scris. Irelevanța emiterii unui mandat european de arestare pentru a se dispune predarea temporară a persoanei solicitate.

- Legea nr. 302/2004, art. 58, art. 114

Judecătorul de drepturi și libertăți din cadrul Curții a contactat autoritățile franceze pentru a preciza dacă sunt de acord să completeze un acord scris la care fac referire prevederile art. 114 alin. (2) raportat la art. 58 alin. (4) din Legea 302/2004 și art. 24 alin. (2) din decizia cadru din anul 2002 referitoare la mandatul european de arestare, înaintându-se autorităților franceze un proiect de acord scris prin email, dar nu s-a primit niciun răspuns.

În acest context, se constată imposibilitatea stabilirii de comun acord a condițiilor referitoare la predarea temporară a persoanei solicitate, mai ales în condițiile în care persoana solicitată a mai fost predată temporar în anul 2019 tot către autoritățile franceze, iar aceasta trebuie să execute pe teritoriul României o pedeapsă de 25 de ani închisoare și pe durata unei eventuale predări temporare executarea acestei pedepse ar fi suspendată. Totodată, prezintă relevanță și omisiunea menționării de către autoritățile franceze a garanției că persoana solicitată va fi privată de libertate pe teritoriul francez pe durata predării temporare, întrucât simpla emiterie a unui nou mandat european de arestare în vederea predării pe o durată determinată nu corespunde literei și scopului urmărit de Decizia Cadru 2002/584/JAI și nu garantează privarea de libertate a persoanei solicitate până la returnarea acesteia în România, în lipsa unui acord expres însoțit prin semnătură de către autoritățile franceze.

Față de acestea, cererea formulată de către autoritățile judiciare din Franța cu privire la predarea temporară a persoanei solicitate pentru a participa la soluționarea apelului declarat de aceasta împotriva hotărârii de condamnare pronunțată de Curtea cu jurați din Paris la data de 13.02.2019, este neîntemeiată.

(încheierea penală din data de 10 septembrie 2021)

Prin adresa nr. 2020/00387 înregistrată la data de 09.08.2021, Parchetul de pe lângă Judecătoria din Cretei a înaintat mandatul european de arestare emis de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel din Paris privind pe numitul M.M., cetățean român, pentru a se dispune predarea temporară a persoanei condamnate pentru o perioadă de 2 luni începând cu data de 13.09.2021.

În sesizare, s-a mai menționat că privind predarea temporară pe o perioadă de 2 luni a persoanei solicitate M.M. este necesară în vederea participării sale la soluționarea apelului declarat

de aceasta împotriva hotărârii de condamnare pentru comiterea infracțiunii de omor calificat în Paris, între 19-21.09.2010 asupra persoanei N.E.R. pronunțată de Curtea cu jurați din Paris la data de 13.02.2019, apelul urmând a fi judecat de instanța de apel Curtea cu jurați din Val-de-Marne la datele de 9 și 12 noiembrie 2021.

În cuprinsul solicitării s-a menționat că persoana solicitată execută pe teritoriul României o pedeapsă de 25 ani închisoare pentru o infracțiune de omor comisă în condiții similare cu cea de care este acuzat de către autoritățile franceze și că după pronunțarea hotărârii de condamnare în primă instanță s-a emis un nou mandat european de arestare, atașat solicitării. S-a mai arătat că persoana solicitată va beneficia de toate garanțiile aferente dreptului la apărare și că autoritățile franceze se obligă să predea persoana solicitată autorităților române la expirarea termenului stabilit sau să înainteze o cerere de prelungire care va fi supusă autorizației autorităților competente din România.

S-a atașat dosarul (3454/2018) al Curții de Apel București – Secția a II-a penală, la care era atașat dosarul (2366/2015).

Persoana solicitată M.M., asistat de apărător din oficiu, a arătat la termenul de judecată din data de 19.08.2021 că este de acord să fie predat temporar autorităților franceze pentru a-și exercita dreptul la apărare.

Judecătorul din cadrul Curții, având în vedere poziția procesuală a persoanei solicitate M.M., a emis o adresă către autoritățile franceze în vederea încheierii unui acord scris cu privire la predarea temporară, potrivit dispozițiilor art. 114 raportat la art. 58 alin. (4) din Legea nr.302/2004, atașându-se adresei și un proiect de acord scris, semnat de autoritatea judiciară de executare.

Deși s-au acordat două termene de judecată în acest sens (26.08.2021 și 10.09.2021) autoritățile franceze nu au răspuns solicitării transmise și nu au transmis acordul scris semnat în forma propusă de autoritatea judiciară de executare.

În ședința din 10.09.2021, persoana solicitată M.M. a arătat că dorește să fie predat temporar autorităților judiciare din Franța și că nu este de acord să participe la procesul penal prin videoconferință.

Din examinarea înscrisurilor de la dosar, judecătorul de drepturi și libertăți din cadrul Curții a constatat următoarele:

Prin sentința penală nr.112/F/26.06.2015 pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a II-a penală, în baza art. 107 coroborat cu art. 103 alin. (5), (6) din Legea nr. 302/2004, republicată, s-a luat act de consimțământul persoanei solicitate M.M. de a fi predată autorităților judiciare franceze, s-a dispus predarea persoanei solicitate autorităților judiciare franceze în vederea executării mandatului european de arestare emis în baza mandatului de arestare din 26.03.2013 de TGI Paris sub condiția ca în cazul în care se va pronunța o pedeapsă privativă de libertate să fie transferată în România și s-a luat act de renunțarea persoanei solicitate la regula specialității.

S-a mai dispus arestarea în vederea predării a persoanei solicitate M.M. pe o perioadă de 30 de zile.

Totodată, în baza art. 112 rap. la art. 58 alin. (1) din Legea nr. 302/2004 a fost amânată predarea persoanei solicitate după punerea în libertate ca urmare a liberării condiționate sau până la executarea la termen a pedepselor de 1150 de zile închisoare aplicată prin sentința penală nr.1590/2012 a Judecătoriei Constanța și respectiv de 25 de ani închisoare aplicată prin sentința penală nr. 233/2012 a Tribunalului Constanța.

În sentința penală menționată s-a reținut că la data de 26.06.2015 pe rolul Curții de Apel București – Secția a II-a penală sub nr.3980/2/2014, a fost înregistrată cererea Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, în conformitate cu dispozițiile art. 102 alin. (1) din Legea nr. 302/2004, republicată, având ca obiect procedura de punere în executare a mandatului european de arestare emis la data de 10.12.2013 de autoritățile judiciare din Republica Franceză față de numitul M.M., urmărit internațional pentru săvârșirea infracțiunii de omor

voluntar, prev. de art. 221-2, art. 221-8, art. 221-9, art. 221-9-1, art. 221-11 din Codul penal francez. S-a reținut că față de numitul M.M. nu s-a dispus de către Ministerul Public reținerea, deoarece acesta se află în stare de deținere, fiind încarcerat la Penitenciarul București – Rahova în baza mandatului de executare a pedepsei închisorii în dosarul emis de Judecătoria Constanța.

În cuprinsul sesizării, s-a mai reținut din relațiile comunicate de Inspectoratul General al Poliției Române – Centrul de Cooperare Polițienească Internațională – Biroul Sirene că numitul M.M. a fost predat temporar de către autoritățile judiciare române la data de 15.02.2013 autorităților judiciare engleze pentru fapte comise pe teritoriul respectivei țări, iar la data de 18.06.2015, a fost retrimis în România, fiind predat în baza unui mandat european de arestare emis de către Tribunalul Constanța în vedere executării unei pedepse totale de 25 ani închisoare.

La dosarul cauzei au fost atașate lucrarea înregistrată sub nr. 28/II-5/2014 a Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București, ce conține semnalarea în sistem informatic transmisă prin fax, mandatul european de arestare; mandatul de executare nr. 516/17.01.2013, emis de Tribunalul Constanța – Secția penală, pentru pedeapsa de 25 de ani închisoare; mandatul de executare a pedepsei închisorii nr. 3179/15.01.2013, emis de Judecătoria Constanța – Secția penală, ca urmare a neexecutării pedepsei de 1150 zile închisoare; relații de la Ministerul Afacerilor Interne – I.G.P.R.; adrese emise de Biroul Sirene; fișa urmăritului M.M.; copie cazier judiciar; copia mandatului european de arestare, emis de Curtea de Apel din Paris – Tribunalul de mare Instanță din Paris (atât în limba franceză cât și tradus în limba română).

S-a mai reținut că mandatul european de arestare conține informațiile prevăzute de art. 86 alin. (1) și (2) din Legea nr. 302/2004 republicată și sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 96 din legea de mai sus.

Astfel, cererea de predare are la bază mandatul european de arestare preventivă emis la data de 10.12.2013 de autoritățile judiciare franceze, pe numele M.M. - care este identificat cu nume, prenume și data nașterii, pentru săvârșirea infracțiunii de omor voluntar, prevăzut de art. 221-2, art. 221-8, art.221-9, art. 221-9-1, art.221-11 din Codul penal francez.

În fapt, s-a reținut că numitul M.M. este autorul unor fapte comise în Paris, în perioada 19 – 21 septembrie 2010, astfel că, la data de 21.09.2010, a fost descoperit, la domiciliul său, corpul neînsuflețit al numitului N.E.R., în vârstă de 56 ani. În urma autopsiei s-a constatat că moartea a survenit prin asfixiere și hemoragie. Potrivit anchetei, cu o zi înainte de decesul victimei, aceasta a avut contact cu numitul M.M., căreia acesta i-a cumpărat un bilet de autobuz cu destinația Londra pentru data de 20.09.2010.

Fapta este cuprinsă între cele pentru care nu este necesară condiția verificării îndeplinirii condiției dublei incriminări potrivit art. 96 alin. (1) din Legea nr. 302/2004 (omor voluntar) și este sancționată de legea franceză cu o pedeapsă maximă de peste 3 ani (închisoare de la 10 ani închisoare).

Față de cele reținute, constatând că persoana solicitată este cea care a fost prezentată în fața instanței de către parchet, că a consimțit voluntar la predare și în deplină cunoștință de cauză, în temeiul art.107 coroborat cu art.103 alin. (5), (6) din Legea nr. 302/2004, republicată, Curtea a luat act de consimțământul persoanei solicitate M.M. de a fi predată autorităților judiciare franceze.

Constatând că nu există vreunul din motivele de refuz al executării prev. de art. 107 din Legea nr. 302/2004, a dispus predarea persoanei solicitate M.M. autorităților judiciare franceze în vederea executării mandatului european de arestare emis la 26.03.2013 de TGI Paris sub condiția ca în cazul în care se va pronunța o pedeapsă privativă de libertate să fie transferată în România.

S-a luat act de renunțarea persoanei solicitate la regula specialității și s-a dispus arestarea în vederea predării a persoanei solicitate M.M. pe o perioadă de 30 de zile, iar în baza art. 112 rap. la art. 58 alin. (1) din Legea nr. 302/2004 s-a amânat predarea persoanei solicitate după punerea în libertate ca urmare a liberării condiționate sau până la executarea la termen a pedepselor de 1150

de zile închisoare aplicată prin sentința penală nr. 1590/2012 a Judecătoriei Constanța și respectiv de 25 de ani închisoare aplicată prin sentința penală nr. 233/2012 a Tribunalului Constanța.

Persoana solicitată M.M. se află în prezent în Penitenciarul Arad în executarea în executarea pedepsei de 25 de ani închisoare aplicată prin sentința penală nr. 2250/24.12.2015 pronunțată Tribunalul București – Secția I penală și pentru care a fost emis MEPI, pedeapsa urmând să expire la data de 12.06.2036 (conform referatului întocmit de către grefierul de la Biroul Executării Penale).

Prin încheierea din 08.01.2019 pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a II-a penală în dosarul nr. 8353/2/2018 s-a dispus admiterea cererii formulate de către autoritățile judiciare din Franța cu privire la predarea temporară a persoanei solicitate M.M. (aflată în executarea pedepsei de 25 de ani închisoare aplicată prin sentința penală nr. 2250/24.12.2015 pronunțată Tribunalul București – Secția I penală în dosarul nr. 39426/3/2015 și pentru care a fost emis MEPI, pedeapsa urmând să expire la data de 12.06.2036), în vederea desfășurării procedurii penale în cauza în care s-a emis mandatul european de arestare la data de 10.12.2013 de autoritățile judiciare din Republica Franceză, a cărui executare a fost admisă prin sentința penală nr. 112/F/26.06.2015 a Curții de Apel București Secția a II-a penală în dosarul nr. 3980/2015, dar cu privire la care amânarea a fost amânată până la executarea pedepselor de 1150 de zile închisoare aplicată prin sentința penală nr. 1590/2012 a Judecătoriei Constanța și respectiv a pedepsei de 25 ani închisoare aplicată prin sentința penală nr. 2250/24.12.2015 pronunțată Tribunalul București – Secția I penală. De asemenea, în baza art. 112 alin. (1) și (2) din Legea 302/2004, republicată raportat la art. 58 alin. (2) din Legea 302/2004, republicată, s-a dispus predarea temporară a persoanei solicitate persoanei solicitate M.M. în vederea desfășurării procedurii penale în cauza în care s-a emis mandatul european de arestare la data de 10.12.2013 de autoritățile judiciare din Republica Franceză,

Din datele existente la dosar, persoana solicitată a fost predată la data de 18.01.2019 și a fost returnată de către autoritățile franceze la data de 14.02.2019.

În prezenta cauză, s-a solicitat de către aceleași autorități judiciare predarea temporară, în condițiile art. 114 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, a persoanei solicitate M.M. pentru a participa la soluționarea apelului declarat de aceasta împotriva hotărârii de condamnare pentru comiterea infracțiunii de omor calificat în Paris, între 19-21.09.2010 asupra persoanei N.E.R. pronunțată de Curtea cu jurați din Paris la data de 13.02.2019, apelul urmând a fi judecat de instanța de apel Curtea cu jurați din Val-de-Marne la datele de 9 și 12 noiembrie 2021. S-a mai arătat că persoana solicitată va beneficia de toate garanțiile aferente dreptului la apărare și că autoritățile franceze se obligă să predea persoana solicitată autorităților române la expirarea termenului stabilit sau să înainteze o cerere de prelungire care va fi supusă autorizației autorităților competente din România, fără însă a se preciza garantarea, în mod expres, a deținerii persoanei solicitate pe teritoriul francez (deși o astfel de mențiune a fost formulată în cererea de predare temporară admisă anterior prin încheierea din data de 08.01.2019).

Ulterior, deși s-au acordat două termene în acest sens, autoritățile franceze nu au semnat acordul scris transmis de autoritățile române privind predarea temporară a persoanei solicitate.

Potrivit art. 114 din Legea nr. 302/2004 rep. privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, în cazul predării amânate sau temporare dispozițiile art. 58 alin. (1) - (5) și (7) se aplică în mod corespunzător, iar condițiile privind predarea temporară se stabilesc prin acordul încheiat între autoritățile române și străine competente. Pentru România, autoritatea competentă este curtea de apel care a executat mandatul european de arestare.

Conform art. 58 alin. (1), (4) - (6) și (7), în situația în care persoana extrădată este cercetată penal de către autoritățile judiciare române, predarea acesteia se amână până la soluționarea definitivă a cauzei. În caz de condamnare cu executarea în regim de detenție a pedepsei, predarea se amână până la punerea în libertate ca urmare a liberării condiționate sau până la executarea

pedepsei la termen. Prin excepție de la alin. (1), la cererea expresă a statului solicitant, persoana extrădată poate fi predată temporar, pe o durată stabilită de comun acord de autoritățile române și statul solicitant.

Atunci când cererea prevăzută la alin. (4) este transmisă după rămânerea definitivă a hotărârii de predare, predarea temporară este aprobată de președintele secției penale a curții de apel care a soluționat cererea de extrădare, prin încheiere motivată, dată în cameră de consiliu. La cererea președintelui secției penale a curții de apel, organul judiciar pe rolul căruia se află cauza ori instanța de executare transmite informațiile solicitate.

Condițiile privind predarea temporară se stabilesc prin acordul încheiat între autoritățile române și străine competente. Preluarea persoanei extrădate și returnarea acesteia se fac de către autoritățile competente ale statului solicitant, pe teritoriul României. Cheltuielile privind preluarea și returnarea persoanei extrădate sunt suportate de statul solicitant.

Dacă persoana extrădată potrivit alin. (4) se află în executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate, executarea pedepsei sau a măsurii se consideră suspendată începând cu data la care persoana a fost preluată de statul emitent până la data returnării acesteia.

În cauza de față, Judecătorul de drepturi și libertăți din cadrul Curții a contactat autoritățile franceze pentru a preciza dacă sunt de acord să completeze un acord scris la care fac referire prevederile art. 114 alin. (2) raportat la art. 58 alin. (4) din Legea 302/2004 și art. 24 alin. (2) din decizia cadru din anul 2002 referitoare la mandatul european de arestare, înaintându-se autorităților franceze un proiect de acord scris prin email, dar nu s-a primit nici un răspuns.

În acest context, s-a constatat imposibilitatea stabilirii de comun acord a condițiilor referitoare la predarea temporară a persoanei solicitate M.M., mai ales în condițiile în care persoana solicitată a mai fost predată temporar în anul 2019 tot către autoritățile franceze, iar aceasta trebuie să execute pe teritoriul României o pedeapsă de 25 de ani închisoare și pe durata unei eventuale predări temporare executarea acestei pedepse ar fi suspendată. Totodată, prezintă relevanță și omisiunea menționării de către autoritățile franceze a garanției că persoana solicitată va fi privată de libertate pe teritoriul francez pe durata predării temporare, întrucât simpla emitere a unui nou mandat european de arestare în vederea predării pe o durată determinată nu corespunde literei și scopului urmărit de Decizia Cadru 2002/584/JAI și nu garantează privarea de libertate a persoanei solicitate până la returnarea acesteia în România, în lipsa unui acord expres însoțit prin semnătură de către autoritățile franceze.

Față de toate aceste aspecte, în baza art. 114 alin. (1), (2) raportat la art. 58 alin. (4), (5) din Legea nr. 203/2004 republicată, s-a respins cererea formulată de către autoritățile judiciare din Franța cu privire la predarea temporară a persoanei solicitate M.M. pentru a participa la soluționarea apelului declarat de aceasta împotriva hotărârii de condamnare pronunțată de Curtea cu jurați din Paris la data de 13.02.2019.

SECȚIA A III A CIVILĂ ȘI PENTRU CAUZE CU MINORI ȘI DE FAMILIE

1. Răpire internațională de copii. Incidența dispozițiilor art. 13 lit. b) din Convenția de la Haga.

În cauza de față, având în vedere vârsta minorului (4 ani), necesitățile sale de îngrijire, faptul că mama a fost figura parentală cu prezență constantă și preponderentă în viața minorului, ocupându-se îndeaproape de creșterea acestuia - tatăl fiind plecat de acasă perioade îndelungate, în curse, fiind șofer de tir -, se impune ca o eventuală înapoiere a sa la reședința obișnuită să se realizeze numai împreună cu mama recurentă, ceea ce i-ar readuce însă, atât pe mamă cât și pe minor, în același mediu conflictual, marcat de violențe fizice și verbale din partea celui alt părinte, fără să existe garanții că ar putea beneficia de măsuri concrete și eficiente de protecție.

(Decizia civilă nr. 663 din data de 10 august 2021)

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a V-a civilă, la data de 12.11.2020, reclamantul în contradictoriu cu pârâta a formulat cerere de înapoiere a minorului C.L., născut la data de XXX în X, Spania, aflat la domiciliul mamei sale, C.A. din sat XXX nr. X, com. XXX, jud. XXX, solicitând ca, prin sentința, care se va pronunța, să se dispună înapoierea copilului la domiciliul său din XXX Espana; să se fixeze termenul pentru executarea obligației de înapoiere a copilului, sub sancțiunea unei amenzi civile în sarcina pârâtei, conform art. 14 alin. (2) și (3) lit. a) din Legea nr. 369/2004; să se oblige pârâta să predea pașaportul copilului părții reclamante; în caz de refuz de executare voluntară a obligației de înapoiere a copilului în termenul stabilit să se autorizeze reclamantul să preia copilul personal sau, după caz, prin reprezentant; să se oblige pârâta la plata către stat a cheltuielilor judiciare în cuantum de 1.687 lei [potrivit articolului 7 alin. (2) din Protocolul încheiat între U.N.B.R. și Ministerul Justiției, coroborat cu art. 5 alin. (4) din Legea 369/2004 republicată] și la suportarea cheltuielilor pentru înapoierea minorului.

În motivarea cererii, reclamantul a arătat că minorul L.C. a rezultat din căsătoria sa cu pârâta A.C.. S-a precizat faptul că minorul s-a născut și a trăit permanent în Spania (el nu a fost niciodată în România până la momentul în care a fost deplasat abuziv acolo de către pârâtă).

De asemenea, s-a menționat faptul că domiciliul comun al soților C. a fost doar în Spania - deși s-au căsătorit în România, domiciliul lor comun a fost întotdeauna în Spania.

Pârâta, profitând de faptul că a lipsit de la domiciliu aproximativ două săptămâni (fiind de profesie șofer de tir) în jurul datei de 15.12.2019 a luat decizia să plece cu fiul lor în România. Ulterior i-a comunicat faptul că va petrece sărbătorile de iarnă în România după care se va reîntoarce în Spania. În luna ianuarie 2020 i-a comunicat că intenționează să divorțeze - la acel moment a constatat faptul că a luat toate actele copilului și certificatul de căsătorie.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 3, 4, 5, 12 și urm. din Convenția de la Haga, art. 14 alin. (2) și (3) lit. a), Legea nr. 369/2004 privind aplicarea Convenției de la Haga, art.11 din Regulamentul CE nr. 2201/2003, art. 496 alin. (1) și (2) C.civ, art. 7 alin. (2) din Protocolul încheiat între U.N.B.R. și Ministerul Justiției, coroborat cu art. 5 alin. (4) din Legea nr.369/2004 republicată.

Pârâta C.A. a depus întâmpinare la cererea de înapoiere a minorului C.L., prin care a solicitat respingerea cererii, ca nefondată.

(...)

Pârâta C.A. împreună cu minorul C.L. nu au venit de bunăvoie în România, în acest sens relevantă este atât o discuție purtată între cei doi soți la data de 13 octombrie 2019, și salvată pe telefon.

S-a menționat că reclamantul lucra pe tir timp de două săptămâni, iar acasă venea și stătea 3 - 4 zile, însă o lăsa pe pârâtă fără bani, aceasta ajungând într-o situație incredibilă, singură cu un copil și fără să aibă bani de mâncare. Reclamantul este adevărat că îi cumpăra minorului hăinuțe afirmând de fiecare dată că el cumpără pentru copil haine scumpe, dar nu-i permitea soției să cumpere mâncare, nelăsându-i bani în acest sens.

(...)

Prin sentința civilă nr. 537/07.04.2021, Tribunalul București - Secția a V-a Civilă a admis cererea formulată de reclamantul C.B., în contradictoriu cu pârâta C.A.; a dispus înapoierea minorului C.L., născut la data de XXX, la reședința obișnuită din XXX; a fixat termen pentru executarea obligației de înapoiere 7 zile de la comunicarea hotărârii, sub sancțiunea unei amenzi civile de 5.000 lei în sarcina pârâtei și în favoarea Statului Român; în caz de refuz al pârâtei de executare voluntară a obligației de înapoiere a minorului în termenul stabilit, a fost autorizat reclamantul să preia minorul personal sau, după caz, prin reprezentant; a obligat pârâta să predea reclamantului pașaportul minorului sau documentul de călătorie ori să își dea concursul pentru eliberarea unui document de călătorie pe numele minorului, iar în caz de refuz, prin prezenta se suplinește acordul pârâtei, în acest sens; a dispus ca onorariul convenit avocatului desemnat de Baroul București pentru asistența judiciară obligatorie a reclamantului, în cuantum de 1.687 lei, să fie plătit din fondurile Ministerului Justiției; a obligat pârâta la plata cheltuielilor de judecată către stat în sumă de 1.687 lei.

(...)

Tribunalul a subliniat, prealabil, că a fost investit doar cu verificarea incidenței dispozițiilor Convenției de la Haga din 1980 și nu cu fondul raporturilor juridice dintre copii și părinții acestora.

În consecință, soluția pronunțată în acest dosar nu ar trebui să aibă, în mod esențial, o consecință asupra măsurii stabilirii domiciliului minorului la mamă sau la tată și nici asupra exercitării autorității parentale, cele două evaluări fiind distincte și făcându-se după reguli diferite și conform unui standard al probelor diferit, această interpretare rezultând fără echivoc din dispozițiile articolului 19 ale Convenției de la Haga, în conformitate cu care: „o hotărâre asupra înapoierii copilului, pronunțată în cadrul Convenției, nu afectează fondul dreptului privind încredințarea”.

Minorul L.C. s-a născut la data de XXX, naștere înregistrată prin actul înscris la Consulatul General al României la Barcelona, Spania, sub nr. XXX din XXX, din căsătoria reclamantului C.B. cu pârâta A.C., ambii posesori de cărți de rezidență în Spania, anterior căsătoriei lor.

Minorul s-a născut și a trăit permanent în Spania, el nu a fost niciodată în România până la momentul în care a fost deplasat de către pârâtă, inițial cu acordul reclamantului, ulterior rezultând refuzul înapoierii, sens în care, conform documentelor depuse la dosar, reclamantul s-a adresat autorităților spaniole la data de 03.09.2020, care s-au adresat Statului Român prin activarea mecanismului Convenției de la Haga din 1980, prin Autoritatea Centrală, Ministerul Justiției.

Nu exista la data deplasării o hotărâre judecătorească emisă de către autoritățile spaniole sau române prin care să se fi stabilit autoritatea părintească exclusivă în favoarea pârâtei pentru fiul lor sau prin care să se fi stabilit locuința minorului la mamă.

Tribunalul a reținut că, pentru a se stabili dacă deplasarea/neînapoierea minorilor este ilicită, trebuie avute în vedere următoarele reglementări:

Art. 3 Convenția de la Haga din 1980:

Deplasarea sau neînapoierea unui copil se consideră ilicită:

a) când are loc prin violarea unui drept privind încredințarea, atribuit unei persoane, unei instituții sau oricărui alt organism acționând fie separat, fie împreună, prin legea statului în care copilul își avea reședința obișnuită, imediat înaintea deplasării sau neînapoierii sale; și

b) dacă la vremea deplasării sau neînapoierii acest drept era exercitat în mod efectiv, acționându-se separat sau împreună ori ar fi fost astfel exercitate, dacă asemenea împrejurări nu ar fi survenit.

Dreptul privind încredințarea, vizat la lit. a), poate rezulta, între altele, dintr-o atribuire deplin drept, dintr-o hotărâre judecătorească sau administrativă sau dintr-un acord în vigoare potrivit dreptului aceluia stat.

Condițiile enunțate la punctele a) și b) ale art. 3 se cer îndeplinite cumulativ.

Art. 2 pct. 11 din Regulamentul 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, direct aplicabil în statele membre UE:

Prin termenul „deplasare sau reținere ilicită” se înțelege o deplasare sau reținere a unui copil când:

(a) se încalcă dreptul de încredințare stabilite prin hotărâre judecătorească sau prin efectul legii, sau printr-o înțelegere recunoscută de legea statului membru pe teritoriul căruia s-a aflat reședința copilului înainte de deplasare sau reținere;

și

(b) se prevede că, la momentul deplasării sau reținerii, drepturile de încredințare erau exercitate, fie împreună, fie separat, sau care au fost exercitate în scopul deplasării sau reținerii. Încredințarea va fi considerată a fi exercitată împreună când, urmare a unei hotărâri judecătorești sau a operării legii, unul dintre titularii răspunderii părintești nu va putea decide locul de reședință al copilului fără consimțământul celuilalt titular al răspunderii părintești.

Raportul Explicativ cu privire la Convenția de la Haga elaborat de Eliza Perez-Vera în anul 1980 arată, în interpretarea art. 5 din Convenție, că aceasta protejează în aceeași măsură custodia exclusivă și custodia comună asupra copilului, deși acest articol nu face precizări cu referire la posibilitatea ca dreptul privind încredințarea să fie exercitat de titularul său singur sau împreună; pentru a ști când există o încredințare comună, chestiunea trebuie să fie determinată în fiecare caz de speță în lumina dreptului statului în care se află reședința obișnuită a copilului.

De asemenea, se impune și menționarea faptului că, în conformitate cu par. 68 din Raportul explicativ privind Convenția de la Haga, redactat de Eliza Perez-Vera, art. 3 este aplicabil și anterior pronunțării unei hotărâri de încredințare; din Paragraful 84 al aceluiași raport explicativ rezultă că prin Convenție se are în vedere și protejarea dreptului privind încredințarea exercitat împreună, dat fiind numărul mare de copii care sunt deplasați anterior pronunțării unei decizii judecătorești privind încredințarea (aspecte care au fost subliniate și în Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul Monory contra României și Ungariei).

Ca atare, din punctul de vedere al aplicării și interpretării Convenției de la Haga din anul 1980, la care este semnatară și România din anul 1992, prezintă relevanță, pe de o parte, stabilirea locului unde copilul își avea reședința obișnuită și pe de altă parte violarea unui drept privind încredințarea, prin deplasarea/neînapoierea în condițiile art. 3 din Convenție.

Tribunalul a mai subliniat că deplasarea sau neînapoierea sunt două acțiuni distincte, care au loc în momente diferite, putând exista, în consecință, fie constatarea că deplasarea a fost legală, iar neînapoierea nu - ca în cazul în speță, fie constatarea că ambele sunt ilicite.

Totodată, la analiza incidenței art. 3 din Convenția de la Haga au fost avute în vedere și prevederile art. 14 din aceasta Convenție, potrivit cărora pentru a stabili existența unei deplasări sau a unei neînapoieri ilicite în înțelesul art. 3, autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat poate ține seama în mod direct de legea și de hotărârile judiciare sau administrative recunoscute sau nu în mod formal în statul în care se află reședința obișnuită a copilului, fără a recurge la procedurile specifice asupra dovedirii acestui drept - sau pentru recunoașterea hotărârilor străine care ar fi altfel aplicabile.

În sprijinul acestei interpretări este și Regulamentul Consiliului (CE) nr. 2201/2003, care definește termenii de „deplasare sau reținere ilicită” în articolul 2 pct. 11, stabilind că

„Încredințarea va fi exercitată împreună când, urmare a unei hotărâri judecătorești sau a operării legii, unul dintre titularii răspunderii părintești nu va putea decide locul de reședință al copilului fără consimțământul celuilalt titular al răspunderii părintești”.

În analiza circumstanțelor particulare ale speței, din perspectiva dispozițiilor relevante redate anterior și a ceea ce s-a depus ca probatoriu în această cauză, Tribunalul a reținut, în primul rând, că reședința obișnuită a minorului este în Spania, iar părinții exercitau în comun autoritatea părintească, anterior deplasării minorului în România, autoritate atribuită de plin drept, prin legea statului spaniol, care include, în principal, dreptul de a stabili locul de reședință al copilului. În acest sens sunt dispozițiile art. 154 și 156 din Codul civil spaniol potrivit cărora „*Copiii minori sunt plasați sub autoritatea părinților lor. Autoritatea părinților va fi întotdeauna exercitată în beneficiul copiilor*” și „*Autoritatea părinților va fi exercitată de către ambii sau de către unul dintre ei cu acordul exprimat sau tacit al celuilalt. Acțiunile oricăruia dintre ei conform uzanțelor sociale și circumstanțelor iar în situații de nevoi urgente vor fi valabile. În cazul dezacordului oricare dintre ei poate apela la Judecător care, după ce a audiat ambii părinți și copilul, acolo unde acesta are o judecată suficientă sau în orice caz după vârsta de 12 ani, va atribui ...puterea deciziei tatălui sau mamei*”, potrivit adresei Ministerului Justiției din România, în îndeplinirea prerogativelor de Autoritate Centrală română pentru aducerea la îndeplinire a prevederilor Convenției de la Haga din 1980, care include, atașat, extras din dispozițiile relevante ale Codului civil spaniol.

În ceea ce privește reședința obișnuită a minorului, Tribunalul a constatat că probele administrate conduc la concluzia că aceasta se afla, la momentul deplasării/neînapoierii sale, în Spania.

Este real că noțiunea de „reședință obișnuită” nu a primit o definiție în cadrul CH 1980 și nici în Regulamentul CE 2201/2003, însă atât jurisprudența CJUE cât și a jurisdicțiilor statelor nemembre UE, părți ale CH 1980, expusă pe site-ul HCCH - INCADAT, oferă unele criterii ce pot fi avute în vedere la stabilirea acestei împrejurări de fapt.

Întrucât expune într-o manieră concretă și elocventă astfel de criterii, Tribunalul a ținut seama, cu precădere, de Hotărârea Curții (Prima Cameră) de Justiție din data de 22 decembrie 2010 în cauza Barbara Mercredi v Richard Chaffe, prin care, răspunzând la prima întrebare preliminară adresată de Court of Appeal England & Wales (Civil Division), în sensul de a se stabili ce interpretare trebuie dată noțiunii „reședință obișnuită” potrivit articolelor 8 și 10 din regulament în scopul de a determina care este instanța competentă să se pronunțe cu privire la probleme referitoare la încredințare, în special atunci când litigiul privește situația unui copil de vârstă mică ce este deplasat în alt stat membru decât cel în care are reședința obișnuită, Curtea a decis următoarele: „... 44. în această privință, trebuie constatat, cu titlu introductiv, că regulamentul nu cuprinde nicio definiție a noțiunii „reședință obișnuită”. Utilizarea adjectivului „obișnuită” permite doar să se deducă faptul că reședința trebuie să prezinte un anumit caracter de stabilitate sau de regularitate. 45. Potrivit unei jurisprudențe constante, rezultă din cerințele atât ale aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și ale principiului egalității că termenii unei dispoziții a dreptului Uniunii, care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare, trebuie în mod normal să primească, în întreaga Uniune Europeană, o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând cont de contextul dispoziției și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (a se vedea printre altele Hotărârea din 18 ianuarie 1984, Ekro, 327/82, Rec., p. 107, punctul 11, Hotărârea din 6 martie 2008, Nordania Finans și BG Factoring, C 98/07, Rep., p. I 1281, punctul 17, precum și Hotărârea din 2 aprilie 2009, A, C 523/07, Rep., p. I 2805, punctul 34). 46. Întrucât articolele din regulament care menționează noțiunea „reședință obișnuită” nu cuprind nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a determina sensul și sfera de aplicare a respectivei noțiuni, această determinare trebuie să fie efectuată potrivit contextului în care se înscriu dispozițiile regulamentului și potrivit obiectivului urmărit de acesta din urmă, în special cel care reiese din

considerentul (12) al regulamentului, potrivit căruia temeiurile de competență pe care le stabilește sunt concepute în funcție de interesul superior al copilului și în special de criteriul proximității. 47. Pentru ca acest interes superior al copilului să fie respectat în cea mai mare măsură, Curtea a statuat deja că noțiunea „reședință obișnuită”, în sensul articolului 8 alineatul (1) din regulament, corespunde locului care exprimă o anumită integrare a copilului într-un mediu social și familial. Acest loc trebuie stabilit de instanța de trimitere ținând cont de ansamblul împrejurărilor de fapt specifice fiecărui caz în parte (a se vedea Hotărârea A, citată anterior, punctul 44). 48 Dintre criteriile în lumina cărora revine instanței naționale obligația de a stabili locul reședinței obișnuite a unui copil, trebuie arătate în special condițiile și motivele sejurului copilului pe teritoriul unui stat membru, precum și naționalitatea acestuia (a se vedea Hotărârea A, citată anterior, punctul 44). 49 Pe de altă parte, astfel cum Curtea a precizat la punctul 38 din Hotărârea A, citată anterior, pentru a stabili reședința obișnuită a unui copil, în afară de prezența fizică a acestuia din urmă într-un stat membru, trebuie să fie reținuți și alți factori suplimentari de natură să demonstreze că această prezență nu are deloc un caracter temporar sau ocazional. 50 în acest context, Curtea a subliniat că intenția titularului răspunderii părintești de a se stabili împreună cu copilul în alt stat membru, exprimată prin anumite măsuri tangibile, cum ar fi achiziționarea sau închirierea unei locuințe în statul membru gazdă, poate constitui un indiciu al transferului reședinței obișnuite. Prin urmare, pentru transferul reședinței obișnuite în statul gazdă, prezintă importanță în special voința persoanei respective de a stabili acolo centrul permanent sau obișnuit al intereselor sale, cu intenția de a i conferi un caracter stabil.”

În speță, astfel cum s-a arătat, rezultă din probatoriul administrat că reședința obișnuită a minorului, anterior deplasării sale din decembrie 2019 și reținerii pe teritoriul României, era în Spania, potrivit documentului „Act de rezidență” numărul XXX, aflat în copie la fila 44 dosar, din 23 octombrie 2017, reclamantul având carte de reședință anterioară, ca și pârâta, care, deși cu carte de rezidență anterioară, ascunzând acest fapt și prin raportare la foile de la Evidența populației din Ocana, depuse de reclamant, că susținând nereal că toți trei ar fi fost înscriși în evidențe în Spania doar după ce pârâta și minorul se aflau deja în România.

Pe de altă parte, din probatoriul administrat nu a rezultat că ar fi intervenit, anterior deplasării/neînapoierii, vreo înțelegere a părților de a se reloca în România, respectiv de a schimba, cu titlu definitiv, reședința copilului, reclamantul, astfel cum recunoaște, dându-și acordul pentru ca pârâta și minorul să vină în România, numai în scop de vizită pentru sărbători, nici un element expres, probatoriu, emanând de la însuși reclamantul, nefiind apt să fundamenteze susținerea în sensul că acesta ar fi achiesat la schimbarea definitivă a reședinței fiului său din Spania în România și, cu atât mai puțin, că ar fi renunțat la vreunul din atributele dreptului privind încredințarea.

În sensul art. 3 alin. ultim din Convenție, dreptul privind încredințarea, acesta este relevat de prevederile referitoare la autoritatea părintească cuprinse în legislația spaniolă în materie, potrivit cărora se recunoaște ambilor părinți autoritatea comună ce se exercită de aceștia de comun acord; se recunoaște că este în interesul superior al minorului ca acesta să aibă acces la ambii părinți, așa încât este exclusă posibilitatea unuia dintre aceștia de a lua decizii unilaterale cu privire la starea copilului, cu atât mai mult în ceea ce privește schimbarea unilaterală a reședinței acestuia. Prin urmare, nu prezintă relevanță, din perspectiva activării mecanismului Convenției, faptul că nu s-a stabilit, până în prezent vreun drept privind încredințarea minorului. Astfel, înfățișarea unei hotărâri judecătorești sau administrative în acest sens, pronunțată anterior sau ulterior deplasării minorului nu poate fi privită, din perspectiva activării mecanismului prevăzut de CH, ca și condiție de exercitare a acțiunii având ca obiect înapoierea minorului deplasat/reținut ilicit.

În ce privește ipoteza prevăzută de lit. a) a art. 13, pârâta susținând prin întâmpinare, indirect însă, fără a menționa expres, că reclamantul nu exercita efectiv un drept privind încredințarea întrucât era șofer de T.I.R. și doar îi cumpăra haine, Tribunalul a reținut, asupra acestor apărări, că un alt element care caracterizează raporturile protejate de Convenție este acela

ca dreptul privind încredințarea, care se pretinde că a fost violat prin deplasare/neînapoiere, să fi fost exercitat de o manieră efectivă de titularul său, pârâta susținând, în esență, că această cerință nu este întrunită, fără a o dovedi.

De asemenea, chiar dacă pârâta invocă, practic, art. 12 alin. (2) din Convenția de la Haga: „Autoritatea judiciară sau administrativă, sesizată fiind chiar după expirarea perioadei de un an prevăzute la aliniatul precedent, urmează de asemenea, să dispună înapoierea copilului, afară dacă se stabilește că copilul s-a integrat în noul său mediu”, având în vedere și timpul scurt scurs, sub un an, la care se invocă o integrare a minorului, instanța nu a reținut aplicabilitatea textului legal menționat al Convenției de la Haga.

Astfel, deși pârâta mai invocă că, din înscrisurile depuse de reclamant și comunicate acesteia, se poate observa că din datele de la Evidența populației emise de Primăria din Ocana, Toledo, ar rezulta că fiecare membru al familiei C. ar fi fost înscris la data de 23/01/2020, dată la care pârâta și fiul său se aflau pe teritoriul României, instanța a reținut că, la fila 15 dosar este depusa solicitarea de cerere adresată Primăriei pentru dovada necesară reclamantului a reședinței minorului, dovadă aflată la fila 16 dosar, eliberată la data de 29.06.2020, acestea neputând proba contra faptului nașterii și reședinței obișnuite a minorului ulterior nașterii, în Spania, și, neputând înlătura sensul în care operează prevederile Convenției prin articolele sale, în special art. 3 lit. b) și art. 4, art. 4 din Convenția de la Haga, care prevede că aceasta "se aplică oricărui copil care își avea reședința obișnuită într-un stat contractant imediat înainte de încălcarea drepturilor privind încredințarea".

Se observă că pârâta, în apărarea sa, a făcut referire la caracterul violent al reclamantului care ar putea pune într-o oarecare măsură în pericol minorul, în situația în care acesta ar fi returnat, precum și la consimțământul ulterior deplasării din partea tatălui reclamant cu privire la rămânerea copilului pe teritoriul României. Primul aspect invocat nu a fost dovedit, iar în ce privește al doilea aspect, din înscrisurile de la dosar, s-a reținut anterior că nu există un astfel de consimțământ din partea reclamantului însuși.

Astfel, în baza Convenției de la Haga din 1980, asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, reținând toate cele ce preced, tribunalul a admis cererea, considerând că în cauză sunt aplicabile dispozițiile acestei Convenții, fiind vorba despre o deplasare ilicită a copilului pe teritoriul României efectuată de către mamă, de pe teritoriul Spaniei, apreciind că nu există niciun impediment pentru admiterea cererii de returnare a copilului în țara unde trebuie înapoiat, dispunând înapoierea minorului (..), în temeiul art. 14 alin. (2) din Legea nr. 369/2004 rep., fixând termen pentru executarea obligației de înapoiere 7 zile de la comunicarea hotărârii, sub sancțiunea unei amenzi civile de 5000 lei în sarcina pârâtei și în favoarea Statului Român.

Potrivit relațiilor furnizate de M.A.I. - I.G.P.R. - Direcția de Investigații Criminale, pentru localizarea oficială pe teritoriul României, minorul se afla localizat împreună cu mama sa la domiciliul bunicilor materni, în XXX c, astfel încât, în baza art. 14 alin. (3) din Lege, în caz de refuz al pârâtei de executare voluntară a obligației de înapoiere a minorului în termenul stabilit, l-a autorizat, pe reclamant să preia minorul personal sau, după caz, prin reprezentant.

Totodată, a obligat pârâta să predea reclamantului pașaportul minorului, în caz contrar, astfel cum s-a solicitat de către Ministerul Public, prin procurorul reprezentant pentru apărarea intereselor copilului, să se suplinească consimțământului mamei de către instanță cu privire la eliberarea noului pașaport al copilului pentru ca hotărârea să producă efecte depline, sens în care pârâta să își dea concursul pentru eliberarea unui document de călătorie, în caz de refuz, prin hotărâre suplinindu-se acordul mamei pârâte în acest sens.

În conformitate cu art. 7 alin. (2) din Protocolul încheiat între Ministerul Justiției și UNBR din data de 14.02.2019, onorariul convenit avocatului desemnat de Baroul București pentru asistența judiciară obligatorie a reclamantului, în cuantum de 1687 lei, se va plăti din fondurile Ministerului Justiției.

În temeiul art. 18 din O.U.G. nr. 51/2008, coroborat cu art. 453 C.pr.civ., a obligat pârâta la plata cheltuielilor de judecată către stat în sumă de 1687 lei.

La data de 27.05.2021, instanța, din oficiu, a dispus îndreptarea erorii materiale cu privire la calea de atac, care este cea a recursului, care face parte din hotărâre.

Împotriva acestei sentințe a formulat recurs pârâta C.A, prin care a solicitat, în temeiul art.15 alin. (4) din Legea nr. 369/2004, suspendarea executării provizorii a hotărârii atacate, în considerarea pericolului pe care executarea acestei hotărâri îl reprezintă pentru copil, anularea hotărârii recurate în temeiul art. 176 pct. 3 C.pr.civ raportat la art. 1071 alin. (2) C.pr.civ, iar în subsidiar, schimbarea hotărârii atacate, în totalitate, în sensul respingerii cererii de înapoiere a minorului C.L., ca nefondată, în temeiul art. 13 din Convenția de la Haga din 1980, și obligarea intimatului reclamant la plata cheltuielilor de judecată.

Referitor la cererea de suspendare, recurenta pârâtă a arătat că în speța de față, există toate motivele pentru a constata necesitatea imperioasă de a preîntâmpina primejdia iminentă, atât pentru aceasta, cât și, mai ales, pentru minorul L.C., pe care executarea acestei hotărâri o reprezintă.

Mai exact, situația familială a recurente este marcată de abuzurile și violențele lui C. B.; sustragerea copilului de sub puterea tatălui său abuziv a fost absolut necesară; există motive temeinice, deopotrivă factice și juridice, de a refuza înapoierea lui L. și din ansamblul întregii argumentații pe care recurenta o va face, rezultă justificarea suspendării executării sentinței pronunțate de prima instanță.

În motivarea recursului, recurenta pârâtă a susținut că hotărârea a cărei suspendare și reformare o solicită echivalează cu o veritabilă încredințare a minorului către tatăl său, întrucât aceasta nu se poate întoarce în Ocana, Spania la reședința în care locuiește intimatul, pentru că se teme că acesta o va omorî, așa cum a amenințat-o în repetate rânduri.

În acest context, există riscul ca punerea în executare a hotărârii civile nr. 537 din 07.04.2021 să atragă efectul concret de a-l lipsi pe copil de îngrijire și căldură maternă pentru o perioadă nedeterminată, fără a mai vorbi de primejdia (în continuare reală) a expunerii acestuia unor potențiale abuzuri din partea tatălui său.

De asemenea, și la fel de important, punerea în executare a acestei hotărâri riscă să-l smulgă pe copil din contextul școlar și educațional în care el a fost integrat cu succes. Recurenta a arătat că, în data de 5 mai, reîncep în România cursurile în școli și grădinițe. Perturbarea integrării școlare a copilului în această etapă crucială a dezvoltării sale este potențial vătămătoare, având în vedere, pe de o parte, decalajul școlar și curricular inerent parcurgerii procedurii de reînscrisere a sa la o școală spaniolă, iar pe de altă parte, pierderea contactului cu mama, foarte important în această etapă.

Recurenta-pârâtă a invocat încălcarea competenței de ordine publică a altei instanțe; nerespectarea unor reguli de procedură care se sancționează cu nulitatea.

Potrivit dispozițiilor art. 7 al Convenției de la Haga din 1996, în cazul deplasării sau al neînapoierii ilicite a copilului, autoritățile statului contractant în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau neînapoierii își păstrează competența până când copilul a dobândit o reședință obișnuită într-un alt stat și până când copilul a locuit în acel alt stat o perioadă de cel puțin un an după ce persoana, instituția sau alt organism având dreptul de încredințare a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștința de locul unde se află copilul, dar nicio cerere de înapoiere introdusă în cursul acestei perioade nu este încă examinată, iar copilul s-a integrat în noul mediu

Dispoziții asemănătoare se întâlnesc și în Regulamentul (CE) nr. 2201/2003, care, la art. 10, prevede același lucru.

Reclamantul, deși a susținut constant că domiciliul minorului este în Spania și că acțiunea sa a fost formulată în mai puțin de 1 an de la data la care a cunoscut repatrierea copilului, nu a înțeles

să sesizeze instanța competentă internațional, potrivit acestor prevederi, respectiv instanța spaniolă, în ciuda faptului că a înțeles totuși să invoce aplicabilitatea dreptului spaniol.

Prin urmare, recurenta pârâtă a invocat necompetența internațională a instanțelor române, care, în acord cu dispozițiile art. 1071 alin. (2) poate fi invocată în orice stare a procesului, chiar și direct în căile de atac. Ca atare, recurenta pârâtă a solicitat anularea hotărârii recurate pentru acest motiv.

Recurenta-pârâtă a mai invocat lipsa caracterului ilicit al repatrierii minorului L.C. și necesitatea rămânerii acestuia în România.

(...)

Intimatul-reclamant C.B a formulat întâmpinare, solicitând respingerea recursului ca neîntemeiat, cu obligarea recurenteii pârâte la plata cheltuielilor de judecată, pentru următoarele considerente:

Recurenta se face că nu știe că soțul ei nu mai profesează ca șofer internațional de TIR din luna februarie a.c., ci din dragoste pentru fiul său și-a schimbat încadrarea profesională într-una care îi permite un program fix și mai flexibil pe ruta Barcelona-Madrid de 8 ore/zi, 40 ore/săptămână, pentru a se putea ocupa de creșterea fiului său, având la dispoziție un timp liber mai îndelungat, astfel cum rezultă din actele depuse la dosar.

Din același motiv are în vedere ca după înapoierea copilului să-i mute acestuia domiciliul din Ocana, la domiciliul părinților săi din XXX (Madrid) unde sunt condiții la fel de bune de trai și, pe de altă parte, banii care ar fi risipiți la chirie vor fi folosiți suplimentar pentru creșterea și educarea lui Lucas.

În acest sens, intimatul reclamant a depus în probatoriu copie adevărită de la locul de muncă, cu anexe și copie contract de muncă ale acestuia.

Temerea recurenteii că soțul nu va putea asigura o îngrijire corespunzătoare fiului său este înlăturată de cele două aspecte semnalate mai sus, că C.B. și-a schimbat profesia și că se va muta cu minorul în locuința părinților săi.

Aceasta va crea o stare de egalitate de condiții oferite de ambele părți, în sensul că și C.A., pe perioada programului de lucru de la serviciul său, lăsa copilul în grija mamei sale, prin urmare, acum nu va mai putea invoca acest pretins avantaj față de soțul ei.

La fila 6, ultimele 2 alineate și fila 7 din Recurs, recurentă citează art. 12-13 ale Convenției de la Haga 1980 și propune o interpretare a realității speței în lumina condiției de expirare a perioadei de un an (de ședere la noua adresă) și în condițiile unei presupuse integrări (a copilului) în noul său mediu.

Instanța a stabilit însă prin cercetarea judecătorească că: fila 14, al. (1) „De asemenea, chiar dacă pârâta invocă, practic, art. 12 și art. 13 din Convenția de la Haga: „Autoritatea judiciară sau administrativă, sesizată fiind chiar după expirarea perioadei de un an prevăzute la aliniatul precedent, urmează de asemenea, să dispună înapoierea copilului, afară dacă se stabilește că copilul s-a integrat în noul său mediu”, având în vedere și timpul scurt scurs, sub un an, la care se invocă o integrare a minorului, instanța nu poate reține aplicabilitatea textului legal menționat al Convenției de la Haga”.

Prin urmare, instanța a răspuns punctual și argumentat acestei solicitări a recurenteii.

(...) O probă irefutabilă (care nu poate fi combătută) provine din Spania, din dosarul plângerii penale formulate de C.A. prin care solicita ordin de protecție și îndepărtarea soțului din locuința obișnuită a soților; astfel cum reiese din actele depuse, în care, procurorul Ministerului Public afirmă că: „Nu aderă la această cerere, în acest moment procesual, având în vedere că, din toate circumstanțele dosarului de față, nu rezultă existența unei stări obiective de risc care constituie cerința de bază pentru temeinicia acesteia. Astfel, în cazul de față, din actele de procedură efectuate, rezultă că suntem în fața unei ipotetice infracțiuni de maltratare ce ar fi avut loc în anul 2019 și niște ipotetice amenințări, fără ca până la aceasta data să se fi făcut vreo plângere în legătură cu acestea, neexistând nici o adevărită medicală cu privire la vătămarile

corporale suferite, depunându-se doar niște fotografii cu niște ipotetice vătămări corporale fără să apară data de când sunt”.

Primind acest Raport de la Procurorul Parchetului din provincia Toledo, instanța care a examinat cauza a solicitat punctul de vedere a reclamantei C.A., care a precizat în fața instanței că nu își mai susține propriile cereri, ne mai cerând nicio măsură, iar judecătorul cauzei a consemnat: „Având în vedere că nu s-a cerut nicio măsură la înfățișarea ce a avut loc legată de art. 544 TER, se rămâne la cele stabilite prin Hotărârea din 29-06-21 prin care se respinge ordinul de îndepărtare solicitat”.

La primul termen stabilit de Judecătoria la 29-06-21, C.B. nu s-a prezentat, dar instanța a stabilit respingerea solicitării A.C., iar după audierea lui C.B., la termenul din 01.07.21 și ascultarea Raportului Parchetului din provincia Toledo, a reconfirmat prima hotărâre.

De asemenea, intimatul reclamant a precizat că hotărârea instanței spaniole nu a fost atacată cu recurs în 3 zile, deci a rămas definitivă, deci se poate vorbi de autoritate de lucru judecat.

Având în vedere cele de mai sus, se poate afirma cu deplin temei că proba forte a recursului declarat de C.A., violenta și abuzurile soțului, nu se susține.

(...)

Analizând sentința recurată, prin prisma criticilor formulate, în raport cu actele și lucrările dosarului și cu dispozițiile art.488 C.pr.civ, Curtea reține următoarele:

Critica recurentei-pârâte C.A. cu privire la necompetența internațională a instanței române nu este întemeiată.

Conform dispozițiilor art. 9 din Convenția de la Haga din 1980 „*Când autoritatea centrală, care este sesizată printr-o cerere în temeiul art. 8, are motive să creadă că copilul se află într-un alt stat contractant, ea transmite cererea direct și fără întârziere autorității centrale a acestui stat contractant, informând despre aceasta autoritatea centrală reclamantă sau, dacă este cazul, pe reclamant*”

Conform dispozițiilor art. 10 din Convenția de la Haga din 1980 „*Autoritatea centrală a statului unde se află copilul va lua sau va face să se ia orice măsură susceptibilă să asigure înapoierea acestuia de bunăvoie*”

În conformitate cu dispozițiile art. 12 alin. (1) din Convenția de la Haga din 1980 „*Când un copil a fost deplasat sau reținut ilicit în înțelesul art. 3 și o perioadă de mai puțin de un an s-a scurs cu începere de la deplasare sau neînapoiere în momentul introducerii cererii înaintea autorității judiciare sau administrative a statului contractant unde se află copilul, autoritatea sesizată dispune înapoierea sa imediată*”

În conformitate cu dispozițiile art. 16 din Convenția de la Haga din 1980 „*După ce vor fi fost informate despre deplasarea ilicită a unui copil sau despre neînapoierea sa în înțelesul art. 3, autoritățile judiciare sau administrative ale statului contractant unde copilul a fost deplasat sau reținut nu vor mai putea statua asupra fondului dreptului privind încredințarea până când nu se va stabili că nu se află întrunite condițiile prezentei convenții pentru înapoierea copilului sau până când o perioadă rezonabilă nu se va fi scurs fără ca o cerere pentru aplicarea convenției să se fi făcut*”.

Din interpretarea coroborată a dispozițiilor convenționale enunțate rezultă fără echivoc faptul că autoritatea judiciară competentă să dispună înapoierea minorului este cea a statului în care acesta a fost deplasat sau reținut, în condițiile art. 3 din Convenție.

De asemenea, potrivit art. 2 din Legea nr. 369/2004 rep., „(1) Soluționarea cererilor adresate de către persoana fizică, instituția sau organismul interesat din oricare stat parte la Convenție, pentru înapoierea copilului aflat pe teritoriul României ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite în sensul art. 3 din Convenție, este de competența instanței judecătorești.

(2) Instanța competentă pentru soluționarea cererilor prevăzute la alin. (1) este Tribunalul pentru minori și familie București.”

Prin urmare, instanța română, respectiv Tribunalul București este competent să se pronunțe, la solicitarea persoanei (reclamantului din străinătate) care pretinde a-i fi fost încălcate drepturile în sensul art. 3 din Convenția de la Haga 1980, în situația în care minorul a fost deplasat sau reținut pe teritoriul României.

Cu alte cuvinte, competența de a dispune asupra înapoierii copilului în condițiile Convenției revine autorității administrative/judiciare din statul pe teritoriul căruia se pretinde că a fost deplasat/reținut minorul.

În sprijinul aceste interpretări, vin și dispozițiile art. 11 din Regulamentul (CE) nr.2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, direct aplicabil în statele membre ale Uniunii Europene, în sensul că înapoierea copilului pretins a fi fost deplasat sau reținut ilicit într-un alt stat membru decât statul în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sau reținerea sa ilicită se dispune de către autoritățile competente din statul membru în care copilul a fost deplasat sau reținut.

Contrar celor susținute de recurenta-pârâtă, în cauză nu sunt aplicabile prevederile art.7 din Convenția de la Haga din 1996, potrivit căroră, în cazul deplasării sau al neînapoierii ilicite a copilului, autoritățile statului contractant în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau neînapoierii își păstrează competența până când copilul a dobândit o reședință obișnuită într-un alt stat și copilul a locuit în acel alt stat o perioadă de cel puțin un an după ce persoana, instituția sau alt organism având dreptul de încredințare a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul unde se află copilul, dar nicio cerere de înapoiere introdusă în cursul acestei perioade nu este încă examinată, iar copilul s-a integrat în noul mediu și nici art. 10 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003, care cuprinde dispoziții similare. Aceste prevederi se referă la păstrarea competenței autorităților statului contractant în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau neînapoierii de a dispune asupra fondului dreptului privind încredințarea, iar nu asupra unei cereri de înapoiere a copilului deplasat sau reținut pe teritoriul altui stat membru.

Ca atare, având în vedere că minorul a cărui înapoiere s-a solicitat se află pe teritoriul statului român, Curtea constată că instanța română, respectiv Tribunalul București avea competență să se pronunțe asupra cererii formulate de intimatul-reclamant C.B.

Cât privește critica recurente-pârâte C.A. referitoare la aplicarea greșită a normelor de drept material (Convenția de la Haga), aceasta este întemeiată.

Potrivit art. 3 din Convenția de la Haga din 1980, deplasarea sau neînapoierea unui copil se consideră ilicită:

a) când are loc prin violarea unui drept privind încredințarea, atribuit unei persoane, unei instituții sau oricărui alt organism acționând fie separat, fie împreună, prin legea statului în care copilul își avea reședința obișnuită, imediat înaintea deplasării sau neînapoierii sale; și

b) dacă la vremea deplasării sau neînapoierii acest drept era exercitat în mod efectiv, acționându-se separat sau împreună ori ar fi fost astfel exercitate, dacă asemenea împrejurări nu ar fi survenit.

Dreptul privind încredințarea, vizat la lit. a), poate rezulta, între altele, dintr-o atribuire de plin drept, dintr-o hotărâre judecătorească sau administrativă sau dintr-un acord în vigoare potrivit dreptului acelu stat.

Condițiile enunțate la punctele a) și b) ale art. 3 se cer îndeplinite cumulativ.

Potrivit art. 2 pct. 11 din Regulamentul 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, direct aplicabil în statele membre UE, prin termenul „ deplasare sau reținere ilicită” se înțelege o deplasare sau reținere a unui copil când:

a) se încalcă dreptul de încredințare stabilite prin hotărâre judecătorească sau prin efectul legii, sau printr-o înțelegere recunoscută de legea statului membru pe teritoriul căruia s-a aflat reședința copilului înainte de deplasare sau reținere; și

b) se prevede că, la momentul deplasării sau reținerii, drepturile de încredințare erau exercitate, fie împreună, fie separat, sau care au fost exercitate în scopul deplasării sau reținerii. Încredințarea va fi considerată a fi exercitată împreună când, urmare a unei hotărâri judecătorești sau a operării legii, unul dintre titularii răspunderii părintești nu va putea decide locul de reședință al copilului fără consimțământul celuilalt titular al răspunderii părintești.

Potrivit art. 11 alin. (1) din Regulamentul nr. 2201/2003, dispozițiile acestui articol se aplică în cazul în care titularul drepturilor privind încredințarea solicită autorităților competente dintr-un stat membru să pronunțe o hotărâre judecătorească pe baza Convenției de la Haga din 1980 în vederea obținerii înapoierii copilului care a fost deplasat sau reținut ilicit „într-un alt stat membru decât statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sau de reținerea sa”.

Raportul Explicativ cu privire la Convenția de la Haga elaborat de Eliza Perez-Vera în anul 1980 arată, în interpretarea art. 5 din Convenție, că aceasta protejează în aceeași măsură custodia exclusivă și custodia comună asupra copilului, deși acest articol nu face precizări cu referire la posibilitatea ca dreptul privind încredințarea să fie exercitat de titularul său singur sau împreună; pentru a ști când există o încredințare comună, chestiunea trebuie să fie determinată în fiecare caz de speță în lumina dreptului statului în care se află reședința obișnuită a copilului.

În conformitate cu art. 68 din Raportul explicativ privind Convenția de la Haga, redactat de Elisa Perez-Vera, art. 3 este aplicabil și anterior pronunțării unei hotărâri de încredințare; din Paragraful 84 al aceluiași raport explicativ rezultă că prin Convenție se are în vedere și protejarea dreptului privind încredințarea exercitat împreună, dat fiind numărul mare de copii care sunt deplasați anterior pronunțării unei decizii judecătorești privind încredințarea (aspecte care au fost subliniate și în Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul Monory contra României și Ungariei).

Ca atare, din punctul de vedere al aplicării și interpretării Convenției de la Haga din anul 1980, la care este semnatară și România din anul 1992, prezintă relevanță pe de o parte stabilirea locului unde copilul își avea reședința obișnuită și pe de altă parte violarea unui drept privind încredințarea, prin deplasarea/neînapoierea în condițiile art. 3 din Convenție.

Totodată, la analiza incidenței art. 3 din Convenția de la Haga vor fi avute în vedere și prevederile art.14 din această convenție, potrivit cărora, pentru a stabili existența unei deplasări sau a unei neînapoieri ilicite în înțelesul art. 3, autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat poate ține seama în mod direct de legea și de hotărârile judiciare sau administrative recunoscute sau nu în mod formal în statul în care se află reședința obișnuită a copilului, fără a recurge la procedurile specifice asupra dovedirii acestui drept sau pentru recunoașterea hotărârilor străine care ar fi altfel aplicabile.

Procedând la analiza circumstanțelor particulare ale speței, din perspectiva dispozițiilor relevante redate anterior, Curtea reține că reședința obișnuită a minorului este în Spania, unde s-a născut și a locuit, împreună cu părinții săi, până în decembrie 2019, când a fost adus în România de către mama sa. Curtea mai reține că părinții exercitau în comun autoritatea părintească, anterior deplasării minorului în România, autoritate atribuită de plin drept, prin legea statului spaniol, care include, în principal, dreptul de a stabili locul de reședință al copilului (art. 154 și 156 din Codul civil spaniol).

În privința împrejurărilor în care a avut loc plecarea recurentei din Spania, Curtea reține că deplasarea sa în România împreună cu minorul a avut loc în cursul lunii decembrie 2019, fără să existe un acord formal al intimatului cu privire la această deplasare. În acest condiții, se constată că deplasarea minorului în România de către mama recurentă are caracter ilicit, întrucât s-a făcut cu încălcarea dreptului privind încredințarea recunoscut de plin drept ambilor părinți, fără acordul

sau consimțământul tatălui intimat la o astfel de deplasare, context în care și reținerea minorului în continuare în România apare ca fiind deopotrivă ilicită. Din această perspectivă, una din componentele esențiale ale dreptului privind încredințarea o constituie dreptul părinților de a decide de comun acord reședința obișnuită a copilului, astfel că fapta recurentei de a reține minorul pe teritoriul României, refuzând înapoierea sa la reședința obișnuită din Spania are caracter ilicit, întrucât procedând astfel, recurenta a decis în mod unilateral schimbarea reședinței obișnuite a copilului, fără acordul intimatului, deopotrivă titular al răspunderii părintești.

În ce privește incidența dispozițiilor art. 13 lit. b) din Convenția, Curtea reține, cu titlu prealabil, că acest instrument de cooperare internațională a dat un conținut precis noțiunii de interes superior al copilului. Astfel, interesul copilului de a nu fi deplasat de la reședința sa obișnuită, fără garanții suficiente de stabilitate a noii situații, cedează pasul în fața interesului primar al oricărei persoane de a nu fi expusă unui pericol fizic sau psihic sau plasată într-o situație intolerabilă.

Fiind vorba de o excepție de la regula înapoierii imediate a copiilor, noțiunea de „risc grav” trebuie să primească o interpretare restrictivă, iar situația de pericol iminent care ar expune copilul unor riscuri în ce privește integritatea sa fizică, psihică, sănătatea sau chiar viața trebuie să rezulte fără echivoc, nu pe baza unor simple prezumții, supoziții și alegații ale părții care susține un caz de excepție, ci din elemente probatorii obiective și concrete, apte să formeze convingerea autorității chemate să decidă cu privire la înapoierea copiilor, că o atare măsură corespunde interesului superior al copilului din perspectiva art. 13 lit. b).

Recurenta a subsumat riscului grav invocat din perspectiva art. 13 lit. b) din Convenție comportamentul agresiv fizic și verbal al intimatului, afirmând în esență că este victima violențelor domestice exercitate de intimat împotriva sa, care afectează în mod direct și minorul, expus unor astfel de comportamente violente, amenințările proferate de intimat însuflându-i temerea că, prin revenirea în Spania împreună cu minorul, s-ar afla într-un real pericol cât privește integritatea fizică și psihică.

Examinând aceste apărări, Curtea constată că au fost dovedite prin probatoriul administrat în cauză. Astfel, din mesajele pe whatsapp ale părților rezultă că intimatul a exercitat violențe fizice asupra recurentei atunci când locuiau împreună în Spania, a dat-o afară din locuința comună și i-a interzis să folosească banii din cont, inclusiv pentru a procura alimente și apă; de asemenea, recurentul i-a amenințat cu moartea, pe recurentă și pe membrii familiei acesteia, în cazul în care recurenta nu revine în Spania împreună cu minorul. Aceste înscrisuri se coroborează cu plângerea penală depusă de recurentă împotriva intimatului la Poliția din Ocana, Spania pentru săvârșirea infracțiunii de violență domestică (care a fost respinsă, dar pe considerentul că nu există o situație obiectivă de risc, câtă vreme recurenta are în prezent reședința în România).

Prin urmare, Curtea reține, din coroborarea înscrisurilor menționate, că recurenta a fost victima violenței domestice exercitate de intimat, manifestată atât fizic, cât și verbal, rezultând totodată că aceasta se afla într-o stare de dependență financiară și locativă față de tatăl minorului.

Curtea notează că în termenii Convenției, bazată pe o prezumție primordială că deplasarea/reținerea ilicită a unui copil este, în general, prejudiciabilă pentru bunăstarea acestuia, astfel că, în majoritatea situațiilor, este în interesul superior al copilului să fie înapoiat la reședința obișnuită unde să fie tranșate toate aspectele referitoare la încredințare și drept de vizită, inclusiv dreptul unui părinte de a se reloca într-un alt stat, pot fi totuși recunoscute și situații de excepție, în care deplasarea/reținerea ilicită este justificată de motive obiective legate fie de însăși persoana copilului, fie de mediul în care se solicită înapoierea sa.

Cu toate că situația de pericol la care face referire art. 13 lit. b) din Convenția de la Haga 1980 vizează persoana copilului deplasat/reținut ilicit, întrucât din perspectiva acestuia se examinează riscul grav ce s-ar opune, în virtutea prevalenței interesului superior al copilului, înapoierii sale la reședința obișnuită, în dinamica aplicării Convenției, s-a stabilit că art. 13 lit. b) din Convenție poate fi cu succes invocat și în cazul în care există dovezi care relevă un risc grav

în privința părintelui care a deplasat minorul, risc ce nu poate fi înlăturat sau prevenit prin măsuri adecvate de protecție în statul solicitant și care, implicit, ar viza și copilul, plasându-l astfel într-o situație intolerabilă, având în vedere că, în anumite circumstanțe, siguranța și bunăstarea copilului sunt indisolubil legate de acest părinte (mai cu seamă în cazul copilului de vârstă mică, ce dezvoltă atașament primar față de mamă, fiind dependent de îngrijirile acesteia).

În cauza de față, având în vedere vârsta minorului (4 ani), necesitățile sale de îngrijire, faptul că mama a fost figura parentală cu prezență constantă și preponderentă în viața minorului, ocupându-se îndeaproape de creșterea acestuia - tatăl fiind plecat de acasă perioade îndelungate, în curse, fiind șofer de tir -, se impune ca o eventuală înapoiere a sa la reședința obișnuită să se realizeze numai împreună cu mama recurentă, ceea ce i-ar readuce însă, atât pe mamă cât și pe minor, în același mediu conflictual, marcat de violențe fizice și verbale din partea celuilalt părinte, fără să existe garanții că ar putea beneficia de măsuri concrete și eficiente de protecție. Este adevărat că intimatul a făcut demersuri pentru a avea un program de lucru mai flexibil, care să permită prezența sa zilnică la domiciliu, astfel cum rezultă din înscrierile depuse de acesta în dosarul de recurs, însă Curtea apreciază că, chiar și în această situație, s-ar impune ca o eventuală înapoiere a minorului să se realizeze împreună cu mama, prezența acesteia fiind necesară cel puțin până minorul s-ar putea acomoda cu o nouă rutină, în care tatăl, singur sau ajutat de părinții acestuia, să se ocupe de îngrijirea acestuia.

Violența domestică poate presupune forme și intensitate variate de abuz fizic, psihic, emoțional sau chiar financiar, care să implice minorul fie în mod direct, fie indirect, în situația în care este expus efectelor violenței îndreptate împotriva celuilalt părinte. Expunerea copilului la astfel de violențe între părinți poate avea consecințe dăunătoare și traumatizante asupra acestuia, fiind corelată în unele situații cu abuzul îndreptat direct împotriva sa.

Fără a face o apreciere pe fond cu privire la modul în care autoritatea părintească ar trebui exercitată în concordanță cu interesul superior al copilului, Curtea notează ca având relevanță din perspectiva aplicării Convenției de la Haga 1980 că acest comportament violent, autoritar și amenințător al intimatului justifică în mod rezonabil temerea recurente că, în situația revenirii sale la reședința obișnuită, va fi supusă aceluiași tip de tratament care afectează în mod direct minorul, expunându-l unui risc psihic și punându-l într-o situație intolerabilă.

Pentru considerentele expuse în cele ce preced, în temeiul art. 496 alin. (1) C.pr.civ. rap. la art.488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ, Curtea va admite recursul, va casa sentința civilă recurată și rejudecând, va respinge cererea de chemare în judecată, ca neîntemeiată.

2. Răspunderea statului pentru erori judiciare

Analizând condițiile necesare pentru angajarea răspunderii Statului, Curtea constată că existența faptei ilicite a Statului nu poate fi contestată astfel încât, chiar dacă în privința apelantului-reclamant s-a luat o măsură preventivă legală din perspectiva cerințelor procesual penale atât timp cât nu s-a stabilit contrariul, în raport de soluția finală pronunțată în procesul penal respectiv achitarea, a avut loc o violare a dreptului la libertate individuală.

(Decizia civilă nr. 1053/A din data de 05 iulie 2021)

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a V-a Civilă, la data de 29.11.2017, reclamantul a chemat în judecată pe pârâțul Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice, solicitând instanței ca, prin sentința ce se va pronunța, să se dispună obligarea acestuia la plata, cu titlu de despăgubiri, a următoarelor sume: 904.359,50 lei, reprezentând daune materiale (cheltuieli de judecată – onorarii de avocat – ocazionate de desfășurarea procesului penal); 784.000 euro – echivalent în lei la cursul BNR de la data plății, reprezentând daune materiale (contravaloarea drepturilor salariale nete neîncasate, pentru durata celor 56 de luni calendaristice

ale mandatului de președinte al XXX); 5.000.000 lei, cu titlu de daune morale (reparația morală pentru privarea de libertate în perioada 25.02-26.02.2014 și, respectiv, 4.03-8.09.2014; dobânda legală la sumele precizate mai sus, calculată de la data introducerii acțiunii și până la data plății efective a acestor sume; s-a solicitat, de asemenea, obligarea aceluiași pârât la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de derularea procedurii judiciare în cauza de față.

Prin cererea modificatoare din 11.04.2018, reclamantul a precizat valoarea despăgubirilor materiale, solicitate inițial, la suma de 9.704.896 lei (drepturi salariale de care a fost privat pe parcursul celor 56 de luni), rezervându-și dreptul de a majora această sumă în funcție de relațiile comunicate de ASF și de evoluția cursului leu-euro, sumă la care a solicitat să se aplice dobânda legală de la data sesizării instanței și până la data plății efective, menținând, totodată, cererea de obligare a pârâtului la plata sumei de 5.000.000 lei cu titlu de despăgubiri morale; prin aceeași cerere, reclamantul a renunțat la cererea de obligare a pârâtului la despăgubiri materiale constând în cheltuielile de judecată efectuate în cadrul procesului penal, pe care a înțeles să le solicite pe cale separată.

Prin sentința civilă nr. 2506/28.12.2018, Tribunalul București - Secția a V-a Civilă a respins ca neîntemeiată acțiunea formulată de reclamantul R.R.D. în contradictoriu cu pârâtul Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice.

Împotriva sentinței primei instanțe a formulat apel reclamantul R.R.D., cererea de apel fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția a III-a Civilă și pentru cauze de minori și familie prin care a solicitat schimbarea sentinței apelate și admiterea cererii de chemare în judecată, în sensul obligării pârâtului Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice, la plata sumei de 8.474.039 lei, în temeiul art. 539 alin. (2) și urm. C.pr.pen., reprezentând venituri (3.474.039 lei) aferente perioadei de 56 de luni din mandatul de Președinte al XXX, pe care nu le-a putut percepe ca urmare a arestării nelegale, și daune morale (5.000.000 lei) pentru suferința provocată prin privarea nelegală de libertate și pentru prejudiciile aduse imaginii mele prin această măsură; a sumei reprezentând dobânda legală la suma de 8.474.039 lei, calculată de la data introducerii cererii de chemare în judecată până la data plății efective a acestei sume; a cheltuielilor de judecată.

Analizând apelul formulat, Curtea reține următoarele:

Ca o chestiune prealabilă, Curtea reține că, potrivit art. 477 alin. (1) C.pr.civ., instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit de către apelant precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată. Prin urmare, și în calea de atac a apelului este pe deplin aplicabil principiul disponibilității care guvernează procesul civil, motiv pentru care Curtea va analiza legalitatea și temeinicia sentinței pronunțate de prima instanță prin raportare la criticile cuprinse în cererea de apel.

Prin intermediul căii de atac devolutive, apelantul-reclamant a invocat caracterul nelegal și netemeinic al sentinței atacate solicitând instanței de control judiciar să interpreteze și să aplice art.539 Cod procedură penală în lumina art. 5 CEDO, prin înlăturarea limitării impuse prin Decizia ÎCCJ nr. 15/2017, cu consecința încălcării drepturilor recunoscute de Convenție și a art. 20 din Constituția României.

În justificarea demersului procesual, apelantul-reclamant a arătat că, în lipsa înlăturării interpretării date prin Decizia ÎCCJ nr. 15/2017, protecția oferită de CEDO este iluzorie, pentru că nu există o cale prin care persoanele prejudiciate să își poată realiza dreptul la despăgubiri în condițiile în care nu s-a stabilit în mod expres că arestarea a fost nelegală.

Pornind de la aceste elementele care trasează limitele devoluțiunii în apel, Curtea apreciază necesar, cu titlu prealabil, a reda situația de fapt incidentă în speță, și în raport de aceasta să analizeze în ce măsură poate fi antrenată răspunderea statului în baza art. 539 C.pr.civ. astfel cum acesta a fost interpretat prin Decizia ICCJ nr. 15/2017, în contextul pronunțării Deciziei nr. 136/03.03.2021 a Curții Constituționale a României.

Prin propunerea înregistrată pe rolul Tribunalului București la data de 25.02.2014, sub nr. 6608/3/2014, Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție - Secția de Combatere a Corupției a solicitat arestarea preventivă a inculpatului R.D.R., cercetat sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de constituire a unui grup infracțional organizat, prevăzut de art. 367 alin. (1) Cod penal, complicitate la abuz în serviciu, prevăzut de art. 26 Codul penal 1968 raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 248 Codul penal din 1868, favorizarea făptuitorului, prevăzut de art. 269 alin. (1) Cod penal, și influențarea declarațiilor, prevăzută de art. 272 alin. (1) Cod penal, toate cu aplicarea art. 5 alin.(1) Cod penal, pe o perioadă de 30 zile, începând cu data de 25.02.2014 până la data de 26.03.2014, inclusiv.

Prin Încheierea nr. 54C/04.03.2014 a Curții de Apel București – Secția I Penală a fost admisă contestația împotriva Încheierii Tribunalului București din data de 26.02.2014 și s-a dispus arestarea preventivă a apelantului-reclamant R.D.R. pe o perioadă de 30 zile, începând din data de 04.03.2014.

În acest context, la data de 05.03.2014, a fost înregistrată la XXX - Direcția juridică cererea de demisie din funcția de președinte al XXX formulată de apelantul-reclamant R.D.R.

Ulterior, această măsură preventivă a fost prelungită prin încheierea aflată la filele 119-158 vol. II și menținută succesiv de judecătorul de cameră preliminară prin încheierile aflate la filele 193-212 vol. II, 1 - 45 vol. III, 46-64 vol. III, 65-132 vol. III și 134-152 vol. III.

Prin Încheierea nr. 2111 din data de 23.06.2014 s-a dispus înlocuirea măsurii arestării preventive cu măsura preventivă a arestului la domiciliu, care a fost menținută prin Încheierea nr. 2294 din data de 16.07.2014 până la data de 21.08.2014, inclusiv iar prin Încheierea din data de 02.09.2014 definitivă prin încheierea din data de 08.09.2014 s-a dispus înlocuirea măsurii preventive a arestului la domiciliu cu măsura preventivă a controlului judiciar.

Prin sentința penală nr. 44/F din 08.03.2016 a Curții de Apel București – Secția a II-a Penală, definitivă prin Decizia penală nr. 235/A din data de 28.06.2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția Penală, s-a dispus achitarea apelantului-reclamant sub aspectul săvârșirii infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat și a infracțiunii de favorizare a făptuitorului, în temeiul art. 16 alin. (1) lit. a) C.pr.pen. iar sub aspectul săvârșirii infracțiunii de folosire a influenței de către o persoană care îndeplinește o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, în temeiul art. 16 alin. (1) lit. b) C.pr.pen..

Apelantul-reclamant și-a întemeiat prezentul demers judiciar pe dispozițiile art. 539 NCPP, conform cărora *are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate. Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei.*

Acest text normativ a făcut obiectul interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul mecanismului prevăzut de art. 514 C.pr.civ. (recurs în interesul legii), prin Decizia nr. 15/2017 stabilindu-se că *„în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din [Codul de procedură penală](#), caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate trebuie să fie constatat explicit prin actele jurisdicționale prevăzute în cuprinsul acestuia. Hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate.”*

Totodată, prin Decizia Curții Constituționale nr. 176/2016, s-a stabilit că: *„16. Curtea a reținut, totodată, că prin actualele norme procesual penale - respectiv art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, legiuitorul a condiționat repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate de stabilirea acesteia prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei,*

după caz. Această condiționare dă naștere, în sarcina organelor judiciare anterior menționate, unei obligații de a se pronunța prin încheieri definitive, conform textului criticat, cu privire la caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate dispuse pe parcursul procesului penal, inclusiv în etapele anterioare celei în care se pronunță hotărârea definitivă și care au făcut obiectul controlului pe calea contestației, sau care ar fi putut fi contestate, conform prevederilor art. 204-206 din Codul de procedură penală. De asemenea, aceasta presupune obligația instanței de judecată care se pronunță prin hotărâre definitivă asupra cauzei de a stabili caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate. (...) 22. Distinct față de cele reținute prin Decizia nr. 48 din 16 februarie 2016, cât privește susținerile autorului excepției, potrivit cărora "acțiunea în repararea prejudiciului produs prin arestarea nelegală nu se deosebește cu nimic de acțiunea în răspundere civilă delictuală, astfel că nu se justifică impunerea unei cerințe suplimentare - respectiv condiția ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fie constatată printr-un act procedural penal anterior - față de reglementarea de drept comun", Curtea constată că procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de privare nelegală de libertate este o procedură specială, fiind cuprinsă în Codul de procedură penală. Dispunerea acestor norme procesual penale în acest act normativ are relevanță din perspectiva stabilirii regimului juridic specific al acestei forme de răspundere a statului în raport cu regimul altor forme de răspundere juridică, de drept comun, cum ar fi răspunderea civilă delictuală, reglementată în art. 1.349 și art. 1.357-1.380 din noul Cod civil. Așadar, Curtea reține că procedura reglementată de art. 539 din Codul de procedură penală este o procedură specială care derogă de la dreptul comun în temeiul principiului "*specialia generalibus derogant*". De asemenea, Curtea reține că procedura specială, reglementată în art. 539 din Codul de procedură penală, vizează exclusiv cazurile de privare nelegală de libertate, iar nu alte drepturi fundamentale ale omului, pentru a căror lezare este necesară invocarea altor temeuri de drept, precum dispozițiile art. 252 și 253 din Codul civil sau art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care reglementează consecințele încălcării unor drepturi personale nepatrimoniale, precum dreptul la imagine, demnitate, inclusiv dreptul la viață privată."

Tribunalul, valorificând aspectele reținute de Înalta Curte de Casație și Justiție precum și de Curtea Constituțională a României prin deciziile mai sus menționate, a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată, argumentând în sensul că nu pot fi avute în vedere împrejurările invocate de reclamant referitoare la neanalizarea temeiniciei acuzațiilor, la ignorarea progresului anchetei, la neanalizarea circumstanțelor personale ale inculpaților și la lipsa pericolului social concret, întrucât acestea constituie o verificare și o stabilire a caracterului nelegal al privării de libertate de către instanța ce nu are competența recunoscută de lege.

De asemenea, tribunalul a înlăturat și argumentul reclamantului referitor la lipsa unui remediu efectiv prin lipsa unei concordanțe între dispozițiile art. 539 C.pr.pen. și dispozițiile art. 5 din Convenția Europeană, stabilind pe de o parte că această concordanță a fost deja examinată în considerentele deciziei ÎCCJ, iar pe de altă parte, că nu s-ar putea constata, apriori, că un demers de care reclamantul nu a uzat nu ar fi avut, în concret, aptitudinea de a reprezenta un remediu efectiv, adecvat și eficient pentru a asigura realizarea dreptului afirmat, la o reparație corespunzătoare a prejudiciului și chiar acceptând o abordare precum cea propusă de reclamant, într-o privire generală, tribunalul nu are suficiente elemente pe baza cărora să se convingă de ineficiența procedurii reglementate de art. 539 C.pr.pen., pe baza propriei analize de conformitate cu drepturile recunoscute de Convenție, ori a unei jurisprudențe bine conturate ce ar releva caracterul iluzoriu al dreptului la dezdăunare.

În cursul judecării căii de atac, Curtea Constituțională a României a pronunțat Decizia nr.136/03.03.2021, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 494/12.05.2021, prin care a constatat că *soluția legislativă din cuprinsul art. 539 din Codul de procedură penală care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal*

soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală, sau achitare este neconstituțională.

În considerentele acestei decizii, Curtea a reținut următoarele : „31. (...) dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate, prevăzut la art.539 din Codul de procedură penală, constituie o preluare, prin normele procesual penale naționale, a dispozițiilor art.5 paragraful 5 din Convenție, al cărui standard de protecție este unul minim, statele membre fiind îndreptățite să ofere, prin legislația internă, o protecție juridică sporită libertății individuale, prin reglementarea dreptului la reparații și în alte situații decât cele expres rezultate din norma de la art. 5 paragraful 5 din Convenție [Decizia nr.48 din 16 februarie 2016, paragraful 17].

32. Curtea observă că, în jurisprudența sa privind art.539 din Codul de procedură penală, a reținut că procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de privare nelegală de libertate este o procedură specială, fiind cuprinsă în Codul de procedură penală. Dispunerea acestor norme procesual penale în acest act normativ are relevanță din perspectiva stabilirii regimului juridic specific al acestei forme de răspundere a statului în raport cu regimul altor forme de răspundere juridică, de drept comun, cum ar fi răspunderea civilă delictuală, reglementată în art.1.349 și art.1.357-1.380 din noul Cod civil. Așadar, *procedura reglementată de art. 539 din Codul de procedură penală este o procedură specială care derogă de la dreptul comun în temeiul principiului specialia generalibus derogant. De asemenea, procedura specială, reglementată în art.539 din Codul de procedură penală, vizează exclusiv cazurile de privare nelegală de libertate, iar nu alte drepturi fundamentale ale omului, pentru a căror lezare este necesară invocarea altor temeuri de drept, precum dispozițiile art. 252 și 253 din Codul civil sau ale art.8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care reglementează consecințele încălcării unor drepturi personale nepatrimoniale, precum dreptul la imagine, demnitate, inclusiv dreptul la viață privată [a se vedea Decizia nr.179 din 29 martie 2016, paragraful 22, sau Decizia nr. 133 din 9 martie 2017, paragraful 20].*

33. Art.539 alin.(2) din Codul de procedură penală în interpretarea Deciziei nr.15 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, paragrafele 34 și 35, *permite, de principiu, constatarea caracterului nelegal al privării de libertate din cursul procesului penal numai de către instanța penală, ceea ce înseamnă că instanței civile îi rămâne competența de a judeca acțiunea pentru repararea pagubei pe baza constatărilor instanței penale, fără a putea, însă, valorifica, sub acest aspect, o hotărâre de achitare din moment ce privarea de libertate nu este considerată nelegală prin însăși hotărârea pronunțată.*

34. Din cele de mai sus, rezultă că *legea procesual penală reglementează o procedură specială în privința reparării pagubei materiale sau a daunei morale rezultate dintr-o privare nelegală de libertate dispusă în cursul procesului penal, fără a ține seama în vreun fel sau altul de rezultatul procesului judiciar, ceea ce înseamnă că o măsură privativă de libertate dispusă potrivit legii în cursul procesului penal nu poate da naștere în niciun caz la un drept la despăgubire pe motiv că persoana în cauză a fost achitată/ nu a fost trimisă în judecată conform art. 16 alin.(1) lit. a) - d) din Codul de procedură penală. Modul restrictiv în care este redactat art.539 din Codul de procedură penală exclude angajarea acestei răspunderi, ceea ce înseamnă că încălcarea inviolabilității libertății individuale în cazul antereferit nu este considerat prin lege o faptă ilicită care să angajeze răspunderea delictuală a statului și să poată fi valorificată în fața instanței civile, tocmai pentru că sistemul normativ actual nu califică ipoteza enunțată ca fiind o faptă ilicită. În consecință, Curtea reține că, deși libertatea individuală a persoanei a fost limitată în cursul procesului penal, limitare care s-a dovedit în final a fi injustă/ nedreaptă, persoana în cauză este exclusă de la procedura antereferită, prejudiciul suferit rămânând nereparat. De aceea, revine Curții Constituționale competența să stabilească dacă un asemenea caz de excludere a răspunderii statului corespunde exigențelor art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (1) și art. 52 alin. (3) teza întâi din Constituție. (...)*

39. Curtea constată că rațiunea și finalitatea existenței statului se fundamentează pe valorile supreme consacrate prin art. 1 alin. (3) din Constituție, iar printre acestea se numără și dreptatea, care asigură nu doar buna funcționare a statului, dar și încrederea societății în acțiunea acestuia, în speță, în actul de justiție. Raportul juridic dintre stat și cetățean în cadrul unui proces penal este un raport de putere publică, oferind autorităților abilitate competența de a folosi în mod legitim forța de constrângere a statului. Aceasta trebuie realizată în limitele prevederilor constituționale și legale, astfel încât să fie respectate atât procedurile normate prin lege, cât și drepturile și libertățile fundamentale, principiile de drept și valorile supreme prevăzute în Constituție. Orice acțiune a statului, chiar legală fiind, dacă prin finalitatea ei devine injustă/ nedreaptă pentru cetățean, trebuie însoțită de un remediu normativ corespunzător în vederea restabilirii stării de dreptate atât în privința persoanei în cauză, cât și pentru societate. Prin urmare, evaluarea acțiunii statului strict dintr-o perspectivă legalistă – subsumată în mod mecanic respectării procedurilor legale – poate duce la o concluzie falacioasă în analiza constituționalității normei juridice. De aceea, ea trebuie realizată și din perspectiva fundamentelor care stau la baza existenței statului. Întrucât valorile supreme consacrate prin art. 1 alin. (3) din Constituție reprezintă garanții juridice fundamentale pentru asigurarea supremației Constituției, rezultă că acestea sunt standarde de referință primordiale în cadrul controlului de constituționalitate a normei juridice și, în consecință, trebuie valorizate în mod corespunzător.

40. Dreptatea este un concept constituțional care, având în vedere natura sa moral-filosofică, nu poate cunoaște în sine o normativizare, dar reprezintă cadrul și măsura acțiunii statului. Societatea, în mod rezonabil, pretinde dreptatea, iar statul, prin autoritățile sale, are sarcina de a o impune și valoriza. Dreptatea este un element intrinsec și inseparabil al fiecărei acțiuni etice care se reflectă asupra drepturilor și libertăților fundamentale. Prin urmare, orice limitare a acestora trebuie însoțită de un set de garanții care să asigure societatea, pe de o parte, că măsura etică nu numai că nu este arbitrară, ci și justă, iar, pe de altă parte, că, în cazul unor erori de apreciere ale statului, remediu existent este unul apt să corecteze nedreptatea săvârșită. *De aceea, raportat la libertatea individuală, devine axiomatic faptul că, dacă s-a făcut dreptate pe fondul acuzației în materie penală, fiind constatată netemeinicia sa, efectele actului de dreptate în mod inevitabil se repercutează și asupra măsurilor preventive privative de libertate luate în cursul procesului penal, ceea ce implică necesitatea existenței unui remediu judiciar de natură a corecta suferința expiată.*

41. *În consecință, din moment ce statul a aplicat unul dintre mecanismele care justifică o derogare permisă de la inviolabilitatea libertății individuale și ulterior s-a dovedit că acuzația în materie penală adusă nu a fost aptă să răstoarne prezumția de nevinovăție, acțiunea inițială a statului nu poate fi calificată decât ca o faptă nejustificată și, în consecință, ilicită, care angajează răspunderea sa delictuală în temeiul art. 1349 din Codul civil, astfel că ea trebuie valorizată în procedura specială reglementată de art. 539 din Codul de procedură penală. Soluția dată/ pronunțată pe fondul acuzației în materie penală, favorabilă persoanei acuzate, nu o privează de statutul de persoană prejudiciată și nu compensează daunele aduse persoanei sale prin privarea sa de libertate dispusă în cursul procesului penal, întrucât această soluție nu are natura juridică a unei despăgubiri, ci, din contră, generează un drept la despăgubire. Totodată, statul nu se poate exonera de această răspundere nici dacă dovedește că fiecare dintre prepușii săi a acționat legal. Astfel, este angajată o răspundere obiectivă a statului la repararea pagubei suferite de către persoana în cauză, având ca temei obligația statului de a garanta buna funcționare a serviciului public al justiției.*

42. De aceea, statul este obligat să recunoască și să garanteze dreptul la despăgubiri ca urmare a unei privări de libertate dispuse în cursul procesului penal, indiferent de temeiul generator al răspunderii sale, respectiv caracterul nedrept sau nelegal al măsurii privative de libertate. Orice diferențiere sub acest aspect nu este decât una artificială care în final neagă dreptul persoanei vătămate la repararea pagubei suferite ca urmare a unei disfuncții de orice natură a

sistemului judiciar. Evident, această răspundere poate fi limitată doar în cazul în care prin faptele sale persoana supusă măsurii a împiedicat/ stânjenit ori a încercat să împiedice/ stânjenească aflarea adevărului, îngreunând/ distorsionând activitatea organelor judiciare, sau a avut o conduită reprobabilă în contextul desfășurării procesului penal.

43. *Principiul fundamental care stă la baza răspunderii civile delictuale, conform căruia orice acțiune sau inacțiune care conduce la cauzarea în mod culpabil a unui prejudiciu obligă partea care a săvârșit-o să compenseze dauna, funcționează nu numai dacă acțiunea sau inacțiunea încalcă o anumită dispoziție legală expresă, ci și dacă aceasta încalcă o reglementare constituțională care vizează un drept/ libertate fundamentală.* De altfel, Curtea, în jurisprudența sa, a stabilit că drepturile fundamentale consacrate prin Constituție nu au o existență abstractă, ele exercitându-se în corelare și coroborare cu celelalte prevederi constituționale. Această interdependență funcțională determină atât cadrul în care aceste drepturi se exercită, cât și conținutul material concret al acestora [Decizia nr.1533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011]. *De aceea, având în vedere soluția de achitare pronunțată, art. 1 alin. (3) - care reglementează dreptatea ca valoare supremă a statului - și art. 23 alin. (1) din Constituție trebuie privite în mod coroborat, fiind intrinsec legate între ele. Aceste dispoziții constituționale reprezintă temeiul pentru justificarea răspunderii delictuale a statului pentru prejudiciul cauzat persoanei supuse unei măsuri preventive privative de libertate.*

44. Prin urmare, având în vedere obligația statului de a valoriza dreptatea, *încălcarea inviolabilității libertății individuale în cazul analizat constituie o eroare judiciară în sensul art.52 alin.(3) teza întâi din Constituție, dar nu din perspectiva aprecierii judecătorului cauzei care s-a bazat pe materialul probator existent în cauză, ci din perspectiva soluției procesului. Astfel, este inadmisibil ca o persoană achitată să continue să suporte stigmatul privării de libertate la care a fost supusă, fără a i se face o necesară reparație atât materială, cât și morală. De aceea, condiționarea dreptului la despăgubiri strict de caracterul legal al măsurii privative de libertate este de natură să limiteze sfera de aplicare a dispozițiilor art. 52 alin.(3) teza întâi coroborat cu art. 23 alin. (1) și art. 1 alin. (3) din Constituție în condițiile în care, în temeiul acestor dispoziții constituționale, și soluția de achitare/ clasare dată pe fondul acuzației în materie penală angajează răspunderea statului pentru privarea de libertate. ”*

În ceea ce privește aplicarea deciziei mai sus evocate în prezentul litigiu, Curtea constată că reprezentantul Ministerului Public, a susținut, în cadrul dezbaterilor, că statuările instanței de contencios constituțional nu au incidență în speța de față întrucât, pe de o parte, efectele deciziei se produc numai pentru viitor, în privința acelor hotărâri de achitare pronunțate ulterior deciziei Curții Constituționale, iar pe de altă parte, deoarece instanța de control judiciar este ținută de limitele în care a fost investită de apelantul-reclamant respectiv are obligația doar de a verifica dacă susținerile acestuia referitoare la caracterul nelegal al măsurii din perspectiva faptului că nu au fost respectate condițiile necesare pentru luarea acesteia sunt întemeiate fără a putea face aprecieri sub aspectul caracterului nedrept al măsurii arestării, consacrat prin Decizia nr. 136/2021.

Referitor la prima chestiune, Curtea reține că, astfel cum rezultă din conținutul art. 147 alin.(4) din Constituția României, „*Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor*”. Aceste prevederi constituționale, reluate, la nivel legal, prin art. 11 alin. (3) și art. 31 alin.(1) din Legea nr. 47/1992, consacră efectele deciziilor Curții Constituționale, respectiv aplicarea pentru viitor și caracterul general obligatoriu al acestora.

Sub aspectul efectelor deciziilor de admitere a excepției de neconstituționalitate în cadrul litigiilor pendinte în care se pune problema aplicării dispozițiilor constatate ca fiind neconstituționale, Curtea Constituțională a tranșat în repetate rânduri în jurisprudența sa această problematică (n. red. Decizia nr. 223/2012, Decizia nr. 454/2018, Decizia nr. 392/2020). (...)

Valorificând, în cauză, statuările Curții Constituționale din perspectiva efectelor produse de acele decizii prin care se constată neconstituționalitatea unui text legal, Curtea reține că, față de temeiul juridic al cererii de chemare în judecată, Decizia nr. 136/2021 este incidentă, neputând fi acceptată teza expusă de reprezentantul Ministerului Public referitoare la aplicarea deciziei numai în privința hotărârilor de achitare pronunțate ulterior publicării acesteia întrucât altfel ar avea loc înfrângerea efectului direct și general obligatoriu al deciziei Curții și implicit prevalența unei prescripții normative de rang inferior în fața unei norme de rang constituțional.

În ceea ce privește cel de-al doilea argument expus de reprezentantul Ministerului public în susținerea inaplicabilității Deciziei nr. 136/2021 cauzei de față, Curtea reține că și acesta este neîntemeiat. Pentru a decide astfel, Curtea are în vedere împrejurarea că, prin cererea de chemare în judecată, apelantul-reclamant a solicitat antrenarea răspunderii statului în baza art. 539 C.pr.pen., invocând caracterul nelegal al privării sale de libertate derivat pe de o parte, din lipsa analizării de către instanțele care au dispus luarea măsurii și ulterior prelungirea acesteia a tuturor condițiilor prevăzute de lege iar pe de altă parte, din hotărârea de achitare prin care s-a constatat că faptele pentru care a fost cercetat apelantul-reclamant fie nu există fie nu sunt prevăzute de legea penală.

Prin hotărârea apelată prima instanță a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată, argumentul esențial pentru pronunțarea acestei soluții fiind acela că împrejurările prejudiciabile trebuie să rezulte din existența unei hotărâri sau ordonanțe pronunțate de organele judiciare penale, prin care să se constate caracterul nelegal al privării de libertate, în termenii stabiliți prin Decizia ÎCCJ nr. 15/2017, obligatorie pentru instanțele în fața cărora se ridică interpretarea și aplicarea aceluiași dispoziții legale, potrivit art. 517 alin. (4) C.pr.pen. și că, în absența acestor premise, care se constituie în condiții de exercitare a acțiunii în despăgubire, instanța nu poate constata, potrivit propriei aprecieri, că hotărârile pronunțate nu au respectat reclamantului garanțiile dreptului la un proces echitabil, ori că sunt, pur și simplu, rezultatul unor erori judiciare prin lipsa argumentării soluțiilor dispuse (încălcarea art. 5 din Convenție), întrucât instanța civilă nu se poate comporta ca o instanță de control judiciar asupra unor hotărâri penale (incluzând și încheieri) definitive, așa cum este cazul în cauza de față.

În cuprinsul căii de atac devolutive, apelantul-reclamant a expus pe larg argumentele care conturează greșeala raționamentului judiciar al primei instanțe, considerând că aceasta, în mod eronat, a refuzat să interpreteze și să aplice art. 539 C.pr.pen. în lumina art. 5 CEDO, prin înlăturarea limitării impuse prin Decizia ÎCCJ nr. 15/2017, cu consecința încălcării drepturilor recunoscute de Convenție și a art. 20 din Constituția României. Astfel, în opinia apelantului-reclamant, în forma actuală de interpretare a art. 539 C.pr.pen., protecția oferită de art. 5 CEDO este iluzorie.

Prin urmare, apelantul-reclamant, criticând condiționarea exercitării dreptului la acțiune stabilită prin Decizia ÎCCJ nr. 15/2017 de cerința existenței unui act procesual prin care să se constate caracterul nelegal al privării de libertate prin raportare la prevederile CEDO și la jurisprudența curții de contencios european, a solicitat instanței ca, prin coroborarea hotărârii de achitare cu încheierea din data de 26 februarie 2014, pronunțată de Judecătorul de drepturi și libertăți din cadrul Tribunalului București, care s-a pronunțat asupra propunerii inițiale de arestare preventivă a apelantului – reclamant și cu motivarea formală și cu caracter general a hotărârilor instanțelor care au dispus luarea măsurii arestării și apoi prelungirea acesteia, să constate caracterul nelegal al privării de libertate.

Astfel, ceea ce invocă în realitate apelantul-reclamant este imposibilitatea de a beneficia de prevederile art. 539 C.pr.pen., astfel cum au fost interpretate de Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile în care, deși a fost pronunțată o hotărâre definitivă de achitare, prin intermediul acesteia instanța nu s-a pronunțat asupra caracterului legal sau nelegal al încheierilor referitoare la măsura arestării.

Or, având în vedere că, atât la momentul introducerii cererii cât și la cel al exercitării căii de atac, forma textului legal care a constituit temeiul acțiunii nu permitea angajarea răspunderii statului pentru privarea de libertate strict ca urmare a unei hotărâri de achitare, nu i se poate reproșa apelantului-reclamant faptul că nu a invocat caracterul nedrept al acestei privări de libertate (la care face referire Curtea Constituțională) derivând din modalitatea de finalizare a procesului penal.

Însă în condițiile în care apelantul-reclamant face referire în mod constant la aplicarea limitativă a art. 539 C.pr.pen. ca urmare a pronunțării Deciziei ÎCCJ nr. 15/2017 și la faptul că în lipsa înlăturării interpretării date prin Decizia ÎCCJ nr. 15/2017, protecția oferită de CEDO este iluzorie, pentru că nu există o cale prin care persoanele prejudiciate să își poată realiza dreptul la despăgubiri, Curtea constată că, în cauză, sunt incidente dezlegările date de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 136/2021, urmând a i se recunoaște apelantului-reclamant dreptul la repararea prejudiciului ce i s-a produs prin privarea „nedreaptă” de libertate. (...)

Analizând condițiile necesare pentru angajarea răspunderii Statului, Curtea constată că existența faptei ilicite a Statului nu poate fi contestată astfel încât, chiar dacă în privința apelantului-reclamant s-a luat o măsură preventivă legală din perspectiva cerințelor procesual penale atât timp cât nu s-a stabilit contrariul, în raport de soluția finală pronunțată în procesul penal respectiv achitarea, a avut loc o violare a dreptului la libertate individuală.

Sub aspectul vinovăției intimatului-pârât, verificarea acestei cerințe nu este necesară, întrucât, așa cum a arătat și Curtea Constituțională, suntem în prezența unui caz de răspundere obiectivă, independentă de acțiunile sau inacțiunile agenților Statului și de atitudinea subiectivă a subiectului pasiv al acestei răspunderi.

În privința prejudiciului produs, Curtea reține că acesta reprezintă elementul esențial al răspunderii civile delictuale și constă în rezultatul, efectul negativ suferit de reclamant ca urmare a faptei ilicite săvârșite de pârât.

Prin cererea de chemare în judecată apelantul-reclamant a solicitat pe de o parte, repararea prejudiciului material, constând în salariile neîncasate pe toată perioada de la momentul arestării preventive și până la sfârșitul mandatului de președinte cuantificat la suma de 9.704.896 lei precum și a prejudiciului moral în valoare de 5.000.000 lei pentru suferința psihică a detenției propriu-zise; stresul și frustrarea determinate de abuzurile repetate săvârșite de instanțe cu ocazia prelungirii în mod arbitrar și nelegal a măsurilor privative de libertate împotriva apelantului – reclamant; stresul indus familiei apelantului - reclamant, care s-a temut constant pentru viața acestuia, date fiind vârsta și problemele sale cardiace; distrugerea imaginii și demnității apelantului - reclamant prin presă, care transmitea și dezbătea informațiile comunicate de către Direcția Națională Anticorupție.

Conform art. 540 alin. (1) C.pr.pen., *la stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării nelegale de libertate precum și de consecințele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în situația prevăzută la art. 538, reparația fiind în toate cazurile suportată de stat, prin Ministerul Finanțelor Publice, potrivit alin. (5) al aceluiași text de lege.*

Referitor la daunele materiale constând în salariul neîncasat, Curtea constată că, prin întâmpinare, intimatul-pârât a învederat instanței că acestea nu pot fi acordate întrucât la data de 05.03.2014 apelantul-reclamant a demisionat din funcția de președinte al XXX iar acest act reprezintă o opțiune personală.

Deși este de necontestat că, în genere, demisia constituie un act unilateral al persoanei de a înceta raporturile în baza cărora își exercită activitatea cu instituția din care face parte, în speță, se impune luarea în considerare a ansamblului împrejurărilor în care apelantul-reclamant a înaintat cererea de demisie pentru a determina în ce măsură această manifestare de voință a avut un caracter voluntar sau dimpotrivă, reprezintă o consecință a privării nedrepte de libertate care constituie temeiul răspunderii statului.

Astfel, în primul rând, trebuie subliniat că cererea de demisie a fost înregistrată la XXX a doua zi după hotărârea definitivă prin care s-a dispus luarea măsurii arestării preventive ceea ce conduce la presupunerea rezonabilă că opțiunea apelantului-reclamant a fost generată de această circumstanță și de imposibilitatea exercitării, pentru cel puțin 30 zile, a atribuțiilor care îi reveneau în virtutea funcției deținute atât timp cât nu putea participa la activitatea XXX, nu putea lua legătura cu personalul sau cu alte persoane în calitate de reprezentant al acestei instituții și nu putea semna actele necesare pentru buna-funcționare a acesteia.

Mai mult, deși la data la care apelantul-reclamant a luat decizia de a demisiona acesta nu putea prefigura întinderea perioadei în care va fi lipsit de libertate și astfel pus în imposibilitatea de a îndeplini mandatul de președinte, față de perioada concretă în care măsura arestării și-a produs efectele, acesta ar fi fost oricum demis din funcție în conformitate cu prevederile art. 11 O.U.G. nr.92/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea XXX, care definesc imposibilitatea definitivă de exercitare a mandatului orice împrejurare ce creează o indisponibilitate mai mare de 30 de zile.

O dovadă în acest sens o constituie faptul că vicepreședintele XXX, cercetat penal în același dosar, arestat preventiv și care nu a înțeles să-și depună demisia, a fost demis din funcție de Parlament în septembrie 2014.

Totodată, la data arestării preventive (04.03.2014) apelantul-reclamant îndeplinea de aproximativ 4 luni funcția de președinte al XXX, care este similară celei de Guvernator al Băncii Naționale a României, atât ca importanță, cât și ca salarizare, dosarul penal în care acesta avea calitatea de inculpat precum și măsura privativă de libertate luată fiind intens mediatizate la acel moment, aspect ce rezultă din numeroasele articole de presă depuse la dosar.

Președintele României a lansat cu această ocazie un atac dur asupra șefilor XXX și a cerut Parlamentului să revoce imediat conducerea instituției, pe care a catalogat-o drept „o cloacă în care și-au găsit loc de parcare toți clienții politici, altfel, profund incompetenți și nepregătiți pentru această muncă”.

În aceste circumstanțe, opțiunea reclamantului de a demisiona, pentru a nu bloca activitatea instituției pe care o conducea și a nu o decredibiliza față de participanții la piața financiară nebanară, nu a fost o consecință a unei manifestări libere a voinței ci s-a datorat constrângerii impuse de măsura preventivă la care a fost supus. Prin urmare, Curtea va înlătura apărarea intimatului-pârât care prezintă demisia ca un impediment pentru acordarea despăgubirilor în baza art. 539 C.pr.pen., ca neîntemeiată.

În vederea stabilirii cuantumului daunelor materiale, Curtea va avea în vedere adevărul emisă de XXX privind veniturile nete încasate de persoana care a ocupat funcția de președinte însă apreciază că acestea nu se cuvin pentru întreaga perioadă solicitată de apelantul-reclamant întrucât pentru acordarea acestora trebuie stabilită legătura de cauzalitate dintre prejudiciul încercat și măsura privativă de libertate declarată ca fiind nejustificată (nedreaptă) fiind de principiu că doar în limitele acestei legături de cauzalitate se poate dispune repararea prejudiciului. Astfel, eroarea judiciară acuzată se raportează exclusiv la luarea unor măsuri preventive cu caracter privativ de libertate, măsuri cu o durată limitată în cursul procesului penal, pretențiile reclamantului privind perioada ulterioară încetării măsurii depășind în mod evident limitele cadrului procesual decurgând din incidența prevederilor art. 539 C.pr.pen., acestea putând fi eventual solicitate pe alt temei legal.

Prin urmare, în ceea ce privește veniturile nete neîncasate, limitate strict la perioada în care acesta a fost arestat (04.03.2014-08.09.2014), Curtea reține că acestea reprezintă o componentă a prejudiciului material referitor la care apelantul-reclamant are dreptul la acoperire potrivit art. 539 NCPP, deoarece este o consecință directă a privării sale de libertate iar antrenarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat reclamantului, ca urmare a arestării sale nedrepte, nu poate fi extinsă pentru întreaga perioadă în care s-a derulat procesul penal sau cea aferentă mandatului de 5 ani pe care l-ar fi putut exercita apelantul-reclamant ci doar la ipoteza în care s-a aflat acesta,

prevăzută de textul normativ invocat ca temei al demersului său judiciar. În consecință, Curtea apreciază că apelantului-reclamant i se cuvine doar suma de 310562,56 lei cu titlu de daune materiale reprezentate de salariul neîncasat în perioada 04.03.2014-08.09.2014 (luna martie : 33091:31 x 28 zile=47953,16; lunile aprilie – august = 248667 lei și luna septembrie: 52284:30x 8 zile=13942,4 lei).

Cu privire la prejudiciul moral, Curtea constată că dauna morală constă în atingerea adusă valorilor care definesc personalitatea umană, valori care se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare. Sub aspectul cuantificării efective a daunelor morale, Curtea constată că, dată fiind natura prejudiciului care le generează și faptul că nu se poate recurge la mijloace de probă materiale pentru determinarea întinderii despăgubirilor acordate cu acest titlu, evaluarea daunelor include în mod inerent o doză de aproximare și se va realiza prin raportare la ansamblul împrejurărilor de fapt ale cauzei, stabilindu-se o sumă care să constituie, pe cât posibil, o compensație echitabilă pentru consecințele prejudiciabile suferite. Așadar, chiar dacă valorile morale nu pot fi evaluate în bani, atingerile aduse acestora îmbracă forme concrete de manifestare iar instanța de judecată are astfel posibilitatea de a dispune repararea prejudiciului moral produs.

În ceea ce privește criteriile ce trebuie valorificate pentru evaluarea prejudiciului moral, Curtea reține că acestea vizează consecințele negative suferite de apelantul-reclamant în plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, intensitatea în care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială.

În egală măsură, Curtea subliniază faptul că numitorul comun al tuturor criteriilor ce guvernează stabilirea daunelor morale constă în rezonabilitate, în sensul că despăgubirile trebuie apreciate și cuantificate într-o manieră justă și echitabilă, de natură să corespundă prejudiciului moral real și efectiv produs apelantului-reclamant și suferit de acesta, sub rezerva de a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei a celui îndreptățit să pretindă și să primească daune morale, dar, în același timp, suma acordată nici nu trebuie să fie derizorie.

Întrucât nu există un sistem care să repare pe deplin daunele morale constând în suferințe fizice și psihice, prin plata unei sume de bani se urmărește să se aducă victimei o relativă alinare sau satisfacție morală. În materia daunelor morale, principiul reparării integrale a prejudiciului nu poate avea decât un caracter aproximativ, fapt explicabil în raport de natura neeconomică a respectivelor daune, imposibil de a fi echivalate bănesc. În schimb, se poate acorda victimei o indemnizație cu caracter compensatoriu, tinzând la oferirea unui echivalent care, prin excelență, poate fi o sumă de bani, care îi permite să-și atenueze, prin anumite avantaje, rezultatul dezagreabil al faptei ilicite. De aceea, ceea ce trebuie evaluat, în realitate, este despăgubirea care vine să compenseze prejudiciul și nu prejudiciul ca atare. Din acest motiv, instanța sesizată cu repararea prejudiciului nepatrimonial trebuie să încerce să stabilească o sumă necesară nu atât pentru a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât pentru a-i oferi o satisfacție de ordin moral susceptibilă de a înlocui valoarea lezată.

Este de netăgăduit că orice arestare nelegală sau injustă produce celui în cauză o traumă emoțională, suferințe pe plan moral și social, că astfel de măsuri lezează demnitatea și onoarea, libertatea individuală, drepturi personale nepatrimoniale și că starea de deținere este de natură a amplifica efectele produse pe plan fizic și psihic atunci când la nivel mental există percepția ipostazei de victimă a unei măsuri nedrepte. Din acest punct de vedere apelantului-reclamant i-a fost cauzat un prejudiciu moral care justifică acordarea de compensații, însă pentru cuantificarea efectivă a acestui prejudiciu trebuie avute în vedere nu doar criteriile enumerate cu titlu exemplificativ de art. 540 alin. (1) C.pr.pen. respectiv durata privării nelegale de libertate, consecințele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în situația prevăzută la art. 538, ci și criteriile subiective constând în vârsta, starea de sănătate, consecințele pe plan social, profesional și familial și afectarea dreptului la imagine.

Din perspectiva carierei profesionale, Curtea constată că, astfel cum rezultă din declarația martorului XXX, apelantul - reclamant a ocupat funcții importante în cadrul XXX, fiind o persoană apreciată și admirată de ceilalți atât în interiorul cât și în afara partidului iar ulterior arestării, era extrem de afectat emoțional, a fost marginalizat de o serie de colegi, această măsură reprezentând o lovitură devastatoare, care l-a scos din viața politică și publică, l-a afectat și din punct de vedere al sănătății. Martorul a mai adăugat că l-a considerat unul dintre cei mai buni finanțști din XXX și consideră că această lovitură de imagine l-ar pune în imposibilitatea de a mai accede la o astfel de funcție.

Prin urmare, suferința psihică produsă de măsura privativă de libertate a fost accentuată și de conștientizarea de către apelantul-reclamant că imaginea sa publică și reputația sunt puse sub semnul îndoielii, cu atât mai mult cu cât din înscrisurile aflate la dosar rezultă că a avut loc o intensă mediatizare a cazului, informațiile privind arestarea fiind rediate pe cele mai importante posturi TV dar și în presa scrisă și în online, apelantul-reclamant fiind înfățișat ca un membru al unui grup infracțional organizat, care ar fi acceptat protejarea frauduloasă a intereselor unei societăți de asigurare.

În privința stării de sănătate a acestuia, Curtea constată că, potrivit declarației martorei XXX Ana (f. 203 vol VI), medic și profesor universitar la UMF Carol Davila, care îl cunoaște pe apelantul-reclamant de 40 de ani, detenția i-a accentuat problemele cardiace preexistente iar în timpul detenției apelantul - reclamant a suferit de anxietate, insomnii și palpitații, administrându-i-se anxiolitice. De asemenea, acestuia i s-a accentuat pareza de pleoapă de ochi drept, simptom care denotă o afecțiune neurologică și având în vedere și vârsta sa, starea generală de sănătate a fost deteriorată de perioada petrecută în arest, mai ales ca urmare a stresului psihologic la care a fost supus.

Din perspectiva efectelor privării de libertate asupra familiei apelantului-reclamant, tot martora XXX, prietenă apropiată de familie, a subliniat șocul asupra soției și fiicelor sale, arătând că soția și fiica cea mare erau la acel moment „dărâmate” iar fiica cea mică a devenit stâlpul familiei, preluând rolul de a ține legătura cu apelantul și cu avocatul acestuia.

Cu toate acestea, suma solicitată de apelantul-reclamant de 5.000.000 lei este exagerat de mare, având în vedere că în privința daunelor morale nu se poate apela la probe materiale, judecătorul fiind singurul care, în raport de consecințele, pe orice plan, suferite de reclamant, trebuie să aprecieze o anumită sumă globală, care să compenseze prejudiciul moral cauzat, fără ca prin aceasta să se încerce o reparare cu mult peste vătămarea produsă, determinând o îmbogățire fără justa cauză în persoana reclamantului.

În stabilirea quantumului compensației Curtea va avea în vedere și valoarea despăgubirilor nepatrimoniale acordate de CEDO în spețe similare. În acest sens, Curtea apreciază necesară menționarea cauzei *Affaire Loizou c Greciei* (17789/16) în care CEDO a stabilit o despăgubire de 4500 euro pentru încălcarea art. 5 §1 și 4 din Convenție prin detenția nelegală a inculpatului pe o perioadă de aproximativ 6 luni; a cauzei *Vardan Martirosyan c Armeniei* (13610/12) în care a fost acordată o despăgubire de 5200 euro pentru repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea art.5 § 1,3,4.5 și art. 6 paragraf 2 prin menținerea arestării inculpatului pe o perioadă de 1 an și 5 luni; a cauzei *Cârstea c României* în care au fost acordate daune morale de 5000 euro pentru încălcarea prevederilor art. 5 § 3 și 4 Convenție în raport de arestarea inculpatei pentru o perioadă de două luni.

Raportat la circumstanțele concrete ale cauzei respectiv durata arestării apelantului-reclamant (6 luni), calitatea acestuia la momentul luării măsurii privative de libertate (președintele XXX), compromiterea imaginii pe care reclamantul o avea în societate, dezechilibrul emoțional produs acestuia, afectarea stării de sănătate pe perioada detenției dar pe de altă parte, și faptul că apelantul-reclamant este membru în Consiliul de administrație al XXX ceea ce înseamnă că afectarea imaginii publice a acestuia la momentul luării măsurii privative de libertate a fost una temporară, în prezent fiindu-i recunoscută calificarea profesională, Curtea apreciază că suma de

75000 lei (echivalent a aproximativ 15000 euro) este de natură a reprezenta o satisfacție echitabilă și rezonabilă pentru a cuantifica din punct de vedere pecuniar prejudiciul moral suferit de apelantul-reclamant pentru privarea injustă de libertate.

Pentru motivele expuse, Curtea, în temeiul art. 480 alin. (2) (1) C.pr.civ., va admite apelul, va schimba sentința civilă apelată în sensul că va admite în parte cererea, va obliga pârâtul la plata către reclamant a sumei de 310562,56 lei reprezentând contravaloarea drepturilor salariale nete aferente perioadei 04.03.2014-08.09.2014 și a sumei de 75000 lei reprezentând daune morale.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 1385 alin. (1) C.civ., art. 1535 alin. (1) C.civ. și art. 3 alin. (3) din O.G. nr. 13/2001, Curtea va obliga pârâtul la plata către reclamant a dobânzii legale aferente sumelor menționate anterior, de la data introducerii cererii de chemare în judecată respectiv 29.11.2017 până la data achitării integrale a acestora.

3. Plasament. Înlocuirea măsurii plasamentului de urgență cu măsura plasamentului. Reintegrare minor la domiciliul părintelui.

De aceea, împrejurarea că apelanta-pârâtă ar dispune de condiții materiale corespunzătoare și că ar face eforturi pentru a o convinge pe minoră să nu mai intre în relații nepotrivite în mediul online nu poate să contrabalanseze argumentul decisiv al opiniei copilului care se opune la întoarcerea în locuința mamei. O atare apreciere nu numai că respectă unul din criteriile generale impuse de art. 2 alin. (6) din Legea nr. 272/2004, ci și trebuie să aibă o semnificație deosebită și să i se acorde importanța unei veritabile condiții necesare (sub rezerva îndeplinirii cerințelor prevăzute de art. 29 din legea-cadru în materie) în contextul special al situațiilor de violență în familie, care prezintă multiple aspecte subiective, emoționale relevante, conform celor expuse anterior, în care copiii sunt direct implicați și afectați și pe care le cunosc cel mai bine. Totodată, argumentele copilului, în vârstă de 15 ani, pentru opoziția manifestată în a se întoarce în locuința mamei, bazate în principal pe ideea că mama este mai violentă, dovedesc un grad de maturitate care impune luarea în considerare a opiniei sale, conform art. 29 alin. (4) din același act normativ.

(Decizia civilă nr. 1068A din data de 13 iulie 2021)

Prin cererea înregistrată la data de 18.05.2020 pe rolul Tribunalului București - Secția a III-a Civilă sub nr. XXX, reclamanta Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5 București a chemat în judecată pe pârâții G.G.M. și S.N., solicitând instanței ca prin hotărârea ce va pronunța să dispună în privința minorei S.Ș., înlocuirea măsurii de protecție specială a plasamentului în regim de urgență cu plasamentul la Centrul de Primire în Regim de Urgență XXX, cu sediul în București, sector 5, unde să îi fie stabilit și domiciliul, precum și delegarea exercițiului drepturilor și obligațiilor părintești către directorul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5.

La data de 18.06.2020, pârâta G.G.M. a formulat întâmpinare prin care a solicitat instanței respingerea acțiunii, formulată de reclamantă, ca neîntemeiată.

(...)

La data de 09.07.2020, pârâta G.G.M. a formulat cerere reconvențională, prin care a solicitat instanței să constate că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru instituirea plasamentului pentru minora S.Ș. și, în consecință, să oblige reclamanta să înapoieze copilul mamei în calitate de reprezentantă legală a acestuia.

La termenul din 16.09.2020, reclamanta și-a modificat cererea de chemare în judecată, în sensul că a solicitat, în privința minorei, încetarea măsurii de protecție specială a plasamentului în regim de urgență de la Centrul de Primire a Copilului în Regim de Urgență XXX și reintegrarea în familia tatălui.

Prin sentința civilă nr. 1459/05.10.2020 Tribunalul București - Secția a III-a Civilă a admis cererea modificată; a dispus încetarea măsurii de plasament de la Centrul de Primire a Copilului în Regim de Urgență XXX și reintegrarea în familia tatălui, cu privire la copilul S.Ș., născută la data de XXX și reintegrarea copilului în familia tatălui S.N.; a dispus ca monitorizarea cazului acestui copil să se efectueze pentru o perioadă de 6 luni de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5 București; a respins cererea reconvențională formulată de pârâta-reclamantă G.G.M. ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut, în fapt, că situația minorei S.Ș. a intrat în atenția reclamantei ca urmare a adresei nr. 342018/2020, prin care D.G.P.M.B, Serviciul Omoruri - Biroul Agresiuni Sexuale a solicitat participarea unui reprezentant al instituției, în vederea audierii minorei în speță, în calitate de persoană vătămată.

Minora a fost chemată pentru a fi audiată cu privire la acuzația de viol, pe care aceasta a făcut-o împreună cu mama sa, numita G.G.M., împotriva unui minor în vârstă de 16 ani.

În timpul audierii, minora a recunoscut că actul sexual a fost consimțit și că a declarat că a fost violată de teama mamei. De asemenea, a mai declarat că mama a văzut pe tableta sa o serie de mesaje și fotografii cu caracter sexual între ea și băiatul acuzat. Ulterior, a declarat că a fost agresată fizic în repetate rânduri de către mamă, ultima dată fiind lovită în mod recurent cu un reșou.

Minora a fost rugată să arate unde a fost lovită, ocazie cu care s-a putut constata faptul că prezenta leziuni profunde la nivelul ambelor brațe și antebrățe, precum și o leziune sub formă de tăietură la nivelul scalpului. De asemenea, minora a declarat în repetate rânduri că mama sa consumă alcool în mod regulat, devenind agresivă față de ea. La finalul audierii minora a declarat că îi este foarte teamă să se întoarcă cu mama sa acasă, de teamă că o va lovi din nou.

Minora a fost întrebată în mai multe rânduri dacă este de acord cu instituirea unei măsuri de protecție specială în cadrul unei componente rezidențiale, din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5, respectiv Centrul de Primire în Regim de Urgență XXX, oferindu-i-se explicații în acest sens cu privire la serviciile sociale acordate prin intermediul acestuia; minora a acceptat, fiind de acord să locuiască departe de mama sa.

(...)

Ruptura dintre copil și mamă a avut loc în momentul în care copilul a reclamat agresiuni fizice asupra sa, exercitate de mamă, astfel cum rezultă din ordonanța din 15.06.2020 întocmită de D.G.P.M.B. Serviciul Omoruri, Biroul Agresiuni Sexuale, agresiuni confirmate prin certificatul medico-legal emis de I.N.M.L. – copilul necesitând 6-7 zile de îngrijiri medicale. Cu privire la aceste aspecte, mama a precizat că leziunile au fost provocate de minoră, explicațiile sale implicând și un reșou care, fiind aruncat, s-a defectat și a ars brațele minorei.

Aceste explicații sunt puțin credibile, fiind puțin probabil să se fi întâmplat astfel, mai ales că există un dosar penal în cercetare pentru aceste presupuse fapte penale ale mamei, dosar nefinalizat până la acel moment.

Astfel, și față de reticența copilului și declarațiile sale ferme în sensul că nu dorește să se întoarcă la mama sa, tribunalul nu a putut lua în calcul întoarcerea copilului în familia mamei, astfel că a respins cererea reconvențională a acesteia.

Ca urmare a neconcordanțelor dintre declarații, în urma cercetărilor mai ample s-a putut întocmi un nou raport psiho-social cu privire la copil, având în vedere și cererea modificată a reclamantei, de a se dispune reintegrarea copilului în familia tatălui.

Fiind ascultată, minora a arătat că dorește să locuiască cu tatăl său, deși nu știe ce spune el. Este de acord ca, temporar, să locuiască la Cireșarii, dar, dacă va dura mai mult până tatăl său o va lua, ar dori să locuiască la apartamente. De asemenea, în urma examenului de capacitate, este, din toamnă, elevă a Liceului XXX, cu o medie de 8,01, de care este foarte mândră.

Fiind reascultată, față de modificarea cererii, la data de 02.10.2020, a arătat că dorește să locuiască cu tatăl său, urmând a se transfera la o școală din Buzău.

Tribunalul a mai avut în vedere dispozițiile art. 70 alin. (3) Legea nr. 272/2004, precum și concluziile raportului de anchetă socială și ale planului individualizat de protecție.

Împotriva acestei sentințe, la data de 06.01.2021 a declarat apel pârâta G.G.M., care a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel București - Secția a III-a Civilă și pentru cauze cu minori și de familie la data de 18.01.2021.

Apelul nu a fost motivat în fapt și în drept.

La data de 26.02.2021, intimatul-pârât S.N. a depus întâmpinare, prin care a arătat că minora S.Ș., în urma hotărârii tribunalului, locuiește la el, începând cursurile școlare din semestru al II-lea la liceul din localitatea de domiciliul al tatălui.

La data de 01.03.2021, intimata-reclamanta Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5 București a depus întâmpinare, prin care a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 205 și art. 471 alin. (5) Cod procedură civilă.

Examinând sentința apelată prin prisma mijloacelor de apărare invocate în primă instanță, în conformitate cu prevederile art. 476 alin. (2) Cod procedură civilă, Curtea reține următoarele:

1. Potrivit art. 2 din Legea nr. 272/2004: „(2) Interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie. (3) *Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului*, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal. (4) Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești”.

Totodată, conform art. 2 alin. (6) din același act normativ: „În determinarea interesului superior al copilului se au în vedere cel puțin următoarele: a) nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie; b) *opinia copilului*, în funcție de vârsta și gradul de maturitate; c) *istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului*, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor; d) *capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia*; e) menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament”.

De asemenea, potrivit art. 5 din Legea nr. 272/2004: „(2) Răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revine în primul rând părinților, aceștia având obligația de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile față de copil ținând seama cu prioritate de interesul superior al acestuia. (3) În subsidiar, responsabilitatea revine colectivității locale din care fac parte copilul și familia sa. Autoritățile administrației publice locale au obligația de a sprijini părinții sau, după caz, alt reprezentant legal al copilului în realizarea obligațiilor ce le revin cu privire la copil, dezvoltând și asigurând în acest scop servicii diversificate, accesibile și de calitate, corespunzătoare nevoilor copilului”.

În același sens, conform art. 35 alin. (1): „*Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi*”, iar art. 44 alin. (1) prevede că: „(1) *Orice copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de ocrotirea părinților săi sau care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora are dreptul la protecție alternativă*”.

În aceste coordonate, ceea ce trebuie stabilit este dacă situația din speță corespunde ipotezei normative a art. 60 lit. c) din Legea nr. 272/2004: „*De măsurile de protecție specială, instituite de prezenta lege, beneficiază ... copilul abuzat sau neglijat*”, ipotezele care justifică asemenea măsuri de protecție constituind în același timp premise ale reintegrării copilului în familie la celălalt părinte decât cel la care îi fusese stabilit domiciliul prin hotărârea judecătorească de

divorț, subsecvent dispunerii unei măsuri de protecție specială în regim de urgență de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

2. Or, chiar dacă apelanta-pârâtă a contestat actele de abuz fizic săvârșite asupra minorei, afirmând doar că uneori poate a fost mai dură, există în schimb indicii temeinice în acest sens, așa cum se arată în raportul psiho-social nr. 18828/11.09.2020 întocmit de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5 din concluziile preliminare rezultând că leziunile constatate pe corpul acesteia s-au putut produce, în funcție de leziune, prin lovire cu corpuri dure sau prin contact direct cu o suprafață încinsă, motiv pentru care au fost recomandate mai mult zile de îngrijiri medicale, în funcție de gravitatea leziunilor și a poziționării acestora, respectiv 6-7 zile de îngrijiri medicale, 2-3 zile de îngrijiri medicale și 16-18 zile de îngrijiri medicale, aspecte constatate de către I.N.M.L. „Mina Minovici”. De asemenea, în urma evaluării psihologice s-a constatat, în urma aplicării Scalei impactului evenimentelor, că minora prezintă semne de stres posttraumatic, aceasta având amintiri intruzive și evitarea amintirilor traumatice, precum și că manifestă rușine față de faptul că a fost subiectul unor abuzuri de natură fizică și verbală din partea mamei sa. În fine, prin ordonanța din data de 13.05.2020, în dosarul nr. XXX, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 5 București a dispus începerea urmăririi penale *in rem* cu privire la săvârșirea infracțiunii de violență în familie, prevăzută de art. 199 alin. (1) C.pen. rap. la art. 193 alin. (2) C.pen., cercetările nefiind finalizate, așa cum rezultă din adresa emisă la data de 10.03.2021 de Direcția Generală de Poliție a Municipiului București – Serviciul Omoruri.

Potrivit Consiliului Europei - Comitetul de Miniștri, violența în familie este „orice act sau omisiune comisă în interiorul familiei de către unul dintre membrii acesteia și care aduce atingere vieții, integrității corporale sau psihologice sau libertății altui membru al acelei familii și vatamă în mod serios dezvoltarea personalității lui/ei” - Recomandarea Nr. R (85) cu privire la violența în familie, adoptată la 26 martie 1985.

Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie definește violența în familie, prin art. 2 alin. (1), astfel: „În sensul prezentei legi, violența în familie reprezintă orice acțiune fizică sau verbală săvârșită cu intenție de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă o suferință fizică, *psihică*, sexuală sau un prejudiciu material”.

Literatura de specialitate definește violența în familie și ca pattern de control coercitiv, caracterizat prin folosirea comportamentelor abuzive fizice, sexuale sau emoționale. Din punct de vedere *clinic*, o definiție larg acceptată a violenței în familie este aceea formulată de *Stark* și *Flitcraft*: „Violența domestică este o amenințare sau provocare, petrecută în prezent sau în trecut, a unei răniri fizice în cadrul relației dintre partenerii sociali, indiferent de statutul lor legal sau de domiciliu. Atacul fizic sau sexual poate fi însoțit de intimidări sau de abuzuri verbale; distrugerea bunurilor care aparțin victimei; izolarea de prieteni, familie sau alte potențiale surse de sprijin; amenințări făcute la adresa altor persoane semnificative pentru victimă, inclusiv a copiilor; furturi; controlul asupra banilor, lucrurilor personale ale victimei, alimentelor, deplasărilor, telefonului și altor surse de îngrijire și protecție”.

Consecințele psihologice ale violenței sunt următoarele: - furie, resentimente și tendința de a „rezolva” conflictele prin violență; - nivel scăzut al respectului de sine și al încrederii în abilitățile proprii de a se descurca în diferite situații; - frică față de străini și de situații care evoca trauma trăită și reactualizează trăirile traumatice; - anestezie, „amortire” sau închidere emoțională, insomnie, coșmaruri, iritabilitate și irascibilitate crescută; - sentimente de trădare a încrederii, neajutorare și vinovăție (victima crede că violența se întâmplă din vina ei, simte că nu poate face nimic pentru a stopa violența); sentimentul de neajutorare este susținut de percepția că mediul social este lipsit de protecție și siguranță împotriva violenței; sentimentul de stigmatizare: autodenigrarea și autoblamarea, care se află în legătură cu tendința mediului social de a minimaliza responsabilitatea agresorului, de a blama mama și copilul și de a ignora nevoia și dreptul lor de a li se asigura protecție împotriva violenței; - păstrarea secretului și a sentimentelor

de rușine; adesea familiile în care au loc diferite forme de violență sunt înconjurate de o „aură” de rușine și mister; - dificultăți de concentrare a atenției și de memorare; performanțe slabe în muncă/rezultate școlare scăzute; - pierderea sentimentului de încredere în oameni.

Se mai arată că abuzul emoțional este grav și că rănilor emoționale ar putea să se vindece foarte greu.

De aceea, împrejurarea că apelanta-pârâtă ar dispune de condiții materiale corespunzătoare și că ar face eforturi pentru a o convinge pe minoră să nu mai intre în relații nepotrivite în mediul online nu poate să contrabalanseze argumentul decisiv al opiniei copilului care se opune la întoarcerea în locuința mamei. O atare apreciere nu numai că respectă unul din criteriile generale impuse de art. 2 alin. (6) din Legea nr. 272/2004, ci și trebuie să aibă o semnificație deosebită și să i se acorde importanța unei veritabile condiții necesare (sub rezerva îndeplinirii cerințelor prevăzute de art. 29 din legea-cadru în materie) în contextul special al situațiilor de violență în familie, care prezintă multiple aspecte subiective, emoționale relevante, conform celor expuse anterior, în care copiii sunt direct implicați și afectați și pe care le cunosc cel mai bine. Totodată, argumentele copilului, în vârstă de 15 ani, pentru opoziția manifestată în a se întoarce în locuința mamei, bazate în principal pe ideea că mama este mai violentă, dovedesc un grad de maturitate care impune luarea în considerare a opiniei sale, conform art. 29 alin. (4) din același act normativ.

Față de aceste considerente, nereținând niciunul din mijloacele de apărare formulate, Curtea urmează ca, în temeiul art. 480 alin. (1) C.pr.civ. să respingă apelul ca nefondat.

SECȚIA A IV-A CIVILĂ

1. Apel. Expropriere pentru utilitate publică în fapt. Prematuritate cerere în despăgubiri.

- Constituția României, art. 44 alin. (3);
- Codul civil, art. 481;
- CEDO 2000-VI

Curtea reține că exproprierea în fapt, ca noțiune autonomă a fost recunoscută de către instanțele naționale, dar și de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

În acest sens, în Cauza Vergu contra României, Curtea Europeană a reținut următoarele: „42. Curtea notează că, în speță, reclamantul a pierdut în totalitate și definitiv dispoziția asupra parcelei în litigiu din cauza ocupației de către Administrația Națională a Drumurilor care a transformat-o iremediabil construind o rețea de evacuare a apelor. Deși nu a existat un act de expropriere formală și deși reclamantul păstrează posibilitatea teoretică de a vinde acest teren, Curtea consideră că limitările aduse dreptului său de proprietate au fost atât de grave încât le putem asimila unei exproprieri de fapt care reiese din a doua frază a primului paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, mutatis mutandis, Belvedere Alberghiera S.R.L. împotriva Italiei, nr. 31524/96, pct. 54, CEDO 2000-VI)”.

De asemenea, evaluarea îndreptățirii la despăgubiri a proprietarului unui bun expropriat în fapt nu poate ignora jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv Hotărârea din 27 ianuarie 2009 în cauza Burghilea contra României, pentru asigurarea respectării dreptului de proprietate în conformitate cu exigențele impuse de art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la C.E.D.O. Este necesar a se ține cont și de principiul nediscriminării prevăzut de art. 14 din Convenție și chiar de dreptul la un proces echitabil reglementat de art. 6 din Convenție, în condițiile în care regimul juridic al acțiunii în despăgubiri creat prin lege exproprierii este mai favorabil față de cel al acțiunii întemeiate pe dreptul comun.

Din acest motiv, acțiunea promovată în contradictoriu cu intimatul-pârât, în calitate de titular al dreptului de proprietate publică asupra lucrărilor de utilitate publică nu poate fi considerată ca fiind prematură, în condițiile în care apelanta-reclamantă, în calitate de titular al dreptului de proprietate privată, este obstructivă în exercitarea dreptului său.

(Decizia civilă nr. 1212/A din data de 28 noiembrie 2021)

Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) C.pr.civ., oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente. Reglementarea actuală face referire la „formularea unei pretenții”. Această opțiune a legiuitorului a fost motivată în sensul că, pe de-o parte, dreptul subiectiv civil de care se prevalează partea nu reprezintă la data formulării acțiunii decât o pretenție, existența acestuia fiind stabilită numai la momentul pronunțării hotărârii judecătorești, în urma analizării fondului pretenției, prin prisma raportării dispozițiilor legale incidente la situația de fapt stabilită prin mijloacele probatorii administrate în cauză. Rezultă că formularea unei pretenții vizează un drept subiectiv civil sau o situație juridică, pentru care calea judecătii este obligatorie, în raport de care instanța este chemată să pronunțe o soluție.

Dreptul subiectiv civil pentru a fi valorificat pe cale de acțiune, este necesar să îndeplinească următoarele condiții: 1) să fie recunoscut și ocrotit de lege, adică să nu intre în conținutul unui raport juridic ilegal, care să contravină ordinii publice sau bunelor moravuri; aceasta este o cerință de fond a dreptului, și nu o condiție de exercitare a acțiunii; 2) să fie exercitat în limitele sale externe, de ordin material și juridic, precum și în limitele sale interne, adică potrivit scopului economic și social pentru care a fost recunoscut de lege; 3) să fie exercitat cu bună-credință; 4) să fie actual, adică să nu fie supus unui termen sau condiții suspensive, să fie un drept corespunzător unei obligații exigibile.

În legătură cu ultima condiție, Curtea susține că prematuritatea ține de actualitatea dreptului material la acțiune, ceea ce presupune doar analiza actualității dreptului material la acțiune, nu și a dreptului subiectiv. Dreptul material la acțiune este actual atunci când dreptul subiectiv ce se urmărește a fi realizat pe cale procesuală nu este supus unui termen sau unei condiții suspensive.

Actualitatea dreptului trebuie analizată nu numai în raport de data promovării cererii de chemare în judecată, dar și în funcție de data judecării apelului și are în vedere situația de fapt existentă atât la data formulării acțiunii, cât și la data judecării apelului.

Plecând de la situația premisă stabilită de către prima instanță, pe baza probatoriului administrat în cauză, Curtea învederează că prezenta acțiune promovată de către apelanta-reclamantă nu poate fi considerată ca fiind prematură, având în vedere că aceasta este titulara dreptului de proprietate asupra imobilului teren care este afectat în întregime de lucrări de utilitate publică.

În prezent, apelanta-reclamantă deține în patrimoniul său un drept de proprietate privată asupra suprafeței de teren, însă se află în imposibilitate obiectivă de a exercita prerogativele acestui drept, respectiv posesia, folosința și dispoziția.

Potrivit art. 44 alin. (3) din Constituție și art. 481 C.civ., proprietarul nu poate fi lipsit de prerogativele dreptului său asupra unui bun decât pentru o cauză de utilitate publică și primind o dreaptă și prealabilă despăgubire, astfel încât absența procedurilor legale de expropriere, ce trebuiau inițiate de către stat, reprezintă o ingerință în exercițiul dreptului de proprietate, ce nu este „prevăzută de lege” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale.

În acest context, este necesar ca titularului astfel privat de dreptul său să i se recunoască accesul la justiție pentru constatarea încălcării și cuantificarea despăgubirilor. Mai mult, trebuie ca accesul la justiție să fie efectiv, în sensul ca exercițiul acestui drept fundamental să se realizeze în aceleași condiții ca în cazul în care procedura de expropriere ar fi fost parcursă. Privarea în fapt de

proprietate echivalează cu o expropriere pentru cauză de utilitate publică, motiv pentru care nu se poate face nicio diferență de tratament juridic, în privința modului de valorificare a pretențiilor, între persoanele expropriate, în funcție de derularea ori nederularea procedurii administrative de expropriere.

Împiedicarea titularului de a beneficia de același regim juridic al acțiunii în justiție ar echivala cu o nouă ingerință în exercițiul dreptului de proprietate, care este disproporționată față de scopul urmărit, anume apărarea dreptului de proprietate privată, în ipoteza în care proprietarul expropriat în fapt ar trebui să se adreseze instanței de judecată pe calea dreptului comun, fără să beneficieze de înlesnirile procesuale aduse prin legile exproprierii (scutirea de taxa judiciară de timbru, competența specială a unei anumite instanțe de judecată și identificarea certă a obiectului cererii și a debitorului obligației de despăgubire).

Impunerea unui regim juridic al acțiunii în justiție diferit de cel asigurat prin legile exproprierii apare ca fiind excesiv, cu atât mai mult cu cât exercițiul acestui drept subiectiv este generat de conduita culpabilă a statului de afectare a terenului cu lucrări de utilitate publică.

Curtea reține că exproprierea în fapt, ca noțiune autonomă a fost recunoscută de către instanțele naționale, dar și de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

În acest sens, în Cauza Vergu contra României, Curtea Europeană a reținut următoarele: „42. Curtea notează că, în speță, reclamantul a pierdut în totalitate și definitiv dispoziția asupra parcelei în litigiu din cauza ocupației de către Administrația Națională a Drumurilor care a transformat-o iremediabil construind o rețea de evacuare a apelor. Deși nu a existat un act de expropriere formală și deși reclamantul păstrează posibilitatea teoretică de a vinde acest teren, Curtea consideră că limitările aduse dreptului său de proprietate au fost atât de grave încât le putem asimila unei exproprieri de fapt care reiese din a doua frază a primului paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, mutatis mutandis, Belvedere Alberghiera S.R.L. împotriva Italiei, nr. 31524/96, pct. 54, CEDO 2000-VI)”.
De asemenea, evaluarea îndreptățirii la despăgubiri a proprietarului unui bun expropriat în fapt nu poate ignora jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv Hotărârea din 27 ianuarie 2009 în cauza Burghilea contra României, pentru asigurarea respectării dreptului de proprietate în conformitate cu exigențele impuse de art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la C.E.D.O. Este necesar a se ține cont și de principiul nediscriminării prevăzut de art. 14 din Convenție și chiar de dreptul la un proces echitabil reglementat de art. 6 din Convenție, în condițiile în care regimul juridic al acțiunii în despăgubiri creat prin legile exproprierii este mai favorabil față de cel al acțiunii întemeiate pe dreptul comun.

Din acest motiv, acțiunea promovată în contradictoriu cu intimatul-pârât, în calitate de titular al dreptului de proprietate publică asupra lucrărilor de utilitate publică nu poate fi considerată ca fiind prematură, în condițiile în care apelanta-reclamantă, în calitate de titular al dreptului de proprietate privată, este obstrucționată în exercitarea dreptului său.

Curtea va înlătura considerentele primei instanțe privind faptul că, atât timp cât nu a fost derulată o procedură de expropriere pentru cauză de utilitate publică, partea are dreptul de a se adresa instanței de judecată doar pe temeiul dreptului comun, cu motivarea că beneficiarul exproprierii se află în culpă procesuală în condițiile în care a preluat în fapt terenul proprietatea apelantei-reclamante pentru efectuarea unor lucrări de utilitate publică, fără a iniția și parcurge în prealabil procedura administrativă prevăzută de lege, care ar fi permis persoanei expropriate sesizarea instanței de judecată, în cazul în care ar fi fost nemulțumită de cuantumul despăgubirilor stabilite de către expropriator.

2. Recurs. Suspendarea judecării pentru neîndeplinirea obligațiilor de către reclamant. Administrarea probelor.

- art. 242 alin. (1), art. 293 și art. 488 alin. (1) pct. 5 Cod Procedură Civilă;

Conform art. 242 alin. (1) C.pr.civ. (1) „Când se constată că desfășurarea normală a procesului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligațiilor stabilite în cursul judecării, potrivit legii, judecătorul poate suspenda judecata, arătând în încheiere care anume obligații nu au fost respectate. Dispozițiile art. 189 sunt aplicabile”.

Curtea învederează că textul prevede sancțiunea suspendării judecării cauzei, care poate fi aplicată în situația în care partea (reclamantul/intervenientul) împiedică normala desfășurarea-re a cauzei. Acest caz particular de suspendare facultativă a judecării reprezintă o sancțiune procedurală, care intervine în cazul culpei reținute a părții pentru neîndeplinirea unor obligațiilor prevăzute de lege ori stabilite la primirea cererii de chemare în judecată/ intervenției. Este considerată împiedicare a desfășurării normale a procesului, imputabilă părții, neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege ori stabilite de instanță pe parcursul judecării cauzei.

Pentru a fi incident cazul de suspendare mai sus menționat este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: obligația procesuală să aparțină reclamantului, obligația să fie stabilită în sarcina reclamantului în cursul procesului, obligația să fie de natură a împiedica instanța în desfășurarea normală a judecării și reclamantul să fi fost în culpă pentru neîndeplinirea obligațiilor procesuale.

Astfel, analizând aceste condiții, Curtea reține că, prima instanță a procedat în mod eronat sancționându-i pe recurenții reclamanți pentru neîndeplinirea obligațiilor, deoarece, condiția ca recurenții reclamanți să fi fost în culpă nu este îndeplinită.

Curtea reține că recurenții-reclamanți au formulat o cerere în fața instanței de judecată în cuprinsul căreia au învederat că nu mai dețin alte înscrisuri decât cele existente la dosarul cauzei și au solicitat Tribunalului București să facă aplicarea art. 293 C.pr.civ., având în vedere că dosarul medical se află la unitatea medicală, care a prestat serviciile medicale.

În primul rând, instanța de recurs constată că Tribunalul București nu a luat în considerare cererea de prezentare a înscrisurilor de către partea adversă, nu a pus-o în discuția contradictorie a părților și nici nu s-a pronunțat asupra solicitării formulate de către recurenții-reclamanți.

În al doilea rând, potrivit art. 293 C.pr.civ. „(1) Când partea învederează că partea adversă deține un înscris probatoriu, referitor la proces, instanța poate or-dona înfățișarea lui. (2) Cererea de înfățișare va fi admisă, dacă înscrisul este comun părților în proces, dacă însăși partea adversă s-a referit în proces la acest înscris sau dacă, după lege, ea este obligată să înfățișeze înscrisul”.

(Decizia civilă nr. 607/R din data de 28 septembrie 2021)

În cauza de față, se invocă că au fost aplicate, în mod eronat dispozițiile procedurale respectiv, art. 242 alin. (1) C.pr.civ..

Conform art. 242 alin. (1) C.pr.civ. (1) „Când se constată că desfășurarea normală a procesului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligațiilor stabilite în cursul judecării, potrivit legii, judecătorul poate suspenda judecata, arătând în încheiere care anume obligații nu au fost respectate. Dispozițiile art. 189 sunt aplicabile”.

Curtea învederează că textul prevede sancțiunea suspendării judecării cauzei, care poate fi aplicată în situația în care partea (reclamantul/intervenientul) împiedică normala desfășurare a cauzei. Acest caz particular de suspendare facultativă a judecării reprezintă o sancțiune procedurală, care intervine în cazul culpei reținute a părții pentru neîndeplinirea unor obligațiilor prevăzute de lege ori stabilite la primirea cererii de chemare în judecată/intervenției. Este

considerată împiedicare a desfășurării normale a procesului, imputabilă părții, neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege ori stabilite de instanță pe parcursul judecării cauzei.

Curtea reține că, prin încheierea din data de 23.12.2020, Tribunalul București a repus cauza pe rol în vederea punerii în discuție a suplimentării probatoriului și a pus în vedere recurenților reclamânți, sub sancțiunea suspendării cauzei, să îndeplinească următoarele obligații: să depună întregul dosar medical de la clinica I.R.C.C.S Policlinico San Donato sau înscrierile, pe care aceștia le dețin de la clinica sus menționată, în original sau în copie certificată pentru conformitate cu originalul însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat și să precizeze expres instituția pe care aceștia înțeleg ca instanța să o investească cu efectuarea raportului de expertiză medico-legală solicitat prin nota de probatorii.

Prin încheierea de ședință din data de 21.01.2021, prima instanță a constatat că recurenții reclamânți nu și-au îndeplinit obligațiile procedurale și, în temeiul art. 242 alin. (1) C.pr.civ., a dispus suspendarea cererii de chemare în judecată.

Curtea reține că, din înscrierile depuse la data de 05.01.2021 reiese că recurenții reclamânți au precizat că nu dețin alte înscrieri medicale în afara celor pe care le-au depus la dosarul cauzei și au susținut că celelalte înscrieri relevante pentru soluționarea cauzei și pentru întocmirea raportului de expertiză medico-legală se află în posesia părâtelor.

Pentru a fi incident cazul de suspendare mai sus menționat este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: obligația procesuală să aparțină reclamantului, obligația să fie stabilită în sarcina reclamantului în cursul procesului, obligația să fie de natură a împiedica instanța în desfășurarea normală a judecării și reclamantul să fi fost în culpă pentru neîndeplinirea obligațiilor procesuale.

Astfel, analizând aceste condiții, Curtea reține că, prima instanță a procedat în mod eronat sancționându-i pe recurenții reclamânți pentru neîndeplinirea obligațiilor, deoarece, condiția ca recurenții reclamânți să fi fost în culpă nu este îndeplinită.

Curtea reține că recurenții-reclamânți au formulat o cerere în fața instanței de judecată în cuprinsul căreia au învederat că nu mai dețin alte înscrieri decât cele existente la dosarul cauzei și au solicitat Tribunalului București să facă aplicarea art. 293 C.pr.civ., având în vedere că dosarul medical se află la unitatea medicală, care a prestat serviciile medicale.

În primul rând, instanța de recurs constată că Tribunalul București nu a luat în considerare cererea de prezentare a înscrierilor de către partea adversă, nu a pus-o în discuția contradictorie a părților și nici nu s-a pronunțat asupra solicitării formulate de către recurenții-reclamânți.

În al doilea rând, potrivit art. 293 C.pr.civ. „(1) Când partea învederează că partea adversă deține un înscris probatoriu, referitor la proces, instanța poate or-dona înfățișarea lui. (2) Cererea de înfățișare va fi admisă, dacă înscrisul este comun părților în proces, dacă însăși partea adversă s-a referit în proces la acest înscris sau dacă, după lege, ea este obligată să înfățișeze înscrisul”.

Pe lângă regulile generale privind administrarea probelor, dispozițiile sus-menționate sunt particulare administrării probei cu înscrieri în procesul civil.

Articolul 293 și urm. C.pr.civ. vizează situații în care proba cu în-scrieri încuviințată uneia dintre părți nu poate fi administrată prin depunerea înscrisului de către aceasta, întrucât nu se află în posesia sa Chiar dacă înfățișarea înscrisului încuviințat ca probă este o obligație a părții căreia proba i-a fost încuviințată, în anumite situații, obligațiile în legătură cu depunerea înscrisului la dosar pot fi stabilite și în sarcina altor persoane, chiar a adversarului celui căruia proba i-a fost încuviințată. Textul de lege vizează deținerea înscrisului de către cealaltă parte. Astfel, în cazul în care una dintre părți învederează că partea potrivnică deține un înscris privitor la pricina ce se judecă, instanța poate ordona înfățișarea lui.

Pentru ca instanța să dispună depunerea înscrisului de către adversar, vor trebui verificate următoarele condiții:

a) dacă înscrisul a fost încuviințat părții spre a fi administrat în cadrul probei cu înscrieri (este înscris probatoriu referitor la pricină);

b) dacă partea face dovada existenței înscrisului și a deținerii lui de către adversar. În scopul dovedirii deținerii înscrisului de către adversar, autorul cererii de prezentare a înscrisului va putea administra probele specifice dovedirii unei stări de fapt;

c) dacă partea formulează cererea de prezentare a înscrisului.

Neformularea cererii nu împiedică instanța să dispună chiar din oficiu înfățișarea înscrisului de către adversar, dacă măsura este justificată de îndeplinirea celorlalte două condiții, potrivit art.10 alin. (2) C.pr.civ..

Aplicarea dispozițiilor art. 293 C.pr.civ. nu ar putea fi realizată fără anticiparea consecințelor trasate, respectiv activarea prezumției de dovadă a afirmațiilor întemeiate pe înscrisul a cărui înfățișare se cere, fiind posibilă doar dacă s-a probat deținerea înscrisului de către adversar.

Curtea învederează că sunt îndeplinite condițiile menționate, deoarece proba cu înscrisuri a fost nu numai încuviințată recurenților-reclamanți, dar și considerată necesară pentru soluționarea cauzei, în condițiile în care instanța a repus cauza pe rol pentru administrarea aceste-ia.

Împrejurarea că dosarul medical al pacientei se află în posesia intimă este necontestată, deoarece intimata, în calitate de prestator de servicii medicale are obligația de a întocmi un dosar medical, care să cuprindă toate documentele referitoare la un pacient, care a beneficiat de serviciile prestate.

Prezumția relativă că intimata se află în posesia dosarului medical nu a fost nici contestată și nici răsturnată de aceasta, motiv pentru care instanța de judecată avea obligația de a dispune obligarea intimă să prezinte dosarul medical al pacientei.

În schimb, cu nerespectarea dispozițiilor legale, Tribunalul București nici măcar nu a pus în discuția părților cererea de prezentare a înscrisurilor de către partea adversă și a dispus, în mod greșit, suspendarea cauzei, deși recurenții-reclamanți nu se aflau în culpă procesuală.

3. Apel. Contestație întemeiată pe Legea nr. 10/2001. Drept de acrescământ.

- Legea nr. 10/2001, art. 4

Potrivit art. 4 din Legea nr. 10/2001 ,, (1) În cazul în care restituirea este cerută de mai multe persoane îndreptățite coproprietare ale bunului imobil solicitat, dreptul de proprietate se constată sau se stabilește în cote-părți ideale, potrivit dreptului comun.

(2) De prevederile prezentei legi beneficiază și moștenitorii legali sau testamentari ai persoanelor fizice îndreptățite.

(3) Succesibilii care, după data de 6 martie 1945, nu au acceptat moștenirea sunt repuși de drept în termenul de acceptare a succesiunii pentru bunurile care fac obiectul prezentei legi. Cererea de restituire are valoare de acceptare a succesiunii pentru bunurile a căror restituire se solicită în temeiul prezentei legi

(4)De cotele moștenitorilor legali sau testamentari care nu au urmat procedura prevăzută la cap. III profită ceilalți moștenitori ai persoanei îndreptățite care au depus în termen cererea de restituire.”.

Un rol important îl are momentul decesului fostului proprietar raportat la data trecerii imobilului în proprietatea statului.

Data decesului proprietarului, în funcție de momentul exproprierii determină aplicarea dreptului de acrescământ sau acordarea unei cote.

Astfel, dacă decesul intervine anterior exproprierii, se aplică dispozițiile ce se regăsesc la art. 4 alin. (1) din lege, preluarea făcându-se de fapt de la moștenitori, conform cotelor ce revin fiecăruia în parte.

Numai dacă decesul intervine ulterior preluării imobilului în proprietatea statului, atunci se poate face aplicarea textului de lege prevăzut de art. 4 alin. (4) din Legea nr. 10/2001, dreptul de acrescământ.

Curtea reține că în materia reparațiilor acordate prin Legea nr. 10/2001 funcționează tacit principiul reparației integrale, în sensul că dacă imobilul a fost solicitat de către cel puțin un moștenitor al fostului proprietar/coproprietar, el trebuie restituit integral, în acest sens sunt dispozițiile art. 1, art. 7, art. 9 și art. 11 din Legea nr. 10/2001, care nu prevăd restituirea în fracțiuni a imobilului, ci integrală. Dispozițiile respective, coroborate cu posibilitatea acrescământului reglementată de art. 4 alin. (4) din Legea nr. 10/2001 raportat la art. 697 C.civ. 1864, dau eficiență principiului reparației integrale.

Mutatis mutandis, la fel funcționează principiul și în cazul reparațiilor în echivalent. Dreptul de acrescământ trebuie să funcționeze total, astfel că și în situația în care un singur comoștenitor al unei fracții din imobil îl solicită, legea trebuie să-i permită acestuia să preia fie întregul bun fie întreaga contravaloare a acestuia (concretizată în puncte de despăgubire).

Astfel, prima instanță a aplicat și interpretat greșit dispozițiile art. 4 alin. (4) atunci când a statuat că apelantul reclamant nu beneficiază de un drept de acrescământ.

În absența unei notificări din partea celorlalți moștenitori care au vocație succesorală, unitatea deținătoare era obligată să restituie proprietatea către moștenitorul care a formulat notificare, iar nu doar cota-parte a moștenitorului din dreptul de proprietate, la care acesta este îndreptățit potrivit actelor de succesiune, deoarece pasivitatea comoștenitorilor profită celui care a inițiat procedura administrativă.

În acest sens, Curtea învederează că de cotele moștenitorilor legali sau testamentari, care nu au urmat procedura prevăzută la cap. III din Legea nr. 10/2001 profită ceilalți moștenitori ai persoanei îndreptățite care au depus în termen cererea de restituire.

(Decizia civilă nr. 1213A din data de 28 septembrie 2021)

Prin apelul declarat, apelantul-reclamant critică faptul că instanța de fond i-a acordat o cotă de 7/24 din drepturile succesoriale, iar nu 1/1, apreciind că beneficiază de dreptul de acrescământ, motiv pentru care culege toate cotele fraților lor.

Potrivit art. 4 din Legea nr. 10/2001 „(1) În cazul în care restituirea este cerută de mai multe persoane îndreptățite coproprietare ale bunului imobil solicitat, dreptul de proprietate se constată sau se stabilește în cote-părți ideale, potrivit dreptului comun.

(2) De prevederile prezentei legi beneficiază și moștenitorii legali sau testamentari ai persoanelor fizice îndreptățite.

(3) Succesibilii care, după data de 6 martie 1945, nu au acceptat moștenirea sunt repuși de drept în termenul de acceptare a succesiunii pentru bunurile care fac obiectul prezentei legi. Cererea de restituire are valoare de acceptare a succesiunii pentru bunurile a căror restituire se solicită în temeiul prezentei legi

(4) De cotele moștenitorilor legali sau testamentari care nu au urmat procedura prevăzută la cap. III profită ceilalți moștenitori ai persoanei îndreptățite care au depus în termen cererea de restituire.”

Un rol important îl are momentul decesului fostului proprietar raportat la data trecerii imobilului în proprietatea statului.

Data decesului proprietarului, în funcție de momentul exproprierii determină aplicarea dreptului de acrescământ sau acordarea unei cote.

Astfel, dacă decesul intervine anterior exproprierii, se aplică dispozițiile ce se regăsesc la art. 4 alin. (1) din lege, preluarea făcându-se de fapt de la moștenitori, conform cotelor ce revin fiecăruia în parte.

Numai dacă decesul intervine ulterior preluării imobilului în proprietatea statului, atunci se poate face aplicarea textului de lege prevăzut de art. 4 alin. (4) din Legea nr. 10/2001, dreptul de acrescământ.

În cauza de față, se rețin următoarele:

Curtea constată că tatăl apelantului-reclamant, DV a decedat la data de 09.12.1969, iar, în data de 05.10.1982 a decedat și mama acestuia, Paraschiva.

Cu privire la preluarea imobilului, se reține că imobilul din str. (...) nr. 49 (descriș prin fișă ITI - dosar fond) a trecut în proprietatea Statului în temeiul Decretului nr. 397/1986 poziția 8/9 anexa 25, iar, imobilul din (...) (descriș prin fișă ITI de la fila 1682) a trecut în proprietatea Statului în temeiul decretului nr. 55/1986 poziția 1/1.

La data preluării, ambii autori erau decedați, iar preluarea s-a realizat de la moștenitori, în raport de calitatea acestora de coproprietari, respectiv de la DN, DC, DD și DM (filele 145,146), moștenitorii ai defunctului lui DV, astfel cum rezultă din certificatul de moștenitor nr. (...) și ai defunctei DP 08.10.1982, potrivit certificatului de moștenitor nr. (...)

Astfel, așa cum în mod corect, a stabilit prima instanță, având în vedere că preluarea a fost făcută ulterior momentului decesului proprietarilor DV și DP, preluarea a fost făcută de la moștenitorii acestora în raport de cotele succesoriale ale acestora, și nu de la autori.

În aceste condiții, apelantul reclamant poate culege în nume propriu, în calitate de persoană îndreptățită cota sa succesorală de $\frac{1}{4}$ din imobilele preluate abuziv, în conformitate cu art. 4 alin.(1) din Legea nr. 10/2001.

Cu privire la celelalte cote ale fraților săi, Curtea reține următoarele:

DD a decedat în anul 2004 și DC a decedat în anul 2012. În temeiul decretelor de expropriere menționate, de la fiecare a fost preluată abuziv cota de $\frac{1}{4}$ din imobilele menționate.

Având în vedere că preluarea s-a realizat din patrimoniul acestora, atât DD, cât și DC aveau posibilitatea să formuleze în calitate de persoană îndreptățită o notificare, în temeiul Legii nr. 10/2001, în vederea reconstituirii în natură sau prin echivalent a cotelor preluate abuziv.

Instanța de apel constată că aceștia nu au formulat notificare, în termenul legal prevăzut de art. 22 alin. (1) din Legea nr. 10/2001, motiv pentru care au fost decăzuți din dreptul de a formula notificare. De asemenea, se constată că apelantul-reclamant a formulat notificarea în nume propriu, nu și în calitate de mandatar a fraților săi, împrejurarea față de care se constată lipsa notificării pentru cota de $\frac{1}{4}$ a lui DD și pentru cota de $\frac{1}{4}$ a lui DC.

În schimb, DM a decedat, la data de 1.03.1997, anterior intrării în vigoare a Legii nr.10/2001. Potrivit certificatului de moștenitor nr. 72/26.06.1997, moștenitorii sunt apelantul reclamant, soția DM, DD și DC, fiecare dobândind cota de $\frac{1}{6}$ din masa succesorală.

În patrimoniul defunctului, la data decesului, se afla și dreptul de a formula notificare în temeiul Legii nr. 10/2001 pentru cota de $\frac{1}{4}$ din bunurile preluate abuziv.

În urma decesului autorului DM, Curtea învederează că sunt incidente dispozițiile art. 4 alin.(4) din Legea nr. 10/2001 în ceea ce privește dreptul de acrescământ.

Curtea reține că în materia reparațiilor acordate prin Legea nr. 10/2001 funcționează tacit principiul reparației integrale, în sensul că dacă imobilul a fost solicitat de către cel puțin un moștenitor al fostului proprietar/coproprietar, el trebuie restituit integral, în acest sens sunt dispozițiile art. 1, art. 7, art. 9 și art. 11 din Legea nr. 10/2001, care nu prevăd restituirea în fracțiuni a imobilului, ci integrală. Dispozițiile respective, coroborate cu posibilitatea acrescământului reglementată de art. 4 alin. (4) din Legea nr. 10/2001 raportat la art. 697 C.civ. 1864, dau eficiență principiului reparației integrale.

Mutatis mutandis, la fel funcționează principiul și în cazul reparațiilor în echivalent. Dreptul de acrescământ trebuie să funcționeze total, astfel că și în situația în care un singur comoștenitor al unei fracții din imobil îl solicită, legea trebuie să-i permită acestuia să preia fie întregul bun fie întreaga contravaloare a acestuia (concretizată în puncte de despăgubire).

Astfel, prima instanță a aplicat și interpretat greșit dispozițiile art. 4 alin. (4) atunci când a statuat că apelantul reclamant nu beneficiază de un drept de acrescământ și a reținut că acesta va avea calitate de persoană îndreptățită doar pentru cota de 1/6 din cota fratelui său, iar nu de întreaga cotă a lui DM respectiv 1/4 din cele două bunuri imobile, așa cum este corect.

În absența unei notificări din partea celorlalți moștenitori ai lui DM și care au vocație succesorală, unitatea deținătoare era obligată să restituie proprietatea către moștenitorul care a formulat notificare, iar nu doar cota-parte a moștenitorului din dreptul de proprietate, la care acesta este îndreptățit potrivit actelor de succesiune, deoarece pasivitatea comoștenitorilor profită celui care a inițiat procedura administrativă.

În acest sens, Curtea învederează că de cotele moștenitorilor legali sau testamentari, care nu au urmat procedura prevăzută la cap. III din Legea nr. 10/2001 profită ceilalți moștenitori ai persoanei îndreptățite care au depus în termen cererea de restituire.

Singurul moștenitor a lui DM, care a formulat notificarea este apelantul-reclamant. Astfel, Curtea constată că, în favoarea apelantului-reclamant operează dreptul de acrescământ, respectiv dreptul său de a culege cotele celorlalți moștenitori ai lui DM, care nu au formulat notificare în temeiul Legii nr. 10/2001.

Astfel, apelantul va culege cota sa proprie de 1/4 în calitate de persoană îndreptățită, dar și cota de 1/4 care aparținea lui DM, în calitate de moștenitor al acestui defunct, care a formulat singur notificarea în termenul legal prevăzut de dispozițiile Legii nr. 12/2001.

În concluzie, Curtea constată că apelantul-reclamant este îndreptățit la o cotă de 1/2 din cele două bunuri imobile, 1/4 rezultată din dreptul său propriu, în calitate de persoană îndreptățită și cota de 1/4 în calitate de moștenitor al lui DM rezultată din dreptul de acrescământ, conform dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 10/2001.

5. Recurs. Cheltuieli de judecată pe cale separată. Culpă procesuală. Dovada plății.

- art. 1357 și art. 1499 C.civ.; art. 451 și art. 453 alin. (1) Cod procedură civilă.

Prin decizia nr. 19/2013 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 20 ianuarie 2014, a fost admis recursul în interesul legii și s-a stabilit că "Cererile prin care se solicită, pe cale separată, acordarea cheltuielilor de judecată sunt cereri principale supuse taxei judiciare de timbru, care se calculează la valoarea pretențiilor deduse judecării, chiar dacă cererile care au format obiectul litigiului din care aceste cheltuieli provin au fost scutite de la plata taxelor judiciare de timbru".

De asemenea, prin decizia nr.59/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 871/6 noiembrie 2017- a fost admis recursul în interesul legii și s-a statuat că „în cauzele având ca obiect obligarea pârâtului la suportarea pretenției constând în cheltuielile de judecată generate de un alt litigiu soluționat definitiv, dispozițiile art. 453 alin. (1) C.pr.civ. rămân aplicabile”.

În argumentarea deciziilor în interesul legii, s-a avut în vedere caracterul autonom al acțiunii - având ca obiect obligarea la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de un alt proces – menționându-se că, în toate situațiile în care cheltuielile de judecată sunt solicitate printr-o acțiune separată, aceasta se înfățișează ca o cerere având caracter principal, iar temeiul acțiunii îl constituie culpa procesuală decurgând din pierderea procesului, respectiv că, indiferent de natura procesului în care au fost făcute cheltuielile respective (civil, comercial, litigiu de muncă etc.), procesul care are ca obiect numai acordarea cheltuielilor de judecată este un proces civil,

distinct, așa încât cererea se judecă în primă instanță de judecătorie sau, după caz, de tribunal, în funcție de criteriul valoric.

În motivarea Decizia nr. 59/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, la paragraful 84 s-a reținut că „84. Nu există niciun argument ca, în litigiile având ca obiect plata cheltuielilor de judecată decurgând dintr-un proces anterior, analiza culpei procesuale a părților implicate să aibă loc în alte coordonate decât cele dictate de lege, respectiv art. 453 alin. (1) și art. 454 C.pr.civ., respectiv prin observarea rezultatului procesului și a atitudinii procesuale a celui care l-a pierdut, manifestată pe parcursul său”.

Instanța reține că, fundamentul juridic al acordării cheltuielilor de judecată este reprezentat de culpa procesuală a părții „care cade în pretenții”, întemeiată atât pe dispozițiile art. 451 C.pr.civ. (normele de drept procedural), cât și pe dispozițiile art. 1357 C.civ. (normele de drept substanțial) care justifică acordarea cheltuielilor de judecată ocazionate de un litigiu într-un alt litigiu.

Pe temeiul răspunderii civile delictuale, partea ce câștigă litigiul are dreptul de a obține de la adversar, în cadrul cheltuielilor de judecată, sumele pe care le-a plătit cu titlu de onorariu de avocat (fapta ilicită săvârșită de cel care a pierdut procesul constând în declanșarea litigiului), dar tot pe temeiul răspunderii civile delictuale, partea câștigătoare nu poate obține de la adversar decât o parte din sumele pe care le-a plătit cu titlu de onorariu de avocat (de data aceasta, fapta ilicită fiind săvârșită de partea câștigătoare și constând din exercitarea abuzivă a dreptului de a-și angaja un apărător).

(Decizia civilă nr. 608/R din data de 28 septembrie 2021)

Prima critică se referă la aplicarea greșită a dispozițiilor art. 451 C.pr.civ., în ceea ce privește obligativitatea suportării cheltuielilor de judecată de către partea care a căzut în pretenții, precum și a dispozițiilor art. 1357 C.civ..

Curtea arată că critica formulată este întemeiată, având în vedere următoarele:

Prin decizia nr. 19/2013 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 20 ianuarie 2014, a fost admis recursul în interesul legii și s-a stabilit că "Cererile prin care se solicită, pe cale separată, acordarea cheltuielilor de judecată sunt cereri principale supuse taxei judiciare de timbru, care se calculează la valoarea pretențiilor deduse judecării, chiar dacă cererile care au format obiectul litigiului din care aceste cheltuieli provin au fost scutite de la plata taxelor judiciare de timbru".

De asemenea, prin decizia nr. 59/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 871/ 6 noiembrie 2017- a fost admis recursul în interesul legii și s-a statuat că „în cauzele având ca obiect obligarea pârâtului la suportarea pretenției constând în cheltuielile de judecată generate de un alt litigiu soluționat definitiv, dispozițiile art. 453 alin. (1) C.pr.civ. rămân aplicabile”.

În argumentarea deciziilor în interesul legii, s-a avut în vedere caracterul autonom al acțiunii - având ca obiect obligarea la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de un alt proces - menționându-se că, în toate situațiile în care cheltuielile de judecată sunt solicitate printr-o acțiune separată, aceasta se înfățișează ca o cerere având caracter principal, iar temeiul acțiunii îl constituie culpa procesuală decurgând din pierderea procesului, respectiv că, indiferent de natura procesului în care au fost făcute cheltuielile respective (civil, comercial, litigiu de muncă etc.), procesul care are ca obiect numai acordarea cheltuielilor de judecată este un proces civil, distinct, așa încât cererea se judecă în primă instanță de judecătorie sau, după caz, de tribunal, în funcție de criteriul valoric.

Această posibilitatea recunoscută ca fiind legală nu constituie altceva decât un drept, iar cel ce pune în practică o posibilitate legală ori care exercită un drept - așa cum este cazul reclamantului care solicită recuperarea, pe calea unei acțiuni separate, a cheltuielilor de judecată determinate de susținerea unui proces definitiv câștigat - nu poate fi considerat în culpă.

În motivarea decizia nr. 59/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, la paragraful 84 s-a reținut că „84. Nu există niciun argument ca, în litigiile având ca obiect plata cheltuielilor de judecată decurgând dintr-un proces anterior, analiza culpei procesuale a părților implicate să aibă loc în alte coordonate decât cele dictate de lege, respectiv art. 453 alin. (1) și art. 454 C.pr.civ., respectiv prin observarea rezultatului procesului și a atitudinii procesuale a celui care l-a pierdut, manifestată pe parcursul său”.

Instanța reține că, fundamentul juridic al acordării cheltuielilor de judecată este reprezentat de culpa procesuală a părții „care cade în pretenții”, întemeiată atât pe dispozițiile art. 451 C.pr.civ. (normele de drept procedural), cât și pe dispozițiile art. 1357 C.civ. (normele de drept substanțial) care justifică acordarea cheltuielilor de judecată ocazionate de un litigiu într-un alt litigiu.

Culpa procesuală presupune fie înregistrarea pe rolul unei instanțe a unei cereri/ acțiuni ce se dovedește a fi neîntemeiată (deci determinarea pârâtului de a ieși din pasivitatea confortabilă pe care i-o asigură prezumția că nu datorează nimic nimănui), fie susținerea unor apărări neîntemeiate (care echivalează cu zădărnicierea reclamantului în încercarea sa de a răsturna prezumția relativă sus-amintită). Astfel înțeleasă, în culpă procesuală, așa cum este definită și pe care se întemeiază reglementarea din art. 453 C.pr.civ., „partea care cade în pretenții”, poate fi atât reclamantul, cât și pârâtul.

Stabilind că temeiul juridic al acordării cheltuielilor de judecată este atitudinea procesuală culpabilă a părții care a căzut în pretenții, fapta acesteia declanșează o răspundere civilă delictuală al cărei conținut îl constituie obligația civilă de reparare a prejudiciului cauzat, adică de restituire a sumelor pe care partea care a câștigat procesul a fost nevoită să le realizeze.

Se constată că fundamentul acordării cheltuielilor de judecată – în care este inclus și onorariul apărătorului părții ce a avut câștig de cauză – îl reprezintă culpa procesuală a părții adverse, care prin atitudinea sa a condus la declanșarea litigiului.

Din interpretarea logico-juridică a dispozițiilor art. 1357 C.civ. rezultă că pentru angajarea răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie se cer a fi întrunite, în mod cumulativ, următoarele condiții:

1) existența unui prejudiciu, întrucât nu poate exista răspundere civilă delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu;

2) existența unei fapte ilicite, câtă vreme numai o faptă ilicită poate să atragă după sine răspunderea civilă delictuală;

3) existența unui raport de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, deoarece pentru a fi angajată răspunderea unei persoane nu este suficient să existe, pur și simplu, fără legătură între ele, o faptă ilicită și un prejudiciu suferit de o altă persoană, ci este necesar ca între faptă și prejudiciu să fie un raport de cauzalitate, în sensul că acea faptă a provocat acel prejudiciu;

4) existența vinovăției, dată fiind împrejurarea că nu este îndeajuns să fi existat o faptă ilicită aflată în raport de cauzalitate cu prejudiciul produs, ci este necesar ca această faptă să fie imputabilă autorului ei.

În speță, sunt îndeplinite aceste condiții, întrucât intimatul a pierdut pricinile care au format obiectul altor dosare, respectiv dosarul nr. A și dosarul nr. B, fiind astfel în culpă procesuală. Procesul respectiv a determinat suportarea unor cheltuieli de judecată din partea recurentului, astfel că aceasta este îndrituită să le recupereze.

Așadar, contractul încheiat de partea câștigătoare cu apărătorul său își va produce efectele și față de partea adversă, aceasta din urmă fiind obligată să plătească respectivul onorariu, deși ea

personal nu a participat la negocierea lui; suntem deci în prezența unei excepții de la principiul conform căruia actul juridic își produce efectele numai între părți, iar nu și față de terțe persoane (*res inter alios acta, aliis neque nocere, neque prodesse potest*). Această excepție se justifică prin prisma principiului reparării integrale a prejudiciului, ce guvernează materia răspunderii civile delictuale.

Numai că dreptul de a pretinde despăgubiri pentru prejudiciile cauzate printr-o faptă ilicită, ca orice drept subiectiv civil, este susceptibil de a fi exercitat abuziv.

În sistemul nostru de drept, sancțiunea (cu caracter general) care intervine în cazul abuzului de drept constă din obligarea autorului acestui abuz la plata de despăgubiri pentru prejudiciul de ordin patrimonial sau moral cauzat prin exercitarea abuzivă a dreptului său, potrivit regulilor din materia răspunderii civile delictuale.

Așadar, în funcție de situația concretă din speță, instanța îl poate obliga pe cel care pierde procesul să suporte doar o parte din suma ce reprezintă onorariul de avocat plătit de adversarul său, apreciind că acesta din urmă a săvârșit un abuz de drept atunci când și-a dat acordul pentru un onorariu avocațial exagerat de mare – săvârșind deci o faptă ilicită culpabilă și prejudiciabilă, care îi angajează răspunderea civilă delictuală (diferența dintre onorariul convenit și suma pe care o va plăti cel ce a pierdut procesul reprezentând tocmai prejudiciul suferit de acesta ca urmare a abuzului de drept săvârșit de adversarul său la momentul stabilirii onorariului avocatului ales).

Cu alte cuvinte, pe temeiul răspunderii civile delictuale, partea ce câștigă litigiul are dreptul de a obține de la adversar, în cadrul cheltuielilor de judecată, sumele pe care le-a plătit cu titlu de onorariu de avocat (fapta ilicită săvârșită de cel care a pierdut procesul constând în declanșarea litigiului), dar tot pe temeiul răspunderii civile delictuale, partea câștigătoare nu poate obține de la adversar decât o parte din sumele pe care le-a plătit cu titlu de onorariu de avocat (de data aceasta, fapta ilicită fiind săvârșită de partea câștigătoare și constând din exercitarea abuzivă a dreptului de a-și angaja un apărător).

Având în vedere argumentele expuse, se învederează că este întemeiată prima critică formulată, în sensul că instanțele au aplicat în mod greșit dispozițiile art. 1357 C.civ. pe motivul lipsei culpei procesuale.

Cea de-a doua critică formulată - lipsa dovezii întinderii și plății cheltuielilor de judecată, care se subsumează motivului de recurs prevăzute de art. 488 alin. (1) pct.8) C.pr.civ. este întemeiată, având în vedere următoarele:

Potrivit art. 452 *“Partea care pretinde cheltuieli de judecată trebuie să facă, în condițiile legii, dovada existenței și întinderii lor, cel mai târziu la data închiderii dezbaterilor asupra fondului cauzei, iar conform art. 453 C.pr.civ. “(1) Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată”.*

Având în vedere că solicitarea de acordare a cheltuielilor de judecată s-a realizat prin formularea unei cereri de chemare în judecată separată, dovada existenței și întinderii cheltuielilor de judecată ocazionate de litigiile anterioare se poate realiza pe parcursul soluționării cauzei, depunându-se înscrisurile relevante în fața instanței de judecată, inclusiv în calea de atac a recursului, unde poate fi administrată proba cu înscrisuri în condițiile art. 492 C.pr.civ..

Aplicând normele de drept substanțial privind dovada plății, se constată că sunt incidente următoarele dispoziții legale.

Art. 1499 din Codul civil stipulează că *„Dacă prin lege nu se prevede altfel, dovada plății se face cu orice mijloc de probă”*, iar conform art. 1504 din actul normativ menționat *„(1) Dacă plata se face prin virament bancar, ordinul de plată semnat de debitor și vizat de instituția de credit plătitoare prezumă efectuarea plății, până la proba contrară. (2) Debitorul are oricând dreptul să solicite instituției de credit creditorului o confirmare, în scris, a efectuării plății prin virament. Această confirmare face dovada plății”.*

Curtea constată că recurentul a făcut dovada întinderii și a plății cheltuielilor de judecată constând în onorariul avocațial din dosarele nr. (...) La filele 4-10 din dosarul CAB, au fost depuse

ordinele de plată aferente facturilor emise în dosarele menționate, respectiv onorariul în cuantum de 3000 de lei aferent dosarului nr. (...) și onorariul în cuantum de 1600 de lei aferent dosarului nr. (...).

Ordinele de plată depuse probează existența creanței și dovada plății acesteia, în conformitate cu dispozițiile legale menționate.

Suplimentar, în calea de atac a recursului, au fost depuse și extrasele de cont, prin care se face dovada viramentului bancar efectiv, având în vedere că instanțele de fond au apreciat că este necesar să fie administrate probe suplimentare pentru dovedirea temeiniciei pretențiilor.

Curtea, având în vedere probatoriile administrate, atât ordinele de plată, cât și extrasele de cont, constată că este întemeiată critica formulată cu privire la dovada existenței creanței și a plății acesteia.

Referitor la susținerea intimatului că ar fi inadmisibilă solicitarea formulată de recurent de diminuare a pretențiilor în calea de atac a apelului, Curtea o va înlătura cu motivarea că recurentul are dreptul de a mări sau micșora câtimea obiectului cererii, în conformitate cu art. 204 alin. (2) pct.2) C.pr.civ..

Instanța învederează că dispozițiile menționate sunt aplicabile și în calea de atac a apelului, având în vedere art. 482 C.pr.civ. care stipulează că „Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță se aplică și în instanța de apel, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezentul capitol”.

Astfel, normele juridice ale art. 204 alin. (2) pct.2) C.pr.civ. nu sunt potrivnice dispozițiilor de la judecata în calea de atac a apelului, nefiind în contradicție cu dispozițiile art. 478 alin. (3), întrucât nu reprezintă o schimbare a obiectului cererii de chemare în judecată și nici formularea unor pretenții noi, ci o valorificare a principiului disponibilității părții care guvernează procesul civil.

SECȚIA A V-A CIVILĂ

1. Domeniu: Drept procesual civil. Drept civil. Ordonanța președințială. Litigii cu profesioniști.

Numirea unui administrator nu se va putea face de către o instanță de judecată nici măcar cu caracter provizoriu.

- Cod procedură civilă,
- Legea nr. 31/1990 republicată, art. 997 art. 197 alin. (1), art. 237 alin. (1) lit. a) și art.227 alin. (1) lit. e)

(Decizia civilă nr. 1290 din data de 13 iulie 2021)

I. Sentința apelată

Prin sentința civilă pronunțată T. B. a respins cererea de ordonanță președințială ca neîntemeiată.

Pentru a pronunța această hotărâre, prima instanță a reținut că stabilind în favoarea reclamantului aparența de drept, va putea să ordone măsuri provizorii în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări; pe cale de ordonanță președințială nu pot fi dispuse măsuri care să rezolve litigiul în fond și nici măsuri a căror executare nu ar mai face posibilă restabilirea situației de fapt.

Dispozițiile legale sus citate reglementează patru condiții de admisibilitate a ordonanței președințiale, ce trebuie îndeplinite în mod cumulativ: aparența dreptului, caracterul provizoriu al măsurilor, existența unor cazuri grabnice și neprejudicarea fondului.

Aceste patru condiții sunt necesare și totodată suficiente pentru a se admite o cerere de ordonanță președințială, care, spre deosebire de acțiunea de drept comun, nu presupune analiza temeiniciei pretenției deduse judecății.

Tribunalul a reținut că în speța dedusă judecății nu sunt îndeplinite condițiile aparenței dreptului și neprejudicării fondului, pentru următoarele considerente:

Aparența de drept nu este în favoarea reclamantei dacă poziția acestuia, în cadrul raportului juridic pe care se grefează ordonanța președințială, este preferabilă din punct de vedere legal, în condițiile unei sumare caracterizări și analize a situației de fapt.

În privința nerejudecării fondului, tribunalul a reținut că într-o cerere introdusă pe calea procedurii ordonanței președințiale, instanța examinează aparența de legalitate, în raport cu dispozițiile contractuale și legale, pe baza înscrisurilor produse de părți.

Or din conținutul și dispozițiile Legea nr. 31/1990, respectiv art. 137 alin. (5) și (6), instanța nu are competențe în desemnarea unui administrator provizoriu ci poate doar dispune aprobarea ordinii de zi, data ținerii adunării generale și dintre acționari, persoana care o va prezida.

II. Cererea de apel

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs reclamanta O. L. E., dar a depus motive de apel, solicitând admiterea apelului, schimbarea în tot a sentinței atacate, în sensul numirii sale în calitate de administrator în cadrul societăților E. P. SRL și E. I. SRL, până la dezbaterea succesiunii defunctului O. V..

În motivare, a arătat că apreciază că soluția primei instanțe este netemeinică întrucât sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate ale cererii de ordonanță președințială.

Cu privire la aparența de drept, în calitate asociat fondator împreună cu defunctul în cadrul societății E. P. S.R.L. și în calitate de soție supraviețuitoare a defunctului care era unic asociat al societății E. I. S.R.L., există aparență de drept întrucât există pericolul unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara prin întârzierea numirii unui administrator.

Cu privire la caracterul provizoriu, în practica instanțelor de judecată a fost reținut faptul că această măsură este caracterizată de caracter temporar, efectele acesteia urmând a se menține până la pronunțarea unei hotărâri definitive sau executorii prin care se va soluționa litigiul în fond, moment în care încetează efectele ordonanței președințiale.

A precizat apelanta că sunt îndeplinite în mod cumulativ condițiile pentru emiterea unui ordonanțe președințiale: apartenența de drept în favoarea reclamantei, urgența dată de faptul că cele două societăți au activitatea blocată.

Pentru a înțelege situația de fapt, arată că societățile se ocupă cu fabricarea unor produse manufacturale, precum organizarea și execuția focurilor de artificii, producerea, prepararea, vânzarea, transportul și folosirea obiectelor de distracție pe baza de amestecuri pirotehnice din clasele II, II, III, IV, T1, T2- 3299 și este necesară o reavizare a acestor autorizații, iar acest demers nu se poate face în lipsa dezbaterii succesiunii.

De asemenea, a arătat că în lipsa dezbaterii succesiunii și a emiterii certificatului de moștenitor nu se pot achita datoriile către furnizorii societății, precum și contractele de leasing. Această procedură de moștenire pune în dificultate administrarea și funcționarea societăților, întrucât nu pot desfășura nici un fel de activitate în relațiile cu organele statului și ale băncii, nu pot plăti ratele, utilitățile, furnizorii de servicii și materii prime, obligațiile fiscale și salariile angajaților. Ba mai mult, contabilul nu poate depune declarațiile unice lunare pentru că fiul defunctului cu care mă aflu în proces cu privire la dezbaterea moștenirii, nu își dă acordul.

Măsură este provizorie și va produce efecte până la soluționarea fondului, măsurile adoptate în acest sens neprejudiciind fondul cauzei. Numirea în calitate de administrator în cadrul societăților E. P. S.R.L si E. I. S.R.L. pe doamna O. L. are doar caracter provizoriu până la momentul soluționării definitive a dosarului și nu antamează fondul, interesul fiind

reprezentat de faptul că societățile sunt în colaps, la acest moment neputându-se efectua nici fel de plăți, nu se pot depune declarațiile unice lunare, nu are calitate pentru a reprezenta societățile în fața organelor statului sau ale băncii, existând riscul de a fi compromise toate relațiile de afaceri.

Cu titlu prealabil arată faptul că această cerere are caracter provizoriu și nu prejudiciază fondul, urmând a produce efecte temporar, până la soluționarea litigiului referitor la dezbaterea succesiunii și nu determină imposibilitatea reabilitării situației de fapt, astfel cum prevede art. 996 C.pr.civ., mai mult, chiar conservă o parte din bunurile succesoarele.

Conform art. 197 din Legea nr. 31/1990 societatea este administrată de unul sau mai mulți administratori, asociați sau neasociați, numiți prin actul constitutiv sau de adunarea generală.

Art. 75 din același act normativ prevede că dreptul de a reprezenta societatea aparține fiecărui administrator, afară de stipulație contrară în actul constitutiv.

Potrivit art. 229 alin. (1) din același act normativ, societățile în nume colectiv sau cu răspundere limitată se dizolvă prin falimentul, incapacitatea, excluderea, retragerea sau decesul unuia dintre asociați, când, datorită acestor cauze, numărul asociaților s-a redus la unul singur. Conform alin. (2) se exceptează cazul când în actul constitutiv există clauză de continuare cu moștenitorii sau când asociatul rămas hotărăște continuarea existenței societății sub forma societății cu răspundere limitată cu asociat unic.

Întrucât în acest moment societățile nu au administrator și nici nu se poate întruni adunarea generală pentru a fi numit unul, consideră că se impune numirea doamnei O.L.E. în calitate de administrator până la soluționarea procesului pe fond.

III. Aspecte procesuale:

Intimații-pârâți nu au depus întâmpinare.

În apel nu s-au administrat probe noi.

IV. Soluția Curții

Potrivit art. 997 C.pr.civ., „instanța de judecată, stabilind că în favoarea reclamantului există aparența de drept, va putea să ordone măsuri provizorii în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări.

Raportat la aceste prevederi legale, Curtea consideră ca în mod legal și temeinic a decis prima instanța ca, în speță, nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru luarea măsurilor solicitate pe calea acestei proceduri speciale.

Astfel din analiza textului legal menționată se apreciază că cererea de ordonanță președințială este admisibilă când sunt îndeplinite cumulativ cerințele aparenței dreptului, caracterului provizoriu al măsurilor și urgența justificată de prevenirea unei pagube iminente.

În ceea ce privește condiția aparenței dreptului, Curtea consideră că aceasta nu este îndeplinită în prezenta cauză.

Astfel, potrivit art. 197 alin. (1) din LSC, societatea este administrată de unul sau mai mulți administratori, asociați sau neasociați, numiți prin actul constitutiv sau de adunarea generală.

Din această dispoziție legală, rezultă că într-o societate cu răspundere limitată numirea administratorilor constituie o prerogativă exclusivă a adunării generale a asociaților. Drept urmare, numirea unui administrator nu se va putea face de către o instanță de judecată nici măcar cu caracter provizoriu.

Astfel, Curtea constată că nu există nicio dispoziție legală și nici părțile nu au indicat una care să îndrituiască instanța să numească un administrator provizoriu ce ar trebui să reprezinte cele două societăți.

Curtea arată că în situația în care o societate cu răspundere limitată nu mai are organe statutare, iar asociații nu se înțeleg cu privire la administrarea societății, legiuitorul a reținut aceste situații ca și cazuri de dizolvare prevăzute de art. 237 alin. (1) lit. a) și art. 227 alin. (1) lit. e) din LSC, nedeschizând însă posibilitatea intervenției instanței în viața societară prin numirea unui administrator.

În ceea ce privește dispozițiile art. 137² alin. (5) și (6) din LSC la care a făcut referire prima instanță, Curtea arată că acestea nu sunt aplicabile prezentei cauze față de dispozițiile art. 197 alin.(4) LSC, cele două societăți din prezenta cauză fiind societăți cu răspundere limitată iar dispozițiile respective au în vedere administrarea unei societăți pe acțiuni.

De asemenea, Curtea mai constată și faptul că apelanta nu este singurul succesor al defunctului și cu toate acestea celălalt moștenitor nici nu a fost chemat în judecată.

Prin urmare, Curtea față de faptul că această condiție a aparenței dreptului nu este îndeplinită, consideră inutilă analizarea celorlalte condiții, îndeplinirea acestora trebuind să fie cumulativă.

Pentru toate aceste considerente, Curtea va respinge apelul ca nefondat.

2. Domeniu: Drept procesual civil.

Litigii cu profesioniști. Poprirea asigurătorie. Autoritatea de lucru judecat.

- Codul de procedură civilă, art. 430, art. 431, art. 953 alin. (1), art. 970

Lipsa caracterului de înscris în sensul art. 953 alin. (1) C.pr.civ. al facturilor fiscale invocate de creditoare fiind deja stabilită cu autoritate de lucru judecat în litigiul anterior purtat între aceleași părți, cu privire la același obiect și pretenții ce decurg din același contract cadru și aceleași facturi fiscale, statuările anterioare în acest sens impunându-se prin prisma puterii de lucru judecat, nici părțile, nici instanța de judecată nu ar mai putea statua diferit.

(Decizia civilă nr. 1298 din data de 17 august 2021)

Prin cererea înregistrată la data de 05.03.2021 pe rolul T. B. - Secția C., reclamanta G. V. SA a solicitat obligarea pârâtei A. E. L. LTD – S. B. la plata sumei totale de 661.770,96 lei reprezentând diferența dintre prețul de achiziție a gazelor naturale și prețul convenit de părți, conform facturilor fiscale nr. GYV_120016424/08.12.2020 și nr. GYV_120016490/17.12.2020, emise în baza contractului de vânzare-cumpărare a gazelor naturale nr. 10GV/25.08.2020 și a actelor adiționale nr. 1/26.11.2020, respectiv nr. 2/08.12.2020.

Prin cererea înregistrată la data de 11.03.2021 pe rolul T. B. Secția C., creditoarea G. V. SA, în contradictoriu cu debitoarea A. E. L. LTD S. B., a formulat cerere de înființare a popririi asigurătorii asupra sumelor de bani aflate în conturile bancare/depozitele bancare deschise de debitoare la unitățile sau instituțiile bancare ori la instituții de credit până la concurența sumelor de 294.659,94 lei + TVA aferentă facturii fiscale GYV_120016424/08.12.2020 și a sumei de 261.450,11 lei + TVA aferentă facturii fiscale nr. GYV_120016490/17.12.2020.

Prin încheierea de Cameră de Consiliu din data de 18.03.2021, instanța a admis cererea de înființare a popririi asigurătorii formulată de creditoarea G. V. SA în contradictoriu cu pârâta A.E.L. LTD- S. B. și a dispus înființarea popririi asigurătorii asupra sumelor de bani aflate în conturile bancare ale pârâtei deschise la terți popriți instituții bancare, până la concurența sumei de 661770,96 lei.

Ulterior, prin încheierea de Cameră de Consiliu din data de 07.04.2021, instanța a dispus anularea cererii înregistrate în condițiile art. 200 alin. (4) C.pr.civ.

Prin cererea înregistrată la data de 07.05.2021 pe rolul T. B. S. C. sub nr. 13373/3/2021, reclamanta G.V. SA a solicitat obligarea pârâtei A.E. L. LTD – S. B. la plata sumei totale de

661770,96 lei reprezentând diferența dintre prețul de achiziție a gazelor naturale și prețul convenit de părți, conform facturilor fiscale nr. GYV_120016424/08.12.2020 și nr. GYV_120016490/17.12.2020, emise în baza contractului de vânzare-cumpărare a gazelor naturale nr. 10GV/25.08.2020 și a actelor adiționale nr. 1/26.11.2020, respectiv nr. 2/08.12.2020. Cererea a fost trimisă la completul investit inițial cu soluționarea dosarului nr. 6458/3/2021, în raport de dispozițiile art. 107 ROI.

Prin cererea înregistrată la data de 02.06.2021 pe rolul T. B. S. C., creditoarea G. V. SA, în contradictoriu cu debitoarea A. E. L LTD S. B., a formulat o nouă cerere de înființare a popririi asigurătorii asupra sumelor de bani aflate în conturile bancare/depozitele bancare deschise de debitoare la unitățile sau instituțiile bancare ori la instituții de credit până la concurența sumelor de 294.659,94 lei + TVA aferentă facturii fiscale GYV_120016424/08.12.2020 și a sumei de 261.450,11 lei + TVA aferentă facturii fiscale nr. GYV_120016490/17.12.2020.

Prin încheierea din data de 10.6.2021 pronunțată de T. B. S. C. a fost admisă excepția lipsei de interes invocată de instanță din oficiu și a fost respinsă cererea de înființare a popririi asigurătorii formulată de creditoarea G. V. SA în contradictoriu cu debitoarea A.E. L. LTD- S. B. ca lipsită de interes.

Pentru a pronunța această încheiere, Tribunalul a reținut că încheierea de Cameră de Consiliu din data de 18.03.2021, prin care instanța a admis cererea de înființare a popririi asigurătorii, este executorie, conform art. 954 alin. (2) C.pr.civ., că nu s-a făcut dovada până în prezent că aceasta a fost desființată în calea de atac și nu există nicio cerere de ridicare a măsurii asigurătorii instituite inițial pentru motivele arătate de art. 957 C.pr.civ., motiv pentru care reclamanta nu justifică un interes legitim și actual în a reitera cererea sa de instituire a popririi.

Împotriva acestei încheieri a formulat apel reclamanta G. V. SA prin care a solicitat admiterea apelului, anularea în tot a încheierii apelate și, reținând cauza spre rejudecare, pe fond, a solicitat admiterea acțiunii așa cum a fost formulată.

În motivare, apelanta-reclamantă a arătat că, având în vedere că încheierea din data de 18.03.2021 pronunțată în dosar a fost schimbată în totalitate și că a făcut dovada reformării încheierii, interesul în promovarea noii cereri de poprire asigurătorii ce face obiectul prezentului dosar este născut și actual, impunându-se respingerea excepției lipsei de interes.

Legal citată, intimata nu a formulat întâmpinare.

În faza procesuală a apelului a fost administrată proba cu înscrisuri noi.

Analizând apelul de față, Curtea reține următoarele:

În ceea ce privește critica referitoare la admiterea de către prima instanță a excepției lipsei de interes invocată din oficiu și respingerea cererii de înființare a popririi asigurătorii formulată de creditoare ca lipsită de interes, Curtea constată că este fondată pentru următoarele considerente.

Fără a relua considerentele de ordin teoretic expuse de prima instanță cu privire la interesul în exercitarea acțiunii civile, Curtea observă că în cauză un astfel de interes este justificat de către creditoare în condițiile în care, așa cum rezultă din dovezile depuse în faza procesuală a apelului, încheierea de cameră de consiliu din data de 18.03.2021 pronunțată de T.B. – S. C., prin care a fost încuviințată o astfel de măsură solicitată de creditoare în dosarul nr. 7150/3/2021, a fost schimbată în sensul respingerii cererii ca neîntemeiată ca urmare a admiterii apelului prin decizia civilă pronunțată de Curtea de Apel București – Secția civilă.

În consecință, de vreme ce creditoarea nu deține o hotărâre judecătorească prin care să fi fost încuviințată o cerere de instituire a popririi asigurătorii, aceasta justifică un interes în promovarea prezentului litigiu.

Față de aceste considerente, Curtea constată că se impune admiterea apelului formulat de apelanta-reclamantă, anulată încheierea apelată și respinsă ca nefondată excepția lipsei interesului.

Procedând în continuare la evocarea fondului, conform art. 480 alin. (3) C.pr.civ., Curtea reține că potrivit art. 970 C.pr.civ. „*Poprirea asigurătorie se poate înființa asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de*

o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente, în condițiile stabilite la art. 953”, iar art. 953 alin. (1) C.pr.civ., „Creditorul care nu are titlu executoriu, dar a cărui creanță este constatată în scris și este exigibilă, poate solicita înființarea unui sechestru asigurator asupra bunurilor mobile și imobile ale debitorului, dacă dovedește că a intentat cerere de chemare în judecată. El poate fi obligat la plata unei cauțiuni în cuantumul fixat de către instanță.”

Așadar, pentru a se dispune măsura înființării sechestrului, trebuie îndeplinite patru condiții cumulative: inexistența unui titlu executoriu, existența unei creanțe constatate în scris, existența unei creanțe exigibile și dovada că reclamantul a intentat o cerere de chemare în judecată.

În ceea ce privește îndeplinirea în concret a acestor condiții în cauza de față, Curtea reține că sunt incidente prevederile art. 430 – 431 C.pr.civ. potrivit cărora: art. 430 - „Autoritatea de lucru judecat - (1) Hotărârea judecătorească ce soluționează, în tot sau în parte, fondul procesului sau statuează asupra unei excepții procesuale ori asupra oricărui alt incident are, de la pronunțare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranșată. (2) Autoritatea de lucru judecat privește dispozitivul, precum și considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă. (3) Hotărârea judecătorească prin care se ia o măsură provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului. (4) Când hotărârea este supusă apelului sau recursului, autoritatea de lucru judecat este provizorie. (5) Hotărârea atacată cu contestația în anulare sau revizuire își păstrează autoritatea de lucru judecat până ce va fi înlocuită cu o altă hotărâre.”; art. 431 – „Efectele lucrului judecat - (1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată de două ori în aceeași calitate, în temeiul aceleiași cauze și pentru același obiect. (2) Oricare dintre părți poate opune lucrul anterior judecat într-un alt litigiu, dacă are legătură cu soluționarea acestuia din urmă.”

Cum potrivit art. 430 C.pr.civ., în relația dintre părți prezumția lucrului judecat are caracter absolut, înseamnă că ceea ce s-a dezlegat jurisdicțional într-un prim litigiu va fi opus părților din acel litigiu și succesorilor lor în drepturi, fără posibilitatea dovezii contrarii din partea acestora într-un proces ulterior, care are legătură cu chestiunea de drept sau cu raportul juridic deja soluționat.

În cauza de față, Curtea observă că instanțele de judecată au fost anterior sesizate cu o cerere de chemare în judecată identică, înregistrată pe rolul T. B. – S. C. prin care creditoarea G. V. SA a solicitat, în contradictoriu cu debitoarea A. E. Ltd S. B., înființarea popririi asiguratorii asupra sumelor de bani aflate în conturile bancare/depozitele bancare deschise de debitoare la unitățile sau instituțiile bancare ori la instituții de credit până la concurența sumelor de 294.659,94 lei + TVA aferentă facturii fiscale GYV_120016424/08.12.2020 și a sumei de 261.450,11 lei + Tva aferentă facturii fiscale nr. GYV_120016490/17.12.2020, facturi fiscale emise în baza contractului-cadru nr. 10 GV/25.08.2020, astfel cum a fost modificat prin actul adițional nr. 1 încheiat la data de 26.11.2020.

Pe de altă parte, prin prezenta cerere de chemare în judecată, înregistrată sub nr. 16192/3/2021, creditoarea G. V. SA a solicitat, în contradictoriu cu debitoarea A. E. Ltd S. B., înființarea popririi asiguratorii asupra sumelor de bani aflate în conturile bancare/depozitele bancare deschise de debitoare la unitățile sau instituțiile bancare ori la instituții de credit până la concurența sumelor de 294.659,94 lei + TVA aferentă facturii fiscale GYV_120016424/08.12.2020 și a sumei de 261.450,11 lei + Tva aferentă facturii fiscale nr. GYV_120016490/17.12.2020, facturi fiscale emise în baza contractului-cadru nr. 10 GV/25.08.2020, astfel cum a fost modificat prin actul adițional nr. 1 încheiat la data de 26.11.2020.

Așadar, Curtea observă că între cele două litigii există identitate de părți (creditoarea G. V. SA și debitoarea A. E. Ltd S. B.), de obiect (înființarea popririi asiguratorii asupra sumelor de bani aflate în conturile bancare/depozitele bancare deschise de debitoare la unitățile sau instituțiile bancare ori la instituții de credit până la concurența sumelor de 294.659,94 lei + TVA și de

261.450,11 lei + TVA) și de cauză (factura fiscală GYV_120016424/08.12.2020 și factura fiscală nr. GYV_120016490/17.12.2020, emise în baza contractului-cadru nr. 10 GV/25.08.2020, astfel cum a fost modificat prin actul adițional nr. 1 încheiat la data de 26.11.2020.).

În egală măsură, Curtea reține că dosarul a fost soluționat în mod definitiv în sensul respingerii cererii de înființare a popririi asiguratorii prin decizia pronunțată de CAB – S.C., în cuprinsul acestei hotărâri judecătorești reținându-se cu autoritate de lucru judecat faptul că nu este îndeplinită una dintre condițiile prevăzute de art. 953 alin. (1) C.pr.civ. pentru înființarea popririi asiguratorii, respectiv nu există o creanță constatată prin înscris.

În atare condiții, reținând autoritatea de lucru judecat astfel cum decurge aceasta din decizia menționată, în raport de împrejurarea că autoritatea de lucru judecat privește și considerentele pe care se sprijină dispozitivul, dar și de efectele autorității de lucru judecat, astfel cum sunt reglementate de art. 430 – 431 C.pr.civ., Curtea constată că în prezentul litigiu nu s-ar putea statua din nou asupra îndeplinirii sau neîndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 953 alin. (1) C.pr.civ., ci în prezenta cauză se impun statuările anterioare referitoare la aceste probleme litigioase.

Referitor la apărările formulate de apelantă în sensul că în prezenta cauză a invocat argumente suplimentare pentru a se reține caracterul de înscris constatator al facturilor fiscale invocate, respectiv faptul că nu ar trebui ca acestea să aibă atașat o semnătură electronică astfel cum a stabilit CAB – S.C., prin considerentele deciziei civile pronunțate, Curtea urmează a le înlătura.

Astfel, de vreme ce lipsa caracterului de înscris în sensul art. 953 alin. (1) C.pr.civ. al facturilor fiscale invocate de creditoare a fost deja stabilită cu autoritate de lucru judecat în litigiul anterior purtat între aceleași părți, cu privire la același obiect și pretenții ce decurg din același contract cadru și aceleași facturi fiscale, statuările anterioare în acest sens impunându-se în prezenta cauză prin prisma puterii de lucru judecat, nici părțile, nici instanța de judecată în prezenta cauză nu ar putea statua diferit.

Trebuie reținut că autoritatea de lucru judecat intervine cu privire la situația de fapt și problema de drept soluționată anterior (în cauza de față caracterul de înscris în sensul art. 953 alin.(1) C.pr.civ. în ceea ce privește facturile fiscale invocate de creditoare), impunându-se în noul litigiu indiferent dacă în litigiul anterior partea interesată a reușit să prezinte sau nu toate argumentele pe care le avea la dispoziție pentru a obține o soluție favorabilă.

Curtea punctează faptul că autoritatea de lucru judecat privește problema de drept dedusă judecătii, iar nu eventualele argumente ce pot fi invocate în susținerea ori în combaterea acesteia.

Mai mult, Curtea observă că, în această modalitate, practic apelata-creditoare formulează critici cu privire la decizia civilă pronunțată de CAB – S.C., ce s-ar constitui într-o veritabilă cale de atac împotriva acestei hotărâri judecătorești definitive.

Nu în ultimul rând, Curtea are în vedere că soluțiile pronunțate în alte dosare purtate între aceleași părți, având același obiect, dar având cauze diferite, nu pot fi valorificate în prezentul litigiu, cu atât mai mult cu cât, așa cum s-a arătat deja, între părți a existat anterior un litigiu identic în cadrul căruia s-a statuat în mod definitiv cu privire la problema de drept și situația de fapt invocată în prezenta cauză.

Prin urmare, prin raportare la cele statuate anterior de către instanțele de judecată și care se impun în cauza de față în virtutea autorității de lucru judecat, Curtea constată că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de art. 970 raportat la art. 953 alin. (1) C.pr.civ. pentru a se admite cererea de înființare a popririi asiguratorii, motiv pentru care această cerere va fi respinsă în consecință.

3. Domeniu: Drept procesual civil. Drept civil.

Litigii cu profesioniști. Limitele judecării în faza recursului. Calitatea procesuală pasivă. Principiul opozabilității. Creanța bugetară.

- Codul de procedură civilă, art. 1281, art. 1530, art. 1532, art. 1533, art.1547, art. 2517, art.2523, art. 2528
- Codul civil, art. 36, art. 483 alin. (3) și (4), art. 488 alin. (1)
- O.G. nr. 92/2003, art. 2 alin. (4)
- Decizia nr. 19/2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție –Complețul Competent să judece recursul în interesul legii

Instanța de recurs nu poate reanaliza probele și situația de fapt reținută de instanțele de fond, ci examinează strict legalitatea hotărârii pronunțate de instanța de apel. Principiul opozabilității impune ca situația juridică născută dintr-un contract să fie respectată de terți, dar acest principiu nu înseamnă că terții devin obligați prin contract. În condițiile în care între reclamant și pârât nu s-a încheiat niciun contract, principiul opozabilității nu conferă pârâtului calitate procesuală pasivă într-o acțiune în răspundere contractuală. Obligația datorată bugetului general consolidat rezultată din raporturi juridice contractuale nu este supusă Codului de procedură fiscală sub aspectul prescripției extinctive.

(Decizia civilă nr. 738 din data de 28 septembrie 2021)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul J. S. 4 București, reclamantul M. M.A., C. și A. a solicitat, în contradictoriu cu pârâtul O. I.T. S.R.L., cu citarea pentru opozabilitate a A.G.C. A. S.R.L., obligarea pârâtului O. I. T. S.R.L. la plata sumei de 56.604 lei, reprezentând prejudiciu rezultat din executarea necorespunzătoare a obligațiilor asumate prin contractul nr.48/19.03.2013, precum și la plata dobânzii legale și a penalităților de întârziere calculate în temeiul art. 731 din Legea nr. 500/2002 a finanțelor publice până la data plății integrale.

Prin sentința civilă J. S. 4 București a admis excepția lipsei calității procesuale pasive invocată de către pârâta A.G.C. A. S.R.L., prin întâmpinare. A respins cererea de chemare în judecată, formulată de către reclamantul M.M.A., C. și A în contradictoriu cu pârâtul A.G.C. A. S.R.L., ca fiind introdusă împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă. A respins excepția lipsei calității procesuale pasive, invocată de către pârâtul O. I. T. S.R.L., prin întâmpinare. A admis în parte excepția prescripției dreptului material la acțiune, invocată de către pârâtul O.I.T. S.R.L. prin întâmpinare. A respins ca prescrisă cererea reclamantului de obligare a pârâtului la plata sumei de 34.721,73 lei, reprezentând ajutor de minimis, achitată la data de 10.07.2013. A respins ca neîntemeiată cererea reclamantului de obligare a pârâtului la plata sumei de 21.882,77 lei, reprezentând ajutor de minimis, achitată la data de 23.09.2013 și a obligat reclamantul să îi achite pârâtului Olympic International Turism S.R.L. suma de 1.000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, reprezentând onorariu avocațial.

Împotriva acestei sentințe a formulat apel reclamantul MEEMA în calitate de succesori legal al apelantului-reclamant MMACA, solicitând admiterea cererii de apel astfel cum este formulată, desființarea în tot a sentinței apelate, și pe fond admiterea acțiunii așa cum a fost formulată.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 466 și urm. C.pr.civ., art. 1635-1638 C.civ., O.U.G. nr. 77/2014, H.G. nr. 296/2007, art. 22 alin. (4) și (7) C.pr.civ.

Intimata, A.G.C. A. SRL, a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea apelului ca fiind neîntemeiat și menținerea sentinței civile ca legale și temeinice. În drept, au fost invocate dispozițiile art. 205 și urm. C.pr.civ., O.U.G. nr. 77/2014, art. 110 C.pr.fisc..

Prin decizia civilă nr. 4813/23.12.2020 Tribunalul a respins apelul promovat de reclamant ca nefondat.

Pentru a pronunța această soluție a reținut, referitor la calitatea procesuală activă și pasivă, că reclamantului îi revine sarcina probei cu privire la acestea, neputând delega instanței această atribuție, în baza rolului activ. Astfel, conform art. 9 alin. (2) C.pr.civ. obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților, instanța neputând dispune din oficiu cu privire la cine ar trebuie chemat în judecată și în ce calitate. În speță instanța de fond a admis în mod corect excepția lipsei calității procesuale pasive a SC A.G.C. A. SRL, aceasta nefiind parte în contractul încheiat între reclamantă și pârâtă.

Cu privire la excepția prescripției, Tribunalul a reținut că prima instanță a reținut în mod corect că momentul de început al termenului este acela al efectuării plății, nu acela al pronunțării deciziei Curții de Conturi, cu atât mai mult cu cât apelanta reclamantă a avut acces încă de atunci la toate documentele pe care ea însăși le-a pus la dispoziția C.C. pentru a constata abaterea.

Pe fondul cauzei, a reținut că s-a stabilit în mod corect că pârâta nu și-a încălcat obligațiile contractuale, apelantei reclamantei revenindu-i obligația de a verifica îndeplinirea de către participanți a condițiilor de eligibilitate, condiții a căror nerespectare a fost indicată și în decizia Curții de Conturi, din această faptă, imputabilă apelantei reclamante, derivând prejudiciul constatat.

Împotriva acestei decizii a formulat recurs reclamantul MEAT, succesor în drepturi și obligații al MEEMA, întemeiat în drept pe dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ. prin care a solicitat admiterea căii de atac, desființarea în tot a deciziei apelate și pe fond, admiterea acțiunii așa cum a fost formulată.

În motivare, a arătat că normele de drept material nesocotite de instanța de apel sunt următoarele: art. 2 alin. (1) din H.G. nr. 296/2007, Decretul nr. 167/1958, O.U.G. nr. 77/2014, art.2 alin. (2) lit. c) și art. 110 alin. (1) și (2) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală.

În ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive a S.C. AGC A. S.R.L., a arătat că aceasta nu poate constitui argument de admitere a acestei excepții (soluție pronunțată de prima instanță, validată de instanța de apel), având în vedere principiul opozabilității reglementat de art. 1281 Cod Civil: „Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor și obligațiilor născute din contract, terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui cu excepția cazurilor prevăzute de lege.”

Contractul se impune părților ca forță obligatorie care dă naștere la drepturi și obligații și el se impune terților ca realitate obiectivă care trebuie respectată. Din această distincție va rezulta și o diferență de regim juridic a răspunderilor angajate pentru nerespectarea contractului: în cazul în care contractul nu este respectat de către una din părți, se va angaja răspunderea contractuală a acesteia în timp ce nerespectarea contractului de către terți, respectiv a realității obiective generate de acest contract, atrage angajarea răspunderii delictuale a terțului.

Astfel, nu pot fi primite și reținute, susținerile pârâtei referitoare la inexistența raportului contractual între reclamant și A.G.C. A. S.R.L., validate de instanță.

A mai arătat că opozabilitatea față de terți a unui act juridic este condiționată de respectarea anumitor formalități, în speța de față fiind declararea ambelor branduri cu care pârâta de rang 2 a participat la târgul B. B. W. 2014.

În raport de cele expuse ca principiu, recurenta a considerat că ambele pârâte au calitate procesuală pasivă deoarece în fapt: Pârâta de rang 1, S.C. O. I. T. S.R.L s-a aflat într-o relație contractuală cu reclamantul, fiind obligată, conform principiului *pacta sunt servanda* la îndeplinirea tuturor obligațiilor stipulate în Caietul de sarcini, Devizul financiar și contractul în speță.

Cheltuielile neeligibile decontate de către S.C. O.I.T. S.R.L au fost efectuate pentru pârâta S.C. AGC A. S.R.L., societate care deși cunoștea faptul ca nu are un brand propriu, așa cum o cereau standardele de eligibilitate, a participat la târgul sus menționat.

Referitor la prescripția dreptului material la acțiune, a arătat că în temeiul prevederilor art. 2 din Decretul nr. 167/1958 prescripția extinctivă începe să curgă de la data la care cel care și-a micșorat patrimoniul a cunoscut atât faptul măririi altui patrimoniu, cât și pe cel care a beneficiat de aceasta mărire, iar în concret, prescripția dreptului la acțiune a început să curgă de la data înregistrării Deciziei nr. 31/2014, emisă de către Curtea de Conturi, la sediul autorității verificate, respectiv 11.08.2014, acesta reprezentând actul administrativ a cărui anulare poate fi solicitată în instanță sau de la data la care instanța de judecată s-a pronunțat asupra legalității și temeiniciei deciziei Curții de Conturi (în situația în care decizia este contestată în instanță).

A mai arătat că măsurile dispuse de către C.C. prin Decizie sunt executorii de la data emiterii acestui act administrativ; suspendarea punerii în aplicare a măsurilor nu poate fi dispusă decât de instanța de judecată în condițiile Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Astfel, până la data emiterii Deciziei de către C.C., nu a putut cunoaște existența prejudiciului produs de pârâtă. Cum paguba a fost constatată de către auditorii publici externi ai C.C. în urma acțiunii de control și s-a stabilit faptul că prejudiciul a fost determinat de acțiunea pârâtei, termenul de începere a cursului prescripției extinctive este data luării la cunoștință de către ea a măsurilor impuse de către C.C., respectiv 11.08.2014. Începând cu această dată, a cunoscut sau trebuia să cunoască existența unei eventuale pagube, precum și persoana care răspunde de ea.

A mai susținut că în cauză este vorba de o creanță bugetară, conform art. 2 alin. (2) lit.c) și art. 110 alin. (1) și (2) din Legea 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, pentru care termenul de prescripție este de 5 ani și curge de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a luat naștere creanța conform dispozițiilor Codului fiscal și al Codului de procedură fiscală și asumate de părțile contractante, critică care nu a fost analizată de către instanța de apel.

Sub acest aspect, a arătat că pretențiile reprezintă restituirea unor sume alocate de la bugetul de stat, conform art. 2 alin. (1) din HG nr. 296/2007 privind aprobarea Mecanismelor de derulare a acțiunilor din Programul de promovare a exportului, administrat de M. E., A. și T. (antecesor al MEEMA în domeniul comerțului exterior și promovării exportului). MEAT este un organ al administrației publice centrale finanțat de la bugetul de stat în conformitate cu prevederile O.U.G. nr.212/2020 iar ministrul este ordonator principal de credite pentru domeniile pentru care a fost investit.

Întrucât plata a fost făcută din fonduri alocate din bugetul de stat, restituirea sumei se va face implicit venit la bugetul de stat, aceasta păstrându-și destinația stabilită prin lege.

A mai arătat că dreptul de creanță pe care îl urmărește este de natură bugetară. Conform art.1, pct. 7 din O.G. nr. 207/2015 referitor la Codul de procedură fiscală, în vigoare la data nașterii creanței, o creanță bugetară reprezintă dreptul la încasarea oricărei sume care se cuvine bugetului general consolidat, reprezentând creanța bugetară principală și creanța bugetară accesorie. Natura de creanță bugetară a plății nelegale către pârâtă reiese și din interpretarea art. 73¹ din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice iar pretențiile sale au fost stabilite drept prejudiciu/ plată nelegală de către un organ competent, respectiv C.C. a R., prin Decizia nr. 31/2014.

Recurentul a menționat că în considerentele hotărârii criticate, J.S. 4 a reținut că prevederile Codului de Procedură Fiscală aprobat prin O.G. nr. 92/2003 nu se aplică raporturilor juridice contractuale, cu excepția redevențelor miniere, a redevențelor petroliere, ș.a.m.d. potrivit art. 1 alin. (4) din același act normativ, text potrivit căruia „Prezentul cod nu se aplică pentru administrarea creanțelor datorate bugetului general consolidat...” iar la alin.3 legiuitorul definește activitatea de administrare a creanțelor: „Prin administrarea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate bugetului general consolidat se înțelege ansamblul activităților desfășurate de organele fiscale în legătură cu:

înregistrarea fiscală; declararea, stabilirea, verificarea și colectarea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate bugetului general consolidat; soluționarea contestațiilor împotriva actelor administrative fiscale.”

Însă, argumentul contra concluziilor instanței de fond este acela că nu are calitatea de organ fiscal iar activitățile enumerate la literele a) - c) nu au legătură cu specificul creanței sale. De asemenea, dispozițiile legale invocate de Judecătoria Sectorului 4 sunt abrogate și nu pot fi reținute.

Acțiunea a fost formulată în considerarea prevederilor art. 141 alin. (1A2) din O.G. nr.92/2003 potrivit căroră „Executarea silită a creanțelor bugetare rezultate din raporturi juridice contractuale se efectuează în baza hotărârii judecătorești sau a altui înscris care, potrivit legii, constituie titlu executoriu. ”, și față de caracterul de creanță bugetară al sumelor de bani pretinse, termenul de prescripție aplicabil este cel de 5 ani prevăzut de OG nr. 92/2003, care începe să curgă de la 1 ianuarie al anului următor celui în care a luat naștere creanța. Cererea de chemare în judecată nu a fost depusă cu depășirea acestui termen de prescripție (practică judiciară similară, sentința civilă anexată la dosar) a J. I., pronunțată, încheierea din data de 11.05.2015 a J. S. 2 B. (anexată la dosar).

O altă critică vizează reținerile privind fondul cauzei referitoare la faptul că pârâta nu și-a încălcat obligațiile contractuale.

Dezvoltând, a arătat că în conformitate cu documentația de atribuire societatea organizatoare avea obligația înscrierii firmelor expozante participante, în catalogul târgului, cu brandul și nu cu denumirea firmei. Astfel în catalogul târgului a fost înscris brandul ERSA ca aparținând S.C. E. A. S.R.L.

Instanța de apel eronat reține o culpă a reclamantei deoarece verificarea condițiilor de eligibilitate se realizează înainte de acordarea facilității de către comisia de selecție a operatorilor economici participanți, pe baza declarației pe propria răspundere a operatorului economic. Din analiza actelor aflate la dosarul de selecție, rezultă participarea operatorului economic cu eludarea dispozițiilor legale în materie, având în vedere declarația pe propria răspundere a S.C AGC A. SRL.

În continuare, a arătat că în calitate de beneficiar, a încheiat cu O. I. T. SRL contractul de prestări servicii nr. 48/19.032013 unde în cuprinsul prevederilor art. 2 sunt reglementate obligațiile contractuale asumate de către pârâtă care trebuia să îndeplinească toate prevederile stipulate în caietul de sarcini, devizul financiar și prezentul contract, să respecte obligațiile asumate prin documentele de participare la deschiderea de oferte/negociere, prevederile Legii nr.500/2002 privind finanțele publice și ale H.G. nr. 296/2007.

Din analiza deconturilor și a documentelor justificative depuse de către pârâtă rezultă că aceasta a solicitat decontarea unor cheltuieli neeligibile pentru operatorul economic A.G.C A. SRL, respectiv decontarea sumei de 56.604 lei pentru o entitate juridică care nu a prezentat un brand/o marcă proprie, ceea ce încalcă art. 9 lit. i) din anexa la H.G. nr. 296/2007. Astfel că pârâta deși cunoștea această condiție de eligibilitate, a acceptat în cadrul acestei misiuni și o societate comercială care nu avea un brand propriu, întocmind și depunând pentru S.C. AGC A. SRL decontarea sumei de 56.604 lei.

În drept au fost invocate dispozițiile art. 486 și 488 pct. 8 C.pr.civ., art. 1635-1638 C.civ., O.U.G. nr. 77/2014, H.G. nr. 296/2007, art. 22 alin (4) și (7) C.pr.civ. precum și toate prevederile legale invocate în cuprinsul prezentei cereri de recurs.

În ceea ce privește probațiunea a menționat înscrisurile de la dosarul cauzei și practica judiciară amintită în cuprinsul prezentei

Intimata pârâtă O.I.T. SRL a formulat întâmpinare și a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat.

În motivare, în ceea ce privește excepția prescripției dreptului la acțiune, a arătat că raporturile juridice dintre ea și reclamant sunt de ordin contractual și nu fiscal, faptul că alocarea

de fonduri s-a făcut din fonduri bugetare fiind nerelevantă, astfel că termenul de 3 ani al curgerii prescripției extinctive a fost temeinic și legal reținut de către instanța de apel, data de început și de sfârșit al acestuia pentru fiecare sumă în parte fiind corect reținută de către judecătorul fondului și confirmate de către judecătorii apelului.

Referitor la fondul litigiului, a arătat că ambele instanțe de fond au statuat temeinic și legal iar în continuare, a arătat că în considerentele hotărârii atacate, instanța de apel a făcut o analiză amănunțită, pe textul legal, al obligațiilor care îi reveneau raportat la obligațiile ce reveneau reclamantului, conchizând, cum era și firesc dar și legal, ca doar reclamantul se face vinovat de selectarea unei firme ce nu îndeplinea condițiile de eligibilitate, textele legale în acest sens fiind concludente și fără putință de o altă interpretare. În toată documentația de eligibilitate pentru firma organizatoare nu veți găsi mențiuni, și cu atât mai puțin obligații, referitoare la îndeplinirea condițiilor de eligibilitate de către agenții economici participanți la târgul internațional, deoarece, conform legii, aceste condiții se presupune ca au fost verificate de către comisia de selecție a reclamantului.

Cu atât mai puțin, ea nu are și nici nu a avut între obligațiile sale pe aceea de a verifica eligibilitatea firmelor participante, obligație ce revine exclusiv reclamantului, în calitate sa de autoritate centrală și ordonator principal.

Mai exact, în calitate de firmă organizatoare, cunoștea la momentul semnării contractului de prestări servicii cu reclamantul doar numărul estimat al firmelor participante și suprafața pavilionului național pe care urma să-1 amenajeze.

Este evident că reclamantul face o surprinzătoare și impardonabilă confuzie între firma organizatoare și firmele participante la evenimentul de la B., în condițiile în care această distincție este foarte clar precizată în textele legale, cu precădere în H.G. nr. 296/2007, ceea ce demonstrează o gravă necunoaștere a legii și a propriilor proceduri interne (procedura privind selectarea firmelor expozante - participante este descrisă pe larg în Normele Interne emise de către reclamant și publicate chiar pe web site-ul lor).

În opinia intimă, reclamantul își apără propria culpă în gestionarea respectivului eveniment, argumentele din acțiunea introductivă cât și actualele argumente din recurs reprezentând doar o palidă modalitate de a se apăra împotriva celor reținute de către C.C. în decizia sa.

Intimata pârâta A.G.C. A. S.R.L., legal citată, nu a formulat întâmpinare și nu s-a prezentat în fața instanței de recurs pentru a-și preciza poziția cu privire la cererea de recurs.

Analizând hotărârea recurată, prin prisma motivelor de recurs și apărărilor, Curtea reține următoarele:

Prin recursul promovat împotriva deciziei civile nr. ... pronunțate de T.B. – S. C., recurentul reclamant MEEMA în calitate de succesori legali ai apelantului-reclamant MMACA, a susținut nelegalitatea deciziei primei instanțe de control judiciar, apreciind că este incident motivul de casare prevăzute de art. 488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ. și în concret, a criticat soluția dată lipsei calității procesuale pasive a pârâtei, soluția dată prescripției dreptului material la acțiune și soluția dată fondului cauzei.

Trebuie menționat că întrucât în prezenta cauză Curtea este sesizată cu soluționarea unui recurs, cale de atac care se poate exercita doar pentru motive de nelegalitate, astfel cum rezultă din prevederile art. 483 alin. (3) și (4) C.pr.civ. și din partea introductivă a art. 488 alin. (1) C.pr.civ., nu poate reanaliza probele și situația de fapt reținută de instanțele de fond, ci examinează strict legalitatea hotărârii pronunțate de instanța de apel.

Așa fiind, soluționând recursul, Curtea nu va judeca din nou procesul, ci se va limita numai să verifice dacă hotărârea recurată a fost pronunțată cu respectarea dispozițiilor legale.

Potrivit art. 488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ., indicat de recurent drept temei juridic pentru cererea de recurs, casarea unor hotărâri se poate cere când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material. Această ipoteză se regăsește atunci când instanța nu

identifică regula sau regulile de drept aplicabile în cauză ori deși le identifică, le încalcă în litera și spiritul lor, interpretându-le eronat, ori, deși le interpretează corect la un nivel abstract, aplicarea lor situației de fapt reținute se face într-o manieră eronată, contrară sensului și scopului regulilor de drept respective.

În ceea ce privește soluția dată de instanța de apel criticii soluției lipsei calității procesuale pasive a pârâtei A.G.C. A. S.R.L., instanța de recurs reține următoarele:

Pentru a admite excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei A.G.C. A.S.R.L. prima instanță a reținut că cererea introductivă a fost formulată în contradictoriu cu pârâțul O.I.T. S.R.L. iar atât în cererea de chemare în judecată cât și în cererile depuse pe parcursul judecării A.G.C. A. S.R.L. nu a fost denumit „pârât”, reclamantul menționând că această societate este chemată în judecată „pentru opozabilitate” iar pentru prima dată, reclamantul a solicitat obligarea „unuia sau ambilor pârâți, în solidar” la plata sumelor pretinse prin acțiune cu ocazia dezbaterilor asupra fondului cauzei, moment procesual la care termenul legal pentru modificarea cererii de chemare în judecată era depășit, conform art. 204 C.pr.civ. A mai reținut și că potrivit art. 55 C.pr.civ., sunt părți reclamantul și pârâțul, precum și, în condițiile legii, terțele persoane care intervin voluntar sau forțat în proces dar că A.G.C. A. S.R.L. nu se încadrează în ipoteza art. 55 C.pr.civ.

Prin cererea de apel reclamantul a susținut că prima instanță a fost în eroare când a reținut că pe parcursul derulării procesului s-a menținut interpretarea potrivit căreia participarea în proces a AGC A. se face pentru opozabilitate și nu a dat dovada de rol activ în sensul de a ne pune în vedere să precizăm expres cadrul procesual pasiv; că în notele scrise pe care le-a depus înainte de stabilirea primului termen de judecată cu privire la excepțiile invocate în cauză de ambele părți, a menționat că au calitatea de pârâte: pârâta de rang 1 S.C.O.T. SRL și pârâta de rang 2 S.C. AGC A. SRL fiind respectate dispozițiile art. 204 C.pr.civ. cu atât mai mult cu cât calitatea S.C AGC A. SRL de pârâta este reținută chiar de prima instanță în dispozitivul hotărârii atacate.

Referitor la această critică, Tribunalul a reținut că reclamantului îi revine sarcina probei cu privire la calitatea procesuală pasivă, neputând delega instanței această atribuție, în baza rolului activ. Astfel, conform art. 9 alin. (2) C.pr.civ., obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților, instanța neputând dispune din oficiu cu privire la cine ar trebuie chemat în judecată și în ce calitate. În speță instanța de fond a admis în mod corect excepția lipsei calității procesuale pasive a SC A.G.C. A. SRL, aceasta nefiind parte în contractul încheiat între reclamantă și pârâta.

Pentru început, instanța constată că în cererea de recurs reclamantul nu contestă faptul că A.G.C. A. SRL nu era parte în contractul pe care l-a încheiat cu S.C. O.T. SRL însă susține că această împrejurare nu poate constitui argument de admitere a acestei excepții (soluție pronunțată de prima instanță, validată de instanța de apel), având în vedere principiul opozabilității reglementat de art. 1281 C.civ.

Este adevărat că art. 1281 C.civ. cu denumirea marginală opozabilitatea efectelor contractului stabilește că „Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor și obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.” iar în raport de aceste dispoziții, instanța de recurs observă că în mod corect a arătat recurentul că atunci când una dintre părțile contractului creează un prejudiciu creditorului, se va angaja răspunderea sa contractuală deoarece intervine principiul forței obligatorii a contractului iar în ipoteza în care o terță persoană aduce atingere unui drept dobândit prin contract de către una dintre părți, cauzându-i un prejudiciu, este vorba despre angajarea răspunderii delictuale.

În plus față de cele arătate de recurent, instanța de recurs arată că tot despre răspundere delictuală este vorba și în ipoteza în care neexecutarea contractuală se datorează unui terț căruia contractul îi este opozabil, caz în care creditorul se va putea îndrepta direct împotriva terțului pe temei delictual.

Însă, chiar dacă instanța de recurs este de acord cu parte din susținerile teoretice ale recurentului, nu poate valida cealaltă parte a susținerilor acestuia în sensul că pârâta A.G.C. A. SRL are calitate procesuală pasivă în cauză deoarece principiul opozabilității înseamnă că situația juridică născută dintr-un contract trebuie respectată de terți dar acest principiu nu înseamnă că terții devin obligați prin contract, ci numai că situațiile juridice create trebuie să fie respectate și de către alte persoane decât părțile.

În acest context, principiul opozabilității este unul de drept substanțial dar în cauză s-a pus problema calității procesuale pasive (și astfel a fost analizată) care presupune existența unei identități între persoana chemată în judecată (pârâțul) și cel care este subiect pasiv în raportul juridic dedus judecății (calitate procesuală pasivă).

Având în vedere că acțiunea formulată de reclamant este o acțiune în răspundere contractuală, (iar pentru ca daunele interese - despăgubirile în bani cerute de aceasta pentru neîndeplinirea obligațiilor de către pârâta O.I.T. S.R.L., să poată fi acordate este necesar a fi îndeplinite mai multe condiții în persoana pârâțului chemat în judecată: neexecutarea obligației contractuale, dovedirea culpei sau vinovăției debitorului, existența prejudiciului, existența unui raport de cauzalitate între neexecutare și prejudiciu), în condițiile în care între reclamant și pârâta A.G.C. A. SRL nu s-a încheiat niciun contract, instanța de recurs apreciază că alegațiile referitoare la principiul opozabilității, contrar celor susținute de recurent, nu conferă acestei pârâte calitate procesuală pasivă în cauză.

De altfel, reclamantul nu a formulat cererea de chemare în judecată în contradictoriu cu pârâta A.G.C. A. SRL și, pentru a conchide astfel, se constată că cererea de chemare în judecată a fost formulată în contradictoriu cu pârâta O.I.T. S.R.L. iar A.G.C. A. S.R.L. nu a fost denumit „pârâta”, reclamantul menționând că această societate este chemată în judecată „pentru opozabilitate”. Nici din cuprinsul cererii nu rezultă că s-ar fi solicitat să se stabilească că pârâta A.G.C.A. S.R.L. este responsabilă contractual față de reclamantă.

Ulterior, prin cererile depuse pe parcursul judecății, într-adevăr, înainte de stabilirea primului termen de judecată (răspunsul la întâmpinările formulate), contrar celor susținute de reclamant, acesta a menținut interpretarea potrivit căreia participarea în proces a A.G.C.A. S.R.L. se face pentru opozabilitate, urmând ca numai pârâțul O.I.T. S.R.L. să fie obligat la restituirea sumei de 56.604 lei, precum și la plata accesoriilor aferente acestei sume.

Urmare a faptului că la termenul de judecată din data de 24.10.2018 prima instanță i-a pus în vedere reclamantului să precizeze data de la care solicită obligarea pârâțului O. la plata de dobânzi și penalități de întârziere, reclamantul a formulat răspunsul care se află în dosar JS4, în care nu se face referire și la formularea de pretenții în contradictoriu cu pârâțul A.G.C. A. S.R.L.

De asemenea, nici prin notele scrise sau prin răspunsul la interogatoriul formulat de pârâta aflat la dosar JS4 nu se face referire la pretențiile reclamantului în contradictoriu cu A.G.C.A. S.R.L.

Se observă că pentru prima dată, reclamantul a solicitat obligarea „unuia sau ambilor pârâți, în solidar” la plata sumelor pretinse prin acțiune cu ocazia dezbaterilor asupra fondului cauzei, moment procesual la care termenul legal pentru modificarea cererii de chemare în judecată era depășit, conform art. 204 C.pr.civ.

Pentru toate aceste considerente, critica referitoare la soluția dată excepției lipsei calității procesuale pasive este nefondată.

Referitor la soluția dată prescripției dreptului material la acțiune de prima instanță, validată de instanța de apel, se rețin următoarele:

Prin recursul pe care l-a promovat recurentul reclamant a susținut, pe de o parte, că creanța sa este bugetară astfel că beneficiază de un termen de prescripție de 5 ani iar pe de altă parte, că prescripția extinctivă a început să curgă la data la care cel care și-a micșorat patrimoniul, respectiv antecesorul său domeniul comerțului exterior C.R.P.C.I.S., a cunoscut atât faptul măririi altui patrimoniu cât și pe beneficiarul acestei măririi, respectiv la data la care acesta a luat cunoștință de

Decizia nr. 31/11.08.2014 emisă de CCR prin care s-a dispus și recuperarea prejudiciului, respectiv 11.08.2014.

Pentru următoarele considerente, care vor completa motivarea instanței de apel, această critică formulată de recurent este nefondată.

Prin cererea de chemare în judecată reclamantul a solicitat obligarea pârâtei la restituirea sumei de 21.653 lei actualizată cu dobânda legală și penalități de întârziere calculate în temeiul art. 73¹ din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, calculate de la data restituirii efective a prejudiciului, sumă datorată cu titlu de prejudiciu, rezultat din modul necorespunzător al executării obligațiilor asumate prin contractului nr. 10/06.02.2013.

În condițiile în care cererea de chemare în judecată a fost întemeiată pe faptul că pârâta ar fi solicitat decontarea unor cheltuieli neeligibile, contrar dispozițiilor art. 2 din contractul încheiat de părți – care o obliga pe pârâta să respecte obligațiile asumate, instanța de recurs reține că temeiul acțiunii îl reprezintă răspunderea contractuală astfel, că, în acest context, creanța dedusă judecății este reprezentată de o plată pretins nedatorată efectuată în baza unui contract încheiat între instituția publică și pârâta O.I. S.R.L.

Față de dispozițiile art. 2 alin. (4) din O.G. nr. 92/2003 potrivit cărora „prezentul cod nu se aplică pentru administrarea creanțelor datorate bugetului general consolidat rezultate din raporturi juridice contractuale, cu excepția redevențelor miniere și a redevențelor petroliere”, cum în cauză nu este vorba despre sume reprezentând redevențe miniere și redevențe petroliere, concluzia care se impune este aceea că suma pretinsă prin prezenta acțiune nu are caracter bugetar, contrar celor susținute de recurent.

Împrejurarea că suma pe care o pretinde prin cererea de chemare în judecată urma a se face venit la bugetul general consolidat, nu este un argument pentru a susține că această sumă este o creanță bugetară căreia i se aplică termenul special de prescripție deoarece, suma căpăta acest caracter după încasare.

Susținerea recurentului-reclamant că nu are calitatea de organ fiscal, astfel încât activitățile enumerate la art. 1 alin. (3) lit. a) - c) din O.G. nr. 92/2003 nu intră în specificul activității sale, nu va fi reținută deoarece administrarea creanțelor datorate bugetului general consolidat include stabilirea acestora [prevăzută de art. 1 alin. (3) lit. b) din O.G. nr. 92/2003], fără a se face distincție în funcție de faptul dacă acestea se stabilesc de către organele fiscale care au competență în acest sens sau dacă se stabilesc de către instanțele judecătorești atunci când creditorul fiscal face demersuri pentru obținerea titlului executoriu reprezentat de o hotărâre judecătorească, conform art. 141 alin. (1)² din O.G. nr. 92/2003. Astfel, stabilirea creanțelor datorate bugetului general consolidat rezultate din raporturi juridice contractuale face parte din noțiunea de „administrare a creanțelor datorate bugetului general”, fiind exceptată expres de la aplicarea Codului de procedură fiscală, conform art. 2 alin. (4) din O.G. nr. 92/2003.

Faptul că art. 73¹ din Legea nr. 500/2002 și art. 30 din O.U.G. nr. 80/2013 stabilesc un regim juridic special pentru sumele reprezentând venituri publice, sub aspectul dobânzilor și penalităților de întârziere care pot fi aplicate, respectiv sub aspectul scutirii instituțiilor publice de la plata taxei judiciare de timbru, nu prezintă nicio relevanță asupra termenului de prescripție, având în vedere că nu există dispoziții legale aplicabile derogatorii de la regimul juridic al prescripției reglementat de Codul civil. Din acest motiv, nu există nicio contrariedade între scutirea reclamantului de la plata taxei judiciare de timbru, conform art. 30 din O.U.G. nr. 80/2013, ca urmare a faptului că cererea de chemare în judecată are ca obiect venituri publice, și neaplicarea termenului de prescripție prevăzut de art. 91 alin. (1) din O.G. nr. 92/2003, ca urmare a faptului că obligația datorată bugetului general consolidat rezultă din raporturi juridice contractuale, fiind exclusă aplicarea Codului de procedură fiscală, conform art. 2 alin. (3) din O.G. nr. 92/2003.

În consecință, având în vedere că prezentul litigiu are ca obiect o creanță pretins datorată bugetului general consolidat care rezultă dintr-un contract încheiat între o autoritate publică și o persoană juridică de drept privat și care nu are ca obiect redevențe miniere sau redevențe

petroliere, invocarea termenului de prescripție reglementat de legislația fiscală este contrară prevederilor care reglementează raportul Codului de procedură fiscală cu alte acte normative.

Referitor la dispozițiile art. 73¹ din Legea nr. 500/2002 și art. 30 din O.U.G. nr. 80/2013 care stabilesc un regim juridic special pentru sumele reprezentând venituri publice, sub aspectul dobânzilor și penalităților de întârziere care pot fi aplicate, respectiv sub aspectul scutirii instituțiilor publice de la plata taxei judiciare de timbru, se apreciază că acestea nu prezintă nicio relevanță asupra termenului de prescripție, având în vedere că nu există dispoziții legale aplicabile derogatorii de la regimul juridic al prescripției reglementat de Codul civil.

Față de aceste considerente, contrar susținerilor recurentului, prevederile privind prescripția dreptului de stabilire a obligațiilor fiscale cuprinse în Codul de procedură fiscală nu se aplică în prezenta cauză, aspect care rezultă chiar din textele de lege citate de recurentul-reclamant. Pe cale de consecință, neaplicarea de instanța de apel a termenului de prescripție prevăzut de art. 91 alin.(1) din O.G. nr. 92/2003, este corectă ca urmare a faptului că obligația datorată bugetului general consolidat rezultă din raporturi juridice contractuale, fiind exclusă aplicarea Codului de procedură fiscală, conform art. 2 alin. (3) din O.G. nr. 92/2003.

Pentru toate aceste considerente, instanța de recurs constată că termenul de prescripție aplicabil în prezenta cauză este cel de 3 ani, reglementat de art. 2517 C.civ.

Amintind, încă o dată, că temeiul acțiunii îl reprezintă răspunderea contractuală, Curtea reține că potrivit art. 2523 C.civ. „prescripția începe să curgă de la data când titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări trebuia să cunoască nașterea lui”, iar în cauză termenul a început să curgă de la momentul plății de către reclamant către pârâtă a respectivelor sume de bani, respectiv cel mai târziu la data de 23.09.2013 (reținând că anterior a mai fost făcută o plată (34.721,73 lei a fost achitată la data de 10.07.2013, iar suma de 21.882,77 lei la data de 23.09.2013, astfel cum reiese din extrasele de cont depuse la f.29 și 30, 110 vol. II JS4).

Se observă că regula specială de determinare a începutului prescripției extinctive în ipoteza răspunderii civile pentru prejudiciile cauzate prin fapte ilicite (indiferent că este vorba despre răspundere civilă delictuală sau răspundere civilă contractuală-cazul în speță), care se regăsește în art. 2528 C.civ., se caracterizează prin stabilirea a două momente alternative de la care prescripția poate să curgă și anume, pe de o parte, momentul subiectiv al cunoașterii pagubei și a celui care răspunde de ea iar, pe de altă parte, momentul obiectiv al datei la care pãgubitul putea ori trebuia să cunoască aceste elemente.

Raportat la această regulă, aspectul care este în divergență între reclamant și intimata pârâtă îl reprezintă începutul termenului de prescripție care, în opinia pârâtei (reținut de instanțele de fond) este dat de data plății, în timp ce în opinia reclamantului este dat de un moment extrinsec raportului contractual, respectiv data la care antecesorul său, domeniul comerțului exterior CRPCIS, a cunoscut atât faptul măririi altui patrimoniu cât și pe beneficiarul acestei măririi, respectiv la data la care acesta a luat cunoștință de Decizia nr. 31/11.08.2014 emisă de CCR prin care s-a dispus și recuperarea prejudiciului, respectiv 11.08.2014.

Se are în vedere raportul juridic care a generat prezentul litigiu, astfel cum a fost el reținut de prima instanță - materializat în contractul nr. 48/19.03.2013 având ca obiect prestarea de servicii pentru organizarea participării operatorilor economici la târgul internațional „B.B.W./N. E.P.G.”, în perioada 03.05.2013 – 05.05.2013 încheiat de M. E., în calitate de beneficiar și pârâtul O.I.T. S.R.L., în calitate de executant și se constată că suma alocată în vederea participării A.G.C.A. S.R.L. la eveniment, în quantum de 56.604,50 lei a fost achitată de către M.E. către organizatorul O.I. T.S.R.L. în două tranșe: suma de 34.721,73 lei a fost achitată la data de 10.07.2013, iar suma de 21.882,77 lei la data de 23.09.2013.

În condițiile în care reclamantul a achitat facturile, instanța de recurs reține că la data la care s-au făcut plățile (decontarea sumelor) acesta era în măsură să cunoască toate elementele pe care C.C. le-a avut la dispoziție la momentul analizei finalizate cu decizia invocată de reclamant.

Rezultă astfel că, la momentul plăților, reclamantul ar fi trebuit să știe că în patrimoniul său s-a produs un prejudiciu.

Dacă s-ar accepta ipoteza susținută de recurentul /apelantul reclamant în sensul că termenul de prescripție a început să curgă de la data la care C.C. a emis decizia în cuprinsul căreia a constatat că s-au decontat nejustificat mai multe sume, ar însemna să se admită că, deși partea a pierdut dreptul la acțiune deoarece nu a acționat în termenul prevăzut de lege pentru repararea prejudiciului (de la data la care trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea), intervenirea unor împrejurări extrinseci raportului juridic (cum este în cauză raportul Curții de Conturi) să îi dea acesteia posibilitatea de a repune în discuție dreptul la acțiune stins ca urmare a neexercitării în termenul prevăzut de lege.

Cu alte cuvinte, a valida opinia recurentului reclamant înseamnă a admite că propria culpă pe care acesta o invocă (nu a cunoscut pretinsul prejudiciu înainte ca terți de raportul juridic să facă constatări în acest sens) este exoneratoare în sensul că face ca termenul de prescripție al dreptului material la acțiune să nu se fi împlinit, dar aceasta nu poate fi reținută deoarece nimănui nu-i este îngăduit să se prevaleze în fața justiției de propria sa culpă pentru a valorifica un drept.

Pentru aceste considerente, reținând că în mod corect s-a reținut de instanța de apel că termenul de prescripție a început să curgă de la data plăților făcute de reclamant în temeiul raporturilor contractuale dintre părți, față de data promovării acțiunii 12.08.2026, Curtea apreciază că în mod legal instanța de prim control judiciar a validat opinia primei instanțe că pentru pretențiile solicitate de reclamant a intervenit prescripția dreptului material la acțiune având în vedere că plățile au fost efectuate în datele de 10.07.2013 și 23.09.2013,.

În final, instanța de recurs are în vedere și raționamentul din Decizia nr. 19/2019 pronunțată de ICCJ –Completul Competent să judece recursul în interesul legii, care, deși a fost pronunțată în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 268 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se referă la o chestiune cu caracter general, ca începutul prescripției extinctive.

Astfel, conform acestei decizii „În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 268 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 8 și 12 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat, și a dispozițiilor art. 211 lit. c) din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv a art. 2.526 C.civ., actul de control efectuat de C.C. sau de un alt organ cu atribuții de control, prin care s-a stabilit în sarcina angajatorului obligația de a acționa pentru recuperarea unui prejudiciu produs de un salariat ori rezultat în urma plății către acesta a unei sume de bani necuvenite, nu marchează începutul termenului de prescripție extinctivă a acțiunii pentru angajarea răspunderii patrimoniale a salariatului.

În ceea ce privește critica adusă deciziei instanței de apel care a validat soluția primei instanțe de respingere a cererii prin care reclamantul a solicitat repararea prejudiciului, în cuantum de 21.882,77 lei cauzat prin executarea necorespunzătoare de către pârâatul O. I. T. S.R.L. a obligațiilor decurgând din contractul de prestări servicii nr. 48/19.03.2013, se rețin următoarele:

Recurentul a criticat soluția instanței de prim control judiciar referitoare la faptul că pârâta nu și-a încălcat obligațiile contractuale și că reclamantului îi aparține culpa, arătând că în conformitate cu documentația de atribuire societatea organizatoare avea obligația înscrierii firmelor expozante participante, în catalogul târgului, cu brandul și nu cu denumirea firmei, astfel că în catalogul târgului a fost înscris brandul ERSA ca aparținând S.C. ERSA A. S.R.L.; verificarea condițiilor de eligibilitate se realizează înainte de acordarea facilității de către comisia de selecție a operatorilor economici participanți, pe baza declarației pe propria răspundere a operatorului economic; din analiza actelor aflate la dosarul de selecție, rezultă participarea operatorului economic cu eludarea dispozițiilor legale în materie, având în vedere declarația pe propria răspundere a S.C AGC A. SRL; deși pârâta trebuia să îndeplinească toate prevederile

stipulate în caietul de sarcini, devizul financiar și prezentul contract, să respecte obligațiile asumate prin documentele de participare la deschiderea de oferte/negociere, prevederile Legii nr.500/2002 privind finanțele publice și ale H.G. nr. 296/2007, din analiza deconturilor și a documentelor justificative depuse de către pârâtă rezultă că aceasta a solicitat decontarea unor cheltuieli neeligibile pentru operatorul economic A.G.C A. SRL, respectiv decontarea sumei de 56.604 lei pentru o entitate juridică care nu a prezentat un brand/o marcă proprie, ceea ce încalcă art. 9 lit. i) din anexa la H.G. nr. 296/2007.

Pentru considerentele ce se vor arăta în continuare, contrar celor susținute de recurent, instanța de recurs apreciază că nu se poate reține că, soluționând cauza, instanța de prim control judiciar a aplicat greșit norme de drept material.

Acțiunea formulată de reclamant este o acțiune în răspundere contractuală, iar pentru ca daunele interese (despăgubirile în bani cerute de aceasta pentru neîndeplinirea obligațiilor de către pârâtă) să poată fi acordate este necesar a fi îndeplinite mai multe condiții: neexecutarea obligației contractuale, dovedirea culpei sau vinovăției debitorului, existența prejudiciului, existența unui raport de cauzalitate între neexecutare și prejudiciu.

Referitor la dovedirea culpei sau vinovăției debitorului în neexecutarea obligației sau executarea defectuoasă, această condiție se desprinde din dispozițiile art. 1530 C.civ. (Creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat și care este consecința directă și necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligației) și din prevederile art. 1547 C.civ. (debitorul este ținut să repare prejudiciul cauzat cu intenție sau din culpă).

Este de asemenea necesar a se constata existența prejudiciului pretins de reclamantă (reprezentat de prețul contractului pe care pârâta nu l-a respectat) care se deduce din chiar definirea legală a dreptului creditorului la daune interese, acesta fiind o despăgubire pentru prejudiciul cauzat prin neexecutare (art. 1530 C.civ.), prejudiciu care trebuie să fie cert și previzibil în condițiile art. 1532 și 1533 C.civ..

Trebuie de asemenea stabilită legătura de cauzalitate între neexecutare și prejudiciu care este subliniată chiar de reglementarea dreptului la daune interese (art. 350 C.civ.) unde se prevede că prejudiciul pentru a fi reparat trebuie să fie cauzat de neexecutarea debitorului.

Astfel, în raport de temeiul cererii de chemare în judecată (art. 1350 C.civ.), se constată că în cuprinsul hotărârii regăsindu-se opinia instanței de prim control judiciar care a arătat că în mod corect s-a conchis că cererii de chemare în judecată îi lipsește suportul temeiniciei deoarece reclamanta a fost cea în culpă dat fiind că acesteia îi revenea obligația de a verifica îndeplinirea de către participanți a condițiilor de eligibilitate, condiții a căror nerespectare a fost indicată și în decizia C.C., din această faptă, imputabilă apelantei reclamante, derivând prejudiciul constat. Chiar dacă soluția este motivată succint, se observă că instanța de apel nu s-a depărtat de la analiza cererii de chemare în judecată prin prisma îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege pentru a se putea dispune admiterii unei cereri în răspundere contractuală, referindu-se la încălcarea de către reclamant a obligațiilor.

În aceste condiții, se observă că dispozițiile de drept material care reglementează răspunderea contractuală nu au fost încălcate sau aplicate greșit. O astfel de ipoteză (în care normele ar fi încălcate sau aplicate greșit) s-ar identifica dacă, spre exemplu, în pofida faptului că legea stabilește clar condițiile cerute de lege pentru admiterea unei acțiuni în răspundere contractuală, instanța examinează și reține pentru a-și fundamenta soluția și o condiție neprevăzută de lege.

Însă, nu aceasta este susținerea recurentului din cererea de recurs. Din contră, întreaga sa motivare, subsumată susținerii referitoare la aplicarea greșită a normelor de drept material, gravitează în privința condiției referitoare la culpa pentru neexecutarea contractului, care în opinia sa, aparține pârâtei. Recurentul contestă modul de interpretare a probelor de instanța de prim control judiciar, interpretare care a dus, în opinia sa, la o constatare greșită a situației de fapt și,

implicit, la respingerea greșită a cererii de chemare în judecată prin care a solicitat atragerea răspunderii pârâtei.

Însă, astfel cum s-a arătat, recursul nu este mijlocul procedural prin intermediul căruia să se poată reinterpretă probele și să se ajungă la stabilirea unei alte situații de fapt decât cea stabilită de instanța de apel.

Stabilirea unei alte valori probatorii a înscrisurilor (și, pe cale de consecință, a valida opinia recurentului că din analiza actelor aflate la dosarul de selecție, rezultă participarea operatorului economic cu eludarea dispozițiilor legale în materie, având în vedere declarația pe propria răspundere a S.C AGC A. SRL; pârâta trebuia să îndeplinească toate prevederile stipulate în caietul de sarcini, devizul financiar și prezentul contract, să respecte obligațiile asumate prin documente), ar însemna o reanalizare a situației de fapt și a modului cum aceasta a fost stabilită de instanța de apel, dar, situația de fapt așa cum a fost stabilită/reținută de instanța de apel (validând opinia primei instanțe), se opune instanței de recurs care, în condițiile art. 483 alin. (3) C.pr.civ., poate verifica doar legalitatea deciziei apelate.

De altfel, reaprecierea probelor administrate în cauză (care este în mod cert un aspect de temeinicie a hotărârii) nu poate forma obiectul analizei în recurs deoarece nu se încadrează în niciunul dintre cazurile de casare reglementate expres și limitativ de dispozițiile art. 488 alin. (1) C.pr.civ.

Pentru aceste considerente, se constată că instanța de apel nu a încălcat/aplicat greșit normele de drept material atunci când, în raport de situația de fapt reținută, a respins apelul promovat de reclamant astfel că recursul întemeiat pe dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ. este nefondat.

Față de cele arătate, Curtea consideră că recursul este nefondat astfel că, în temeiul art. 496 alin. (1) C.pr.civ., îl va respinge ca atare.

SECȚIA A VI-A CIVILĂ

1. Litigii cu profesioniști - pretenții.

Stabilirea cuantumului despăgubirilor pentru daune morale.

Răspunderea asigurătorilor în cazul în care prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele.

Nu există criterii legale pentru cuantificarea prejudiciului moral, în acest caz cuantumul daunelor morale urmând a se stabili ca urmare a aplicării de către instanță a criteriilor referitoare la consecințele negative suferite de cel în cauză, în plan fizic și psihic, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care a fost afectată situația familială, profesională și socială. Însă, toate aceste criterii sunt subordonate condiției aprecierii rezonabile, pe bază echitabilă, corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs victimelor.

Daunele morale sunt destinate a atenua, în măsura în care este posibil, suferințele produse în urma unui eveniment, fără însă a putea fi transformate în sursă de îmbogățire fără justă cauză pentru victimă ori în amenzi excesive pentru asigurator. Trebuie, așadar, să fie asigurat un just echilibru, iar în cadrul acestui demers este necesar să se țină seama de principiul echității, de practica judecătorească în materie, dar și de condițiile economice din România, doar în acest mod putându-se evalua în mod corect daunele morale și evita îmbogățirea fără justă cauză a victimei.

Răspunderea civilă delictuală este guvernată de principiul reparării integrale a prejudiciului, astfel încât cuantumului despăgubirilor nu poate ține seama de forma de vinovăție ori de persoana chemată să răspundă. Jurisprudența este orientativă. La stabilirea cuantumului

daunelor morale nu se poate efectua un simplu calcul matematic, raportat la numărul de zile de îngrijiri medicale. Cuantumul daunelor morale trebuie stabilit prin raportare la suferințele fizice și psihice provocate de accident, respectiv urmările accidentului asupra vieții victimei, sub toate aspectele sale.

Potrivit art. 1370 din Codul civil, articol intitulat "Imposibilitatea de individualizare a autorului faptei ilicite", "Dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă". Textul legal are în vedere ipoteza în care există imposibilitatea stabilirii contribuției fiecărui făptuitor la prejudicierea victimei, astfel că, dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili aportul fiecăreia la cauzarea prejudiciului, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă.

În raporturile dintre debitori sunt aplicabile prevederile art. 1383 din Codul civil, articol intitulat "Raporturile dintre debitori" și potrivit cu care "Între cei care răspund solidar, sarcina reparației se împarte proporțional în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intenția sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită. În cazul în care nici astfel nu se poate împărți sarcina reparației, fiecare va contribui în mod egal la repararea prejudiciului." Dacă față de victimă aceștia răspund solidar, în raporturile dintre ei debitorii răspund proporțional cu contribuția fiecăruia în producerea prejudiciului.

În situația în care asiguratul răspunde solidar cu o altă persoană pentru repararea prejudiciului creat, asiguratorul RCA preia, în temeiul contractului de asigurare această răspundere, inclusiv caracterul solidar al răspunderii, față de victimă, a tuturor persoanelor care au cauzat prejudiciul (inclusiv a asiguratorilor acestora).

Asiguratorul răspunde pentru pagubele de care răspunde propriul asigurat, în aceleași condiții în care acesta răspunde față de victimă. Astfel, dacă autorul faptei ilicite răspunde față de victimă pentru prejudiciul cauzat în solidar cu o altă persoană, această răspundere solidară va fi preluată de asiguratorul său, în aceleași condiții. Legiuitorul a prevăzut că asiguratorul RCA răspunde pentru pagubele de care răspunde asiguratul său, iar nu doar pentru fapta ilicită a acestuia. În materia răspunderii delictuale victima beneficiază, indiferent de cine răspunde pentru prejudiciu (asigurat sau asigurator), de beneficiul solidarității. Răspunderea asiguratorului nu este limitată strict la procentul de culpă dovedit în sarcina asiguratului său.

(Decizia civilă nr. 1162/A din data de 1 iulie 2021)

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București – Secția a VI-a Civilă reclamantul I.L. a chemat în judecată pe pârâtele E S.A. și G S.A. și pe intervenienții forțați E.M.V., I.D.G. și N.F.O., solicitând obligarea pârâților la plata în solidar a sumei de 3.000.000 lei cu titlu de daune morale și la plata dobânzii legale calculate de la data introducerii cererii de chemare în judecată până la plata integrală a acesteia. De asemenea s-a solicitat obligarea pârâților la plata în solidar a cheltuielilor de judecată.

Prin sentința civilă nr. 2160 din data de 11.11.2020, Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă a admis în parte cererea formulată de reclamantul I.L. și a obligat pârâtele E S.A. și G S.A. să plătească în solidar reclamantului suma de 250.000 lei, cu titlu de daune morale, precum și dobânda legală aferentă, calculată de la data de 26.03.2018 și până la plata integrală a debitului principal. Au fost obligate pârâtele în solidar să plătească reclamantului suma de 24,99 lei cu titlu de cheltuieli de judecată reprezentând taxa judiciară de timbru. A fost obligat reclamantul să plătească pârâtei G S.A. suma de 2154,24 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată reprezentând onorarii experți. Au fost obligate pârâtele în solidar să plătească statului suma de 2774,30 lei, cu

titlu de taxă judiciară de timbru. S-a respins cererea reclamantului privind obligarea pârâtelor la plata cheltuielilor de judecată, reprezentând onorariu expert, ca neîntemeiată.

Cu privire la situația de fapt instanța a reținut că din procesul-verbal de cercetare la fața locului încheiat de către DGPMP, Brigada Rutieră, Serviciul Accidente Rutiere, declarațiile date în fața organelor de cercetare penală la acel moment de către intervenienții-forțați, înregistrarea video, precum și din raportul de expertiză în specialitatea autovehicule rutiere întocmit în prezenta cauză, rezultă că intervenientul forțat E.M.V., conducea autoturismul marca Opel Astra cu nr de înmatriculare ... pe strada Nicolae Oncescu, din direcția Calea Giulești către strada Ceahlău, cu o viteză de aproximativ 35-40 km/oră. Când a ajuns în dreptul imobilului cu nr. 23, dorind să pună frână pentru a ceda trecerea autoturismului marca Skoda Octavia, cu nr. de înmatriculare ..., condus din sens opus de intervenientul forțat N.F.O., a derapat pe o porțiune de gheață și a intrat în coliziune cu acest autoturism. Autoturismul cu nr. de înmatriculare ... a ricoșat și a avariat autoturismul marca Dacia cu nr. de înmatriculare ..., parcat pe trotuar de către intervenientul forțat I.D.G., accidentându-l totodată pe reclamantul I.L., care se afla pe carosabil, acesta din urmă suferind leziuni traumatice care au necesitat 120 de zile de îngrijiri medicale, conform certificatului medico-legal.

Expertul a reținut că responsabili de producerea accidentului sunt intervenientul forțat E.M.V., întrucât a încălcat prevederile art. 46 din O.U.G. nr. 195/2002 și prevederile art. 48 din O.U.G. nr. 195/2002, și pietonul I.L., care, după ce a coborât pe partea carosabilă de pe trotuarul din fața Bisericii Creștine după Evanghelie <<Izbânda>> și-a continuat deplasarea pe culoarul liber până în drumul principal, unde s-a oprit pe direcția de mers a autoturismului cu numărul de înmatriculare ... fără să se asigure.

Tribunalul a constatat ca fiind corectă reținerea de către expert a culpei intervenientului forțat E.M.V. în producerea accidentului, în raport de prevederile art. 46 și art. 48 din O.U.G. nr.195/2002, având în vedere că acesta nu a adaptat viteza la condițiile de drum (drumul fiind acoperit cu gheață), astfel încât a pierdut controlul asupra direcției de mers și a intrat în coliziune cu autoturismul condus regulamentar de către intervenientul forțat N.F.O. În schimb, tribunalul a apreciat că vinovat pentru producerea accidentului este și intervenientul forțat I.D.G., reclamantul neavând nicio culpă pentru accidentarea sa.

În acest sens Tribunalul a constatat, din cuprinsul procesului-verbal de cercetare la fața locului încheiat la data de ..., că pe sectorul de drum pe care s-a produs accidentul nu există semafoare, nu sunt aplicate marcaje longitudinale de separare a sensurilor de circulație, fiecare bandă de circulație având o lățime de 3, 75 m; trotuarul are lățimea de 2,20 m, pe o parte și de 1,50 m pe cealaltă parte. Astfel cum se observă din înregistrarea video, reclamantul, după ce a ieșit din biserică, s-a aflat în imposibilitate de a circula pe trotuar, acesta fiind ocupat de mai multe autoturisme parcate. În mod neîntemeiat susține expertul că reclamantul se face vinovat de nerespectarea dispozițiilor art. 72 din O.U.G. nr. 195/2002 care impun obligația pietonilor de a traversa drumul public prin locuri special amenajate sau, în lipsa acestora, numai după ce s-au asigurat că o pot face fără pericol, întrucât din nicio probă administrată în cauză nu reiese că reclamantul ar fi încercat să traverseze drumul public. Relevantă în acest sens este proba cu înregistrarea video a momentului în care a avut loc accidentul; în imaginile video se observă doar că în momentul impactului reclamantul se afla pe carosabil, lângă trotuarul ocupat de autoturismele parcate, printre care și autovehiculul intervenientului forțat, piciorul reclamantului fiind strivit în coliziunea dintre autoturismul condus neregulamentar de intervenientul forțat E.M.V. și autoturismul cu nr. înmatriculare ..., parcat de către intervenientul forțat I.D.G. cu încălcarea dispozițiilor art. 142 lit. n) care interzic oprirea voluntară a vehiculelor pe trotuar, cu excepția situației în care administratorul drumului public a executat amenajări care respectă prevederile art. 144 alin. (2) și (3).

În raport de aceste împrejurări, tribunalul a constatat ca vinovați de producerea accidentului rutier care a produs vătămarea corporală a reclamantului sunt intervenienții forțați E.M.V. – titular

al poliței RCA nr. ... încheiată cu pârâta E S.A. - și I.D.G. - titular al poliței RCA nr. ... încheiată cu pârâta G S.A.

Tribunalul a reținut incidența art. 11 din Legea nr. 132/2017.

Cu privire la daunele morale, instanța de fond a reținut că accidentul rutier a produs reclamantului leziuni traumatice constând în „fractură deschisă la ambele oase gamba stângă”, pentru care s-a intervenit chirurgical și s-a practicat „osteosinteza cu tijă centromedulară, tibie stânga și osteosinteză cu broșă pentru maleola peronieră stânga”, diagnosticul secundar stabilit fiind „spondilită anchilopoetică”; s-a apreciat că sunt necesare 120 zile de îngrijiri medicale pentru vindecare. Potrivit biletului de externare, s-a recomandat reclamantului deplasarea cu ajutorul cadrului de mers, cu sprijin parțial pe membrul operat până la șase săptămâni și kinetoterapie. Având în vedere că leziunile traumatice au produs reclamantului suferințe de ordin fizic și psihic, Tribunalul a apreciat că suma de 250.000 lei reprezintă o justă și echitabilă despăgubire morală, pârâtele E S.A. și G S.A. urmând a fi obligate în solidar să plătească această sumă de bani reclamantului, precum și dobândă legala de la data introducerii cererii de chemare în judecată – 26.03.2018 – și până la data achitării integrale a debitului principal, în conformitate cu dispozițiile art. 1535 C.civ.

În privința cererilor având ca obiect cheltuielile de judecată, tribunalul a reținut dispozițiile art. 453 alin. (2) C.pr.civ., arătând că în speță pretențiile reclamantului au fost admise în proporție de 8,33%, astfel încât este îndreptățit să obțină plata a 8,33% din taxa de timbru achitată. Cum prin încheierea din 14.08.2018 s-a admis în parte cererea de acordare a ajutorului public judiciar și s-a redus taxa judiciară de timbru de la suma de 33.605 lei la suma de 300 lei, tribunalul a obligat pârâtele să plătească reclamantului suma de 24,99 lei – 8,33% din suma de 300 lei – cu titlu de cheltuieli de judecată.

În raport de dispozițiile legale prevăzute de art. 18 din O.U.G. nr. 51/2008, pârâtele au fost obligate să plătească statului suma de 2774,30 lei – 8,33% din suma de 33.305 lei de care reclamantul a beneficiat sub forma scutirii de plată.

În privința cheltuielilor de judecată solicitate de pârâta G S.A., tribunalul a constatat că aceasta este îndreptățită să obțină 91,67% din sumele avansate, întrucât în această proporție reclamantul a căzut în pretenții. Prin urmare, reclamantul urmează să plătească acestei pârâte suma de 687,52 lei – reprezentând 91,67% din suma de 750 lei plătită de pârâtă cu titlu de onorariu expert numit de instanță, precum și suma de 1466,72 lei – reprezentând 91,67 % din suma de 1600 lei plătită de pârâtă cu titlu de onorariu expert consilier parte. În total, reclamantul va fi obligat să plătească pârâtei suma de 2154,24 lei.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel reclamantul I.L. și pârâtele G S.A. și E S.A.

În apelul formulat, reclamantul I.L. solicită schimbarea în parte a sentinței civile apelate în sensul admiterii cererii așa cum a fost formulată și obligarea intimatelor-pârâte, în solidar, la plata de despăgubiri în cuantum de 3.000.000 lei cu titlu de daune morale, precum și menținerea capătului de cerere deja admis privind obligarea intimatelor-pârâte la plata în solidar a dobânzii legale aferente calculate de la data de 26.03.2018 și până la data achitării integrale a debitului. De asemenea s-a solicitat obligarea în solidar a intimatelor-pârâte la plata cheltuielilor de judecată atât în primă instanță, cât și din apel.

În motivare, reiterând situația de fapt, apelantul-reclamant apreciază ca insuficientă și neechitabilă compensația de 250.000 lei acordată pentru prejudiciul moral suferit. Mai mult, consideră acesta, nu are nicio culpă în ceea ce privește producerea accidentului, așa cum a reținut și prima instanță.

Cu toate acestea, apelantul susține că prima instanță nu a realizat o evaluare întemeiată pe principiul echității în acord cu probele administrate și situația de fapt, acordarea de daune morale trebuind să îndeplinească în principal un rol compensatoriu.

Arată apelantul-reclamant că în urma accidentului consecințele au fost unele grave, acestea afectându-i viața și la momentul actual, suferind mai multe intervenții chirurgicale, diagnosticul

său fiind acela de pseudoartroză gamba stângă, respectiv neconsolidarea fracturilor. În plus, handicapul fizic este unul permanent și este necesară o nouă operație de protezare a șoldului. Din punct de vedere profesional apelantul-reclamant nu poate realiza muncă de teren, iar durerile mari îi afectează capacitatea de concentrare, astfel că șansele de a progresa profesional i-au fost reduse considerabil ca urmare a accidentului. Mai mult, salariul reprezintă singura sa sursă de venit și posibilitatea întemeierii unei familii a fost și ea grav afectată.

Pe lângă acestea, apelantul-reclamant consideră că suma de 250.000 lei nu reprezintă o compensație suficientă, echitabilă și proporțională pentru prejudiciul moral suferit, invocând în acest sens practica judiciară.

Cu privire la modul de acordare a cheltuielilor de judecată în proporție de 8,33% se susține că acesta reprezintă de fapt o sancționare nejustificată a apelantului-reclamant și o îngrădire indirectă a liberului acces la justiție. Aprecieră cuantumului daunelor morale solicitate are un caracter pur subiectiv, astfel încât în lipsa unor criterii prevăzute expres, doar în temeiul evaluării instanței, se ajunge în situația de a aprecia în mod arbitrar cuantumurile cheltuielilor judiciare ce urmează a fi acordate.

În ceea ce privește probatoriul se invocă art. 478 raportat la art. 330 C.pr.civ., precum și Decizia ÎCCJ nr. 9/2020. Astfel, prin cererea introductivă de instanță a fost propusă realizarea unei expertize medico-legale pentru a determina gravitatea traumatismului suferit, însă aceasta a fost respinsă. Ulterior accidentului, însă, au apărut date medicale suplimentare, au fost realizate alte trei intervenții chirurgicale și au apărut unele complicații suplimentare față de momentul la care a fost eliberat Certificatul medico-legal prin care au fost acordate 120 de zile de îngrijiri medicale, în condițiile unei evoluții clinice favorabile. De asemenea, constatările și zilele de îngrijiri medicale acordate au avut în vedere doar următoarele acte medicale: Fișa de urgență spitalicească, emisă de Spitalul Clinic de Urgență SMURD București, Fișa UPU nr. ... din ..., emisă de Spitalul Universitar de Urgență „Elias” și Fișa de Observație Clinică Generală nr. ... eliberată pentru perioada ... - ... de Spitalul Universitar de Urgență „Elias”. Astfel, expertiza apare ca necesară pentru a se determina în mod real numărul de îngrijiri medicale și gravitatea traumatismului suferit.

În probațiune s-a solicitat administrarea probei cu înscrișuri noi în apel, în acest sens depunându-se la dosar evidența concediilor medicale și certificatele de concedii medicale, precum și deciziile nr. (...), precum și proba expertizei medico-legale pentru a se determina numărul total de zile de îngrijire medicală necesar recuperării.

În apelul formulat, pârâta G S.A. solicită schimbarea hotărârii atacate, în sensul respingerii pretențiilor la care instanța de fond a obligat societatea G România, precum și obligarea la plata cheltuielilor de judecată în fond și în apel.

Consideră apelanta-pârâtă că nu poate fi reținută nici fapta ilicită și nici vinovăția în săvârșirea faptei a intervenientului forțat I.D.G.. Culpă comună în săvârșirea faptei ilicite aparține conducătorului auto E.M.V., acesta încălcând dispozițiile art. 47 și art. 48, și reclamantului pieton I.L., prin încălcarea art. 72 alin. (3) și (4) din O.U.G. nr. 195/2002.

Astfel, instanța de fond a înlăturat fără nicio motivare reală culpa reclamantului, așa cum prevede art. 1371 alin. (1) C.civ., contrar probelor din cauză, respectiv dosarul de cercetare penală, înregistrarea video, declarațiile video și raportul de expertiză, reținând culpa proprietarului mașinii Dacia parcată.

Mai mult, apelanta-pârâtă învederează instanței că reclamantul însuși și-a însușit culpa în producerea accidentului, neformulând nicio obiecție la raportul de expertiză în ceea ce privește identificarea celui care a creat starea de pericol.

Se arată că direcția de deplasare a reclamantului era evidentă și de necontestat, anume de a traversa perpendicular drumul public, împrejurarea că pe trotuar se aflau parcate mai multe autoturisme neavând nicio legătură cu producerea accidentului.

Contrar celor reținute de instanța de fond se arată că în situația în care reclamantul ar fi avut cea mai mica intenție să se deplaseze pe trotuar, acesta s-ar fi oprit din deplasarea sa odată ieșit din curtea bisericii Creștine după Evanghelie și s-ar fi uitat dacă trotuarul îi permite deplasarea pe acesta, însă din înregistrarea video rezultă că acesta a traversat drumul public fără nicio intenție de a se deplasa în stânga drumului, pe trotuar.

Concluzionând, apelanta-pârâtă susține că din nicio probă aflată la dosar nu rezultă date certe care să excludă culpa victimei ori să ateste culpa comună a acesteia cu conducătorul auto asigurat RCA la societatea G, ci doar a reclamantului și a conducătorului auto asigurat RCA la societatea pârâtă E. Astfel, consideră că nu sunt întrunite condițiile cumulative din art. 1357 C.civ. și nu se poate institui răspunderea civilă delictuală pentru repararea prejudiciului în condițiile art.1381, 1385 și 1389 C.civ.

În probațiune s-a solicitat încuviințarea probei cu înscrisurile administrate la fondul cauzei, precum și a oricărei alte probe a cărei administrare va fi necesară pe parcursul judecării cauzei.

În drept s-au invocat dispozițiile art. 466 C.pr.civ.

În apelul formulat, pârâta E S.A. solicită admiterea apelului și schimbarea în parte a hotărârii apelate. În motivare se arată că soluția instanței de fond este criticabilă din punctul de vedere al acordării daunelor morale raportat la culpa comună a victimei însăși la producerea accidentului.

Se face mențiune că instanța de fond a administrat o serie de probatorii care urmau să stabilească foarte exact contribuțiile tuturor participanților la evenimentul rutier din data de ..., invocându-se art. 330 C.pr.civ. Arată apelanta-pârâtă că în cauză s-a efectuat un raport de expertiză tehnică și un supliment la raport, concluziile acestora fiind în sensul că și reclamantul a avut o contribuție la producerea urmărilor accidentului, staționând pe carosabil fără să se asigure că poate face acest lucru. Față de această concluzie se solicită redimensionarea daunelor morale, invocându-se art. 72 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002 și art. 1371 C.civ.

Al doilea motiv de apel privește faptul că daunele morale stabilite la suma de 250.000 lei depășesc media jurisprudenței în astfel de cazuri, solicitându-se redimensionarea acestora având în vedere caracterul și scopul unor astfel de despăgubiri, nedorindu-se ca prin demersul judiciar al reclamantului să se încerce o îmbogățire fără justă cauză. Astfel, determinarea despăgubirilor cuvenite persoanei prejudiciate ar fi trebuit să vizeze doar efectul compensatoriu, iar nu să se încerce prețuirea valorii nepatrimoniale lezate.

Raportat la data încheierii poliței RCA și din punct de vedere al datei producerii evenimentului rutier, respectiv ..., apreciază apelanta-pârâtă că textele de lege aplicabile sunt Noul Cod civil, Legea nr. 132/2017, Norma ASF nr. 20/2017, art. 1371 și art. 1385 C.civ. În condițiile în care pentru daunele morale nu există dispoziții legale stricte privind cuantificarea, nici criterii obiective, dar nici bareme prestabilite, față de vătămările pe care reclamantul le-a suferit ca urmare a accidentului rutier respectiv, suma de 30.000 euro din oferta de despăgubire era îndeajuns de mare pentru a putea compensa prejudiciul de natură personală pe care acesta l-a suferit.

Mai mult, instanțele de judecată au arătat că împrejurarea că despăgubirile morale urmează a fi preluate de asigurătorul RCA, în baza unui contract de asigurare, nu poate constitui motiv de amplificare a nivelului despăgubirilor, asigurătorul fiind un garant al plății, iar nu autorul faptei prejudiciabile.

Practica judiciară a reținut și faptul că la acordarea daunelor morale trebuie avute în vedere și unele criterii obiective, cum ar fi raportarea pretențiilor la condițiile socio-economice individuale ale reclamantului precum și la nivelul general, astfel încât stabilirea unui quantum al despăgubirilor să aibă o susținere obiectivă. Se invocă în acest sens decizia civilă nr. 2129/2108 a ÎCCJ – Secția a II-a Civilă.

Arată apelanta că atât Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cât și Înalta Curte de Casație și Justiție, atunci când acordă despăgubiri morale procedează la o apreciere subiectivă a circumstanțelor particulare ale cauzei.

Se solicită instanței de apel să se aibă în vedere faptul că fapta de vătămare corporală este una produsă din culpă, acest considerent trebuind a fi luat în calcul la acordarea despăgubirii, iar nu numai puterea financiară a asigurătorului, aceasta nefiind prin ea însăși de natură a justifica un quantum foarte mare al daunelor. Mai mult, reclamantul nu a probat în suficientă măsură prejudiciul personal nepatrimonial pretins.

Se critică prin cererea de apel și soluția instanței de fond privind obligarea pârâtelor la plata în solidar a sumei de 250.000 de lei, în situația în care fiecare dintre asigurători este responsabil doar pentru fapta asiguratului său, conform art. 1382 C.civ.

În probațiune a fost solicitată administrarea probei cu înscrisuri.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 480 alin. (2) C.pr.civ.

La dosar a depus întâmpinare la apelul reclamantului E S.A., solicitând respingerea apelului ca nefondat.

Se arată că societatea a atacat sentința instanței de fond întrucât consideră că și reclamantul a avut o culpă în producerea evenimentului rutier în discuție, încălcând prevederile art. 72 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002. Se solicită instanței să se facă aplicarea art. 1371 C.civ.

Cu privire la motivul de apel conform căruia suma acordată drept prejudiciu personal nepatrimonial nu ar reprezenta a compensație suficientă și echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, se solicită respingerea acestuia ca neîntemeiat. În primul rând, apelantul a ales să nu declare cale de atac, arătând prin corespondență electronică faptul că ar fi de acord cu suma acordată inițial de către instanță. Pe de altă parte, chiar dacă reclamantul s-a aflat în imposibilitate obiectivă de a circula pe trotuar, acest lucru nu îl împiedica să fie prudent în momentul în care încerca să traverseze strada.

Mai mult, apreciază intimata, apelantul nu prezintă vreo incapacitate, vreo limitare sau vreo disfuncție a vreunui organ și nici nu se încadrează în grad de handicap, din punct de vedere medical starea lui îmbunătățindu-se considerabil.

Legat de cel de-al doilea motiv de apel, cel privitor la cheltuielile de judecată, se consideră că nici acesta nu este întemeiat.

Cu privire la probatoriul solicitat în apel se solicită instanței respingerea probei cu expertiza medico-legală, nefiind depuse înscrisuri medicale noi care să justifice utilitatea probei în apel.

În probațiune se solicită administrarea probei cu înscrisuri.

În drept s-au invocat dispozițiile art. 480 alin. (1) C.pr.civ.

Intimatul I.L. a formulat întâmpinare și a solicitat respingerea ca neîntemeiate a apelurilor formulate de apelantele G S.A. și constatarea ca legală și temeinică a sentinței civile nr.2160/11.11.2020.

În ceea ce privește faptul că apelanta G invocă neechivocul cu privire la vinovăția intimatului, acesta observă că, de fapt, prin petitul cererii de apel se solicită constatarea nevinovăției intervenientului forțat I.D.G. Se arată că în mod eronat în cererea de apel se susține că direcția de mers reprezintă o cauză exoneratoare de răspundere, apelanta neaducând niciun fel de argumente privind parcare neregulamentară a autoturismului marca Dacia, amplasarea acestuia fiind confirmată chiar de către societatea G. Astfel, vătămarea s-a produs ca urmare a coliziunii dintre autoturismul marca Opel și cel marca Dacia, intenția de deplasare fiind doar o interpretare subiectivă.

Mai mult, poziția autoturismului marca Dacia rezultă și din procesul verbal de cercetare la fața locului din data de ..., din declarația acordată organelor de cercetare penală la aceeași dată de intervenientul forțat I.D.G., din suplimentul la raportul de expertiză și din înregistrările video.

Legat de susținerea apelantei G conform căreia prin neformularea de obiecțiuni la raportul de expertiză intimatul și-a însușit culpa la producerea accidentului, se consideră că formularea

obiecțiunilor reprezintă un drept, și nu o obligație, iar instanța este cea care stabilește culpa, nu expertul.

Se învederează instanței că intervenientul forțat I.D.G. nu a respectat dispozițiile art. 143 lit.a) raportat la art. 142 lit. n) din Regulament din 2006 de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002, în sensul că nu a parcat într-un loc permis potrivit legii.

Sunt invocate și dispozițiile art. 11 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 132/2007 și art. 63 din O.U.G. nr. 195/2002, fiind clar că prin staționarea neregulamentară, care se poate observa și prin analiza imaginilor video, șoferul autoturismului marca Dacia a stârnit deplasarea pietonilor și a contribuit la producerea rezultatului, respectiv accidentarea unui pieton.

Cu privire la apelul formulat de E S.A. prin care se susține că este criticabil cuantumul daunelor morale stabilite de către instanță, având în vedere presupusa culpă a pietonului, intimatul arată că, așa cum rezultă și din înregistrările video, s-a aflat în imposibilitatea de a se deplasa pe trotuar. Astfel, aprecierea făcută de expert privind direcția de deplasare este una subiectivă. Se învederează și faptul că aprecierea probelor existente în cadrul etapei cercetării judecătorești este un atribut exclusiv al instanței, invocându-se în acest sens art. 264 alin. (2) C.pr.civ. și literatura de specialitate.

În ceea ce privește cuantumul daunelor morale, intimatul subliniază că cele 120 de zile de îngrijiri medicale nu reflectă situația reală, urmare a accidentului el având un handicap permanent și suferind mai mult intervenții chirurgicale. Astfel, suferința fizică și psihică, precum și intensitatea acestora, nu pot fi trecute cu vederea.

În probațiune s-a solicitat administrarea probei cu înscrisurile și probele video existente la dosar, precum și a expertizei medico-legale, pentru a se determina numărul total de zile de îngrijire medicală necesar recuperării.

În drept s-au invocat art. 1349 și urm. C.civ., Legea nr. 132/2017, Norma ASF nr.20/27.07.2017, Regulamentul din 2006 de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002, O.U.G. nr.195/2002, art. 466 și urm. și art. 330 și urm. C.pr.civ.

Apelantul I.L. a formulat răspuns la întâmpinarea formulată de E S.A. și a solicitat respingerea ce neîntemeiate a apărărilor invocate pe fondul cauzei de intimată și admiterea apelului.

E a invocat incidența art. 1371 C.pr.civ. prin raportare la art. 72 alin. (1) din O.U.G. nr.195/2002, susținând că apelantul deține o culpă cu privire la producerea accidentului. Cu privire la aceasta, apelantul arată că s-a aflat în imposibilitatea de a circula pe trotuar din cauza autoturismelor parcate, astfel că instanța în mod corect a reținut doar culpa concurentă a celor doi șoferi.

Cu privire la cuantumul insuficient al daunelor morale invocat prin cererea de apel, aspect criticat de E, se reiterează că situația financiară apelantului a fost afectată în urma accidentului, costurile intervențiilor, ale medicamentelor și ale deplasărilor reprezentând o cheltuială excesivă raportat la veniturile sale. În plus, toate acestea vor reprezenta o constantă și în viitor, având în vedere diagnosticul de pseudoartroză.

Contrar celor susținute de intimată, în urma accidentului au existat consecințe grave, care își produc efectele și în prezent și vor continua. Tocmai pentru dovedirea acestui aspect consideră apelantul că în cauză se impune realizarea unei expertize medicale, aceasta fiind solicitată și prin intermediul cererii de apel.

În cauză s-a formulat cerere de ajutor public judiciar de către apelantul I.L., acesta solicitând scutirea de la plata taxei judiciare de timbru în cuantum de 16.802 lei (sau în orice alt cuantum stabilit de instanță), iar în subsidiar reducerea taxei judiciare de timbru la cuantumul de 300 de lei și eşalonarea acesteia pe o perioadă de 6 luni, așa cum s-a procedat în primă instanță. Prin încheierea din data de 15.04.2021 instanța a admis cererea, a redus taxa de timbru datorată la suma de 300 lei, dispunând eşalonarea acesteia în 6 rate lunare de câte 50 lei, începând cu 1 mai 2021.

În apel s-a administrat proba cu înscrisuri.

Deliberând asupra apelurilor formulate, Curtea reține următoarele:

În ce privește situația de fapt, astfel cum rezultă din procesul-verbal de cercetare la fața locului încheiat de către DGPMP, Brigada Rutieră, Serviciul Accidente Rutiere, declarațiile date în fața organelor de cercetare penală la acel moment de către apelantul reclamant și intervenienții - forțați, precum și din raportul de expertiză în specialitatea autovehicule rutiere întocmit în prezenta cauză, în seara zilei de ... intervenientul forțat E.M.V. a condus autoturismul marca Opel Astra cu nr de înmatriculare ... pe strada Nicolae Oncescu, din direcția Calea Giulești către strada Ceahlău, cu o viteză de aproximativ 35-40 km/oră. Când a ajuns în dreptul imobilului cu nr. 23, dorind să pună frână pentru a ceda trecerea autoturismului marca Skoda Octavia, cu nr. de înmatriculare (...), condus din sens opus de intervenientul forțat N.F.O., a derapat pe o porțiune de gheață și a intrat în coliziune cu acest autoturism. Autoturismul cu nr. de înmatriculare ... a ricoșat și a avariat autoturismul marca Dacia cu nr. de înmatriculare (...), parcat pe trotuar de către intervenientul forțat I.D.G., accidentându-l totodată pe reclamantul I.L., care se afla pe carosabil, acesta din urmă suferind leziuni traumatice care au necesitat 120 de zile de îngrijiri medicale, conform certificatului medico-legal.

Din cuprinsul procesului-verbal de cercetare la fața locului încheiat, rezultă că, pe sectorul de drum pe care s-a produs accidentul, nu există semafoare, nu sunt aplicate marcaje longitudinale de separare a sensurilor de circulație, fiecare bandă de circulație având o lățime de 3, 75 m; trotuarul are lățimea de 2,20 m, pe o parte, și de 1,50 m, pe cealaltă parte.

1. Curtea constată că se contestă de către apelantele pârâte G S.A. și E S.A. modalitatea de stabilire a culpei în producerea prejudiciului, cu referire la culpa victimei, reclamantul I.L.

În ce privește întrunirea elementelor răspunderii civile delictuale, Curtea constată că instanța de fond a apreciat ca fiind corectă reținerea de către expert a faptei ilicite, respectiv culpei intervenientului forțat E.M.V. în producerea accidentului, și că, de asemenea, sunt întrunite elementele răspunderii delictuale a intervenientului forțat I.D.G., reclamantul neavând nicio culpă pentru accidentarea sa.

În ce îl privește pe intervenientul forțat E.M.V., Curtea reține că instanța de fond a constatat nerespectarea de către acesta a prevederilor art. 46 (care stabilesc obligația conducătorilor care circulă din sensuri opuse de a păstra între vehicule o distanță laterală suficientă și de a circula cât mai aproape de marginea din dreapta a benzii de circulație) și art. 48 din O.U.G. nr. 195/2002 (care impun obligația conducătorilor de vehicule de a respecta regimul legal de viteză și să o adapteze în funcție de condițiile de drum, astfel încât să poată efectua orice manevră în condiții de siguranță), având în vedere că acesta nu a adaptat viteza la condițiile de drum (drumul fiind acoperit cu gheață), astfel încât a pierdut controlul asupra direcției de mers și a intrat în coliziune cu autoturismul condus regulamentar de către intervenientul forțat N.F.O.. Fapta ilicită săvârșită de acesta și culpa acestuia în producerea accidentului nu sunt contestate prin apelurile formulate, asiguratorul acestuia, E S.A. invocând în apelul formulat culpa concurentă a reclamantului în producerea accidentului și solicitând redimensionarea daunelor morale ca urmare a reținerii culpei acestuia.

În ce îl privește pe intervenientul forțat I.D.G., în mod corect instanța de fond a apreciat împrejurarea că acesta a încălcat prevederile art. 142 lit. n) din H.G. nr. 1391/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, potrivit cu care ” se interzice oprirea voluntară a vehiculelor:... n) pe trotuar, cu excepția situației în care administratorul drumului public a executat amenajări care respectă prevederile art.144 alin. (2) și (3);”.

Cu privire la legătura de cauzalitate dintre fapta acestuia (aceea de a parca autovehiculul, fără drept, pe trotuar) și prejudiciul suferit de apelantul reclamant, Curtea reține că în mod corect instanța de fond a apreciat ca fiind îndeplinită această condiție - element al răspunderii civile

delictuale. În speță putem vorbi de un complex causal, în contextul în care la producerea prejudiciului au concurat mai multe fapte ilicite.

Astfel, Curtea reține că parcare nelegală a autoturismului pe trotuar reprezintă o cauză a prejudiciului constând în suferințele fizice și psihice ale reclamantului, urmare a accidentului suferit, întrucât această faptă ilicită își are rolul său propriu în producerea prejudiciului, fiind inclusă, așadar, în lanțul causal. Astfel, parcare mașinii pe trotuar a determinat-o pe victimă să iasă în carosabil (aceasta neavând altă posibilitate de a se deplasa) unde, staționând lângă mașina intervenientului, a fost accidentată. Fapta de a parca autoturismul pe trotuar, cu consecința, pe de o parte, a imposibilității victimei de a se deplasa pe trotuar (acesteia rămânându-i ca unică variantă ieșirea pe carosabil) iar, pe de altă parte, a îngustării porțiunii de carosabil aferente circulației vehiculelor, are un rol important în producerea prejudiciului. În acest sens, reținem împrejurarea că strada Nicolae Oncescu, pe care s-a produs accidentul este o stradă îngustă, iar parcare mașinii intervenientului I. parțial pe trotuar, parțial pe stradă, a contribuit la îngustarea porțiunii de carosabil aferentă circulației.

Cu alte cuvinte, suntem în prezența unui complex causal, alcătuit din mai multe fapte care concură la producerea prejudiciului în forma sa finală.

Prin raportare la situația de fapt reținută, Curtea apreciază că fapta intimatului intervenient I.D.G., descrisă mai sus, reprezintă o faptă ilicită cauzatoare a prejudiciului suferit de apelantul reclamant. În raport de circumstanțele producerii accidentului, descrise mai sus, Curtea apreciază că această faptă are o pondere de 20% în cauzarea prejudiciului suferit de victimă.

În ce îl privește pe apelantul reclamant I.L., reținem că acesta, în calitate de pieton, a coborât pe partea carosabilă de pe trotuarul din fața Bisericii Creștine după Evanghelie "Izbânda", și-a continuat deplasarea pe culoarul liber până la drumul principal, unde s-a oprit pe direcția de mers a autovehiculului (...). Din constatările expertului, care a vizionat înregistrările camerelor video, la momentul incidentului lipsea un spațiu de trecere pe lângă gardul bisericii, autoturismul intervenientului forțat I.D.G. fiind parcat chiar lângă gard. Expertul constată că apelantul reclamant nu avea posibilitatea de a se deplasa pe trotuar, singura posibilitate pe care o avea acesta fiind aceea de a merge pe partea carosabilă, trotuarul fiind blocat.

În mod corect instanța de fond nu a reținut săvârșirea de către apelantul reclamant a unei fapte ilicite constând în încălcarea prevederilor art. 72 alin. (3) și (4) din O.U.G. nr. 195/2002, referitoare la traversarea prin locuri nepermise, în contextul în care, din analiza probelor administrate, nu rezultă intenția acestuia de a traversa drumul public, ci doar staționarea pe carosabil ca urmare a blocării trotuarului prin parcare de către intervenientul I.D.G. a autoturismului, fără a asigura loc de trecere pentru pietoni. Astfel, din probele administrate nu rezultă dacă acesta intenționa să se deplaseze perpendicular pe axa drumului sau paralel cu aceasta, în momentul producerii accidentului acesta staționând pe carosabil, lângă mașina parcată de intervenient. Totodată, staționarea sau o eventuală deplasare a acestuia pe carosabil au fost determinate de fapta intervenientului care, ocupând trotuarul, a determinat ieșirea acestuia în carosabil.

Apelantele pârâte G S.A. și E S.A. susțin, în apelurile formulate, culpa victimei, apelantul reclamant I.L., în producerea accidentului, apărările invocate pe acest aspect urmând a fi analizate împreună.

Face referire apelanta pârâtă G S.A. la încălcarea de către victimă a prevederilor art. 72 alin.(3) și (4) din O.U.G. nr. 195/2002, referitoare la traversarea prin locuri nepermise. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că, din probele administrate în cauză nu rezultă intenția victimei de a traversa drumul public, iar acest aspect trebuie dovedit, raportat la prevederile art. 246 C.pr.civ.

Mai susține apelanta pârâtă G S.A. împrejurarea că reclamantul își însușește culpa în producerea accidentului, neformulând nicio obiecție la raportul de expertiză efectuat în cauză. Cu privire la acest aspect Curtea reține, pe de o parte, că neformularea unor obiecțiuni la raportul de expertiză nu reprezintă o recunoaștere a aprecierilor expertului exprimate în respectivul raport. Pe

de altă parte, instanța este suverană în stabilirea existenței unei fapte ilicite și a culpei, expertul fiind chemat doar să lămurească împrejurări de fapt, iar nu să stabilească întrunirea elementelor răspunderii civile delictuale. În sfârșit, Curtea mai reține că prin notele scrise din data de 10.09.2019 reclamantul a formulat obiecțiuni la raportul de expertiză întocmit în cauză, invocând, pe de o parte, culpa intervenientului I.D.G., iar pe de altă parte, împrejurarea că acesta nu a avut posibilitatea de a circula pe trotuar, cu consecința stabilirii unei culpe comune a intervenienților în producerea accidentului.

Mai susține apelanta pârâtă G S.A. împrejurarea că, în situația în care apelantul reclamant ar fi avut intenția de a se deplasa pe trotuar, odată ieșit din curtea bisericii, s-ar fi oprit din deplasarea sa și s-ar fi uitat dacă trotuarul îi permite deplasarea. Curtea constată că parcarearea unei mașini pe trotuar și lipsa unui spațiu de deplasare puteau fi observate de apelantul reclamant pe parcursul deplasării sale fără a fi necesară oprirea din mers pentru a observa dacă există posibilitatea de a se deplasa pe trotuar.

Mai susține apelanta pârâtă că și proprietarii celorlalte autoturisme parcate pe acel trotuar se fac vinovați de producerea accidentului. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că deplasarea reclamantului a fost împiedicată de mașina intervenientului forțat I.D.G., că, așa cum rezultă din dinamica accidentului stabilită de expert, pe baza probelor administrate în cauză, intervenientul, după ieșirea din curtea bisericii și-a continuat deplasarea pe culoarul liber până la drumul principal (se subînțelege, pe lângă mașina intervenientului), unde s-a oprit. Împrejurarea că dincolo de mașina intervenientului s-ar mai fi aflat și alte mașini parcate pe trotuar, alături de aceea a intervenientului, nu conduce la concluzia culpei conducătorilor auto, în condițiile în care mașina intervenientului este dovedit că a obturat deplasarea reclamantului pe trotuar, iar reclamantul s-a deplasat pe lângă aceasta și a ieșit în carosabil.

Invocă apelanta pârâtă G S.A. prevederile 1371 alin. (1) C.civ., referitoare la culpa concurentă a victimei. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că nu s-a dovedit în speță că victima a contribuit în vreun fel (intenție sau culpă) la cauzarea sau mărirea prejudiciului sau nu l-a evitat, deși putea să o facă. Mai precis, apelanta pârâtă, care invocă aceste împrejurări, pe de o parte, nu a făcut dovada faptei ilicite și a culpei reclamantului, iar pe de altă parte, nu a precizat cum trebuia sau putea evita aceasta prejudiciul.

Mai reținem că instanța de fond nu a avut în vedere, în stabilirea cuantumului prejudiciului, împrejurarea că pentru prejudiciu sunt ținute să răspundă două societăți de asigurare, cum în mod neîntemeiat susține apelanta pârâtă G S.A. Instanța de fond a avut în vedere criteriile expuse în considerentele sentinței pronunțate, respectiv leziunile traumatice suferite care au provocat apelantului reclamant suferințe de ordin fizic și psihic.

Susține apelanta pârâtă E S.A., în apelul formulat, contribuția victimei la producerea prejudiciului, prin raportare la prevederile art. 1371 C.civ., invocând în acest sens prevederile art.72 alin. (1) din O.U.G. nr. 195/2002, potrivit cu care: ”(1) Pietonii sunt obligați să se deplaseze numai pe trotuar, iar în lipsa acestuia, pe acostamentul din partea stângă a drumului, în direcția lor de mers. Când și acostamentul lipsește, pietonii sunt obligați să circule cât mai aproape de marginea din partea stângă a părții carosabile, în direcția lor de mers.”

Cu privire la acest aspect, neinvocat în fața primei instanțe, Curtea reține că nu se face dovada contribuției victimei la cauzarea sau mărirea prejudiciului, respectiv a neevitării acestuia, în contextul în care, astfel cum s-a reținut mai sus, aceasta a fost împiedicată să se deplaseze pe trotuar ca urmare a faptei intervenientului forțat I.D.G. care a parcat neregulamentar autoturismul. Astfel, în contextul în care trotuarul era în întregime ocupat, victima nu avea altă posibilitate de deplasare decât aceea de a ieși în carosabil și, fie a traversa printr-un loc nepermis, fie a se deplasa pe carosabil pentru a ajunge într-o porțiune în care își putea continua deplasarea pe trotuar. De reținut că, la momentul incidentului, victima nici nu se deplasa pe carosabil, nici nu se angajase în traversare, ci doar staționa lângă autoturismul intervenientului forțat parcat în mod neregulamentar.

2. Cuantumul daunelor morale acordate este contestat de către apelanta pârâtă E S.A., care susține că acesta depășește media jurisprudenței în astfel de cazuri, precum și de apelantul reclamant I.L., care solicită majorarea daunelor acordate, cu invocarea unor dovezi noi în apel.

Având în vedere că nu este posibilă identificarea unor criterii științifice corecte pentru stabilirea cuantumului daunelor morale, Curtea reține că aprecierea prejudiciului moral nu se rezumă la determinarea prețului suferinței fizice și psihice, care sunt inestimabile, ci înseamnă aprecierea multilaterală a tuturor evenimentelor negative ale prejudiciului și implicația acestuia, pe toate planurile sociale ale apelantului reclamant.

În acest context, se reține că nu există criterii legale pentru cuantificarea prejudiciului moral, în acest caz cuantumului daunelor morale urmând a se stabili ca urmare a aplicării de către instanță a criteriilor referitoare la consecințele negative suferite de cel în cauză, în plan fizic și psihic, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitate cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care a fost afectată situația familială, profesională și socială. Însă, toate aceste criterii sunt subordonate condiției aprecierii rezonabile, pe bază echitabilă, corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs victimelor.

Totodată, se impune menținerea unei proporționalități între suferințele provocate, care, deși nu pot fi cuantificate, trebuie cel puțin estimate, raportat la criteriile mai sus indicate, și sarcina impusă societății de asigurare de a suporta efectiv plata despăgubirilor acordate cu titlu de daune morale. Atât Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cât și Înalta Curte de Casație și Justiție, atunci când acordă despăgubiri morale, nu operează cu criterii de evaluare prestabilite, ci judecă în echitate, adică procedează la o apreciere a circumstanțelor particulare a cauzei, relativ la suferințele fizice și psihice pe care le-au suportat victimele unui accident de circulație, respectiv rudele persoanelor decedate, precum și la consecințele nefaste pe care acel accident le-a avut cu privire la viața lor particulară, astfel cum acestea sunt evidențiate prin probele administrate. Ca atare, în materia daunelor morale, atât jurisprudența națională, cât și hotărârile Curții de la Strasbourg pot furniza judecătorului cauzei doar criterii de estimare a unor astfel de despăgubiri și, respectiv, pot evidenția limitele de apreciere a cuantumului acestora.

În acest context, reținem că în cauza dedusă judecării accidentul în care a fost implicat intimatul reclamant i-a produs acestuia numeroase suferințe fizice și psihice. Curtea reține că suferința provocată intimatului reclamant include prejudiciul moral ireparabil cauzat pe plan psihic, dar și consecințele pe plan social, profesional și familial. Accidentul a determinat o modificare a coordonatelor vieții cotidiene, în contextul în care acesta a suferit mai multe intervenții chirurgicale, a necesitat recuperare medicală (conform adresei Institutului Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de muncă București, fila 135 vol. I dosar fond) și a necesitat o perioadă îndelungată concediu medical.

Cercetând considerentele primei instanțe, precum și probele administrate în cauză, inclusiv probele administrate în apel, Curtea apreciază că suma de 250.000 lei este proporțională cu prejudiciul suferit de către reclamant, cererile de apel fiind nefondate pe acest aspect.

Astfel, constată Curtea că prima instanță a stabilit suma ce se cuvine reclamantului luând în considerare aspectele relevante în cauză, precum numărul de îngrijiri medicale (120 de zile de îngrijiri, în condițiile unei evoluții clinice favorabile, conform certificatului medico legal), consecințele accidentului rutier, ținând cont, totodată, de condițiile economice din România, de practica judiciară în materie, de principiul echității și de necesitatea păstrării unui just echilibru, prin evitarea îmbogățirii fără justă cauză a reclamantului.

Din înscrisurile depuse la dosar (certificatul medico-legal emis de I.N.M.L și biletul de externare eliberat de Spitalul de Urgență Elias) - rezultă că accidentul rutier a produs reclamantului leziuni traumatiche constând în „fractură deschisă la ambele oase gamba stângă”, pentru care s-a intervenit chirurgical și s-a practicat „osteosinteza cu tijă centromedulară, tibie stânga și osteosinteză cu broșă pentru maleola peroniera stânga”, diagnosticul secundar stabilit fiind „spondilită anchilopoetică”; s-a apreciat că sunt necesare 120 zile de îngrijiri medicale pentru

vindecare. Potrivit biletului de externare, s-a recomandat reclamantului deplasarea cu ajutorul cadrului de mers, cu sprijin parțial pe membrul operat până la șase săptămâni și kinetoterapie. Ulterior, s-a intervenit chirurgical pentru dinamizarea tije (bilet externare fila 199 apel). Urmare a degradării materialului de osteosinteză, s-a efectuat o nouă intervenție chirurgicală, pentru extragerea materialului degradat, osteotomie de peroneu și autogrefare cu grefa din creasta iliacă (bilet externare fila 200 apel). Totodată, din scrisoarea medicală rezultă că apelantul reclamant prezenta la acea dată un deficit de flexie dorsală (fila 200 verso dosar apel). În contextul în care se face dovada că apelantul reclamant a necesitat controale medicale de specialitate ulterioare emiterii certificatului medico legal (filele 102-103 fond), respectiv o serie de concedii medicale ulterioare (filele 104-106 fond), pentru cod 931 - Fractura, recuperare Kinetoterapie (fila 107), Curtea apreciază ca rezonabile și proporționale cu suferința produsă quantumul daunelor morale de 250.000 lei.

Curtea constată că, pentru urmările faptei ilicite suferite în perioada anterioară pronunțării sentinței instanței de fond apelantul reclamant a depus în apel înscrisuri medicale noi. Ne referim, în special, la biletul de externare pentru perioada Curtea, în considerarea efectului devolutiv al apelului, are în vedere la stabilirea prejudiciului suferit de apelantul reclamant și acest înscris, care vizează prejudiciul afirmat anterior pronunțării sentinței apelate și care se circumscrie prejudiciului afirmat prin cererea de chemare în judecată. Din concluziile scrise atașate la dosarul de fond rezultă că reclamantul a invocat în fața instanței de fond internarea din perioada ..., când i s-a pus diagnosticul de pseudoartroză (absenta vindecării osoase la mai mult de șase luni după fractură).

Curtea constată că apelantul reclamant a depus la dosar dovezi ale unei intervenții chirurgicale ulterioare pronunțării sentinței atacate. Este vorba de internarea din perioada ... (bilet externare fila 202 dosar apel) cu scopul extragerii materialului de osteosinteză internă gamba stângă. Curtea reține că această intervenție chirurgicală, chiar dacă a avut loc ulterior pronunțării sentinței de fond, a fost avută în vedere de instanță la acordarea daunelor morale, în contextul în care această intervenție a fost avută în vedere la stabilirea numărului de zile de îngrijiri medicale. Totodată, Curtea reține că, în ce privește starea la externare, în biletul de ieșire din spital se prevede "ameliorat". Astfel, din analiza certificatului medico legal se observă că acesta a stabilit un număr de 120 zile îngrijiri medicale în condițiile unei evoluții clinice favorabile, având în vedere operația de introducere a materialului de osteosinteză, care avusese loc la ... și, corespunzător, operația de extragere a materialului de osteosinteză, care urma a fi efectuată ulterior. Prin urmare, fiind vorba de un prejudiciu viitor cert, acesta a fost analizat de instanța de fond, astfel că nu suntem în ipoteza reglementată de art. 478 alin. (5) C.pr.civ., aceea a despăgubirilor ivite după darea hotărârii primei instanțe.

Curtea constată că în apel apelantul reclamant a depus la dosar dovezi ale unor concedii medicale ulterioare pronunțării sentinței atacate (filele 32-33 dosar apel), concedii acordate pentru codul 638 - Alte afecțiuni articulare precizate. În lipsa unor dovezi suplimentare, care să ateste legătura de cauzalitate dintre afecțiunile care au generat acordarea concediului medical și traumele suferite ca urmare a accidentului, Curtea apreciază că nu se impune majorarea daunelor morale acordate, pe considerentul intervenirii unor noi prejudicii.

Totodată, raportat la susținerile apelantului-reclamant, Curtea reține că suma de 3.000.000 lei solicitată de acesta este vădit disproporționată față de prejudiciul suferit.

Curtea reține că daunele morale sunt destinate a atenua, în măsura în care este posibil, suferințele produse în urma unui eveniment, fără însă a putea fi transformate în sursă de îmbogățire fără justă cauză pentru victimă ori în amenzi excesive pentru asigurator. Trebuie, așadar, să fie asigurat un just echilibru, iar în cadrul acestui demers este necesar să se țină seama de principiul echității, de practica judecătorească în materie, dar și de condițiile economice din România, doar în acest mod putându-se evalua în mod corect daunele morale și evita îmbogățirea fără justă cauză a victimei.

Curtea mai reține că apelantul reclamant nu a probat împrejurarea că diagnosticul secundar de spondilită anchilopoetică s-a înrăutățit ca urmare a accidentului; nici că a fost diagnosticat cu coxartroză bilaterală. Deși afirmă în cererea de apel că i s-a recomandat o proteză de șold, acesta nu a făcut dovada unei recomandări medicale în acest sens, deși sarcina probei îi revenea, conform prevederilor art. 249 C.pr.civ., potrivit cu care "cel care face o susținere în cursul procesului trebuie să o dovedească". Mai susține apelantul reclamant că este dependent de medicamente pentru ameliorarea durerilor, că deplasările au devenit extrem de dificile și că nu a mai putut relua activitățile anterioare accidentului, fără nicio dovadă în acest sens.

Nu a fost probat, în concret, nici modul în care este afectată viața apelantului-reclamant din punct de vedere profesional, ulterior perioadei internărilor și a recuperării medicale, avute în vedere de instanța de fond. Pentru dovedirea susținerilor apelantului era necesară administrarea probei cu expertiza capacității de muncă, ce ar fi determinat în mod clar și pe baze științifice în ce măsură este afectată viața profesională a acestuia.

În ceea ce privește argumentele apelantei pârâte E referitoare la quantumul daunelor morale, toate aspectele anterior expuse reprezintă argumente valabile pentru menținerea sumei acordate de către prima instanță cu titlu de daune morale, nefiind necesară reiterarea lor. Deși suma de 250.000 lei acordată este superioară mediei naționale prezentate de către apelanta-pârâtă, ea este justificată față de particularitățile cauzei și consecințele suferite de către apelantul-reclamant, expuse pe larg în cadrul considerentelor care analizează apelul acestuia.

Contrar susținerilor apelantei-pârâte, prima instanță a stabilit despăgubirile prin raportare la circumstanțele speței. Răspunderea civilă delictuală este guvernată de principiul reparării integrale a prejudiciului, astfel încât quantumul despăgubirilor nu poate ține seama de forma de vinovăție ori de persoana chemată să răspundă. Cu referire la jurisprudența invocată de apelanta pârâtă, Curtea reține că aceasta este orientativă. La stabilirea quantumului daunelor morale nu se poate efectua un simplu calcul matematic, raportat la numărul de zile de îngrijiri medicale. Quantumul daunelor morale trebuie stabilit, astfel cum am arătat mai sus, prin raportare la suferințele fizice și psihice provocate de accident, respectiv urmările accidentului asupra vieții victimei, sub toate aspectele sale.

Totodată, Curtea subliniază că forma de vinovăție în care s-a produs fapta, respectiv culpa, nu este relevantă sub aspectul stabilirii prejudiciului, întrucât prevederile art. 1385 alin. (1) C.civ. consacră principiul reparării integrale a prejudiciului și nu există niciun temei pentru a face diferențe între forma de vinovăție cu care a fost săvârșită fapta ilicită cauzatoare a prejudiciului.

3. Susține apelanta pârâtă E S.A. împrejurarea că fiecare asigurator răspunde doar pentru fapta asiguratului său, prin raportare la prevederile art. 1370 și 1382 C.civ..

Cu privire la acest motiv de apel, Curtea reține că, potrivit prevederilor art. 1370 C.civ., intitulat Imposibilitatea de individualizare a autorului faptei ilicite, "Dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă." Textul legal are în vedere ipoteza în care există imposibilitatea stabilirii contribuției fiecărui făptuitor la prejudicierea victimei, astfel că, dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili aportul fiecăreia la cauzarea prejudiciului, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă.

Or, în speță, prin raportare la datele concrete ale speței, Curtea constată că nu se poate individualiza în mod concret contribuția fiecărui intervenient la producerea prejudiciului, cu consecința stabilirii părții fiecăruia din prejudiciu pe care a produs-o.

Astfel, în raporturile dintre debitori sunt aplicabile prevederile art. 1383 C.civ., intitulat "Raporturile dintre debitori", potrivit cu care "Între cei care răspund solidar, sarcina reparației se împarte proporțional în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intenția sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită. În cazul în care nici astfel nu se poate împărți sarcina reparației, fiecare va contribui în mod egal la repararea

prejudiciului.” Dacă față de victimă aceștia răspund solidar, în raporturile dintre ei debitorii răspund proporțional cu contribuția fiecăruia în producerea prejudiciului.

În acest context, față de modul de desfășurare a evenimentelor, raportat la obligațiile încălcate de fiecare din cei doi intervenienți, care au generat prejudiciul, Curtea apreciază că este incidentă în speță solidaritatea persoanelor care răspund de producerea prejudiciului.

Afirmă apelanta E S.A. împrejurarea că fiecare asigurator răspunde doar pentru fapta asiguratului său, fără a aduce argumente legale în sensul acestor susțineri.

Curtea reține că art. 13 din Legea nr. 132/2017 din 31 mai 2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie are în vedere situația în care la producerea prejudiciului a contribuit și victima, situație în care, firesc, asiguratorul RCA răspunde doar pentru partea din prejudiciu care îi este imputabilă asiguratului său. În situația în care asiguratul răspunde solidar cu o altă persoană pentru repararea prejudiciului creat, asiguratorul RCA preia, în temeiul contractului de asigurare această răspundere, inclusiv caracterul solidar al răspunderii, față de victimă, a tuturor persoanelor care au cauzat prejudiciul (inclusiv a asiguratorilor acestora).

Totodată, potrivit prevederilor art. 10 din Legea nr. 132/2017 din 31 mai 2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie ”(1) În baza unei prime unice, asigurarea RCA acoperă prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și de tramvaie. (2) Asiguratorul RCA acordă despăgubiri pentru prejudiciile produse terților prin accidente de vehicule și de tramvaie și pentru cheltuielile făcute de aceștia în procesul civil, în conformitate cu: a) nivelul impus de legislația statului membru pe teritoriul căruia s-a produs accidentul sau la nivelul legislației din România în cazul în care acesta din urmă este mai mare; b) nivelul impus de legislația din România, în cazul în care persoanele prejudiciate sunt cetățeni ai unor state membre, în timpul unei călătorii ce leagă direct două teritorii în care se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, dacă nu există birou național auto competent pe teritoriul traversat în care s-a produs accidentul.(3) Despăgubirile se acordă în cuantum egal cu întinderea prejudiciului până la limita maximă de răspundere a asiguratorului RCA care este egală cu valoarea cea mai mare dintre limita de răspundere prevăzută în legislația aplicabilă, conform prevederilor alin. (2), și cea prevăzută în contractul RCA.”

Potrivit art. 11 din aceeași lege: ”(1) Asiguratorul RCA are obligația de a despăgubi partea prejudiciată pentru prejudiciile dovedite suferite în urma accidentului produs prin intermediul vehiculului asigurat. (2) Fără a se depăși limitele de răspundere prevăzute în contractul RCA, în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (4) și (5) și în condițiile în care evenimentul asigurat s-a produs în perioada de valabilitate a contractului RCA, asiguratorul RCA acordă despăgubiri în bani pentru: a) vătămări corporale sau deces, inclusiv pentru prejudicii fără caracter patrimonial; b) prejudicii materiale, inclusiv costuri de radiere și înmatriculare, costuri cu taxe de timbru, cheltuieli cu limitarea prejudiciului, dovedite cu acte, cheltuieli aferente diminuării valorii vehiculului după reparații, dovedite cu acte sau expertiză; c) costuri privind readucerea vehiculului la starea dinaintea evenimentului asigurat, dovedite cu documente emise prin sisteme specializate sau prin documente emise în condițiile legii; d) prejudicii reprezentând consecința lipsei de folosință a vehiculului avariat, inclusiv înlocuirea temporară a vehiculului, pe baza opțiunii persoanei prejudiciate; e) cheltuieli de judecată efectuate de către persoana prejudiciată sau cheltuieli aferente în cazul soluționării alternative a litigiului dacă soluția este favorabilă persoanei prejudiciate; f) cheltuielile legate de transportul vehiculului avariat, aparținând terțului păgubit, de la locul accidentului la locația în care se găsește centrul de constatare daune, la unitatea reparatoare aleasă de păgubit în vederea reparării vehiculului, cel/cea mai apropiat/apropiată de locul producerii accidentului sau de domiciliul persoanei prejudiciate, după caz, dacă respectivul vehicul nu se mai poate deplasa prin mijloace proprii, iar asiguratorul nu asigură transportul.”

Din interpretarea dispozițiilor legale care reglementează solidaritatea, respectiv a celor care reglementează asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie rezultă că asigurătorul răspunde pentru pagubele de care răspunde propriul asigurat, în aceleași condiții în care acesta răspunde față de victimă.

Așadar, dacă autorul faptei ilicite răspunde față de victimă pentru prejudiciul cauzat în solidar cu o altă persoană, această răspundere solidară va fi preluată de asigurătorul său, în aceleași condiții. Legiuitorul a prevăzut că asigurătorul RCA răspunde pentru pagubele de care răspunde asiguratul său, iar nu doar pentru fapta ilicită a acestuia, or asiguratul apelantei-pârâte, dacă ar fi fost chemat în judecată, ar fi răspuns pentru întreg prejudiciul, în cazul răspunderii civile delictuale funcționând regula solidarității față de cei vinovați de producerea prejudiciului, urmând ca exclusiv în raporturile juridice dintre aceștia din urmă, fiecare să răspundă în raport cu procentul de culpă reținut pentru fapta ilicită de care se face vinovat și care a dus la producerea prejudiciului. În materia răspunderii delictuale victima beneficiază, indiferent de cine răspunde pentru prejudiciu (asigurat sau asigurător), de beneficiul solidarității.

Obligația asigurătorului de a repara prejudiciul față de victima prejudiciului rezultă din răspunderea civilă delictuală a asigurătorului RCA, care poate fi reținută numai în ipoteza în care sunt îndeplinite condițiile răspunderii civile delictuale în persoana propriului său asigurat.

În acest sens, în considerentele Deciziei nr. 23/26.10.2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție Completul competent să judece recursul în interesul legii în dosarul nr. 15/2015, s-a reținut că ”răspunderea asigurătorului nu este una de sine stătătoare, acesta putând deveni obligat față de victimă în baza legii, doar în măsura în care o atare obligație – izvorâtă din răspunderea civilă delictuală – exista și în sarcina conducătorului.”

Totodată, reținem că, față de victimă, asigurătorul răspunde, pentru asiguratul său, în temeiul răspunderii delictuale, contractul fiind doar temeiul preluării răspunderii (delictuale) a asiguratului.

Pentru aceste considerente, Curtea apreciază că răspunderea asigurătorului nu este limitată strict la procentul de culpă dovedit în sarcina asiguratului său. Pe lângă argumentele de ordin legal, care nu prevăd o asemenea excludere, Curtea reține că o interpretare contrară ar contraveni scopului urmărit de legiuitor, acela de protejare a victimelor accidentelor.

Totodată, Curtea reține că prin obligarea solidară a celor doi asigurători la repararea prejudiciului suferit de victimă, în temeiul solidarității persoanelor responsabile delictual față de victimă (cei doi asigurați) nu se extinde cadrul răspunderii asigurătorului dincolo de raportul contractual. Dimpotrivă, asigurătorul răspunde față de victimă în solidar, astfel cum ar fi răspuns asiguratul său, în cazul în care nu era încheiat contractul de asigurare, urmând să se poată regresa împotriva celeilalte persoane care a cauzat prejudiciul, sau a asigurătorului acesteia, în raport de procentul de culpă reținut în sarcina celor două persoane care au cauzat prejudiciul.

Având în vedere cele reținute mai sus, Curtea urmează să respingă apelurile ca nefondate

2. Litigii cu profesioniști - pretenții.

Inadmisibilitatea recursului declarat împotriva unei hotărâri pronunțate într-o cerere în materia asigurărilor introdusă după data intrării în vigoare a Legii nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative. Irelevanța calității reclamantei de cesionar al creanței persoanei păgubite.

Potrivit art. 483 alin. (2) C.pr.civ., astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 310/2018, în redactarea de la data la care a început procesul [art. 25 alin. (1) și art. 24 C.pr.civ.], nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a) - j), în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile pronunțate în materia protecției consumatorilor, a

asigurărilor, precum și în cele ce decurg din aplicarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite; de asemenea, nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

Față de cadrul procesual stabilit de reclamantă prin cererea de chemare în judecată (în ceea ce privește pârâții și temeiul de drept invocat), acțiunea dedusă judecătii este una în materia asigurărilor. Temeiul de drept pe care partea își întemeiază acțiunea este cel care determină calificarea litigiului.

Faptul că reclamanta și-a legitimat calitatea procesuală activă prin contractul de cesiune de creanță pe care l-a încheiat cu persoana păgubită nu exclude în niciun fel aplicabilitatea normelor de drept incidente în materia asigurărilor.

(Decizia civilă nr. 633/R din data de 14 septembrie 2021)

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București, la data de 27.08.2019, reclamanta, în contradictoriu cu pârâta și cu intervenientul forțat, a solicitat obligarea pârâtei la plata creanței principale de 1.894,02 lei, reprezentând diferență de despăgubire neachitată în dosarul de daună, precum și la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de acest litigiu.

Prin sentința civilă nr. 2017/12.03.2020 a Judecătoriei Sectorului 1 București, a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția lipsei calității procesuale active a reclamantei, invocată de pârâtă, prin întâmpinare și a fost respinsă, ca neîntemeiată, acțiunea privind pe reclamanta A S.R.L., pe pârâta O S.A. și pe intervenientul I.D., fiind obligată reclamanta la plata către pârâtă a cheltuielilor de judecată în cuantum de 2.700 lei, compuse din onorariu de expert de 700 lei, precum și din onorariu avocațial redus de la 4.520 lei la 2.000 lei.

Împotriva acestei hotărâri a declarat apel reclamanta A S.R.L., solicitând admiterea apelului și schimbarea sentinței atacate, în sensul admiterii cererii de chemare în judecată, cu cheltuieli de judecată.

Prin decizia civilă nr. 744 din data de 10.02.2021, Tribunalul București – Secția a VI-a Civilă a admis apelul formulat de apelanta A S.R.L. și a schimbat în parte sentința atacată, în sensul că a obligat pârâta la plata către reclamantă a sumei de 1894,02 lei, cu titlu de diferență despăgubiri, a înlăturat măsura obligării reclamantei la plata cheltuielilor de judecată și a menținut celelalte dispoziții ale sentinței atacate, obligând intimata-pârâtă la plata către apelanta-reclamantă a sumei de 645 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată (fond și apel).

Pentru a pronunța această soluție instanța de apel a reținut că este întemeiat motivul de apel privind greșita interpretare și aplicare a art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017.

S-au reținut prevederile art. 14 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 132/2017, constatându-se că prin lege se prevede posibilitatea ca valoarea reparației să fie stabilită prin documente emise în condițiile legii, unitatea reparatoare auto putând utiliza propria valoare a orei de manoperă afișată.

În cauză, pentru stabilirea costului reparației, apelanta a emis devizul pentru valoarea de 7.386,39 lei și factura fiscală.

De asemenea, a fost depusă adresa emisă prin care apelanta a adus la cunoștința organelor fiscale că practică un adaos comercial între 0% și 350%

Documentele menționate au fost emise de apelantă, în condițiile legii, neexistând nici un indiciu privind nerespectarea dispozițiilor legale incidente.

Tribunalul a considerat că în mod greșit a reținut prima instanță că, la stabilirea despăgubirii, nu poate fi avut în vedere adaosul comercial practicat de apelantă. Legea permite ca unitatea reparatoare să își utilizeze propriile prețuri, iar adaosul comercial este parte din preț.

A considerat instanța de apel neîntemeiate apărările intimatei în prezenta cauză. Astfel, nu exista nicio dovadă că apelanta ar fi viciat acordul consumatorului la momentul cesiunii. De

asemenea, promovarea de către apelantă a unei campanii de reducere a prețului manoperei în anumite condiții reprezintă o decizie de afaceri, prin care se încearcă atragerea clienței.

În ceea ce privește raportul de investigații și supraveghere operativă din data de ..., în opinia tribunalului, acesta probează că pentru autoturismul BMW apelanta a practicat un anumit preț pentru efectuarea reparației, diferit de cel practicat pentru repararea autovehiculului pentru care s-a emis devizul din data de ... Această împrejurare nu denotă un abuz de drept al apelantei, tarifele fiind practicate la intervale diferite de timp, în circumstanțe diferite, neputând instanța reține că apelanta a încercat cu rea-credință să o păgubească pe intimată.

Actele de procedură din dosar și modul de apreciere a probelor în această cauză nu pot reprezenta dovada abuzului de drept al apelantei în prezenta speță, a apreciat instanța de apel.

În opinia tribunalului, în mod indirect, prin cererea de cenzurare a costului reparației stabilit de apelantă prin documente emise în condițiile legii, se solicită să se intervină în politica de prețuri a unui comerciant, cu încălcarea dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 21/1996 care prevede că prețurile produselor și tarifele serviciilor și lucrărilor se determină în mod liber prin concurență, pe baza cererii și ofertei.

De asemenea, contrar celor susținute de intimată, tribunalul a apreciat că nu este necesară probarea achiziției prealabile a pieselor utilizate în procesul de reparație deoarece nicio dispoziție legală nu prevede o asemenea obligație. Față de dispozițiile art. 14 alin. (3) din Legea nr.132/2017, s-a constatat că singurele documente ce trebuie depuse sunt cele eliberate de unitatea reparatoare.

A reținut instanța că prin art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017 legiuitorul nu a stabilit că despăgubirea se determină exclusiv prin raportare la prețul pieselor indicat de sistemul de evaluare Audatex, ci permite stabilirea costului reparației conform documentelor emise în condițiile legii de unitățile reparatoare. În raportul de expertiză întocmit de expertul Enache Ion s-a reținut că programul Audatex permite generarea de devize de reparații utilizând timpul normal de lucru indicat de producător pentru operațiunile de manoperă și prețul fabricantului pentru piesele și materialele utilizate în procesul de remediere a avariilor autovehiculului. Nu există nicio dispoziție legală care să prevadă că despăgubirea datorată de asigurător este plafonată la nivelul prețurilor fabricantului, prețuri indicate în devizele generate de Audatex.

Instanța a reținut și prevederile art. 1239 C.civ.

Afirmația intimătei că adaosul comercial practicat de apelantă nu are suport fiscal-contabil este neîntemeiată neexistând indicii că, în speță, cedentul și-a procurat singur piesele ce urmau a fi utilizate în procesul de reparație.

De asemenea, nu există nicio dovadă că, prin acțiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, astfel încât nu este incident art. 1534 C.civ.

Redând dispozițiile art. 23 alin. (1) lit. a) din Norma ASF nr. 20/2017, care prevede că pentru evaluarea costurilor de readucere a vehiculului la starea anterioară producerii evenimentului poate fi avută în vedere doar manopera aferentă reparației și cea aferentă operațiilor necesare din punct de vedere tehnic și tehnologic, conform tehnologiei producătorului, prima instanța a reținut că adaosul practicat de unitatea reparatoare nu contribuie din punct de vedere tehnic sub nicio formă la readucerea autovehiculului avariat la forma anterioară, ci cel mult la maximizarea profitului unității reparatoare.

Interpretând astfel dispozițiile legale menționate, instanța a ignorat împrejurarea că adaosul comercial reprezintă o parte din prețul practicat de unitatea reparatoare și că, potrivit Legii nr.132/2017, unitatea reparatoare stabilește costul reparației prin documente emise în condițiile legii. Dacă instanțele de judecată ar cenzura adaosul comercial practicat de aceste unități ar interveni, fără un temei legal, în stabilirea prețurilor și ar lipsi de efecte dispozițiile art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017.

Normele legale aplicabile cauzei nu prevăd anumite limite ale valorii orei de manoperă, nici prin raportare la prețurile de referință pe piață, nici prin raportare la valori stabilite în alte

contracte de service încheiate de unitatea reparatoare, astfel încât fiecare unitate reparatoare își poate utiliza propria valoare a orei de manoperă invocând o serie de costuri care se reflectă direct în valoarea manoperei. Pe cale de consecință, prin raportare la actuala reglementare legală, asigurătorul RCA nu are posibilitatea să diminueze despăgubirea acordând o valoare a orei de manoperă potrivit propriei aprecieri.

De asemenea, valoarea adaosului comercial se stabilește independent de către fiecare agent comercial.

Potrivit art. 24 alin. (4) din Norma ASF 20/2017, evaluarea costului prevăzut la alin. (1) lit.a) (readucerea la starea anterioară producerii accidentului) conține costul reparațiilor părților componente sau pieselor avariate sau costul de înlocuire a acestora, inclusiv cheltuielile pentru materiale, de demontare și montare aferente reparațiilor și înlocuirilor necesare ca urmare a pagubelor produse prin respectivul accident de vehicul, fără a permite diminuarea discreționară a despăgubirii de către asigurătorul RCA prin cenzurarea adaosului comercial practicat de unitatea reparatoare și declarat la organele fiscale.

Tribunalul, în baza considerentelor expuse, a apreciat că refuzul plății sumei de 1894,02 lei este nejustificat.

În speță, nu a fost contestată existența faptei ilicite, în sensul art. 1357 C.civ., săvârșită de intimatul intervenient forțat (care deținea la data incidentului polița de asigurare obligatorie pentru răspundere civilă eliberată de societatea pârâtă). Totodată, fapta ilicită a avut drept urmare directă avariarea autoturismului cu nr. de înmatriculare Prejudiciul, reprezentat de contravaloarea reparațiilor, a fost produs ca urmare a culpei conducătorului autoturismului cu nr. de înmatriculare ..., asigurat la societatea intimată, astfel cum a rezultat din formularul de constatare amiabilă de accident, legătura de cauzalitate rezultând din aceleași document. Fiind întrunite, în speță, condițiile răspunderii civile delictuale, în baza art. 1357 C.civ., pentru autorul incidentului, intimata, în calitate de asigurător R.C.A., datora despăgubiri constând în repararea prejudiciului produs în patrimoniul proprietarului autovehiculului ..., creanță ce a fost cedată de acesta apelantei reclamante în baza art. 1566 și urm. C.civ.

În aceste condiții, devin aplicabile în cauză dispozițiile speciale în materie de asigurare de răspundere civilă, respectiv art. 2223 alin. (1) C.civ. și art. 2224 alin. (2) C.civ., care prevăd, pe de o parte, că în asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde în baza legii față de terțele persoane păgubite și pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil iar, pe de altă parte, că asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite în limitele obligațiilor ce-i revin acestuia din contractul de asigurare.

Drept urmare, în temeiul dispozițiilor menționate anterior, constatând că, în cauză, sunt îndeplinite condițiile art. 1357 C.civ. în materia răspunderii civile delictuale, având în vedere că în acest dosar de daună intimata a achitat suma de 5.879,12 lei, diminuând în mod nejustificat despăgubirea, rămânând un rest de plată de 1894,02 lei, tribunalul a admis apelul, a schimbat în parte sentința atacată și a obligat pârâta la plata sumei de 1894,02 lei.

Pentru aceste considerente, tribunalul, în temeiul art. 480 alin. (2) C.pr.civ., a admis apelul, a obligat-o pe pârâtă la plata către reclamantă a sumei de 1894,02 lei cu titlu de diferență despăgubiri și a înlăturat măsura obligării reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței atacate privind excepția lipsei calității procesuale.

În temeiul art. 451 - 452 C.pr.civ. a fost obligată intimata-pârâtă la plata către apelanta-reclamantă a sumei de 645 lei cu titlu de cheltuieli de judecată (fond și apel), reprezentând taxa de timbru (138 lei - taxa datorată la fond, 69 lei - taxa datorată în apel) și onorariu avocațial (200 de lei - onorariu la fond, conform facturii fiscale nr. ... și extrasului de cont atașat - filele 17,18 din dosarul de fond și 238 de lei - onorariu în apel, conform facturii nr. ... și extrasului de cont atașat - filele 12, 13 din dosarul de apel) .

Împotriva acestei hotărâri a declarat recurs O S.A., solicitând admiterea recursului, casarea deciziei atacate, reținerea cauzei spre rejudecare și respingerea apelului formulat în cauză. De asemenea, s-a solicitat obligarea intimatului la plata cheltuielilor de judecată avansate în vederea soluționării prezentului litigiu.

Cu titlu prealabil, recurentul a arătat că recursul este admisibil în virtutea principiului legalității căilor de atac reglementat de art. 457 alin. (1) C.pr.civ., chiar dacă decizia atacată conține mențiunea „Definitivă”, deoarece litigiul este unul civil, între profesioniști, iar nu unul în materia asigurărilor, norme art. 483 alin. (2) C.pr.civ. nefiind incidente în speță.

În susținerea afirmațiilor sale, recurenta invocă art. 10 și 11 din Regulamentul UE nr.1215/2012, arătând că situația premisă pentru atragerea competenței reglementate de art. 11 este cea a încadrării litigiului în materia asigurărilor. Se face mențiune în acest sens și despre cauza CJUE C-347/08 Vorarlberger Gebietskrankenkasse împotriva WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG și C-106/17 Paweł Hofsoe împotriva LVM Landwirtschaftlicher Versicherungsverein Münster AG.

Astfel, recurenta apreciază că art. 11 reglementează competența specifică litigiilor în materie de asigurări, calificare dată prin dispozițiile art. 10 din același act normativ. Întrucât cesionarul nu se poate prevala de competența specifică litigiilor în materie de asigurări, înseamnă că, odată încheiată operațiunea juridică a cesiunii, litigiul respectiv nu se mai încadrează în materia asigurărilor, ci devine unul civil. Față de particularitatea litigiilor în materia asigurărilor (raport juridic persoană păgubită/asigurat – asigurator), în opinia sa, consecința juridică a cesiunii este calificarea litigiului inițiat de cesionar ca fiind unul civil.

Ca o aplicare a principiului priorității dreptului Uniunii Europene prevăzut de art. 148 alin.(2) din Constituție, se precizează faptul că, potrivit art. 267 din TFUE, interpretat prin raportare la finalitatea urmărită, hotărârile pronunțate de CJUE sunt obligatorii pentru instanțele din statele membre, fiind susceptibile de a produce și efecte ex tunc; în acest sens, se face mențiune despre cauza Denkovit Italiana.

În consecință, recurenta învederează instanței faptul că, în jurisprudența CJUE, a fost consacrată regula conform căreia litigiul inițiat de cesionar împotriva asiguratorului nu se circumscrie unei cereri în materia asigurărilor conform art. 10 din Regulamentul nr. 1215/2012 și nu atrage, deci, avantajele procesuale specifice.

Mai mult, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție noțiunea de „litigiu în materia asigurărilor” a fost conturată exclusiv prin raportare la binomul terț păgubit – asigurator.

Se invocă deciziile ÎCCJ nr. 86/2017 și nr. 13/2020, susținându-se că de esența unui litigiu în materia asigurărilor este principiul protecției terțului păgubit, întrucât doar în această ipoteză se justifică reglementarea de către legiuitor a unei categorii distincte de litigii - față de cele civile purtate între profesioniști.

Prin urmare, se solicită instanței să se constate că un litigiu demarat împotriva unui Asigurator și care nu are ca finalitate protecția terțului păgubit reprezintă un litigiu civil simplu, iar nu unul derivat din materia asigurărilor.

Un argument suplimentar în susținerea tezei conform căreia litigiul demarat de cesionat împotriva asiguratorului este unul civil îl constituie poziția Autorității de Supraveghere Financiară în legătură cu situația unităților service, care au cumpărat o creanță de la persoana păgubită. Acest lucru este susținut de înscrisurile depuse la dosar de recurentă, din care reiese că nu se poate pune semnul egal între situația persoanei păgubite în raportul cu asiguratorul și situația unității service cesionare.

Arată recurenta că unitatea service cesionară nu are calitatea de creditor de asigurare și nu se poate adresa FGA pentru recuperarea creanței ce formează obiectul contractului de cesiune. În plus, FGA nu recunoaște automat validitatea contractelor de cesiune a creanțelor în cazul polițelor RCA și CASCO. De asemenea se arată că dreptul de creanță rezultat dintr-un contract de cesiune este distinct de dreptul de despăgubire al persoanei prejudiciate.

Astfel, se învederează instanței de recurs faptul că, la nivelul ASF, unitatea service cesionară nu poate deține niciodată în patrimoniu un drept de despăgubire, ci o creanță distinctă, pur civilă.

Nu în ultimul rând, recurenta susține că litigiul dintre unitatea service cesionară și asigurător nu se circumscrie noțiunii de „cerere în materia asigurărilor” reglementată de art. 483 alin. (2) C.pr.civ.

Obiectul principal de activitate al intimatei a rămas doar formal cel de „reparații auto”, în realitate însă reparația auto constituie doar etapa prealabilă pentru noua sursă de profit a intimatei, anume încheierea de contracte de cesiune pentru restul de creanță pe care asigurătorul nu o achită. Ca atare, consideră recurenta, acest litigiu nu are în vedere achitarea despăgubirii, întrucât asigurătorul a plătit deja această componentă, ci valorificarea de către profesionistul unitate service cesionară a unui rest de creanță izvorât din surse drepturi proprii.

Împrejurarea că instanța este investită cu analiza temeiniciei unui drept propriu al profesionistului unitate service, iar nu cu verificarea unor pretenții care să dea efect principiului protecției terțului păgubit, ilustrează fără putință de tăgadă faptul că litigiul pendinte este unui pur civil. Așadar litigiul pendinte nu se încadrează în materia asigurărilor pentru simplul fapt că asigurătorul a achitat deja despăgubirea în limitele legii, iar diferența de creanță cesionată și solicitată de unitatea service cesionară privește exclusiv o componentă de adaos comercial, ce duce la majorarea prețurilor peste nivelul de referință indicat de Legea nr. 132/2017.

În motivarea recursului, se susține incidența motivelor de casare prevăzute de art. 488 alin.(1) pct. 6 și pct. 8 C.pr.civ.

În primul rând, recurenta susține că decizia recurată este nemotivată, în cuprinsul său, neexistând o analiză a argumentelor prezentate de către O S.A. cu privire la dispozițiile art. 15 C.civ., din perspectiva cererilor de despăgubire semnate în alb și nici despre factura de reparații nesemnată de persoana păgubită. În plus, decizia nu este motivată și din perspectiva apărării O S.A. fundamentate pe conduita unității service din dosarul nr. Astfel, instanța de apel s-a limitat la a arăta că „modul de apreciere a probelor în acea cauză nu pot reprezenta dovada abuzului de drept”, fără să explice raționamentul ce a stat la baza acestui concluzii.

Pe lângă acestea, recurenta susține și că decizia recurată a fost pronunțată cu aplicarea eronată a normelor de drept material reglementate de art. 11, art. 14 alin. (3), art. 22 alin. (2) din Legea nr. 132/2017 coroborate cu cele ale art. 22 alin. (6) și art. 24 din Norma ASF 20/2017.

Se arată faptul că instanța a efectuat o confuzie între cele două ipoteze alternative de determinare a despăgubirii datorate de asigurătorul RCA reglementate de art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017. În cadrul acestui act normativ, legiuitorul a reglementat două ipoteze distincte și alternative pentru determinarea costurilor de reparație: fie utilizarea unui sistem de evaluare specializat, fie documente emise în condițiile legii.

Astfel, raționamentul instanței de apel este eronat, întrucât libertatea unității de a-și utiliza propriile prețuri pentru piesele auto presupune neutilizarea unui sistem specializat precum Audatex. Dimpotrivă, atâta timp cât unitatea reparatoare, conform primei teze a art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017, optează pentru utilizarea unui sistem de evaluare specializat și nu pentru posibilitatea de a-și emite „propriile documente în condițiile legii”, atunci este ținută de cotația indicată de acest sistem.

Se invocă în acest sens art. 24 alin. (6) din Norma ASF nr. 20/2017. În plus, utilizând metoda de interpretare teleologică, se observă că, odată cu adoptarea Legii nr. 132/2017, legiuitorul a avut în vedere limitarea costurile reparației prin raportare la costurile reale ale reperelor de pe piață și pentru a aplica un sistem unic național (Audatex/DAT etc.). Or, acest deziderat nu ar putea fi atins în ipoteza în care nu ar exista prețuri de referință, ca și criteriu pentru dimensionarea despăgubirii.

Astfel, susține recurenta, contrar celor reținute de instanța de apel, voința legiuitorului a fost aceea de a plafona despăgubirea achitată pentru piese la nivelul cotației afișate de sistemul

specializat, împrejurare ce rezultă din interpretarea teleologică a dispozițiilor art. 11 alin. (2) lit. c) și ale art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017.

Prin urmare, instanța de apel a reținut în mod eronat că valoarea costurilor de reparație s-ar stabili prin raportare la propriile prețuri ale unității care efectuează reparația, ignorând astfel faptul că relevantă este determinarea legală a despăgubirii pe care o datorează asigurătorul persoanei prejudiciate, iar nu determinarea unor costuri majorate de unitățile service pentru propriul profit.

Mai susține recurenta că instanța de apel a încălcat și dispozițiile art. 22 alin. (2) din Legea nr. 132/2017 care se interpretau coroborat cu dispozițiile art. 14 alin. (3) din același act normativ. Astfel, opțiunea legiuitorului de a stabili criteriul prețurilor de referință pentru piesele auto se explică prin aceea că sistemele specializate (precum Audatex) afișează automat aceste costuri și se actualizează periodic.

Prin adoptarea art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017, legiuitorul a avut în vedere adoptarea unui sistem informatic complex pentru determinarea prejudiciului, care se actualizează constant din punct de vedere al tarifelor. Astfel, sistemul specializat indică prețul cel mai scump existent pe piață pentru o piesă auto, respectiv cel al importatorului oficial. Ca atare, sistemul are o funcție exclusiv de evaluare. Realitatea pieței reparațiilor auto arată că unitățile service nu cumpără piese de la importatorii oficiali/de la reprezentanțe, context în care profitul este garantat prin simpla stabilire a unui preț de revânzare cu mult superior celui de achiziție. Așadar modificarea de către unitatea reparatoare a devizului emis automat de sistemul specializat are ca și consecință directă încălcarea art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017.

În plus, reținând că unitatea reparatoare își poate utiliza propriile prețuri la piesele auto, instanța de apel a încălcat și dispozițiile art. 24 alin. (6) din Norma ASF nr. 20/2017 care stabilesc o regulă de drept diferită.

Un argument suplimentar în susținerea acestei teze consideră recurenta că se găsește în structura art. 14 alin. (3) din Legea nr. 132/2017 în care legiuitorul a prevăzut expres libertatea unităților reparatoare de a-și folosi propriul tarif al orei de manoperă, fără a exista o prevedere legală similară în cazul prețurilor pieselor.

Apreciază recurenta că decizia recurată a fost pronunțată cu aplicarea eronată a normelor de drept material reglementate de art. 4 din Legea Concurenței nr. 21/1996 și de cele ale art. 10 alin.(3) și art. 14 alin. (1) teza I din Legea nr. 132/2017.

Ignorând cadrul legal incident în speță, respectiv Legea nr. 132/2017, instanța de apel doar a constatat că dispozițiile art. 4 din Legea nr. 21/1996 sunt aplicabile. Astfel, instanța de apel a dat prevalență unui principiu general, art. 4 din Legea nr. 21/1996, deși ar fi trebuit să observe că acesta era exclus de la aplicare de cadrul legal special din Legea nr. 132/2017, respectiv de art. 10 alin. (3) și art. 14 alin. (1).

Mai mult, interpretarea instanței de apel este lipsită de orice fundament juridic, întrucât nu a existat nicio minimă negociere între persoana păgubită și unitatea service, dimpotrivă, consumatorul nici nu a semnat factura aferentă costurilor reparațiilor, iar în speță nu există vreun bon de comandă/deviz estimativ din care să rezulte o minimă informare a acestuia. În plus, persoana păgubită a semnat o cerere de despăgubire în alb, împrejurare incompatibilă cu teoria formării prețului prin mecanismul cererii și al ofertei.

Nu în ultimul rând, se critică decizia instanței de apel prin aceea că a fost pronunțată cu aplicarea eronată a normelor de drept material reglementate de art. 15 C.civ.

În contextul în care factura emisă de intimată nu este semnată de consumator și consumatorul nu a completat personal cererea de despăgubire, apare ca evident în opinia recurantei că persoana păgubită are consimțământul viciat, aceasta neavând cunoștința despre costurile care urmează să fie percepute pentru reparația autovehiculului.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 483 și art. 488 C.pr.civ., art. 10, art. 24 și art. 22 din Norma ASF 20/2017, art. 10, art. 11, art. 14 alin. (3) și art. 22 alin. (2) din Legea nr. 132/2017, art. 14 și art. 15 C.civ.

Intimata A S.R.L. a depus la dosar întâmpinare, solicitând respingerea recursului ca inadmisibil și menținerea în tot a deciziei recurate.

În motivare, se arată că prezentul litigiu este unul în materia asigurărilor, raportul juridic fiind și el unul generat de norme care reglementează această materie.

Faptul că intimata se legitimează din punct de vedere procesual prin contractul de cesiune de creanță pe care l-a încheiat cu persoana păgubită nu exclude în niciun fel aplicabilitatea normelor de drept incidente în materia asigurărilor, norme pe care și instanța și-a fundamentat hotărârea și pe care chiar recurenta și-a întemeiat apărările în toate fazele procesuale.

În ceea ce privește obiectul recursului, se arată că legiuitorul a exclus prin Legea nr.310/2018 din sfera hotărârilor care se pot ataca cu recurs cererile pronunțate în materia asigurărilor. Având în vedere că cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a acestei legi, consideră intimata că recursul nu mai poate fi promovat.

Obligația de dezdăunare a persoanelor păgubite își are cauza în contraprestația asiguratului, respectiv în plata primei de asigurare, activându-se doar în cazul comiterii de către asigurat a faptei ilicite prevăzută de art. 79. Asigurarea obligatorie aduce în discuție, încă din momentul încheierii contractului de asigurare, răspunderea civilă a deținătorului de vehicul, răspundere ce se poate declanșa în contextul participării sale la traficul rutier.

De aceea, stabilirea ulterioară a răspunderii sale civile delictuale generate de fapta ilicită a persoanei vinovate de producerea accidentului rutier reprezintă o condiție, iar nu finalitatea ori singurul scop urmărit de părți în litigiile de tipul celor enumerate în sesizarea de recurs în interesul legii.

În opinia intimatei, calificarea prezentului litigiu ca nefăcând parte din materia asigurărilor este imposibilă, în lumina Deciziei nr. 13/18.05.2020 a ÎCCJ.

Analizând cu prioritate, în temeiul art. 494 raportat la art. 248 alin. (1) C.pr.civ., excepția inadmisibilității recursului față de fondul acestuia, Curtea reține următoarele:

Regimul juridic al căilor de atac este guvernate de Titlul II din Cartea a II-a a Codului procedură civilă, titlu care reglementează principiul legalității căii de atac [art. 457 alin. (1) C.pr.civ.].

Potrivit acestui text legal, hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

În speță, Curtea constată că prima instanță a fost investită, la data de 27.08.2019, cu o cerere în materia asigurărilor, cu privire la pretențiile în quantum de 1.894 lei, reprezentând diferența de despăgubire neachitată de asigurător, creanță ce a fost cesionată de către persoana păgubită către intimata-reclamantă. De asemenea, cererea de chemare în judecată a fost întemeiată pe prevederile Legii nr. 132/2017 și ale Normei 20/2017 privind asigurările auto în România.

Potrivit art. 483 alin. (2) C.pr.civ., astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 310/2018, în redactarea de la data la care a început procesul [art. 25 alin. (1) și art. 24 C.pr.civ.], nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a) - j), în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile pronunțate în materia protecției consumatorilor, a asigurărilor, precum și în cele ce decurg din aplicarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite; de asemenea, nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

Curtea apreciază că, față de cadrul procesual stabilit de reclamantă prin cererea de chemare în judecată (în ceea ce privește pârâții și temeiul de drept invocat, menționate mai sus), acțiunea dedusă judecății este una în materia asigurărilor.

Curtea nu poate primi apărările recurente în combaterea excepției inadmisibilității, referitoare la transformarea litigiului într-unul civil, ca urmare a exercitării prezentei acțiuni de către un cesionar, iar nu de către persoana păgubită, beneficiară a poliței RCA, apreciind acest aspect ca fiind lipsit de relevanță, din perspectiva calificării litigiului ca fiind unul din materia asigurărilor.

Faptul că reclamanta și-a legitimat calitatea procesuală activă prin contractul de cesiune de creanță pe care l-a încheiat cu persoana păgubită nu exclude în niciun fel aplicabilitatea normelor de drept incidente în materia asigurărilor, norme pe care și instanța de apel și-a fundamentat hotărârea și pe care chiar recurenta și-a întemeiat apărările în celelalte faze procesuale.

Curtea nu poate primi interpretarea sugerată de recurentă a se da art. 10 și 11 din Regulamentul nr. 1215/2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, raportat la jurisprudența CJUE privind interpretarea acestor prevederi, concluziile instanței europene fiind în sensul că cesionarul drepturilor părții direct vătămate printr-un accident auto nu poate beneficia de avantajele recunoscute asiguratului, deținătorului poliței de asigurare sau unui beneficiar al poliței cu privire la competență (acesta nu poate introduce acțiunea în fața instanțelor de la locul unde este situat domiciliul său).

Aceste răspunsuri ale CJUE nu sunt pertinente pentru calificarea prezentului litigiu, Curtea considerând că, din lămuririle oferite de CJUE, nu se poate trage concluzia că, în ipoteza în care acțiunea este formulată de cesionar, litigiul se transformă dintr-unul în materie de asigurări într-unul civil, așa cum susține recurenta.

În plus, prevederile art. 10 și 11 din Regulamentul nr. 1215/2012 vizează competența, fiind de strictă interpretare și aplicare, interpretarea oferită de CJUE circumscriindu-se exclusiv acestei chestiuni, neputând fi extinsă la alte instituții de drept, cu atât mai mult cu cât explicația pentru care nu sunt recunoscute acele avantaje legate de competență cesionarului nu este în niciun caz dată de transformarea litigiului dintr-unul în materie de asigurări într-unul civil.

Curtea reține că temeiul de drept pe care partea își întemeiază acțiunea este cel care determină calificarea litigiului, or, reclamanta și-a fundamentat pretențiile pe dispozițiile Legii nr.132/2017.

Pe de altă parte, este absurd a se admite că, în raport de calitatea celui care-și valorifică dreptul de creanță, legiuitorul a înțeles să stabilească un număr diferit de căi de atac, fiind lipsit de relevanță faptul că terțul cesionar achiziționează creanța cu scopul exclusiv de a obține profit, câtă vreme obligația de plată a creanței opuse recurente, în calitate de asigurator, o constituie contractul de asigurare.

Curtea reține că nici Decizia nr. 86/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție Completul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept și nici Decizia nr. 13/2020 pronunțată de aceeași instanță într-un recurs în interesul legii, ambele invocate de recurentă, nu infirmă această concluzie, ci dimpotrivă, aduc argumente suplimentare în sprijinul celor mai sus-reținute.

Astfel, prin Decizia nr. 86/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție Completul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, Înalta Curte a reținut că "asiguratorul de bunuri, subrogat în drepturile asiguratului său dezdăunat, este îndreptățit să solicite asiguratorului RCA daune-interese moratorii evaluate legal de dispozițiile art. 38 din Norma nr. 23/2014, chiar dacă prevederile art. 58 nu cuprind o dispoziție expresă în acest sens. O mențiune referitoare la transmiterea unui drept accesoriu creanței era inutilă, față de mecanismul și efectele subrogației personale legale astfel că nu există niciun argument care să îl excludă pe subrogat de la avantajul obținerii de daune-interese moratorii evaluate legal, avantaj de care asiguratul său ar fi beneficiat dacă nu ar fi intervenit subrogarea prin plată."

Prin urmare, instanța supremă a recunoscut aceleași drepturi celui care s-a subrogat în drepturile terțului păgubit, fără a stabili că, într-o asemenea ipoteză, ar fi vorba de un litigiu care se încadrează într-o categorie distinctă, esențial fiind că izvorul primar al creanței ce se urmărește a se valorifica îl constituie contractul de asigurare RCA.

De asemenea, prin Decizia nr. 13/2020 pronunțată de aceeași instanță într-un recurs în interesul legii, s-a hotărât că: ”în litigiile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asiguratorul RCA, iar persoana vinovată are calitatea de intervenient forțat sau de pârât alături de asiguratorul RCA, cât și în litigiile privind acțiunile în regres formulate de asigurator împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului, competența materială procesuală revine secțiilor specializate.”

Prin urmare, chiar dacă între persoana păgubită și asiguratorul RCA nu există un raport contractual, acesta este tot un litigiu în materia asigurărilor, care se impune a fi soluționat de un complet specializat.

Relevante în acest sens sunt următoarele considerente din cuprinsul deciziei mai sus-menționate:

”În concluzie, în aceste litigii se tinde la atingerea scopului pentru care s-au încheiat contractele de asigurare RCA, iar faptul că obligația asiguratorului se naște din contractul de asigurare (în timp ce față de terț se activează ca urmare a mijlocului procesual reprezentat de acțiunea directă pe care i-l pune legiuitorul la dispoziție) explică de ce acesta poate opune terțului beneficiar, așa cum prevede art. 2.211 din Codul civil, toate excepțiile pe care i le-ar putea opune cocontractantului său asigurat, fondate pe existența sau valabilitatea contractului (nulitatea, momentul începerii răspunderii asiguratorului, rezilierea, excluderile de risc etc.).

Ca atare, competența specializată a tribunalelor/secțiilor/completelor vizează, în acord cu dispozițiile art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, cu dezlegările cu valoare de principiu din Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016, materia asigurărilor. Această competență nu este atrasă de verificarea modului în care o societate de asigurare își desfășoară activitatea economică ori de studierea felului în care aceasta s-a poziționat pe o piață concurențială, în vederea eficientizării activității sale, ci este atrasă de însăși natura și obiectul litigiilor care intră sub incidența respectivei materii a asigurărilor [individualizată în mod expres în art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 49 din Legea nr. 310/2018, sau de dispozițiile art. 115 din Codul de procedură civilă].”

Referitor la lămuririle oferite de ASF, Curtea consideră că acestea nu sunt pertinente pentru chestiunea admisibilității recursului, având în vedere că aceste lămuriri se referă la alte probleme de drept, care se bucură de o reglementare specială, fără legătură cu principiul legalității căilor de atac, legiuitorul fiind singurul suveran în acest sens, neputându-se admite că acesta ar fi recunoscut un regim juridic al căilor de atac diferit în funcție de persoana care promovează calea de atac.

Prin urmare, față de prevederile legale redate mai sus, Curtea reține că hotărârea pronunțată de instanța de apel în materia asigurărilor nu este supusă recursului, fiind definitivă, în condițiile prevederilor art. 634 alin. (1) pct. 4 C.pr.civ., prevederi potrivit cărora sunt hotărâri definitive hotărârile date în apel, fără drept de recurs, precum și cele neatacate cu recurs.

Având în vedere considerentele de mai sus, în temeiul art. 496 alin. (1) C.pr.civ., Curtea urmează a admite excepția inadmisibilității recursului invocată de intimata-reclamantă, prin întâmpinare. În consecință, urmează a respinge ca inadmisibil recursul formulat de recurenta-pârâtă O S.A.

3. Domeniu: Litigii cu profesioniști – cerere de reexaminare împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru.

Cazul de scutire de la plata taxei judiciare de timbru reglementat de art. 29 alin. (1) lit.i) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Înțelesul sintagmei ”cauză penală”. Existența unui impediment în ceea ce privește punerea în mișcare a acțiunii penale (lipsa plângerii prealabile a persoanei vătămate).

Potrivit art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, ordinare și extraordinare, referitoare la cauzele penale, inclusiv despăgubirile civile pentru prejudiciile materiale și morale decurgând din acestea.

Sintagma cauză penală presupune existența unei cauze în care s-a pus în mișcare acțiunea penală, acțiune care se pune în mișcare „de procuror, prin ordonanță, în cursul urmăririi penale, când acesta constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. (1)” [art. 309 alin. (1) C.pr.pen.].

Din textul legal menționat anterior rezultă că pentru existența cauzei de scutire se impun a fi îndeplinite, în mod cumulativ, următoarele condiții: a) investirea instanței cu o cerere având ca obiect plata de despăgubiri materiale și/sau morale; și b) cererea de plată a despăgubirilor să decurgă dintr-o cauză penală și să poată constitui latura civilă a unui proces penal.

Pentru a fi scutit de la plata taxei judiciare de timbru trebuie să existe o cauză penală, adică o situație în care să se fi pus în mișcare acțiunea penală având ca obiect tragerea la răspundere penală a făptuitorului (suspectului).

În situația în care acțiunea penală s-a stins, nu mai este îndeplinită cea de-a doua condiție expusă mai sus, respectiv aceea ca cererea de plată a despăgubirilor să poată constitui latura civilă a unui proces penal.

(Încheierea nr. 106 din data de 15 septembrie 2021)

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția a VI-a Civilă la data de 23.08.2021, apelantul-reclamant V.I.B. a formulat cerere de reexaminare a modului de stabilire a taxei judiciare de timbru în cuantum de 3.079,1 lei.

În motivarea cererii, apelantul-reclamant a solicitat – în esență – să se constate că este scutit de la plata taxei judiciare de timbru aferente apelului declarat în cauză.

Analizând actele și lucrările dosarului, Curtea reține următoarele:

Prin rezoluția de primire a cererii, apelantului-reclamant i s-a pus în vedere să achite cu titlu de taxe judiciare de timbru sumele de 3.079,1 lei și de 21,76 de lei.

Potrivit art. 29 alin. (1) lit. i) din O.U.G. nr. 80/2013, sunt scutite de la plata taxei judiciare de timbru acțiunile și cererile, inclusiv cele pentru exercitarea căilor de atac, ordinare și extraordinare, referitoare la cauzele penale, inclusiv despăgubirile civile pentru prejudiciile materiale și morale decurgând din acestea.

Sintagma cauză penală presupune existența unei cauze în care s-a pus în mișcare acțiunea penală, acțiune care se pune în mișcare „de procuror, prin ordonanță, în cursul urmăririi penale, când acesta constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. (1)” [art. 309 alin. (1) C.pr.pen.).

Din textul legal menționat anterior rezultă că pentru existența cauzei de scutire se impun a fi îndeplinite, în mod cumulativ, următoarele condiții: a) investirea instanței cu o cerere având ca obiect plata de despăgubiri materiale și/ sau morale; și b) cererea de plată a despăgubirilor să decurgă dintr-o cauză penală și să poată constitui latura civilă a unui proces penal.

Cum cauzele de scutire de la plata taxei judiciare de timbru prezintă un caracter excepțional, acestea sunt de strictă interpretare și aplicare (*exceptio est strictissimae interpretationis et applicationis*).

În prezenta cauză, apelantul-reclamant a investit instanța cu soluționarea unei acțiuni întemeiate pe răspunderea civilă delictuală. De asemenea, apelantul-reclamant a formulat apel împotriva sentinței civile pronunțate de prima instanță, solicitând – în esență – majorarea cuantumului despăgubirilor pentru daune materiale și pentru daune morale care i se cuvin.

În motivarea cererii de chemare în judecată, apelantul-reclamant a arătat că, la data de 18.10.2019, a fost victima unui accident rutier.

Pe de altă parte, Curtea constată că pe rolul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București a fost constituit dosar penal.

Prin ordonanța emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București s-a dispus clasarea cauzei având ca obiect săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, prevăzută de art. 196 alin. (2), (3) și (4) C.pen., având în vedere lipsa plângerii prealabile a persoanei vătămate V.I.P.

Față de acest aspect, precum și de faptul că există un impediment care împiedică exercitarea acțiunii penale (așa cum s-a reținut în ordonanța de clasare menționată anterior), Curtea constată că fapta numitului E.S.S. nu constituie infracțiunea de vătămare corporală din culpă, atât timp cât s-a dispus clasarea cauzei.

Astfel, Curtea constată că apelul apelantului-reclamant nu se încadrează în niciuna dintre ipotezele expres și limitativ prevăzute de lege pentru ca acesta să fie scutit de la plata taxei judiciare de timbru. Pentru a fi scutit de la plata taxei judiciare de timbru trebuie să existe o cauză penală, adică o situație în care să se fi pus în mișcare acțiunea penală având ca obiect tragerea la răspundere penală a făptuitorului (suspectului), condiție neîndeplinită în cauză.

În situația din cauză, având în vedere că acțiunea penală s-a stins, nu mai este îndeplinită cea de-a doua condiție expusă mai sus, respectiv aceea ca cererea de plată a despăgubirilor să poată constitui latura civilă a unui proces penal.

Contrar celor susținute de apelantul-reclamant, aspectele reținute la întâlnirea președinților secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel din 23-24 iunie 2016 nu pot fi avute în vedere, întrucât cele stabilite în asemenea întâlniri nu constituie izvor de drept în dreptul român. Mai mult, apelantul-reclamant nici nu a invocat vreun text legal care să impună unei instanțe de judecată să aibă în vedere cele stabilite la o asemenea întâlnire atunci când soluționează o anumită cerere.

Deși apelantul-reclamant susține că instanța civilă nu este în măsură a aprecia dacă fapta imputată unei persoane este infracțiune, Curtea apreciază că aceasta trebuie să stabilească, raportat și la înscrisurile întocmite în cauza penală, dacă pretențiile decurg sau nu dintr-o cauză penală. În alte cuvinte, instanța civilă trebuie să stabilească dacă în cauză există sau nu o cauză penală.

Faptul că în primă instanță s-a constatat, ca urmare a admiterii cererii de reexaminare a modului de stabilire a taxei judiciare de timbru formulate de apelantul-reclamant V.I.B., că acesta este scutit de la plata taxei judiciare de timbru nu constituie un impediment pentru ca instanța de apel să stabilească o taxă judiciară de timbru aferentă apelului, având în vedere că obligația de plată a acesteia se stabilește în fiecare etapă procesuală, distinct, de către instanța competentă. În acest sens, Curtea are în vedere prevederile art. 31 alin. (1) și ale art. 32 din O.U.G. nr. 80/2013, precum și dispozițiile art. 535 C.pr.civ., interpretate sistematic.

În consecință, Curtea apreciază că în cauză nu sunt incidente prevederile art. 29 alin. (1) lit.i) din O.U.G. nr. 80/2013, pretențiile apelantului-reclamant nedecurgând dintr-o cauză penală. Ca atare, apelantul-reclamant nu este scutit, în apel, de la plata taxei judiciare de timbru.

Având în vedere aceleași considerente, Curtea apreciază că în cauză nu sunt incidente nici prevederile art. 20 alin. (8) C.pr.pen.

Pentru aceste considerente, Curtea urmează a respinge cererea de reexaminare a modului de stabilire a taxei judiciare de timbru formulată de apelantul-reclamant V.I.B., ca neîntemeiată.

SECȚIA A VII-A CIVILĂ ȘI PENTRU LITIGII DE MUNCĂ ȘI ASIGURĂRI SOCIALE

1. Termen de prescripție extinctivă în materie fiscală – art. 219 alin. (1) C.pr.fisc.

Potrivit art. 2517 Cod civil „Termenul prescripției este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.”

Conform art. 1 pct. 10, 11 și 12 din Legea nr. 207/2015 - Codul de procedură fiscală “În înțelesul prezentului cod, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

10. creanță fiscală - dreptul la încasarea oricărei sume care se cuvine bugetului general consolidat, reprezentând creanța fiscală principală și creanța fiscală accesorie;

11. creanță fiscală principală - dreptul la perceperea impozitelor, taxelor și contribuțiilor sociale, precum și dreptul contribuabilului la restituirea sumelor plătite fără a fi datorate și la rambursarea sumelor cuvenite, în situațiile și condițiile prevăzute de lege;

12. creanță fiscală accesorie - dreptul la perceperea dobânzilor, penalităților sau majorărilor aferente unor creanțe fiscale principale, precum și dreptul contribuabilului de a primi dobânzi, în condițiile legii;”, iar potrivit art. 219 alin. (1) din același act normativ „(1) Dreptul contribuabilului/plătitorului de a cere restituirea creanțelor fiscale se prescrie în termen de 5 ani de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a luat naștere dreptul la restituire.”

Așa fiind, dreptul intimatului-reclamant de a solicita restituirea contribuției de asigurări sociale de sănătate reținute fără a fi datorate reprezintă o creanță fiscală, ca natură juridică intrinsecă, potrivit definiției de la art. 1 pct. 11 C.pr.fisc. deoarece se solicită restituirea sumelor cu titlu de contribuții sociale, sume plătite fără a fi datorate. Împrejurarea că aceste contribuții au fost reținute de către apelanta-pârâtă din indemnizația cuvenită și nu plătite direct de către apelantul-reclamant nu poate schimba natura lor de creanță fiscală.

În consecință, cu privire la dreptul de a solicita restituirea acestor sume nu este incident termenul general de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 2517 Cciv, ci termenul special de prescripție de 5 ani prevăzut de art. 219 alin. (1) C.pr.fisc. cu mențiunea că acest termen de 5 ani începe să curgă de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a luat naștere dreptul la restituire, motiv pentru care prima instanță a procedat în mod legal respingând ca neîntemeiată excepția prescripției extinctive.

(Decizia civilă nr. 4129 din 2021)

Prin acțiunea înregistrată pe rolul instanței la data de 07.12.2020, reclamantul B.R. a chemat în judecată pe pârâta CASA DE PENSII A MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE, solicitând a se dispune obligarea acesteia să restituie sumele de bani reținute cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate calculate asupra indemnizației prevăzute de Legea nr. 341/2004, începând cu data de 01.01.2015, și în continuare, actualizate cu rata inflației la data plății.

Prin sentința civilă nr. 1175 din data de 17.02.2021, pronunțată de către Tribunalul București - Secția a VIII – a conflicte de muncă și asigurări sociale a fost admisă în parte cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul B.R., în contradictoriu cu pârâta CASA DE PENSII A MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE.

A fost obligată pârâta să restituie reclamantului sumele reținute cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate calculate asupra indemnizației prevăzute de Legea nr.341/2004,

începând cu data de 01.01.2016, suma ce va fi actualizată cu indicele de inflație la data plății efectivă.

A fost respinsă în rest cererea de chemare în judecată, ca neîntemeiată.

Pentru a pronunța această sentință, prima instanță a reținut următoarele:

Prin acțiunea dedusă judecării reclamantul solicită obligarea pârâtei să restituie sumele reținute cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate calculate asupra indemnizației prevăzute de Legea nr. 341/2004, începând cu data de 01.01.2015.

Instanța a constatat că pretențiile reclamantului sunt parțial întemeiate.

Astfel, conform art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004, „(2) Drepturile acordate conform prezentei legi nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi”.

Art. 224 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, atât în forma de la data intrării în vigoare, cât și cu modificările ulterioare, prevede :

(„c) persoanele ale căror drepturi sunt stabilite prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, prin Legea nr. 51/1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945 - 1989, cu modificările ulterioare, prin O.G. nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950-1961, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea recunoașterii față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, dacă nu realizează alte venituri decât cele provenite din drepturile bănești acordate de aceste legi;...”).

Art. 296 indice 20 din Legea nr. 95/2006 – Codul fiscal, sunt reglementate categoriile de persoane fizice exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate printre care la lit. d) sunt prevăzute „d) persoanele ale căror drepturi sunt stabilite prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu completările ulterioare, prin Legea nr. 51/1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945-1989, cu modificările ulterioare, prin O.G. nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950-1961, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele prevăzute la art. 3 alin.(1) lit. b) pct. 1 din Legea recunoașterii pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, dacă nu realizează alte venituri decât

cele provenite din drepturile bănești acordate de aceste legi; ...”, reglementară similară celei din Legea nr. 95/2006 analizată mai sus, care impune aceeași concluzie.

O prevedere similară se regăsește și în Codul fiscal din 2015 intrat în vigoare la data de 01.01.2016 care la art. 154 stabilește limitativ categoriile de persoane fizice exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate printre care la lit. d se regăsesc „d) persoanele ale căror drepturi sunt stabilite prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 51/1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945-1989, cu modificările ulterioare, prin O.G. nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950-1961, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea recunoașterii pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, pentru drepturile bănești acordate de aceste legi;...”.

Textele de lege menționate reglementează, așadar, o scutire de la plata contribuțiilor asigurărilor sociale de sănătate în considerarea unei anumite categorii de persoane, care beneficiază, și fără plata unor astfel de contribuții, de calitatea de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate.

De asemenea, art. 62 alin. (1) lit. v) C.fisc., prevede că sunt venituri neimpozabile cele primite de "(...) răniții și luptătorii pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987, precum și persoanele persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice".

Potrivit deciziei nr. 14/2020 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în dosarul nr. 2931/1/2019, „în interpretarea textelor art. 5 alin. (2) cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004, prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d), art. 155 și 114 C.fisc. și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006, este aceea că deținătorii titlului de Luptător cu Rol Determinant nu datorează contribuție la asigurările sociale de sănătate pentru indemnizațiile primite în temeiul Legii nr. 341/2004”.

Alin. (1) al art. 3 din Legea nr. 341/2004 prevede că: ”Pentru cinstirea memoriei celor care și-au jertfit viața și în semn de grațitudine față de cei care au luptat pentru victoria Revoluției române din decembrie 1989, se instituie următoarele titluri:

a) Erou - Martir al Revoluției Române din Decembrie 1989 - atribuit celor care s-au jertfit în lupta pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 sau au decedat în legătură cu aceasta;

b) Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989:

1. Luptător Rănit - atribuit celor care au fost răniți în luptele pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 sau în legătură cu aceasta, dacă au fost răniți prin utilizarea armelor de foc ori a tehnicii de luptă de către forțele represive, prin loviri sau alte violențe comise de reprezentanți ai acestora.

2. Luptător Reținut - atribuit celor care au fost puși în detenție preventivă, până în data de 22 decembrie 1989, de forțele de represiune, ca urmare a participării la acțiunile pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989.

3. Luptător cu Rol Determinant - atribuit celor care în perioada 14-22 decembrie 1989 au avut un rol determinant la declanșarea și victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, și-au pus viața în pericol în confruntările cu forțele de represiune, au ocupat și apărat obiectivele de importanță deosebită, care au aparținut regimului totalitar, doar în localitățile în care, în urma acestor acțiuni și confruntări au rezultat persoane ucise, rănite sau reținute, până la fuga dictatorului.

Pus în aplicare la data de 24/02/2015 prin Norme metodologice de aplicare a Legii recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004 din 02.09.2004 CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art. 4. - Titlul de Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989 - Luptător Reținut, prevăzut la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 din Legea nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, se acordă persoanelor care au fost puse în detenție preventivă până în data de 22 decembrie 1989 de forțele de represiune, ca urmare a participării directe și nemijlocite la acțiunile și evenimentele care au avut legătură de necontestat cu lupta pentru Victoria Revoluției din 1989.

4. Luptător Remarcat prin Fapte Deosebite - atribuit celor care, în perioada 14-25 decembrie 1989, au mobilizat și au condus grupuri sau mulțimi de oameni, au construit și au menținut baricade împotriva forțelor de represiune ale regimului totalitar comunist, au ocupat obiective de importanță vitală pentru rezistența regimului totalitar și le-au apărat până la data judecării dictatorului, în localitățile unde au luptat pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, precum și celor

c) Participant la Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 - calitate onorifică.

Art. 5 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 341/2004 menționează următoarele: „ (1) Persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b), precum și la art. 31 lit. b), care îndeplinesc condițiile prezentei legi beneficiază și de următoarele drepturi:

o) acordarea unei indemnizații lunare, adăugată la pensia pentru limită de vârstă, echivalentă cu un coeficient de 0,6, calculată pe baza coeficienților de multiplicare aplicați asupra câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat și aprobat prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat, aferent anului pentru care se face plata.”, iar alin. (2) din aceeași lege, arată că: ”(2) Drepturile acordate conform prezentei legi nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi.”

Art. 224 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, atât în forma de la data intrării în vigoare, cât și cu modificările ulterioare, prevede :

(,c) persoanele ale căror drepturi sunt stabilite prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, prin Legea nr. 51/1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945-1989, cu modificările ulterioare, prin O.G. nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.189/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950-1961, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1)

lit. b) pct. 1 din Legea recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, dacă nu realizează alte venituri decât cele provenite din drepturile bănești acordate de aceste legi; ...”).

Art. 296²⁰ din Legea nr. 95/2006 – Codul fiscal, sunt reglementate categoriile de persoane fizice exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate printre care la lit. d sunt prevăzute „d) persoanele ale căror drepturi sunt stabilite prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu completările ulterioare, prin Legea nr. 51/1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945-1989, cu modificările ulterioare, prin O.G. nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950-1961, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele prevăzute la art. 3 alin.(1) lit. b) pct. 1 din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr.341/2004, cu modificările și completările ulterioare, dacă nu realizează alte venituri decât cele provenite din drepturile bănești acordate de aceste legi; ...”, reglementară similară celei din Legea nr. 95/2006 analizată mai sus, care impune aceeași concluzie.

O prevedere similară se regăsește și în Codul fiscal din 2015 intrat în vigoare la data de 01.01.2016 care la art. 154 stabilește limitativ categoriile de persoane fizice exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate printre care la lit. d se regăsesc „d) persoanele ale căror drepturi sunt stabilite prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 51/1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945-1989, cu modificările ulterioare, prin O.G. nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950-1961, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, pentru drepturile bănești acordate de aceste legi;...”.

Prin Decizia nr. 14/2020 Înalta Curte de Casație și Justiție a dezlegat problema de drept de mai sus, stabilind că:

„În interpretarea art. 5 alin. (2) cu referire la art.3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977 nr. 341/2004, cu modificările și

completările ulterioare, prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d), art. 155 și 114 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deținătorii titlului de Luptător cu Rol Determinant nu datorează contribuție la asigurările sociale de sănătate pentru indemnizațiile primite în temeiul Legii nr. 341/2004”.

Asupra fondului sesizării, prin decizia arătată mai sus, Înalta Curte de Casație și Justiție a avut în vedere printre altele că, potrivit art. 3 alin. (1) lit. a) și lit. b) pct. 1 - 4 din Legea nr.341/2004 s-au instituit, pentru cinstirea memoriei celor care și-au jertfit viața și în semn de grațitudine față de cei care au luptat pentru victoria Revoluției din 1989, o serie de titluri (Erou - Martir, Luptător - Rănit, Luptător Reținut, Luptător cu Rol Determinant, Luptător Remarcat prin Fapte Deosebite) iar Legea nr.341/2004 nu conține nicio dispoziție referitoare la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate pe care le-ar datora beneficiarii acestui act normativ.

De asemenea, s-a reținut că dispozițiile art. 154 C.fisc. stabilesc categoriile de persoane fizice exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate, printre care și cele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004 [conform art. 154 alin. (1) lit. d)].

Interpretarea care s-a limitat la a face trimitere la norma de excepție pentru a trage concluzia, a contrariu, că deținătorii celorlalte titluri (decât cel de Luptător Rănit), reglementate de art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 341/2004 datorează în mod obligatoriu contribuții la asigurările sociale de sănătate este deficitară prin aceea că nu face distincția pe care textele de lege o impun, între calitatea de asigurat fără plata contribuției (ca un beneficiu al legii în considerarea categoriei persoanelor) și natura veniturilor încasate în funcție de care trebuie să se aprecieze dacă se datorează sau nu o asemenea contribuție.

De asemenea, s-a mai menționat că, în coroborarea dispozițiilor C.fisc. și Legea nr.341/2004 rezultă, pe de o parte, că veniturile de care beneficiază deținătorii titlurilor reglementate de Legea nr. 341/2004 nu sunt impozabile și, pe de altă parte, că deși acest act normativ nu prevede nimic în legătură cu plata contribuțiilor la asigurările sociale de sănătate, aceasta nu înseamnă că ele s-ar datora (prin opoziție cu situația impozitelor pentru care se prevede scutirea), ci că trebuie făcută corelația necesară cu dispozițiile care reglementează această materie C.fisc., dispoziții care stabilesc în legătură cu astfel de venituri (provenite din alte surse) condiția ca ele să fie impozabile pentru a constitui bază de calcul la stabilirea contribuției pentru asigurările sociale de sănătate.

Așadar, persoanele din categoria celor prevăzute de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004 nu datorează contribuții la asigurări sociale de sănătate pentru drepturile bănești încasate în temeiul acestei legi, dar, în același timp, nici nu vor beneficia de drepturile de asigurare prevăzute de Legea nr. 95/2006, câtă vreme nu intră în categoria celor care beneficiază de o asemenea asigurare fără plata contribuției [ca în ipoteza prevăzută de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 coroborat cu art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006 și art. 154 alin.(1) lit. d) C.fisc.].

Astfel, Tribunalul a reținut că, ÎCCJ a considerat în Decizia nr. 14/2020 că trebuie făcută distincția între acele situații în care legiuitorul recunoaște dreptul de a beneficia de asigurare în sistemul asigurărilor sociale de sănătate fără plata contribuției și ipoteza în care nu se datorează o astfel de contribuție, dată fiind natura veniturilor încasate, consecința fiind însă aceea că persoana care nu plătește nici nu are calitatea de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate (având posibilitatea unei asigurări facultative) și s-a mai considerat că Legea nr. 341/2004 nu conține nicio dispoziție referitoare la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate pe care le-ar datora beneficiarii acestui act normativ și ca atare, trebuie avute în vedere, dispozițiile din legile care au caracter special în această materie, respectiv Legea nr. 95/2006 și Codul fiscal, texte care instituie o scutire de la plata contribuțiilor asigurărilor sociale de sănătate în considerarea unei anumite categorii de persoane, care beneficiază, și fără plata unor astfel de contribuții, de calitatea de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate.

Potrivit art. 62 alin. (1) lit. v) C.fisc., sunt venituri neimpozabile cele primite de "(...) luptătorii pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987, precum și persoanele persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice" iar potrivit Legii nr. 341/2004 "nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi" [art. 5 alin. (2)].

Se poate susține astfel că veniturile de care beneficiază deținătorii titlurilor reglementate de Legea nr. 341/2004 nu sunt impozabile și, pe de altă parte, că deși acest act normativ nu prevede nimic în legătură cu plata contribuțiilor la asigurările sociale de sănătate, aceasta nu înseamnă că ele s-ar datora (prin opoziție cu situația impozitelor pentru care se prevede scutirea), ci că trebuie făcută corelația necesară cu dispozițiile care reglementează această materie Codul fiscal, dispoziții care stabilesc în legătură cu astfel de venituri (provenite din alte surse) condiția ca ele să fie impozabile pentru a constitui bază de calcul la stabilirea contribuției pentru asigurările sociale de sănătate și că încasarea unor astfel de indemnizații nu dă naștere, în sarcina beneficiarului lor, unei obligații de plată a contribuției la asigurările sociale de sănătate.

S-a mai reținut că diferența de reglementare între ipotezele din Legea nr. 341/2004 constă în aceea că, în timp ce pentru o categorie de beneficiari ai titlurilor (respectiv de Luptător Rănit în Revoluție), exceptarea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate nu înlătură și calitatea de asigurat, în situația celorlalți, fără a deveni obligatorie o astfel de contribuție, neplata ei înseamnă, în același timp, lipsa statutului de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate (cu rezerva situației arătate în care, realizând și alte venituri, persoanele respective plătesc contribuții raportat la acestea).

Potrivit art. 521 alin. (3) C.pr.civ. dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanțe.

Analizând situația reclamantului, Tribunalul a reținut că acesta nu este obligat la o asemenea contribuție ci doar că nu poate avea statut de asigurat, în privința titlului de Luptător pentru Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 – Luptător Remarcat prin Fapte Deosebite.

Având în vedere că raționamentul din soluția pronunțată de ÎCCJ în soluționarea sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile formulată de Curtea de Apel Galați - Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, mai sus citată, este aplicabil și în speța de față prin analogie, Instanța a admis cererea de chemare în judecată în parte și a obligat pârâta să restituie reclamantului sumele reținute cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate calculate asupra indemnizației prevăzute de Legea nr. 341/2004, începând cu data de 01.01.2015, data intrării în vigoare a Codului fiscal din 2015, actualizată cu rata inflației.

Referitor la capătul de cerere prin care s-a solicitat încetarea reținerii CASS pentru viitor instanța l-a respins ca neîntemeiat, întrucât privește o solicitare pentru o conduită viitoare, incertă a pârâtei, care nu este sigură ca și manifestare juridică, revenind părții posibilitatea în care să acționeze pe viitor împotriva pârâtei în cazul în care va fi nemulțumită de conduita acesteia.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel, în termen legal și motivat, pârâta CASA DE PENSII A MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE.

În cererea întemeiată în drept pe dispozițiile art. 466 C.pr.civ., apelanta pârâta a solicitat admiterea apelului, schimbarea în tot a hotărârii apelate, și în rejudecare, respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

Apreciază că hotărârea primei instanțe este netemeinică și nelegală, din perspectiva obligației stabilite în sarcina instituției militare, fiind criticabilă cel puțin prin prisma motivelor prezentate.

Apreciază că hotărârea instanței de fond nu cuprinde o analiză efectivă a apărărilor părților litigante, nefiind regăsite motivele pentru care au fost înlăturate opiniile instituției militare.

Legiuitorul a prevăzut, în mod expres, categoria de beneficiari a drepturilor prevăzute de Legea nr. 341/2004, care sunt exceptați de la plata contribuției de asigurări sociale, categorie în

care nu intră și persoanele cărora le-a fost acordat titlul de „Luptător remarcat prin fapte deosebite” (cum este și cazul reclamantului), prevăzut la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 4 din Legea nr. 341/2004.

De asemenea, arată că, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 227/2015 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare Legea nr. 227/2015), în vigoare era Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, care la art. 284 prevedea scutirile și facilitățile acordate persoanelor fizice, printre care nu se regăsea scutirea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate a posesorilor titlului „Luptător remarcat prin fapte deosebite” deținut de acesta.

Prin Decizia nr. 14 din 17.02.2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 16.06.2020, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pronunțată în dosarul nr. 2931/1/2019, instanța supremă a decis că: „în interpretarea art. 5 alin. (2) cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului Lupeni - august 1977, nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d), art. 155 și art. 114 din Legea nr. 227/2015, și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006, deținătorii titlului de Luptător cu Rol Determinant nu datorează contribuție la asigurări sociale de sănătate pentru indemnizațiile primite în temeiul Legii nr. 341/2004.”

Însă, potrivit Certificatului Seria LRM-B nr. 01293 din data de 08.03.2010, domnului Bozeșan Romulus i s-a acordat titlul de „Luptător remarcat prin fapte deosebite”, calitate în care nu poate beneficia de scutirea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate pe baza Deciziei nr. 14 din data de 17.02.2020 a Înaltei Curte de Casație și Justiție.

Este evident că, dacă ÎCCJ ar fi apreciat că există motive întemeiate și pentru scutirea altor persoane cărora li s-a acordat indemnizație în baza Legii nr. 341/2004, acest aspect ar fi fost reflectat și în dispozitivul deciziei sale, specificându-se în mod expres scutirea unui cadru mai larg de beneficiari sau chiar a tuturor persoanelor ce se încadrează în situațiile reglementate de art. 3 din acest act normativ.

În ceea ce privește perioada pentru care instituția apelantă a fost obligată la „restituirea contribuție de asigurări sociale de sănătate, respectiv începând cu data de 01.01.2016, actualizată cu indicele de inflație la data plății efective”, precizăm că, fiind vorba de sume reținute cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate, sunt incidente dispozițiile art 4 alin (2) din Legea nr. 341/2004, potrivit cărora „reglementările prevăzute de legislația privind pensiile, proprie fiecărui plătitor, referitoare la stabilite, plată, modificare, suspendare, reluare, încetare, expertizare, revizuire, contestare și recuperare a sumelor încasate necuvenit, se aplică și indemnizațiilor prevăzute de lege, dacă aceasta nu dispune altfel Textul art. 65 din Legea nr.223/2015, privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare Legea nr. 223/2015), stabilește că „diferențele dintre sumele plătite și cele legal cuvenite se acordă în cadrul termenului general de prescripție”.

Prin dispozițiile art. 2.517 din Codul civil s-a statuat că termenul general de prescripție este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.

Prin Decizia nr. 21 din data de 22.06.2015, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat că „dobânzile penalizatoare datorate de stat pentru executarea cu întârziere a obligațiilor de plată pot fi solicitate pentru termenul de 3 ani anterior datei introducerii acțiunii”.

Subliniază faptul că, data introducerii cererii de chemare în judecată marchează momentul la care instanța de judecată se raportează pentru a aprecia dacă scadența sumelor pentru care se calculează distinct dobânzile penalizatoare se înscrie în termenul de prescripție de trei ani anteriori acestei date, dobânzile putând fi solicitate pentru perioada pentru care nu s-a împlinit prescripția.

În ceea ce privește obligația instituită de instanța de judecată în sarcina Casei de pensii sectoriale a Ministerului Apărării Naționale, de restituire „a sumelor reținute cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate, începând cu data de 01.01.2016”, subliniază faptul că, potrivit dispozițiilor art. 265 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 95/2006, sumele reținute lunar de către instituția militară cu titlu de contribuție pentru asigurări sociale de sănătate sunt virate Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, fond administrat de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate, conform art. 280 alin. (1) din actul normativ anterior menționat. De asemenea, instanța omite prevederile legale privind prescripția dreptului material la acțiune. În cauză, fiind vorba de sumele reținute cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate, apreciază că sunt incidente dispozițiile art. 43 alin. (2) din Legea nr. 341/2004 potrivit cărora „reglementările prevăzute de legislația privind pensiile, proprie fiecărui plătitor, referitoare la stabilire, plată, modificare, suspendare, reluare, încetare, expertizare, revizuire, contestare și recuperare a sumelor încasate necuvenit, se aplică și indemnizațiilor prevăzute de lege, dacă aceasta nu dispune altfel.”

Precizează că art. 154 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal a fost modificat prin publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nr. 1269 din 21.12.2020, a Legii nr. 296/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, prin care, la art. I pct. 118, s-a prevăzut scutirea de la plata CASS a tuturor persoanelor beneficiare ale Legii nr. 341/2004.

La art. VII din Legea nr. 296/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal se menționează, în mod expres, că această modificare se va aplica „începând cu veniturile aferente lunii următoare publicării în Monitorul Oficial al României Partea I a prezentei legi” și anume începând cu luna ianuarie 2021.

Ca urmare, începând cu luna ianuarie 2021, Casa de pensii sectorială nu va mai reține beneficiarilor Legii nr. 341/2004, pentru viitor, suma cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate.

Concluzionând, sentința civilă nr. 1175 din 17.02.2021 este netemeinică întrucât nu se raportează la dispozițiile legale incidente. Prin urmare, hotărârea pronunțată nu creează transparență asupra silogismului judiciar care trebuie să explice și să justifice dispozitivul și care să permită realizarea controlului judiciar.

În concluzie, solicită admiterea apelului, schimbarea în tot a hotărârii apelate; în sensul respingerii acțiunii ca neîntemeiată.

Prin întâmpinarea formulată, intimatul a solicitat respingerea apelului ca nefondat.

Precizează că la data de 29.04.2021. în Monitorul Oficial nr. 459 la pagina 2 a fost promulgată completarea art. 107 din Legea nr. 263/2010 care prevede că, termenul general de prescripție nu se aplică pentru recuperarea de către beneficiarul dreptului la pensie a sumelor neplătite de către casa teritorială de pensii competentă.

Examinând motivele de apel formulate față de hotărârea apelată și probele administrate în cauză, cercetând pricina în limitele prevăzute de art. 477 și urm. C.pr.civ., se rețin următoarele:

Cât privește natura dreptului pretins și implicit a termenului de prescripție incident în cauză, cel general de 3 ani sau cel special de 5 ani din materie fiscală, Curtea notează că obiectul pretențiilor deduse judecării este restituirea CASS reținut din indemnizația ce i se cuvenea intimatului-reclamant.

Potrivit art. 2517 C.civ. „Termenul prescripției este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen. “

Conform art. 1 pct. 10,11 și 12 din Legea nr. 207/2015-Codul de procedură fiscală “În înțelesul prezentului cod, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

10. creanță fiscală - dreptul la încasarea oricărei sume care se cuvine bugetului general consolidat, reprezentând creanța fiscală principală și creanța fiscală accesorie;

11. creanță fiscală principală - dreptul la perceperea impozitelor, taxelor și contribuțiilor sociale, precum și dreptul contribuabilului la restituirea sumelor plătite fără a fi datorate și la rambursarea sumelor cuvenite, în situațiile și condițiile prevăzute de lege;

12. creanță fiscală accesorie - dreptul la perceperea dobânzilor, penalităților sau majorărilor aferente unor creanțe fiscale principale, precum și dreptul contribuabilului de a primi dobânzi, în condițiile legii;”, iar potrivit art. 219 alin. (1) din același act normativ „, (1) Dreptul contribuabilului/plătitorului de a cere restituirea creanțelor fiscale se prescrie în termen de 5 ani de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a luat naștere dreptul la restituire.”

Așa fiind, dreptul intimatului-reclamant de a solicita restituirea contribuției de asigurări sociale de sănătate reținute fără a fi datorate reprezintă o creanță fiscală, ca natură juridică intrinsecă, potrivit definiției de la art. 1 pct. 11 C.pr.fisc. deoarece se solicită restituirea sumelor cu titlu de contribuții sociale, sume plătite fără a fi datorate. Împrejurarea că aceste contribuții au fost reținute de către apelanta-pârâtă din indemnizația cuvenită și nu plătite direct de către apelantul-reclamant nu poate schimba natura lor de creanță fiscală.

În consecință, cu privire la dreptul de a solicita restituirea acestor sume nu este incident termenul general de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 2517 C.civ., ci termenul special de prescripție de 5 ani prevăzut de art. 219 alin. (1) C.pr.fisc. cu mențiunea că acest termen de 5 ani începe să curgă de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a luat naștere dreptul la restituire, motiv pentru care prima instanță a procedat în mod legal respingând ca neîntemeiată excepția prescripției extinctive.

Referitor la fondul pretențiilor deduse judecății, Curtea reține că intimatul-reclamant este titular al drepturilor derivând din calitatea conferită de certificatul seria LRM – B nr. 01293 din 08.03.2010 – f.5 din dosarul primei instanțe. De asemenea, acesta este beneficiar al indemnizației lunare acordate conform art. 4 din Legea nr. 341/2004, însă din indemnizația cuvenită i s-a reținut contribuția CASS.

Potrivit Deciziei nr. 14/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, ” deținătorii titlului de Luptător cu Rol Determinant nu datorează contribuție la asigurările sociale de sănătate pentru indemnizațiile primite în temeiul Legii nr. 341/2004”, dezlegarea data fiind obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 521 alin. (3) C.pr.civ.

S-a statuat de către instanța supremă că veniturile de care beneficiază deținătorii titlurilor reglementate de Legea nr. 341/2004 nu sunt impozabile și, pe de altă parte, că deși acest act normativ nu prevede nimic în legătură cu plata contribuțiilor la asigurările sociale de sănătate, aceasta nu înseamnă că ele s-ar datora (prin opoziție cu situația impozitelor pentru care se prevede scutirea), ci că trebuie făcută corelația necesară cu dispozițiile care reglementează această materie C.fisc., dispoziții care stabilesc în legătură cu astfel de venituri (provenite din alte surse) condiția ca ele să fie impozabile pentru a constitui bază de calcul la stabilirea contribuției pentru asigurările sociale de sănătate, concluzionând că persoanele din categoria celor prevăzute de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004, deci inclusiv categoriile de luptători în care se includ intimații-reclamanți din prezenta cauză, nu datorează contribuții la asigurări sociale de sănătate pentru drepturile bănești încasate în temeiul acestei legi.

Astfel, la pct. 116 din considerentele respectivei decizii, care justifică hotărârea luată, instanța supremă punctează următoarele: ” Așadar, persoanele din categoria celor prevăzute de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004 (s.n.) nu datorează contribuții la asigurări sociale de sănătate pentru drepturile bănești încasate în temeiul acestei legi, dar, în același timp, nici nu vor beneficia de drepturile de asigurare prevăzute de Legea nr. 95/2006, câtă vreme nu intră în categoria celor care beneficiază de o asemenea asigurare fără plata contribuției [ca în ipoteza prevăzută de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 coroborat cu art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr.95/2006 și art. 154 alin. (1) lit. d) C.fisc.]”. Or, categoria luptătorilor remarcați pentru fapte

deosebite este menționată expres la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 4 din Legea nr. 341/2004, fiind deci vizată prin decizia anterior indicată.

Față de toate considerentele evocate anterior, văzând și dispozițiile art. 480 alin. (1) C.pr.civ., Curtea va respinge apelul formulat ca nefondat.

2. Conflict de muncă

–Codul muncii, art. 266

Potrivit art. 266 C.mun.: „Jurisdicția muncii are ca obiect soluționarea conflictelor de muncă cu privire la încheierea, executarea, modificarea, suspendarea și încetarea contractelor individuale sau, după caz, colective de muncă prevăzute de prezentul cod, precum și a cererilor privind raporturile juridice dintre partenerii sociali, stabilite potrivit prezentului cod.”

Curtea reține totodată definiția dată de C.mun. litigiului de muncă: conflictul dintre salariat și angajator privind interesele cu caracter economic, profesional sau social ori drepturile rezultate din desfășurarea raporturilor de muncă (art. 231 C.mun.). Rezultă astfel că între partenerii sociali poate interveni un conflict de muncă doar ulterior dobândirii statutului de salariat, respectiv angajator, prin încheierea contractului individual de muncă. În lipsa raportului juridic de muncă, litigiul dintre doi subiecți de drept are, în mod evident, o altă natură.

Prin urmare nu există nici un temei legal pentru care prezenta cerere de chemare în judecată ar trebui calificată ca și litigiu de muncă, competența de soluționare a pricinii revenind instanței de contencios administrativ, după cum s-a reiterat în apelul formulat .

(Decizia civilă nr. 4113 din data de 10 septembrie 2021)

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București, subscrisa Sindicatul Cadrelor Militare Disponibilizate, în numele membrului de sindicat P.D. D., cu sediul în localitatea București, sector 1, a chemat în judecata Inspectoratul de Poliție Județean Argeș, cu sediul în localitatea Pitești, județul Argeș, pentru a fi obligată la emiterea unei adeverințe pe numele reclamantului de către parata la nivelul soldei lunare brute realizate la funcția de baza în valoare de 1450 lei, fără sporuri și alte adaosuri incluse în aceasta, începând cu data de 1 februarie 2017, conform H.G. nr. 1/2017 și să fie comunicată Casei Sectoriale de Pensii a MAI în vederea valorificării drepturilor de pensie ale reclamantului.

Prin sentința civilă nr. 872 din data de 08.02.2021, pronunțată de către Tribunalul București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a fost admisă cererea reclamantului, SINDICATUL CADRELOR MILITARE DISPONIBILIZATE ÎN NUMELE LUI P.D. în contradictoriu cu pârâțul I.J.P. A..

A fost obligată pârâta către reclamantul să emită o adeverință, conform H.G. nr. 1/2017.

Pentru a pronunța această sentință, prima instanță a reținut următoarele:

Reclamantul este pensionat militar prin Decizia nr. 206879 din data de 9 octombrie 2019 emisă de către Casa Sectorială de Pensii a MAI. Pentru a fi efectuată operațiunea de actualizarea a pensiei de către Casa Sectorială de Pensii a MAI, reclamantul s-a adresat cu o cerere înregistrată cu nr. 276674 din data de 18 iunie 2020 la IPJ Argeș, pentru a elibera o adeverință, potrivit H.G. nr.1/2017 prin care să fie menționat un salariu minim brut pe țară garantat în suma de 1450 lei.

Pârâta IPJ Argeș a trimis un răspuns oficial către reclamant prin care acesta a fost îndrumat să se adreseze Serviciului Financiar Contabil din cadrul paratei. Prin Adresa nr. 184400 din data de 4 august 2020 emisă de Serviciul Resurse Umane din cadrul IPJ Argeș, aceasta a trimis un răspuns către Serviciul Juridic prin care face explicații cu privire la salarizarea personalului bugetar, unde este inclus și reclamantul.

Instanța a observat că, nici una dintre aceste structuri din cadrul pârâtei nu a eliberat o adeverință, așa cum a solicitat reclamantul. Potrivit art. 40 alin. (2) lit. h) C.mun. angajatorul are obligația să elibereze, la cerere, toate documentele care atestă calitatea de salariat. Cum reclamantul a avut calitatea de salariat la pârâtă, aceasta are obligația sa-i elibereze la cerere o adeverință, așa cum a solicitat-o prin care să fie trecut un salariu minim brut pe țară garantat de 1450 lei, începând cu data de 1 februarie 2017, conform H.G. nr. 1/2017 pentru a-i fi necesar la actualizarea pensiei de serviciu.

În cazul de față, pârâta nu și-a îndeplinit această obligație legală și a îndrumat pe reclamant să se adreseze la diferite compartimente din cadrul IPJ Argeș, fără rezultat, deși avea această obligație, potrivit textului de lege mai sus arătat. În această situație, instanța consideră că, cererea reclamantului este întemeiată și a obligat pârâta să emită o adeverință, potrivit H.G. nr.1/2017.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel, în termen legal și motivat, pârâtul I.J.P. A..

În cererea întemeiată în drept pe dispozițiile art. 466 C.pr.civ., apelantul pârât a solicitat admiterea apelului.

În ceea ce privește motivele de nelegalitate, opinează că instanța de fond a omis să se pronunțe asupra excepțiilor invocate de instituția apelante, sens în care arată următoarele:

Astfel, în cuprinsul sentinței civile sus menționate, nu a regăsit nici o argumentare privind excepțiile invocate de instituția apelantă, sens în care apreciază că motivarea instanței de judecată vis-a-vis de soluția de respingere/admitere a excepțiilor prezintă o importanță deosebită, întrucât din punctul nostru de vedere excepțiile sunt întemeiate și prezintă relevanța atât în ceea ce privește competența de soluționare a prezentului apel formulat de instituția noastră, cât și obținerea unei soluții favorabile instituției apelante.

În acest sens, dacă ar fi existat această motivare a instanței, ar fi avut posibilitatea de a analiza optică instanței de judecată în sensul determinării soluției corecte la situația dedusă judecării.

Având în vedere lipsa motivării astfel cum a menționat anterior, nu avea cum să aprecieze dacă au fost respinse în mod greșit excepțiile invocate, fiind astfel în imposibilitatea de a formula apărări în favoarea instituției apelante vis-a-vis de aceasta.

Prin întâmpinare a invocat următoarele excepții, având în vedere următoarele argumente: excepția necompetenței materiale, a Tribunalului București - Secția pentru conflicte de muncă și asigurări sociale, solicitând declinarea cauzei către Secția contencios administrativ și fiscal, având în vedere prevederile art. 536 din Codul administrativ, care statuează următoarele:

„Cauzele care au ca obiect raportul de serviciu al funcționarului public sunt de competența secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe. “

De asemenea, urmează a se avea în vedere argumentele Î.C.C J. formulate în Decizia nr.5 din 5 martie 2018 referitoare la recursul în interesul legii privind competența de soluționare în primă instanță a litigiilor având ca. obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare polițiștii și funcționarii publici cu statut special la trece, referitoare la competența secției de contencios administrativ, premisele fiind aceleași: funcționar public cu statut special căruia i-au încetat raporturile de serviciu, pierzând această calitate și care solicită acordarea unor drepturi de natură salarială aferente raporturilor de serviciu avute anterior.

Astfel, apreciază că prezența cauza atrage competența instanței de contencios administrativ, în prezența unui litigiu de muncă sau în vreuna din ipotezele prevăzute de art. 101 raportat la f 104 din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, care ar putea atrage instanței de orari sociale, motiv pentru care solicităm admiterea:

Excepției necompetenței funcționale, cauza urmând a fi declinată spre competența soluționare în temeiul art. 10 alin. (1) din Legea nr. 554/2005, Secției de Contencios Administrativ și Fiscal.

Excepției necompetenței teritoriale a Tribunalului București pentru reclamant, sens în care solicită să se analizeze și să se pronunțe cu privire la excepția necompetenței teritoriale a Tribunalului București, având în vedere următoarele considerente:

În ceea ce privește competența teritorială a instanței, potrivit prevederilor art. 10 alin. (3), teza I din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările aduce prin Legea nr. 212/02.08.2018, în vigoare de la data de 02.08.2018 "Reclamantul persoana fizică sau juridică de drept privat se adresează exclusiv instanței de la domiciliul sau sediul sau."

Faptul că acțiunea reclamantului este introdusă prin sindicat nu este de natură să conducă la o altă concluzie, întrucât dispozițiile art. 10 alin. (3) prevăd competența teritorială exclusiv a instanței de la domiciliul reclamantului persoana fizică, iar nu a reprezentantului acestuia.

Prin urmare, ținând cont de obiectul cauzei raportat la normele de drept invocate mai sus, solicită să fie admisă excepția necompetenței teritoriale a Tribunalului București și să fie declinată competența judecării prezentei cauze către Tribunalul Argeș, excepția lipsei calității de reprezentant a Sindicatului Cadrelor Militare Disponibilizate, pentru numitul P.E., în numele căruia pretinde că formulează prezenta cerere, având în vedere următoarele considerente:

Din cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, nu rezultă existența împuternicirii impuse de lege pentru formularea acțiunii în cauză, potrivit art. 28 alin. (2) din Legea nr. 62/2011.

Față de împrejurarea mai-sus expusă, se impune concluzia potrivit căreia Sindicatul Cadrelor Militare Disponibilitate nu acționează în baza unui mandat expres, ci în afara voinței membrilor organizației sindicale, în lipsa unei împuterniciri scrise impuse de lege, așadar în afara cadrului în vigoare.

Astfel, Sindicatul Cadrelor Militare Disponibilizate: nu dovedește nici faptul că persoană în careia a formulat cererea este membru al organizației sindicale. Această dovadă se impune cu aceleași dispoziții legale - art 28 alin. (1) și (2) din Legea nr. 62/2011. Astfel, textele indicate se referă *expressis verbis* la împrejurarea că organizațiile sindicale apără drepturile membrilor lor.

Așadar se impune, ca Sindicatul, după ce va face dovada că deține împuternicirea scrisă din partea reclamantului, care dorește a fi reprezentat, să facă și dovada că acesta este membru al sindicatului reclamant.

În acest sens, învederează instanței de judecată prevederile art. 13 din Legea nr. 62/2011, care stabilește faptul că „organul executiv de conducere al organizației sindicale are obligația de a ține evident; numărului de membri, a încasărilor și a cheltuielilor de orice fel ”.

Concluzionând, apreciază că pentru a se face dovada calității de reprezentant, se impune ca organizația sindicală să facă atât proba existenței unei împuterniciri scrise, dar și a faptului că persoana din partea căreia există împuternicirea în cauză, este membru al organizației reclamante.

Raportat la aspectele reținute de instanța de judecată, în cuprinsul sentinței civile nr.872/08.02,2021, în ceea ce privește obligarea paratului Inspectoratului de Poliție Județean Argeș. să emite o adeverință, conform H.G. nr. 1/2017, precizăm faptul că dispunerea unei astfel de obligații ir: sarcina instituției noastre nu are temei legal, neexistând posibilitatea emiterii unei adeverințe din care să rezulte o altă manieră de calcul a salariului decât cea care a fost realizată, de către instituția noastră la momentul plății efective a drepturilor salariale către reclamant, drepturi și manieră de calcul pe care nu a contestat-o.

Totodată, subliniază faptul că reclamantului-intimat i-a fost eliberată adeverința cu nr.90547/28.08,2019 conform O.U.G. nr. 59/2017 referitoare la situația veniturilor realizate în perioada ianuarie 2019 - iunie 2019. sens în care obligația instituită în sarcina instituției apelante este neîntemeiată.

În plus, așa cum va prezenta în cele de mai jos modalitatea de salarizarea s-a realizat în mod corect, inclusiv Ministrul muncii făcând precizări în privința faptului că nu pot fi incluse în salariul minim de bază, sporuri și adaosuri care au fost incluse în acesta potrivit legii.

Potrivit art. 1 din H.G. 1/2017 ”începând cu data de 1 februarie 2017, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, sumă stabilită în bani care nu includea sporuri și alte adaosuri, se

stabilește la 1.450 lei lunar, pentru un program...”. Această prevedere a fost în vigoare până la data de 01.01.2018, când în Monitorul Oficial a fost publicată H.G. nr. 846/2017 care stabilea faptul că începând cu data de 1 ianuarie 2018 salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, sumă stabilită în bani care nu include sporuri și alte adaosuri, se stabilește la 1.900 lei lunar, pentru un program. ..” prevedere, care la rândul său, a fost în vigoare până la publicarea în Monitorul Oficial a fost publicată H.G. nr. 937/2018 care stabilea faptul că începând cu data de 1 ianuarie 2019 salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, sumă stabilită în bani care nu include sporuri și alte adaosuri, se stabilește la 2.050 lei lunar, pentru un program,...”, prevedere, care la rândul său, a fost în vigoare până la publicarea în Monitorul Oficial a fost publicată H.G. nr. 935/2019 care stabilea faptul că începând cu data de 1 ianuarie 2020 salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, sumă stabilită în bani) care nu include sporuri și alte adaosuri, se stabilește la 2.230 lei lunar, pentru un , program....”.

În acest sens, subliniază faptul că atât H.G nr. 1/2017, cât și celelalte acte normative care l-au precedat în anii următori au avut un caracter temporar, adică au fost în vigoare până la momentul publicării următorului act normativ, care viza aceleași aspecte, respectiv salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată.

Astfel, nu se poate concepe ideea actualizării nivelului soldei lunare brute realizate la funcția de bază în valoare de 1450 lei începând cu 01.02.2017 până la momentul ieșirii la pensie deoarece această reglementare nu a avut aplicabilitate pe întreaga perioadă, pe de o parte.

Ținând cont de continuitatea/preluarea principiilor de reîncadrare salarială din Legea nr.285/2010 în legile anuale de salarizare ulterioare, întregul proces de salarizare aplicabil după data de 01.01.2010, la nivelul instituțiilor publice din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, potrivit legilor-cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (Legea-cadru nr. 330/2009; Legea-cadru nr. 284/2010) și a legilor anuale speciale de aplicare a legilor-cadru (O.U.G. nr. 1/2010; Legea nr. 285/2010, Legea nr. 283/2011; O.U.G. nr. 83/2014; O.U.G. nr. 57/2010, O.U.G. nr. 99/2016, O.U.G. nr. 9/2017 reprezintă în fapt o reconstrucție salarială a elementelor salariale specifice funcției, vechimii și gradului militar/profesional și a unor elemente salariale (prime, indemnizații, sporuri, etc.) de care personalul a beneficiat la un moment dat (decembrie 2009), prin preluări succesive a unui nivel de salarizare aflat în plată în luna decembrie a anului anterior.

În consecință, salariul de funcție al polițiștilor stabilit după data de 01.01.2011 reprezintă în plan practic o sumă a cuantumurilor unor elemente salariale avute la 31 decembrie 2009 (cuantumul soldei/salariului funcției îndeplinite, cuantumul indemnizației de dispozitiv/sporului pentru misiune permanentă, cuantumul sporului pentru păstrarea confidențialității în legătură cu informațiile clasificate, cuantumul soldei/salariului de merit și suma compensatorie cu caracter tranzitoriu astfel cum era reglementat de legislația aplicabilă în anul 2010, ce cuprinde cuantumul primelor, indemnizațiilor, sporurilor, etc., prin raportare la 31.12.2009.

Salariul de funcție, așa cum apare în fluturatul de salariu, este compus din salariul de funcție din 2009 și sume compensatorii tranzitorii, în echivalentul sporurilor dispărute din lege. Suma compensatorie este o sumă a unor drepturi care nu se mai regăsesc în actualul sistem de salarizare și nu mai au valoare juridică de sporuri sau adaosuri.

Legea salarizării folosește următoarele expresii referitoare la salariu:

salariu de bază (personal bugetar altul decât polițiștii și militarii); salariu de funcție (aplicabil polițiștilor).

Cu privire la aplicarea H.G. nr. 1/2017 (însă același raționament se aplică și H.G. 937/2018). Ministerul Muncii și Justiției Sociale a precizat că în conținutul legilor anuale privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în perioada 2010-2017, mi se regăsesc reglementări care să prevadă posibilitatea eliminării din salariul de bază, respectiv din solda funcției de bază/solda de funcție/salarii funcției de bază/salariul de funcție a unor elemente care mi au fost cuprinse potrivit legii în acestea, dacă personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții.

Ținând cont și de punctele de vedere ale Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanele Vârstnice referitoare la modalitatea de aplicare a legislației privind salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, emise în perioada februarie-iunie 2015, la nivelul Ministerului Afacerilor Interne s-au dispus măsuri pentru aplicarea corespunzătoare a prevederilor H.G. nr.1091/2014 și ale l-I.G. nr. 1017/2015, care s-a realizat ca urmare a analizei comparative a nivelului salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată față de Cuantumul soldei de funcție a personalului militar, respectiv față de cuantumul salariului de funcție a polițiștilor.

Totodată, începând cu drepturile salariale aferente lunii februarie 2017, care se plătesc în lună martie 2017, s-a asigurat nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată stabilit la 1,450 lei, atât pentru personalul civil, cât și pentru personalul militar și polițiștii din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (aceeași situație regăsindu-se și în ceea ce privește H.G. nr.846/2017, respectiv H.G. nr. 937/2018).

În situația prezentată de reclamant, nu există posibilitatea legală de a exclude din solda de funcție, sumele compensatorii tranzitorii aferente sporurilor care nu se mai regăsesc în actuala reglementare, dar, oare au fost păstrate „virtual”, fiind considerate drepturi câștigate, însă care și-au pierdut natura juridică de sporuri.

În consecință, aplicarea H.G. nr. 1/2017, respectiv art. 1 din actul normativ anterior indicat, care stabilește faptul că începând cu data de 01 februarie 2017, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, sumă stabilită în bani care nu include sporuri și alte adaosuri, se stabilește la 1450 lei lunar, pentru program complet de lucru de 166,00 ore, în medie, pe lună, în anul 2017, reprezentând 8,735 lei/oră, făcut în mod corect, prin raportare la solda de funcție.

Solda de funcție a personalului militar și salariul de funcție al polițiștilor sunt elemente specifice din solda lunară a personalului militar, respectiv din salariul lunar al polițiștilor, care sunt corespondente salariului de bază al personalului civil, ținând cont, spre exemplu, de prevederile art. 9 alin. (2) și (3) din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 9 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.

Acest salariu de funcție aflat în plată pentru polițiști sau această soldă de funcție pentru personalul militar se determină în valoare absolută rezultată din însumarea unor valori/cuquantumuri salariale reglementate de legiuitor ca fiind preluate din legislația anterioară anului 2010, mai ales în ceea ce privește drepturile abrogate prin legislația-cadru (cuantumul salariului pentru funcția îndeplinită; cuantumul sporului de fidelitate; cuantumul sporului pentru misiune permanentă; cuantumul sporului pentru păstrarea confidențialității în legătură cu informațiile clasificate; sporul pentru condiții de pericol deosebit etc.), și care, prin abrogare, și-au pierdut noțiunea juridică de "sporuri", "indemnizații" sau "adaosuri" salariale.

La baza acestui raționament legal de determinare stau următoarele prevederi legale.

În anul 2010, Legea-cadru nr. 330/2009 - art. 7 și art. 30 alin. (5) din lege, precum și pct. 1 din Nota la anexă nr. IV/1A la lege, dar și art. 6 alin. (1) din O.U.G. nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și Stabilirea salariilor acestora, precum și alte măsuri în domeniul bugetar. Conform art. 30 alin. (5) din Legea-cadru, "în anul 2010, personalul aflat în funcție la 31 decembrie 2009 își va păstra salariul avut, (...), astfel; a) noul salariu de bază, solda funcției de bază sau, după caz, indemnizația lunară de încadrare va fi cel/cea corespunzătoare funcțiilor din luna decembrie 2009, la care se adaugă sporurile care se introduc în acesta/aceasta potrivit anexelor la prezența lege; b) sporurile prevăzute în anexele la prezența lege rămase în afara salariului de bază, soldei funcției de bază sau, după caz, indemnizației lunare de încadrare se vor acorda într-un cuantumul care să conducă la o valoare egală cu suma calculată pentru luna decembrie 2009".

În anul 2011, Legea-cadru nr. 284/2010 - art. 7 din lege, precum și art. 1, art. 2 și art. 4 alin.(2) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri

publice. Conform art. 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010, "în salariul de bază, indemnizația lunară de încadrate, respectiv în solda funcției de bază/salariul funcției de bază aferente lunii octombrie 2010 sunt cuprinse sporurile, indemnizațiile, care potrivit Legii-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare, făceau parte din salariul de bază, din indemnizația de încadrare brută lunară, respectiv din solda/salariul funcției de bază, precum și sumele compensatorii cu caracter tranzitoriu, acordate potrivit O.U.G. nr. 1/2010 privind unele măsuri reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestor; precum și alte măsuri în domeniul bugetar, cu modificările ulterioare. Sporurile stabilite prin legi să hotărâri ale Guvernului necuprinse în Legea-cadru nr. 330/2009, cu modificările ulterioare, și care au fost acordate în anul 2010 ca sume compensatorii cu caracter tranzitoriu sau, după caz, ca sporuri la data reîncadrării se introduc în salariul de bază, în indemnizația de încadrare brută lunară, respectiv solda/salariul de funcție, fără ca prin acordarea lor să conducă la creșteri salariale, altele decât ce prevăzute de prezența lege". Totodată, "în anul 2011 nu se aplică valoarea de referință și coeficienții i ierarhizare corespunzatori claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru („,„)", iar "pentru personalul nou-încadrat pe funcții, pentru personalul numit/încadrat. în aceeași instituție/autoritate publice pe funcții de același fel, precum și pentru personalul promovat în funcții sau în grade/trepte, salarizarea face la nivelul de salarizare în plată pentru funcțiile similare din instituția/autoritatea publică în care este încadrat".

În anul 2012, Legea nr. 283/2011 - pct. 2 al articolului unic - "*în anul 2012, cuantumul brut salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare menține la același nivel cu cel ce se acordă personalului plătit din fonduri publice pentru luna decembrie 2011*", iar "*salarizarea se face la nivelul de salarizare în plată pentru funcțiile similare f instituția/autoritatea publică în care acesta este încadrat*" în condițiile în care "în anul 2012 nu se aplică valoarea de referință și coeficienții de ierarhizare corespunzatori claselor de salarizare prevăzuți în anex la Legea-cadru nr. 284/2010, cu modificările ulterioare".

Politicile salariale legale stabilite la nivelul anului 2012 sunt asemănătoare și în anii următori, menținerea unui nivel salarial acordat/plătit în luna decembrie a anului anterior, în situația în care nu aplicat valoare de referință și nici coeficienții de ierarhizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru 284/2010 și s-a asigurat o salarizare la nivel similar aflat în plată - art. I și 2 din O.U.G. nr. 84/2012 (pentru anul 2013); art. 1 și art 5 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvern nr. 103/2013 (pentru anul 2014); art. 1 și art. 5 alin. (1) și (11) din O.U.G. nr. 83/2014 (pentru anul 2015); art. 1 și ari. 4 alin. (1) și (2) din O.U.G. 57/2015 (pentru anul 2016); art. 1 și art 3 alin. (1) și (3) din O.U.G. 99/2016; art. 1 alin. (1) și (3) din O.U.G. nr. 9/2017; art. 38 alin. (1), lit. a), alin.(3) lit. a) și alin. (4) din Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare în aplicarea acestor prevederi legale, dar și a tuturor celor care au instituit aplicarea unei salarizări la nivelul de salarizare aflat în plată pentru funcții similare, actele administrative sau anexele la acestea ce sunt emise în cazul polițiștilor/militarilor/personalului civil pentru stabilirea veniturilor salariale cuprind mai ales după data de 01.01.2011 doar valori/cuantumuri salariale.

În context, anexele care însoțesc actele administrative de stabilire a drepturilor salariale au fost emise pentru asigurarea corectă a nivelului de salarizare pentru funcții similare, potrivit legii, în prezent fiind emise pentru asigurarea aplicării în mod corespunzător a prevederilor art. 38 alin.(2) lit. a), alin. (3) lit. a), alin. (4) și alin. (6), precum și ale art. 39 din Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile în care legiuitorul stabilește la art. 39 alin. (1) din legea-cadru că "până la aplicarea integrală a prevederilor prezentei legi, pentru personalul nou-încadrat, pentru personalul numit/în cadrat în aceeași instituție/autoritate publică pe funcții de același fel, inclusiv pentru personalul promovat în funcții sau în grade/trepte profesionale, salarizarea se face la nivelul de salarizare pentru funcții similare din cadrul instituției/autorității publice în care acesta este numit/în cadrat sau din instituțiile subordonate acestora, în cazul în care nu există o funcție

similară în plată", iar salarizarea actuală ultraactivează modalitățile de calcul și de stabilire a drepturilor salariale aflate în plată pentru luna iunie 2017, conform art. 38 alin. (2) lit. a) și alin.(3) lit. a) din legea-cadru, necesitatea evidențierii respectivelor modalități de calcul și de stabilire este una importantă în demonstrarea salarizării la nivelul de salarizare pentru funcții similare. Este important de precizat faptul că la nivelul lunii iunie 2017, erau aplicabile principiile art. 3 alin. (3) din O.U.G. nr. 99/2016 [coroborat cu art. 1 alin. (3) din O.U.G. nr. 9/2017], adaptate la elementele salariale specifice ale polițiștilor sau cadrelor militare, potrivit legii.

Datorită acestor aspecte legale de salarizare instituite începând cu data de 01.01.2011, legiuitorul dispune spre exemplu că, potrivit prevederilor art. 87 alin. (2) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare, „drepturile bănești stabilite a fi acordate polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, prin alte acte normative, în raport cu salariul de bază se vor calcula față de salariul de funcție aflat în plată”, aceste prevederi fiind și cele care clarifică cel mai mult modalitatea de aplicare a nivelului salariului de bază minim brut pe iară garantat în plată, fiind definitiv în condițiile în care valorile salariile de funcție aflate în plată sunt cele care se regăsesc pe fluturașii de salariu ai fiecărui angajat.

Pentru problematica aplicării nivelului salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, ținând cont și de avizele Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Să nivelul Ministerului Afacerilor Interne s-au dispus măsuri pentru aplicarea corespunzătoare a prevederile hotărârilor de Guvern pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, care s-a realizat ca urmare a analizei comparative a nivelului salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată față de cuantumul salariului de bază aflat în plată al personalului civil, de cuantumul soldei de funcție aflată în plată a personalului militar, respectiv față de cuantumul salariului de funcție aflat în plată al polițiștilor, așa cum sunt acordate aceste cuantumuri potrivit reconstrucției salariale reglementate de legislația-cadru și legile anuale de aplicare etapizată a acestei legislații-cadru [începând cu art 1 alin. (5) și art. 2 din Legea nr.285/2010].

Menționează că Ministerul Muncii și Justiției Sociale ne-a precizat că în conținutul legilor anuale privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în perioada 2010-2017, nu se regăsesc reglementări care să prevadă posibilitatea eliminării din salariul de bază, respectiv din solda funcției de bază/solda de funcție/salariul funcției de bază/salariul de funcție a unor elemente care au fost cuprinse potrivit legii în acestea, dacă personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții.

Clarificări în aplicarea nivelului salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată se regăsesc și pe site-ul oficial al Ministerului Muncii și Justiției Sociale (Clarificări pentru aplicarea Legii - cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, agreeate cu reprezentanții Curții de Conturi, actualizate pct. 45)

În concluzie, precizează că valoarea absolută a salariului de funcție aflat în plată, respectiv a soldei de funcție a personalului militar, potrivit legislației-cadru de salarizare în vigoare începând cu data de 01.01.2011, care se regăsește pe fluturași! de salariu ai fiecărui angajat conform legii, se supune analizei comparative cu nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.

În acest context, în aplicarea prevederilor H.G. nr. 1017/2015, erau identificați aproximativ 46.000 de salariați (polițiști, personal militar și civil) care au beneficiat de salariul de bază/salariul de funcție/solda de funcție în cuantum de 1,250 de lei și pentru care, începând cu drepturile salariale aferente lunii februarie 2017, care s-au plătit în lună martie 2017, potrivit legii, li s-au asigurat aceste drepturi la nivelul de 1.450 de lei, ținând cont de prevederile H.G. nr. 1/2017.

Totodată, precizează faptul că pentru aproximativ 38.000 salariați (polițiști, personal militar și civil) care în urma analizei drepturilor salariale aferente lunii februarie 2017 au salariul de bază/salariul de funcție/solda de funcție în cuantum aflat în plată între 1.250 de lei și 1.450 de lei se asigura aceste drepturi la nivelul de 1.450 de lei.

În consecință, la nivelul anului 2016 și Urna ianuarie 2017, au fost identificați aproximativ 46.000 de salariați (polițiști, personal militar și civil) care aveau cuantumul salariului de bază/salariului de funcție/soldei de funcție aflat în plată mai mic decât nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată și pentru care s-a asigurat acordarea acestui nivel de 1.250 de lei, iar începând cu luna februarie 2017 s-au adăugat încă aproximativ 38.000 de salariați (polițiști, personal militar și civil), rezultând un număr de circa 84.000 de salariați pentru care s-a aplicat nivelul de 1.450 de lei al salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.

La data de 30.06.2017, respectiv la data de 01.10.2017, au fost aplicate prevederile art. II alin. (7) din Legea nr. 152/2017 pentru aprobarea O.U.G. nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările aduse prin O.U.G. nr. 56/2017, conform cărora "majorările acordate personalului din cadrul instituțiilor publice din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, potrivit alin. (3) lit. b) alin. (5) și (6), se aplică la salariul de bază/solda de funcție/salariul de funcție convenit/cuvenită, al cărui/cărei cuantum nu poate fi mai mic decât salariul de-bază minim brut pe țară garantat în plată, și se adaugă la acesta/aceasta".

Astfel, la datele respective, majorările prevăzute de lege s-au determinat la un cuantum al salariului de bază/soldei de funcție/salariului de funcție de cel puțin 1.450 lei (nivelul aplicabil al salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată), iar suma astfel rezultată se adăuga la cuantumul salariului de bază/soldei de funcție/salariului de funcție, în speță, 10% majorare a reprezentat suma de 145 lei, iar 15% majorare a reprezentat suma de 218 lei, sume care se adăugau la cuantumul de 1.450 lei, rezultând valori minime în plată ale salariilor de funcție convenite de 1.595 lei și ale soldelor de funcție/salariilor de bază convenite de 1.668 lei, valori care se situau astfel peste nivelul aplicabil al salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.

Așadar, prin aplicarea prevederilor art. II alin. (7) din Legea nr. 152/2017, cu modificările și completările ulterioare, s-au realizat punerea în aplicare a propunerilor instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, de re poziționare peste nivelul de 1.450 de lei a cuantumurilor minime pentru salariile de bază/să larii lor de funcție/soldelor de funcție aflate în plată, propuneri agreeate de toate organizațiile sindicale reprezentative.

Mai departe, menținând acest raționament de re poziționare a cuantumurilor minime pentru salariile de baza/salariilor de funcție/soldelor de funcție aflate în plată peste nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, începând cu 1 ianuarie 2018, când s-a aplicat majorarea de 25% prevăzută de art. 38 alin. (3) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, cuantumurile minime rezultate după această majorare au fost mai mari decât nivelul de 1.900 lei stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. S46/2017; respectiv de 1.994 lei (1.595 x 1,25) pentru salariul de funcție minim aflat în plată și de 2.085 lei (1.668 x 1,25) pentru solda de funcție/salariul de bază minim aflat în plată.

În concluzie, după data de 30.06.2017 și, respectiv, data de 01.10.2017, pentru cei aproximativ 84.000 de salariați (polițiști, personal militar și civil) care au beneficiat de acordarea nivelului salariului de bază minim brut pe țară garantat în plata, au fost stabilite valori în plată ale cuantumurilor salariilor de bază/salariilor de funcție/soldelor de funcție mai mari decât nivelul salariului de bază minim.

Intenția legiuitorului, vis-a-vis de faptul că aplicarea prevederilor referitoare la nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat. în plată se realizează că urmare a analizei comparative a acestui nivel cu salariile de bază/soldei de funcție/salariile de funcție (în valori absolute) aflate în plata potrivit legislației-cadru de salarizare, se regăsește și la art. 7 alin. (1) din O.U.G. nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene cu modificările și completările ulterioare, unde se prevede că "pentru personalul plătit din fonduri publice, cuantumul salariului de bază/soldei de funcție/salariului de funcție se stabilește în conformitate cu prevederile art 1 din H.G. nr. 846/2017

pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, după aplicarea procentului de majorare de 25% prevăzut la art. 38 alin. (3) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice".

În anul 2018 și începând eu data de 01.01.2019, respectiv după aplicarea prevederilor art.38 alin. (3) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 și după aplicarea prevederilor art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 114/2018, pentru toate categoriile de personal ale ministerului nostru, cuantumul salariului de bază/salariului de funcție/soldei de funcție aflat în plată a fost superior nivelului salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, acest fapt putând fi verificat oricând prin analiza fluturașilor de salariu eliberați oricărui angajat în baza documentelor justificative de stabilire a salariilor lunare.

Având în vedere cele sus-menționate, în condițiile în care instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională au acționat în mod legal și unitar cu privire la aplicarea nivelului salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, respectându-se astfel nu numai prevederile legale în vigoare, dar și considerentele Ministerului Muncii și Justiției Sociale și ale Curții de Conturi, consideră că solicitarea ce face obiectul prezentului dosar contravine acestor prevederi legale și este neîntemeiată.

Pe de altă parte, la data de 01.02.2017 intimatul era în activitate, fiind incidente pentru salarizarea acestuia prevederile O.U.G. nr. 99/2016, unde la art. 1 alin. (1) se preciza faptul că: "*în perioada 1 ianuarie-28 februarie 2017. cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor funcției de bază/salariilor funcției de bază/indemnizațiilor de încadrare lunară de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice se menține la același nivel cu cel ce se acordă pentru luna decembrie 2016 în măsura în care personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții și nu se aplică valoarea de referință și coeficienții de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare*". Aceeași soluție legislativă, de neaplicare a valorii de referință și a coeficienților de ierarhizare corespunzători claselor de salarizare prevăzuți în anexele la Legea-cadru nr. 284/2010, se regăsește și la art. 1 alin. (1) din O.U.G. nr. 9/2017 (prezintă relevanță?)

În acest cadru, având în vedere că salarizarea se asigură prin aplicarea etapizată a Legii-cadru nr.284/2010, plecând de la stabilirea la 01.01.2011 a valorii salariilor funcției de bază/soldelor funcției de bază conform art. 1 din Legea nr. 285/2010, legiuitorul a reglementat principiul legal de salarizare la nivel similar aflat în plată pentru funcții similare. Astfel, potrivit art. 3 alin. (1) și (3) din O.U.G. nr. 99/2016.

"(1) în perioada 1 ianuarie-28 februarie 2017, pentru personalul nou-încadrat pe funcții, pentru personalul numit/încadrat în aceeași instituție/autoritate publică pe funcții de același fel, precum și pentru personalul promovat în funcții sau în grade/trepte, salarizarea se face la nivelul de salarizare în plată pentru funcțiile similare din instituția/autoritatea publică în care acesta este încadrat sau din instituțiile subordonate acestora, în cazul în care nu există o funcție similară în plată.

(3) Prin nivel de salarizare în plată pentru funcțiile similare se înțelege același cuantum al salariului de bază cu cel al salariaților având aceeași funcție, în care au fost incluse, după data de 31 decembrie 2009, sumele aferente salariului de încadrare, precum și sumele aferente sporurilor de care au beneficiat înainte de această dată, dacă salariatul .angajat, numit sau promovat îndeplinește aceleași condiții de studii de vechime și își desfășoară activitatea în aceleași condiții, specifice locului de muncă la data angajării sau promovării.

Conform art. 1 alin. (3) din O.U.G. nr. 9/2017, "prevederile art. 1 alin. (3) - (5), art. 2-4, art.5 alin. (2) - (4) și art. 6 - 11 din O.U.G. nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, se aplică în mod corespunzător și în perioada 1 martie - 21 decembrie 2017", fapt pentru care, ținând cont de preluarea succesivă a nivelului din luna iunie 2017, principiul de salarizare

pentru funcții similare instituit de prevederile art. 3 alin. (3) din O.U.G. au fost menținute și după data de 01.03.2017, precum și în anii 2018, 2019 și 2020.

În Fișa de pensie, la pct. 7 (vezi anexa nr. 4 la Ordinul M.A.I. nr. 30/2016 pentru aprobarea Metodologiei de întocmire a dosarului de pensionare), se cuprinde Situația salariilor lunare brute realizate la funcția de bază din care se constituie baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare, prevăzută de art. 28 din Legea nr. 223/2015, cu modificările și completările ulterioare, în perioada de aplicare etapizată a Legii-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, conform legilor speciale de salarizare anuale, valorile utilizate în fișa de pensie exprimă întocmai modalitatea de salarizare reglementată de lege, potrivit art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat cu modificările și completările ulterioare - "Baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special actualizate la data deschiderii drepturilor de pensie (,,)

Ca atare, atât timp cât nivelul de salarizare similar aflat în plată privea stabilirea unui quantum al salariului de funcție/soldei de funcție aflat în plată prin includerea în acesta a sumelor aferente salariului de încadrare la 31.12.2009 și a sumelor sporurilor acordate. Înainte de această dată (în concordanță cu cele prevăzute la art 1 alin. (5) din Legea nr. 285/2010), drepturi care făcuseră obiectul abrogărilor exprese de la art. 48 alin. (1) pct. 8, 9 și 26 din Legea-cadru nr.330/2009, este clar faptul că Fișa de pensie trebuie să reprezinte în mod corespunzător această modalitate de salarizare.

În altă ordine de idei, prin Decizia nr. 51/2019 Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit faptul că „ termenul de Salariul de bază” prevăzut de art. 1 alin. (5)¹ din O.U.G. nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015 cu modificările și completările ulterioare, și de art. 3¹ alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează extensiv, în sensul că se referă și la salariul funcției de bază al polițiștilor”.

Totodată, în urma demersurilor juridice întreprinse în cauzele privind stabilirea și acordarea drepturilor bănești prin raportarea salariului/soldei de funcție la salariul de bază minim brut în plată, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a pronunțat la data de 17.02.2020 prin Decizia nr. 15/2020.

Din analiza considerentelor asupra chestiunii de drept supuse judecării din dosarul nr.3029/1/2019 al Î.C.C.J. rezultă faptul că aceasta problematică nu prezintă un dement care să creeze neînțelegeri sau caic să comporte o viziune diferită a instanțelor de judecată față de prevederile imperative a normelor de drept aplicabile situației dedusă judecării.

Astfel la punctul 66 din Decizie, Înalta Curte de Casație și Justiție reține următoarele;” în cazul de față, titularul sesizării solicită interpretarea unor dispoziții legale care nu comportă o reală și serioasă dificultate, de natură a fi dedusă dezlegării în cadrul hotărârii prealabile, fiind necesară realizarea unui simplu raționament judiciar, prin analiza sistematică a textelor legale apreciate ca relevante în cauză, a. căror interpretare, formează obiectul sesizării”.

Tot în cadrul Deciziei la punctul 67, Înalta Curte de Casație și Justiție reține următoarele: ”Pe de altă parte orientarea unanimă a instanțelor către o anumită interpretarea normelor juridice pe care instanța de trimitere le indică este în sensul că, analiză comparativă a nivelului salariului de funcție al polițiștilor, se face, fără excluderea din salariul de funcție a sumelor compensatorii tranzitorii aferente sporurilor care nu se mai regăsesc în actuala reglementare - Legea-cadru nr. 284/2010- dar care au fost păstrate virtual, ca drept un câștigat, ceea ce duce la concluzia că

problema de drept, astfel cum este conținută în sesizare, nu este susceptibilă de interpretări diferite."

Acest aspect devine relevant și prin prisma prevederilor O.U.G. nr. 75/2020 pentru completarea O.U.G. nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene și alte modificări fiscal-bugetare, în care prin introducerea art. 34¹ la alin. (4) se prevede expres faptul că: "Cuantumurile/valorile brute ale salariilor de funcție recalulate în condițiile alin. (1) și (2), prin preluarea, după caz, a valorilor sporului de fidelitate, sporului pentru absolvirea instituțiilor de învățământ, superior, cu diplomă de licență, sporului pentru condiții de pericol deosebit și sporului pentru complexitatea muncii prevăzute de legislația în vigoare până la data de 31 decembrie 2009/31 decembrie 2010, dar și a altor valori pentru unele elemente abrogate la data de 1 ianuarie 2010/1 ianuarie 2011, în conformitate cu legislația-cadru de salarizare unitară, la care se adaugă și majorările salariale corespunzătoare din diferența până la nivelul salariilor de funcție prevăzute de lege pentru anul 2022, reprezintă quantumurile/valorile brute aflate în plată care fac obiectul comparației reglementate, la art. 7 lit. b) din Legea-cadru nr.153/2017, cu modificările și completările ulterioare, pe întreaga perioadă de aplicare etapizată a legii-cadru."

În acest cadru legislativ a fost reiterată comparația dintre salariul de funcție, așa cum rezultă el după introducerea unor noi elemente, cu salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată art. 7 lit. b) din Legea cadru nr. 153/2017. cu modificările și completările ulterioare.

Prin întâmpinarea formulată, intimatul a solicitat respingerea apelului ca nefondat.

Cu privire la excepțiile invocate în prima instanță prin întâmpinare - necompetența materială, teritorială și lipsa calității de reprezentant, apreciem că instanța de fond le-a respins în mod legal și temeinic, având în vedere că prezenta acțiune privește un conflict de muncă care a fost formulat de contestator prin SCMD, care are sediul în București.

Cu privire la fondul cauzei, în mod corect instanța de fond a reținut următoarele:

Data trecerii în rezervă a sus-numitului este 01.08.2019.

O.U.G. nr. 75/14.05.2020 publicată în Monitorului Oficial din 22.05.2020 dispune implementarea noului mod de calcul al salariilor bugetarilor conform H.G. nr. 1/2017 care garantează calculul salariilor în raport de salariul minim pe economie.

În acest sens, s-a stabilit că se vor recalcula salariile activilor în raport cu salariul minim pe economie și se vor revizui absolut toate deciziile de pensionare indiferent de data ieșirii la pensie, cu aplicarea dispozițiilor Legii nr. 153/2017 anexa VI referitoare la noii indici de ierarhizare al funcțiilor.

Este evident că există o continuitate de preluare a principiilor de reîncadrare salarială la nivelul instituțiilor publice din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională – Legea - cadru nr. 330/2009, Legea-cadru nr. 284/2010, precum și legile anuale speciale de aplicare a legilor cadru O.U.G. nr. 1/2010, Legea nr. 285/2010, Legea nr.283/2011, O.U.G. nr. 84/2012, O.U.G. nr. 103/2013, O.U.G. nr. 83/2014, O.U.G. nr. 57/2015, O.U.G. nr. 99/2016, O.U.G. nr.9/2017 și O.U.G. nr. 114/2018, care reprezintă de fapt o reconstrucție salarială a elementelor specifice funcției, vechimii, gradului militar/profesional și a unor quantumuri ale elementelor salariale - de care personalul aflat în funcție a beneficiat în anul 2009, prin preluări succesive ale unui nivel de salarizare aflat în plată în luna decembrie a anului anterior.

În consecința, aplicarea actelor normative trebuie făcută numai în literă și spiritul legii, având în vedere că o normă juridică edictată de către legiuitor nu se poate preta la toate situațiile de fapt din practica, așa încât în acest punct intervine instanța de judecată, care în baza dovezilor administrate trebuie să reglementeze situațiile în conflict, în considerarea și aplicarea principiului universal valabil ce călăuzește activitatea instanței de judecată, reprezentat de *actus interpretandus este potius ut valeat quam ut pereat* (actul trebuie interpretat în înțelesul în care el poate produce efecte, nu în a-l lăsa fără niciun efect).

De asemenea, considerăm că nu s-au respectat și aplicat în cauza dispozițiile deciziei nr.23/26.09.2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, hotărâre obligatorie, care s-a pronunțat cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din O.U.G. nr.83/2014, cu privire la sintagma „salariat la același nivel”, cu referire la personalul din cadrul instituțiilor publice enumerate la art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 284/2010, nivel de salarizare avut în vedere de art. 1 alin. (1) și (2) din O.U.G. nr. 83/2014 și deciziei nr. 794/2016 pronunțată de Curtea Constituțională a României de asemenea hotărâre obligatorie, care a constatat că, în vederea egalizării normelor referitoare la nivelul maxim al salariului de bază/ indemnizației de încadrare, raportarea urmează să se facă la aceeași funcție, grad, gradație, vechime în muncă și specialitate, condiții de studii, din cadrul unei categorii profesionale, indiferent de instituție sau autoritate publică. Apreciem că prezentei cauze îi devin aplicabile dispozițiile art. 60 din Convenție, potrivit căruia „nicio dispoziție din prezența convenției nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractuală este parte”.

Instituțiile statului pot emite ordine/dispoziții sau norme metodologice, dar numai în bază și eu respectarea legii, iar interpretarea unor articole de lege nu poate fi făcută decât de legiuitor, prin normele de aplicare a legii. În nici un caz nu este atributul instituțiilor statului de a extinde ori restrânge aplicarea unor dispoziții legale și cu atât mai mult de a introduce reglementări suplimentare.

Examinând motivele de apel formulate față de hotărârea apelată și probele administrate în cauză, cercetând pricina în limitele prevăzute de art. 477 și urm. C.pr.civ., se rețin următoarele:

Reclamantul a avut calitatea de comisar șef de poliție în cadrul Inspectoratului de Poliție județean Argeș, având calitatea de funcționar public.

Calitatea sa determină aplicarea în cauză, din punct de vedere al calificării litigiului și stabilirii competenței materiale de soluționare, a dispozițiilor art. 536 din Codul administrativ.

Reclamantul din prezenta cauză în perioada de referință și-a desfășurat activitatea în baza unor raporturi de serviciu, iar nu în baza unor raporturi de muncă reglementate de legislația muncii.

În consecință, întrucât prezentul litigiu privește drepturi rezultate din raporturile de serviciu – obligarea emiterii unei adeverințe pentru perioada lucrată, competența funcțională revine secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului, conform art. 536 din Codul administrativ.

În ceea ce privește competența funcțională a instanței de contencios administrativ, se reține că art. 536 din Codul administrativ este incident prin prisma faptului că litigiul privește un raport de serviciu specific funcționarilor publici, și nu un raport de muncă reglementat de legislația muncii.

Astfel, potrivit art. 266 C.mun.: „*Jurisdicția muncii are ca obiect soluționarea conflictelor de muncă cu privire la încheierea, executarea, modificarea, suspendarea și încetarea contractelor individuale sau, după caz, colective de muncă prevăzute de prezentul cod, precum și a cererilor privind raporturile juridice dintre partenerii sociali, stabilite potrivit prezentului cod.*”

Curtea reține totodată definiția dată de Codul muncii litigiului de muncă: conflictul dintre salariat și angajator privind interesele cu caracter economic, profesional sau social ori drepturile rezultate din desfășurarea raporturilor de muncă (art. 231 C.mun.). Rezultă astfel că între partenerii sociali poate interveni un conflict de muncă doar ulterior dobândirii statutului de salariat, respectiv angajator, prin încheierea contractului individual de muncă. În lipsa raportului juridic de muncă, litigiul dintre doi subiecți de drept are, în mod evident, o altă natură.

Prin urmare nu există nici un temei legal pentru care prezenta cerere de chemare în judecată ar trebui calificată ca și litigiu de muncă, competența de soluționare a pricinii revenind instanței de contencios administrativ, după cum s-a reiterat în apelul formulat .

De asemenea, în aceeași materie a competenței, Curtea notează ca sunt incidente dispozițiile art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, respectiv” Reclamantul persoană fizică sau juridică de drept privat se adresează exclusiv instanței de la domiciliul sau sediul său. Reclamantul autoritate publică, instituție publică sau asimilată acestora se adresează exclusiv instanței de la domiciliul sau sediul pârâtului”; or, reclamantul este persoana fizică – P.D., iar nu persoana juridică, aceasta precizând că acționează pentru persoana fizică, deci ca reprezentant al acesteia. Astfel, domiciliul reclamantului este în Pitești, jud. Argeș, competența teritorială revenind deci Tribunalului Argeș.

Referitor la motivul de apel vizând pretinsa lipsă a calității de reprezentant, acesta va fi analizat, ca și celelalte susțineri subsecvente ale părților, de către instanța competentă material și teritorial.

Față de toate considerentele evocate anterior, Curtea, în baza art. 480 alin. (4) C.pr.civ., va admite apelul formulat, urmând a anula sentința civilă atacată și a trimite cauza spre judecare Tribunalului Argeș – secția de contencios administrativ.

SECȚIA A VIII-A DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL.

1. Domeniu. Drept administrativ. Litigiu privind funcționarii publici Cerere de acordare a indemnizației pentru titlul științific de doctor.

Modalitatea de apreciere a abilităților individuale și informațiilor/experienței dobândite prin urmarea programului de doctorat.

- Legea 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, art. 14 alin. (1);
- Legea 554/2004 privind contenciosul administrativ

Curtea reține că deși pentru soluționarea cererii se impune a se stabili prezentarea potențialului de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fișei postului, cu indicarea eventualelor abilitați individuale și a informațiilor/experienței dobândite prin urmarea, programului de doctorat, pe baza competențelor profesionale /transversal formate, care pot aduce un plus de valoare în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau pot contribui semnificativ la dezvoltarea instituțională, menționi cu privire la respectarea standardelor de calitate și de etică profesională în elaborarea tezei de doctorat, inclusiv cu privire la originalitatea acesteia, totuși aceste împrejurări urmează a fi verificate prin prisma dispozițiilor legale aplicabile care fac referire la condiția dacă recurentul-reclamant își desfășoară activitatea în domeniul pentru care deține titlul, fără a fi exclusă nici legătura cu atribuțiile din fișa postului, dar nici legătura cu domeniul în care își desfășoară activitatea. Prin urmare verificarea urmează a fi realizată efectiv prin raportare la domeniul și atribuțiile din fișa postului, acestea din urmă prin prisma potențialului de valorificare a documentului doctoral în exercitarea atribuțiilor fișei postului, respectiv a competențelor profesionale/transversal formate, care ar putea aduce un plus de valoare în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau pot contribui semnificativ la dezvoltarea instituțională.

(Decizia civilă nr. 1512 din data de 13 iulie 2021)

Prin sentința civilă nr. 2608/02.07.2020 pronunțate de către Tribunalul București – Secția a II-a de Contencios Administrativ și Fiscal a fost respinsă cererea formulată de reclamant în contradictoriu cu pârâtul **INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI DE FRONTIERĂ**, ca neîntemeiată.

În considerentele acestei sentințe, prima instanță a reținut în esență următoarele:

Prin acțiunea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 29.10.2019, reclamantul, în contradictoriu cu pârâțul Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, a solicitat anularea Dispoziției Inspectorului General nr 2657/05.07.2019 prin care i-a fost sistată indemnizația lunară, pentru titlul științific de doctor, pe care o consideră netemeinică și nelegală; recunoașterea dreptului de a beneficia de indemnizația lunară pentru titlul științific de doctor; obligarea pârâtei la plata retroactivă a indemnizației sistate prin decizia atacată.

Reclamantul a solicitat recunoașterea drepturilor prevăzute pentru deținătorii titlului științific de doctor, obținut în anul 2012. Tribunalul consideră că în mod justificat pârâțul a refuzat să îi recunoască reclamantei aceste drepturi.

Prin procesul-verbal nr. 445494/21.06.2019 (f.76), Comisia constituită la nivelul pârâtei a apreciat că abilitățile individuale și informațiile/experiența dobândite prin urmarea programului de doctorat, indicate de reclamant și neconfirmate de șeful nemijlocit, nu acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu prevăzute în fișa postului nr. 243746/25.09.2018 (f.65). Prin același proces verbal, s-a apreciat că ofițerul nu a făcut dovada potențialului de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fișei postului, teza de doctorat neaducând un plus valoare care să contribuie la dezvoltarea instituțională, astfel cum cere OMAI nr. S/48 din 19.04.2019.

În temeiul procesului verbal nr. 445494/21.06.2019 și a raportului personal nr.934582/11.06.2019, a fost emisă Dispoziția nr. 2657/05.07.2019, prin care reclamantul este informat că i-a fost sistată indemnizația lunară aferentă titlului științific de doctor.

Conform Legii nr. 153/2017: art. 14. - (1) Personalul care deține titlul științific de doctor beneficiază de o indemnizație lunară pentru titlul științific de doctor în cuantum de 50% din nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, dacă își desfășoară activitatea în domeniul pentru care deține titlul. Cuantumul salarial al acestei indemnizații nu se ia în calcul la determinarea limitei sporurilor, compensațiilor, primelor, premiilor și indemnizațiilor prevăzută la art. 25.

Conform Anexei nr. 1 din OMAJ nr. S/48 din 19, 04.2019 solicitarea de acordare a indemnizației se aprobă doar dacă în urma evaluării se constată faptul că abilitățile individuale și informațiile/explicațiile dobândite prin urmarea programului de doctorat, indicate de solicitant, acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu și aduc plus valoare în îndeplinirea acestor atribuții sau contribuie semnificativ la dezvoltarea instituțională.

Domeniul în care reclamantul a dobândit diploma de doctor este drept, iar teza de doctorat este intitulată Protecția penală a fondului silvic; totodată, analizând atribuțiile fișei postului – Punctul de Trecere a Frontierei, controlul documentelor de trecere a frontierei și acte activități specific aeroportuare, Tribunalul a constatat că reclamantul nu deține atribuții în domeniul fondului silvic.

A apreciat că decizia administrativă poate avea caracter retroactiv, în măsura în care se constată că reclamantul nu poate beneficia de indemnizația pentru titlul științific de doctorat. Decizia este motivată, aceasta făcând trimitere la cadrul normativ incident și la procesul-verbal nr.445494/21.06.2019 care cuprinde toate circumstanțele în care a fost adoptată măsura.

Reclamantul nu a indicat punctual care anume dispoziții au fost nerespectate și ce consecințe are o asemenea nerespectare cu privire la valabilitatea actului administrativ criticat, motiv pentru care ă celelalte critici aduse sunt neîntemeiate.

În mod corect a apreciat pârâțul că diploma de doctorat a domeniului drept reprezintă cadrul general, justificat de studierea unor aspecte juridice, însă studiul aspectelor juridice este raportat exclusiv la domeniul silvic, domeniu care nu se regăsește în atribuțiile prevăzute în fișa postului. În cadrul studiilor de licență unde studentul își alegea pentru proiectul de diplomă o temă studiată în cadrul facultății, scopul facultății fiind parcurgerea unei programe prestabilite aferentă domeniului drept, în cazul studiilor de doctorat, teza de doctorat reprezintă însăși esența

programului doctoral, programul doctoral fiind parcurs pentru elaborarea tezei, în cazul reclamantului Protecția penală a fondului silvic.

Într-adevăr, organizarea, conducerea, coordonarea și executarea controlului trecerii frontierei de stat (14%) constituie o activitate specifică poliției de frontieră, persoana care efectuează activitatea necesitând doar studii specifice Facultății de Politie de Frontieră, domeniul respectiv nefiind studiat la nici o Facultate de Drept din România. Aceeași observație subzistă și pentru activitățile de organizare și asigurare a derulării fluente, corecte și civilizate a traficului de călători și mărfuri prin punctual de trecere a frontierei de stat (4%), executarea controalelor în zona de responsabilitate (5%), luarea măsurilor pentru cunoașterea permanent a situației operative din zona de responsabilitate, confidențialitatea acțiunilor întreprinse (8%), protecția informațiilor clasificate (6%), organizarea și coordonarea activității de constatare și cercetare a faptelor contravenționale și infracționale, prezentarea imediată șefului SCTFA-DSCTF a litigiilor a căror rezolvare au nevoie de aprobarea IGPF, cooperarea cu factorii de conducere ai celorlalte autorități, și stabilirea împreună cu aceștia a măsurilor pentru respectarea legalității și a ordinii de drept în zona de competență (4%). În ceea ce privește celelalte activități, respectiv desfășurarea de activități de cunoaștere a personalului din subordine (3%), elaborarea Planului Anual de pregătire continuă a personalului, coordonarea activității de evaluare a personalului, selecționarea personalului în vederea participării la cursuri interne și internaționale (5%), realizarea proiectelor de inițiativă și puncte de vedere cu consultarea eșaloanelor superioare, conducerea și coordonarea desfășurării activităților conform planului de măsuri în caz de atac terorist, alarmă, incendiu, calamități, elaborarea analizelor ale fenomenului migrației ilegale și infracționalității transfrontaliere (2%), Tribunalul a confirmat cele susținute de pârât în sensul că aceste atribuții constituie atribuții de management, nefiind necesare studii juridice (total: 51%), în condițiile în care OMAI nr. S/48/2019 nu instituie obligația ca persoanele care evaluează incidența tezelor de doctorat în desfășurarea activităților din fișa postului să dețină ei înșiși titluri științifice de doctor.

Recursul exercitat în cauză:

Împotriva acestei sentințe a formulat recurs reclamantul, acesta solicitând admiterea recursului, casarea în tot a sentinței atacate, rejudecarea pe fond a cauzei în sensul admiterii cererii introductive astfel cum a fost formulată cu obligarea intimatului la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de prezentul proces.

În motivare, recurentul-reclamant a învederat următoarele:

Tribunalul a reținut - în mod nemotivat, nelegal și abuziv — faptul că decizia administrativă poate avea caracter retroactiv, în măsura în care se constată că reclamantul nu poate beneficia de indemnizația pentru titlu științific de doctorat. — art. 488 alin. (1) pct. 6 și 8 C.pr.pen.

În cadrul acțiunii introductive a criticat decizia emisă indicând faptul că deși Dispoziția Inspectorului General a fost emisă la data de 05.07.2019 și comunicată la data de 10.07.2019 totuși, din cuprinsul acesteia, rezultă că își produce efectele începând cu o dată anterioară a emiterii sale, respectiv data de 19.06.2019, aspect ce află în principiul neretroactivității actelor juridice consacrat de art 15 alin. (2) din Constituție.

Înalta Curte de Casație și Justiție secția de Contencios Administrativ a apreciat (în cadrul Deciziei nr. 569/2011) că prin emiterea actului administrativ, cu nesocotirea principiului neretroactivității, se aduce atingere principiului securității raporturilor juridice, care este implicit în toate articolele C.E.D.O. și care a fost consacrat în jurisprudența C.E.D.O.

Aceeași instanță supremă, în cadrul aceleiași hotărâri a reținut că, prin emiterea actului administrativ atacat, cu încălcarea principiului retroactivității și a principiului securității raporturilor juridice, autoritatea emitentă, a manifestat un evident exces de putere în sensul art. 2 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 554/2004, fapt deplin aplicabil și în speța dedusă judecării.

În ciuda faptului că și-a întemeiat criticile, indicând atât acte normative cât și practica judiciară în domeniu, instanța a omis să indice un temei juridic în baza căruia ar putea ajunge la

concluzia ca "decizia administrativa poate avea caracter retroactiv, în măsura în care se constată că reclamantul nu poate beneficia de indemnizația pentru titlu științific de doctorat.

Mai mult decât atât, instanța nu a combătut cu argumente legale susținerile și practica judiciară în domeniu, limitându-se la o simplă afirmație nesusținută din punct de vedere juridic.

Tribunalul a omis a se pronunța asupra criticii din cadrul cererii introductive potrivit căreia i-a fost încălcat dreptul la apărare – art. 488 alin. (1) pct. 6 C.pr.pen..

În cadrul punctului 2 al actului de sesizare al instanței a invocat faptul că "*data de la care s-a sistat indemnizația este identică cu cea la care a fost înregistrat raportul personal al acestuia (19.06.2019), document prin care a răspuns punctual tuturor solicitărilor de completare inițiale, făcând referiri și la atribuțiile menționate în cadrul fisei postului. Aceasta împrejurare demonstrează fără echivoc faptul ca nici una dintre apărările și explicațiile conținute de raportul personal nu au fost luate în considerare, încălcându-se, în mod evident, principiul respectării dreptului la apărare*".

Analizând hotărârea atacata, se constata lipsa oricărei referiri, argumentări, la aceasta apărare, ceea ce face evident faptul ca instanța de fond nu a luat în considerare acest argument.

3) Tribunalul a omis a se pronunța asupra motiva respingerea criticii din cadrul cererii introductive potrivit căreia "Dispoziția atacata nu cuprinde motivele pe care se sprijină" - art 488 alin 1 pct 6 C.PR.PEN.

Astfel, a solicitat instanței de control judiciar sa constate ca: simpla (si singura) referire din cadrul deciziei atacate la procesul verbal 445494/21.06.2019 precum si la raportul personal nr 445431/19.06.2019 nu pot li considerate o motivare a deciziei devreme ce:

- documentul intitulat procesul verbal 445494/21.06.2019 nu a fost însușit si nici comunicat
- raportul personal este un document care aparține, iar din cele arătate la pct 1 lit. b) rezultă

ca acesta nu a fost luat in considerare la emiterea deciziei.

Abia in cadrul răspunsului formulat la plângerea prealabila, pârâtul a menționat faptul ca nu poate da curs favorabil acesteia întrucât nu ar îndeplini condiția prevăzuta de Ordinul MAI nr S/48 din 19.04.2019 privind modificarea si completarea Ordinului MAI S/7/2018 pentru aprobarea normelor metodologice privind aplicarea prevederilor legale referitoare la salarizarea personalului militar, polițiștilor si personalului civil din Ministerul Afacerilor Interne, in sensul ca abilitățile dobândite prin urmare programului de doctorat indicate nu au fost confirmate de seful nemijlocit si nu acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu prevăzute in lisa postului.

La toate aceste argumente/apărări Tribunalul a găsit de cuviința sa răspundă / sa motiveze respingerea cu următoarea fraza singulara:

"Decizia este motivata, aceasta făcând trimitere la cadrul normativ incident si la procesul-verbal nr 4454944/21.06.2019 care cuprinde toate circumstanțele in care a fost adoptata măsura. "

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, referitoare la încălcarea dreptului convențional la un proces echitabil, prin nemotivarea hotărârilor judecătorești, respectiv hotărârile din 20 iulie 2001, 28 aprilie 2005, 14 octombrie 2008, 21 iulie 2009 și 16 martie 2010, pronunțate în cauzele Pellegrini împotriva Italiei, Albina împotriva României, Iordache împotriva României, Luka împotriva României și, respectiv, Mărariu împotriva României, prin care s-a statuat ca dreptul la un proces echitabil, garantat de rut. 6 paragraful 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, include, printre altele, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor, iar acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real „ascultate”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, în sensul jurisprudenței menționate, art. 6 implică mai ales în sarcina „instanței” obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (Hotărârea din 28 aprilie 2005, pronunțată în Cauza Albina împotriva României, paragrafele 30 și 31).

De asemenea, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 1.664 din 1 aprilie 2014 și nr. 2.517 din 29 mai 2014 s-a statuat că nerealizarea unei minime examinări a motivelor invocate în cererea de chemare în judecată, respectiv, nemotivarea hotărârii pronunțate, este un viciu de formă care atrage nulitatea hotărârii, echivalând cu necercetarea fondului cauzei, iar motivarea nu poate fi implicită, ci trebuie să poarte asupra tuturor argumentelor de fapt și de drept invocate.

4) Pe fond instanța a preluat în totalitate susținerile intimății, fără a oferi vreun răspuns criticilor aduse fondului prin acțiunea introductivă. — art. 488 alin. (1) pct. 6 C.pr.pen.

Astfel, a invocat faptul că prin adresa nr. 444516/15.05.2019, intimata i-a pus în vedere să aducă prin raport scris "completări la solicitările depuse inițial pentru acordarea indemnizației, prezentarea potențialului de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fisei postului, cu indicarea abilităților individuale și a informațiilor/experienței dobândite prin urmarea, programului de doctorat, pe baza competențelor profesionale /transversal formate, care pot aduce un plus de valoare în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau pot contribui semnificativ la dezvoltarea instituțională, menționi cu privire la respectarea standardelor de calitate și de etică profesională în elaborarea tezei de doctorat, inclusiv cu privire la originalitatea acesteia".

Ulterior, după emiterea - nemotivată — a deciziei atacate, prin răspunsul oferit la cererea prealabilă formulată prin care solicita revocarea acesteia, intimata motivează "imposibilitatea de a da curs favorabil cererii de neîndeplinirea unei anumite condiții prevăzute de ordinul MAI S/48 potrivit căreia abilitățile și informațiile/experiența dobândite urmare a parcurgerii programului de doctorat indicat ar fi trebuit confirmate de șeful nemijlocit și ar fi trebuit să acopere 50% din totalul atribuțiilor de serviciu prevăzute în fișa postului - criterii cu totul diferite față de cele comunicate inițial prin adresa nr.444516/15.05.2019.

În aceste condiții, se consideră nedreptățit (fiindu-i încălcat dreptul la apărare) în încercarea de a raporta îndeplinirea unor criterii stabilite inițial în condițiile în care explicațiile au fost analizate în mod evident prin prisma unor criterii total diferite și necunoscute/necomunicate.

Nici această apărare de fond nu a beneficiat de atenție sau analiză din partea instanței care însă a apreciat că "reclamantul nu a indicat punctual care anume dispoziții au fost nerespectate și ce consecințe are o asemenea nerespectare cu privire la valabilitatea actului administrativ criticat, motiv pentru care apreciază că celelalte critici aduse sunt neîntemeiate "

De asemenea, în condițiile în care "*abilitările individuale și informațiile/experiența dobândite prin urmarea programului de doctorat*" trebuiau confirmate de șeful nemijlocit se pune — în mod evident — problema analizării, de către instanța de judecată, a modalității, metodei și a competenței de evaluare folosite și, respectiv, deținute de acesta.

În acest sens, solicită instanței de control judiciar să pună în vedere intimății să depună la dosar toate actele care au stat la baza emiterii deciziei atacate, pentru a putea soluționa și califica modalitatea și legalitatea în care a fost analizată situația, cu rezerva completării apărării și probatoriului.

Modalitatea în care instanța a înțeles a prelua mot-à-mot apărările intimății, fără a proceda la o analiză proprie a fondului cauzei este cel puțin criticabilă, fiind astfel încălcate dispozițiile art. 261 pct. 5 C.pr.civ. care stabilesc obligația instanței de a preciza motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, precum și pe cele pentru care s-au înlăturat cererile părților. Astfel, în cauza apare ca fiind incident motivul prevăzut de art. 304 pct. 7 C.pr.civ. - n.r. în prezent art. 488 alin. (1) pct. 6 (ÎCCJ, Secția a II-a civilă, Decizia nr. 1225 din 28 iunie 2016).

Apreciază că în cauza sunt direct aplicabile reținerile Deciziei nr. 1954 din 30 mai 2014 pronunțată în recurs de Secția a II-a Civilă a Î.C.C.J., întrucât instanța de fond nu a explicat de o manieră convingătoare raționamentul juridic pe care l-a adoptat, astfel ca hotărârea pronunțată nu creează transparența asupra silogismului judiciar care trebuie să explice și să justifice dispozitivul și care să permită realizarea controlului judiciar.

Ori în speța dedusă judecății, copierea efectivă a susținerilor intimății cu mențiunea că Tribunalul confirmă cele susținute de parat, este departe de a conferi o garanție în fața arbitrariului

judecătoresc sau o transparenta asupra mecanismului sau raționamentului adoptat de instanța în adoptarea soluției din hotărâre.

În drept au fost invocate dispozițiile art. 20 din Legea nr. 554/2004 art. 488 alin. (1) pct. 6 și 8 C.pr.pen..

Apărările formulate în cauză:

Intimatul-pârât Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a formulat întâmpinare, solicitând respingerea recursului ca nefondat pentru următoarele motive:

În mod temeinic și legal, instanța de fond a reținut că „decizia administrativă poate avea caracter retroactiv, în măsura în care constată că reclamantul nu poate beneficia de indemnizația pentru titlul științific de doctor. ”

Astfel, caracterul retroactiv al dispoziției inspectorului general nr. 2657/05.07.2019, se referă în fapt la rolul constatator al acesteia, dreptul la indemnizația lunară aferentă titlului științific de doctor fiind sistat începând cu data depunerii raportului personal la secretariatul unității, adică de la data de 19.06.2019. Recurentul-reclamant a luat la cunoștință despre această dispoziție la data de 10.07.2019, astfel cum reiese din exemplarul nr. 3 al dispoziției nr.2657/05.07.2019.

Astfel, deși regula generală este aceea că actul administrativ individual produce efecte de la data comunicării, există totuși și excepții de la regulă, cum ar fi:

- Actele administrative care prevăd o dată ulterioară de la care intră în vigoare cele normative sau de la care produc efecte juridice cele individuale;

- Actele administrative cu caracter retroactiv, respectiv actele care constată existența sau întinderea unor drepturi și obligații care au luat naștere anterior ori inexistența lor.

Din această categorie de acte administrative cu caracter retroactiv fac parte actele ce prevăd producerea efectelor juridice la o dată anterioară publicării/comunicării lor, actele de revocare (anulare), etc.

Din cele de mai sus observă faptul că dispoziția inspectorului general nr. 2657/05.07.2019 face parte din categoria actelor cu caracter retroactiv care prevăd producerea efectelor juridice la o dată anterioară comunicării întrucât, astfel cum se poate observa din conținutul dispoziției de mai sus, aceasta prevede în mod expres data de la care produce efectele juridice menționate în cuprinsul ei. care este odată anterioară emiterii.

A sistat indemnizația lunară aferentă titlului științific de doctor cu data raportului, în conformitate cu punctul 1 din Anexa nr. 1 a OMAI nr. S/48 din 19.04.2019.

Mai mult decât atât, instanța de fond a reținut în mod temeinic faptul că *"Decizia este motivată, aceasta făcând trimitere la cadrul normativ incident și la procesul-verbal nr.445494/21.06.2019 care cuprinde toate circumstanțele în care a fost adoptată măsura. "*

Din studiul sentinței civile nr. 2608/02.07.2020, pronunțată de Tribunalul București, se poate observa că instanța de judecată, contrar susținerilor recurentului, a analizat în mod corect atât cererea de chemare în judecată cât și apărările formulate, concluzionând, inclusiv pe baza ordinelor M.A.I. nr. S/7/2018 și nr. S/48/2019 depuse la solicitarea reclamantului, că domnul T.V.A., în exercitarea sarcinilor de serviciu, nu îndeplinește atribuții în cuantum de 50% în domeniul pentru care deține titlul de doctor.

Consideră că întemeierea recursului, pe baza art. 488 alin. (1), pct. 6 C.pr.pen., nu poate fi primită întrucât, așa cum se observă din conținutul hotărârii atacate aceasta a fost dată cu respectarea tuturor normelor de drept prevăzute în art. menționat mai sus, fiind motivată atât în drept cât și în fapt, necuprinzând motive contradictorii sau străine de cauză. Astfel, instanța a fost în măsură să-și formeze propriile opinii și convingeri cu privire la speța dedusă judecării, opinii în baza cărora a fost pronunțată hotărârea în cauză.

Astfel, susținerile nefondate și nedovedite ale recurentului nu pot sta la baza unei hotărâri, acestea fiind realizate doar în scopul inducerii în eroare a instanței de judecată.

Din motivarea recursului formulat, observă că recurentul-reclamant a preluat în integralitate criticile aduse prin cererea de chemare în judecată, fără a formula noi critici sau chiar apărări în favoarea sa.

Însă, așa cum se poate observa din reținerile primei instanțe, cuprinse în încheierea de ședință din 22.06.2020 și în sentința nr. 2608 din 02.07.2020 - atât în considerente cât și în dispozitiv, toate criticile formulate de către reclamant au fost combătute cu argumente solide motivate în drept și fapt.

Prin urmare, recurentul nu a adus critici concrete, elocvente, motivate în drept, de natură să conducă la desființarea sentinței primei instanțe, motiv pentru care apreciază că instanța de fond a constatat în mod corect că cererea este neîntemeiată și ca urmare a acestui fapt a respins în mod temeinic și legal cererea reclamantului. În consecință vă adresăm rugămintea de a menține ca temeinică și legală sentința civilă nr.2608/2020 din 02.07.2020 pronunțată de Tribunalul București.

Recurentul-reclamant, comisar-șef de poliție T.V.A.M. este angajatul instituției și ocupă funcția de șef al Punctului Poliției de Frontieră Aeroport Bacău, având atribuțiile prevăzute în fișa postului nr. 243746/25.09.2018.

La data de 05.01.2012, recurentului-reclamant i-a fost acordat titlul științific de doctor, prin diploma seria H nr. 0001952 de Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului, ca urmare a susținerii tezei de doctorat cu titlul „Protecția Penală a Fondului Silvic” elaborată în cadrul parcurgerii programului de doctorat, organizat de Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” București.

Acesta a beneficiat de indemnizația lunară pentru titlul științific de doctor începând cu data de 01.08.2016.

În conformitate cu prevederile OMAI nr. S/48 din 19.04.2019 privind modificarea și completarea OMAI nr. S/7/2018 pentru aprobarea normelor metodologice privind aplicarea prevederilor legale referitoare la salarizarea personalului militar, polițiștilor și personalului civil din Ministerul Afacerilor Interne, prin adresa nr. 4444516/15.05.2019, recurentului-reclamant i s-a adus la cunoștință ca în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a OMAI nr. S/48/19.04.2019 să comunice, printr-un raport, următoarele:

- Prezentarea potențialului de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fișei postului, cu indicarea abilităților individuale și a informațiilor/experienței dobândite prin urmarea programului de doctorat, pe baza competențelor profesionale/transversale formate, care pot aduce un plus valoare în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau pot contribui semnificativ la dezvoltarea instituțională

- Mențiuni cu privire la respectarea standardelor de calitate și de etică profesională în elaborarea tezei de doctorat, inclusiv cu privire la originalitatea acesteia.

În considerarea prevederilor legale precizate anterior, informațiile solicitate urmau a fi evaluate de către șeful nemijlocit, respectiv directorul Direcției de Supraveghere și Controlul Trezoreriei Frontierei, prin raportare la atribuțiile prevăzute în fișa postului, în ordinea importanței acestora și ținând cont de frecvența de desfășurare și de gradul de încărcare cu fiecare atribuție.

În acest sens, recurentul-reclamant a depus raportul personal nr. 934582/11.06.2019.

Șeful nemijlocit a apreciat că tema tezei de doctorat nu corespunde atribuțiilor/sarcinilor din fișa postului, nefiind de acord cu menținerea în plată a indemnizației.

Urmare a depunerii raportului de către recurentul-reclamant, la nivelul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră s-a constituit o comisie pentru analiza menținerii în plată a indemnizației aferente titlului științific de doctor.

Prin procesul-verbal nr. 445494/21.06.2019, întocmit în urma întrunirii comisiei s-a apreciat că abilitățile individuale și informațiile/experiența dobândite prin urmarea programului de doctorat, indicate de reclamant și neconfirmate de șeful nemijlocit, nu acoperă cel puțin 50% din

totalul atribuțiilor de serviciu prevăzute în fișa postului nr.243746/25.09.2018, astfel cum prevede actul normativ mai sus precizat.

Totodată, prin același proces-verbal, s-a apreciat că ofițerul nu a făcut dovada potențialului de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fișei postului, teza de doctorat neaducând un plus valoare care să contribuie la dezvoltarea instituțională, astfel cum cere OMAI nr. S/48 din 19.04.2019.

În temeiul procesului-verbal nr. 445494/21.06.2019 și a raportului personal nr.934582/11.06.2019, a fost emisă Dispoziția nr. 2657/05.07.2019, prin care recurentul-reclamant este informat că i-a fost sistată indemnizația lunară aferentă titlului științific de doctor.

În referire la criticile aduse de recurent, în sensul că acestuia i-ar fi fost încălcat dreptul la apărare, solicită a se constata că acestea sunt total nefondate.

În acest sens, în conformitate cu prevederile Anexei nr. 1 din OMAI nr. S/48 din 19.04.2019 solicitarea se aprobă doar dacă în urma evaluării se constată faptul că abilitățile individuale și informațiile/explicațiile dobândite prin urmarea programului de doctorat, indicate de solicitant, acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu și aduc plus valoare în îndeplinirea acestor atribuții sau contribuie semnificativ la dezvoltarea instituțională.

În consecință, având în vedere faptul că șeful nemijlocit nu a confirmat cele expuse în raport, făcând mențiune expresă în acest sens, pe raportul personal nr. 934582/11.06.2019, precum și faptul că în urma analizei efectuate, materializate prin P.V. nr. 445494/21.06.2019 comisia a apreciat că recurentul-reclamant nu a făcut dovada că abilitățile individuale și informațiile/explicațiile dobândite prin urmarea programului de doctorat, acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu și că aduc plus valoare în îndeplinirea acestor atribuții, a fost emisă dispoziția inspectorului general nr. 2657/05.07.2019, dispoziție care constată situația de fapt.

Prin urmare, toate cele 3 documente precizate mai sus surprind aceleași concluzii, respectiv faptul că recurentul-reclamant nu întrunește condițiile de acordare a indemnizației.

Astfel, referitor la criticile potrivit cărora „nici una dintre apărările și explicațiile conținute de raportul personal al reclamatului nu au fost luate în considerare, fiind încălcat dreptul la apărare”, învederează faptul că raportul personal nu poate cuprinde apărări și explicații, ci doar informații suplimentare solicitate ca o consecință a emiterii OMAI nr. S/48/ 19.04.2019. Totodată, la momentul întocmirii raportului personal, nu era formulată nici o critică/acuzație care să necesite formularea de apărări, astfel că la acel moment, nu se putea pune problema de respectarea dreptului la apărare al acestuia.

Abia după emiterea dispoziției atacate, putem face vorbire despre activități de efectuat în vederea formulării de eventuale apărări.

Cu privire la criticile referitoare la faptul că dispoziția atacată nu ar cuprinde motivele pe care se sprijină, învederează faptul că dispoziția prevede în mod expres baza sistării indemnizației, prin următoarea formulare în baza procesului-verbal nr. 445494/21.06.2019, precum și raportul personal nr. 934582/11.06.2019."

Astfel, din moment ce ambele documente care reprezintă baza dispoziției atacate sunt precizate expres în cuprinsul acesteia, consideră că acestea puteau fi consultate oricând de către reclamant, la solicitare, aceste documente neavând un caracter clasificat sau vreun regim special.

În acest sens, însuși recurentul-reclamant precizează în cuprinsul cererii de judecată la pagina 4, motivele de sistare a indemnizației precizate expres în procesul-verbal nr.445494/21.06.2019, respectiv „că abilitățile dobândite prin urmarea programului de doctorat indicate de subsemnatul nu au fost confirmate de șeful nemijlocit și nu acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor prevăzute în fișa postului", astfel că se constată faptul că motivele nu i-au fost ascunse în nici un moment.

Prin urmare, instanța de judecată nu poate reține faptul că i-a fost îngrădit dreptul de a cunoaște motivele care au stat la baza sistării indemnizației.

Face precizarea faptului că recurentul-reclamant are acces la informații clasificate nivel strict secret", potrivit prevederilor menționate la pag. 12 din fișa postului - paragraful referitor la accesul la informații".

Astfel, acesta nu poate invoca faptul că nu a avut acces la dispozițiile actului normativ. În același sens, nu se poate reține faptul că recurentul-reclamant a fost nedreptățit „în încercarea de a raporta îndeplinirea unor criterii stabilite inițial...”, acesta având tot timpul posibilitatea de a consulta OMAI nr. S/48 din 19.04.2019, acesta neputând invoca în apărare propria sa turpitudine, conform principiului „*nemo auditur propriam turpitudinem*”.

Cu privire la afirmația potrivit căreia criteriile de concordanță apreciate prin PV nr.445494/21.06.2019, respectiv „că abilitățile dobândite prin urmarea programului de doctorat indicate de subsemnatul nu au fost confirmate de șeful nemijlocit și nu acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor prevăzute în fișa postului ar fi cu totul diferite de cele comunicate inițial prin adresa 444516/15.05.2019, vă adresăm rugămintea de a constata că această afirmație este total nefondată, solicitarea I.G.P.F. fiind de a prezenta potențialul de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fișei postului, cu indicarea abilităților individuale și a informațiilor/experienței dobândite prin urmarea programului de doctorat, pe baza competențelor profesionale/transversale formate, care pot aduce un plus valoare în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau pot contribui semnificativ la dezvoltarea instituțională.

Într-adevăr, nu a fost precizat cuantumul de 50%, însă consideră că acest aspect nu este relevant în speța dedusă judecării, întrucât recurentul-reclamant nu desfășoară nici măcar o activitate în legătură cu domeniul silvic.

Mai mult decât atât, art. III alin. (1) al OMAI nr. S/48/2019 prevede obligația persoanei care are în plată indemnizația aferentă titlului științific de doctor, să aducă completări prin raport scris, în care să prezinte informațiile prevăzute la punctul 2 din Anexa nr. 31 la ordinul ministrului afacerilor interne nr. S7/2018, aceste informații fiind exact cele cu privire la care a fost informat recurentul-reclamant, respectiv :

- Prezentarea potențialului de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fișei postului, cu indicarea abilităților individuale și a informațiilor/experienței dobândite prin urmarea programului de doctorat, pe baza competențelor profesionale/transversale formate, care pot aduce un plus valoare în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau pot contribui semnificativ la dezvoltarea instituțională

- Mențiuni cu privire la respectarea standardelor de calitate și de etică profesională în elaborarea tezei de doctorat, inclusiv cu privire la originalitatea acesteia.

Prin urmare, recurentul-reclamant a fost informat cu privire la obligația ce îi incumba întocmai cum este precizat în OMAI nr. S/48/2019, astfel că nu se poate reține o culpă a părâtului în sensul neprecizării în concret a cuantumului de 50%.

În ceea ce privește aspectele relatate de către acesta cu privire la calitatea de doctor, învederează următoarele aspecte:

Potrivit prevederilor art. 158 alin. (6) lit. a) din Legea educației naționale nr. 1/2011 „doctoratul științific, are ca finalitate producerea de cunoaștere științifică originală, relevantă internațional, pe baza unor metode științifice, organizat numai la forma de învățământ cu frecvență”. Astfel, activitățile desfășurate în cadrul programului de doctorat, pe întreg parcursul acestuia, au ca scop elaborarea tezei de doctorat.

Prin urmare, întregul program de doctorat al recurentului-reclamant s-a axat pe studierea aspectelor penale cu aplicabilitate în domeniul silvic, așa cum reiese din cuprinsul materialului doctoral, „Protecția penală a fondului silvic”, însă, în fișa postului, acesta nu are absolut nicio atribuție în domeniul silvic, nici măcar tangențială.

În cererea de chemare în judecată, recurentul-reclamant precizează că „în cadrul diplomei de doctorat nu este menționat nici titlul și nici obiectul/subiectul lucrării de doctorat, fiind specificat doar titlul de doctor în domeniul drept.” Față de aceste aspecte, diploma de doctorat are 2 pagini,

pe cea de a doua fiind precizat titlul tezei de doctorat, respectiv „Protecția penală a fondului silvic”.

În ceea ce privește precizarea de pe diploma de doctorat a domeniului „drept”, consideră că acesta reprezintă cadrul general, justificat de studierea unor aspecte juridice, însă studiul aspectelor juridice este raportat exclusiv la domeniul silvic, domeniu care nu se regăsește în atribuțiile prevăzute în fisa postului.

Astfel, acesta apreciază, în mod eronat, că subiectul tratat în cadrul tezei de doctorat nu are o relevanță semnificativă.

Însă, față de studiile universitare de licență în drept, unde studentul își alegea pentru proiectul de diplomă o temă studiată în cadrul facultății, scopul facultății fiind parcurgerea unei programe prestabilite aferentă domeniului drept, în cazul studiilor de doctorat, teza de doctorat reprezintă însăși esența programului doctoral, programul doctoral fiind parcurs pentru elaborarea tezei, în cazul recurentului-reclamant „protecția penală a fondului silvic”.

În raportul personal, recurentul-reclamant precizează că 54% din activități sunt în legătură directă cu domeniul tezei de doctorat, aspect cu care nu este de acord.

Astfel, acesta apreciază că organizarea, conducerea, coordonarea și executarea controlului trecerii frontierei de stat, activitate care reprezintă 14% din totalul activităților zilnice este în legătură directă cu domeniul tezei de doctorat.

Față de această afirmație, învederează faptul că această activitate reprezintă o activitate specifică poliției de frontieră, persoana care efectuează activitatea necesitând doar studii specifice Facultății de Poliție de Frontieră, domeniul respectiv nefiind studiat la nici o Facultate de Drept din România.

Aceeași observație subzistă și pentru activitățile de organizare și asigurare a derulării fluente, corecte și civilizate a traficului de călători și mărfuri prin punctual de trecere a frontierei de stat (4%), executarea controalelor în zona de responsabilitate (5%), luarea măsurilor pentru cunoașterea permanent a situației operative din zona de responsabilitate, confidențialitatea acțiunilor întreprinse (8%), protecția informațiilor clasificate (6%), organizarea și coordonarea activității de constatare și cercetare a faptelor contravenționale și infracționale, prezentarea imediată șefului SCTFA-DSCTF a litigiilor a căror rezolvare au nevoie de aprobarea IGPF, cooperarea cu factorii de conducere ai celorlalte autorități, și stabilirea împreună cu aceștia a măsurilor pentru respectarea legalității și a ordinii de drept în zona de competență(4%).

În ceea ce privește celelalte activități, respectiv desfășurarea de activități de cunoaștere a personalului din subordine (3%), elaborarea Planului Anual de pregătire continuă a personalului, coordonarea activității de evaluare a personalului, selecționarea personalului în vederea participării la cursuri interne și internaționale (5%), realizarea proiectelor de inițiativă și puncte de vedere cu consultarea eșaloanelor superioare, conducerea și coordonarea desfășurării activităților conform planului de măsuri în caz de atac terorist, alarmă, incendiu, calamități, elaborarea analizelor ale fenomenului migrației ilegale și infracționalității transfrontaliere (2%), arată că aceste atribuții constituie atribuții de management, nefiind necesare studii juridice.

Mai mult decât atât, dacă studiază Fișa postului recurentului-reclamant, remarcăm la lit.b) - Cerințele postului, pct. 3-Pregătirea necesară ocupantului postului 3.1. pregătire de bază, faptul că pentru ocuparea postului de șef de punct de trecere aeroportuar sunt necesare „studii superioare de lungă durată sau studii universitare de licență, absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă”, nefiind precizat vreun domeniu anume.

Nu este contestat faptul că recurentul-reclamant aplică, în desfășurarea activității sale, diverse acte normative, însă trebuie reținut că orice domeniu de activitate este reglementat de acte normative, inclusiv domeniile tehnice, medicale etc., pentru ocuparea posturilor în domeniile respective nefiind necesare studii de drept.

În acest sens, consideră că în privința plusului valoare pe care îl aduce sau nu instituției titlul de doctor al recurentului-reclamant, instituția, prin comisia constituită are drept de apreciere

asupra situației de fapt. Dreptul de apreciere nu este în contradicție cu principiul legalității, acesta înscriindu-se în marja de apreciere de care dispune autoritatea publică.

Referitor la solicitarea recurentului prin care dorește ca instanța de judecată să pună în vedere pârâtului să depună la dosar toate actele care au stat la baza emiterii deciziei atacate, precizează faptul că aceste acte au fost deja depuse în primă instanță și se află la dosarul cauzei. Astfel, susținerile recurentului cu privire la faptul că prima instanță a preluat mot-a-mot apărările fără a-și forma o convingere proprie, sunt total neadevărate, astfel cum se poate observa din fondul cercetării judecătorești, unde, concluziile primei instanțe au avut ca fundament toate actele depuse, inclusiv ordinele MAI cu caracter clasificat care stabilesc condițiile de acordare a sporului de doctorat.

Având în vedere considerațiile expuse anterior, a solicitat să fie respins recursul formulat de către recurent și, în consecință, să fie menținută ca temeinică și legală Sentința civilă nr.2608/2020 din 02.07.2020, pronunțată de Tribunalul București, prin care a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 205 și următoarele C.pr.pen., precum și toate dispozițiile legale menționate în cuprinsul acesteia.

Analiza Curții asupra recursului:

Deliberând asupra recursului, prin prisma criticilor formulate, a susținerilor părților, a dispozițiilor legale aplicabile, precum și a sentinței recurate, Curtea constată următoarele:

Prin cererea introductivă, recurentul-reclamant a solicitat în contradictoriu cu intimatul-pârât anularea Dispoziției Inspectorului General nr. 2657/05.07.2019 prin care recurentului-reclamant i-a fost sistată indemnizația lunară pentru titlul științific de doctor, precum și recunoașterea dreptului de a beneficia de indemnizația lunară pentru titlul științific de doctor, cu obligarea pârâtei la plata retroactivă a indemnizației sistate prin decizia atacată.

În fapt, Curtea reține că recurentul-reclamant a solicitat recunoașterea drepturilor prevăzute pentru deținătorii titlului științific de doctor, obținut în anul 2012, în contextul în care prin procesul-verbal nr. 445494/21.06.2019, Comisia constituită la nivelul intimatului-pârât a apreciat că abilitățile individuale și informațiile/experiența dobândite prin urmarea programului de doctorat, indicate de recurentul-reclamant și neconfirmate de șeful nemijlocit, nu ar acoperi cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu prevăzute în fișa postului nr.243746/25.09.2018 (f.65), respectiv că ofițerul nu a făcut dovada potențialului de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fișei postului, teza de doctorat neaducând un plus valoare care să contribuie la dezvoltarea instituțională, astfel cum cere OMAI nr. S/48 din 19.04.2019.

În temeiul procesului-verbal nr. 445494/21.06.2019 și a raportului personal nr.934582/11.06.2019, a fost emisă dispoziția nr. 2657/05.07.2019, prin care reclamantul este informat că i-a fost sistată indemnizația lunară aferentă titlului științific de doctor.

Curtea constată că este nefondată critica referitoare la încălcarea principiului neretroactivității și a securității circuitului civil în condițiile în care în conformitate cu prevederile Anexei nr. 1 din OMAI nr. S/48 din 19.04.2019 solicitarea se aprobă doar dacă în urma evaluării se constată faptul că abilitățile individuale și informațiile/explicațiile dobândite prin urmarea programului de doctorat, indicate de solicitant, acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu și aduc plus valoare în îndeplinirea acestor atribuții sau contribuie semnificativ la dezvoltarea instituțională, iar acordarea dreptului se pune în aplicare începând cu data raportului prin care s-a solicitat recunoașterea acestui drept salarial, iar nu începând cu data emiterii dispoziției, neavând relevanță din această perspectivă data emiterii dispoziției atacate, ci exclusiv data întocmirii raportului pe baza căruia a fost emisă această dispoziție, raportul fiind întocmit de către recurentul-reclamant la data de 19.06.2019, dată de la care a fost sistată plata acestei indemnizații solicitate de către recurentul-reclamant, din această perspectivă sentința recurată

Pe de altă parte, referitoare la criticile de recurs întemeiate pe cazul de casare prevăzut de dispozițiile art. 488 alin. (1) pct. 6 și pct. 8 C.pr.civ. vizând nemotivarea actului administrativ

contestat și a sentinței recurate cu referire la modul de aplicare a normelor de drept material aplicabile cauzei, Curtea că acestea sunt fondate.

Astfel, se reține că verificarea legalității emiterii unui act administrativ se realizează din perspectiva aplicării dispozițiilor art. 1 și art. 8 din Legea nr. 554/2004 prin raportare la condițiile de fond și de formă prevăzute de lege pentru emiterea acestuia, iar din această perspectivă, necesitatea motivării în fapt și în drept a actului administrativ are semnificația garanției că dreptul de apreciere exercitat de autoritatea publică emitentă nu încalcă limitele menite a respecta dreptul la apărare al persoanei vizate de analiza autorității publice care soluționează cererea administrativă adresată acesteia.

Din această perspectivă, Curtea constată că deși intimatul-pârât a arătat că la baza refuzului acordării acestei indemnizații solicitată de către recurentul-reclamant în temeiul prevederilor art. 14 alin. (1) din Legea nr. 153/2017 au stat pe de o parte raportul personal întocmit de către recurent, precum și procesul-verbal nr. 445494/21.06.2019, respectiv pe baza analizei Comisiei constituită în acest scop la nivelul autorității publice intime-pârâte, totuși din analiza acestor înscrisuri nu a fost relevată o analiză fundamentată a cererii recurentului-reclamant astfel încât să se evidențieze prin raportare la elemente obiective, verificabile, dacă acesta își desfășoară activitatea în domeniul pentru care deține titlul, nefiind suficientă o analiză formală fără analizarea situației concrete evidențiată de către recurentul-reclamant prin raportare la domeniul pentru care deține titlul și activitatea concretă desfășurată de acesta.

Pe de altă parte, deși autoritatea publică intimată a solicitat recurentului să precizeze dacă abilitățile individuale și informațiile/explicațiile dobândite prin urmarea programului de doctorat, indicate de solicitant, acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu și aduc plus valoare în îndeplinirea acestor atribuții sau contribuie semnificativ la dezvoltarea instituțională în acordul cu prevederile OMAI nr. S/48 din 19.04.2019 și prevederile din fișa postului aferent funcției deținute de către recurent, totuși analiza rezultată din documentația care a stat la baza deciziei atacate nu a concretizat o verificare concretă a tuturor acestor aspecte, ci fiind evidențiate atribuțiile postului deținut de recurent, precum și concluzia formală că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege și de actul administrativ normativ aplicabil cauzei, fără a oferi însă recurentului, în calitate de persoană vătămată, elemente concrete pe baza cărora să stabilească dacă motivarea autorității publice corespunde cu intenția legiuitorului.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 14 alin. (1) din Legea nr. 153/2017 personalul care deține titlul științific de doctor beneficiază de o indemnizație lunară pentru titlul științific de doctor în cuantum de 50% din nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, dacă își desfășoară activitatea în domeniul pentru care deține titlul. Cuantumul salarial al acestei indemnizații nu se ia în calcul la determinarea limitei sporurilor, compensațiilor, primelor, premiilor și indemnizațiilor prevăzută la art. 25.

Totodată, Curtea reține că prin Decizia Curții Constituționale nr. 695 din 31 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 28 din 16 ianuarie 2020, deși a fost respinsă ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 14 alin. (1) teza întâi partea finală din Legea-cadru nr. 153/2017, totuși în considerentele acesteia au fost reținute următoarele considerente cu relevanță pentru modul de soluționare a prezentei cauze:

”57. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a reținut că prevederile art. 14 alin. (1) teza întâi partea finală din Legea-cadru nr. 153/2017 stabilesc acordarea indemnizației lunare pentru titlul științific de doctor personalului care deține titlul științific de doctor, dacă își desfășoară activitatea în domeniul pentru care deține titlul. Indemnizația respectivă face parte din categoria drepturilor salariale suplimentare, stabilite de legiuitor, în limitele opțiunii sale, iar rațiunea acordării acestei indemnizații este încurajarea personalului plătit din fonduri publice de a participa activ în viața științifică, de a-și perfecționa cunoștințele într-un domeniu dat și de a-și îmbunătăți performanțele profesionale la locul de muncă.

58. Curtea a observat că în cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate este pusă în discuție aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. (1) din Legea-cadru nr. 153/2017 în cazul persoanelor care dețin titlul științific de doctor obținut pe baza tezelor care tratează subiecte multidisciplinare sau interdisciplinare. Asemenea aspecte privesc, în realitate, probleme de interpretare și aplicare a sintagmei "dacă își desfășoară activitatea în domeniul pentru care deține titlul", din cuprinsul prevederilor legale criticate."

Totodată, Curtea reține că prin Decizia nr. 689 din 31 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 153 din 26 februarie 2010, Curtea Constituțională a reținut, la paragraful 18, următoarele: "În ceea ce privește însă cerința legală care condiționează acordarea indemnizației pentru titlul științific de doctor de desfășurarea activității funcției de bază într-un domeniu pentru care înalta calificare profesională dobândită prin obținerea acestui titlu prezintă relevanță, Curtea apreciază că aceasta se sprijină pe evidente rațiuni obiective, ce vizează însăși temeiurile pentru care acest drept este acordat. Astfel, Curtea observă că, prin reglementarea indemnizației pentru titlul științific de doctor, legiuitorul recunoaște și recompensează contribuția profesională deosebită pe care o persoană care a obținut titlul de doctor se presupune că o are în domeniul în care își desfășoară activitatea profesională. În concepția legiuitorului, simpla calificare a unei persoane în diverse domenii de activitate, chiar dacă se face la un nivel superior, nu justifică per se acordarea acestei indemnizații dacă nu este valorificată în activitatea profesională de bază. Prin urmare, instituirea unui tratament juridic diferit între persoanele care dețin titlul de doctor în domeniul în care își desfășoară activitatea profesională de bază și cele care dețin acest titlu în alte domenii, nerelevante pentru această activitate, este justificată în mod obiectiv și rezonabil."

Pe de altă parte, Curtea constată că potrivit Anexei nr. 1 din OMAI nr. S/48 din 19.04.2019 solicitarea de acordare a indemnizației se aprobă doar dacă în urma evaluării se constată faptul că abilitățile individuale și informațiile/explicațiile dobândite prin urmarea programului de doctorat, indicate de solicitant, acoperă cel puțin 50% din totalul atribuțiilor de serviciu și aduc plus valoare în îndeplinirea acestor atribuții sau contribuie semnificativ la dezvoltarea instituțională.

Deși prima instanță a expus prin enumerare atribuțiile specifice postului aferent funcției ocupate de recurentul-reclamant, totuși o astfel de analiză nu a fost raportată la domeniul în care acesta își desfășoară activitatea profesională, respectiv dacă într-adevăr se impune a fi recompensată contribuția profesională care ar fi adusă domeniului în care în recurentul își desfășoară activitatea, astfel încât acesta să aibă posibilitatea a-și perfecționa cunoștințele în domeniul respectiv și de a-și îmbunătăți performanțele profesionale la locul de muncă, prin raportare la atribuțiile deținute efectiv, simpla enumerare a acestora și neanalizarea acestor împrejurări prin luarea în considerare a domeniului activității și a domeniului în care a fost obținut titlul de doctor în drept reprezentând o suplینire formală a motivării actului administrativ și, totodată, a atribuțiilor autorității publice care însă nu a lămurit motivat toate aceste aspecte, iar în plus analiza nu a fost efectuată în mod efectiv, deși revenea în primul rând autorității publice competente îndeplinirea unei astfel de obligații, iar instanței de contencios administrativ obligația de a verifica în limitele marjei de apreciere legalitatea raționamentului logico-juridic care determina soluționarea cererii de acordare a acestor drepturi salariale pentru obținerea titlului științific de doctor în drept, împrejurare care echivalează pe de o parte cu neanalizarea fondului cauzei, sentința recurată neîndeplinind cerințele prevăzute de dispozițiile art. 425 alin. (1) lit. b) C.proc.civ., iar pe de altă parte, fiind aplicate în mod necorespunzător normele de drept material aplicabile în această materie, respectiv condițiile de legalitate a emiterii actului administrativ, precum și normele speciale aplicabile în această materie dedusă judecătii.

În același timp, Curtea reține că deși pentru soluționarea cererii se impune a se stabili prezentarea potențialului de valorificare a documentului doctoral, în exercitarea atribuțiilor fisei postului, cu indicarea eventualelor abilitații individuale și a informațiilor/experienței dobândite prin urmarea, programului de doctorat, pe baza competențelor profesionale /transversal

formate, care pot aduce un plus de valoare în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau pot contribui semnificativ la dezvoltarea instituțională, menționi cu privire la respectarea standardelor de calitate și de etică profesională în elaborarea tezei de doctorat, inclusiv cu privire la originalitatea acesteia, totuși aceste împrejurări urmează a fi verificate prin prisma dispozițiilor legale aplicabile care fac referire la condiția dacă *recurentul-reclamant își desfășoară activitatea în domeniul pentru care deține titlul, fără a fi exclusă nici legătura cu atribuțiile din fișa postului, dar nici legătura cu domeniul în care își desfășoară activitatea*, prin urmare verificarea urmează a fi realizată efectiv prin raportare la domeniul și atribuțiile din fișa postului, acestea din urmă prin prisma potențialului de valorificare a documentului doctoral în exercitarea atribuțiilor fișei postului, respectiv a competențelor profesionale/transversal formate, care ar putea aduce un plus de valoare în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau pot contribui semnificativ la dezvoltarea instituțională, considerente față de care în temeiul dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 6 și pct. 8 C.pr.civ, art. 496 și 498 C.pr.civ., respectiv art. 20 din Legea nr. 554/2004 și art. 1 și 8 din același act normativ, va fi admis recursul, va fi casată în parte sentința recurată, iar în rejudecare, va fi admisă în parte acțiunea în sensul anulării dispoziției Inspectorului General nr. 2657/05.07.2019 și obligării pârâtului să reanalizeze raportul personal nr. 445431/19.06.2019 referitor la solicitarea reclamantului de acordare a indemnizației pentru titlul științific de doctor, precum și să comunice acestuia un răspuns motivat, astfel încât recurentul-reclamant să aibă garanția analizării cererii prin emiterea unui alt act administrativ prin prisma unor elemente de analiză și factuale certe.

Va fi menținută în rest sentința recurată, potrivit considerentelor reținute în cuprinsul prezentei decizii.

2. Domeniu. Drept administrativ .

Cerere în anularea hotărârii Comitetului Național pentru Situații de Urgență privind aprobarea listei țărilor/teritoriilor de risc epidemiologic ridicat, criteriile pe baza cărora se stabilesc acestea, precum și a regulilor de aplicare a măsurii carantinei asupra persoane lor care sosesc din acestea în România. Certificarea pandemiei prin hotărâre emisă de Comitetului Național pentru Situații de Urgență

- Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, art. 6 lit. c), art. 15 alin. (4)

- Legea 554/2004 privind contenciosul administrativ, art. 18

...Indiferent de existența sau inexistența formală la nivelul statului membru al OMS a oricărui tip de act emis ulterior de o autoritate națională care să facă referire la pandemia declarată anterior în baza atribuțiilor sale la nivel internațional de OMS, ceea ce produce efecte juridice imediate este, în mod necesar și suficient, declararea pandemiei de către OMS. De altfel, nu se poate concepe ca o autoritate a unui stat membru care are competențe limitate teritorial între granițele proprii să fie îndrituită să declare extinderea unei epidemii pe mai multe continente.

Și sub aspect gramatical, se constată că sintagma utilizată de legiuitor în art. 6 lit. c din Legea nr. 136/2020 este aceea de „certificare” a pandemiei de către CNSU și nu aceea de a „declarare, stabilire”. Sensul comun al noțiunii de certificare este acela de a adevări, a confirma, a întări (printr-un act) exactitatea, valabilitatea unui fapt, a unui înscris. Așadar, declararea pandemiei de organizația mondială competentă în materie este condiția esențială, sine qua non, în vederea producerii de efecte juridice, nefiind validă teza reclamantului potrivit cu care efectele juridice se produc numai dacă sunt îndeplinite în mod cumulativ atât condiția de declararea pandemiei de OMS, cât și condiția privind certificarea acesteia de CNSU. Această concluzie se impune cu evidență și din faptul că prevederea relativă la certificarea pandemiei de CNSU este în vigoare de la 18 iulie 2020, ulterior așadar declarării pandemiei de către OMS.

(Decizia civilă nr. 109 din data de 09 iulie 2021)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Curții de Apel București - Secția a VIII-a Contencios Administrativ și fiscal la data de 7.07.2021, reclamantul a solicitat în contradictoriu cu pârâțul Comitetul Național pentru Situații de Urgență, reprezentat legal prin Departamentul pentru Situații de Urgență din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în temeiul art. 15 alin. (4) din Legea nr. 136/2020:

1) anularea Hotărârii Comitetului Național nr. 43/2021 privind aprobarea listei țărilor/teritoriilor de risc epidemiologic ridicat, criteriile pe baza cărora se stabilesc acestea, precum și a regulilor de aplicare a măsurii carantinei asupra persoanelor care sosesc din acestea în România și a anexelor aferente;

2) sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a Legii nr.136/2020, în ansamblul său, pentru încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție coroborat cu art. 141 din Constituție , precum și cu excepția de neconstituționalitate a art. 15 alin. (4) din Legea nr. 136/2020, așa cum a fost modificată prin O.U.G. nr. 63/2021, în limita sintagmei „în termen de 5 zile de la publicarea actului administrativ în Monitorul Oficial al României”, pentru încălcarea art. 1 alin. (5) , art. 21, art. 52, art. 126 alin. (6) și art. 53 din Constituție;

3) obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Reclamantul a arătat că prin raportare la art. 29 alin. (1), (2), (3) și (4) din Legea nr.47/1992 cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată este admisibilă, fiind îndeplinite condițiile cumulative privind: a) starea de procesivitate, în care ridicarea excepției de neconstituționalitate apare ca un incident procedural creat în fața unui judecător sau arbitru, ce trebuie rezolvat premergător fondului litigiului; b) activitatea legii, în sensul că excepția privește un act normativ, lege sau ordonanța, după caz, în vigoare; c) prevederile care fac obiectul excepției să nu fi fost constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale; d) excepția să conducă la soluționarea cauzei, în orice fază și stadiu al litigiului; e) sesizarea să fie scrisă și motivată, sens în care va cuprinde dispozițiile legale atacate, articolele neconstituționale pretins încălcate, argumentele pe care partea se sprijină și după caz, probele pe care înțelege să le folosească.

Excepția are legătură cu soluționarea cauzei, întrucât actul normativ atacat a fost emis, potrivit preambulului, în temeiul Legii nr. 136/2020 și a fost atacat potrivit art. 15 alin. (4) din aceeași lege.

Indică ca dispoziții constituționale încălcate: art. 1 alin. (3) și (5), art. 141, art. 21, art.52, art. 126 alin. (6) din Constituție.

Asupra criticilor de neconstituționalitate ale Legii nr. 136/2020 în ansamblul său citează secțiunea (2.2) din expunerea de motive a legii, subliniind că, prin raportare la scopul acestei legi de creare a cadrului legal al măsurilor cu caracter excepțional care pot fi impuse pentru limitarea răspândirii infecției cu agenți patogeni, reiese cu puterea evidenței că prin acest act normativ, se stabilesc măsuri restrictive pentru prevenirea și combaterea epidemiilor/pandemiilor care vizează restrângerea drepturilor și fundamentale pentru apărare/ocrotirea sănătății publice. Aceste măsuri pot fi: carantinare zonală, carantinare individuală, izolare și detașarea personalului.

Reclamantul citează art. 2, art. 7 din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social.

Prin raportare la fișa legislativă disponibilă pe site-ul Senatului, cât și cea disponibilă pe site-ul Camerei Deputaților, rezultă că nu există nici o adresă prin care să se arate că un astfel de aviz a fost solicitat. Prin adresa nr. 4481/2021, Consiliul Economic și Social a menționat că avizul său nu a fost solicitat.

Totodată, în expunerea de motive a proiectului emis de inițiator - Guvern, se arată la secțiunea a 6-a "Consultările efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ", la pct. 6.5,

intitulat: Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ, b) Consiliul Suprem de Apărare a Tarii, c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi, se face referire doar la avizul favorabil emis Consiliul Legislativ cu nr. 649/2020.

În aplicarea normelor constituționale de referință (art. 141 din Constituție), Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative impune, prin art. 31 alin.(3), ca forma finală a instrumentelor de prezentare și motivare a proiectelor de acte normative să facă referiri la avizul Consiliului Legislativ și, după caz, al altor autorități avizatoare, precum Consiliul Economic și Social. Desigur că, nu este obligatorie și obținerea unui aviz, iar procedura legislativă nu poate fi obstrucționată de pasivitatea autorităților avizatoare. Însă, în cauză, un astfel de aviz nu a fost solicitat. Prin Decizia CCR nr. 221/2 iunie 2020 s-a reținut că lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social este un motiv de neconstituționalitate extrinsecă a actului normativ, fiind încălcat art. 1 alin. (5) raportat la art. 141 din Constituție (a se vedea Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019, Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nr. 377 din 14 mai 2019, Decizia nr. 141 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nr. 389 din 17 mai 2019, Decizia nr. 393 din 5 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 16 iulie 2019), fiind reținută, totodată, și încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție (Decizia nr. 139 din 13 martie 2019).

Reclamantul citează paragraful 85 din Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, cu referire la principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art. 1 alin. (3) din Constituție.

De altfel, și Comisia de la Veneția, în raportul intitulat Rule of law checklist, adoptat în sesiune plenară (Veneția, 11-12 martie 2016), reține că procedura de adoptare a legilor reprezintă un criteriu în aprecierea legalității, care constituie prima dintre valorile de referință ale statului de drept (pct. II A5). Sub acest aspect sunt relevante, între altele, potrivit aceluiași document, existența unor reguli constituționale clare în privința procedurii legislative, dezbaterile publice ale proiectelor de legi, justificarea lor adecvată, existența evaluărilor de impact de adoptarea legilor. Referitor la rolul acestor proceduri, Comisia reține că statul de drept este legat de democrație prin faptul că promovează responsabilitatea și accesul la drepturile care limitează puterile majorității (paragraful 32). (...)

Cu privire la criticile de neconstituționalitate a art. 15 alin.4) din Legea nr. 136/2020, așa cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 63/2021, în limita sintagmei „în termen de 5 zile de la publicarea actului administrativ în Monitorul Oficial al României”, reclamantul evocă Decizia nr. 1.037 din 9 iulie 2009 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 28 alin. (2) din Legea concurenței nr. 21/1996, prin care s-a stabilit că instituirea unui termen pentru atacarea în contencios administrativ a actelor administrative cu caracter normativ emise de Consiliul Concurenței este neconstituțională.

Se ajunge și la o limitare a accesului liber la justiție, nejustificată de existența vreunui dintre împrejurările care, potrivit art. 53 din Constituție, pot constitui motive de restrângere a exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Prin urmare, instituirea unui termen pentru contestarea legalității actelor administrative cu caracter normativ emise de această autoritate contravine dispozițiilor art. 126 alin. (6) din Constituție, care garantează controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice pe calea contenciosului administrativ, precum și celor ale art. 21 alin. (1), care consacră accesul liber la justiție.

Aceleași considerente au fost reținute și prin decizia nr. 136 din 10 martie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (7) din O.U.G. nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, (pct. 18).

Reclamantul opinează că mutatis mutandis, considerentele Curții rămân valabile și pentru art. 15 alin. (4) din Legea nr. 136/2020. Fără a intra foarte adânc în rațiunea legiuitorului, care prin instituirea termenelor foarte scurte a dorit ca procedura de judecată să se judece cu celeritate, totuși norma edictată este de natură a îngădi accesul liber la justiție.

Prin urmare, de la data publicării în Monitorul Oficial a Hotărârii care reglementează condițiile de carantinare la intrarea în țară, stabilite în temeiul art. 4 și art. 11 din Legea nr.136/2020, cetățeanul simplu, care nu apelează la consultanță juridică de specialitate trebuie să anticipez dacă trebuie să plece sau nu în străinătate, iar dacă ulterior perioadei de 5 zile de la publicare actul nu este atacat, acesta va căpăta prezumția absolută de legalitate, prezumție de care pot beneficia doar hotărârile judecătorești definitive și irevocabile.

Spre exemplu, dacă pleacă în străinătate și la întoarcere este carantinat, nu va mai putea să cheme în judecată emitentul actului pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins, și recuperarea pagubei (căci petitul patrimonial este condiționat de anularea actului), tocmai din prisma acestei îngădiri neconstituțională, reținându-se astfel o încălcare a art. 52, art. 126 alin. (6) și art. 21 din Constituție.

De menționat că pe perioada stării de alertă, prin Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea pandemiei de Covid-19, în domeniul Justiției nu sunt instituite măsuri de îngădire a liberului acces la justiție, astfel că se reține și o încălcare a art. 1 alin. (5) din Constituție.

Cu privire la fondul cauzei, reclamantul arată că în anul acesta a fost un an de detenție în care a fost ținut în casă la ore târzii în noapte, deși nu era nimeni pe stradă, a luat amendă că n-a purtat masca cu strada goală, nu i s-a permis să participe la petreceri cu prietenii pentru că reuniunile au fost interzise, a trebuit să își încalce obligațiile de muncă și cele de școlaritate pentru a merge la magazin până în ora 18.00, a acumulat foarte mult stres și kilograme, hipertensiune arterială, atacuri de panică și gastrită, astfel încât consideră că merită să plece într-o bine meritată vacanță în străinătate.

Drept urmare, își dorește să viziteze Marea Britanie - Londra ca să viziteze stadionul Anfield, stadionul echipei sale favorite de fotbal, Big Benul, Palatul Buckingham și multe altele, dar întrucât Marea Britanie este pe lista roșie, la întoarcere urmează să fie carantinat, fiind restrânse o serie de drepturi și libertăți fundamentale, în special dreptul la libera circulație.

Motivul promovării prezentei acțiune este tocmai absurdul de a fi mai întâi supus măsurii carantinei și apoi să atace actele normative în baza cărora s-ar aplica măsura, menționând totodată că este o continuare a demersurilor începute în dosarul nr. 4431/2/2021, în care Curtea de Apel București a constatat inexistența HCNSU nr. 28/2021 și HCNSU nr.40/2021, însă CNSU își acoperă tot timpul lipsurile prin noi acte care tot timpul sunt ilegale.

Menționează că anul trecut a călătorit în Germania, sens în care depune biletele de avion de anul trecut. Precizează că se va adresa pe cale separată cu o cerere în despăgubiri pentru că modul în care autoritățile guvernamentale înțeleg să îl trateze este de neconceput, fiind un contribuabil care plătește taxe și impozite de mii de lei, taxă de școlarizare pentru facultate, iar statul își bate joc de el când vrea să plece în vacanță în străinătate și chiar și cu test negativ este nevoit să stea în carantină 10 sau 14 zile în urma unui act nelegal.

Reclamantul arată că în Marea Britanie după data de 17 iulie se ridică orice restricții.

Pe fondul petitului privind anularea HCNSU nr. 43/2021 arată că motivul de nelegalitate constă în faptul că pentru a emite o hotărâre de natura celei atacate prin prezenta acțiune, este necesară îndeplinirea uneia dintre condițiile cerute expres la art. 6 din Legea nr.136/2020 care reglementează

situațiile de risc epidemiologic și biologic pentru care se instituie măsurile prevăzute de lege:

c) pandemie declarată de Organizația Mondială a Sănătății și certificată prin hotărâre de Comitetul Național pentru Situații de Urgență;

Potrivit dispozițiilor art. 3 lit. o)

o) pandemie - extinderea unei epidemii pe mai multe continente;

Prin Hotărârea atacată, se instituie măsuri pentru prevenirea răspândirii Covid, așa cum însăși din preambul reiese (Având în vedere adoptarea măsurilor pentru punerea în aplicare a cadrului european pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatului digital al UE privind COVID pentru a facilita libera circulație pe durata pandemiei de COVID-19), trebuie analizat dacă în fondul activ al legislației există vreo hotărâre care să certifice pandemia de COVID-19 pe teritoriul României.

Potrivit Evidenței deținută de Consiliul Legislativ organ consultativ de specialitate al Parlamentului ce avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații și ține evidența oficială a legislației României), reiese că hotărârile CNSU care au luat ființă, care există din punct de vedere juridic, care produc efecte juridice și deci care au intrat în circuitul juridic sunt următoarele:

1. HCNSU. nr. 4 / 2006 privind declararea stării de alertă în județele riverane fluviului Dunărea (M. Of. nr. 339/14 apr. 2006); 2. Hotărârea nr. 1/2014 privind declararea stării de alertă în județele Brăila, Buzău și Vrancea (M. Of. nr. 67/27 ian. 2014), 3. HCNSU. nr. 2/2014 privind declararea stării de alertă în județele Ialomița, Călărași, Constanța și Tulcea (M. Of. nr. 72 /29 ian. 2014); 4. HCNSU. nr. 3/ 2014 privind încetarea stării de alertă în județele Brăila, Buzău, Călărași, Constanța, Ialomița, Tulcea și Vrancea, (M. Of. nr. 84/3 feb. 2014); 5. HCNSU. nr. 24/2020 privind aprobarea instituirii stării de alertă la nivel național și a măsurilor de prevenire și control al infecțiilor, în contextul situației epidemiologice generate de virusul SARS-CoV-2 (M. Of. nr. 395/15 mai 2020); 6. HCNSU nr. 43/2021 privind aprobarea listei țărilor/teritoriilor de risc epidemiologic ridicat, criteriile pe baza cărora se stabilesc acestea, precum și a regulilor de aplicare a măsurii carantinei asupra persoanelor care sosesc din acestea în România (M. Of. nr. 658 / 2 iul. 2021).

Cum în mod firesc, pandemia a început în martie 2020, sunt excluse din analiza hotărârile nr. 1,2,3 și 4, așa că trebuie analizată HCNSU nr. 24/2020, reclamantul redând conținutul art. 1-6 din acest act normativ, concluzionând că în singurul act producător de efecte juridice (abrogat între timp - HCNSU 24/2020), emis anterior intrării în vigoare a HCNSU nr. 43/2021, nu exista o dispoziție prin care să se fi certificat pandemia de COVID-19.

Odată stabilită această concluzie, problema care se pune în speță este legalitatea Hotărârii CNSU nr. 43/2021 emisă în temeiul art. 4) și 11) din Legea nr. 136/2020, articole pe care le reclamantul le redă în acțiune.

Emiterea oricăror tipuri de măsuri în temeiul Legii nr. 136/2020 este condiționată de existența unui act normativ prin care să se declare/atesteze/certifice o situație de risc epidemiologic.

Coroborând cele 2 articole de lege, reiese cu puterea evidenței că prin hotărârile CNSU se stabilesc grupurile populaționale pentru care se dispune măsura carantinării și măsurile de exceptare de la aceasta.

În consecință, Hotărârea atacată este emisă cu încălcarea art. 6 din Legea nr. 136/2020, motiv pentru care solicită admiterea acțiunii așa cum a fost formulată.

În drept: Legea nr. 136/2020, Constituția României.

În probațiune, înscrieri, bilete de avion, analize medicale, Evidența Consiliului Legislativ cu privire la hotărârile CNSU, răspunsul Consiliului Economic și Social, sentința civilă nr. 1076/2021.

1.2. Poziția procesuală a pârâtului

La data de 9.07.2021, pârâtul Comitetul Național pentru Situații de Urgență, prin reprezentant legal Departamentul pentru Situații de Urgență din cadrul Ministerului Afacerilor Interne a depus întâmpinare prin care a invocat, în principal, inaplicabilitatea art. 15 alin. (4) din Legea nr. 136/2020, excepția lipsei de interes, iar pe fond, caracterul nefondat al acțiunii.

Sub primul aspect, pârâtul arată că reclamantul nu face dovada vătămării efective a drepturilor sale, acesta nefiind până în prezent, supus carantinării, invocând un eveniment viitor,

respectiv când acesta va vizita Marea Britanie și va fi supus carantinării la întoarcerea în țară, iar călătoria în Germania invocată prin acțiune a fost efectuată în perioada 26 februarie 2020 - 12 martie 2020, moment la care nu fusese instituită starea de urgență sau alertă pe teritoriul României, astfel că nu există o justificare cu privire la aplicarea art. 15 alin 4 din lege, mai ales având în vedere și art. 7 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 136/2020 care specifică modalitatea instituirii carantinei persoanelor. Așadar, actul normativ care stabilește carantina persoanelor este Legea nr. 136/2020, în timp ce art. nr. 1 din HCNSU nr. 40/2021 stabilește doar lista actualizată a zonelor cu risc epidemiologic, iar HCNSU nr. 28/2021 stabilește o serie de măsuri pentru punerea în aplicare a Legii nr. 136/2020.

De asemenea, presupusa viitoare carantină la care susține reclamantul că este posibil să fie supus se aplică, conform art. 7 alin. (2), de către Direcția de Sănătate Publică, printr-o decizie individuală, decizie care poate fi atacată la instanța de judecată.

Cu privire admiterea excepției lipsei de interes a reclamantului, prin raportare la art. art.32 alin.(1) lit. d și art. 33 C.pr.civ., reținând că acțiunea în contencios administrativ nu derogă de la aceste cerințe, în raport cu prevederile art.28 din Legea nr. 554/2004, subliniază faptul că reclamantul invocă un interes viitor, respectiv o eventuală călătorie ce va avea ca efect carantinarea acestuia, ceea ce echivalează cu lipsa interesului în promovarea acțiunii.

Referitor la excepția de neconstituționalitate a Legii 136/2020, solicită respingerea acesteia din următoarele considerente:

Referitor la nesolicitarea avizului Consiliului Economic și Social, fiind invocată încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 141 din Constituția României, prin raportare și la dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, și cele cuprinse la art. 31 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă, pârâțul face referire la jurisprudența Curții Constituționale înc are a fost analizat rolul Consiliului Economic și Social cu rolul consultativ.

Norma constituțională, exprimând sintetic rolul pur consultativ pentru Parlament și Guvern al Consiliului Economic și Social, nu face niciun fel de referire expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul consultativ al Consiliului Economic și Social și nici cu privire la mecanismele de consultare a acestui organ consultativ, acestea fiind tratate în legea de organizare și funcționare a Consiliului, la care Legea fundamentală face trimitere.

Dacă voința legiuitorului constituant ar fi fost în sensul impunerii obligativității solicitării avizului Consiliului Economic și Social, atunci aceasta ar fi fost exprimată în cuprinsul art. 141 din Legea fundamentală, într-un mod asemănător celui folosit la redactarea art. 79 pentru reglementarea rolului și atribuțiilor Consiliului Legislativ.

Nu pot fi reținute criticile de neconstituționalitate aduse prin raportare la art. 141 din Constituția României.

În privința încălcării principiului constituțional al supremației Constituției și al legilor, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa că, în ansamblul normelor constituționale, dispozițiile care cuprind reguli cu caracter procedural incidente în materia legiferării se corelează și sunt subsumate principiului legalității, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, dispozițiile constituționale de referință reglementând etape clare în procesul de adoptare a unei legi, pornind de la inițiativa legislativă și până la intrarea în vigoare, toate subsumate principiului legalității, exigență primordială a statului de drept.

Sub acest aspect, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că „procedura de legiferare apare nu ca un scop în sine, ci ca o premisă pentru asigurarea unei legislații de calitate, în sensul arătat deopotrivă de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Curtea Constituțională într-o amplă jurisprudență. Totodată, respectarea acestei proceduri este o garanție a securității juridice.”

Față de aceste statuări, rezultă că elemente de procedură legislativă precum avizele, a căror consacrare este de rang legal, iar nu constituțional, capătă relevanță constituțională prin prisma

art. 1 alin. (5) din Constituție, iar această relevanță este condiționată de contribuția la realizarea unei legislații de calitate, care să asigure realizarea principiului securității juridice.

Revenind la avizul Consiliului Economic și Social, după cum s-a reținut în jurisprudența Curții, existența sau inexistența acestuia nu afectează constituționalitatea actului normativ criticat.

Chiar reținând art. 31 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă, arată că aplicând prin analogie raționamentul adoptat de Curtea Constituțională la motivarea Deciziei nr. 507/18.09.2019, consideră că necesitatea solicitării avizului Consiliului Economic și Social poate fi apreciată în funcție de implicațiile pe care modificările/completările legislative le au cu privire la legislația existentă.

Trebuie subliniată situația de excepție care a generat adoptarea prevederilor legislative, respectiv specificul situației de criză pe fondul răspândirii epidemiei COVID-19. Se reține faptul că prin adoptarea Legii nr. 136/2020 nu s-a derulat o politică economică, financiară și fiscală ori în domeniul concurenței, ci s-au dispus măsurile necesare, limitate în timp, impuse de o situație de criză generată de pandemia de Covid -19.

Toate aceste măsuri și dispoziții legale au caracter cu totul excepțional, fiind reglementate într-un cadru strict, și care impune, de cele mai multe ori luarea unor măsuri excepționale, de natură politică, economică și de ordine publică.

Consideră că motivarea din documentele care au stat la baza fundamentării prevederilor legale adoptate prin Legea nr. 136/2020 (expunerea de motive, preambulul actului normativ, timpul extrem de scurt în care a fost adoptată) acreditează ideea unei urgențe a măsurilor în cauză și a necesității de adoptare cu celeritate a opțiunilor legislative, astfel că solicitarea avizului Consiliului Economic și Social ar avea caracter pur formal și nu ar conduce spre atingerea dezideratului ante-menționat, privind realizarea unei legislații de calitate.

Pe fondul cauzei, față de susținerea reclamantului că prezenta acțiune "este o continuare a demersurilor începute în dosarul nr. 4331/2/2021, solicită instanțe să pună în vedere reclamantului să precizeze dacă cererea acestuia a formulat-o în dosarul 4331/2/2021 sau este o cerere de sine stătătoare.

Referitor la susținerea că pandemia nu există la nivelul statului român, arată că la 30.01.2020, în contextul în care numărul de infectări cu virusul COVID-19 începea să se înmulțească și zonele afectate să fie din ce în ce mai numeroase, directorul general al Organizației Mondiale a Sănătății dr. Tedros Adhanom a declarat epidemia de COVID-19 ca o urgență de sănătate publică la nivel internațional. Această calificare reprezintă cel mai înalt nivel de avertizare ce poate fi declarat de organizația creată în 1948 și este un puternic semnal pentru statele membre la organizație că trebuie să ia urgent atitudine și să acționeze pentru a preveni o răspândire la nivel și mai larg a epidemiei și pentru o ține cât mai bine sub control, în eventualitatea în care aceasta deja se face simțită .

La data de 11.03.2020, după ce s-au înregistrat 118 000 de infectări cu virusul SARS-CoV-2 în 114 state, directorul general al Organizației Mondiale a Sănătății dr. Tedros Adhanom a ieșit public, declarând calificarea de pandemie acordată răspândirii îmbolnăvirilor cu virusul COVID-19. De asemenea, acesta a rezumat patru linii de acțiune ce ar trebui urmate de guverne: 1. acțiunile de prevenire și pregătire; 2. acțiuni pentru detectarea, protejarea și tratarea cazurilor, 3. acțiuni de reducere a transmiterii. 4. Acțiuni de inovare și învățare.

Conform art. 4 din Constituția Organizației Mondiale a Sănătății , un stat - membru al Organizației Mondiale a Sănătății poate deveni membru al OMS prin semnare sau acceptarea Constituției OMS, în acord și cu regulile naționale de drept constituțional.

În lumina art. 11 alin. (2) din Constituția României, pentru a deveni parte din sistemul de drept național, un tratat semnat de statul român la nivel internațional trebuie ratificat de Parlamentul României.

Prin Decretul nr. 482 din anul 1972 se ratifică modificările aduse Constituției OMS în urma celei de-a XX-a Adunare Mondială a Sănătății, de pe 23 mai 1967.

De asemenea, potrivit Ordonanței Guvernului 41/1994 , care are ca obiect autorizarea plății cotizațiilor la organizațiile internaționale interguvernamentale la care România este parte, statul român este menționat ca fiind membru la Organizația Mondială a Sănătății încă din 1948.

Art. 11 alin. (1) din Constituția României prevede că „statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte”, România se angajează să-și respecte îndatoririle asumate prin tratatele internaționale pe care hotărăște să le încheie sau la care hotărăște să adere.

De altfel, această obligație se poate analiza în raport cu obligația rezultată din art. 2 pct.2 din Carta Națiunilor Unite , care are un conținut asemănător.

Atât Constituția României, cât și documentul ce stă la baza Organizației Națiunilor Unite consacră, potrivit cu rolul lor, o normă imperativă a dreptului internațional public, *jus cogens* de la care nu este permisă în niciun fel derogarea, anume „*pacta sunt servanda*”, menit să confere siguranță și certitudine relațiilor internaționale fără a exista riscul ca una dintre părți să nu-și îndeplinească în mod discreționar obligațiile asumate. Acest principiu este aplicabil indiferent dacă raporturile internaționale se stabilesc între state, între organizații internaționale de drept public sau între state și organizații internaționale de drept public.

Astfel, prin Rezoluția 74/240 de pe data de 03.04.2020, Adunarea Generală a ONU a recunoscut că „pandemia de COVID-19 necesită un răspuns global bazat pe unitate, solidaritate și pe o cooperare multilaterală revigorată” și a încurajat statele să colaboreze pentru a găsi soluțiile potrivite pentru gestionarea și depășirea crizei sanitare.

În plus, prin Rezoluția Omnibus privind un răspuns coordonat și comprehensiv la pandemia de COVID- 19 din 10.09.2020 , Adunarea Generală a calificat pandemia actuală ca „una dintre cele mai mari provocări la nivel global din istoria Națiunilor Unite” și a indicat rolul de catalizator al acțiunilor și măsurilor de răspuns pe care îl are OMS.

Pe cale de consecință, dată fiind relația dintre dreptul național și dreptul internațional și documentele adoptate la nivel internațional, se poate considera că, în virtutea calității de stat - membru al Organizației Mondiale a Sănătății și al Organizației Națiunilor Unite, din momentul declarării pandemiei de COVID-19 de către OMS această măsură a devenit aplicabilă și în România.

A se considera că nu există pandemie pe teritoriul României din cauza faptului că declararea acesteia nu este clar și cert recunoscută într-un act de drept administrativ ar echivala cu o încălcare a obligațiilor asumate de statul român în cadrul tratatelor internaționale la care este parte, ceea ce este inacceptabil.

HCNSU nr. 43/2021 privind aprobarea listei țărilor/teritoriilor de risc epidemiologic ridicat, criteriile pe baza cărora se stabilesc acestea, precum și a regulilor de aplicare a măsurii carantinei asupra persoanelor care sosesc din acestea în România a fost adoptată, astfel cum este stipulat în preambul "având în vedere adoptarea măsurilor pentru punerea în aplicare a cadrului european pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatului digital al UE privind COVID pentru a facilita libera circulație pe durata pandemiei de COVID-19, precum și propunerile formulate în cadrul ședințelor Grupului de Suport Tehnic - Științific, luând în considerare propunerile Institutului Național de Sănătate Publică referitoare la țările/zonle/teritoriile de risc epidemiologic ridicat pentru care se instituie măsura carantinei asupra persoanelor care sosesc în România din acestea".

HCNSU atacat a fost adoptat în primul rând pentru a implementa prevederile Regulamentului UE nr. 2021/953 privind cadrul pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatelor interoperabile de vaccinare, testare și vindecare de COVID-19 pentru a facilita libera circulație pe durata pandemiei de COVID-19.

De asemenea, la baza emiterii HCNSU nr. 43/2021 au stat propunerile INSP, precum și cele ale Grupului de suport tehnic - științific privind gestionarea bolilor înalt contagioase pe teritoriul României, denumit în continuare Grupul.

În cadrul ședințelor Grupului membrii Grupului de Suport au fost consultați cu privire la modul în care previzionează că se va manifesta virusul până în luna septembrie 2021 în contextul apariției noilor tulpini ale virusului și s-a precizat că, potrivit studiilor existente în prezent, se estimează că tulpina Delta va deveni dominantă până în toamnă, generând un număr crescut de îmbolnăviri, în proporție de 70%.

Astfel, deși numărul noilor cazuri de infectare cu virusul Sars-CoV-2 este în scădere, situația epidemiologică rămâne în continuare de natură a fi atent observată, astfel, chiar dacă se justifică anumite măsuri de relaxare, acestea trebuie să fie luate gradual, cu precauție, cu atât mai mult cu cât noile variante ale virusului se dovedesc a fi mai agresive și cu o transmisibilitate mai crescută. În plus, campania de vaccinare împotriva virusului Sars-CoV-2 are o contribuție semnificativă la reducerea numărului de noi infectări. De asemenea, măsurile propuse se aliniază celor propuse de guvernele celorlalte state europene.

Este de menționat faptul că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, trebuie stabilit un just echilibru între interesul personal, individual și interesul societății în ansamblul său. Protejarea intereselor cetățenilor de către stat se poate realiza în mod divers. Pe de o parte, statul asigură drepturile și libertățile cetățenilor prin lipsa de intervenție, lăsând la latitudinea persoanelor felul în care își manifestă libertățile, iar, pe de altă parte, statul poate interveni direct pentru protejarea libertăților, însă acțiunea de intervenire trebuie să fie proporțională cu situația.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede în art. 8 posibilitatea statului de a interveni pentru protejarea interesului societății prin măsuri „care, într-o societate democratică, sunt necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora”, ingerința la adresa dreptului la liberă circulație a anumitor persoane fiind justificată de protejarea interesului social.

Se poate aprecia că măsurile stabilite prin HCNSU nr. 43/2021 au fost emise, pe de o parte, pentru a implementa Regulamentul UE nr. 2021/53, iar pe de altă parte, pentru respectarea obligației statului de ocrotire a sănătății publice, fiind adoptate și implementate avându-se în vedere necesitatea asigurării unui just și proporțional echilibru între drepturile și libertățile fundamentale, în ansamblul lor, fiind așadar temeinică și legală.

Probe, - înscrisuri: - HCNSU nr. 43/2021, minuta ședinței Grupului de suport tehnico-științific privind gestionarea bolilor înalt contagioase pe teritoriul României din data de 29.06.2021, minuta ședinței Grupului de suport tehnico-științific privind gestionarea bolilor înalt contagioase pe teritoriul României din data de 01.07.2021, Hotărârea nr. 2/01.07.2021 a Grupului de suport tehnico-științific privind gestionarea bolilor înalt contagioase pe teritoriul României - adresa INSP 11336/29.06.2021 - adresa INSP nr. 11521/01.07.2021.

1.3.Aspecte procesuale:

A fost administrată proba cu înscrisuri.

Prin încheierea de ședință din 9.07.2021, Curtea a admis cererea reclamantului de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 136/2020 prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (3) și 5 corob. cu art. 141, art. 1 alin. (5), art. 21, art.52, art. 126 alin. (6), art. 53 din Constituția României, pentru considerente prezentate în acea încheiere.

2.Considerentele Curții de Apel asupra cauzei:

2.1 Analizând cu prioritate potrivit art. 248 C.pr.civ. excepția lipsei de interes a reclamantului în promovarea prezentei acțiuni în anulare, Curtea urmează a o respinge ca fiind neîntemeiată, având în vedere, pe de o parte, că argumentele pârâtului în susținerea lipsei interesului născut și actual al reclamantului în formularea cererii vizează în fapt aspecte care antamează chestiuni legate indisolubil de fondul acțiunii, iar pe de altă parte, că este îndeplinită condiția din art. 15 alin. (4) din Legea nr. 136/2020 prin raportate la art. 33 teza a II-a C.pr.civ.

care are în vedere existența unui interes preventiv cu privire la încălcarea unui drept subiectiv amenințat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara.

2.2 Aplicând art. 12 C.pr.civ., Curtea va respinge ca neîntemeiată solicitarea reclamantului de amendare a pârâtului pentru invocarea cu rea-credință a excepției absolute și peremptorii menționate, constatând că invocarea acesteia a fost realizată în contextul exercitării normale a dreptului la apărare, în sensul art. 13 alin. (3) teza finală C.pr.civ..

În cauză, nu este incident un caz de exercitare abuzivă și cu rea-credință a drepturilor procesuale ale pârâtului prin deturnarea dreptului procedural în discuție de la finalitatea legală prin depășirea limitelor interne dreptului la apărare.

2.3 Asupra fondului acțiunii în anulare a Hotărârii Comitetului Național pentru Situații de Urgență nr. 43/2021 din 1 iulie 2021 privind aprobarea listei țărilor/teritoriilor de risc epidemiologic ridicat, criteriile pe baza cărora se stabilesc acestea, precum și a regulilor de aplicare a măsurii carantinei asupra persoanelor care sosesc din acestea în România (M. Of nr. 658 din 2 iulie 2021):

Motivul de nelegalitate invocat de reclamant vizează încălcarea art. 6 lit. c) din Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, în absența unei hotărâri emise de către Comitetul Național pentru Situații de Urgență prin care pandemia să fi fost certificată.

Curtea va respinge acțiunea în anulare ca fiind neîntemeiată pentru următoarele argumente care vizează temeiul și cadrul juridic mai larg de drept al Uniunii Europene în care Hotărârea CNSU nr. 43/2021 a fost emisă, iar pe de altă parte, regimul juridic al certificării de către CNSU a pandemiei în contextul aplicării directe a normelor de dreptul internațional public incidente în materie.

Preliminar, pentru a stabili eventuala legătură între art. 6 lit. c) din Legea nr. 136/2020 și actul atacat, Curtea arată că în preambulul Hotărârii nr. 43/2021 se arată că aceasta este emisă:

„în vedere adoptarea măsurilor pentru punerea în aplicare a cadrului european pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatului digital al UE privind COVID pentru a facilita libera circulație pe durata pandemiei de COVID-19, precum și propunerile formulate în cadrul ședințelor Grupului de Suport Tehnico-Științific,

(...)

în temeiul prevederilor art. 4 și art. 11 alin. (1) din Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 20 din O.U.G. nr.21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 15/2005, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 2 și art. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 94/2014 privind organizarea, funcționarea și componența Comitetului național pentru situații speciale de urgență”

În concret, statul român a luat măsurile organizatorice necesare vizate prin Regulamentul (UE) 2021/953 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2021 privind cadrul pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatelor interoperabile de vaccinare, testare și vindecare de COVID-19 (certificatul digital al UE privind COVID) pentru a facilita libera circulație pe durata pandemiei de COVID-19, precum și în temeiul Recomandării (UE) 2020/1475 a Consiliului din 13 octombrie 2020 privind o abordare coordonată a restricționării liberei circulații ca răspuns la pandemia de COVID-19.

Se reține în cadrul Recomandării (UE) 2020/1475 a Consiliului din 13 octombrie 2020 că prin concluziile privind COVID-19 adoptate de Consiliu la 13 februarie 2020, statele membre UE au fost îndemnate să acționeze împreună, în cooperare cu Comisia, într-un mod proporțional și adecvat, cu scopul de a dezvolta o coordonare strânsă și sporită între statele membre pentru a asigura eficacitatea tuturor măsurilor, inclusiv, dacă este necesar, a măsurilor privind călătoriile,

protejând totodată libera circulație în interiorul Uniunii și pentru a asigura o protecție optimă a sănătății publice.

Se arată că întrucât pandemia de COVID-19 a creat o situație de urgență sanitară fără precedent, protecția sănătății publice a devenit o prioritate absolută atât a Uniunii, cât și a statelor sale membre. Pe baza protecției sănătății publice, statele membre pot lua măsuri care restricționează libera circulație a persoanelor în cadrul Uniunii. În conformitate cu articolul 168 alineatul (7) din TFUE, definirea politicilor naționale de sănătate, inclusiv organizarea și prestarea de servicii de sănătate și de îngrijire medicală, este responsabilitatea statelor membre și, prin urmare, poate varia de la un stat membru la altul.

Deși statele membre sunt competente să decidă cu privire la măsurile cele mai adecvate pentru protejarea sănătății publice, inclusiv, de exemplu, cerințele privind carantina sau testarea, s-a considerat că este oportun să se asigure coordonarea unor astfel de măsuri, cu scopul de a garanta exercitarea dreptului la liberă circulație și de a combate o amenințare transfrontalieră gravă pentru sănătate, cum este COVID-19.

Elementele esențiale ale mecanismului de coordonare sporită a statelor membre UE în adoptarea măsurilor de restricționare a liberei circulații pe motive de sănătate publică sunt evidențiate la punctele 12 – 19 din Recomandarea (UE) 2020/1475 a Consiliului din 13 octombrie 2020:

„O abordare coordonată între statele membre necesită eforturi comune cu privire la următoarele puncte-cheie: aplicarea unor criterii și praguri comune pentru a decide cu privire la introducerea de restricții legate de libera circulație, cartografierea riscului de transmitere a COVID-19 pe baza unui cod de culori stabilit de comun acord, precum și o abordare coordonată în ceea ce privește eventualele măsuri care ar putea fi aplicate în mod corespunzător persoanelor care se deplasează între zone, în funcție de nivelul riscului de transmitere în zonele respective.

Criteriile și pragurile menționate în prezenta recomandare se bazează pe datele puse la dispoziție de statele membre. Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor ar trebui să publice și să actualizeze săptămânal un set cuprinzător de date și hărți care prezintă situația criteriilor comune pentru regiunile UE, utilizând datele furnizate de statele membre.

Ținând seama de evoluția situației epidemiologice, Comisia, cu sprijinul Centrului European de Prevenire și Control al Bolilor, ar trebui să evalueze în mod regulat criteriile, nevoile în materie de date și pragurile menționate în prezenta recomandare, inclusiv pentru a determina dacă alte criterii ar trebui să fie luate în considerare sau dacă pragurile ar trebui să fie adaptate, și să transmită constatările sale Consiliului spre examinare, împreună cu o propunere de modificare a recomandării, dacă este necesar.”

În aplicarea acestei obligații de coordonare sporită a tuturor statelor membre UE, Curtea subliniază că este evident raportat la prevederile art. 1, 2 ș.u. din Hotărârea nr.43/2021, inclusiv văzând mențiunea de la finalul Anexei Hotărârii privind lista cu clasificarea țărilor/teritoriilor în funcție de rata de incidență cumulată potrivit cu care hotărârea are la bază „date publicate de ECDC joi, 1 iulie 2021, pentru perioada 14 - 27 iunie 2021” că actul atacat pune în practică la nivel național tocmai abordarea coordonată dintre statele membre UE în materia restricționării liberei circulații ca răspuns la pandemia de COVID-19 în următoarele domenii-cheie: aplicarea unor criterii și praguri comune pentru a decide cu privire la introducerea de restricții privind libera circulație, cartografierea zonelor cu risc de transmitere a SARS-CoV-2, pe baza unui cod de culori stabilit de comun acord, măsurile adecvate care ar putea fi aplicate persoanelor care călătoresc înspre sau dinspre zonele de risc, în funcție de nivelul riscului de transmitere a SARS-CoV-2 în zonele respective, cu luarea în considerare a datelor emise de către Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor care publică săptămânal o hartă a statelor membre cu date despre ratele de notificare, ratele de testare și ratele testelor pozitive privind COVID-19, defalcate pe regiuni.

Sub acest aspect, Curtea face trimitere la întreg capitolul intitulat *Coordonarea între statele membre* din Recomandarea (UE) 2020/1475 a Consiliului din 13 octombrie 2020 de la

punctele 17 – 24, pentru a concluziona că, astfel cum rezultă din însuși preambulul Hotărârii nr. 43/2021, actul normativ atacat urmărește tocmai adoptarea în plan intern a măsurilor pentru punerea în aplicare a cadrului european comun privind o abordare coordonată a restricționării liberei circulații ca răspuns la pandemia de COVID-19.

De asemenea, așa cum s-a arătat anterior, Hotărârea atacată vizează luarea la nivel național a măsurilor pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatului digital al UE privind COVID în baza Regulamentului (UE) 2021/953 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2021 privind cadrul pentru eliberarea, verificarea și acceptarea certificatelor interoperabile de vaccinare, testare și vindecare de COVID-19 (certificatul digital al UE privind COVID) pentru a facilita libera circulație pe durata pandemiei de COVID-19, act cu aplicabilitate generală, obligatorie în toate elementele sale și direct aplicabil în toate țările Uniunii Europene în baza art. 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Prin urmare, ca o primă concluzie, Hotărârea nr. 43/2021 se încadrează în executarea obligațiilor statului român asumate la nivel european în contextul de urgență sanitară creată de pandemia de COVID-19 cu scopul asigurării protecției sănătății publice ca o prioritate absolută atât a Uniunii, cât și a statelor sale membre.

În alt doilea rând, strict formal, baza legală națională a adoptării Hotărârii nr. 43/2021 este indicată în preambulului actului - art. 4 și art. 11 alin. (1) din Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fără o trimitere expressis verbis la art. 6 din Legea nr. 136/2020, despre care reclamantul pretinde că ar fi fost nesocotit în absența unei hotărâri CNSU de certificare a pandemiei.

Potrivit art. 6 din Legea nr. 136/2020, *situațiile de risc epidemiologic și biologic pentru care se instituie măsurile prevăzute în prezenta lege sunt următoarele:*

(...)

c) pandemie declarată de Organizația Mondială a Sănătății și certificată prin hotărâre de Comitetul Național pentru Situații de Urgență;

Art. 3 lit. a) din Legea nr. 136/2020 definește:

m) urgență de sănătate publică de importanță internațională - un eveniment neobișnuit care, conform Regulamentului sanitar internațional 2005, aprobat de Adunarea Generală a Organizației Mondiale a Sănătății și pus în aplicare prin H.G. nr. 758/2009, constituie un risc pentru sănătatea publică prin răspândirea internațională a bolii și cere un potențial răspuns internațional coordonat;

o) pandemie - extinderea unei epidemii pe mai multe continente;

Ceea ce se desprinde din această definiție este că în mod evident numai Organizația Mondială a Sănătății poate declara pandemia potrivit competențelor sale care reies din Constituția sa (capitolul II). *"OMS acționează ca autoritate de conducere și coordonare în domeniul sănătății internaționale în domeniul sănătății" și lucrează în strânsă colaborare cu agențiile ONU, ministerele naționale de sănătate și organizațiile profesionale"* (articolul 2).

Curtea reamintește în contextul actual faptul că la 30 ianuarie 2020, directorul general al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) a declarat o urgență de sănătate publică de importanță internațională cu privire la epidemia provocată la nivel mondial de coronavirusul sindromului respirator acut sever 2 (SARS-CoV-2), care cauzează boala coronavirusului 2019 (COVID-19).

La 11 martie 2020, OMS a evaluat drept pandemie situația cauzată de COVID-19.

Acest aspect nu este combătut în prezenta cauză, poziția exprimată de reclamant în dezbaterile orale fiind aceea că nu se contestă existența pandemiei cauzată de COVID-19, astfel cum a fost aceasta declarată de Organizația Mondială a Sănătății.

Aspectul litigios evocat de reclamant ca motiv de nelegalitate a actului subsecvent, Hotărârea CNSU nr. 43/2021, vizează nerespectarea condiției de certificare a pandemiei prin

hotărâre de Comitetul Național pentru Situații de Urgență potrivit art. 6 lit. c) din Legea nr.136/2020.

În opinia Curții, prevederea din art. 6 lit. c) din Legea nr. 136/2020 trebuie interpretată sistematic, teleologic, gramatical și logic prin raportare la ansamblul actului normativ, la scopul și regimul juridic specific al măsurilor din domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, în scopul producerii de efecte juridice și nu în sens contrar, într-o manieră de interpretare care, prin formalism excesiv, să vizioneze de conținut norma juridică supusă analizei.

Prima observație care se impune cu evidență privește data intrării în vigoare a Legii nr.136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic care a fost publicată în M.OF nr. 634 din 18 iulie 2020.

La acea dată, pandemia era deja declarată de către directorul OMS, producând din 11 martie 2020 efecte juridice atât în plan internațional, cât și în plan național.

Așadar, condiția „certificării pandemiei prin hotărâre a CNSU” din cuprinsul art. 6 lit.c) din Legea nr 136/2020, invocată ca motiv de nelegalitate a actului normativ atacat, trebuie înțeleasă în acest context normativ care a intervenit *post factum* declarării pandemiei la nivel mondial și care deja produsese efectele juridice cunoscute inclusiv în plan național.

De asemenea, pentru a înțelege legătura dintre cele condiții prevăzute de art. 6 lit. c) din Legea nr. 136/2020 – declarare și certificare a pandemiei - trebuie subliniat regimul de drept internațional public care atribuie competențe Organizației Mondiale a Sănătății în declararea pandemiei, regim obligatoriu în dreptul intern potrivit art. 11 din Constituția României în corelare cu art. 19 din Constituția OMS.

Curtea subliniază că potrivit articolului 62 din Constituția OMS, competențele de reglementare (a se vedea și Regulamentele Sanitare Internaționale emise de OMS) sunt extinse, putând să oblige statele fără a fi nevoie de semnarea și ratificarea formală.

Prin urmare, indiferent de existența sau inexistența formală la nivelul statului membru al OMS a oricărui tip de act emis ulterior de o autoritate națională care să facă referire la pandemia declarată anterior în baza atribuțiilor sale la nivel internațional de OMS, ceea ce produce efecte juridice imediate este, în mod necesar și suficient, declararea pandemiei de către OMS. De altfel, nu se poate concepe ca o autoritate a unui stat membru care are competențe limitate teritorial între granițele proprii să fie îndrituită să declare extinderea unei epidemii pe mai multe continente.

Și sub aspect gramatical, se constată că sintagma utilizată de legiuitor în art. 6 lit. c) din Legea nr. 136/2020 este aceea de „certificare” a pandemiei de către CNSU și nu aceea de a „declarare, stabilire”. Sensul comun al noțiunii de certificare este acela de a *adeveri, a confirma, a întări (printr-un act) exactitatea, valabilitatea unui fapt, a unui înscris*. Așadar, declararea pandemiei de organizația mondială competentă în materie este condiția esențială, sine qua non, în vederea producerii de efecte juridice, nefiind validă teza reclamantului potrivit cu care efectele juridice se produc numai dacă sunt îndeplinite în mod cumulativ atât condiția de declararea pandemiei de OMS, cât și condiția privind certificarea acesteia de CNSU. Această concluzie se impune cu evidență și din faptul că prevederea relativă la certificarea pandemiei de CNSU este în vigoare de la 18 iulie 2020, ulterior așadar declarării pandemiei de către OMS.

Pentru a stabili relevanța juridică a acțiunii de „certificare” a pandemiei de către CNSU, trebuie avute în vedere în concret și atribuțiile principale acestei autorități prin raportare la art. 20 din O.U.G. nr. 21/ 2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, respectiv din art. 2 alin. (2) din H.G. nr . 94/ 2014 privind organizarea, funcționarea și componența Comitetului național pentru situații speciale de urgență:

Comitetul național asigurat:

a) îndeplinirea atribuțiilor specifice pe linia realizării în România a obiectivelor strategiilor europene și internaționale de reducere a dezastrelor;

b) adoptarea de politici și strategii pentru cunoașterea, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, precum și pentru limitarea efectelor;

c) coordonarea gestionării situațiilor de urgență determinate de principalele tipuri de risc prevăzute în anexa nr. 2;

d) monitorizarea permanentă și evaluarea riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților, din domeniul de competență;

e) îndeplinirea atribuțiilor și sarcinilor stabilite prin alte dispoziții legale.

Și din interpretarea coroborată a acestor prevederi, rezultă prevalența obligațiilor care revin acestei autorități în baza dreptului internațional (fie în calitate de stat membru OMS, fie de stat membru UE), acesta fiind cadrul juridic relevant pentru interpretarea art. 6 lit. c) din Legea nr. 136/2020.

În opinia Curții, interpretarea pe care reclamantul o dă noțiunii de certificare de către CNSU a pandemiei ignoră tocmai ansamblul normelor de dreptul internațional public incidente în materia atribuțiilor OMS, precum și cadrul juridic de drept al Uniunii Europene care a stat la baza emiterii Hotărârii CNSU nr. 43/2021.

Pentru toate aceste considerente, Curtea va respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea reclamantului în anularea Hotărârii CNSU nr. 43/2021 privind aprobarea listei țărilor/teritoriilor de risc epidemiologic ridicat, criteriile pe baza cărora se stabilesc acestea, precum și a regulilor de aplicare a măsurii carantinei asupra persoanelor care sosesc din acestea în România și a anexelor aferente.

3. Domeniu. Drept fiscal.

Cerere suspendare executare decizie de impunere. Caz bine justificat. Suspendare executare act al autorității locale în baza căreia a fost emisă decizia de impunere.

- Legea 554/2004 privind contenciosul administrativ, art. 14

Curtea reține că suspendarea executării actului administrativ care a stat la baza emiterii deciziei de impunere, este o împrejurare de natură a crea serioase dubii cu privire la legalitatea deciziei de impunere. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a avut în vedere faptul că suspendarea executării Hotărârii Consiliului Local s-a dispus ca urmare a reținerii de către instanța investită cu analizarea cererii, a unor împrejurări de natură a crea dubii serioase cu privire la legalitatea hotărârii emise de Consiliul Local Sinaia. Ori, din această perspectivă, Curtea constată că în mod corect a apreciat instanța de fond că se poate reține că există o împrejurare de natura a crea serioase dubii cu privire la legalitatea deciziei de impunere, în condițiile în care legalitatea actului administrativ în baza căruia organul fiscal a emis decizia de impunere este pusă la îndoială, iar acest fapt rezultă dintr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(Decizia civilă nr. 1552 din data de 29 iulie 2021)

Prin încheierea de ședință din 11.01.2021 pronunțată de Tribunalul București a admis cererea de suspendare a executării formulată de reclamanta M.S. Margareta a României – Custodele Coroanei în contradictoriu cu pârâții Orașul Sinaia prin Primar și Primăria Sinaia – Serviciul Buget – Birou Taxe și Impozite și a dispus suspendarea executării parțiale a deciziei de impunere nr. 2061/14.05.2020 cu privire la suma de 499.025,39 lei până la soluționarea definitivă a cauzei privind anularea deciziei de impunere.

Împotriva sentinței au formulat recurs pârâtele Primăria Sinaia – Serviciul Buget – Birou Taxe și Impozite și Unitatea Administrativ – Teritorială Orașul Sinaia prin care au solicitat casarea și în rejudecare respingerea cererii de suspendare a executării deciziei de impunere nr. 2061/14.05.2020, ca neîntemeiată.

În motivare, au arătat în esență că prima instanță nu a procedat la o calificare juridică corectă a acțiunii, cu încălcarea dispozițiilor art. 22 alin. (1), (2), (4) și (6) C.pr.civ.. Astfel, instanța nu a făcut o calificare a cererii de suspendare, respectiv dacă a fost formulată în temeiul art. 14 sau art. 15 Legea 554/2004, dar a dispus suspendare până la soluționarea definitivă a acțiunii în anulare. Au arătat că petitul cererii nu seamănă cu dispozitivul încheierii recurate.

Au mai arătat că prima instanță nu a respectat dispozițiile art. 14 alin. (2), art. 16 alin.(2) și art. 20 alin. (2) Legea nr. 554/2004 dispunând suspendarea executării deciziei de impunere pe o perioadă excesiv de lungă, ceea ce contravine prezumției de legalitate de care se bucură actele administrative. Astfel, prima instanță a dispus suspendarea executării deciziei de impunere până la soluționarea definitivă a cererii în anulare și totodată a dispus suspendarea judecării până la soluționarea definitivă a dosarului a cărei judecată a fost de asemenea suspendată până la soluționarea de către Curtea Constituțională excepției de neconstituționalitate a art. 489 alin. (5) – (7) Legea nr. 227/2015.

În aceste condiții a susținut că instanța de fond a dispus suspendarea Deciziei de impunere nr. 2061/2020 fără a avea în vedere particularitățile cauzei, fapt care a condus în fapt la o suspendare a unui act administrativ pentru o durată de 3 - 4 ani - ceea ce conduce la o încălcare a vremenliciei suspendării actului administrativ, o încălcare a principiului celerității procedurii administrative și, implicit, la o încălcare a principiului legalității actului administrativ.

Au mai arătat că prima instanță nu a analizat deloc apărările pe care le-a formulat, sau motivele pentru care a înlăturat aceste apărări în favoarea criticilor reclamantei.

Au susținut că raționamentul instanței, de admitere a cererii de suspendare, nu are la baza un probatoriu - reclamanta prezentând simple afirmații nesusținute pe care instanța le-a preluat fără o verificare.

Au mai arătat că prima instanță a făcut o greșită interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 14 Legea nr. 554/2004. Astfel, au susținut că în mod eronat a apreciat că este îndeplinită condiția cazului bine justificat în condițiile în care prin măsura dispusă nu a fost lezat un drept sau un interes legitim și nici nu există indicii temeiniciei cu privire la nelegalitatea măsurii dispuse.

Au susținut că în mod nelegal instanța de fond a apreciat ca Decizia de impunere nr.2061/14.05.2020 nu se bucura de prezumția de legalitate întrucât ar exista indicii care să dea naștere unei îndoieli serioase în privința legalității acesteia.

Împrejurarea ca ulterior emiterii Deciziei de impunere a fost suspendată hotărârea Consiliului Local prin care a fost decisă majorarea impozitului nu este de natura a conduce automat la suspendarea Deciziei de impunere, întrucât hotărârea instanței de judecată privind suspendarea nu produce efecte decât pentru viitor.

Ca atare, nu se putea retine existența unor împrejurări legate de starea de fapt și de drept, care sunt de natură să creeze o îndoială serioasă în privința legalității actului administrativ la momentul emiterii sale.

Au apreciat instanța de fond în mod nelegal a reținut ca întemeiată critica reclamantei potrivit căreia suspendarea HCL nr. 223/2019 este motiv suficient pentru a se dispune și suspendarea Deciziei de impunere având în vedere ca acesta nu este un motiv de nelegalitate (mai ales ca nu este unul care să vizeze direct legalitatea Deciziei de impunere).

Decizia de impunere nu a fost emisă cu nerespectarea dispozițiilor legale sau a soluției de suspendare pronunțate de către instanța de judecată, aceasta fiind ulterioară emiterii deciziei de impunere.

Simpla suspendare a efectelor HCL nr. 223/2019 nu este de natura a conduce la concluzia aparentei de nelegalitate. Legalitatea actelor se verifică în raport de legislația existentă la momentul emiterii actului administrativ, iar nu la situații ulterioare.

Împrejurarea ca, ulterior emiterii Deciziei, instanța de judecată a dispus suspendarea HCL nr. 223/2019 nu conduce cu „efect imediat” la anularea retroactivă a Deciziei de impunere nr.

2061/14.05.2020, efectele încheierii din 09.06.2020 pronunțate de către Tribunalul București, producându-se numai pentru viitor.

Prin urmare, au susținut că nu există niciun motiv de nulitate a deciziei de impunere nr.2068/14.05.2020.

Au mai arătat că raportat la petitul contestației administrative, decizia de soluționare nr.17823/09.07.2020 a fost emisă cu respectarea dispozițiilor legale.

În privința cerinței pagubei iminente a arătat că nu este îndeplinită în condițiile în care prin decizia de impunere ce formează obiectul cauzei au fost stabilite obligații fiscale pe care reclamanta le datorează bugetului local.

Pretinsul prejudiciu suferit de reclamanta este de 499.025,39 lei - valoare care trebuie raportată la valoarea activelor din patrimoniul reclamantei. Astfel, urmează a se observa ca valoarea de 499.025,39 lei este nesemnificativă comparativ cu valoarea bunurilor pe care reclamanta le deține doar în localitatea Sinaia (

Astfel, deși suma de 499.025,39 lei ar putea fi privita ca fiind una mare, raportat la patrimoniul reclamantei, nu este de natura a produce o vătămare reală acesteia.

Intimata-reclamantă M.S Margareta a României – Custodele Coroanei a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea recursului, ca nefondat.

În privința criticilor referitoare la lipsa calificării juridice a acțiunii, a arătat că, acțiunea fiind introdusă după parcurgerea procedurii prealabile, este o acțiune întemeiată pe art. 15 din Legea nr. 554/2004, pe care însăși Legea îl raportează la art. 14, cu care se completează, nefiind necesare lămuriri suplimentare.

Cu privire la durata suspendării executării, a arătat că durata proceselor este o realitate a sistemului judiciar românesc și că ea afectează în egală măsură ambele părți.

A mai arătat că recurențele aveau posibilitatea să atace încheierea prin care s-a dispus suspendarea executării HCL nr. 223/2019, act administrativ care a stat la baza emiterii deciziei de impunere ce formează obiectul prezentei cauze.

A susținut că suspendarea parțială a deciziei de impunere reiese automat din suspendarea executării HCL 223/2019, soluție care este definitivă.

De asemenea a susținut că prima instanță a făcut aplicarea logică a efectelor încheierii de suspendarea HCL nr. 223/2019, care a fost suficientă și temeinică pentru a pronunța suspendarea executării deciziei de impunere.

A susținut că în mod corect prima instanță a reținut că este îndeplinită condiția cazului bine justificat în condițiile în care decizia de impunere a fost emisă în temeiul HCL 223/2019.

Chiar dacă, în mod obișnuit, analiza de nelegalitate se face cu privire la actele existente în fondul activ al legislației la data emiterii actului administrativ atacat, totuși, dispariția ulterioară a acestora nu poate rămâne fără efect în cazul unui act administrativ ale cărui efecte nu s-au produs încă definitiv, deoarece legalitatea trebuie să subziste în orice moment când actul își produce efecte

În privința pagubei iminente a arătat că existența acesteia a fost dovedită în fața instanței care a decis suspendarea executării HCL 223/2019, iar această dezlegare se impune cu valoarea de adevăr, soluția instanței fiind definitivă.

A susținut că oricum raportat la valoarea obligației fiscale stabilite prin decizia de impunere ce formează obiectul cauzei, existența prejudiciului este evidentă pentru orice contribuabil indiferent de situația patrimonială.

Examinând sentința recurată prin prisma criticilor formulate, Curtea reține următoarele:

În privința motivului de casare prev. de art. 488 alin. (1) pct. 5 C.pr.civ. Curtea constată, contrar susținerilor recurentelor, că nu se reține o încălcare de către prima instanță a dispozițiilor art. 22 alin. (1), (2), (4), (6) C.pr.civ.. Astfel, Curtea constată că prin cererea de chemare în judecată intimata-reclamantă a solicitat suspendarea executării deciziei de impunere nr. 2061/14.05.2020 în privința sumei de 499.025,39 lei până la judecarea definitivă a cauzei. Ori,

raportat la modalitatea de formulare a petiului cererii de suspendare, Curtea reține că nu se impunea clarificarea de către prima instanță a temeiului juridic al cererii de suspendare, având în vedere că suspendarea executării până la soluționarea definitivă nu se poate solicita decât în temeiul art. 15 Legea nr. 554/2004. Cât privește referirile din cuprinsul cererii de chemare în judecată la dispozițiile art. 14 Legea nr. 554/2004, Curtea reține că acestea nu sunt de natură a crea dubii cu privire la temeiul juridic al acțiunii, întrucât condițiile de admisibilitate de fond ale cererii de suspendare sunt reglementate în art. 14, articol la care face trimitere chiar art. 15 Legea 554/2004.

Prin urmare, Curtea reține că în mod corect prima instanță, cu respectarea limitelor investiției, a analizat cererea de suspendare a executării prin raportare la dispozițiile art. 15 Legea nr. 554/2004, ceea ce corespunde exigențelor prev. de art. 22 alin. (1), (2), (4) și (6) C.pr.civ.

În privința criticilor formulate de recurente tot prin raportare la motivul de casare prev. de art. 488 alin. (1) pct. 5 C.pr.civ., cu privire la nerespectarea de către prima instanță a dispozițiilor art. 14 alin. (2), art. 16 alin. (2) și art. 20 alin. (2) Legea nr. 554/2004, Curtea reține că sunt nefondate și vor fi respinse. Astfel, Curtea constată că susținerile recurentelor referitoare la durata excesivă a suspendării executării se grefează pe împrejurarea că, în cauză, prima instanță a dispus și soluția suspendării judecării cererii de anulare a deciziei de impunere nr. 2061/14.05.2020 în temeiul art. 413 alin. (1) pct. 1 C.pr.civ. până la soluționarea dosarului. Ori, în acest cadru procesual, Curtea este investită strict cu analizarea legalității soluției primei instanțe de suspendare a executării deciziei de impunere prin raportare la dispozițiile art. 15 Legea 554/2004, iar nu analizarea legalității acestei soluții prin raportare la alte soluții dispuse de instanță în cadrul dosarului, cu privire la alte capete de cerere. Curtea subliniază că în prezentul cadru procesual, nu se poate analiza legalitatea soluției de suspendare a judecării cererii de anulare a deciziei de impunere nr. 2061/14.05.2020 în temeiul art. 413 alin. (1) pct. 1 C.pr.civ. până la soluționarea dosarului, legiuitorul reglementând o cale separată de atac pentru această soluție, în cadrul căreia partea invocă motivele de nelegalitate pe care le apreciază incidente.

Față de cele mai sus expuse, Curtea reține că susținerile recurentelor referitoare la durata excesivă a suspendării executării deciziei de impunere până la soluționarea definitivă a capătului de cerere având ca obiect anularea, pe motiv că și soluționarea acestei cereri a fost suspendată în temeiul art. 413 alin. (1) pct. 1 C.pr.civ., apar ca neîntemeiate și vor fi respinse.

În privința motivului de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 6 C.pr.civ., Curtea constată că nu poate fi primit, întrucât sentința recurată respectă exigențele impuse de art. 425 alin. (1) lit. b) C.pr.pen., instanța de fond prezentând în mod corespunzător motivele de fapt și de drept avute în vedere la pronunțarea soluției, iar acestea nu sunt străine de natura cauzei. Astfel, Curtea apreciază că în considerente, prima instanță a analizat în mod corespunzător susținerile reclamantului și apărările părților, iar faptul că nu a interpretat argumentele invocate de recurente-pârâte în sensul propus de acestea, nu conduce la concluzia că nu ar fi cercetat corespunzător cauza. De altfel, Curtea subliniază că necercetarea de către instanța de fond a anumitor argumente ale părților, în condițiile în care au fost indicate motivele avute în vedere pentru pronunțarea soluției, nu deschide calea recursului, pentru nemotivare.

În privința motivului de casare prev. de art. 488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ. Curtea reține următoarele:

Astfel, instanța de fond a reținut în mod corect, pe baza înscrisurilor aflate la dosar, că intimata-reclamantă a făcut dovada întrunirii cumulative a celor două condiții specifice prevăzute de art. 14 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 la care face trimitere art. 15 Legea nr. 554/2004, fiind îndeplinite astfel cerințele legale pentru a obține suspendarea executării deciziei de impunere nr.2061/14.05.2020 cu privire la suma de 499.025,39 lei (acesta fiind actul administrativ producător de efecte juridice, cum în mod corect a stabilit și instanța de fond, decizia nr. 17823/09.07.2020 fiind doar actul care constată parcurgerea procedurii prealabile obligatorii în

materie fiscală și a cărei legalitate este analizată în cadrul acțiunii în anulare), până la soluționarea definitivă a cauzei privind anularea acesteia.

Cu privire la cazul bine justificat, Curtea constată că în mod corect prima instanță a apreciat că intimata-reclamantă a invocat împrejurări de natura a crea serioase dubii cu privire la legalitatea deciziei de impunere nr. 2061/14.05.2020 a cărei suspendare o solicită, având în vedere că executarea Hotărârii Consiliului Local Sinaia nr. 223/2019 prin care s-a dispus majorarea impozitului pentru clădirile neîngrijite de la 400% la 500 % a fost suspendată prin încheierea 09.06.2020 (soluție rămasă definitivă prin nerecurare), iar decizia de impunere ce formează obiectul cauzei a fost emisă în baza hotărârii de consiliu local mai sus menționate. Astfel, Curtea reține că suspendarea executării actului administrativ care a stat la baza emiterii deciziei de impunere nr. 2061/14.05.2020, este o împrejurare de natură a crea serioase dubii cu privire la legalitatea deciziei de impunere. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a avut în vedere faptul că suspendarea executării Hotărârii Consiliului Local Sinaia nr. 223/2019 s-a dispus ca urmare a reținerii de către instanța investită cu analizarea cererii, a unor împrejurări de natură a crea dubii serioase cu privire la legalitatea hotărârii emise de Consiliul Local Sinaia. Ori, din această perspectivă, Curtea constată că în mod corect a apreciat instanța de fond că se poate reține că există o împrejurare de natura a crea serioase dubii cu privire la legalitatea deciziei de impunere, în condițiile în care legalitatea actului administrativ în baza căruia organul fiscal a emis decizia de impunere este pusă la îndoială, iar acest fapt rezultă dintr-o hotărâre judecătorească definitivă, respectiv din încheiere din data de 09.06.2020.

Sușținerile recurentelor-pârâte în sensul că la momentul emiterii deciziei de impunere nr.2061/14.05.2020 executarea Hotărârii Consiliului Local Sinaia nr. 223/2019 nu era suspendată, nu este de natură să conducă la concluzia că nu ar fi îndeplinită condiția cazului bine justificat. Astfel, Curtea subliniază că soluția de suspendare a executării Hotărârii Consiliului Local Sinaia nr. 223/2019 s-a dispus ca urmare a analizării sumare a legalității acesteia, prin raportare la situația existentă la momentul emiterii. Ori, din această perspectiva faptul că încheierea din 09.06.2020 a fost pronunțată ulterior momentului la care a fost emisă decizia de impunere nr. 2061/14.05.2020, nu conduce la concluzia că statuările instanței cu privire la existența cazului bine justificat în privința Hotărârii Consiliului Local Sinaia nr.223/2019, nu ar produce efecte și în privința aparenței de legalitate a deciziei de impunere ce formează obiectul cauzei, în condițiile în care suspendarea executării Hotărârii Consiliului Local Sinaia nr. 223/2019 s-a dispus ca urmare a analizării sumare a legalității acesteia prin raportare la momentul emiterii.

În aceste condiții, Curtea constată că este îndeplinită condiția existenței unei situații de caz bine justificat, astfel cum acesta este definit în art. 2 alin. (1) lit. t) din Legea nr. 554/2004.

Cu privire la condiția pagubei iminente, Curtea reține că în mod corect prima instanță a apreciat că este îndeplinită, având în vedere că inclusiv în privința Hotărârii Consiliului Local Sinaia nr. 223/2019 s-a reținut prin încheierea din data de 09.06.2020 îndeplinirea acestei cerințe. Ori, în condițiile în care s-a stabilit în mod definitiv că actul administrativ emis de Consiliul Local care a stat la baza emiterii deciziei de impunere ce formează obiectul prezentei cauze produce intimitei-reclamante o pagubă iminentă, cu atât mai mult, decizia de impunere prin care se individualizează creanța datorată de intimata-reclamantă, ce a fost configurată prin Hotărârea Consiliului Local Sinaia nr. 223/2019 produce părții o pagubă iminentă.

Pentru aceste motive, Curtea reținând că motivele de casare invocate nu sunt incidente în cauză, în baza art. 496 alin. (1) C.pr.civ. va respinge recursul, ca nefondat.

SECȚIA A IX-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

1. Achiziții Publice. Plângere formulată împotriva unei decizii pronunțată de CNSC prin care s-a respins contestația formulată de un operator economic, ca lipsită de interes. Aplicarea interpretării CJUE dată prin hotărârea din cauza C-355/15 Biertgemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich.

- Legea nr. 101/2016, art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (1) lit. f) și alin. (3);
- Directiva nr. 89/665/CEE modificată prin Directiva nr. 92/50/CEE și Directiva nr.2007/66/CE, art. 1 alin. (3) și art. 2 a alin. (2) paragraful 2.

Un ofertant respins definitiv din procedura de atribuire nu justifică un interes de a formula contestație împotriva singurei oferte câștigătoare. Ofertantul trebuie să justifice interesul pe toată perioada soluționării contestației, ci nu doar la momentul înregistrării acesteia pe rolul CNSC.

(decizia civilă nr. 1569 din data de 29 iulie 2021)

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe din 15.04.2021, petenta TSI SRL a formulat, în contradictoriu cu intimatul INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI ROMÂNE – DIRECȚIA DE LOGISTICĂ, plângere împotriva deciziei CNSC nr. 655/C5/1447/1585/31.03.2021 și a încheierii CNSC nr. 831/C6/1447,1585/26.03.2021.

În motivarea plângerii petenta a invocate următoarele:
Nulitatea și nelegalitatea Deciziei criticate.

1. Decizia este nulă fiind pronunțată de un complet care a devenit incompatibil prin antepronunțare și prin generarea elementului decisiv (însă oricum nelegal) pe care și-a întemeiat soluția de admitere a excepției lipsei de interes.

Prin chiar Adresa prin care a solicitat petentei punctul de vedere asupra excepției lipsei de interes, CNSC a exprimat opinia de admitere a excepției:

„(...) motivat de faptul că plângerea formulată de TSI SRL împotriva deciziei nr. 1069/C5/939/25.06.2020 a fost respinsă de către Curtea de Apel București - Secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal, prin Hotărârea nr. 360/22.02.2021, astfel că decizia CNSC a devenit definitivă și irevocabilă, prin urmare autoarea contestației nu mai justifică un interes legitim, născut și actual în formularea contestațiilor, de vreme ce nu mai poate deveni câștigătoare în această procedură de atribuire”.

Față de opinia explicită citată anterior nu mai sunt necesare alte argumente în sprijinul antepronunțării. Una este CNSC, instanța să prezinte situația de fapt și de drept care justifică ridicarea excepției din oficiu, alta este ca CNSC/instanța să se pronunțe asupra excepției anterior soluționării sale.

Suplimentar, petenta a formulat contestațiile în urmă cu mai mult de 6 luni, iar dacă completul nu ar fi optat pentru suspendarea facultativă a judecării lor, ci ar fi soluționat cauza în termenul legal, la acest moment contestațiile ar fi fost, cel mai probabil, soluționate definitiv.

Respingerea contestațiilor pe motiv că interesul a dispărut între data formulării contestației și data pronunțării soluției în condițiile în care CNSC a influențat decisiv intervenirea acestui context reprezintă - printre altele - și o dovadă a faptului că soluția este pronunțată de un complet lipsit de imparțialitate.

Or, potrivit art. 47 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 101/2016, membrii Consiliului nu au dreptul de a participa la soluționarea unei contestații dacă s-au pronunțat în legătură cu contestația pe care o soluționează, sub sancțiunea nulității deciziei pronunțate cu încălcarea acestei interdicții.

Rezultă, deci, că membrii Completului 5 nu aveau dreptul de a mai soluționa contestațiile, motiv suficient pentru anularea Deciziei atacate.

În pus, Completul 5 era incompatibil să soluționeze cauza și raportat la dispozițiile art. 17 din Legea nr. 101/2016.

Contrar susținerilor Consiliului, Contestația 2 nu a fost formulată în aceeași etapă cu Contestația 1. Contestația 1 a vizat inclusiv documentația de atribuire, fapt reținut chiar și de CAB, deci vizează etapa de dinainte de deschiderea ofertelor, în vreme ce Contestația 2 a fost formulată cu ocazia reevaluării, deci a fost formulată după etapa deschiderii ofertelor.

În ceea ce privește Contestația 3, așa cum a arătat, ea vizează chiar o altă procedură, deci nici nu se pune problema etapei din aceeași procedură în care a fost formulată.

Regulile de repartizare a dosarelor, menite să asigure dreptul la o judecată imparțială, corectă a cauzelor, nu pot fi distorsionate de stabilirea de către autoritatea contractantă a unor termene de depunere a ofertelor mai scurte decât termenele de contestare a documentației de atribuire și nici de tertipul de a denumi o altă procedura în același mod ca pe cea finalizată la o dată anterioară.

În realitate, completul care a soluționat cererea de recuzare a refuzat să facă o analiză reală a situației de fapt și a prilejuit, astfel, pronunțarea unei decizii nule, de către un complet vădit incompatibil.

2. Netemeinicia și nelegalitatea soluției de admitere a excepției lipsei de interes.

O primă remarcă pe care o consideră necesară este aceea că analiza simplistă la care s-a oprit CNSC este contrazisă de o serie de situații clare sau de absurdul concluziilor pe care l-ar genera aceeași concluzie în alte situații.

CNSC spune că T nu ar mai justifica interes, întrucât, la data soluționării contestațiilor, nu ar mai putea câștiga contractul în cadrul acestei proceduri întrucât oferta sa a fost exclusă definitiv între timp.

Pe urmă, CNSC însă afirmă că el, CNSC, nu poate să analizeze legalitatea contractului încheiat cu nesocotirea termenului de așteptare (cazul acordului cadru inițial) sau în afara oricărui cadru legal sau procedural (cazul celui de-al doilea acord cadru și contract subsecvent), întrucât sfera sa de analiză se limitează la actele anterioare semnării contractului.

Or, în cazul analizat, pe logica CNSC, în condițiile în care, pe de o parte, IGPR a semnat contractul (obiect al procedurii) înainte de soluționarea Contestației 1, iar anularea contractului în contestații nu mai era posibilă, rezultă că petenta sub nicio formă nu mai avea posibilitatea de a câștiga contractul în cadrul acestei proceduri (exact argumentul pe care se întemeiază CNSC), contractul fiind evident atribuit și imposibil de anulat în procedură (față de argumente CNSC).

Lăsând deoparte faptul că - în realitate - contractul poate fi desființat chiar în calea procesuală a contestației în special pentru semnarea lui anterior comunicării deciziei CNSC - totuși, interesul, în acest context subzistă pentru eventualitatea unei cereri în despăgubiri sau chiar a anulării contractului pe cale separată. Interesul în acțiunea în anulare pe cale separată este justificat de șansa încheierii unui nou contract.

Mai mult decât atât, soluția CNSC contravine flagrant jurisprudenței CJUE, care a reținut în mod constant că, în materia achizițiilor publice, interesul legitim poate rezulta din așteptarea ca, urmare a excluderii ambilor ofertanți, o nouă procedură să fie derulată și ofertanții să poată participa în noua procedură .

Astfel, în cauza PFE, Curtea a reținut următoarele: „într-o asemenea situație, fiecare dintre cei doi ofertanți are un interes în obținerea unui anumit contract. Astfel, pe de o parte, excluderea unui ofertant poate conduce la obținerea de către celălalt a contractului direct în cadrul aceleiași proceduri. Pe de alta parte, în ipoteza unei excluderi a celor doi ofertanți și a deschiderii unei noi proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice, fiecare dintre ofertanți ar putea să participe și, astfel, să obțină în mod indirect contractual”.

În aceste condiții, este profund greșită analiza efectuată de CNSC, care verifică interesul prin prisma actualității sale, astfel cum s-ar fi reținut în doctrina națională.

Or, interesul în materia achizițiilor publice nu poate fi apreciat în aceleași condiții ca în dreptul comun. Principiul autonomiei procedurale cunoaște două limite:

- pe de-o parte, nu se aplică decât în măsura în care nu există norme procedurale de drept al Uniunii Europene;

- pe de altă parte, chiar și atunci când se aplică, principiul autonomiei procedurale este puternic temperat de principiile echivalenței și al efectivității dreptului UE.

În condițiile în care CJUE a reținut că art. 1 alin. (3) din Directiva 89/665/CEE trebuie interpretat în sensul că interesul de a formula o cale de atac poate consta în organizarea unei noi proceduri în care ofertanții să poată participa, CNSC nu avea dreptul de a aprecia interesul prin prisma dreptului național și a doctrinei aferente, ci trebuia să aplice jurisprudența CJUE care este obligatorie și se aplică cu prioritate.

În al doilea rând, când vine vorba despre actele emise de IGPR după data reoferțării de către R și în special după data la care IGPR și R au încetat amiabil primul acord-cadru (acte ce au format obiectul Contestației 3) excepția lipsei de interes este complet inaplicabilă, întrucât procedura de atribuire în care petenta a fost exclusă a încetat.

A arătat în Contestația 3 și în concluziile scrise un lucru a cărui evidență nu dispăre oricât de mult ar simula IGPR contrariul și oricât de tare ar fi fost ignorat de către CNSC.

Procedura din care petenta a fost exclusă (excludere ce reprezintă fundamentul excepției admise de CNSC) a fost finalizată imediat ce R cu acordul IGPR a depus o ofertă nouă. O ofertă care modifică elementele esențiale ale sale și ale contractului care, pe deasupra, reprezintă factori de evaluare este o ofertă nouă. Acest fapt este cu atât mai evident cu cât prima ofertă avea doar circa 12 pagini, în timp ce cea de-a doua a avut circa 190 de file, după cum a recunoscut însăși autoritatea contractantă.

Și dacă nu ar fi așa, încetarea convențională a primului acord-cadru, tot reprezintă cel mai din urmă moment în care încetează procedura din care T a fost exclusă.

În concluzie, actele care au format obiectul contestației 3 sunt acte emise în cadrul unei noi proceduri care au vizat un alt contract (cu termeni și condiții diferite față de cele avute în vedere de procedura inițială din care petenta a fost exclusă.

Că IGPR a ales să reatribuie într-o procedură neprevăzută de lege prin nesocotirea formalităților legale (astfel încât să creeze aparența aceleiași proceduri) nu înseamnă nici pe departe că nu a inițiat o nouă procedură sau că nu ar fi reatribuit.

În aceste condiții deja, excluderea din procedura anterioară nu mai are nicio relevanță, toate discuțiile privind în realitate altă procedură, altă ofertă, alte acte ale IGPR și alt contract. Este - considerabil - profund criticabilă și greșită atât soluția CNSC cu privire la această din urmă Contestație 3, cât și abordarea CNSC de a ignora efectiv elementele specifice ale Contestației 3.

Reamintește în acest sens că, în data de 29.06.2020, IGPR a solicitat R o serie de clarificări, cu termen de răspuns de 3 zile, respectiv 02.07.2020. În ultima zi a termenului, R a solicitat prelungirea termenului de răspuns, sub pretextul complexității documentelor și a necesității traducerii acestora.

În mod deloc surprinzător și în linia atitudinii manifestate și până atunci față de acest ofertant, în aceeași zi, IGPR a admis solicitarea R și a dispus prelungirea termenului de răspuns la solicitarea de clarificări la 7 zile, până la data de 06.07.2020, chiar dacă termenul pentru depunerea ofertei însăși a fost mai scurt de o zi lucrătoare și IGPR a invocat tocmai situația de extremă urgență pentru a justifica organizarea unei proceduri neconcurențiale, cu termene atât de scurte.

În data de 06.07.2020, ora 12:00, comisia de reevaluare, formată din aceeași membri ca și cea care a realizat evaluarea inițială, a emis Procesul-verbal de evaluare a ofertei R, prin care a declarat admisibilă oferta R. Este cel puțin curios faptul că IGPR a analizat prima ofertă, de circa 12 file, în 3 zile, iar ce-a de-a doua ofertă de 190 de file, în doar 2 ore.

La aceeași dată, sub pretextul aplicării dispozițiilor pct. IV.3.3 din Fișa de date, IGPR a invitat R la etapa de negociere pentru Lotul 1, prin reofertarea propunerii financiare și a factorilor de evaluare garanție și termen de livrare, cu termen în aceeași zi, până la ora 15:00.

La ora 15:00 a aceleiași zile s-a încheiat procesul-verbal al ședinței de negociere, prin care noua ofertă a R (identică cu cea anterioară), trimisă în aceeași zi la ora 14:10 și singura din procedură, a fost declarată acceptabilă și clasată pe locul I.

În data de 08.07.2020, IGPR a emis Raportul de atribuire suplimentar nr. 2530588, prin care a declarat câștigătoare oferta R.

În aceeași zi, însă, IGPR și R au încheiat acte adiționale la acordul-cadru și contractul subsecvent inițiale, prin care au convenit încetarea prin acordul părților a acestora.

În data de 10.07.2020, însă, în afara stării de urgență, IGPR și R au încheiat:

- un nou acord-cadru pentru 25.000 de pistoale, pentru o durată de 3 luni și
- un nou contract subsecvent pentru 10.000 de pistoale, cu termen de livrare de 59 de zile.

Față de aceste împrejurări, este evident că IGPR a procedat la atribuirea către R a unor noi contracte, în alte condiții și cu noi termene care depășeau cu mult termenele inițiale, în afara procedurii inițiale și încercând să creeze o legătură cu aceasta.

De aceea, este exclusă de plano respingerea contestației ce face obiectul dosarului nr.1585/2020 ca lipsită de interes ca urmare a unei pretinse excluderi definitive din procedura inițială, din moment ce vizează o procedură diferită, doar în aparență fiind desfășurată sub formele procedurii NFPAP cu privire la care CNSC susține, cu încălcare exigențelor dreptului la un proces echitabil și la o cale de atac efectivă, că am fi lipsiți de interes.

În al treilea rând, în ceea ce privește interesul cu privire la Contestația 2, așa cum a arătat mai sus, interesul de a contesta rezultatul din reevaluarea decisă ca urmare a admiterii primei contestații formulate de petentă, în special când vine vorba modul în care autoritatea aplică același criteriu de atribuire pe baza căruia petenta a fost exclusă, reprezintă expresie a eficienței căii de atac constând în prima contestație.

Suplimentar, este nepermis și nelegal ca CNSC - prin deturnarea măsurii suspendării - să creeze un aparent context procesual de a respinge contestația pe care - dacă ar fi soluționat-o în termenul impus de lege, nu l-ar mai fi putut folosi.

În fine, însă nu mai puțin relevant, motivul reținut de CNSC în sprijinul lipsei de interes este greșit aplicat și interpretat. Potrivit jurisprudenței atât a Consiliului însuși, cât și a CJUE, T justifică un interes, iar excepția invocată din oficiu este neîntemeiată.

Din nou, este greu de justificat cum CNSC (când vine vorba de momentul la care se verifică interesul, respectiv la data formulării contestației sau la data soluționării acesteia), refuză să facă aplicarea propriei sale practici anterioare sau celei mai apropiate decizii CJUE, respectiv Cauza Fastweb, însă se întemeiază pe o decizie veche a Curții de Apel Alba sau pe decizia din cauza Bietergemeinschaft care prezintă particularități diferite de prezenta cauză.

Tocmai pentru a nu lăsa loc generării de către autoritatea contractantă sau de către instanțele de control a unor contexte care să influențeze arbitrar interesul, momentul în funcție de care se apreciază interesul în astfel de situații, și al T în cauza dedusă judecătii, este cel al depunerii contestațiilor ce formează obiectul dosarelor nr. 1447/2020 și nr. 1585/2020 . în speță, așa cum a arătat, cu ocazia primei contestații CNSC a refuzat (tacit) să suspende procedura de atribuire, fapt ce a permis IGPR să încheie contractul cu nerespectarea legii, iar cu privire la Contestațiile 2 și 3 a dispus suspendarea chiar în ciuda opunerii exprese nu numai a petentei, dar și a IGPR, tocmai pentru a crea premisele respingerii contestațiilor petentei ca lipsite de interes, fără a le mai soluționa pe fond.

O soluție contrară ar contraveni flagrant scopului directivelor privind remediile, care constă în eliminarea încălcărilor dreptului UE înainte de a se consolida, precum și în dorința de a asigura o supraveghere efectivă de către competitori asupra legalității procedurii de atribuire . Nu s-ar

putea justifica nici interesul de a ataca doar documentația de atribuire și nici interesul unui operator economic care nu a participat la procedură de a formula calea de atac.

Mai mult, aprecierea existenței interesului la momentul pronunțării hotărârii ar face ca remediile efective ale competitorului să devină dependente de viteza cu care s-ar desfășura procedura de judecată în calea de atac împotriva deciziei autorității prin care a fost exclusă oferta acestuia, transformând întreaga problemă juridică într-o chestiune de circumstanțe, asupra căreia nu ar putea exista nicio formă de previzibilitate. Or, întrucât litigiile presupun costuri, ofertantul care are interes în organizarea unei noi proceduri va fi descurajat să își exercite drepturile, de vreme ce calea sa de atac este totalmente lipsită de previzibilitate.

Soluția se impune cu atât mai puternic cuvânt în condițiile în care unui operator economic care nu a participat la procedură nu i se aplică aceleași restrângeri. Astfel, de vreme ce un operator ce nu a participat la procedură poate formula căi de atac în procedură, interesul său constând tocmai în posibilitatea organizarea unei noi proceduri la care ar putea să depună ofertă, cu atât mai mult trebuie să aibă această posibilitate acel operator economic care a participat într-o procedură, a angajat cheltuieli cu pregătirea ofertei și are un interes și mai evident de a anula procedura în curs și de a beneficia de posibilitatea organizării unei noi proceduri, în care să poată depune o nouă ofertă.

O soluție contrară ar genera o lipsă de egalitate nepermisă între cei doi operatori economici, care nu se poate justifica în mod obiectiv. Tocmai de aceea, posibilitatea operatorului economic participant la procedură de a formula căi de atac trebuie să fie cât mai largă și mai apropiată de a celui care nu a participat la procedură. Prin urmare, momentul la care trebuie să se aprecieze existența interesului de a formula o cale de atac într-o procedură de achiziției trebuie să fie cel al depunerii acesteia.

Nu în ultimul rând, principiul efectivității se opune soluției pronunțate de CNSC, deoarece efectivitatea directivei privind remediile nu poate fi compromisă prin exercitarea autonomiei procedurale.

Astfel, așa cum a reținut CJUE în cauza C-395/15, Marina del Mediterráneo: „în special, modalitățile procedurale ale căilor de atac în justiție menite să asigure protecția drepturilor conferite de dreptul Uniunii candidaților și ofertanților prejudiciați de decizii ale autorităților contractante nu pot să aducă atingere efectului util al Directivei 89/665 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2005, Fabricom, C-21/03 și C-34/03, EU:C:2005:127, punctul 42, Hotărârea din 6 octombrie 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, punctul 47, precum și Hotărârea din 15 septembrie 2016, StarStorage și alții, C-439/14 și C-488/14, EU:C:2016:688, punctul 43).”

De altfel, însuși Consiliul s-a pronunțat în același sens cu mai multe ocazii:

- astfel, printr-o decizie publicată în anul 2020 în Buletinul Oficial nr. 2136, CNSC a analizat excepția lipsei de interes prin verificarea faptului dacă la momentul depunerii contestației, oferta contestatorului fusese respinsă definitiv ;

- tot astfel, prin decizia nr. 2477/C5/3093 din 25.09.2017, pronunțată chiar de Completul 5, acesta a reținut lipsa de interes a contestatoarei doar pentru că „(...) în speță, se constată că oferta contestatoarei a fost respinsă în mod definitiv înainte de depunerea prezentei contestații formulată împotriva ofertei declarată câștigătoare (...), astfel că autoarea contestației nu mai are niciun interes în susținerea acesteia”.

În mod greșit și-a repudiat Consiliul propria jurisprudență, sub pretextul că aceasta nu ar constitui izvor de drept. În primul rând, dezideratul practicii unitare, care este de impus de art.28 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare al CNSC și reprezintă și o dimensiune esențială a dreptului la un proces echitabil, impune o anumită constanță în decizii. În al doilea rând, deciziile sale anterioare nu fac decât să aplice la speță jurisprudență CJUE, fără părtiniri. În al treilea rând, este paradoxal cum propria sa jurisprudență ar fi irelevantă, dar sunt relevante o decizie izolată a Curții de Apel Craiova și una a Curții de Apel Brașov (de data aceasta,

argumentul că jurisprudență nu este izvor de drept este pur și simplu călcat în picioare), ceea ce demonstrează faptul că CNSC nu a făcut decât să selecteze deciziile potrivite pentru a pronunța o anumită soluție, prestabilită.

Aceeași este și soluția care rezultă din hotărârea pronunțată de CJUE în cauza Fastweb. În această cauză, Fastweb a criticat decizia unei autorități contractante de a atribui contractul unui alt ofertant, a cărui ofertă nu era conformă. Ofertantul adjudecatar a formulat o acțiune incidentă prin care a solicitat să se constate caracterul neconform al ofertei Fastweb, ceea ce ar fi condus la excluderea sa definitivă din procedură, lipsirea sa de calitate procesuală în contestarea deciziei autorității de a atribui contractul ofertantului declarat câștigător în mod nelegal și respingerea ca inadmisibilă a contestației Fastweb.

Or, spune CJUE, fiecare dintre concurenți poate invoca un interes legitim care să însemne excluderea ofertei celorlalți, ceea ce poate să conducă la constatarea imposibilității pentru autoritatea contractantă de a efectua selecția unei oferte legale.

De aceea, Curtea concluzionează că art. 1 alin. (3) din directiva 89/665 „se opune ca această cale de atac să fie declarată inadmisibilă în urma examinării prealabile a excepției de inadmisibilitate menționate fără o pronunțare cu privire la conformitatea cu respectivele specificații tehnice atât a ofertei adjudecatarului, care a obținut contractual cât și a celei a ofertantului care a formulat calea de atac principală”.

Situația este similară în prezenta speță. Mai mult, particularitățile contestațiilor noastre impun cu atât mai mult soluționarea lor pe fond.

Astfel, petenta a depus contestația ce face obiectul dosarului nr. ../2020 în data de 20.07.2020, iar contestația ce face obiectul dosarului nr. ../2020 în data de 03.08.2020.

Or, decizia nr. 360/22.02.2020 („Decizia CAB”), pe care Consiliul o invocă pentru a justifica lipsa de interes a T, a fost pronunțată abia în data de 22.02.2021, deci la mai mult de 6 luni după formularea celor două contestații.

De altfel, dacă CNSC nu ar fi suspendat în mod facultativ, din proprie inițiativă soluționarea celor două contestații, ar fi trebuit să constate încă de atunci că oferta petentei nu este exclusă în mod definitiv și că petenta justifică un interes evident în formularea celor două contestații.

În plus, ar fi inadmisibil și contrar atât jurisprudenței CJUE indicate, cât și principiilor statului de drept, ca o măsură de bună administrare a justiției cum este suspendarea facultativă a soluționării contestațiilor, a cărei finalitate constă în evitarea pronunțării unor hotărâri definitive potrivnice, contrar scopului său firesc, să conducă la lipsirea ulterioară de interes a unei contestații vădit admisibile, cu consecința respingerii acesteia fără a mai verifica conformitatea celorlalte oferte. Aici reamintim că CNSC a dispus suspendarea în pofida poziției contrare exprimate de părți.

Rezultă, deci, că urmare a faptului că la momentul formulării contestațiilor oferta petentei nu era exclusă definitiv, în acord cu principiul instituit de jurisprudența Fastweb, Consiliul nu poate respinge contestațiile ca lipsite de interes, fără a mai verifica criticile petentei cu privire la oferta R, declarată câștigătoare în mod nelegal.

Subliniază, și de această dată, că în cauză nu este aplicabilă hotărârea pronunțată de CJUE în cauza Bietergemeinschaft, astfel cum a considerat CNSC.

În această din urmă cauză, hotărârea de excludere a ofertei contestatorului era deja definitivă la momentul depunerii contestației împotriva deciziei entității contractante de a declara câștigătoare oferta celui alt ofertant. Prin urmare, atunci când formularea contestației este anterioară excluderii definitive a ofertei, operatorul economic are, indiscutabil, interes cu privire la contestația formulată.

Or, așa cum a arătat, petenta a introdus contestațiile ce fac obiectul dosarelor nr. .../2020 și nr. .../2020 cu mult înainte de pronunțarea deciziei nr. 360/22.02.2021 de către CAB. Prin urmare, situația de fapt din prezenta cauză este diferită de cea din cauza Bietergemeinschaft, fapt ce face această din urmă jurisprudență inaplicabilă în speță. În schimb, situația de fapt din

prezenta cauză este extrem de apropiată de cea din cauza Fastweb, ceea ce atrage aplicare principiului stabilit prin această din urmă hotărâre.

În plus, petenta a solicitat inclusiv anularea procedurii de atribuire. Prin urmare, interesul T este evident și corespunde întru totul jurisprudenței CJUE în materie: anularea procedurii ca urmare a declarării ca neconformă și a ofertei R și repetarea întregii proceduri în condiții de liberă concurență, cu posibilitatea petentei de a depune o nouă ofertă și de a câștiga contractul.

De altfel, interesul, în materia achizițiilor publice, poate consta exclusiv în anularea documentației de atribuire sau în anularea procedurii de atribuire, având în vedere, pe de-o parte, consecințele pe care aceasta le produce pentru operatorul economic, iar pe de altă parte, restabilirea legalității la care contribuie. Interesul se menține atâta vreme cât contestatorul își menține calitatea de operator economic în sensul definiției din legislația achizițiilor. Întrucât potrivit acestor legi orice operator economic are dreptul expres și garantat de a participa la o procedură, interesul rezultă din chiar dreptul de a participa la această procedură.

De exemplu, poate contesta documentația de atribuire orice operator economic, fără ca în demersul său să aibă relevanță dacă acesta intenționează să participe sau ar avea vreo șansă la câștigarea contractului în acea procedură. Nu există contestație de acest tip care să fi fost respinsă ca lipsită de interes, deoarece interesul său se naște din calitatea sa de operator economic și constă tocmai în anularea acelei proceduri și organizarea alteia, la care să participe, dacă în actuala procedură apreciază, chiar și subiectiv, că este restrictivă sau afectată de alte nelegalități.

Un alt exemplu constă în situația unui operator economic care nu depune ofertă, dar prin jocul termenelor poate formula în termenul legal o contestație, existând numeroase decizii ale CNSC care au soluționat pe fond contestațiile, respingând excepția lipsei de interes, deși era evident că un operator care nu a participat la procedură nu are cum să obțină contractul.

Analiza interesului se face prin raportare la solicitările și susținerile părților. De altfel, având în vedere că CNSC nu poate decide câștigarea contractului, acesta fiind atributul autorității contractante, analiza existenței interesului prin prisma câștigării contractului este artificială și simplistă. Conduita autorității contractante ulterior pronunțării deciziei de către Consiliu nu este previzibilă, deci câștigarea contractului nu poate fi niciodată certă, chiar și în situația în care contestația a fost admisă.

Pentru toate aceste motive, solicită anularea deciziei și a încheierii atacate și admiterea ambelor contestații.

Prin întâmpinarea formulată de intimatul Inspectoratul General al Poliției Române s-a solicitat respingerea plângerii ca neîntemeiată.

În cuprinsul întâmpinării, intimatul prezintă istoricul procedurii de achiziție publică, după care face precizări cu privire la obiectul și soluția dispusă în dosarul nr. .../2/2020, iar în ceea ce privește fondul cauzei arată următoarele:

- referitor la respingerea ofertei T:

Deși analiza respingerii ofertei T a făcut obiectul dosarului civil nr. .../2/2020, în cadrul căreia această soluție a fost menținută definitiv, subliniază faptul că oferta petentei a fost respinsă întrucât nu a fost în măsură să furnizeze cantitatea de bunuri la care s-a angajat, încercând să eludeze prevederile acordului cadru prin negocieri ce nu erau conforme cu obiectul achiziției.

Așa încât, veți constata că din coroborarea fișei de date a achiziției, a documentației de atribuire și a formularului de ofertă depus de T pentru lotul 1, petenta s-a angajat în livrarea a 25.000 de bucăți pistoale calibru 9 x 19 mm, prețul unitar fără TVA fiind de 1.680 lei.

Ulterior, prin adresa din 11.05.2020 instituția intimată a solicitat clarificarea modalității de îndeplinire a caietului de sarcini nr. 2.527.244 din 08.05.2020, așa încât reclamanta urma să transmită factorii de evaluare avuți în vedere pentru lotul 1 - Pistoale cal. 9 X 19 mm, stabiliți prin documentația de atribuire, respectiv precizarea garanției ofertate și a termenului de livrare a produselor.

Deși reclamanta se angajase la livrarea cantității de 25000 de bucăți de pistoale calibru 9x19 mm, prin răspunsul acestei solicitări, respectiv prin adresa nr. 11215/12.05.2020, a precizat următoarele:

„Atât ofertantul cât și furnizorul își asumă termenul de 60 de zile pentru livrarea cantității minime a acordului-cadru de 3.500 de pistoale, adică până la data de 15 septembrie 2020.

Acest termen este cel realist pentru aceasta cantitate și este estimat de un fabricant și de un furnizor care au efectiv în derulare contracte de furnizare de pistoale și de alte categorii de armament ușor pentru utilizatorii finali din cadrul sistemului de apărare, ordine publica și siguranță națională al României și care are în vedere următoarele aspecte strict obiective:

- pandemia de Covid-19 continuă și este greu de determinat cum va evolua;
- toate țările se pregătesc pentru valul 2 de infectări;
- fabricile au avut activitatea afectată de starea de urgență din Europa;
- activitatea se reia, dar nu la capacitate maximă;
- liniile aeriene operează cu restricții pe aeroporturile din România;
- trebuie avută în vedere necesitatea organizării unui transport terestru care necesită autorizații și permise suplimentare eliberate de țările tranzitate și asigurarea escortei aferente.

Orice alt angajament oferit de un alt operator economic, mai ales de către un ofertant care nu a mai livrat acest gen de produs în ultimii 5 ani și de la un fabricant care nu a mai livrat nici el în România și pentru aceste cantități nu poate fi considerat realist față de situația efectiv existentă la nivel internațional.

Livrarea unei cantități mai mari decât minimumul acordului-cadru va face obiectul unor negocieri între autoritatea contractantă și ofertant".

În acest context, instituția intimată a solicitat o nouă clarificare relevantă speței, respectiv:

„1. Ofertantul va clarifica neconcordanța dintre cantitatea oferită prin Formularul de oferta - Centralizator de preturi, respectiv 25.000 buc pistol calibru 9x19mm, cantitate prevăzută și în cadrul propunerii tehnice din cadrul ofertei depuse la data de 11.05.2020, ora 14.05, comparativ cu răspunsul la solicitarea de clarificare nr. 11215 din 12.05.2020, prin care precizați că vă asumați livrarea în termenul de 60 de zile a unei cantități de 3500 buc. pistol calibru 9x19mm.

2. Ofertantul va renunța la clauzele dezavantajoase propuse autorității contractante prin răspunsul la solicitarea de clarificare nr. 11215 din 12.05.2020 - răspunsul la întrebarea nr. 1, Ut. a, ultimul alineat - livrarea unei cantități mai mari decât minimumul acordului-cadru va face obiectul unor negocieri între autoritatea contractantă și ofertant.

Menționează faptul că, potrivit fișei de date a achiziției - IV. 4.2 Modul de prezentare a propunerii financiare, ofertanții au obligația de a depune oferte pentru cantitatea maximă de produse".

Reclamanta a răspuns acestei solicitări prin adresa nr. 1218/13.05.2020, înregistrată la I.G.P.R cu nr. 2527413/13.05.2020 prin care a informat autoritatea contractantă că în mod realist, în actualele condiții socio - economice și cu actualele prevederi ale proiectelor de contracte, nu ne putem angaja decât la livrarea unei cantități de maxim 3500 de pistoale pentru întreg acordul-cadru și această cantitate cu livrare nu mai devreme de 15 septembrie 2020, dacă sunt semnate atât acordul-cadru, cât și un singur contract subsecvent până pe 20 mai 2020.

Livrarea a 5000, 12.500 sau 25.000 de pistoale trebuie negociată separat de acest acord - cadru, cu alte condiții."

Prin urmare, în temeiul art. 137 alin.(3) lit. b) din H.G nr. 395/2016 oferta T a fost declarată neconformă, întrucât petenta nu a renunțat la clauzele dezavantajoase, iar în temeiul art. 134 alin. (6) din același act normativ a declarat oferta inacceptabilă deoarece prin răspunsul la clarificările I.G.P.R aceasta a modificat conținutul propunerii tehnice, respectiv cantitatea maximă oferită a acordului cadru - 25000 buc pistol calibru 9x19 mm, propunând o cantitate fixă de 3500 buc, soluție menținută definitiv de Curtea de Apel București prin Decizia civilă nr. 360/2021 pronunțată în dosarul civil nr. .../2/2020

În aceste împrejurări, prin răspunsul transmis I.G.P.R la data de 13.05.2020, petenta nu a renunțat la clauzele dezavantajoase privind cantitățile ce ar trebui livrate în prezentul acord-cadru, deși a fost informată, prin solicitarea de clarificare din data de 12.05.2020, cu privire la sancțiunea posibilă în cazul unui refuz.

Astfel că, în situația în care I.G.P.R ar fi acceptat, pe parcursul procedurii de atribuire, modificarea cantităților astfel cum a solicitat petenta, comisia de evaluare ar fi creat fie un avantaj evident ofertantului contestator față de celălalt ofertant, care a depus oferta conform cerințelor impuse, fie dezavantaj față de alți potențiali ofertanți care ar fi putut depune oferte în condițiile solicitate ulterior de către reclamantă, cerere făcută după termenul limită de depunere al ofertelor.

Date fiind acestea, este evident că susținerile arătate în clauza pendinte sunt nefondate, cu atât mai mult cu cât problematica a fost tranșată definitiv de instanța de judecată.

- referitor la încheierea unui nou acord cadru și a contractelor subsecvente aferente între C.N.R S.A și I.G.P.R:

În urma deciziei C.N.S.C nr. 1069/2020 prin care s-a dispus pe de-o parte menținerea soluției de respingere a ofertei T, iar pe de altă parte lămurirea unor aspecte ce țin de oferta C.N.R S.A, semnatarele acordului inițial au procedat la rezilierea acestuia și a contractului subsecvent.

Ulterior, autoritatea contractantă, în acord cu Decizia C.N.S.C menționată au reevaluat oferta R în sensul lămuririi criteriilor indicate de autoritatea administrativ-jurisdicțională. În urma lămuririi aspectelor indicate de C.N.S.C, oferta CN R a fost declarată câștigătoare și s-a procedat nu doar la încheierea unui nou acord cadru și a contractelor subsecvente etapizat, dar și la toate informările ce trebuiau aduse petentei.

Consideră că nu pot fi primite criticile T referitoare la faptul că trebuia inițiată o nouă procedură în baza căreia să fie încheiat noul acord cadru în măsura în care nici C.N.S.C și nici instanța de judecată nu au anulat procedura de atribuire. Mai mult, s-a statuat definitiv că aceasta s-a derulat în acord cu prevederile legale.

Procedura de atribuire a fost derulată în baza Decretului nr. 240/14.04.2020 emis de Președintele României și a Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 62/06.05.2020.

Potrivit art. 8 din Anexa 1 - Măsuri de primă urgență cu aplicabilitate directă a Decretului nr. 240/14.04.2020 privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României „(1) instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională vor organiza și derula, pe durata stării de urgență proceduri de atribuire în vederea încheierii de acorduri-cadru, pentru acoperirea necesarului de mijloace specifice de protecție și intervenție, prin procedura de negociere fără publicare prealabilă conform prevederilor art. 68 alin. (1) lit. j), art. 69 alin. (4) și art. 104 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 98/2016, cu modificările și completările ulterioare. Necesarul de mijloace specifice de protecție intervenție prevăzut la alin. (1), inclusiv cantitățile maxime de astfel de mijloace, se aproba prin hotărâre a Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

(2) Perioada acordului-cadru nu poate depăși 3 luni de la data încheierii acestuia.

Contractele subsecvente se încheie pe baza acordurilor-cadru, până la atingerea cantităților maxime".

În lumina dispozițiilor legale anterior citate, inițiatul consideră că până la data de 14.05.2020 autoritățile contractante prevăzute în Decretul nr. 240/2020 (respectiv instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională), deci și intimatul, puteau organiza și derula, pentru acoperirea necesarului de mijloace specifice de protecție și intervenție, necesar aprobat prin hotărâre a Consiliului Suprem de Apărare a Țării, negociere fără publicare prealabilă.

Astfel că solicit instanței să constate că procedura s-a organizat și s-a derulat pe perioada stării de urgență, iar încheierea noului acord cadru a fost urmarea punerii în executare de bună voie a Deciziei C.N.S.C nr. 1069/2020 menținută prin Decizia Curții de Apel nr. 360/2021.

De altfel, inclusiv derularea contractului s-a desfășurat în acord cu dispozițiile alin. (3) ale art.8 mai sus citat, contractele subsecvente fiind încheiate, iar bunurile livrate pe parcursul a 3 luni de la încheierea acordului cadru perfectat în urma punerii în executare a Deciziei C.N.S.C.

Așadar, până în luna octombrie întreaga cantitate de bunuri fusese deja livrată I.G.P.R, fiind respectat întru totul cadrul legal.

În plus, solicită instanței de judecată să ia act de faptul că durata derulării contractului a fost puternic afectată de modalitatea în care T a înțeles să-și exercite dreptul la apărare, prin formularea mai multor plângeri, amânarea cauzelor ș.a.m.d.

- referitor la Decizia C.N.S.C nr. 655/C5/1447/1585/31.03.2021:

Având în vedere că în cadrul dosarului nr. .../2/2020 a fost menținută definitiv soluția de respingere a ofertei T, consideră că, în mod corect, C.N.S.C a analizat condițiile de admisibilitate a contestațiilor T conexe constatând că petenta nu mai justifică un interes în promovarea acestora în măsura în care soluția cu privire la respingerea ofertei sale a rămas definitivă.

Mai mult, consideră că nu poate fi primit nici raționamentul petentei conform căruia C.N.S.C ar fi trebuit să procedeze la soluționarea celor două contestații pentru a obține o soluție definitivă până la această dată. Consideră că această afirmație este străină de orice reguli procesuale civile, aducând atingerea bunei înfăptuiri a justiției.

Deși, așa cum a arătat, temeinicia suspendării a fost tranșată definitiv de către Curtea de Apel București, consideră că este esențial a reitera faptul că în măsura în care în cadrul dosarului nr. .../2/2020 se dezbătea inclusiv poziția petentei față de rezultatul procedurii, soluționarea unor dosare ce vizează o etapă ulterioară nu ar fi fost oportună.

Astfel, cât timp în urma pronunțării Deciziei nr. 360/2021 s-a tranșat definitiv poziția părților față de etapele ulterioare, soluția de respingere a ofertei T fiind menținută, consideră că analiza C.N.S.C din Decizia nr. 655/C5/1447/1585/31.03.2021 este cea corectă, cronologică, contestațiile T fiind lipsite de interes.

Ca atare, petenta deține calitatea de terț față de raportul juridic născut între CN R SA și instituția intimată, interesul său nemaifiind justificat cât timp oferta sa a fost respinsă definitiv în cadrul procedurii.

În plus, apreciază că nu pot fi primite nici criticile referitoare la antepronunțarea ori incompatibilitatea membrilor completului. Prin solicitarea de relații organismul cu activitate administrativ-jurisdicțională, în vederea respectării principiului contradictorialității, a pus în vedere în mod expres părților să își exprime punctul de vedere față de noua împrejurare pe care a și detaliat-o.

Așa încât, părțile erau ținute să aducă argumente care fie aveau să susțină poziția C.N.S.C, fie aveau să o demonteze.

În consecință, soluția dispusă de Consiliu a avut în vedere punctele de vedere formulate de părți față de solicitarea de relații, nefiind incidente premisele antepronunțării.

Mai mult, deși petenta încearcă să contureze o pretinsă nelegalitate a reevaluării ofertei R prin lămurirea aspectelor indicate de C.N.S.C susținând că, în fapt, a fost depusă o ofertă nouă a R, intimatul susține că, în cadrul reevaluării, I.G.P.R a procedat exclusiv la lămurirea punctelor indicate de C.N.S.C în Decizia nr. 1069/2020, astfel că afirmațiile petentei rămân la stadiul de alegații.

Totodată, T afirmă că acordul cadru încheiat în urma reevaluării izvorăște dintr-o altă procedură, fapt ce ar justifica interesul său în cauză. Însă, așa cum a arătat, în speță a fost organizată și derulată o singură procedură de achiziție din care, prin Decizia nr. 360/2021 oferta T a fost respinsă definitiv.

La data de 19.05.2021, petenta TSI SRL a depus cerere de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene cu următoarele întrebări preliminare, referitoare la interpretarea art. 1 alin. (3) și art. 2a din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări (JO 1989, L 395, p. 33, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 237), astfel cum a fost modificată prin

Directiva 2007/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007 (JO 2007, L 335, p. 31) („Directiva 89/665/CEE”):

„1. în considerarea principiul protecției jurisdicționale efective, art. 1 alin. (3) și art. 2 a din Directiva 89/665/CEE trebuie interpretate în sensul că ofertantul exclus a cărui cale de atac împotriva deciziei de admitere a ofertei celui alt ofertant a fost admisă își menține interesul de a contesta și rezultatul reevaluării ofertei celui alt ofertant în situația în care, între data formulării contestației împotriva rezultatului reevaluării și data soluționării acesteia, decizia de excludere a ofertei sale rămâne definitivă, atunci când admiterea celei din urmă contestații ar conduce la anularea procedurii?

2. în cazul în care răspunsul la prima întrebare ar fi negativ, având în vedere punctul 34 din hotărârea pronunțată în cauza C-355/15, *Bietergemeinschaft*, soluția ar fi diferită atunci când acea cale de atac nu a putut fi soluționată anterior rămânerii definitive a deciziei de excludere a ofertei sale din cauza deciziei organului jurisdicțional de a suspenda din oficiu și în mod facultativ soluționarea căii de atac împotriva rezultatului reevaluării ofertei celui alt ofertant chiar până la soluționarea definitivă a căii de atac împotriva deciziei de excludere a ofertei sale? încalcă principiul protecției jurisdicționale efective decizia organului jurisdicțional de a aplica din oficiu o procedură facultativă de suspendare a soluționării căii de atac care conduce la lipsirea de orice substanță a dreptului ofertantului exclus de a contesta până la soluționarea căii sale de atac împotriva deciziei de excludere a ofertei sale, toate deciziile ulterioare care i-ar aduce prejudicii în ipoteza în care excluderea sa ar fi anulată?”

Pentru a dispune în acest sens, solicită să fie avute în vedere următoarele motive privind admisibilitatea cererii:

Conform dispozițiilor art. 267 TFUE: „Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la: (a) interpretarea tratatelor; (b) validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele; oficiile sau agențiile Uniunii; (...)

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea.”

Din analiza acestor dispoziții reiese că instanțele naționale pot apela la procedura hotărârii preliminare în cadrul oricărui tip de litigiu, indiferent de materia acestuia sau de procedura utilizată, în următoarele condiții:

- (i) solicitarea provine din partea unui organ cu atribuții jurisdicționale;
- (ii) obiectul interpretării este o prevedere de drept european sau un act al unei instituții europene, care are incidență în litigiul național;
- (iii) instanța națională apreciază că o hotărâre preliminară din partea GUE îi este necesară pentru a se pronunța asupra unei probleme incidente în cauza ce i-a fost dedusă spre soluționare.

În speță, îndeplinirea primei condiții nu comportă discuții. Instanța este un organ cu atribuții jurisdicționale.

Referitor la cea de-a doua condiție, petenta arată că obiectul interpretării este o prevedere de drept european de care depinde pronunțarea hotărârii în litigiul național.

Întrebările preliminare vizează nerespectarea dispozițiilor europene care reglementează interesul în formularea căilor de atac în materia achizițiilor publice - art. 1 alin. (3) și art. 2a din Directiva 89/665/CEE, potrivit cărora:

„Statele membre asigură accesul la căile de atac, în temeiul unor norme detaliate pe care statele membre pot să le stabilească în acest sens, cel puțin oricărei persoane care are sau care a avut vreun interes în obținerea unui anumit contract și care a fost prejudiciată sau riscă să fie prejudiciată printr-o presupusă încălcare.”

„Se consideră că ofertanții sunt interesați dacă nu au fost încă excluși definitiv. O excludere este definitivă în cazul în care a fost notificată ofertanților interesați și fie a fost considerată legală

de un organism independent responsabil de soluționarea căilor de atac, sau nu mai poate face obiectul unei căi de atac."

Or, CNSC a respins contestația petentei împotriva rezultatului reevaluării ofertei R, considerând că ar fi lipsită de interes în continuarea unei căi de atac împotriva deciziei autorității contractante, deoarece la reluarea soluționării după suspendarea facultativă acestei contestații decizia autorității de respingere a ofertei era definitivă.

În aceste condiții, față de împrejurarea

(i) că admiterea contestației inițiale împotriva deciziei de admitere a ofertei R ar fi lipsită de efectivitate, dacă nu ar putea contesta și rezultatul reevaluării acestei oferte de către autoritatea contractantă, legalitatea activității ulterioare a acesteia fiind lipsită de orice control,

(ii) că potrivit pct. 34 din hotărârea pronunțată în cauza C-355/15, *Bietergemeinschaft*, Directiva 89/665 „garantează exercitarea unor căi de atac efective împotriva deciziilor nelegale adoptate în cadrul unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice, oferind oricărui ofertant exclusiv posibilitatea de a contesta nu numai decizia de excludere, ci și, până la soluționarea acestei contestații, deciziile ulterioare care i-ar aduce prejudicii în ipoteza în care excluderea sa ar fi anulată",

(iii) și că acest din urmă drept al petentei a fost grav încălcat de CNSC prin suspendarea facultativă a soluționării contestației, care altfel ar fi trebuit soluționată pe fond,

Petenta consideră că este necesară sesizarea CJUE pentru a stabili dacă o asemenea detournare a principiului autonomiei procedurale și o asemenea interpretare a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 2a din Directiva 89/665/CEE este conformă cu principiul egalității și cu principiul protecției jurisdicționale efective, în condițiile în care transformă dreptul operatorului economic exclusiv de a formula o căi de atac împotriva deciziilor ulterioare care îi cauzează prejudicii într-o chestiune de șansă și arbitrară.

Referitor la necesitatea sesizării CJUE, petenta arată următoarele:

Pentru a determina necesitatea adresării unei întrebări preliminare, învederează politica CJUE de a încuraja colaborarea cu instanțele naționale în scopul interpretării și aplicării uniforme a dreptului Uniunii Europene.

Chiar și în ipoteza în care consideră că problema supusă interpretării este suficient de clară, o decizie în sensul neformulării unei întrebări preliminare trebuie cântărită atent de instanța națională.

În acest sens, CJUE a arătat următoarele:

„16. În cele din urmă, aplicarea corectă a dreptului comunitar se poate impune în mod atât de evident încât să nu lase loc niciunei îndoieli rezonabile privind modul de soluționare a întrebării adresate. Înainte de a concluziona că este vorba de o astfel de situație, instanța națională trebuie să fie convinsă că acest aspect se impune în mod la fel de evident și instanțelor naționale ale celorlalte state membre și Curții de Justiție. Doar în cazul în care aceste condiții sunt îndeplinite, instanța națională se poate abține să mai trimită această întrebare Curții de Justiție și poate să o soluționeze pe propria răspundere.

17. Cu toate acestea, existența unei astfel de posibilități trebuie să fie evaluată în funcție de caracteristicile proprii dreptului comunitar, de dificultățile specifice pe care le prezintă interpretarea acestuia și de riscul divergențelor de jurisprudență în cadrul Comunității".

Această recomandare a Curții rezultă și din pct. 13 din Recomandările CJUE către instanțele naționale cu privire la trimiterea întrebărilor preliminare:

„o instanță națională poate, în special în situația în care se consideră suficient de lămurită de jurisprudența Curții, să decidă ea însăși cu privire la interpretarea corectă a dreptului Uniunii și cu privire la aplicarea acestuia la situația de fapt pe care o constată. Cu toate acestea, o trimitere preliminară se poate dovedi deosebit de utilă atunci când se ridică o nouă problemă de interpretare care prezintă un interes general pentru aplicarea uniformă a dreptului Uniunii sau atunci când jurisprudența existentă nu pare a fi aplicabilă unei situații de fapt inedite".

Din cele de mai sus rezultă că instanța națională investită cu soluționarea unor litigii referitoare la aplicarea și interpretarea dreptului european este încurajată de CJUE să uzeze de posibilitatea de a formula o trimitere preliminară pentru a obține elementele utile de interpretare a dreptului Uniunii.

Or, necesitatea sesizării CJUE este determinată de împrejurările cauzei și de caracterul său inedit. Intervenția CJUE ar fi benefică pentru a lămurii faptul că o contestație deja promovată împotriva rezultatului reevaluării, care în absența aplicării mecanismului procedural al suspendării facultative ar fi trebuit soluționată pe fond anterior rămânerii definitive a deciziei de excludere a contestatorului nu devine lipsită de interes, mai ales în condițiile în care contestația vizează decizia adoptată în urma reevaluării dispuse prin admiterea unei prime contestații a aceluiași operator economic împotriva deciziei de admitere a celorlalte oferte, iar admiterea sa ar conduce la anularea procedurii.

Această problemă nu își găsește un răspuns neechivoc în Directiva 89/665/CEE, în jurisprudența anterioară a CJUE sau în alte acte ale instituțiilor europene.

Clarificarea acestor chestiuni prin mecanismul întrebării preliminare ar avea un impact pozitiv nu doar asupra prezentei cauze, ci în toate spețele similare la nivelul celor 27 de state membre, asigurând astfel interpretarea unitară a dreptului Uniunii Europene.

Prin concluziile scrise depuse la data de 31.06.2021, intimatul Inspectoratul General al Poliției Române a solicitat respingerea, ca inadmisibilă, a cererii de sesizare a CJUE arătând următoarele:

Potrivit art. 267 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene se face numai în situația în care, în cursul unui litigiu aflat pe rol, se pune problema interpretării sau validității unei norme comunitare, iar instanța națională consideră necesară îndrumarea C.J.U.E cu privire la norma, ce face obiectul sesizării.

Prin urmare, întrebarea ce se poate adresa de instanța națională vizează exclusiv probleme de interpretare, validitate sau aplicare a dreptului comunitar, iar nu aspect din dreptul național sau elemente particulare ale speței deduse judecării.

Or, din lecturarea cereri petentei se poate constata că, în fapt, aceasta solicită îndrumarea C.J.U.E cu privire la cauza dedusă judecării, iar nu cercetarea interesului din perspectiva dreptului comunitar.

În susținerea afirmațiilor noastre arată că fondul cererii de sesizare reprezintă în fapt critici pe care petenta le aduce soluției pronunțate de C.N.S.C. critici transpuse sub forma unei aparente cereri de sesizare a C.J.U.E.

De altfel, apreciază că, în litigiul pendinte, nu poate fi identificată necesitatea sesizării C.J.U.E în sensul indicat de T, în măsura în care condiția interesului este o condiție generală în promovarea unei contestații/acțiuni care nu suportă dificultăți de interpretare.

Aceasta se raportează la specificul fiecărei cauze, iar organismele cu activitate administrativ-jurisdicțională, respectiv instanțele de judecată pronunță o soluție potrivit datelor existente în cauza aflată în atenția lor.

În consecință, nefiind identificată necesitatea intervenției C.J.U.E și dat fiind faptul că prin cererea formulată se tinde, în realitate, să se obțină din partea Curții de Justiție o „decizie de îndrumare” în soluționarea efectivă a cauzei de către Curtea de Apel Bucureștii, intimatul solicită respingerea solicitării petentei, ca inadmisibilă întrucât nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art.267 din T.F.U.E.

Analizând cu prioritate cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene, Curtea reține următoarele:

Potrivit art. 267 din TFUE:

“Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la: (a) interpretarea tratatelor; (b) validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii;

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă în fața unei instanțe dintr-un stat membru, această instanță poate, în cazul în care apreciază că o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre, să ceară Curții să se pronunțe cu privire la această chestiune.

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea”.

Analizând întrebările formulate prin cererea petentei de sesizare a CJUE, Curtea constată că acestea privesc interpretarea art. 1 alin. (3) și art. 2a din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007.

Prin urmare, întrebările se referă la interpretarea unei prevederi dintr-un act adoptat de o instituție a Uniunii Europene, astfel că se încadrează în obiectul trimiterilor preliminare reglementat de alin. (1) al art. 267 din TFUE.

În ceea ce privește cerința prevăzută la alin. (2) al art. 267, Curtea reține că pentru sesizarea CJUE este necesar ca instanța națională să aprecieze “că o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre”.

Prin urmare, instanța națională are competența de a aprecia dacă îi este necesară o hotărâre preliminară, necesitate ce presupune o analiza a relevanței normei europene în cauză precum și a clarității textului, întrucât dacă norma europeană are un caracter clar, univoc, lipsit de ambiguități sau există deja o practică a CJUE pe baza căreia se poate stabili sensul normei în discuție, nu este necesară interpretarea lui de către CJUE.

Referitor la acest aspect în cauza C.283/81, Cilfit SRL și Lanificio di Gavardo SpA v. Ministerul Sănătății, invocate chiar de către petentă, CJUE a reținut că:

„8. În acest cadru, este necesar să se precizeze sensul comunitar al expresiei «în cazul în care o asemenea chestiune se invocă în fața unei instanțe judecătorești», pentru a stabili în ce condiții o instanță națională ale cărei hotărâri nu pot face obiectul unei căi de atac în dreptul intern are obligația de a sesiza Curtea de Justiție.

9. În această privință, trebuie să se sublinieze, în primul rând, că articolul 177 (în prezent art. 267 din TFUE n.r.) nu constituie o cale de atac deschisă părților într-un litigiu pendinte în fața unei instanțe naționale. Prin urmare, nu este suficient ca o parte să susțină că litigiul ridică o problemă privind interpretarea dreptului comunitar pentru ca instanța națională respectivă să fie obligată să considere că este vorba despre o chestiune invocată în sensul articolului 177. Pe de altă parte, după caz, instanța națională respectivă poate sesiza Curtea de Justiție din proprie inițiativă.

10. În al doilea rând, din raportul dintre al doilea și al treilea alineat ale articolului 177 rezultă că instanțele vizate de al treilea alineat se bucură de aceeași putere ca toate celelalte instanțe naționale de a aprecia dacă o hotărâre a Curții asupra unui aspect de drept comunitar este necesară pentru a le permite pronunțarea unei hotărâri. Prin urmare, aceste instanțe naționale nu sunt obligate să trimită o întrebare privind interpretarea dreptului comunitar ridicată în fața lor în cazul în care respectiva întrebare nu este pertinentă, adică în cazul în care, indiferent care ar fi răspunsul la această întrebare, el nu ar putea avea nicio influență asupra soluționării litigiului.

11. Dimpotrivă, în cazul în care instanțele naționale constată că este necesară recurgerea la dreptul comunitar pentru a reuși să soluționeze litigiul cu care au fost sesizate, articolul 177 le impune acestora obligația de a sesiza Curtea de Justiție pentru orice întrebare adresată în interpretare.

12. Întrebarea adresată de Corte di Cassazione urmărește să afle dacă, în anumite împrejurări, obligația prevăzută la articolul 177 alineatul (3) ar putea totuși să fie supusă unor limite.

13. Trebuie amintit în această privință că în hotărârea Da Costa (...), Curtea a declarat că «deși articolul 177 alineatul (3) obligă fără nicio restricție instanțele naționale ale căror hotărâri nu pot face obiectul unei căi de atac în dreptul intern, să adreseze Curții orice chestiune de interpretare ridicată înaintea lor, autoritatea interpretării date de aceasta în temeiul articolului 177 poate priva această obligație de scopul său, golind-o astfel de conținut; aceasta este situația mai ales atunci când chestiunea ridicată este identică din punct de vedere substanțial cu o întrebare care a făcut deja obiectul unei hotărâri preliminare într-o cauză similară.»

14. Același efect, în ceea ce privește limitele obligației formulate de articolul 177 alineatul (3), poate rezulta dintr-o jurisprudență constantă a Curții care a rezolvat problema de drept respectivă, indiferent de natura procedurilor care au condus la această jurisprudență, chiar în absența unei stricte identități a întrebărilor în litigiu.

15. Cu toate acestea, se înțelege că, în toate aceste împrejurări, instanțele naționale, inclusiv cele menționate la articolul 177 alineatul (3), își păstrează întreaga libertate de a sesiza Curtea în cazul în care consideră acest lucru oportun.

„16. În cele din urmă, aplicarea corectă a dreptului comunitar se poate impune în mod atât de evident încât să nu lase loc niciunei îndoieli rezonabile privind modul de soluționare a întrebării adresate. Înainte de a concluziona că este vorba de o astfel de situație, instanța națională trebuie să fie convinsă că acest aspect se impune în mod la fel de evident și instanțelor naționale ale celorlalte state membre și Curții de Justiție. Doar în cazul în care aceste condiții sunt îndeplinite, instanța națională se poate abține să mai trimită această întrebare Curții de Justiție și poate să o soluționeze pe propria răspundere.

17. Cu toate acestea, existența unei astfel de posibilități trebuie să fie evaluată în funcție de caracteristicile dreptului comunitar și de dificultățile specifice pe care le prezintă interpretarea acestuia.

18. În primul rând, trebuie să se țină seama de faptul că textele de drept comunitar sunt redactate în mai multe limbi și că diversele versiuni lingvistice sunt toate autentice; astfel, o interpretare a unei prevederi de drept comunitar implică o comparare a versiunilor lingvistice.

19. De asemenea, trebuie să se observe că dreptul comunitar folosește o terminologie proprie, chiar și atunci când există o concordanță deplină a versiunilor lingvistice. În plus, trebuie subliniat că noțiunile juridice nu au în mod necesar același conținut în dreptul comunitar și în dreptul național al diferitelor state membre.

20. În sfârșit, fiecare prevedere de drept comunitar trebuie să fie plasată în contextual său și interpretată în lumina ansamblului prevederilor acestui drept, a finalităților și a stadiului evoluției acestuia la data la care respectiva prevedere trebuie să fie aplicată.

21. Având în vedere aceste considerații, este necesar să se răspundă întrebării adresate de Corte Suprema di Cassazione că articolul 177 alineatul (3) trebuie să fie interpretat în sensul că o instanță națională ale cărei decizii nu pot face obiectul unei căi de atac în dreptul intern trebuie, atunci când i se adresează o întrebare de drept comunitar, să își îndeplinească obligația de sesizare a Curții de Justiție, cu excepția cazului în care constată că întrebarea adresată nu este relevantă sau că dispoziția comunitară în cauză a făcut deja obiectul unei interpretări din partea Curții sau că aplicarea corectă a dreptului comunitar se impune cu o asemenea evidență încât nu mai lasă loc niciunei îndoieli rezonabile; existența unei astfel de posibilități trebuie să fie evaluată în funcție de caracteristicile proprii dreptului comunitar, de dificultățile specifice pe care le prezintă interpretarea acestuia și de riscul divergențelor de jurisprudență în cadrul Comunității.”

În ceea ce privește întrebările formulate de petentă, Curtea constată că acestea sunt următoarele:

„1. în considerarea principiul protecției jurisdicționale efective, art. 1 alin. (3) și art. 2a din Directiva 89/665/CEE trebuie interpretate în sensul că ofertantul exclus a cărui cale de atac împotriva deciziei de admitere a ofertei celuiilalt ofertant a fost admisă își menține interesul de a contesta și rezultatul reevaluării ofertei celuiilalt ofertant în situația în care, între data formulării

contestației împotriva rezultatului reevaluării și data soluționării acesteia, decizia de excludere a ofertei sale rămâne definitivă, atunci când admiterea celei din urmă contestații ar conduce la anularea procedurii?

2. În cazul în care răspunsul la prima întrebare ar fi negativ, având în vedere punctul 34 din hotărârea pronunțată în cauza C-355/15, *Bietergemeinschaft*, soluția ar fi diferită atunci când acea cale de atac nu a putut fi soluționată anterior rămânerii definitive a deciziei de excludere a ofertei sale din cauza deciziei organului jurisdicțional de a suspenda din oficiu și în mod facultativ soluționarea căii de atac împotriva rezultatului reevaluării ofertei celuilalt ofertant chiar până la soluționarea definitivă a căii de atac împotriva deciziei de excludere a ofertei sale? Încalcă principiul protecției jurisdicționale efective decizia organului jurisdicțional de a aplica din oficiu o procedură facultativă de suspendare a soluționării căii de atac care conduce la lipsirea de orice substanță a dreptului ofertantului exclus de a contesta până la soluționarea căii sale de atac împotriva deciziei de excludere a ofertei sale, toate deciziile ulterioare care i-ar aduce prejudicii în ipoteza în care excluderea sa ar fi anulată?"

Referitor la prima întrebare, Curtea reține că aceasta întrunește cerința pertinentei întrucât se solicită o interpretare a unei chestiuni relevante pentru soluția ce urmează a fi data în cauză.

În schimb, Curtea apreciază că nu este necesară pronunțarea de către CJUE a unei hotărâri preliminare întrucât există deja o jurisprudență a instanței europene care a interpretat anterior chestiunea la care face referire petenta, pe baza căreia instanța națională este în măsură să stabilească sensul prevederilor europene la care face referire petenta.

În acest sens, Curtea reține că prevederile a căror interpretare o solicită reclamantul au mai fost interpretate de CJUE prin hotărârea din cauza C-355/15 *Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich GmbH* împotriva *Universität für Bodenkultur Wien, VAMED Management und Service GmbH & Co. KG in Wien* și hotărârea din cauza C-131/16, *Archus și Gama*, invocate de CNSC în cuprinsul deciziei contestate, precum și prin hotărârile din cauza C-689/13, *Puligienica Facility Esco SpA (PFE)* împotriva *Airgest SpA* și cauza C-100/12, *Fastweb SpA* împotriva *Azienda Sanitaria Locale di Alessandria*, invocate de petentă în cuprinsul plângerii, chestiunea pe care o are de lămurit instanța în cazul de față fiind de a stabili care dintre interpretările CJUE sunt aplicabile situației de fapt deduse judecății. Prin urmare, Curtea apreciază că nu există elemente neclare cu privire la sensul normelor europene la care face referire petenta și care să nu fi fost lămurite prin hotărârile CJUE invocate de CNSC sau intimată, astfel că nu este necesară pronunțarea unei noi decizii de către CJUE, care să lămurească întrebarea petentei.

Referitor la a doua întrebare, Curtea constată că petenta solicită ca instanța europeană să lămurească sensul normei europene sub două aspecte, dintre care doar primul prezintă relevanță pentru soluționarea cauzei de față, întrucât se referă indirect la chestiunea momentului în care trebuie apreciat interesul unui ofertant de a-i fi soluționată o contestație îndreptată împotriva unui act al unei autorități contractante, în timp ce cel de-al doilea se referă la măsura suspendării soluționării contestației dispusă anterior de CNSC și care nu formează obiectul plângerii de față.

Cu toate acestea, Curtea apreciază că nici sub primul aspect nu îi este necesară o decizie din partea CJUE întrucât întrebarea prezentată de petentă nu se bazează pe vreo chestiune neclară sau interpretabilă pe care ar conține-o norma europeană, ci petenta urmărește aplicarea normei europene la datele de fapt ale speței de față, aspect ce intră în competența instanței naționale.

Prin urmare, Curtea apreciază că nu îi este necesară o decizie a CJUE care să răspundă la întrebările formulate de petentă, astfel că va respinge cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

În ceea ce privește fondul plângerii, Curtea constată și reține următoarele:

Petenta contestă două hotărâri ale Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor:

- Încheierea nr. 831/C6/1447,1585/26.03.2021 prin care s-a respins ca nefondată cererea de recuzare formulate de petentă cu privire la membrii completului nr. 5 cărora li se repartizase cauza spre soluționare;

- Decizia nr. 655/C5/1447/1585/31.03.2021 prin care a fost admisă excepția lipsei de interes a TSI SRL de a formula contestațiile din dosarele nr. 1447/2020 și nr. 1585/2020.

Referitor la soluția de respingere a cererii de recuzare, petenta susține că membrii completului nr. 5 nu aveau dreptul de a soluționa cauza prin raportare la prevederile art. 47 alin.(3) lit. c) din Legea nr. 101/2016 întrucât își exprimaseră anterior opinia cu privire la soluția ce urma a fi data excepției lipsei de interes prin chiar adresa prin care s-a solicitat petentei să își exprime un punct de vedere cu privire la această excepție.

Curtea reține că potrivit art. 47 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 101/2016 “Membrii Consiliului nu au dreptul de a participa la soluționarea unei contestații dacă se află în una dintre situațiile prevăzute mai jos, sub sancțiunea nulității deciziei pronunțate: (...) c) dacă s-au pronunțat public în legătură cu contestația pe care o soluționează”.

Prin adresele din 23.03.2021, CNSC a solicitat părților să exprime un punct de vedere cu privire la excepția lipsei de interes motivate de faptul că plângerea formulate de T împotriva deciziei nr. 1069/C5/939/25.06.2020 a fost respinsă de Curtea de Apel București prin Hotărârea nr. 360/22.02.2021 “astfel că decizia CNSC a devenit definitivă și irevocabilă, prin urmare autoarea contestației nu mai justifică un interes legitim, născut și actual în formularea contestațiilor, de vreme ce nu mai poate deveni câștigătoare în această procedură de atribuire”.

Contrar susținerii petentei și în acord cu considerentele precizate de CNSC în Încheierea nr. 831/C6/1447; 1585/26.03.2021, Curtea apreciază că motivele prezentate în adresele din 23.03.2021 nu reprezintă o antepronunțare a completului nr. 5 asupra excepției lipsei de interes, ci doar o prezentare a excepției lipsei de interes și a motivelor acesteia invocate din oficiu de către completul investit cu soluționarea contestațiilor formulate de petentă.

Situația este foarte asemănătoare cu cea privind cazul de incompatibilitate al judecătorului reglementat de art. 42 alin. (1) pct. 1 din Codul de procedură civilă potrivit căruia “Judecătorul este, de asemenea, incompatibil de a judeca în următoarele situații: 1. când și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece. Punerea în discuția părților, din oficiu, a unor chestiuni de fapt sau de drept, potrivit art. 14 alin. (4) și (5), nu îl face pe judecător incompatibil;”.

Or, dacă punerea în discuția părților de către judecător a unor chestiuni de fapt sau de drept, nu îl face pe acesta incompatibil de a judeca, în mod evident nici membrii CNSC nu pot deveni incompatibili într-o asemenea situație în baza unei prevederi cuprinse în Legea nr. 101/2016, foarte asemănătoare cu cea aplicabilă judecătorilor prev. în Codul de procedură civilă.

Curtea reține și că opinia petentei nu poate fi acceptată întrucât ar duce la o situație absurdă, și anume că atunci când un complet al CNSC ar invoca vreo excepție din oficiu și pentru care este obligată să prezinte și motivarea, astfel încât părțile să o poată înțelege și să poată să-și exercite dreptul la apărare, ar deveni incompatibil, iar cauza ar trebui soluționată de un alt complet. În mod evident, nu aceasta a fost intenția legiuitorului prin reglementarea cazului de incompatibilitate prev. de art. 47 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 101/2016.

Un alt motiv de incompatibilitate invocat de petentă este întemeiat pe prevederile art. 17 din Legea nr. 101/2016, relevante fiind alineatele 1 și 2 potrivit cărora:

“Pentru a se asigura pronunțarea unei soluții unitare, contestațiile formulate în cadrul aceleiași proceduri de atribuire se soluționează astfel:

a) în etapa de până la data-limită de depunere a solicitărilor de participare/ofertelor/proiectelor sunt soluționate de același complet;

b) în etapa de după data-limită de depunere a solicitărilor de participare/ofertelor/proiectelor sunt soluționate de același complet, altul decât cel prevăzut la lit. a).

(2) În fiecare etapă, contestațiile formulate în cadrul aceleiași proceduri sunt conexe”.

Cu privire la acest aspect, Curtea reține, pe de o parte, că nu este vorba despre vreun caz de incompatibilitate, ci despre o chestiune de repartizare a dosarelor în cadrul CNSC, iar, pe de altă parte, susținerea petentei este neîntemeiată întrucât toate cele trei contestații s-au referit, cel puțin parțial, la aspecte din etapa de după data-limită de depunere a solicitărilor de participare/ofertelor/proiectelor, astfel că trebuiau soluționate de același complet potrivit regulii de la lit. b) a art. 17 din Legea nr. 101/2016.

În ceea ce privește criticile petentei privind soluția de respingere a contestațiilor T ca lipsite de interes, dispusă prin decizia CNSC nr. 655/C5/1447/1585/31.03.2021, Curtea reține următoarele:

CNSC a admis excepția lipsei de interes întrucât, la momentul pronunțării asupra excepției, oferta petentei TSI SRL era respinsă în mod definitiv, ca neconformă și inacceptabilă, ca urmare a respingerii contestației anterioare a petentei dispusă prin Decizia CNSC nr. 1069/C5/939 din 25.06.2020 menținută prin Decizia Curții de Apel București nr.360/22.02.2021.

În considerentele deciziei, CNSC a invocat prevederile art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (1) lit. f) și art. 3 alin. (3) din Legea nr. 101/2016, precum și prevederile art. 2a alin. (2) paragraful 2 din Directiva nr. 66/2007 de modificare a Directivelor nr. 89/665/CEE și 92/13/CEE. De asemenea, CNSC a făcut referire la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene din cauza C-131/15, Archus și Gama și cauza C-355/15 Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich.

În cuprinsul plângerii, petenta susține mai întâi că analiza CNSC ar fi simplistă și ar fi contrazisă de o serie de situații clare sau de absurdul concluziilor pe care l-ar genera aceeași concluzie în alte situații.

Critica este neîntemeiată întrucât motivele prezentate de CNSC sunt clare și necontradictorii prin raportare la situația de fapt și la normele de drept invocate în considerentele deciziei.

În ceea ce privește normele de drept aplicabile, relevante pentru analiza interesului petentei de a-i fi soluționate pe fond contestațiile, Curtea reține că acestea sunt următoarele:

- art. 2 alin. (1) din Legea nr. 101/2016: “(1) Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim printr-un act al unei autorități contractante sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri poate solicita anularea actului, obligarea autorității contractante la emiterea unui act sau la adoptarea de măsuri de remediere, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, pe cale administrativ-jurisdicțională sau judiciară, potrivit prevederilor prezentei legi”;

- art. 3 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 101/2016: “În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos semnifică, după cum urmează: (...) f) persoană care se consideră vătămată - orice operator economic care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

(i) are sau a avut un interes în legătură cu o procedură de atribuire; și

(ii) a suferit, suferă sau riscă să sufere un prejudiciu ca o consecință a unui act al autorității contractante, de natură să producă efecte juridice, ori ca urmare a nesoluționării în termenul legal a unei cereri privind o procedură de atribuire”;

- art. 3 alin. (3) din Legea nr. 101/2016: “(3) În sensul alin. (1) lit. f) pct. (i) se consideră că o persoană are sau a avut un interes în legătură cu o procedură de atribuire dacă nu a fost încă exclusă definitiv de la respectiva procedură. O excludere este definitivă în cazul în care a fost notificată candidatului/ofertantului interesat și fie a fost considerată legală de către Consiliu/instanță, fie nu mai poate face obiectul unei căi de atac”.

Normele de mai sus reprezintă o transpunere în legislația română a prevederilor art. 1 alin. (3) și art. 2 a alin. (2) paragraful 2 din Directiva nr. 89/665/CEE modificată prin Directiva nr. 92/50/CEE și Directiva nr. 2007/66/CE, care au următorul conținut:

- art. 1 alin. (3): “Statele membre asigură accesul la căile de atac, în temeiul unor norme detaliate pe care statele membre pot să le stabilească în acest sens, cel puțin oricărei persoane care

are sau care a avut vreun interes în obținerea unui anumit contract și care a fost prejudiciată sau riscă să fie prejudiciată printr-o presupusă încălcare”;

- art. 2 a alin. (2) paragraful 2: “Se consideră că ofertanții sunt interesați dacă nu au fost încă excluși definitiv. O excludere este definitivă în cazul în care a fost notificată ofertanților interesați și fie a fost considerată legală de un organism independent responsabil de soluționarea căilor de atac, sau nu mai poate face obiectul unei căi de atac”.

Rezultă din prevederile de mai sus, astfel cum în mod corect a reținut CNSC, că un ofertant exclus definitiv dintr-o procedură de atribuire nu mai justifică un interes pentru susținerea unei contestații.

După cum se poate observa din redarea prevederilor de mai sus, normele procedurale române nu derogă în nici un fel de la prevederile Directivei nr. 89/665/CEE astfel că sunt neîntemeiate susținerile petentei întemeiate pe neconcordanța normelor române cu cele europene.

Petenta susține că interesul său constă în anularea procedurii sau a contractului, care ar putea fi urmată de posibilitatea obținerii de despăgubiri sau posibilitatea obținerii contractului în urma derulării unei noi proceduri de atribuire.

Susținerea petentei este neîntemeiată întrucât omite un element esențial, și anume faptul că oferta sa a fost respinsă în mod definitiv ca fiind neconformă, ceea ce exclude orice posibilitate de a obține despăgubiri sau încheierea contractului.

Curtea reține și că jurisprudența CJUE este clară în sensul interpretării data de CNSC, situația din speța de față fiind similară cu situația din cauza C-355/15 *Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich*.

Astfel, ca și în cauza de față, în cauza C-355/15 era vorba despre o contestație formulată împotriva deciziei de atribuire a contractului către celălalt ofertant, contestație formulată de un ofertant a cărui ofertă a fost respinsă în mod definitiv.

Soluția CJUE a fost că “Articolul 1 alineatul (3) din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007, trebuie să fie interpretat în sensul că nu se opune ca unui ofertant care a fost exclus dintr-o procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice printr-o decizie rămasă definitivă a autorității contractante să îi fie refuzat accesul la o cale de atac împotriva deciziei de atribuire a contractului de achiziții publice în cauză și împotriva încheierii contractului, atunci când numai ofertantul exclus și adjudecatorul acestui contract au depus oferte, iar ofertantul menționat susține că oferta acestui adjudecator ar fi trebuit să fie de asemenea respinsă”.

Petenta invocă alte decizii ale CJUE în care s-ar fi reținut că interesul de a formula o contestație poate fi reprezentat și de obținerea, în mod indirect, a contractului în urma deschiderii unei noi proceduri de atribuire.

Astfel, în cauza C-689/13, *Puligienica Facility Esco SpA (PFE) împotriva Airgest SpA*, CJUE a restabilit că: “Articolul 1 alineatul (1) al treilea paragraf și alineatul (3) din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007, trebuie interpretat în sensul că se opune ca o cale de atac principală introdusă de un ofertant care are un interes în obținerea unui anumit contract și care a fost prejudiciat sau riscă să fie prejudiciat printr-o presupusă încălcare a dreptului Uniunii în materie de contracte de achiziții publice sau a normelor de transpunere a acestui drept și prin care se urmărește excluderea unui alt ofertant să fie declarată inadmisibilă în temeiul normelor procedurale naționale care prevăd examinarea cu prioritate a căii de atac incidente formulate de acest alt ofertant”.

De asemenea, în cauza cauza C-100/12, Fastweb SpA împotriva Azienda Sanitaria Locale di Alessandria, CJUE a stabilit că “Articolul 1 alineatul (3) din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007, trebuie interpretat în sensul că, dacă, în cadrul unei proceduri privind o cale de atac, adjudecatorul, care a obținut contractul și a formulat o cale de atac incidentă, ridică o excepție de inadmisibilitate întemeiată pe lipsa calității procesuale active a ofertantului care a formulat această cale de atac pentru motivul că oferta pe care acesta din urmă o prezentase ar fi trebuit să fie înlăturată de autoritatea contractantă din cauza neconformității sale cu specificațiile tehnice definite de autoritatea contractantă în caietul de sarcini, dispoziția menționată se opune ca această cale de atac să fie declarată inadmisibilă în urma examinării prealabile a excepției de inadmisibilitate menționate fără o pronunțare cu privire la conformitatea cu respectivele specificații tehnice atât a ofertei adjudecatorului, care a obținut contractul, cât și a celei a ofertantului care a formulat calea de atac principal”.

Spețele la care se referă petenta au însă un element diferit față de situația din speța de față, și anume faptul că nu există o decizie definitivă de excludere a ofertantului care formulează contestația. Acest element nu se regăsește în cauza de față întrucât oferta petentei a fost respinsă în mod definitiv ca neconformă.

Curtea reține și că nu se poate reține argumentul petentei că în urma admiterii contestației sale este posibilă organizarea unei noi proceduri de atribuire întrucât, aceasta ar însemna să nu ținem cont de interpretarea CJUE dată prin hotărârea din cauza C-355/15 *Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich* în care s-a reținut tocmai contrariul, precum și de prevederea clară cuprinsă în art. 2 a alin. (2) paragraful 2 al Directivei 89/665/CEE potrivit căreia “Se consideră că ofertanții sunt interesați dacă nu au fost încă excluși definitiv”.

Un alt argument al petentei este acela că procedura de atribuire anterioară ar fi încetat prin încheierea primului acord cadru, iar noul acord cadru a fost încheiat în urma unei noi proceduri de atribuire și în urma depunerii unei noi oferte de către ofertantul R. Prin urmare, petenta consideră că actele contestate prin cea de-a treia contestație sunt acte emise în cadrul unei noi proceduri care au vizat un alt contract, cu termeni și condiții diferite față de cele avute în vedere de procedura inițială din care petenta a fost exclusă.

Curtea apreciază argumentul petentei ca fiind neîntemeiat întrucât încetarea amiabilă a primului acord-cadru și încheierea unui nou acord-cadru s-a realizat pentru a pune în aplicare decizia anterioară a CNSC prin care s-a dispus reevaluarea ofertei R, astfel că este vorba despre aceeași procedură de atribuire, ci nu de o procedură distinctă.

Petenta mai critică decizia CNSC prin aceea că analiza interesului trebuia făcută în raport de momentul formulării contestației, ci nu al soluționării contestației, astfel cum a procedat CNSC.

Critica este neîntemeiată întrucât interesul este o cerință ce trebuie să existe pe toată durata soluționării contestației, deci inclusiv la momentul la care CNSC a pronunțat decizia contestată în cauză.

Curtea reține că nu există vreo prevedere, nici în dreptul național și nici în dreptul european, care să oblige un organ jurisdicțional să soluționeze o contestație pentru care a existat interes la momentul promovării acesteia, însă acesta a dispărut pe parcursul soluționării acesteia.

De asemenea, nu există vreo rațiune pentru a se face distincția invocată de către petentă și care nu are vreo susținere în jurisprudența instanțelor naționale sau europene, întrucât rațiunile pentru care o contestație se respinge ca lipsită de interes și anume pentru a nu încălca organele jurisdicționale cu chestiuni litigioase care nu pot aduce vreun câștig contestatorului, se regăsesc

atât în cazul în care contestația este de la început lipsită de interes, cât și în cazul în care lipsa de interes a intervenit ulterior.

Petenta mai invocă faptul că nesoluționarea contestațiilor, anterior pronunțării deciziei Curții de Apel București prin care s-a constatat în mod definitiv legalitatea respingerii ofertei petentei, s-a datorat chiar CNSC-ului care a dispus suspendarea soluționării contestațiilor de față în contra opiniilor exprimate de ambele părți.

Curtea apreciază că aspectul esențial este faptul că la momentul soluționării contestației, petenta nu mai justifica un interes, neavând relevanță motivele care au dus la această situație. De altfel măsura suspendării soluționării contestațiilor a fost contestată de către petenta, iar instanța a constatat legalitatea acesteia.

În ceea ce privește susținerea petentei că are un interes pentru obținerea anulării procedurii de atribuire și exemplele prezentate de aceasta, Curtea reține că sunt veritabile critici, ce exced controlului judecătoresc, aduse prevederilor Legii nr. 101/2016, prevederilor Directivei 89/665/CEE pe care legea română le transpune, precum și interpretării CJUE din cauza C-355/15 *Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung GesmbH und Caverion Österreich*, din care rezultă clar lipsa de interes a unui ofertant a cărui ofertă a fost respinsă în mod definitiv.

Față de toate cele arătate mai sus, Curtea va respinge plângerea formulată de petenta SC TSI SRL, ca nefondată.

2. Pretenții. Condiții legale pentru a beneficia de majorarea de 50% a drepturilor reprezentând asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte, materialelor igienico-sanitare, prevăzută de art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004

- Legea nr. 1/2011, art. 51 alin. (2);
- Legea nr. 272/2004, art. 129 alin. (3).

Atât timp cât recurentul-reclamant deține certificat de orientare școlară și profesională având cerințe educaționale speciale și, în plus, este și încadrat în grad de handicap, acesta poate beneficia, în condițiile legii, de drepturile prevăzute de art. 51 alin. (2) din Legea nr.1/2011, majorate cu 50% în temeiul art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004.

Nu există niciun argument legal pentru a considera că doar copiii cu cerințe educaționale speciale, având exclusiv diagnosticele enumerate de art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 (respectiv copiii infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA), pot beneficia de drepturile prevăzute la art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 majorate cu 50%.

(Decizia civilă nr. 1629 din data de 6 septembrie 2021)

Prin sentința civilă nr. 241/30.09.2020 pronunțată de Tribunalul Giurgiu s-au dispus următoarele:

„Respinge excepția lipsei calității procesuale pasive invocată de pârâțul CJG, ca neîntemeiată.

Admite acțiunea, formulată de reclamanta IIE, în calitate de reprezentant legal, părinte al minorei DGM, în contradictoriu cu pârâții CJG, MG prin Primar și Școala Gimnazială "AMV" Giurgiu cu sediul în

Obligă pârâții în solidar să plătească reclamantei drepturile reprezentând asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte, materiale igienico-sanitare, sume majorate cu 50% și actualizate cu rata inflației la data plății și cu plata dobânzii legale calculată de la data scadenței la data plății efective, pentru anii școlari 2019 - 2020.”

Împotriva acestei sentințe a formulat recurs pârâțul CJG, în temeiul art. 488 alin. (1) punct 8 C.pr.civ., solicitând admiterea recursului, iar pe fond respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea cererii de recurs, s-au arătat, în esență, următoarele:

În ceea ce privește respingerea excepției lipsei calității procesuale pasive a CJG, instanța a acordat o interpretare greșită prevederilor legale în materie, în condițiile în care potrivit prevederilor art. 6 alin. (1) din H.G. nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, se precizează că „În vederea fundamentării sumelor necesare finanțării drepturilor de care beneficiază copiii/elevii/tinerii cu CES, ordonatorii de credite ai unităților de învățământ și ordonatorii principali de credite ai bufetelor locale au obligația întocmirii și transmiterii documentelor solicitate de administrațiile județene ale finanțelor publice/direcțiile generale regionale ale finanțelor publice la termenele precizate, iar finanțarea acestor drepturi pentru copiii/elevii/tinerii cu C.E.S integrați în învățământul de masă, care urmează curriculumul învățământului de masă, se asigură din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată prin bugetul local ale unităților administrative-teritoriale pe raza căreia funcționează unitatea de învățământ în cadrul căruia este înscris copilul cu cerințe educaționale speciale”.

Sumele aprobate anual prin legea bugetului de stat cu destinația de finanțare a acestor drepturi pentru copiii/elevii/tinerii cu C.E.S integrați în învățământul de masă se repartizează pe unități administrativ-teritoriale prin decizie a Directorului Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice/sefului administrației județene a finanțelor publice, potrivit fundamentărilor transmise la proiectul de buget, iar acestea se reflectă în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale, la capitolul venituri, cu ajutorul indicatorilor "Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București cod 11.02.02, potrivit art. 6 alin. (2) și (5) din H.G. nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar.

Mai mult, prin Certificatul de orientare școlară și profesională nr. 623/31.08.2018, emis de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Giurgiu pentru minorul DGM, se precizează că orientarea specifică cerințelor educaționale speciale este învățământul de masă și nu învățământul special, pentru care potrivit prevederilor art. 6 alin. (4) din HG nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, se menționează că: "Finanțarea drepturilor pentru copiii/elevii/tinerii cu C.E.S integrați în învățământul de masă, care urmează curriculumul învățământului de masa, se asigură din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată prin bugetul local, iar pentru cei din învățământul special și pentru cei integrați în clase/grupe speciale organizate în învățământul de masă, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată prin bugetul județului/al sectoarelor municipiului București, prin unitățile de învățământ la care sunt înscrși copiii cu CES".

În aceste condiții, potrivit art. 6 alin. (2) din H.G. nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, se precizează că sumele necesare ce trebuie acordate pentru drepturile solicitate în prezenta cauză, dat fiind orientarea specifică cerințelor educaționale speciale ale minorei DGM potrivit Certificatul de orientare școlară și profesională nr. 623/31.08.2018, Administrația Județeană a Finanțelor Publice Giurgiu este cea care le repartizează pe unități administrativ-teritoriale prin decizie a șefului administrației județene a finanțelor publice, în bugetul propriu al Municipiului Giurgiu, pentru a fi repartizate, prin directorul unității școlare respective, beneficiarului, prin reprezentantul legal.

Mai mult decât atât, schimbarea sursei de finanțare în vederea acordării acestor drepturi copiilor cu cerințe educaționale speciale, sunt acordate din sumele defalcate din taxa pe valoarea

adăugată pentru echilibrarea bugetelor locale, nemaifiind realizate ca sursă de finanțare din bugetul județului Giurgiu.

Prin urmare, în situația dată, CJG nu mai poate fi obligat la plata drepturilor solicitate în prezenta cauză, dat fiind faptul că sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată se repartizează pe unități administrativ-teritoriale prin decizie a Directorului Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice/șefului administrației județene a finanțelor publice, potrivit destinației prevăzute prin legea de aprobare a Bugetului de Stat.

Față de acestea, prin sentința recurată s-a dispus în mod greșit obligarea la plată a părților în solidar a drepturilor reprezentând asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte cu o majorare de 50% și actualizarea cu rata inflației la data plății și cu plata dobânzii legale calculată de la data scadenței la data efectivă, pentru anul școlar 2019-2020, dându-se o interpretare greșită prevederilor legale în materie.

În opinia instanței de fond beneficiar al drepturilor majorate de 50% este și reclamanta, deși această majorare este instituită în situația cazurilor de handicap, în care sunt constatate cazuri de infectări cu HIV sau bolnavi de SIDA și numai în situația în care asupra lor s-a stabilit o măsură de protecție specială în baza Legii nr. 272/2004 art. 54-61.

Însă, în cazul reclamantei, nu s-a făcut dovada că este beneficiara unei măsuri de protecție specială prevăzută de lege, astfel că, în situația dată, apreciază recurentul-pârât că nu se poate impune aplicarea prevederilor art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată.

Mai mult, în completare se arată că, în cazul nostru, CJ finanțează numai drepturile de care beneficiază copiii/elevii/tinerii școlarizați în învățământul special, iar prin schimbarea sursei de finanțare care s-a realizat prin lege, zilele de școlarizare aferente anilor școlari 2017-2018 și 2018-2019 și ulterioare datei de 01.01.2017 nu mai au ca sursă de finanțare bugetul județului Giurgiu, prin urmare CJG nu poate fi obligat la plata drepturilor convenite minorei DGM.

Or, așa cum se constată, minora DGM în perioada 2019-2020 a frecventat școala gimnazială „AMV” care nu este o școală specială.

Totodată pentru pretențiile solicitate în perioada mai sus menționată potrivit anexelor la Legea bugetului de stat în vigoare începând cu 01.01.2017, cheltuielile pentru plata drepturilor copiilor cu cerințe educative speciale integrați în învățământul de masă au ca sursă de finanțare sumele defalcate din taxa pe valoare adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și municipiul București.

Împotriva acestei sentințe civile a formulat recurs și pârâtul MG, prin Primar, solicitând casarea cu trimitere spre rejudecare.

În motivarea recursului a arătat că instanța de fond a interpretat în mod greșit dispozițiile legale, în sensul în care nu s-a ținut cont de întâmpinarea depusă și nici de înscrisurile depuse la dosarul cauzei, din care rezultă fără putință de tăgadă faptul că de majorarea de 50% a cuantumului sumelor beneficiază doar copiii cu handicap, infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA, doar în situația în care s-a stabilit o măsură de protecție specială așa cum este stabilit prin Legea nr. 272/2004. Prin urmare, întrucât reclamanta nu beneficiază de nici o măsură de protecție socială, apreciază că în cauză nu sunt incidente dispozițiile art. 129, alin. (3) din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, deoarece așa cum este formulat textul normei de reglementare reiese că beneficiarii acestei norme de 50% sunt doar copiii infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA, care să primească un anumit cuantum majorat și de asemenea și cei cu handicap, însă aceștia din urmă doar în măsura în care vor beneficia de măsura de protecție specială prevăzută de Legea nr. 272/2004.

Potrivit dispozițiilor art. 54 din Legea 272/2004 "Protecția specială a copilului reprezintă ansamblul măsurilor, prestațiilor și serviciilor destinate îngrijirii și dezvoltării copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi sau a celui care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora."

Măsurile de protecție specială a copilului sunt:

- plasamentul;
- plasamentul în regim de urgență;
- supravegherea specializată.

De asemenea, întrucât reclamanta nu beneficiază de nicio măsură de protecție specială prevăzută de lege, nu se pot aplica prevederile art. 129, alin. (3) din Legea nr. 272/2004.

În drept, a invocat art. 488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ.

La data de 23.04.2021 recurentul-pârât CJG a formulat întâmpinare la recursul declarat de MG și a solicitat admiterea recursului.

Potrivit prevederilor art. 499 teza I C.pr.civ., conform căroră, „Prin derogare de la prevederile art. 425 alin. (1) lit. b), hotărârea instanței de recurs va cuprinde în considerente numai motivele de casare invocate și analiza acestora, arătându-se de ce s-au admis ori, după caz, s-au respins”, nu se vor mai arăta argumentele invocate de parte prin acest act de procedură.

Deliberând asupra recursurilor formulate, prin prisma susținerilor părților, a sentinței recurate, precum și a dispozițiilor legale aplicabile, Curtea constată că ambele recursuri sunt nefondate, pentru următoarele considerente:

Prin cererile de recurs, ce vor fi analizate împreună, au fost invocate critici care se încadrează în cazul de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ. „când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material”.

1. În ceea ce privește motivul de recurs invocat de CJG cu privire la greșita respingere a excepției lipsei calității sale procesuale pasive, Curtea reține că este nefondat, calitatea procesuală pasivă a recurentului-pârât fiind justificată în cauză de dispozițiile art. 6 din H.G. nr. 564/2017, acest act normativ fiind temeiul juridic al pretențiilor solicitate în cererea de chemare în judecată. Astfel cum în mod corect a reținut și instanța de fond, inclusiv bugetul județului este implicat în mecanismul complex al fundamentării, aprobării și finanțării efective a drepturilor pentru copiii/elevii/tinerii cu CES integrați în învățământul de masă. Pe de altă parte, în prezenta cauză are calitatea de pârât și unitatea administrativ teritorială MG, prin bugetul căruia se asigură finanțarea drepturilor pentru copiii/elevii/tinerii cu CES integrați în învățământul de masă, care urmează curriculumul învățământului de masă, obligat solidar de instanța de fond să plătească drepturile solicitate prin acțiune, astfel că hotărârea va fi adusă la îndeplinire potrivit competențelor legale ale fiecărui pârât.

2. În ceea ce privește fondul cauzei, ambii recurenți-pârâți au criticat sentința recurată din aceeași perspectivă a aplicării greșite a art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, susținând aceștia că pentru a beneficia de majorarea de 50% prevăzută de art. 129 alin. (3) din Legea nr.272/2004 este necesară stabilirea unei măsuri de protecție specială față de minora DGM și că beneficiarii acestei dispoziții legale sunt doar copiii infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA.

Susținerile sunt nefondate, minora DGM deținând atât Certificat de orientare școlară și profesională (f. 9 dosar fond), cât și certificat de încadrare în gradul de handicap (f. 10 dosar fond).

În acest sens, Curtea reține că dispoziția legală primară care reglementează pretențiile deduse judecății este art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, potrivit căruia: Copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.

Se observă că textul nu instituie nicio condiție suplimentară privind stabilirea unei măsuri de protecție specială față de copil, ci stabilește că pentru copiii și tinerii cu cerințe educaționale

speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, se acordă aceleași drepturi de asistență socială ca și pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, conform Legii nr. 272/2004. Având obiect de reglementare diferit, Legea nr. 1/2011 face trimitere expresă la dispozițiile legale privind protecția copilului numai în ceea ce privește *cuantumul* asistenței sociale, nu și în ceea ce privește condițiile de acordare.

Prin urmare, coroborând art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 cu art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 rezultă cu evidență că, atât timp cât recurentul-reclamant deține certificat de orientare școlară și profesională având cerințe educaționale speciale și, în plus, este și încadrat în grad de handicap, acesta poate beneficia, în condițiile legii, de drepturile prevăzute de art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, majorate cu 50% în temeiul art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004. De altfel, art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 nu face nicio referire la stabilirea unor măsuri de protecție socială, astfel cum se menționează, de exemplu, în alineatul 4 al aceluiași articol.

Nu există niciun argument legal pentru a considera că doar copiii cu cerințe educaționale speciale, având exclusiv diagnosticele enumerate de art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 (respectiv copiii infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA), pot beneficia de drepturile prevăzute la art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 majorate cu 50%. Textul art. 129 alin.3 din Legea nr. 272/2004 conține o enumerare a trei situații în care se aplică: (1) copiilor cu handicap, (2) copiilor infectați cu HIV sau (3) bolnavi de SIDA, indiferent dacă aceștia din urmă sunt sau nu încadrați în gradul de handicap.

În consecință, Curtea reține că Tribunalul a reținut în mod corect incidența în cauză a dispozițiilor art. 129 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, având în vedere proba cu înscrieri administrată în cauză, minora fiind îndreptățită să beneficieze de majorarea de 50% a drepturilor reprezentând asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcămintei și a încălțămintei, materialelor igienico-sanitare, pentru anii școlari 2019 – 2020.

Față de aceste considerente, constatând că motivul de casare invocat este neîntemeiat și că soluția recurată este legală, Curtea, în temeiul art. 20 din Legea nr. 554/2004 raportat la art. 496 alin. (1) din Codul de procedură civilă, va respinge ambele recursuri ca nefondate.

3. Contestație act administrativ-fiscal. Caracterul datorat/nedatorat al obligațiilor fiscale constând în impozitul pe profit și TVA în cazul contractelor de sponsorizare reconsiderate de către organele fiscale ca fiind contracte de prestări servicii

- Legea nr. 571/2003 și pct. 8 din H.G. nr. 44/2004, art. 11, art. 15 alin. (2) și alin. (3)
- Legea nr. 32/1994 privind sponsorizarea, modificată și completată prin O.G. nr. 36/1998, Legea nr. 204/2001 și Legea nr. 394/2006
- Legea nr. 571/2003, art. 141 alin. (1) lit. i) și pct. 26 din H.G. nr. 1/2016
- Directiva 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată

... din perspectivă fiscală obiectul sponsorizării trebuie să îl reprezinte susținerea unor activități fără scop lucrativ, în domeniile expres determinate de lege, și nu obținerea unor contraprestații directe, imediate și cu un conținut expres determinat de la beneficiarul sponsorizării. ... Pentru a se reține scutirea de la plata impozitului pe profit prevăzută de art.15 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 571/2003 relevant este ca venitul în discuție să provină din sponsorizare, deci ca raportul juridic să poată fi calificat ca sponsorizare, în caz contrar intrând în calculul profitului impozabil ca venit din orice sursă. Cu alte cuvinte, în cauză nu prezintă relevanță faptul că actele juridice în discuție nu reprezintă contracte de furnizare în sensul art. 1766 C.civ., ci că veniturile realizate de recurenta-reclamantă în temeiul acestor contracte nu reprezintă venituri din sponsorizare scutite de la plata impozitului pe profit, conform art. 15 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 571/2003.

Cu privire la obligația de plată a TVA, ..., furnizorii de servicii sociale pot organiza și acorda servicii sociale numai dacă sunt acreditați în condițiile legii, iar atât Codul fiscal, cât și normele de aplicare condiționează acordarea scutirii de la plata TVA a acestor servicii de obținerea acestei acreditări/autorizări. Din moment ce recurenta-reclamantă nu a fost acreditată să acorde servicii sociale ..., în mod legal s-a reținut de organele fiscale și de instanța de fond că nu sunt îndeplinite condițiile scutirii de la plata TVA prevăzute de art. 141 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 571/2003.

(decizia civilă nr. 1771 din data de 20 septembrie 2021)

Prin sentința civilă nr. 7828/15.11.2019 pronunțată de Tribunalul București - Secția a II-a Contencios Administrativ și Fiscal în dosarul nr. 18677/3/2018 s-a respins cererea de suspendare ca inadmisibilă și s-a respins acțiunea formulată de reclamanta ACSNSA în contradictoriu cu pârâtele Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București - Administrația Sector 4 a Finanțelor Publice și Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București, ca neîntemeiată.

Împotriva acestei sentințe a formulat recurs, în termen legal, reclamanta ACSNSA prin care a solicitat rejudecarea cauzei și admiterea acțiunii în contencios administrativ, așa cum a fost formulată.

În motivarea cererii de recurs s-a arătat că sentința recurată a fost emisă cu interpretarea eronată a normelor de drept material, fiind incident art. 488 punctul 8 C.pr.civ.

Consideră recurenta-reclamantă că soluția instanței este nelegală, fiind emisă în urma interpretării eronate a normelor de drept material și a înlăturării nejustificate a concluziilor raportului de expertiză contabilă.

Instanța de fond a stabilit în mod eronat natura juridică a activității desfășurate de A, prin înlăturarea susținerilor privind reîncadrarea eronată efectuată de organul de inspecție fiscală al intimitatei-pârâte AJFP Sector 4.

Recurenta-reclamantă este o organizație non guvernamentală (ONG), cu personalitate juridică, fără scop patrimonial, care are ca unic obiect de activitate acordarea de servicii sociale, respectiv îngrijirea persoanelor vârstnice și a persoanelor aflate în incapacitate de a se îngriji singure (cod CAEN 8730).

Această activitate o desfășoară din data de 21.12.2012 în baza tuturor avizelor necesare acreditării impuse de Ministerul Muncii, iar obiectul de activitate al ei este stabilit prin hotărâre judecătorească. ACSNSA deține Certificatul de Acreditare seria AF nr.000233/10.04.2014, în conformitate cu prevederile Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările ulterioare și este autorizat să acorde servicii sociale. Activitatea A se desfășoară în trei cămine de bătrâni având în îngrijire 120 de persoane vârstnice.

Veniturile Ai provin doar din contractele (model emis de Ministerul Muncii prin Ordinul 73 din 17.02.2005), încheiate cu beneficiarii serviciilor sociale sau din contracte de sponsorizare și donații.

Conform art. 15 alin. (2) din Codul fiscal, aceste sume sunt scutite de impozitare fiind venituri care sunt pentru activități specifice serviciilor sociale din cămine de bătrâni și care nu provin din activități economice, așa cum a stabilit și expertiza contabilă administrată în cauză, prin care s-a stabilit că toate sumele obținute în urma acestor contracte au fost utilizate în totalitate pentru găzduire, asigurarea alimentației, consiliere, asistenta medicală, medicamente și alte nevoi ale bătrânilor și nu au reprezentat venituri de natură economică.

Ca atare, recalificarea contractelor de sponsorizare în contracte de prestări servicii este nelegală și netemeinică, această soluție fiind emisă cu înlăturarea nejustificativă a faptului că acestea au fost încheiate cu respectarea tuturor condițiilor de fond și de formă prevăzute de lege.

Operațiunile de sponsorizare sunt reglementate în Legea nr. 32/1994 privind sponsorizarea, cu modificările și completările ulterioare, iar tratamentul fiscal al acestora sub aspectul

deductibilității și al taxei pe valoarea adăugată pentru acordarea de bunuri, executarea de lucrări sau prestarea de servicii este prevăzut în Codul fiscal.

Potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 32/1994, sponsorizarea este actul juridic prin care două persoane convin cu privire la transferul dreptului de proprietate asupra unor bunuri materiale sau mijloace financiare pentru susținerea unor activități fără scop lucrativ desfășurate de una dintre părți, denumită beneficiarul sponsorizării.

Așadar, la baza operațiunii de sponsorizare trebuie să existe un contract care se încheie obligatoriu în formă scrisă, din conținutul căruia nu trebuie să lipsească următoarele elemente: obiectul sponsorizării; valoarea care i se atribuie contractului; durata sponsorizării; drepturile și obligațiile părților implicate în actul de sponsorizare ca sponsor și ca beneficiar al acesteia.

Analizând contractele de sponsorizare încheiate de A se observă ca sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

De asemenea, calitatea de sponsor poate fi deținută de orice persoană fizică sau juridică din România sau din străinătate care efectuează o sponsorizare în condițiile legii iar calitatea de beneficiar al sponsorizării o poate deține:

- orice persoană juridică fără scop lucrativ care desfășoară în România sau urmează să desfășoare o activitate în domeniile: cultural, artistic, educativ, învățământ, științific - cercetare fundamentală și aplicată, umanitar, religios, filantropic, sportiv, protecția drepturilor omului, medico-sanitar, asistență și servicii sociale, protecția mediului, social și comunitar, reprezentarea asociațiilor profesionale, precum și întreținere, restaurare, conservare și punere în valoare a monumentelor istorice;

- instituțiile și autoritățile publice, inclusiv organele de specialitate ale administrației publice, pentru activitățile menționate mai sus;

- emisiuni ori programe ale organismelor de televiziune sau radiodifuziune, precum și cărți ori publicații din domeniile prezentate anterior;

- orice persoană fizică cu domiciliul în România a cărei activitate în unul dintre domeniile de mai sus este recunoscută de o persoană juridică fără scop lucrativ sau de o instituție publică ce activează în domeniul pentru care se solicită sponsorizarea.

De subliniat că o condiție care trebuie îndeplinită în cazul unui contract de sponsorizare este ca sursa de proveniență a bunurilor materiale sau a mijloacelor financiare să nu fie de la buget, conform dispozițiile art. 3 alin. (1) din Legea nr. 32/1994, condiție care, de asemenea, este îndeplinită în prezenta cauză.

Se impune a se preciza un aspect care nu a fost avut în vedere de către instanță la soluționarea cauzei, și anume dispozițiile art. 51 lit. d) din OG nr. 68/2003 privind serviciile sociale, care prevede că:

„Cap. IX Finanțarea serviciilor sociale

Art.51

Serviciile sociale se finanțează din următoarele surse:

- d) donații, sponsorizări sau alte contribuții din partea persoanelor fizice ori juridice din țară și din străinătate;”

Potrivit acestui text legal, modalitatea de finanțare a serviciilor sociale prestate de către A reprezintă o modalitate legală prevăzută de O.G. nr. 68/2003 privind serviciile, ceea ce înseamnă că acest tip de contract de sponsorizare a fost în mod legal utilizat în cadrul activității Ai, fiind o dovadă în plus în dovedirea nelegalității măsurii de recalificare a acestuia în contract cu substanță economică, așa cum greșit a procedat prima instanță de judecată.

Instanța de fond a înlăturat în mod nelegal susținerile recurente-reclamante privind aspectul că activitatea unică a fost aceeași de la începerea funcționării și până în prezent, și anume: activitate nonprofit.

Potrivit art. 1 alin. (2) din Ordonanța nr. 26 din 30 ianuarie 2000, cu privire la asociații și fundații:

"Asociațiile și fundațiile constituite potrivit prezentei ordonanțe sunt persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial."

ACSNSA este o persona juridică de drept privat fără scop patrimonial și nu o persoană juridică constituită în vederea realizării de profit, drept urmare apare o contradicție în termeni să se stabilească "impozit pe profit" la o persoană juridică care nu are scop patrimonial.

Potrivit art. 15 alin. (3) din Codul fiscal din 22 decembrie 2003 (Legea nr. 571/2003) se prevede că sunt scutiți de la plata impozitului pe profit următorii contribuabili:

"Organizațiile nonprofit, organizațiile sindicale și organizațiile patronale sunt scutite de la plata impozitului pe profit și pentru veniturile din activități economice realizate până la nivelul echivalentului în lei a 15.000 euro, într-un an fiscal, dar nu mai mult de 10 % din veniturile totale scutite de la plata impozitului pe profit, prevăzută la alin. Organizațiile prevăzute în prezentul alineat datorează impozit pe profit pentru partea din profitul impozabil ce corespunde veniturilor, altele decât cele prevăzute la alin. (2) sau în prezentul alineat, impozit calculat prin aplicarea cotei prevăzute la art 17 alin. (1) sau art. 18, după caz.

Dovada cea mai elocventă în acest sens sunt concluziile expertizei contabile judiciare care, la pagina 11, Concluzii Obiectiv 2, se menționează că:

„De asemenea, la sfârșitul anului 2013 A (reclamanta) a înregistrat un deficit de 262.482 lei, în 2014 deficitul a fost de 144.799 lei iar în anul 2015 s-a finalizat cu un deficit de 136.744 lei.

Prin urmare, reclamanta nu datorează impozit pe profit, având de acoperit deficitele înregistrate în anii anteriori, respectiv, de recuperat, pierderile, în conformitate cu prevederile art. 31 din Codul fiscal în următorii 7 ani ai înregistrării acestora.”

Aceste aspecte demonstrează că activitatea a fost specifică activităților de natură socială și nu de natură economică, așa cum eronat a apreciat prima instanță de judecată, sumele de bani încasate de la persoanele asistate în baza contractelor de sponsorizare încheiate cu acestea sau reprezentanții legali acestora fiind exclusiv pentru susținerea cheltuielilor pentru îngrijirea și întreținerea acestora.

În mod nelegal, a stabilit prima instanță de judecată că organele de inspecție fiscală au aplicat corect dispozițiile Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal cu modificările și completările ulterioare, art. 11, alin. (1) coroborat cu prevederile Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal potrivit căroră:

„La stabilirea sumei unui impozit; a unei taxe sau a unei contribuții sociale obligatorii, autoritățile fiscale pot să nu ia în considerare o tranzacție care nu are un scop economic, ajustând efectele fiscale ale acesteia, sau pot reîncadra forma unei tranzacții/activități pentru a reflecta conținutul economic al tranzacției/activității."

Autoritățile fiscale pot să nu ia în considerare o tranzacție care nu are un scop economic sau pot reîncadra forma unei tranzacții pentru a reflecta conținutul economic al tranzacției în cazul în care tranzacțiile sau o serie de tranzacții sunt calificate ca fiind artificiale, ele nu vor fi considerate ca făcând parte din domeniul de aplicare al convențiilor de evitare a dublei impuneri. Prin tranzacții artificiale se înțeleg tranzacțiile sau seriile de tranzacții care nu au un conținut economic și care nu pot fi utilizate în mod normal în cadrul unor practici economice obișnuite, scopul esențial al acestora fiind acela de a evita impozitarea ori de a obține avantaje fiscale care altfel nu ar putea fi acordate.

Acest text conferă autorității fiscale dreptul să recalifice orice tranzacție care are scop parțial sau exclusiv fiscal.

Intenția legiuitorului este de a împiedica evitarea plății impozitelor prin încheierea de acte care, invocând un scop economic aparent - realizarea unei fuziuni, a unei divizări etc. - să urmărească de fapt, ca scop principal, un avantaj fiscal, ceea ce nu este cazul în prezenta speță, din moment ce recurenta-reclamantă a desfășurat doar activități de asistență socială, așa cum a stabilit

si raportul de expertiză contabilă administrat în cauză, ale cărui concluzii le evocă în susținerea recursului.

Instanța de fond a procedat la respingerea acțiunii plecând exclusiv de la aspectul că în perioada aprilie 2012 - aprilie 2014 recurenta-reclamantă a desfășurat activitatea fără a deține acreditare, fiind înlăturate în mod greșit toate aspectele de fapt și de drept invocate prin acțiune, prin care a demonstrat că activitatea acesteia a constat, în concret, în prestarea de servicii sociale și nu de activități economice, generatoare de profit, așa cum eronat s-a apreciat.

În vederea respectării principiului aplicabilității directe a deciziilor CJUE, instanțele naționale au statuat că refuzul acordării unui drept prevăzut de lege, pe motiv că nu s-a îndeplinit o formalitate, care nu este determinantă în obținerea aceluși drept, reprezintă o nesocotire a principiilor generale aplicabile în materie de fiscalitate, relevate și în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, respectiv principiul certitudinii impunerii, principiul proporționalității și principiul prevalenței substanței supra formei.

Un exemplu în acest sens este Decizia nr. 1923/10.04.2014 pronunțată de înalta Curte de Casație și Justiție, Secția de Contencios Administrativ, în cadrul căreia se reține în mod expres faptul că "în jurisprudența C.J.U.E. este consacrat principiului prevalenței fondului asupra formei, principiu potrivit căruia autoritățile publice nu pot aduce restrângeri drepturilor individuale sau impune obligații pe considerente pur formale, în măsura în care acestea nu sunt dublate de considerente ce țin de substanța raporturilor sociale cărora li se adresează."

În dovedirea susținerilor, recurenta-reclamantă invocă și Decizia nr. 29/2013 a ANAF - Direcția generală de soluționare a contestațiilor, prin care s-au desființat actele administrative emise de organele fiscale pentru considerentul că "primordialitatea în stabilirea obligațiilor fiscale nu o au înregistrările contabile, ci conținutul economic al acestora, adică ceea ce reflectă în mod real respectivele înregistrări contabile, chiar eronate fiind, cât și documentele justificative prezentate de societate în cazurile respective".

Totodată, invocă soluția pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Cauzele reunite C-123/87 și C-330/87, Léa Jeunehomme și Société anonyme d'étude et de gestion immobilière "EGI" împotriva Statului Belgian, în care s-a stabilit că acordarea dreptului de deducere nu trebuie să fie condiționată de o multitudine de cerințe privind forma, conținutul și/sau anexe justificative, impuse documentelor, atâta timp cât acestea pot să ateste relația comercială dintre participanți, precum și substanța acesteia (de exemplu: contract, ordin de cumpărare, documente de plată etc.).

Or, din analiza tuturor înscrisurilor administrate în fața instanței de fond reiese în mod indubitabil natura activității desfășurate de A, și anume aceea de activități de asistență socială, toate sumele obținute în urma acestor contracte fiind utilizate în totalitate pentru găzduire, asigurarea alimentației, consiliere, asistenta medicală, medicamente și alte nevoi ale bătrânilor, deci activitate specifică unei organizații non profit, activitate unică autorizată de instanța de judecată și de autoritățile competente ale statului, așa cum se menționează, de altfel, și la pagina 15 din Raportul de inspecție fiscală F-S4 78/31.07.2017.

Pe baza acestor aspecte, recurenta-reclamantă solicită să se constate că instanța de fond a Tribunalului București a înlăturat, fără temeii, concluziile raportului de expertiză contabilă de la Obiectivul 1, pagina 11, unde s-a stabilit că „aceste sume nu intră în sarcina fiscală a reclamantei deoarece A desfășoară activități de natură socială”, pentru care deține certificat de acreditare emis în conformitate cu prevederile Legii nr. 197/2012 iar la Obiectivul 3 al expertizei se reține în mod elocvent și indubitabil că:

„(...), în conformitate cu prevederile mai sus menționate ale articolului 292 din Codul fiscal, precum și ținând cont de dispozițiile din Statutul A, cât și faptului că reclamanta deține Certificat de acreditare eliberat de Ministerul Muncii și Justiției Sociale seria ... nr..../10.04.2014, ACSNSA este scutită de plata taxei pe valoarea adăugată."

Instanța de fond a Tribunalului București a respins ca neîntemeiate susținerile privind dubla sancționare, atât din punct de vedere fiscal, cât și contravențional, pentru aceeași faptă, respectiv lipsa certificatului de acreditare prevăzut de art. 11 alin. (4) din O.G. nr. 68/2003, cu motivarea că „răspunderea fiscală poate subzista alături de răspunderea contravențională”.

Sentința atacată a fost emisă cu încălcarea principiului ne bis in idem, pentru următoarele considerente:

Instanța de fond a apreciat că lipsa acreditării îndreptățește organul fiscal să procedeze la stabilirea de TVA în sarcina A, deși lipsa acreditării prevăzută de art. 11 alin.(4) din O.G. nr. 68/2003, este doar o contravenție, potrivit art. 55 din acest act normativ care stipulează ca:

"(1) Nerespectarea prevederilor art. 11 alin. (4) și (5), art. 13 alin. (1) și (2), art. 16 alin.(2), art. 18 alin. (1) , art. 30 alin. (4) și (5), art. 34, art. 35, art. 38 alin. (3) și ale art. 45 lit. f) constituie contravenții și se sancționează cu amenda de la 10.000.000 lei la 50.000.000 lei. ”

În realitate, A a fost sancționată pentru lipsa acreditării de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

S-a apreciat, astfel, că desfășurarea în fapt a serviciilor sociale specifice căminelor de bătrâni, în lipsa unei acreditări potrivit cu O.G. nr. 68/2003 și Legii nr. 197/2012, atrage doar sarcina contravențională și nu poate constitui temei pentru stabilirea de TVA suplimentar.

Conform art. 4 pct. 1 din Protocolul nr. 7 anexat la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO), intitulat „Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori”, prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat. ”

De asemenea, art. 50 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2012/C 326/02) intitulat „Dreptul de a nu fi judecat sau condamnat de două ori pentru aceeași infracțiune”, prevede că:

“Nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea.

În drept, recursul a fost întemeiat pe dispozițiile art. 21 din Legea nr. 554/2004, art. 483 și urm. C.pr.civ.

La data de 08.02.2021 intimată-pârâtă Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București în reprezentarea Administrației Sector 4 a Finanțelor Publice a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat.

Potrivit prevederilor art. 499 teza I C.pr.civ., conform căroră, „*Prin derogare de la prevederile art. 425 alin. (1) lit. b), hotărârea instanței de recurs va cuprinde în considerente numai motivele de casare invocate și analiza acestora, arătându-se de ce s-au admis ori, după caz, s-au respins*”, nu se vor mai arăta argumentele invocate de parte prin acest act de procedură.

Analizând recursul prin prisma criticilor formulate și în conformitate cu dispozițiile art.496 C.pr.civ., curtea constată că acesta este nefondat, urmând a fi respins pentru următoarele considerente:

Situația de fapt reținută de instanța de fond, care stă la baza verificării legalității sentinței în recurs, prin raportare la motivele de nelegalitate expres și limitativ prevăzute de art. 488 C.pr.civ., este următoarea:

Prin Decizia de impunere nr. F-S4 .../31 iulie 2017 s-au stabilit în sarcina A recurente-reclamante obligațiile fiscale suplimentare în sumă de 340.245 lei, din care 3.618 lei impozit pe profit și 336.627 lei TVA.

În urma efectuării unei inspecții fiscale parțiale, pentru perioada 01.01.2011 - 31.12.2015 în privința impozitului pe profit și 01.12.2011 - 31.12.2016 pentru TVA, s-au constatat obligații

fiscale suplimentare reprezentând impozit pe profit și TVA. Inspecția fiscală s-a materializat în Raportul de inspecție fiscală încheiat în 31 iulie 2017.

În ceea ce privește impozitul pe profit, organele de inspecție fiscală au făcut aplicarea prevederilor art. 11 Cod fiscal 2003, reconsiderând tratamentul fiscal aplicat de reclamantă asupra sumelor încasate de la persoanele fizice - beneficiare în baza unor contracte calificate de A ca fiind de sponsorizare, în raport cu care aceasta a aplicat prevederile din Legea nr.32/1994 privind sponsorizarea, modificata și completată prin O.G. nr. 36/1998, Legea nr.204/2001 și Legea nr. 394/2006, atât din perspectiva scutirii la plata impozitului pe profit, cât și a TVA, făcând aplicarea art. 141 alin. (1) lit. i) din Codul fiscal și pct. 26 din H.G. nr. 44/2004 privind Normele de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal.

Astfel, organele de inspecție fiscală au apreciat contractele de sponsorizare ca fiind contracte de prestări de servicii și au stabilit în sarcina reclamantei o diferență suplimentară în sumă de 3.618 lei, în aplicarea art.15 alin.(3) din Legea nr.571/2003 și pct.8 din HG nr.44/2004, pentru veniturile din sponsorizări aferente anului 2012 și cheltuielilor aferente, urmare a reconsiderării acestor contracte ca fiind de prestări servicii.

În ceea ce privește TVA, organele de inspecție fiscală au constatat că pe perioada cuprinsă între aprilie 2012 (data începerii activității) și aprilie 2014 (data obținerii Certificatului de acreditare, conform art.38 din Legea nr.197/2012) recurenta-reclamanta a desfășurat în fapt aceste servicii, fără a deține acreditare, depășind plafonul de scutire de 220.000 lei, astfel încât trebuia să se înscrie ca plătitor de TVA, conform art. 153 alin.(1) din Codul fiscal vechi și pct. 62 alin.(2) lit. a) din Normele metodologice, astfel încât organele fiscale au procedat la colectarea TVA cât și la acordarea dreptului de deducere a TVA pentru perioada 01.11.2012-30.04.2014, stabilind TVA suplimentar de plată.

Ulterior, pentru perioada 01.05.2014 - 31.12.2016, organele fiscale au recunoscut reclamantei dreptul la scutirea de TVA, fără drept de deducere, conform prevederilor art. 141 alin.(1) lit. i) din Codul fiscal, potrivit cărora prestările de servicii și/sau livrările de bunuri strâns legate de asistența și/sau protecția socială, efectuate de instituțiile publice sau de alte entități recunoscute ca având caracter social, inclusiv cele livrate de căminele de bătrâni sunt scutite de taxa.

Cu titlu preliminar, Curtea subliniază că art. 20 alin. (1) și (3) din Legea nr. 554/2004 nu derogă în materia contenciosului administrativ de la caracterul recursului de cale extraordinară de atac, limitată doar la un control de legalitate a hotărârii judecătorești pronunțate de instanța ierarhic inferioară. În consecință, dreptul procesual comun al art. 483, 486 și 488 C.pr.civ. este aplicabil și în cazul recursului specific procedurii de contencios administrativ, astfel că partea recurentă nu este îndreptățită și la un control judiciar de temeinicie, adică sub aspectul situației de fapt stabilite de prima instanță, ci doar de legalitate. Deopotrivă, aprecierea instanței de fond asupra probelor nu poate fi supusă cenzurii instanței de control judiciar, având în vedere dispozițiile art. 483 alin. (3) C.pr.civ, potrivit cărora recursul urmărește să supună examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile, iar aspectele ce țin de aprecierea probatoriului reprezintă chestiuni de netemeinicie, și nu de nelegalitate.

Astfel, Curtea arată că este inadmisibilă orice critică formulată în recurs prin care se contestă situația de fapt stabilită de prima instanță, inclusiv prin analiza probelor administrate, adică un control de temeinicie solicitat de recurentă în calea de atac, date fiind considerentele dezvoltate în precedent.

Curtea va înlătura criticile subsumate motivului de casare prevăzut de art. 488 pct. 8 C.pr.civ. ca nefondate.

În primul rând, trebuie făcută o convenită distincție între aplicarea normelor de drept material cu privire la stabilirea impozitului pe profit în sarcina recurentei-reclamante și cu privire la stabilirea obligației de plată a TVA, normele de drept fiscal care reglementează cele două

impozite/taxe fiind diferite, ca de altfel și considerentele de fapt și de drept avute în vedere de organele de inspecție fiscală la emiterea actelor administrativ-fiscale contestate.

Astfel, în ceea ce privește impozitul pe profit, recurenta-reclamantă a susținut scutirea de la plata acestui impozit prevăzută de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 571/2003, întrucât veniturile obținute în temeiul contractelor „de sponsorizare” sunt pentru activități specifice serviciilor sociale din cămine de bătrâni și care nu provin din activități economice.

Instanța de fond, în urma analizei probatoriului administrat, a validat concluzia intimaților-pârâți în sensul că actele juridice intitulate de recurenta-reclamantă „contracte de sponsorizare” sunt, în realitate, contracte de prestări servicii. Astfel, a reținut Tribunalul că din însuși conținutul obligațional astfel cum este reglementat în contractele încheiate de recurenta-reclamantă „rezultă cu evidență că beneficiarii activităților de îngrijire plătesc contravaloarea serviciilor sociale prestate de Căminul de bătrâni și Cantina aparținând A reclamante, iar valoarea contractului reprezintă costul lunar pentru aceste servicii, acestea fiind încasate atât în numerar cât și prin cont bancar, astfel conținutul economic al tranzacțiilor nu este de sponsorizare, ci de prestări de servicii sociale”.

În primul rând, contrar susținerilor recurenteii, Curtea constată că Legea nr. 571/2003 nu prevede o scutire generală de la plata impozitului pe profit a asociațiilor non-profit/non guvernamentale, ci art. 15 alin. (2) din Codul fiscal prevede expres că „*Organizațiile nonprofit, organizațiile sindicale și organizațiile patronale sunt scutite de la plata impozitului pe profit pentru următoarele tipuri de venituri:...*”. Așadar, ca regulă, organizațiile nonprofit, organizațiile sindicale și organizațiile patronale plătesc impozit pe profit, excepțiile (veniturile scutite de la plata impozitului) fiind limitativ enumerate în art. 15 alin. (2). Deși recurenta-reclamantă nu a indicat în care dintre ipotezele de la art. 15 alin. (2) din Legea nr. 571/2003, din argumentele prezentate rezultă că se invocă ipoteza de la litera e): donațiile și banii sau bunurile primite prin sponsorizare.

Curtea constată, în acord cu instanța de fond, că organele de inspecție fiscală au aplicat în mod corect art. 11 din Legea nr. 571/2003 în ceea ce privește sumele încasate de la persoane fizice, beneficiari ai serviciilor de asistență sau aparținători ai acestora în perioada analizată de inspecția fiscală, acestea nefiind venituri din donații sau sponsorizări, ci din prestări de servicii. Concluzia se impune cu evidență din clauzele contractuale (de exemplu, din contractul nr. 19/02.07.2012 depus la dosarul de fond) din care rezultă că plata așa-zisei „sponsorizări” are loc drept contraprestație pentru serviciile menționate în anexa la Contract, intitulată „Plan de asistență și program de asistență de tip rezidențial pentru senior” și reprezintă cheltuieli necesare prezentate în cererea de sponsorizare. În același sens, la articolul care reglementează obligațiile părților contractante se menționează că „în suma achitată nu sunt incluse serviciile suplimentare și pampers”, iar la art. 7. Dispoziții finale se menționează clar că nerespectarea obligațiilor contractului este sancționată cu rezilierea contractului.

Contractul de sponsorizare nr. 8/24.04.2012 are un conținut și mai elocvent în ceea ce privește calificarea obiectului său – „activitatea de protejare și îngrijire a persoanelor în nevoi (găzduire, asigurarea alimentației și hidratare, asigurarea igienei corporale etc.)”, servicii pentru care persoana în nevoie pune la dispoziția beneficiarului sponsorizării o anumită sumă lunară.

Faptul că recurenta-reclamantă a intitulat contractele încheiate cu beneficiarii pe care îi găzduiește „de sponsorizare” și a evocat în cuprinsul acestora dispozițiile Legii nr. 32/1994 nu este suficient pentru a reține că sumele primite de recurentă în temeiul contractelor reprezintă venituri din sponsorizări, din perspectiva Codului fiscal, care permite prin art. 11 alin. (1) organelor fiscale să reîncadreze forma unei tranzacții/activități pentru a reflecta conținutul economic al tranzacției/activității. Or, conținutul economic al contractelor încheiate de recurenta-reclamantă cu persoanele găzduite îl reprezintă încasarea unei sume de bani fixe, certe, pentru prestarea unor servicii determinate, în caz de neplată intervenind rezilierea contractului. Or, un asemenea raport juridic nu poate fi considerat din perspectivă fiscală ca fiind de sponsorizare, din

moment ce aceasta din urmă ar trebui să reprezinte un act liber, dezinteresat și nu o obligație contractuală asumată pentru o perioadă determinată. Dispoziția legală din art. 1 alin. (2) din Legea nr. 32/1994, care prevede posibilitatea ca acest contract de sponsorizare să prevadă obligații ale părților trebuie înțeles în contextul definiției și a obiectului sponsorizării cuprinse în art. 1 alin. (1) din același act normativ: „*Sponsorizarea este actul juridic prin care două persoane convin cu privire la transferul dreptului de proprietate asupra unor bunuri materiale sau mijloace financiare pentru susținerea unor activități fără scop lucrativ desfășurate de către una dintre părți, denumită beneficiarul sponsorizării.*”. Așadar, din perspectivă fiscală obiectul sponsorizării trebuie să îl reprezinte susținerea unor activități fără scop lucrativ, în domeniile expres determinate de lege, și nu obținerea unor contraprestații directe, imediate și cu un conținut expres determinat de la beneficiarul sponsorizării. De asemenea, impunerea unor obligații prin contractul de sponsorizare nu poate avea ca efect direcționarea activității beneficiarului, expres interzisă prin art. 10 din Legea nr. 32/1994.

Pentru a se reține scutirea de la plata impozitului pe profit prevăzută de art. 15 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 571/2003 relevant este ca venitul în discuție să provină din sponsorizare, deci ca raportul juridic să poată fi calificat ca sponsorizare, în caz contrar intrând în calculul profitului impozabil ca venit din orice sursă. Cu alte cuvinte, în cauză nu prezintă relevanță faptul că actele juridice în discuție nu reprezintă contracte de furnizare în sensul art. 1766 C.civ., ci că veniturile realizate de recurenta-reclamantă în temeiul acestor contracte nu reprezintă venituri din sponsorizare scutite de la plata impozitului pe profit, conform art. 15 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 571/2003.

Astfel cum s-a arătat deja în precedent, art. 15 alin. (2) din Codul fiscal nu prevede o scutire generală a organizațiilor non-profit, ci doar în privința anumitor activități expres enumerate la lit. a) - n) din articolul menționat. Așadar, faptul că reclamanta este înființată în temeiul O.G. nr.26/2000 și a desfășurat de la înființare o activitate non-profit nu atrage acordarea unei scutiri totale și generale de la plata impozitului pe profit, ci doar pentru veniturile dintre cele enumerate la art. 15 alin. (2) lit. a) și n). Că recurenta-reclamantă poate desfășura activități economice pentru care există obligația de plată a impozitului pe profit rezultă expres din dispozițiile art. 15 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 care stabilește o scutire plafonată a acestor tipuri de venituri și condițiile în care operează această scutire. Așadar, faptul că scopul Ai nu este obținerea de profit nu exclude desfășurarea unor activități economice, din moment ce chiar art. 46 din O.G. nr. 26/2000 prevede că veniturile unei asociații pot proveni și din activități economice directe. Așadar, susținerile recurente-reclamante în sensul că „*este o contradicție stabilirea unui impozit pe profit în sarcina unei organizații non-profit*” sunt vădit nefondate, întrucât atât legea în temeiul căreia a fost înființată A, cât și Codul fiscal, cu normele de aplicare, prevăd expres că veniturile unei asociații pot proveni și din activități economice, care nu sunt scutite de la plata impozitului pe profit.

În ceea ce privește concluziile expertizei judiciare, Curtea constată că expertul nu a avut ca obiectiv să stabilească calificarea juridică a contractelor în discuție. De altfel, nici nu intră în competența acestuia, din moment ce potrivit art. 330 C.pr.civ. expertul judiciar are rolul de a lămuri împrejurări de fapt necesare soluționării cauzei, iar calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecării este atributul exclusiv al instanței de judecată, conform art. 22 din același cod. Așadar, argumentul că expertul a stabilit că veniturile nu provin din activități economice nu poate fi reținut în soluționarea favorabilă a recursului, întrucât expertul nu poate califica juridic un act sau fapt dedus judecării, iar o eventuală opinie exprimată în această privință prin raportul de expertiză nu este obligatorie pentru instanță.

În orice caz, expertul nici nu a reținut că veniturile ar fi din sponsorizare, ci a concluzionat că sumele calculate de inspecția fiscală sunt corecte, iar în calculul prezentat în răspunsul la obiectivul nr. 2 expertul a plecat de la situația premisă că veniturile realizate sunt scutite în condițiile art. 15 alin. (3) „Organizațiile nonprofit, organizațiile sindicale și organizațiile patronale sunt scutite de la plata impozitului pe profit și pentru veniturile din activități economice realizate

până la nivelul echivalentului în lei a 15.000 euro, într-un an fiscal, dar nu mai mult de 10% din veniturile totale scutite de la plata impozitului pe profit, prevăzută la alin. (2)”.

Însă expertul a considerat în mod eronat că sunt incidente dispozițiile art. 15 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 și în mod corect tribunalul a înlăturat concluziile sub acest aspect întrucât condițiile scutirii reglementate în art. 15 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 nu erau îndeplinite și nici nu au fost invocate de către recurenta-reclamantă. Art. 15 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 prevede că organizațiile nonprofit, organizațiile sindicale și organizațiile patronale sunt scutite de la plata impozitului pe profit și pentru veniturile din activități economice realizate până la nivelul echivalentului în lei a 15.000 euro, într-un an fiscal, dar nu mai mult de 10 % din veniturile totale scutite de la plata impozitului pe profit, prevăzută la alin. (2). Or, din inspecția fiscală și din probele administrate nu a rezultat că recurenta-reclamantă ar fi realizat în perioada supusă inspecției și venituri scutite de la plata impozitului pe profit dintre cele prevăzute la alin. 2, pentru a putea fi calculată limita de 10%.

Instanța de fond nu a avut în vedere dispozițiile art. 51 lit. d) din O.G. nr. 68/2003 privind serviciile sociale pentru că acest argument nu a fost invocat prin cererea de chemare în judecată ori prin contestația administrativă prealabilă. În orice caz, Curtea reține că art. 51 din O.G. nr.68/2003 prevede la lit. f), distinct de donații și sponsorizări, că serviciile sociale se finanțează și din contribuția persoanelor beneficiare. Din moment ce chiar recurenta-reclamantă a susținut că a încheiat contractele conform modelului aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii nr. 73/2005, rezultă că aceasta a prestat în realitate servicii de asistență socială, în schimbul plății contribuției chiar de către beneficiarii serviciilor, astfel cum în mod corect rețin instanța de fond și, subsecvent, organul de soluționare a contestației administrative. Modelul de contract aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii nr. 73/2005 se referă la acordarea serviciilor sociale și nu la sponsorizare, astfel că utilizarea acestui model de contract nu reprezintă un argument în soluționarea favorabilă a cererii.

De altfel, prezentele concluzii validează tocmai principiul expus de recurenta-reclamantă, al prevalenței fondului asupra formei, relevant fiind conținutul clauzelor contractuale și nu forma (denumirea) contractului.

În consecință, în mod legal a reținut tribunalul că pentru veniturile constatate de inspecția fiscală ca fiind realizate în perioada 2012-2015 din sumele încasate de la persoane fizice, beneficiari ai serviciilor de asistență sau aparținători ai acestora, recurenta-reclamantă datorează impozit pe profit. Totodată, Curtea constată că organele fiscale au recunoscut pe deplin deductibilitatea cheltuielilor de la calculul impozitului pe profit, realizate de recurenta-reclamantă în scopul realizării acestor venituri, dovadă fiind faptul că începând cu anul 2013 a fost înregistrată pierdere fiscală, ceea ce înseamnă că cheltuielile au fost mai mari decât veniturile, nefiind stabilită obligația de plată a unui impozit pe profit decât pentru anul 2012.

Cu privire la obligația de plată a TVA, din actele administrativ fiscale contestate rezultă că această obligație de plată a fost stabilită exclusiv pentru perioada în care recurenta-reclamantă a desfășurat activitate fără a avea acreditare din partea Ministerului Muncii.

În acest sens, Curtea constată că este necontestat în cauză faptul că recurenta-reclamantă a desfășurat activitate încă din anul 2012, dovadă fiind contractele depuse la dosarul de fond și propriile susțineri din cererea de recurs, deși Certificatul de Acreditare seria AF nr. 000233 a fost emis de abia la data de 10.04.2014.

Or, potrivit art. 141 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 571/2003, sunt scutite de plata taxei: „prestările de servicii și/sau livrările de bunuri strâns legate de asistența și/sau protecția socială, efectuate de instituțiile publice sau de alte entități recunoscute ca având caracter social, inclusiv cele livrate de căminele de bătrâni”. Prin Normele de aplicare a Codului fiscal, aprobate prin H.G. nr. 1/2016, se arată la pct. 26 că: „În sensul art. 141 alin. (1) lit. i) din Codul fiscal, entitățile recunoscute ca având caracter social sunt entități precum: căminele de bătrâni și de pensionari,

centrele de integrare prin terapie ocupațională, centrele de plasament autorizate să desfășoare activități de asistență socială.”.

Dispozițiile din Codul fiscal referitoare la taxa pe valoarea adăugată reprezintă transpunerea Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, care prevede, deopotrivă, în articolul 132, § 1 lit. g) că Statele membre scutesc următoarele tranzacții: „prestarea de servicii și livrarea de bunuri direct legate de ajutorul social și securitatea socială, inclusiv cele prestate și livrate de cămine de bătrâni, de organisme de drept public sau de alte organisme recunoscute de statul membru în cauză ca având un caracter social”. Așadar, principiul aplicabilității directe a dispozițiilor de drept european este respectat pe deplin în prezenta cauză, chiar norma europeană stabilind scutirea doar organismelor recunoscute ca având caracter social.

Or, această recunoaștere are loc prin acreditarea acordată de Ministerul Muncii conform O.G. nr. 68/2003, care prevede expres în art. 11 alin. (4) că furnizorii de servicii sociale pot organiza și acorda servicii sociale numai dacă sunt acreditați în condițiile legii, iar atât Codul fiscal, cât și normele de aplicare condiționează acordarea scutirii de la plata TVA a acestor servicii de obținerea acestei acreditări/autorizări.

Din moment ce recurenta-reclamantă nu a fost acreditată să acorde servicii sociale în perioada aprilie 2012-10.04.2014, în mod legal s-a reținut de organele fiscale și de instanța de fond că nu sunt îndeplinite condițiile scutirii de la plata TVA prevăzute de art. 141 alin. (1) lit.i) din Legea nr. 571/2003.

Referitor la susținerea recurente-reclamante că ne aflăm în ipoteza unei duble sancționări pentru aceeași faptă, întrucât a fost deja sancționată contravențional pentru desfășurarea acestei activități fără acreditare, în temeiul O.G. nr. 68/2003, Curtea atrage atenția că în discuție în prezenta cauză nu este „sancționarea” recurente-reclamante cu obligația de plată a taxei pe valoarea adăugată, ci neîndeplinirea unei condiții pentru acordarea scutirii de la plata TVA, obligație stabilită expres prin lege.

Principiul certitudinii impunerii nu a fost încălcat în prezenta cauză. Acest principiu presupune ca mărimea impozitelor datorate statului de către fiecare contribuabil să fie certă, precum și termenele, modalitățile și sumele de plată să fie clare, precise și cunoscute cu anticipație de către fiecare contribuabil. Obligația de plată a taxei pe valoarea adăugată este prevăzută în Cap. V – Titlul VI din Legea nr. 571/2003, operațiunile cuprinse în sfera de aplicare a taxei precum și operațiunile scutite erau prevăzute în mod clar și precis, în sensul că sunt scutite doar prestările de servicii și/sau livrările de bunuri strâns legate de asistența și/sau protecția socială, efectuate de instituțiile publice sau de alte entități recunoscute ca având caracter social, normele de aplicare explicând că această recunoaștere se realizează prin autorizarea de a desfășura activități de asistență socială, iar recurenta-reclamantă nu poate invoca faptul că nu a înțeles sau că nu a cunoscut o lege clară, publicată în Monitorul Oficial.

În ceea ce privește principiul proporționalității, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat constant în jurisprudența sa (Hotărârea din 26 aprilie 2017, Farkas, C-564/15) că acest principiu este aplicabil atunci când „59...în lipsa unei armonizări a legislației Uniunii în domeniul sancțiunilor aplicabile în caz de nerespectare a condițiilor prevăzute de un regim instituit prin această legislație, statele membre rămân competente să aleagă sancțiunile care le par adecvate. Ele sunt însă obligate să își exercite competențele cu respectarea dreptului Uniunii și a principiilor sale generale și, în consecință, cu respectarea principiului proporționalității (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 7 decembrie 2000, de Andrade, C-213/99, EU:C:2000:678, punctul 20, și Hotărârea din 6 februarie 2014, Fatorie, C-424/12, EU:C:2014:50, punctul 50).

60 Astfel, asemenea sancțiuni nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor de asigurare a colectării în mod corect a taxei și de evitare a fraudei. Pentru a aprecia dacă o sancțiune este conformă principiului proporționalității, trebuie să se țină seama în special de natura și de gravitatea încălcării pe care această sancțiune urmărește să o pedepsească, precum și de modalitățile de stabilire a cuantumului acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 mai

2008, Ecotrade, C-95/07 și C-96/07, EU:C:2008:267, punctele 65-67, precum și Hotărârea din 20 iunie 2013, Rodopi-M 91, C-259/12, EU:C:2013:414, punctul 38).”

Decizia de impunere contestată în cauză nu prevede nicio sancțiune în sarcina recurentei-reclamante, ci stabilește obligația fiscală principală constând în TVA care nu a fost colectată și nici plătită de A. Atât baza de impozitare, cât și modul de calcul al taxei sunt prevăzute de lege (cuantum fix al taxei stabilit prin art. 140 din Legea nr. 571/2003) astfel că nu ne aflăm în prezența unui drept de apreciere a organului fiscal. Curtea reamintește că în discuție este obligația legală de plată a taxei pe valoarea adăugată pentru tranzacții care nu sunt scutite de la plata taxei cât timp recurenta-reclamantă nu era autorizată/acreditată să acorde servicii sociale și nu refuzul dreptului de deducere. Pentru acest considerent, nici principiul neutralității (prin care se asigură faptul că un contribuabil trebuie să fie în măsură să recupereze taxa aferentă intrărilor care rezultă din activitățile sale taxabile) nu este incident în cauză, întrucât astfel cum rezultă din actele administrativ fiscale contestate, recurentei-reclamante i-a fost acordat dreptul de deducere. În acest sens, raportul de inspecție fiscală și anexele sale stabilesc atât TVA colectată (Anexa nr. 9), cât și TVA deductibilă (Anexa nr.10), astfel că în lipsa unor critici punctuale, concrete, prin care recurenta-reclamantă să susțină în privința cărei operațiuni i s-a refuzat dreptul de ducere, nu se poate reține că a fost încălcat principiul neutralității TVA.

De altfel, se observă confuzia realizată de recurenta-reclamantă inclusiv prin cererea de recurs între o operațiune scutită de la plata taxei pe valoarea adăugată (pentru care nu se datorează TVA, deci nu există obligația de colectare și plată) și acordarea dreptului de deducere (care presupune scăderea din valoarea totală a taxei colectate, pentru o perioadă fiscală, a taxei aferente achizițiilor efectuate de o persoană impozabilă înregistrată în scopuri de TVA, conform art. 153, care este deductibilă într-o perioadă fiscală).

Obligația de plată a TVA a fost stabilită prin decizia de impunere pentru că recurenta-reclamantă nu a îndeplinit condițiile pentru ca operațiunile realizate în perioada în care nu era acreditată să acorde servicii sociale să fie scutite de la plata TVA și nu ca urmare a refuzului organului fiscal de a acorda dreptul de deducere. Așadar, jurisprudența națională și europeană în materia dreptului de deducere nu prezintă relevanță în prezenta cauză.

În ceea ce privește răspunsul expertului în sensul că A recurentă-reclamantă este scutită de plata TVA, Curtea constată că obiectivul la care acesta a răspuns a fost formulat la timpul prezent, nefiind circumstanțiat perioadei în care aceasta nu a deținut certificat de acreditare. Astfel cum se arată și în raportul de inspecție fiscală, ulterior obținerii certificatului de acreditare în data de 10.04.2014 recurentei-reclamante i s-a recunoscut scutirea de la plata TVA în temeiul art. 141 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 571/2003, deci în prezent recurenta-reclamantă este scutită de la plata TVA, dar nu acesta este obiectul cauzei pentru că inspecția fiscală a reținut obligația de plată a TVA exclusiv pentru perioada anterioară datei de 10.04.2014.

Nu se poate reține nici încălcarea principiului *ne bis in idem*, întrucât nu au fost aplicate două sancțiuni pentru aceeași faptă, obligația de plată a TVA nefiind o sancțiune, iar recunoașterea ca entitate cu caracter social prin deținerea unui certificat de acreditare reprezintă o condiție legală pentru acordarea scutirii de la plata taxei. Prin urmare, criticile din recurs sub acest aspect sunt vădit nefondate.

Pentru toate aceste considerente, constatând nefondat motivul de recurs prevăzut de art.488 alin. (1) pct. 8 C.pr.civ., în temeiul art. 20 din Legea nr. 554/2004 Curtea va respinge recursul ca nefondat.